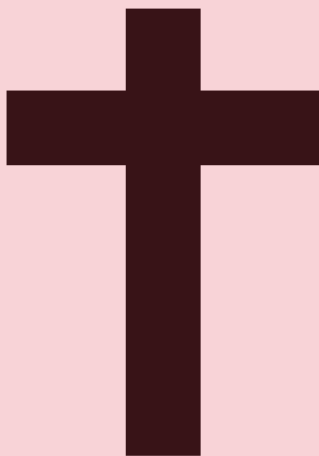

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kaběh Ny Jarěnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	60
Ruka	92
Djuão rax	151
Metĩndjwýnh Karô	190
Rôma	240
Kôritu kumrêx	270
Atâri Kôritu	298
Garaxa	317
Epexu	328
Pĩrpu	339
Korxi	346
Texarônika kumrêx	353
Atâri Texarônika	359
Ximoxi kumrêx	362
Atâri Ximoxi	370
Xitu	376
Piremô	379
Mekbê idjaer	381
Xijagu	402
Pedru kumrêx	409
Atâri Pedru	417
Djuão kumrêx	422
Atâri Djuão	430
Djuãoo ino rer	431
Djuda	432
Mýjja apôx	435

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prîne Jeju'ã ajarê, rwÿk djã kraxrÿm ne 'ã ujarênh tãn ãbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'ô. Nãm bãnjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djãkam nhÿ nhyr kam Jeju kum kabên nhyr tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tãm rã'ã nhyr Jeju wabi. Nhyr kam prîne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omÿnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'ôdjwÿbê ne Rewi.

Jeju nhyngê't'ã ujarênh kadji ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókka ar amã ikabên jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Me'indjwÿnh ne 'ã Bãnjadwÿrbê kumkati mê. Kute 'ã Bãnjadwÿrbê kumkati mênhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhyngê't kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingê't djãri arênh tẽ. O tãn arÿm 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arên ama. Jeju nhyngê'tbê ne Dawi. Ne ingê't 'ôdjwÿbê Abraão.

² Ingê't Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djako dji.

Djako dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyr kam arÿm aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhyr ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatãnh ne ar ba.

³ Nhyr kam Djuda arÿm Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhyr ar arÿm apôx. Apôx ne arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba: nhyr kam Perê arÿm Êrô dji.

Êrô dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Arão dji.

Arão dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arÿm Amïnadabi dji.

Amïnadabi dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Naxô dji.

Naxô dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Xamã dji.

Xamã dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arÿm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djexe dji.

Djexe dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arÿm Dawi dji.

Dawi dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm kubê bãnjadwÿr rax. Ar ba:n kam arÿm Urij prômã Xaromã dji.

Xaromã dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowã dji.

Robowã dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorã dji.

Djorã dji nhyr arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhyr arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotã dji.

Djotã dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Djotã ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhyr arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amô dji.

Amô dji nhyr arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhyr arÿm kato. Katon kam arÿm abatãnh ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonijmê kamy ar adjuw.

Djekonijmê kamy ar adjuw nhyr ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatãnh ne ar ba. Nhyr kam me kurê djwÿnh arÿm mebê idjaer'ÿr prôt ne kam me pa 'amÿn meo mō. Me pardja'ã meo mō. Krÿraxbê Babirōnij'ÿr meo mōn meo bōx.

12 Nhyim me krīraxbê Babirônijkam ar ba: nhyim kam Djekonij arým Xarati dji.

Xarati dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djorba dji.

Djorba dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.

13 Ar ba:n arým Abidji dji.

Abidji dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Erijkí dji.

Erijkí dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Adjô dji.

Adjô dji nhyim arým kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.

14 Ar ba:n arým Xadoki dji.

Xadoki dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Akí dji.

Akí dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.

Eriju dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.

15 Ar ba:n arým Erijdjô dji.

Erijdjô dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.

Matã dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba.

16 Ar ba:n arým Jôdje dji.

Jôdje dji nhyim arým kato. Katon arým abatànĥ ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'yr o bôx. Marij kurûm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànĥ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarênĥ ne ja. Jejubê ne me ô Bênjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

17 Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhyim me kam Dawi'yr o bôx. Nhyim kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyim me kam arým me kurê djwýnh kute mebê idjaer pytãr'yr o bôx. Me me utãn krīraxbê Babirônij'yr meo bôx. Nhyim kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyim me aben nhitepã ar'ã akre: nhyim ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyim me kam arým Kritu'yr o bôx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bênjadjwýrbê kumkati mênĥkôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurûm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

18 Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurûm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metĩndjwýnh Karô ne Marij'yr bôx nhyim arým tujarô. Marij tujarô kêtĩr ne Jôdje arým amim kum kabên nhyim me kunê kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nõr kêt. Nhyim kam arým tujarô. Tujarô nhyim arým omũ. 19 Ne kam bit kute kangamã. Jôdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karôo nhýn amim,

–Ne ba ren me krãptĩ nhĩpôkri kanga nhyim ren me arým kam ngrýk ne. Ba me krãptĩ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane. 20 Nãm ã amim anhýro nhýn kam nõn arým ngôr. Ngôr nhyim aêrbê Bênjadjwýr djwýnh kadjy mrãnĥ djwýnh'ô arým 'yr bôx nhyim ôtkam arým omũ. Nhyim kum,

–Jôdje, Dawi tãmdjwý, arým aprô tujarôkam kwãrik wãnĥ adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga i tu 'yr amôrkumrêx. Djãm axwe? Kati. Metĩndjwýnh Karô ne 'yr bôx nhyim arým tujarô. 21 Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mýkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wýnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnĥ djwýnh'ô Jôdjemã ane. Mý'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwýnh'ã ne amijakre.

22-23 Amrêbê: ne Bênjadjwýr djwýnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarênĥ djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyim arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nõr kêtja dja arým tujarô nhyim i kra ruw. Nhyim me arým idji'ã abenmã kum, 'Emane', anhýro ba.”

Nãm ã kabên jarênĥ djwýnh Bênjadjwýr djwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arênĥo mõ:n arênĥo mõr tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatànĥ ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrêx. Kraxje me'ô kute o nõr kêtĥkam arým tujarôkumrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarênĥ kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarênĥ djwýnh ne me bakukãmãremã kum,

–Nhyim me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhýro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emãne'ã abenmã kum,

–Kubê ne me banhô Metĩndjwýnh. Me banhô Metĩndjwýnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarênĥ djwýnh me bakukãmãremã ane.

24 Metĩndjwýnh kadjy mrãnĥ djwýnh prô'ã Jôdjemã karôn arým kum karô pa. Nhyim arým krã kato. Ne kam arým kabên kôt prô'yr mõ. 25 Nãm 'yr mõr kajgon ikô'ã ikwã kêt. Kra rwýkkambit ne ikô'ã ikwã. Nãm 'yr mõr kajgo nhyim kam arým kra kutewa ruw

nhyim kumÿ. Kumÿ nhyim arÿm kum Jeju jarê.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarênh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apôx djâ kurûm tē. Tē: nhyim arÿm akati krâpti apêx nhyim ar arÿm Djeruxarêkam bôx. Pykabê Djudêjakam krîraxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bênjadjwÿr raxbê Erodji memã yÿri ne ruw.

² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bôx ne arÿm me kukjêro tē. Ar memã kum, –Nhÿnh ne me'ô prîreja? Dja kubê mebê idjaer nhô Bênjadjwÿr rax. Kanhêtire kute rwÿk'ã amijakre ne bar arÿm omÿ. Myt apôx djâ'ãnh ne bar omÿn kam amrê 'ÿr tēn arÿm bôx. Ije kum rax jarênhmã bôx, ane. Nãm ar ã memã anhÿro tēmo ane.

³ Memã anhÿro tē: nhyim arÿm Bênjadjwÿr raxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arÿm axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunîdjwÿ axwe: umar ne. ⁴ Nhyim kam Erodji arÿm amiwÿr me rûnh 'uw. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô Bênjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê amiwÿr me ku'uw ne amijã meo akuprô. Ne kam arÿm abej me kukjêro nhÿn memã kum,

–Nhÿnh ne Kritu rwÿkmã? Nhÿnh ne Kritu rwÿk djâja? ane. Metîndjwÿnh kute 'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mēnhkôt ne me kum Kritu jarê. ⁵ Nãm Erodji memã ane nhyim me kum,

–Pykabê Djudêjakam krîbê Berêkam ne rwÿk djâ. ⁶ Amrêbê: ne Metîndjwÿnh kabênh jarênh djwÿnhmã arê. Kritu rwÿk djâ'ã kum ajarê. Nhyim kukwakam me bakukâmâremã 'ã ajarê. Me krîmã arênh kum, “Pykabê Djudêjakam krîbê Berê, amã ne ba ikabênh ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê Bênjadjwÿr rax pyrâk. Djudêjakam me Bênjadjwÿr kunî dja amã arax jarê. Mÿkam?

Bir, akam dja me'ô prîre ruw ne ï arÿm Bênjadjwÿr rax. Ne arÿm inhô mebê idjaer pumÿn meo ba.

Dja meo ba kute mrâmri ne mryki'ãtomtio ba djwÿnh kute ô mryo ba pyrâk”, ane.

Nãm kabênh jarênh djwÿnh ã me bakukâmâremã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, Berêkam Kritu rwÿkja pumÿ. Pi'ôk jakôt ne bar arÿm omÿ. Nãm me rûnh ã Erodjimã ane. ⁷ Nhyim kam Bênjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhêtire mar 'uw nhyim ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim me kãxã arkum,

–Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirît djâ? Mÿj ne kanhêtire kute amirît'ã amex kute? ane. Nhyim ar arÿm prîne kum arê. ⁸ Nhyim kam arÿm Berêma ar anon arkum,

–Aje. Dja gar tēn prîne me'ô prîre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwÿr tēn imã 'ã ajarê. Badjwÿ 'ÿr itēm ne ije kum rax jarênh prâmkumrêx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyim ar Bênjadjwÿr rax kabênh mar pan arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tē: nhyim ar aêrbê kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apôx djâ'ãnh omÿ. Arÿm ar kukãm mō. Nãm ar kukãm mō:n arÿm iby arek wajêt. Prîre rwÿkja nhiby arek wajêt nhyim ar arÿm omÿ. ¹⁰ Omÿn arÿm kî.nhkumrêx. ¹¹ Ne kôt tēm arÿm îrkwã'ÿr bôx. Ne kam arÿm wadjân prîreja pumÿ. Nã Marij ne kumÿn o nhÿ nhyim ar omÿ. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbê tu mÿrbê rôrôk ne. Parbê kum rax jarênho ikwã. Ne kam arÿm kãjmã krînh arÿm nèkrêx 'ãpre bôn kum adjuw. Kêh karÿrmê pi djur, me kute kuwykam rēnh nhyim kudjÿjamê me kudjÿ djâbê mirajamê ne ar kum adjuw. ¹² Ne kam kãjmã djan pry 'ôdjwÿ kôt akubyn ar ô pykamã tē. Me'ô ne ar biptirkam arkum,

–Kwãrîk wãnh akubyn Erodji'ÿr atēm kêt, ane nhyim kam ar akubyn Erodji jaã'ã tē. Tē:n arÿm ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tē nhyim kam Jôdje arÿm ngôr. Ngôr nhyim ê, arÿm Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô bôx ne kum,

–Kãjmã djan amibêx ne prîremê nã aro akaton amÿ pykabê Edjîtumã aro tē. Erodji kute prîre bînmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjîtumã tēn bôx ne arek kam ar aba. Ije amã arênhkambit dja gar akubyn tē, ane. ¹⁴ Nãm kum ane nhyim arÿm kãjmã dja. Nhyim akamãt kô rá'ã nhyim arÿm prîremê nã aro tē. Pykabê Edjîtu'ÿr ne aro tēn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵ Amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar Edjîtu'ÿr tēm'ã ajarê. Kabênh jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhyim arÿm kukwakam me bakukâmâremã kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh ne me amã, 'Ba ne ba ikra 'uw nhyim arÿm Edjîtu kurÿm kato.' Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabênh jarênh djwÿnh me bakukâmâremã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamin-grãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjîtu'ÿr tē. Me bakukâmâremã 'ã ujarênh kôt ar arÿm Edjîtu'ÿr tē. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjîtu kurÿm tē.

¹⁶ Jôdje ar Edjîtu'ÿr tē nhyim Erodji arÿm ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

–Je tô mÿkam ne ar imã 'êx ne iwÿr bôx kêt? ane. Nãm anen arÿm ngry:k ne. Ne amim,

—Amü akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bênjadwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire kator'ã ne arÿm amex amãnhkrut apêx bar omü”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bênjadwÿr rwÿk ny'ã arÿm amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arÿm ô krãkamngõnhmã kum,

—Me on Berêkam me prÿre nhimex. Bu'ã Berê nhõ pyka kunikõtdjwÿ dja ga me me prÿre nhimex. Mybit dja ga me kunÿ nhimex. Me prÿre rwÿk'ã amex amãnhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji ô krãkamngõnhmã ane nhy m me arÿm me prÿre'ÿr mõn me imexo mõ. Me imexo mõn arÿm me imex pa. Nhy m me arÿm amak djãje mÿro kumex. ¹⁷ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh me mÿr kumex'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhbê Djerminã 'ã ajarê. Nhy m arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, ¹⁸ “Ota krîbê Ramakam me mu:w ne kãj bê amra:.

Rakeu krao amak djãje me mu:w.

Kra arÿm kubê kêt kam ne me te kute memã kaprÿ kwÿ ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwÿnh Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djõ'ã arênh mõ:n arênh mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tü:mrãm me bakam-ingrãnyrekam ne me arÿm mÿro kumex. Krãkamngõnh arÿm me prÿre nhimex ne nhy m me arÿm amak djãje mÿro kumex. Djermin kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt me arÿm ã mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jõdje ar Edjitukam ar ba: nhy m kam Erodji arÿm ty. Ty nhy m kam Jõdje arÿm bip-tiro nõ. Biptiro nõ nhy m Metÿndjwÿnh kadjj mrãnh djwÿnh'õ arÿm kum amijõ amirÿt ne kum,

²⁰ —Kãjmã djan prÿremê nã aro tẽ. Me abê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tẽ. Me kute bit prÿre bÿn prãmja ne me arÿm ty, ane. ²¹ Nhy m kam Jõdje arÿm kãjmã djan prÿremê nã aro tẽ. Aro tẽn amü mebê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tẽ. 'ÿr aro tẽn arÿm 'ÿr aro bõx. ²² 'ÿr aro bõx nhy m me arÿm kum,

—Erodji kra Akireu arÿm pykabê Djudejakam bã m pãnh memã bênjadwÿr, ane. Nãm me Jõdjemã ane nhy m arÿm kum uman Djudeja'ÿr tẽm prãm kêt. Ne kam ôtkam me'õ arÿm nêje kukrã. Nhy m kuman arÿm pykabê Djudeja nhibej tẽn kam pykabê Garrêjakam bõx. ²³ Ne ajte tẽn arÿm krÿrãxbê Nadjarekam bõx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhy m kam Jeju arÿm kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhy m arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, 'Nadjarekam ne abatãnh djã', anhÿro ba.”

Nãm ã ujarênh djwÿnh Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djõ'ã arênh mõ:n arênh mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tü:mrãm me bakam-ingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bõx nhy m Jeju arÿm Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arÿm Nadjarekam abatãnh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhy m kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm bõx. Pykabê Djudejakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bõxo kumex nhy m ar me akreo ba. ² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprÿren wãnh ajaxwemã anhiren Metÿndjwÿnh'ÿr amijõ akêx. Arÿm kãjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Djuão memã ane. ³ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'ã ujarênh djwÿnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhy m arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, on Bênjadwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijõ aba. Kute mrãmri ne me kute bênjadwÿr rax kutêp pryõ mex ne kute kum katãt pry jadjwÿrja pyrãk', ane.

Dja ã ujarênh djwÿnh Bênjadwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djõ'ã arênh mõ:n arênh mör tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tü:mrãm 'ÿr o bõx nhy m Djuão arÿm kato. Me bakam-ingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metÿndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kÿ nhipêxo kubêkãnh angij ne mry kão amikrãx pren krytkanhê kun menh kangõo ikõ.

⁵ Nhy m kam krÿrãxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bõxo dja. Bu'ã pykabê Djudejakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bõxo dja. Ngõbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bõxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bõ:xo dja. ⁶ Ne kam amijãxwe kôt amijãrênh memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptÿ. Arÿm imã kÿnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhy m kam ngõ rãxbê Djodãokam mã Metÿndjwÿnhmã me angij.

⁷ Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krăptî arÿm Djuăo'ÿr bôxo dja. Nhyam me omûn memă kum,

—Me akamingrăny ne ga me abê iry. Mÿj me'ô got ne me amă Metîndjwÿnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo? ⁸ On katăt amijo aba gê me mrămri me amex jabej me amă kato. Mrămri ga me amikam akaprîren wănh ajaxwemă anhirern aje Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej gê me me amă kato. Ne kam me akam kînhkumrêx kute mrămri ne me kute pidjô djô mexmă apôx ne kam kînhja pyrăk. ⁹ Kwărik wănh me anhôkre kadjwÿnhbê anhingêt kukămăre Abraăoo adjămra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraăo tămdjwÿ. Dja Metîndjwÿnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukămăre Abraăokôt Metîndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtukumrêx, ane. Kwărik wănh ga me â anhÿr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amă arê. Dja ga me te abê Abraăo tămdjwÿ nhyam Metîndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pănh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraăo tămdjwÿ prăm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraăo tămdjwÿ nhîpêx nhyam me ren tu katon kumex. ¹⁰ Ê, mrămri arÿm 'ÿr. Metîndjwÿnh kute memă axwe pănh jarênh nhô akati arÿm 'ÿr. Kute mrămri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhyam me kute kăr ne o mrănh ne kute kuwykam rênhja pyrăk. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ajă pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pănh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo môn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrămri ne me'ô kute pidjômă 'ÿr kadjy kute parbê kăxkrăkô mÿnh ne o âm pyrăk.

¹¹ Mrămri ba ne ba ngômăbit me ajangij. Ga me amikam akaprîren wănh ajaxwemă anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ba ngômăbit me ajangij. Nhyam be, itotkbê ne me'ô bôxmă. Me'ô tăm ne raxo kute amû ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nă băm te irax ne 'ÿr ibikamênh prămje. Nă băm te irax ne 'ă inhîbôn ije kum parkă 'ă pre bôn ne o itêm prămje. Be, âm irax ba ren arÿm kum apê. Nhyam be, kati. Âm ingrire. Năm raxo ijakrenh mex ne. Tăm ne arÿm bôx 'ÿr. Djăm ngômă kute me ajangjênhmă? Kati. Tăm dja bôx ne kam me awÿr Metîndjwÿnh Karô jano. Katăt me aje amijo ababit'ÿr dja ano kute me ajo bamă. Ne kam me ajaxweja kute kuwymă me arênhmă. ¹² Gêdja bôx ne kam kute mrămri ne me kute kôtyk byr ne o kute băygogore ka'uk ne kute kam mûm 'ynhî, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykăjao tēm ne kute kuwykam mēnh nhyam xêtja pyrăk. Dja me'ôja bôx ne â me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyam kuwyja dja pôk ră'ă: ră'ăn apêx kêtukumrêx. Nhyam be, me mex, me katăt kute amijo baja'ă gêdja 'y

mex jakren mûm meo atom. Meo atom ne kăjkwakam ô pykamă meo mō gê me kam kam kînhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute meo anhÿr 'ÿr. Năm â Djuăo mebê pardjêumă ane.

Djuăo kute ngômă Jeju jadjă.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arÿm pykabê Garrêja kurûm tē. Tē:n arÿm ngôbê Djodăo'ÿr bôx. Năm 'ÿr bôx ne arÿm Djuăo'ÿr bôx. Kute Metîndjwÿnhmă ngômă adjărmă ne 'ÿr bôx. ¹⁴ Nhyam kum,

—Djăm ba ije ngômă adjărmă? Kati. Ba ne ga ren Metîndjwÿnhmă ngômă ijadjă, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

—Kati, kwărik ră'ă. Metîndjwÿnh kute gu bamă katăt baje amijo baba'ă karô kôt dja gu prîne katăt amijo baba. Kam dja kînhkumrêx. Kam dja ga on ngômă ijadjă, ane.

¹⁶ Nhyam arÿm ngômă adjă. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kăjkwă arÿm aben bē ajkij. Aben bē ajkij nhyam me kute omûnh kadjy Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrăk arÿm 'ÿr ruw ne 'ă tÿm. 'Ă tÿm nhyam Djuăo arÿm omû. ¹⁷ Nhyam ê, arÿm kăjkwă kurûm Metîndjwÿnh memă kabên ne memă kum,

—Ikra ne wă. Imă abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Năm â Metîndjwÿnh Kra'ă memă ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ă Jejumă âpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; İdja 2.18, 4.15

¹ Nhyam kam Metîndjwÿnh Karô kapôt kukritmă Jejuo katon o mō. Dja Xatanaj te kute axwe'ă mēnhmă kum apnê. Ja kadjy ne o mō. ² Nhyam kam Jeju Metîndjwÿnhmă amijajbu. Năm amijajburo dja: nhyam 'ă akatibê 40 apêx. Nhyam kam arÿm kum pră:m ne. ³ Nhyam kam me axwe'ă memă âpnênh djwÿnhbê Xatanaj arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Năm bit kute amikôt o ba nhyam kôt axwemă 'ÿr bôx. Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metîndjwÿnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamă akabên gê goja kubê djwÿ ga krê, ane. Năm Xatanaj â Jejumă ane.

⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne amrêbê: me ikukămăremă kum, “Djăm djwÿjobit dja me amityx ne tîn ne ar ba?

Kati. Metîndjwÿnh kabênodjwÿ dja me amityx ne tîn ne ar ba, kabên kunîo.” Năm â Metîndjwÿnh me ikukămăremă ane nhyam me arÿm 'ă pi'ôk no'ôk ne. Ije Metîndjwÿnh kabên ja markam ije akabênkôt kēno djwÿ prăm kêt. Năm â Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ÿr o tēn o bôx. Krîrax jamă ne me kum, “Metîndjwÿnh

nhô krîrax", ane. Nâm o bôx ne o tén Metîndjwýnh nhô kikreti'ýr o bôx. Ne kam o tén o wabin kikreti nhimôk'ýr o bôx ne anhâ'â kudja. ⁶ Ne kam kum,

—Ê, goja abê Metîndjwýnh Krakumrêx jabej goja rûm tén ato. Amrêbê: ne me akukâmâre amâ arê. Metîndjwýnh kukwakam amâ arên amâ,

"Dja ba ajâ ikadjy mrânh djwýnhmâ karô.

Dja me atêmkôt amâ ikra dja gê kên'ô apar ngânh kêtumrêx."

Nâm â Metîndjwýnh me akukâmâre amâ ane nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ajrâ, rûm tén ato gê goja me atêmkôt amâ ikra dja, ane. ⁷ Nhyim Jeju kum,

—Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amâ arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukâmâre memâ arê. Metîndjwýnh kukwakam memâ arên memâ kum,

"Kwârîk wânh Bênjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnh kabi kêt, kute ajâno âm jabej kabi kêt", ane.

Nâm â Metîndjwýnh me ikukâmâremâ ane nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rûm itêm ne idjâtor prâm kêt, ane.

⁸ Nhyim Xatanaj ajte o tén krânh prêkti nhimôk'ýr o wabi nhyim dja. Nhyim kam apýnh pyka djâri nhyim Xatanaj arým kum kunî jakreo dja. Ne apýnh bênjadjwýr kute meo ba djâri kum me kunî jakreo dja. Nhyim apýnh me ô mýjja rûnh ne uma djâri nhyim kum me kunî jakreo dja nhyim arým kunî pumû. ⁹ Nhyim kam kum,

—Ba amâ ja kunî kanga. Ba amâ me ô mýjja rûnh ne uma kunî kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônh akônkrâo nhýn imâ irax jarê ba arým amâ kungâ. Ba amâ kunî ngâ ga arým idjô'â o aminhôn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyim Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rûm imâ akâx. Djâm ije akuka kônh ikônkrâo inhýrmâ ne ije amâ arax jarênhmâ? Arkati. Mýkam? Bir, amrêbê: me ikukâmâre memâ arê. Metîndjwýnh kukwakam memâ arên memâ kum,

"Bênjadjwýr djwýnh, Atîndjwýnhmâbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmâ apê.

Kwârîk wânh atemâ 'ômâ rax jarênh kêt."

Nâm â Metîndjwýnh me ikukâmâremâ ane nhyim me 'â pi'ók no'ók ne. Ije Metîndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônh ikônkrâo inhýr ne ije amâ arax jarênh prâm kêt, ane.

¹¹ Nhyim kam Xatanaj arým kum kâx ne mâ tê. Nhyim kam kadjy mrânh djwýnh ar arým 'ýr bôx ne o djuw mex.

*Jeju kute me akremo krax.
Mak 1.14; Ruk 4.14*

¹² Nhyim kam Jeju arým tê. Tê:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuâoo tým ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx. ¹³ Nâm Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam bôx. Ne kam kurûm katon kam amû krîraxbê Kapanakam tén bôx ne nhý. Imôti mýrri ne Kapanana dja. Me kute Kapanana bu'â pykamâ Djeburômê Naptar jarênh. Kam ne krîraxbê Kapanana dja. ¹⁴ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij me bakukâmâremâ arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metîndjwýnh kukwakam ne Idjaij memâ arên memâ kum,

¹⁵ "Pykabê Djeburô, pykabê Naptar. Imôti'ýr pyka. Ngôbê Djodâo nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhô pyka jamâ ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrânh punu:re kute mrâmri ne akamât kô tykkam me mrânh punu pyrâk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumû kute mrâmri ne me kute memâ irâ djâ rax pumûnh pyrâk.

Pyka jakam ne me kaprîre ne ar ba. Kute mrâmri ne me on tyk karô kaprîn ar ba pyrâk.

Me ja ne me arým me'ô me:xkumrêx pumûn kînhkumrêx ne. Me kînhkumrêx kute mrâmri ne ajte arngrokam me kînh pyrâk", ane.

Nâm Idjaij â me bakukâmâremâ ane. Nhyim kam me aben djô'â arênhô mô:n arênhô môr tâmtâ arým 'ýr o bôx. Tû:mrâm me bakam-ingrânyrekam Jeju arým Kapanakam bôx. Me:xkumrêx ne arým kam bôx. Idjaij kute me bakukâmâremâ 'â ujarênh kôt ne bôx.

¹⁷ Ne kam arým kâj bê me akremo krax. Ne amijâ memâ kum,

—Amikam akaprîren wânh ajaxwemâ ahiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ýr. Nâm â Jeju me akreo ane.

*Jeju kute amikôt me kamênh.
Mak 1.16; Ruk 5.1*

¹⁸ Nhyim kam Garrêjakam Jeju imôti mýrbê tê. Nhyim Ximâomê Ângre ar axikôt katorja ngôkam ar kryre rênho ba nhyim arým ar omû. Ximâomâ ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tûm. ¹⁹ Nâm ar ar kryre rênho ba nhyim Jeju arkum,

—On ar mâ ikôt ajkamê. Jakam dja gar ikôt me kamênhô aba kute mrâmri ne ar aje tep pynênhô aba pyrâk, ane. ²⁰ Nhyim ar on amikôt kryre mên arým mâ Jeju kôt ajkamê.

²¹ Nhyim âm ajbir tê nhyim Xijagumê Djuâo ar kâkam nhý nhyim arým ar omû. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumê ne ar amim kryreo mexo nhý. Nâm ar omûn arým kâj bê amikôt ar ku'uw. ²² Nhyim bâm

Djebedêu kâkam nhÿ nhyr ar arÿm wânñ kum iren mã Jeju kôt ajkamê.

*Jeju kute me punuo mex.
Mak 3.7; Ruk 6.17*

²³ Nhyr kam Jeju Garrêjakam pyka kunikôt memã kukrãdjã jarênho ba. Apÿnh mebe idjaer bikprônñ djãri memã arênho ba. Ne kãj bê ujarênñ ny jarênho ba. Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba'ã memã ujarênñ ar ba. Ne kam arÿm apÿnh me kanêmê me punuo mexo ba. ²⁴ Nhyr me arÿm arênñ kumex. Pykabê Xirijkam ne me prÿne me kunimã arênho ipôk ne. Arênho ipôk nhyr me kunÿ arÿm Jeju jarênñ ma. Ne kam arÿm 'ÿr me punu kunio bôx. Apÿnh me kanê djãri meo bôx. Ajte apÿnh me tokry djãri meo bôx. Nhyr me kwÿ me karô punu kute meo baja nhyr me meo bôx. Nhyr me kwÿ me tyk kute meo baja nhyr me meo bôx. Nhyr me kwÿ akry nhyr me meo bôx. Nhyr kam arÿm me kunio mex. ²⁵ Nhyr kam me krãpti: arÿm 'ÿr bôx ne kôt ar ba. Pykabê Garrêja kurûm, pyka nhidjibê Krÿraxbê 10 kurûm, krÿraxbê Djeruxarê kurûm, pykabê Djudêja kurûm, ngôbê Djodão nhijukri pyka kurûm ne me bôx ne kôt ar ba.

5

*Me kÿnh'ã ujarênñ.
Ruk 6.20*

¹ Kam ne me krãpti: Jeju kôt ar ba nhyr me omü. Ne kam arÿm krãnh'ã tên wabi. Wabin arÿm nhÿ. Nhÿ nhyr kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bôx ne nhÿ. ² Nhyr arÿm arkum amikabên jarênñmo krax ne kum,

³ —Ê, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djãm me kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kãjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utân meo ba. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁴ Djãm me mÿr baja kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metÿndjwÿnh ï meo kÿnhkumrêx. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁵ Djãm me kabôt katija kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunio ô. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katãt amijo ba prã:mja djãm me kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arÿm prÿne Metÿndjwÿnhmã mexkumrêx. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprija kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metÿndjwÿnh kum me kaprikumrêx. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁸ Djãm me kute amikam axwe'ô mar kêtja kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metÿndjwÿnh pumü. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

⁹ Djãm me kute aben nêje me kukrão baja kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metÿndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

¹⁰ Me katãt kute amijo baja dja me te katãt nhyr me arÿm meo ajkê. Me katãt kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kapri got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kãjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utân ar meo ba. Kam dja me kÿ:nhkumrêx.

¹¹ Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhyr me te wânñ ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apÿnh ar ajaxwe djãrio ar apytã. Djãm kam ar akapri got? Kati, Mÿkam? Bir, kãjkwakam akÿnh djã raxkam. ¹² Dja gar tu akÿnhkumrêx ne kam akÿnh kati. Mÿkam? Bir, dja Metÿndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kãjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kãjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akÿnh kati. Nãm me tÿmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metÿndjwÿnh kabên jarênñ djwÿnho bikênho bao ane. Ga, arÿm kam kãjkwakam me kÿnhkumrêjja pumü, ane.

*Kadjwanhÿmê kurwÿ djã'ã ujarênñ.
Mak 9.50; Ruk 14.34*

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhÿ pyrãk. Kadjwanhÿ kute ômrôo mex pyrãk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhyr ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhÿkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kÿnh kêt ne arÿm rûm kapÿ. Kapÿ nhyr me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhyr me arÿm kum ar akÿnh kêt ne ar apunukôt kum Metÿndjwÿnhdjwÿ kÿnh kêt.

¹⁴ Ar aje mrãmri ne pyka kunikôt me kurwÿ djã pyrãk. Ga, krÿraxja pumü. Djãm krãnhre'ã me kute krÿrax nhÿpêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrik wânñ ikam apijãm kêt ne ikôt adjukapri. ¹⁵ Ngônñpôkdjwÿ. Djãm me kute kum angjênñ ne kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got? Kãnoipôko 'ã pro got? Kati. Ngônñpôk ne me kum angjÿ ne tu parkam, kênñkam umjuw nhyr me kunimã kikre kre kurwÿo ku'ê. ¹⁶ Ar gadjwÿ kwãrik wânñ ikam apijãm kêt. Ar abê me kurwÿ djã pyrãk ne ar adjukapri. Dja me ar adjukapri pumün arÿm

kàjkwakam ar Abãmmã rax jarë. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarënh.

Ruk 16.16

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrik wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bõx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrik wãnh jakam Môjdjê kabënja mar kêt. Ne Metïndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh ‘õdjwÿ kabënja kwãrik wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bõx”, ane. Kwãrik wãnh ijã ã amim anhÿr kêt. Djãm ije ja jarënhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrëbë: me bakukãmãremã ijã ajarë. Nhyim me aben djõ'ã arënhho mõ. Arënhho mõr tãmtã arÿm iwÿr o bõx. Ba kam arÿm me kute amrëbë: ijã ujarënh kõt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarënh kõt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bõx. Kam ije ar kabën markumrëx ne ije ar'ã anhÿr prãm kêt. ¹⁸ Dja te Metïndjwÿnh kabën kukràdjã kwÿ'ã pi'õk no'õk kryre ne te apÿnh mÿrbë kyx djari'ã pi'õk no'õk kryre djãm 'õ kajgomã? Kati. Dja 'õ kajgo kêt. Kabën'ã pi'õk no'õk kõt dja mÿjja apõxkumrëx. Kõt dja mÿjja kunÿ apõx t:en prÿne apõx mexkumrëx. Kabën 'õ dja kajgo kêtumrëx. Nhyim kam kàjkwamë pyka arÿm apëx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx.

¹⁹ Godja me'õ Metïndjwÿnh kabën ngrire 'õmã kajgo jarën kam 'ã memã kum, “Kabën ja dja ga me mar rerekre”, anhÿro ba jabej, dja me adjwÿnhdjwÿmã kum, “Akajgo”, ane. Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utar ne ar meo bakam dja me kunÿ kum, “Akajgo”, anhÿro kumex. Nhyim be, dja me'õ Metïndjwÿnh kabën man kõt ar amijo ban kam memã kabën jarënhho ba. Me'õ jamã dja me kum, “Araxkumrëx”, ane. Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utar ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrëx”, ane. ²⁰ Kam, ba ar amã arë gar ama. Djãm mrãmri Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmë mebë pardjêu mexkumrëx? Kati. Mrãmri ar aje katàt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh amim ar apytã gar kõt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarënh.

Rõ 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

–Amrëbë: me bakukãmãre memã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt”,

anen ajte,

“Dja me me'õnh bÿ nhyim me arÿm kum axwe pãnh jarë”, ane.

Tãm ne me ar amã arë gar arÿm ama. ²² Nhyim be, ba dja ba ar amã arë gar ama. Djã ne me me'õnh bÿ nhyim me arÿm kambit kum axwe pãnh jarë? Kati. Me kute me'õkam ngrykkamdjwÿ. Dja me axwe jabej

kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhyim kam me arÿm kum axwe pãnh jarë. Ba ajte ar amã arë gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurëkam kum, “Apunure”, anhÿr jabej nhyim kam me arÿm 'ã meo akuprõ. Memã axwe pãnh jarënh djwÿnh krãptibë 70 jao akuprõ nhyim me arÿm memã amikõt amijarë. Nhyim be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhÿr jabej ne kam arÿm me biknor tokry djakam kuwykam mõr jabej.

²³ Kam godja ga Metïndjwÿnh nhõ ki'ÿr kÿnh djão abõx jabej. O abõxo tèn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkë”, anhÿrja ga ama. Akam kaprÿja ga ama. Djãm kam aje on Metïndjwÿnhmã kÿnh djãa nhõrmã? Kati. Dja akamy akam kaprÿ ga Metïndjwÿnhmã kÿnh djãao bõx nhyim Metïndjwÿnh arÿm kum kÿnh djãa kÿnh kêt. ²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kÿnh djãjamã anhiren akamy kumrëx'ÿr tèn kam kum akabën mex jarë gë akubyn akam kÿnh. Akubyn akam kÿnhkam dja ga akubyn tèn kam kÿnh djãa mÿn Metïndjwÿnhmã angã.

²⁵ Dja me'õ mÿjjakam kum akurën memã axwe pãnh jarënh djã'ÿr ajo tèm jabej. 'ÿr ajo tèmri dja ga on o anhõbikwa. O anhõbikwa nhyim arÿm memã axwe pãnh jarënh djã'ÿr ajo tèm kêt. Nok ga ren o anhõbikwa kêt nhyim ren memã axwe pãnh jarënh djwÿnhmã akanga nhyim ren mebë ijë djwÿnhmã akanga. Nhyim kam ren mebë ijë djakam abë ijë. ²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prÿne aje amijo pãnh mex inomã mënkhambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbë prõmë mjênemõ àkÿnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

–Nãm me ar amã,

“Kwãrik wãnh mebë prõ, nàr mjëno adjãkÿnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arë gar ama. ²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arë gar ama. Mrãmri ro'ã anõrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'õ nire punün arÿm amã o anõr prãm ne. Jabit. Kam arÿm akad-jwÿnhbë amim o adjãkÿnh'ã karõ. Kamdjwÿ arÿm ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubë axwe pama. Ga, me kute apÿnh kukràdjão àpënh jaxwe prãmja pumü. Me kute àpënh jaxweo krã'ÿrmã ne Jeju Ar kubë axwe pyman arkum,

–Ne ga ren ano djubõko ajaxwe prãm ga ren on kaban mÿm amibë amë. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metïndjwÿnh kõt atÿn ne ar aba rã'ã, kam ren akÿnhkumrëx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhyim Metïndjwÿnh ren me biknor tokry djakam amë. Ga ren kam akaprikumrëx. ³⁰ Ne ga ren anhkra djubõko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mÿm amibë amë. Ren te anhkra nhikjê kêt ne

ren Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar aba rã ã kam, ren akînhkumrêx. Ne ren anhkra amãnhkrut rã ã nhyM Metîndjwÿnh ren me biknor tokry djâkam amê. Ga ren kam akaprikumrêx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjãrmã ne Jeju arkum karô? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhkra krã'ymã arkum karô? Kati. Me kute âpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prô kangamã gê me 'ã pi'ók no'ók ne kum kungãn kam kanga”, ane.

Nãm me ã ar amã ane, gar ama. ³² NhyM be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'ô prô djwÿnh kangan kam arÿm axwemã ngrêk. Gêdja prô djwÿnhja pãnh me'ô mymã kabênh nhyM arÿm 'ÿr mô. NhyM kam nija arÿm o akînh kam axwe. NhyM kam my jadjwÿ arÿm o akînh kam adjwÿnhdjwÿ axwekumrêx. NhyM be, prôja krô'ã mjênkambit nhyM myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabênh jarênh amã me kute amar pydji prãm jabej kum,

‘Metîndjwÿnh ne amybyÿm kute imar. Ije amã ikabênh pydjin arênhkôt kute imar’, anhyrkam kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabênh jarênh kôt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arÿm Metîndjwÿnh jarênh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arÿm ama. ³⁴ NhyM be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje memã akabênh jarênhkam aje ajte kôt Metîndjwÿnh nãr ô mÿjja'ô jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabênh pÿnhbit jarê. Kwãrik wãnh aje memã akabênh pydjin arênhkôt ajte memã kãjkwa jarênh kêt. Metîndjwÿnh kam ÿrkam memã arênh kêt. ³⁵ Kwãrik wãnh ar aje memã akabênh pydjin arênhkôt ajte memã pyka jarênh kêt. Metîndjwÿnh pykakam par djãm djâkam memã arênh kêt. Nãr, kwãrik wãnh ar aje memã akabênh pydjin arênhkôt ajte memã Djeruxarê jarênh kêt. Kubê Bênjadjwÿr rax djwÿnh nhô krîraxkam memã arênh kêt. ³⁶ Nãr, kwãrik wãnh ar aje memã akabênh pydjin arênhkôt ajte akrã jarênh kêt. Mÿj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akî 'ôo akamã nãr akî 'ôo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akîo anhyrmã. ³⁷ Kam, memã akabênh pÿnhbit jarê. Aje mrãmri mÿjjao anhyrmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje mÿjjao anhyr kêtã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhyr kêt”, ane. Jabit memã

arê. Memã akabênh pÿnhbit jarê. Godja gar memã akabênh jarê ne me kute ar amar pydji kadjy ajte kôt memã apÿnh mÿjja jarênh arÿm akabênh punu. Kute mrãmri ne me axwe nhô Bênjadjwÿr jajkwa kurÿm akabênh kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipãnh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, ‘Dja me me'ô no katôk gê me o aben man kam pãnh no katôk. Nãr, dja me me'ô djwa kwÿr gê me pãnh wa kwÿr’, ane.

Me bakukãmãre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ³⁹ NhyM be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje amipãnh meo abikênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja me ar ajo ajkê gar amipãnh meo abikênh kêt. Godja me ikra poo anhine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me'ÿr anhine nhikjêo apa gê kurwa. ⁴⁰ NhyM godja me arÿm pykakam me Bênjadjwÿr'ÿr ajo tèn 'ÿr ajo bôx ne kum, “Me'ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pãnh”, ane. NhyM Bênjadjwÿr arÿm amã “Pãnh dja ga kum anhô kubêkã'ô pydjin angã”, ane. Djãm aje kubê nêmmã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjãnh ne kum anhô kubêkão amãnhkrut ne angã. ⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krã tÿ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tê nhyM ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabênkôt tê. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabênh kôt amã kînh ne ajte ijukri kôt tê nhyM ajã kirometu 'ôdjwÿ apêx. ⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhyr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ï amã kungã”, anhyr jabej. Kwãrik wãnh kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwÿnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me bakukãmãre ne memã kum, ‘Ar amã amibu'ã me ja jabênh kam amã akurê djwÿnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ⁴⁴ NhyM be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwÿnh kurêmmã? Kati. Dja gar amã akurê djwÿnh jabê. Me kute ar ajo Metîndjwÿnhmã a'wÿr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhyro baja dja gar meo Metîndjwÿnhmã a'wÿr ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurê djwÿnh kapri. Me kute ar amã kabênh punuo baja ne kute ar ajo bikênho baja dja gar meo Metîndjwÿnhmã a'uw. ⁴⁵ Ar amã akurê djwÿnh jabênh arÿm Abãm kôt amijo tê. Aje amijo kãjkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tê. Ga, Abãm kute me

axwemê me mex'ã myto apôxja pumû. Ne kute me katàt kute amijo bamê me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwýrja pumû.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metîndjwýnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwýnh jabê kêtka. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh djákínhi meo ane. Me kum kurê djwýnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metîndjwýnh ne memã axwe jarê. ⁴⁷ Godja gar anhôbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mýkam? Bir, ar aje anhôbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwýnhmã akabên mex jarênh kêtka. Nãm ã me bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh meo ane. Me kute kurê djwýnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metîndjwýnh ne memã axwe jarê. ⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abãm prîne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwýnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukapri'ã arkum karô.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar mekam adjukapri. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukapri gê ibu'ã me ja imã idjukapri jarê”, anhýrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhýr kêt. Dja gar memã amibên nhym me ar amã adjukapri jarê. Djãm kam dja Metîndjwýnh ar amã akính djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akính djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akính djã nhôr kêt.

² Kam ar aje me ô mýjja kêtma ar anhô mýjja nhôr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukapri jarênh kadjy amijo ô'i kakô. Me bikprônê djákam nãr pry kôt amijo ô'i kakôro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukapri jarê. Djãm Metîndjwýnh dja ar amã akính djã ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kính kêtkaumrêx ne ar amã akính djã nhôr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx. ³ Nhym be, ar ga ar aje me ô mýjja kêtma mýjja nhôrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã ôrkôt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, “Arým ne ba kum kungã. Idjukaprikumrêx”, kwãrik wãnh amim anhýro aba kêt. ⁴ Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwýnh arým ar aman ta arým ar amã akính

djã ngã. Nhym kam me kuní ar apumû. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwýnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

–Metîndjwýnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprônê djákam nãr pry bikjêrkam Metîndjwýnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metîndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metîndjwýnh mekam kính kêtkaumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêtkaumrêx. ⁶ Ar aje mrãmri kum akabênkam djãm ar aje memã amibên kadjy me ipôkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhô kumoka'ê djwýnhmã wadjãn amijã ijê. Ar Abãm djwýnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mýjja bipdjur kuní pumûnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arým kum akabên jarê nhym arým ar apumûn ar ama. Ar aman arým ar amã akính djã ngã nhym kam me kuní ar apumû. ⁷ Dja gar Metîndjwýnhmã amikabên jarê. Kwãrik wãnh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mýjja metîndjwýnh karô nhípêx ne marja ne me 'êx ne arík mýjjamã amikabên krãpti jarênh kajgoo ba. Ne arík amim, “Dja ba kum amijarênh krãpti gê ikabên krãpti man arým inarkumrêx”, ane. ⁸ Kwãrik wãnh me kwý ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metîndjwýnhkumrêxmã akabên krãpti jarênh nhym kôt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwýnh, kubê Metîndjwýnhkumrêx, djã ne mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwýnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mýjjao adjã'wýr kêttri arým kute ar amar.

⁹ Ate gédja gar ikabên kôt kum akabên jarê ne kum,

“Djünwã, ga ne ga kàjkwakam nhý ba arým ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarênh abenmã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwýr ne ar meo aba. Ga, kàjkwakam me kute akabên marn kôt kute ar amijo baja pumû.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa ã akabên marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijaxkwa mánhikutã ar imã inhô kwý krên djã ngã.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'ô ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imã axwe'ã ãpnênh kunikôt ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba.

Mÿkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bênjadjwÿr djwÿnh. Ga apydji ajitÿ:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja", ane. Dja gar ã Metÿndjwÿnhmã akabêno ane. ¹⁴ Nã bãm ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angyrk kêt", ane. Mÿkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angyrk kêt nhyr kãjkwakam Abãmdjwÿr ar ajaxwe maro aknon akam ngyrk kêt. ¹⁵ Nhyr me, godja gar me axwe mar rã'ãn me kam angyrk rã'ã jabej ar Abãmdjwÿr dja ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã. Kam ne ba ar amã, "Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angyrk kêt." Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metÿndjwÿnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metÿndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirÿt ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprÿn aminokreo ãpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrÿk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam ne memã mex jarê. Djãm kam Metÿndjwÿnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metÿndjwÿnh mekam kÿnh kêtumrêx ne memã me kÿnh djã nhõr kêt. ¹⁷ Nhyr be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngrãn aminokre põ. ¹⁸ Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirÿt kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwÿnhbê Metÿndjwÿnh ne bipdjur. Nãm te apdjur kute mÿjja bipdjur kunÿ pumũnh. Dja gar ã anen arÿm kum amijajbu nhyr ar apumũn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akÿnh djã ngã nhyr kam me kunÿ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kãjkwakam ar õ nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrÿk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrêx rax jadjwÿr kêt. Kam ne kanêremê 'õk arÿm abê o ãpnu nhyr me ãkÿnh arÿm 'ã õpõk ne o akÿ. ²⁰ Ate dja gar Metÿndjwÿnhmã apê nhyr arÿm pãnh kãjkwã djwÿnhkam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'õk kute ar abê o ãpnu kêt nhyr kanêre kute o ãpnu kêt nhyr me ãkÿnh kute 'ã õpõk ne o ãkÿnh kêt. ²¹ Mÿkam dja kãjkwakam anhõ nèkrêx? Bir, ar aje anhõ nèkrêxkõt ajamak bën prãmkam. Dja kãjkwakam ar anhõ nèkrêx rax gar arÿm kãjkwakam mÿjjakõt ar ajamak bẽno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyr me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumũnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano

kute kêt jabej arÿm mrãmri arÿt tÿxkumrêx ne mÿjja pumũ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. ²³ Nhyr be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arÿm arÿt kêt ne aje mÿjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamat kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metÿndjwÿnh kêt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arÿm ar aje me'õ akamatkam ba pyrãk, aje me'õ akamat kô tyk tÿxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴ Ê, nhÿnh ne me'õ amê õ bẽnjadjwÿr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nãr kon, gêdja kum ja kÿnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum ãpênh kêt ne. Dja gar amã Metÿndjwÿnh kÿnh ne aje amã nèkrêxo atom raxja kÿnh ne kam kute bẽnjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpênh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, "Mÿj dja ba kukrê, mÿj dja ba o ikõ, mÿj dja ba adjã?" Kwãrÿk wãnh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djãm Metÿndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmê kubêkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amã ar anhõ kwÿ krên djãmê ar anhõ kubêkãmê kungã. Kam, kwãrÿk wãnh amikam adjumar punu kêt. ²⁶ Ga, kÿjrũm kwênhja pumũ. Djãm kwênh kute pur kre nãr bãygogo djê nãr o atom ne kute õ kikrekam adjwÿr? Kati. Kwênh kute ã o anhÿr kêt nhyr kãjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metÿndjwÿnh ne kum kwênh kÿnh ngrÿre. Ar gajbit kum ar akÿnhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwãrÿk wãnh amikam adjumar punun amim, "Mÿj dja ba kukrê"? anhÿr kêt. ²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amũ atyk kêtãm aminhõ akatÿ kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mÿkam ne gar anhõ kubêkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapõtkam pidjõrãja pumũ. Mÿj ne pidjõrã abatanh on? Djãm pidjõrã ãpênh nãr djãm kute õ kubêkã kayr? Kati. ²⁹ Bẽnjadjwÿr raxbê Xaromão nhõ kubêkã me:xkumrêx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjõrã pyrãk? Arkati. Pidjõrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubêkã jakrenh me:xi. ³⁰ Metÿndjwÿnh ne pidjõrã kre nhyr abatanh ne arÿm mexkumrêx. Akatÿja tãmkan ne mex nhyr akatÿ nhyr me arÿm kaban kuwykam kurê nhyr arÿm xêr. Ga, Metÿndjwÿnh kute prÿne pidjõrão djuw mex nhyr mexkumrêxja pumũ. Mÿkam ne gar amim Metÿndjwÿnh mar rerekre? Kum

pidjôrà kînh ngrire. Nhyem be, ar gajbit Metîndjwýnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêt mã got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arým anhô kubêkã.

³¹ Kam kwãrik wãnh ar anhô mýjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrik wãnh amim, “Mýj dja ba kukrê”? nãr, “Mýj dja ba o ikô”? nãr, “Mýj dja ba angij”? kwãrik wãnh amim anhýr kêt. ³² Apýnh pyka djãri me kute Metîndjwýnh mar kêtja kute mýjja jakôbit amak bèn ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh. Kãjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhô mýjja kêtja kunîkôt kute ar amar. ³³ Nhyem be, ar ga, djãm ar amã mýjja ja kînhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Bir, mýj dja gar amã kînh? Bir, Metîndjwýnh kute ar apýtãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar týx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwý dja gar mar ‘ãno dja. Ja dja gar amã kînh nhyem kam arým ar amã mýjja kînhja kunî ar amã kungã. ³⁴ Kwãrik wãnh ar amikukãm adjumar punu ò mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djã ò iwýr bôx jabej mã gédja ba nê”? anhýr kêt. Djãm akati ‘ókam Metîndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêt mã? Kati. Akati kunîkôt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhyem Metîndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bôx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrik wãnh amũ amikukãm adjumar punu ò maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

Ar kute me’ã axwe rênhe nêje kute ar akre. Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

–Ar aje me axwe jabej me kuljêr kêt kam mýkam ne gar tu me’ã amim, “Axwe”, anhýro aba? Kwãrik wãnh. Dja gar me’ã axwe rênho aba nhyem me arým amipãnh ar ajã axwe rê nãr Metîndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarê. ² Godja gar me’ã mýjja’ò man kôt tu ‘ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nãr Metîndjwýnh akam kînh? Kati. Dja gar me’ã ane nhyem me nãr Metîndjwýnh arým ar gadjwýr ar ajã mýjja tãm man kôt ar ajã axwe mê. Dja gar Metîndjwýnh kudjwa memã ör rûnh nhyem kam me akubyn ar aje memã ör ‘ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mýkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anakam pîponhtija pumũnh kêt ne? ⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrê ba amã anakam pyka jaũmwã kaba”, anhýrmã? Ne kam ar anakam pîponhtiwã pumũnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumũnh kêt kam we ã kum ane. ⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrêx gédja gar aminokam pîponhtiwã

kaban kam arît mex ne arým kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým aje aminokam pî ponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arým amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadja arým amex. Amex kute arým ar akamy nokam pî jaũm kadjar kadja kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwý ne me kum axwe kînh ne kam axwe’ã maje kum Metîndjwýnh kînh kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwýnh kabên jarênhmã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwýnh nhô mýjja rênhe pyrãk nãr me kute angrô jamymã kryt karýr rênhe pyrãk. Kwãrik wãnh o anhýr kêt. Ga ren o ane nhyem ren me kum Metîndjwýnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwýr ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mýjja mex nhirênh nhyem angrô jamy ituo kryt karýr ngãnhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwýnh ‘wýr’ã arkum ujãrênh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar tu mýjja’ã ‘uw, mã mýjja’ã ‘wýro tẽ nhyem Metîndjwýnh arým ar amã kungã. Ga, ar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum ajapôxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekmã akabêno aku’ê nhyem arým me kute ar amã ‘ã rênheja pumũ. Dja gar ã Metîndjwýnh ‘wýro ane. ⁸ Be, me kute mýjja’ã ‘wýr ‘ãno ãm gédja Metîndjwýnh arým memã kungã. Ga, me kute mýjja jabej ne kum apôxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekmã kabêno ku’ê nhyem arým me kute memã kikre’ã rênheja pumũ. Dja gar gadjwýr ã mýjja’ã Metîndjwýnh ‘wýro ane nhyem arým amã o amirit. ⁹ Nhýnh ne ar akra’ò tãn djwý’ã ar ajuw gar kum kên ngã? ¹⁰ Ne tep’ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati. ¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhôrja pumũ. Nhyem be, kãjkwakam ar Abãm mextire ta gédja ar amã amũ mýjja mex nhôro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu’ã me’ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhýro aba. Kute aje me’ã amim anhýro aba pyrãk ar gadjwýr dja gar amikabên kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arým Metîndjwýnh kabên kukràdjã kôt djwýr aje amijo aba mexkumrêx. Mõjdjê kute kabên jarênh kôt aje amijo aba mexkumrêx. Me kute Metîndjwýnh kukwakam memã kabên jarêndjwýr aje kôt amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³ Nhyam kam mrãmri me kute mÿjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikôt dja gar amijo aban arÿm abê tÿx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebhê tÿx pyrãk. Nhyam be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aban arÿm amã rerekre. Amã tÿx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã tÿx kêt pyrãk. Kwãrik wãnh me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjãr mãn prãbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo ba. Memã tÿx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngjêx nhyam memã tÿx kêt pyrãk. Kute pry kre raxkôt me mör memã tÿx kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kôt ar amijo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹⁴ Nhyam be, me ngrêrebit ne me imã apõx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apõx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arÿm atĩn ne, Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tÿx'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh”, anhÿro bajabê amijã ano tÿx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kã jangjênh ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awÿr bõx. Nhyam be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kã kadjwÿnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metĩndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênhmã ne ar awÿr bõx. Kute o ibê amiwÿr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awÿr bõx. ¹⁶ Mÿj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mÿj dja gar pidjõadjwÿ mar on? Bir, ô ne parbê rôrök ne ikwãn o bãrio amirĩt nhyam me kôt kum apõx. Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ. Ar gadjwÿ dja me apÿnh kabên punu jarên ãpênhjaxwe ga me omũn arÿm memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabên kajgo. Nãm Metĩndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh ba”, ane. Djãm mrÿnhĩkam me kute akrõ djõbê uba rênh? Kati. Nãr, djãm prêxkam me kute pidjõbê pigu rênh? Kati. ¹⁷ Bãri mexkam ne ô mex arij. Nhyam be, bãri punukam ne ô punu arij. ¹⁸ Bãri mexkam ne ô punu arij prãm kêtumrêx. Nãr, bãri punukam ô mex arij prãm kêtumrêx. ¹⁹ Bãrikam ô punu jariija kunĩ ne me kute akãr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metĩndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh bajao ane. ²⁰ Be, me ãpênhjaxwe dja gar omũn arÿm kôt kum akato. Me kute

Metĩndjwÿnh kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apõx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arĩk imã, “Ga abê inhõ Bênjadjwÿr djwÿnh. Ga ne ga ijo aba”, anhÿrja. Djãm me ja kunĩ kajkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kajkwakam Ibãm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utãr ar meo ba. ²² Ije memã axwe pãnh jarênh nhõ akati wãkam dja me krãptĩ aminêje imã, “Bênjadjwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabên jarênh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaek kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumũnh kêt nhípêx kêt got ga ikanga? Mÿjja rũnh, mÿjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akatikam dja me ã imã ane. ²³ Kam dja ba irã ipõkri me kunimã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhípêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhípêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akãx. Me adjãpênhjaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhípêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Me kunĩ kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kênkam amim kikre. ²⁵ Nhyam kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngõ tãm ne te kók djãbêr tÿx kikre karngrõ nhyam tÿm kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tÿm kêt. ²⁶ Nhyam be, me kunĩ kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre. ²⁷ Nhyam kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngõ tãm ne kók djãbêr tÿx kikre karngrõ nhyam arÿm tÿm. Djã nãm kãjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjã jarênh pa. Nhyam me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mÿj kabên ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katãt: memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nãm ã me bēnjadjwÿr rũnh kwÿ kabên mex anen ar prĩne kabēno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã arênh ane? Kati, nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katãt kêtumrêx.

8

*Me'õ ã kajêkam tē'ã ujarênh.
Mak 1.40; Ruk 5.12*

¹ Nhyam kam krânh'ã arým rwýk tê. Nãm rwýk tẽn arým ruw. Nhyam me krãpti: kôt mō. ² Nhyam kam me'õ í kajékam tēja 'yr bōx ne parbê kōnkrão nhýn kum rax jarěn kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, ga aje inhí kajékam itékôt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane.

³ Nhyam arým 'yr ikran kupên kum,

–Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyam arým 'ã í kajékam tēja apêx nhyam mex ne. Kute o ãm tãmkam tēmbé kã mex ne.

⁴ Nhyam kum,

–Kwãrik wãnh ga amijarēnh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjj Metĩndjwýnh mar djwýnh'yr tẽn kum amibē, kum amikã bē. Ne kam kum mry ngã gē akadjj Mōjdjē kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gē me kunĩ apumũ, arým akã mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybým me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arým tẽn krĩraxbē Kapanamã wadjã. Nhyam krãkamngõnh krãpti kubē 100 nhō bēnjadjwýr arým 'yr bōx ne kum õ ãpēho no katon kum arēn kum,

⁶ –Bēnjadjwýr djwýnh, inhō ãpēnh arým akryn tokry rax ne kikrekam arek nō, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum, “Ba 'yrn o mex”, ane.

⁸ Nhyam krãkamngõnh nhō bēnjadjwýr kum, –Djãm imex got ga inhũrkwãmã tē? Kwãrik wãnh. Dja ga akabēnbit jarē nhyam arým inhō ãpēnh mex ne. ⁹ Inhō bēnjadjwýr kute raxo ijakrenhja ne imã kabēn ba kabēn man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibē me krãkamngõnhre nhō bēnjadjwýrkam ba memã ikabēn nhyam me ikabēn kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “'Yr tê”, ane nhyam arým 'yr tê. Ba kam ajte 'õdjwýmã kum, “Amrē tê”, ane nhyam arým amrē tê. Ba inhō ãpēnhmã kum, “On mýjja kupê”, ane nhyam arým kupê. Kam ne ba amã, “Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēn nhyam arým akabēnkôt mex ne”, ane. Krãkamngõnh nhō bēnjadjwýrbē ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyam kuman arým kam no tyn djan kôt ba djwýnh arkum,

–Be, me'õ bajtemjã kute tu amim imar mexkumrēx. Mebē idjaerkumrēx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyam be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:rxkumrēx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. ¹¹ Ē, ba ar amã arē gar ama. Kajkwakam Bēnjadjwýr djwýnh arým kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremē ro'ã banhō kwý krē. Abraãomē Idjakmē Djakomē ro'ã banhō kwý krēn mexo nhý. Nhyam kam dja me bajtem krãpti: ban bōx, myt apōx djãrũm bōx ne myt ngjēx djãrũm bōx. Bōx ne

arým gwaj baro'ã õ kwý krēno nhý. ¹² Nhyam be, mebē idjaerkumrēxja dja Metĩndjwýnh arým bõm me kumē. Bēnjadjwýr djwýnh bit kute amim me utãr ne ar meo baja, me tãm dja arým bõm me kumē. Bõm mebē idjaer mē nhyam me wãnh akamãt kō tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanēn ar ãmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngõnh nhō bēnjadjwýrmã kum,

–Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrēx. Kôt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhyam myt tãmkam arým õ ãpēnh mex ne.

Kute me punu krãptio mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyam kam Jeju arým Pedru nhō kikrekam bōx nhyam Pedru djupãnhdjwý kanēn nō. ¹⁵ Nhyam 'yr bōx ne arým ikra kupê. Kupê nhyam kanē arým kum ire. Kum ire nhyam arým kajmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyam kam ar'ã para nhyam me arým 'yr me krãptio bōx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'yr meo bōx. Nhyam mã me'ã kabēnbit jarē nhyam mã me karõ punu umaje mō. Memã iren mã mō. Jeju arým mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunĩo mex. ¹⁷ Amrēbē: ne ujarēnh djwýnhbē Idjaii Jeju'ã ajarē. Kute meo mex'ã ajarē. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarē. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Apýnh me bapunu djãri, apýnh me bakanē djãri nhyam kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jēnh pytõ bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaii me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arē. Nhyam kam me aben djõ'ã arēnho mō:. Arēnho mōr tãmtã arým 'yr o bōx. Tũ:mrãm, me bakam-ingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metĩndjwýnh kukwakam Idjaii kute me bakukãmãremã 'ã ujarēnh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamēnh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãpti: pumũ. Ne kam arým arkum,

–Gwaj on akãx nhikjēmã rē, ane.

¹⁹ Nhyam kam Mōjdjē kukràdjã mar djwýnh'õ 'yr bōx ne kum,

–Ē, ujarēnh djwýnh, ba arek akôt tê. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunĩkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyam kam kum,

–Ē, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwēnh kýjrũm aēja pumũ. Mrymē kwēnhbit ne õt djã kute amim kre pumũnhkôt kam õt djã. Nhyam be kati. Ba ne ba inhō kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhí ne me awýr

irwÿk nhÿnh ne ba inhÿrkwāja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atëm jabej nâr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyim kam me'ô ja kute Jejukôt bamâ ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ba ibâm kumrëx jadjâ. Ne kam arÿm akôt ar iba, ane. Nhyim kum,

²² —Kati. Amrë on ikôt ar aba. Gê me kute Metÿndjwÿnh mar kêt wânih me tyk jadjâ. Me kute mar kêt ne me kute mrâmri ne me tyk jamakkre kêt pyrâk. Gê me wânih ôbikwa tyk jadjâ. Nâm â Jeju kum ane.

Jeju kôkmâ bën tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Nw kam ar kâ'ÿr tën 'ÿr bôx. Nhyim Jeju arÿm kâkam nhÿ nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm kôt nhÿ. Nhyim kam ar arÿm kâ kujaten amû tē. ²⁴ Tē: nhyim ar aërbé na 'itÿx ruw nhyim kôk 'itÿx wabé. Nhyim ngô arÿm aben pumjuw ne kâ nhiby ato. Nhyim be, Jeju wânih arek ôto nô. ²⁵ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tën arÿm tok ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytâ. Arÿm gwaj badjâr 'ÿr, ane.

²⁶ Nhyim arkum,

—Nâ gâm ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atÿn prâm? ane. Ne kam kâjmâ djan kôkmâ bën tÿx. Nhyim arÿm tu ngô mên nô.

²⁷ Nhyim ar te kute marmâ kam no tyn djan abenmâ kum,

—Mÿj got on nhyim kôkmê ngô raxmê tu kabën kôt â amijo ane? ane. Nâm ar â abenmâ ane.

Me karô punu krâpti: kute ar me'ôo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhyim kam Jeju arÿm ngô nhikjêmâ bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nâm wabi nhyim me'ô amânhrut ar arÿm kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmâ kikre kurûm ne ar mô. Ar âkrë: nhyim me te ar umaje ne te ar'ânih tēmâmâ. ²⁹ Nâm ar Jeju kajpan arÿm kâj bê amran aminêje kum,

—Mÿj nâ Metÿndjwÿnh Kra? Djâm me inhô akati kêttri dja ga me imâ me itokry jadjâ? ane.

³⁰ Nhyim nÿjar angrô jamy krâpti: âkur mô. ³¹ Nhyim kam me karô punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prâm jabej ba me angrô jamy krâpti:wâmâ wadjâ, ane.

³² Nhyim kum, “Aj mâ”, ane. Nhyim me arÿm kato. Katon arÿm angrô jamy krâpti:mâ wadjâ. Wadjâ nhyim arÿm angrô jamy kunî prôt ne. Pyka krâ'ÿr'â aparmâ prôt tÿ:x ne arÿm imôtikam nox ne amin-himex ne. ³³ Nhyim angrô jamy pumûnh djwÿnh ar omûn arÿm krÿraxmâ prôt ne. Prôt ne arÿm bôx. Bôx ne arÿm prÿne memâ mÿjja kunî'â ajarê. Ne ajte me karô punu kute ar

o baja'â ajarê. ³⁴ Nhyim krÿraxkam me krâpti kute Jeju pumûnhmâ 'ÿr mô. Ne kam arÿm omûn kam anon kum,

—Gop me inhô pyka kurûm akato, ane.

9

Kute me'ô jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹ Nhyim kam Jeju ar arÿm kâkam wadjân nox ne arÿm akâx nhikjêmâ rê. Ne kam wabin krÿraxkam ar ba tûmjamâ tën bôx. ² Nhyim ar kwÿ kum me'ô jakryo bôx. Ikwâ djâkam nôr râ'â nhyim ar kum o bôx. Nhyim amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhÿxkumrëx, ane. Ne me'ô jakryjamâ kum,

—Akmere, on akÿnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunî maro aknon kam ingyk kêt ne, ane. Djâ nâm tēmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nâm amidjêje nēn kum jaby jarê nhyim êje nô. Jeju ta ne axweo akno.

³ Nhyim wânih Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'ô ja ne ajmân Metÿndjwÿnh japryo djan amijo Metÿndjwÿnh dja. Metÿndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kêt, ane. ⁴ Nâm me â ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyim arÿm tu me kuman memâ kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijapryo akumex? ⁵ Ê, ba me amâ mÿjja amânhrut jarê. Mÿj ne amirît, nēn? Ba ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nâr kon, “On kâjmâ djan tē”, ane. Mÿj ne ren amirît, nēn? Nâ bâm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhyim amirît kêt kumrëx ne. Tâmbit ne amirît kêt.

Nhyim be, kâjmâ me ku'ê, ije ren me'ômâ kum, “Kâjmâ djan tē”, ane nhyim ren arÿm amirît. Tâmbit ne amirît kumrëx. ⁶ Dja ba kum, “Kâjmâ djan tē”, anen arÿm o mex ga me arÿm omûn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumû. Be, djâm kute me axweo biknor kêt got? Mrâmri ne Metÿndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabênkôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarēnh kadjy dja ba me'ô jakryjao mex. Nâm â Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnhmâ anen arÿm tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

—On kâjmâ djan anhikwâ djâ mÿn anhÿrkwâmâ o tē, ane. ⁷ Nhyim kam arÿm me aërbê kâjmâ djan ikwâ djâ mÿn ÿrkwâmâ o tē. ⁸ Nhyim me krâpti omûn kam no tyn kumex ne amim,

—Ê, arÿm ne djâm mrâmri o mex nhyim mrânih mexja pumû. Mrâmri ne kabênkumrëx. Djâm kute me axweo biknor kêt got? Mrâmri kute Metÿndjwÿnh kabênkôt me axweo biknorkumrëx. Ga, kute kam

me'ôo mex nhyh mrân̄h mexkumrêxja pumû. Metîndjwýnh mexkumrêx, ane. Nâm me krâptî: â amim ane.

Kute amikôt Matêu kamênh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹ Nhyh kam Jeju arým tē. Tē: nhyh me'ô bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprîo atom djâkam nhÿ. Idjibē ne Matêu. Nhÿ nhyh arým omûn kum, "Amrê mã ikôt ajkamê", ane. Nâm kum ane nhyh Matêu arým amim kabēn man kajmā dja. Kajmā djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhyh kam arým Matêu nhûrkwâkam tēn bôx ne arým ô kwÿ krêno nhÿ. Nhyh bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprîo atom djwýnh krâptî bôx ne Jejumê ro'â nhÿ. Nhyh we me axwedjwÿ ikô'â nhÿ. Me krâptî ne me nhÿ. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'â nhÿ. ¹¹ Nhyh mebê pardjêu arým me ja pumûn arým Jejukôt ba djwýnh arkum,

—Je tó, djâm me wā axwe ngri got? Mÿkam ne ar anhô ujarēnh djwýnh me ro'â ô kwÿ krêno nhÿ? Bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprîo atom djwýnhmê me axwemê ro'â ô kwÿ krêno nhÿ, ane.

¹²⁻¹³ Nhyh Jeju arým ar kabēn ma. Ar kute,

—Djâm me wā axwe ngri got? anhyrja Jeju arým kuman arkum,

—Djâm me mex'ÿr ne me kane djwýnh mrâ? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwýnh mrâ. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tē. Djâm we me amex'ÿr ne ba tē? Kati, me axwe'ÿr ne ba tē. Me tām ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprîren wānh axwemā iren iwÿr amijo akêxmā ne ba amiwÿr me ku'uw. Nhyh be, amrêbê: ne Metîndjwýnh me bakukâmâremā kum,

"Djâm me aje imā mry bôr djâm imā kînh? Kati. Me amā me kaprî. Ja ne imā kînh", ane. Mÿj'a ne Metîndjwýnh me bakukâmâremā ja jarê? Ja dja gar tēn ama. Mÿkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nâm â Jeju mebê pardjêumâ ane.

Me kukràdjâ tûm'â ujarēnh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴ Nhyh kam Djuão. Kubê ngômā me angjēnh djwýnh. Djuão kôt ba djwýnh ar arým Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metîndjwýnhmā amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwÿ ne me kute kum amijajbur kumex. Nhyh be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mÿkam? ane.

¹⁵ Nhyh Jeju tu amijâ mjēn jarēn amikôt ba djwýnh ar'â mjēnmê ro'â ar ar ba jarēn arkum,

—Ga, me kute abenā mjēnmê prômê rēnhja pumû. Djâm ar mjēnmê ro'â ar baja kaprîn mÿr got? Arkati. Ar kînhkumrêx ne ar

ô kwÿ krēn rax. Adjÿm, dja apÿnh akati amrê mōrjakam me Ar kubê mjēno tÿm ne mã o mō. Nhyh kam gēdja ar kaprîren arým Metîndjwýnhmā amijajburo ba. Nâm â Jeju Djuão kôt ba djwýnh arkum ane. Amijâ ne mjēn jarē. Ne amikôt ba djwýnh'â ne mjēnmê ro'â ar ar baja jarēn arým â arkum ane. Mÿj'a ne me kute Ar kubê mjēno tÿmja jarê? Bir, ta amijâ ne arê. Jeju dja meo tÿm ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jâm amim Jeju kukràdjâ ny mar ne ajte kute jâm amim me kukràdjâ tûm marja pumû. Me kute amê kukràdjâ maro bakam umar mex kêt. Me kute mrâmri ne kubêkâ ny kubêkâ tûm'â ir pyrâk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngônh tûmkam runh pyrâk. 'Â ne Jeju ajte memâ kum,

—Ga, me'ô nhô kubêkâ tûm ne arým 'yrja pumû. Nhyh kam arým kubêkâ nyn pōnh kêt. Djâ ne me tûmja'â kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupô nhyh arým nykam ê abenmā wangij. Abenmā wangij ne arým tûmja kadjô. Nhyh kam arým 'ÿr nyja kute 'ÿr tûmja jakrenh mex ne. ¹⁷ Ga, me'ô nhô mrykào ngônhja pumû. Me bakukâmâre ne me ô mrykào ngônh. Ga, mrykào ngônh arým tûm ne ngrâja pumû. Djâ ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, dja nôr 'âtûm nhyh uba kangô arým kadjân ajmrô nhyh ngônh arým igot tēn arým ajkatôr. Nhyh arým kangô ajkapî nhyh ngônh arým punu ne. Be, kam mex rā'â kadjy ne me kute mry kào ngônh ny, kâ rerekrekambit kangô ny runh prâm. Nâm â Jeju arkum ane. Gēdja me amim Jeju kukràdjâ nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhyh be, gēdja me amim me kukràdjâ tûmdjwÿ mar prâm ne arým umar mex kêtumrêx. 'Â ne Jeju memâ ajarê.

Kute akubyn bēnjadjwýr krao tîn.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memâ ja jarēnh o amkam ne me'ô bēnjadjwýr 'ÿr bôx ne kute kum rax jarēnh kadjy tu parbê tÿm. Ne arým kum rax jarēn kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'ÿr tēn 'â anhikra dji gē arým tîn ne, ane. ¹⁹ Nhyh arým kajmā djan kôt tē. Kôt ba djwýnhdjwÿ ne arkôt tē.

²⁰ Tē: nhyh me'ô nire kôt bôx. Kamrô apôx'â ne arým amexbê 12 apêx. Nâm kôt bôx ne tu Jeju nhîbûm kôt 'â kubêkâ jabu djâbit kupê. ²¹ Kute o anhyr djwýnhhrâm ne ta arým amim,

—Ba gop 'â kubêkâbit mân kupên arým imex ne, ane.

²² Nhyh kam Jeju arým akêx ne omûn kum,

—Àpnhîre, on akînh. Ga ne ga tu amim ikamnhîkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhyam kam myt tãmkam mex ne.

²³ Nhyam kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bẽnjadjwýr nhûrkwã'ýr bõx ne arým wadjã. Nhyam wãnh me kwý pore kakõro dja nhyam me kangao kumex. ²⁴ Nhyam memã kum,

—Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm õto nõ, ane. Nhyam me arým 'ã keketo kumex. ²⁵ Ne arým kato. Nhyam kam arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhyam arým tîn ne kãjmã dja. ²⁶ Nhyam kam me arým pyka kunikõt arẽho ipõk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyam kam Jeju arým amü tẽ. Tẽ: nhyam me'õ no rã ar amãnhkrut arým kõt tẽ. Nãm ar kãj bê kum amijo àmra tẽn mã kum,

—Dawí tãmdjwý gop amã ar ikaprî, ane.

²⁸ Nhyam arým kíkremã wadjã nhyam ar no rã arým 'ýr bõx. Nhyam ar kukij ne arkum,

—Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyam ar kum, “Nã, Bẽnjadjwýr djwýnh”, ane.

²⁹ Nhyam kam arým ar no kupẽ ne arkum,

—Ar aje tu amim imarkumrêx kõt dja ba ã ar ajo ane, ane. ³⁰ Nhyam kam ar arým rít mex ne. Nhyam Jeju nẽje arkum 'ã karõn kãj bê arkum,

—Kwãrik wãnh me'õmã ijarẽnh kêt, ane.

³¹ Nhyam ate ar katon arým pyka kunikõt arẽho ipõk ne.

³² Nhyam kam me Jeju'ýr me'õo bõx. Me karõ punu ne ar me'õo ba nhyam õ'ã kabẽn kêt nhyam me 'ýr o bõx. ³³ Nhyam arým me karõ janon kujate nhyam arým me aërbẽ kabẽn mexkumrêx. Nhyam me krãptî: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ ne kute me babẽ idjaerkam mýjja pumũnh kêt ja'õ pumũnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyam be, mebẽ pardjẽu ne me memã kum,

—Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýr kabẽnkõt ne kute me karõ kujaëko ba, ane. Nãm mebẽ pardjẽu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptî kaprî.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krîrax kunikõt memã ujarẽnh ny jarẽnhõ tẽ. Krîraxmẽ krî kryre kunikõt memã arẽnhõ tẽ. Me bikprõnh djãkam memã arẽnhõ tẽ. Bẽnjadjwýr djwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ujarẽnh nyja ne kãj bê memã arẽnhõ tẽ. Ne ajte me punumẽ me kanẽ kunõ mexo tẽ.

³⁶ Ne kam me krãptî: pumũ. Nãm me omũn arým kum me kaprî. Mýkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrãmri ne kute mrykî'ãtomtio djuw mex djwýnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrãk. ³⁷ Ne kam kõt ba djwýnhmã kum,

—Me kute Metĩndjwýnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arým abõr tyk ne kumexja pyrãk. Nhyam be, Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh djwýnh ne me ngrẽre kute bãykam me àpẽn djwýnh ngrẽreja pyrãk. ³⁸ Kam dja gar me kadjy Metĩndjwýnh 'uw gẽ me'ýr 'ã ujarẽnh djwýnh jano gẽ me memã arẽ nhyam me kuman kam arým tu amim markumrêx ne. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me õ purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djwýnhmã arẽnh nhyam me kute amü kadjy memã arẽnh nhyam me ban kute memã ê ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

10

Kute ar kubẽ 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyam kam amiwýr kõt ba djwýnh Ar kubẽ 12 'uw nhyam ar bõx. Nhyam ar kute kabẽnkõt me karõ punu janor ne kujaëk kadjy arkum amipyma jadjã. Nhyam apýnh me punu djãri. Nhyam apýnh me kanẽ djãri. Nhyam ar kute kabẽnkõt meo mex kadjy arkum týx jadjã. Ne kam arým ar ano.

² Apýnh kute ar anorbẽ 12 nhidji jarẽnh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'õdjwý ne Pedru.

Ãngre. Kamybẽ ne Pedru.

Xijagu. Djebedẽu ne kudji.

Djuão. Kamybẽ ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormẽ.

Tõme.

Matêu. Kubẽ ne bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprîo atom djwýnh.

Xijagu 'õdjwý. Aupẽu ne kudji.

Tadẽu.

⁴ Ximão 'õdjwý. Mekõt ne me kukràdjã'ã no týx.

Djuda. Idji nhikjebẽ ne Ikadji. Tãmja ne Jeju kurẽ djwýnhmã kanga.

Apýnh kute ar anorbẽ 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nãm ar àpẽn djã'ã arkum karõn ar ano. Nãm arkum,

—Kwãrik wãnh me bajtemmã ar amõr kêt ne kwãrik wãnh pykabẽ Xamarij kam krî'õmã ar adjãr kêt. ⁶ Mebẽ idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrãmri ne mrykî'ãtomti no biknor pyrãk. Me ja'ýr dja gar mõ. ⁷ Ne me'ýr bõx ne kãj bê memã kum, “Arým kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykabẽ amim õ me utãr ne ar meo ba 'ýr”, ane. ⁸ Dja gar me kanẽo mex ne ajte me í kajëkam tẽo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karõ punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjãpẽn djã'ã karõ gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarẽnh kêt. ⁹ Kwãrik wãnh kẽn karýr nãr kryt

jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ò pi'òk kaprîja kwârîk wân̄h byr ne ar anhò katòk'y djâkam ir kêt. ¹⁰ Kwârîk wân̄h ar anhò xakuo amôr kêt. Ar akâ krâkâ pÿnh ne ar aparkâ amân̄hkrut ne ar anhò kô pÿnh dja gar o mô. Jabit dja gar o mô. Ar anhò mÿjja ja'ò'ã kâtâm kwârîk wân̄h o amôr kêt. Ar adjâpên̄h pân̄h dja me ta ar amâ ar anhò mÿjja ngâ. Nâm ã arkum karôo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar krîrax 'ômâ wadjân me'ò mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amâ aminhûrkwâ jarê gar kambit anhûkwâ. Me kurûm ar akatorkambit ajte anhûrkwâ 'òdjwÿ jabej. ¹² Dja gar me ûrkwâ 'ômâ wadjân memâ umar mex jarê. ¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memâ umar mex jarê nhyim me arÿm ar akabên kôt mrâmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴ Godja me'ò kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prâm kêt jabej aparkâ'ã me ò pyka ka'u. Me ûrkwâ kurûm nâr me ò krîrax kurûm ar akator kutâ ar aparkâ'ã me ò pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prâm kêtjao amirît nhyim Metîndjwÿnh kute omûnh ne amû 'òkam kute memâ pân̄h jarênh kadjy me ò pyka ka'u. ¹⁵ Ba ar amâ arê gar ama. Amrêbê: me bakukâmârekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja î Metîndjwÿnh kute me axwemâ pân̄h jarênh kadjy akatî bôx nhyim me arÿm tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwÿ me axwe pân̄h tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

–Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrâmri ne mrykî'âtomtî kute rop djâkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijâ ano tÿx tokre mrâmri ne kangâ amijâ no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrâmri ne tut axwe kêt pyrâk. ¹⁷ Aminêje rît. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mô. Nhyim kam me krâptî kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajâ akuprô. Ar ajâ akuprô nhyim me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprôn̄h djâkam ar akaprêprêk. Mry kâ punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸ Imâ ar adjâpên̄hkam dja me ar ajo rôrôk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwÿr rûnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijâ memâ amijarê. Nhyim me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijâ memâ amijarê. ¹⁹ Godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo môn me kabem ar apumjuw kwârîk wân̄h ar amikukâm amim, "Mÿj dja ba aminêje memâ ikabên on"? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãm kam dja ar amâ akabên jangij. ²⁰ Djâm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abâm djwÿnh Karô

dja ar amâ amikabên jarê gar arÿm amû memâ arê. Nâm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

–Me kamy dja kurê djwÿnhmâ kamy kanga nhyim me arÿm me kupa. Nhyim me bâm djwÿ dja kurê djwÿnhmâ kra kanga. Nhyim me kra dja me kum bâm mē ã kurê ne memâ ar kanga nhyim me ar kupa. ²² Imâ adjâpên̄hkôt dja me kunî kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx râ'ã:m ijâ adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomâ amimê ba arÿm ar apytâ. ²³ Godja me krîrax 'òkam kum ar akurê ar ajo ajkê gar krîrax 'òdjwÿmâ aprôt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhò krîraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomâ mēnh kêt ba arÿm bôx. Ba ije amijo inhî ba arÿm ar awÿr bôx. Nâm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Ë, djâm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ò ujarênh djwÿnh jakrenh? Kati. Nâr, djâm ò àpên̄h kute raxo ò bënjadjwÿr jakrenh? Kati. ²⁵ Kute kabên mar ar o baja kute ar ò ujarênh djwÿnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ò àpên̄h kute ò bënjadjwÿr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imâ me karô punubê Bedjêbu jarênh o baja pumû. Djâm me kum ar akurê kêt mâ? Kati. Ar gadjwÿ dja me ar amâ mÿjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwÿ ar amâ mÿjja punu jarênh kume:x.

²⁶ Djâ nâm me kadjwÿnhbê axweja bipdjur râ'ãmâ? Kati, dja î amirît ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'ò me kute omûnh kêt mâ? Ne nhÿnh ne me kute mÿjja pudjur'ò mar kêt mâ? Adjÿm, dja î kunî amirît ne. Mÿjja pudjur, mÿjja bipdjurja dja î kunî amirît ne. ²⁷ Ije akamâtkam ar amâ mÿjja jarênh dja gar a'uri kâj bê memâ arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mÿjja jarênh dja gar kîkre nhimôk po'ã djan kâj bê memâ arê. ²⁸ Ne kwârîk wân̄h gar amâ me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrâkâbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwÿnhbê ajmâ ar ajo kêt? Kati, ba ar amâ arê. Me'ò pydji dja ga ar amâ uma. Kute me bîn ne ijukri me biknor tokry djâkam me rên̄h jabit dja ga ar amâ uma. Be, ba ar amâ arê. Metîndjwÿnhbit dja gar amâ uma. ²⁹ Kwên̄hne amân̄hkrut ne pân̄h ngrîre, pân̄h ngôn̄hponh pydji. Nhyim kam kwên̄h pydji pykabê tÿm ne arÿm ty. Djâm Abâm djwÿnh kute mar kêt? Kati. Kute kwên̄h mar. ³⁰ Ne ar akîdjwÿ kute mar. Arÿm Abâm djwÿnh kute ar amâ abenâ ar akî'ã akre mar. ³¹ Kam, djâm ar atîn prâmmâ? Kati. Kwârîk wân̄h. Te kwên̄h krâptî: nhyim kum kwên̄h kînh ngrîre. Nhyim be, ar gajbit. Metîndjwÿnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja gar aman atîn prâm kêt. Nâm Jeju ã arkum karôo ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'õ kute amijo ipytâr ne me ipôkri memâ kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhÿro baja. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Nã, ba inhõbikwa ne wã”, ane. ³³ Nãr, dja me'õ me ipôkri memâ kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴ Djãm ibõx nhyim ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bõx nhyim me arÿm imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne aben pa. ³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ my kum bãm kurê.

Nhyim me'õ nire kum nã kurê.

Nhyim prõ kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'õ nhÿrkwãkam dja ta õbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imÿr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kõt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajõ imã, “Ba akõt apê”, anen amã abãmbit nãr amã anãbit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikõt adjãpênh kÿnh kêt. Godja amã akra mybit nãr amã akra nibit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikõt adjãpênh kÿnh kêt. ³⁸ Dja gar ajõ amã ikõt atokry pyma ne ikõt aje anhõ pÿte'y mÿnh prãm kêt ne ikõt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikõt adjãpênhja kÿnh kêt. ³⁹ Dja gar ajõ atÿnmã aminên arÿm akuno. Nãr gar ibê aminê kêt nhyim me arÿm abÿ. Imã adjãpênhkam arÿm abÿ. Kwãrik wãnh rã'ã. Metÿndjwÿnh dja arÿm atÿnkumrêx kadjj apytã ga arÿm kõt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ÿr bõx nhyim me kum ar akÿnh. Me kum ar akÿnh o arÿm kum badjwÿ ikÿnh. Ne kum ikÿnh o arÿm kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kÿnh. ⁴¹ Dja Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bõx nhyim me kum kÿnh. Kubê Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja kam arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã àpênhõ pãnh kõt dja arÿm memã o pãnh. Dja me'õ katãt kute amijo bakumrêx me'ÿr bõx nhyim me kum kÿnh. Me'õ katãt kute amijo bakam me kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute me'õ katãt kute amijo bajamã o pãnh kõt dja memã o pãnh. ⁴² Dja me'õ ikõt ba djwÿnh rax kêt'õ bõx nhyim me kum ngõ ngã. Me'õja kute ikõt bakam kum ngõ ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuão'ã ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arÿm kõt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karõ pa. Arkum 'ã karõ pan kam arÿm amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krÿ rÿnh djãri kute memã kukrãdjã jarênh ne kute kãj bê 'ã me akre kadjj ne amũ tẽ.

² Nhyim kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngõmã me angjênh djwÿnh. Me kute arÿm Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arÿm apÿnh mÿjja pumÿnh kêt nhÿpêx, ane nhyim arÿm kuma. Kuman arÿm Jeju 'ÿr amikõt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano.

³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhyim ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jejumã kum,

—Metÿndjwÿnh kute me imã me'õ janor nhyim bõxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nãr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhyim Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuão'ÿr tẽn kum arê. Aje ajbir mÿjja mar ne omÿnhja kum arên kum, ⁵ “Me no rã arÿm rÿt mex. Nhyim me mrãnh kêt arÿm mrãnh mex. Nhyim me ÿ kajêkam tẽ arÿm mex. Nhyim me amakkre kêt arÿm amak mex. Nhyim me tyk akubyn tÿn ne. Nhyim me õ mÿjja kêtja nhyim me kãj bê memã ujarênh ny jarênhõ ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gê kuma. ⁶ Dja me memã ijarê nhyim me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kÿnhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokõt ba djwÿnh arkum ane. Nhyim ar kuman arÿm katon tẽ.

⁷ Nhyim kam Jeju arÿm me krãptÿmã kum,

—Mÿj ne ga me aje kapõt kukritkam omÿnhmã mõ? Djãm Djuão kute bõti kók djãbêrkam ari amijadjwÿr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katãt memã kabên jadjwÿrkumrêx. ⁸ Bir, mÿj ne ga me aje omÿnhmã mõ? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bênjadjwÿr rÿnh nhõ kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhyim be, Djuão ã kã kute anhÿr kêt. ⁹ Nhyim bir, mÿj ne ga me aje omÿnhmã mõ? Djãm Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh? Nã. Tãm. Nhyim be, Djuão ne raxo kute Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh kunÿ jakrenh. ¹⁰ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh'õ jano kute akukãm me akre nhyim me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bÿnjadjwÿr rÿnh kutêp katãt 'ã pry jadjwÿrja pyrãk.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhyim

me arým kabên man 'ã pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho mô:r tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kôt ne Djuão ijã ujarênh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunî jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nhyh be, dja í kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utãn meo ba. Nhyh kam dja me kunî raxo Djuão jakre. ¹² Nhyh be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arênho ban memã kum, "Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba 'ÿr", anhÿro ba. Nhyh kam me krãpti kuman amim Bênjadjwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãpti kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhÿr rã'ã. ¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bênjadjwýr djwýnh bôxmã arê. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukãm Bênjadjwýr djwýnh bôxmã arê. Mõdjêdjwý arê: nhyh kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bênjadjwýr djwýnh bôx jarê. ¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, "Dja me'õ kute Erij pyrãk bôx", ane. Ba on ar amã me'õ jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arým bôx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nãr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt. ¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum, —Je tó mýj got ba me akamingrãny'ã akre? Mýj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prÿre mýjja kam kÿnh kêt pyrãk. Ga me, me prÿre kikre kabem krÿn kute abeno bixaêr baja pumû. ¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, "Gwaj bakÿnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ãk", ane.

Nhyh ar kum, "Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kÿnh kêtê", ane.

Nhyh ajte arkum, "Gwaj bamýr kati mãn o nhÿ", ane.

Nhyh ar, "Kê, wajre. Ar imã kÿnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê", ane.

Be, nã gãm me aje me prÿre pyrãk ne amã ja kÿnh kêt ne ajte amã jadjwý kÿnh kêt. ¹⁸ Djuãobê ngômã me angjênh djwýnh ne me awýr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangôo kôm kêt ne ar ba ga me amã kÿnh kêt ne kam we, "Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhyh ajbã", ane. ¹⁹ Nhyh be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhî ne

me awýr bôx ne me akam idjakur iban kôt ikôm iba ga me amã ikÿnh kêt ne we ijã, "Kê, tãmwã ne kute àkur rÿnhbit mar, kum uba kangô djãnhiti", ane. Ne we ajte ijã, "Me kute bênjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprÿo atom djwýnhmê me axweo bit ne ôbikwa ne", anhÿr ar o aba. Nhyh be, djãm Metîndjwýnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prÿne kute amikukãm mýjja kunî mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhyh kôt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumûn kam ôkre kadjwýnhbê amim, "Mrãmri ne Metîndjwýnh mexkumrêx ne amê ar ano." Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krÿraxmã watÿre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nijar krÿraxkam ne Jeju mýjja pumûnh kêt ngrêre nhipêx nhyh me krãpti tu amim markumrêx. Nhyh kam arým me wãmã kabên'õ jarênh kêt. Nhyh be, amiwýr krÿraxkam me ja ne Jeju arým memã kabên ne. Krÿrax jakam ne arým mýjja pumûnh kêt krãpti nhipêx ne me punu krãptio mex. Djã ne me amikam kaprÿren wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akêx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arým krÿrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —ÿ, watÿ:re Koradjikam me wã. Watÿ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidôkam ren mýjja rÿnhja, mýjja pumûnh kêtja kwý nhipêx nhyh ren me omûn ren arým amrêbê amim katon ren amikam kaprÿren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirÿt kadjy kubêkã kukrebê exopa jangjênh ren amijã mro prã kapî. Ne ren kam iwýr ren amijo akêx. Nhyh be kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mýjja pumûnh kêt kwý rax ne ipêx ga me omûnh kajgo. Omûnh kajgon amikam akaprÿre kêt ne wãnh ajaxwemã anhÿrer kêtumrêx ne aje iwýr amijo akêx kêtumrêx ne. ²² Ba me amã arê ga me ama. Dja í kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bôx nhyh Metîndjwýnh me ajaxwemã pãnh jarê. Ga me kam arým pãnh atokry me rÿnã jakrenh mex. Ga me atokryo krÿraxbê Xirumê Xidô jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krÿraxbê Kapanakam me gadjwý djãm mrãmri me abênjadjwýr rÿnho kãjkwa'ÿr abôxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krÿraxbê Xôtômakam me axwe: nhyh Metîndjwýnh arým meo akno. Ba ren mekam mýjja pumûnh kêt nhipêx kute me akam ije mýjja pumûnh kêt nhipêx ja pyrãk nhyh ren me wãnh axwemã ire nhyh ren krÿrax arek ãm rã'ã. Krÿraxbê Xôtôma ren arek ãm rã'ã.

Nhym be, kati. ²⁴Ba me amã arê ga me ama. Dja î kute me axwemã pãnh jarênh kadjy ô akati bôx. Dja Metîndjwýnh memã pãnh jarê ga me kam arým atokry raxo Xôtômakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krîraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶Nhym kam Jeju Bãmmã kum,

—Djünwã, ota ga anhõ kãjkwa, anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikînh jarê. Nã gãm me amikukã umarmê me kute mýjja mar rûnhjabê mýjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prîre prãbê amijo rûnh kêtjamã mýjja amirît ne. Mrãmri Djünwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprikam ne ga amim me'ã karôn arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikînhkumrêx ne wãm amã amikînh jarê, ane.

²⁷Ne kam ajte me krãptimã kum,

—Arým ne Ibãm imã ô mýjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwýnh Kra. Djãm me'ô ne kute prîne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'ô ne kute prîne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'ômã Ibãmo amirît prãmja adjwýnhdjwý kute mar.

²⁸Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arým akapriê kute mrãmri ne me jênh pytî turn o ban kam kaprija pyrãk. Kam ne ga me akatyn akapri:re. Amrê me akunî iwýr tèn ikam atyk djã kêt ne ikam akókam kôt. ²⁹⁻³⁰Nãm me mry bãri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pîo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pîo kapaja pyrãk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bãri mutbê pîo kapa ja pyrãk. Djãm aje ikukràdjã kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pî kajkrito kapa ja pyrãk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã ipri mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aba nhym me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utî kêt pyrãk. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aban arým akadjwýnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

12

Pi'ók rãrãr mýr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

¹Ne kam pi'ók rãrãrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwýnh ar kôt môn arým kum prãm ne mormã bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mô. ²Nhym kam mebê pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwýnh ar arým nê? Pi'ók rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me

kute pi'ók rãrãrkam mýjja jao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók rãrãrkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djã kêt djã. Mýkam ne akôt ba djwýnh ar ã ar o anhýro ba? ane. ³Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwý pumünh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumünh kêt? Ê, Dawi ar kum prãm.

⁴Kum prãm nhym Dawi arým Metîndjwýnh nhürkwãmã wadjãnj djwý byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwý kungã nhym ar arým kukrê. Djwý me kute Metîndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên ar kum kungã. Metîndjwýnh nhõ djwý ja ne me kãtãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumü. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam?

⁵Ba ajte me amã arê ga me ama. Mýj ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh pi'ók rãrãrkam nê? Mýj ne me me tyk djã kêt djã nhõ akatikam nê. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjã mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'ók no'ók pumünh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók rãrãrkam Metîndjwýnh nhõ kikretikam tu ãpênh ba. Ne kadjy kum mry bõro bao tu ãpênh ar ba. Djã ne Metîndjwýnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmã axwe jarênh kêtja pumü. Ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mýkam? ⁶Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metîndjwýnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me ãpênh'ã memã karô djwýnh. ⁷Ga me ren Metîndjwýnh kute me bakukãmãrebê kabên jarênhja ma. Nãm memã kum,

“Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kînh?

Kati. Me amã me kapri. Ja ne imã kînh.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukãmãrebê ane. Ga me ren Metîndjwýnh kabên ja man ren amã me kapri. Ne ren amã me kaprikumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ók rãrãr djwýnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt nãr kon, dja ga me jakam apên nãr kam mýjja kupênh kêt ne arek akti”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹Ne kam arým amü tèn mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjã. ¹⁰Nhym me'ô nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhý. Nhym me ja kute 'ã axwe nhõr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djã kêt djã nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'ók rãrãrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhyem memã kum,

–Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykĩ'átomti nhyem pi'ók rårårkam arým kre'ókam tým. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprĩn 'amýn kaba. ¹² Nhyem be, Metĩndjwýnh kum mrykĩ'átomti kính ngrire. Nhyem be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrêx. Kam me kute pi'ók rårårkam meo mexkam Metĩndjwýnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ók rårårkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arým me'õ nhikra jarõxjamã kum, "Amrê anhikra katåt", ane. Nhyem 'ýr ikra katåt dja nhyem arým kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk. ¹⁴ Nhyem mebê pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,

–Mýj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prĩre'ã ujarênh.

Mat 11:29; Ruk 22:25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhyem Jeju arým ar kuman pyka wã kurũm kato. Kato nhyem me krãptĩ: arým kôt mõ nhyem arým me kunõ mex. ¹⁶ Ne kam mã memã kum, "Dja ga me ipudju", ane. ¹⁷ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarê. Nhyem kam kabên jarênh djwýnh Metĩndjwýnh kukwakam amũ me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum, "Metĩndjwýnh ne memã kum,

¹⁸ 'Ota, ba arým amijo inhõ àpênh pytä. Imã abê. Imã kínhkumrêx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhyem arým o ba. Nhyem arým apýnh me bajtem ba djãri memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhyem me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã ãkjêro ku'ê kêt. Djãm kãj bê kabên nhyem me kute prykõt òkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprĩre kute mrãmri ne bõti ka-jyr kaprĩre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã týx jadjã nhyem me kam arým kính ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpók nhõ kadjãtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã ãkjêr nhyem me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhyem me arým amim mar týx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arým meo mexkumrêx.

²¹ Nhyem kam apýnh me ba djãkam me bajtem arým tu amim markumrêx.' Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane."

Nãm ã Idjaj me bakukãmãremã ane nhyem me arým aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me

bakamingrãnyrekam Jeju arým katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênhõ ba. Idjaj kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênhõ ban kam memã kum,

–Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh. Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyem kam me karõ punu kute me'õo baja me arým 'ýr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabên kêtikumrêx. Nhyem kam arým o mex nhyem me aêrbê arým kabên ne rĩt mex. ²³ Nhyem me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

–Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrêx, ane.

²⁴ Nhyem be, mebê pardjêu arým me kabên man arým abenmã kum,

–Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmã ane.

²⁵ Nhyem kam Jeju tu me kadjwýnhbê me kabên man memã kum,

–Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhyem kurê djwýnh arým meo apêx. Nãr, me ò krĩrax tãmkam nãr ò kikre tãmkam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngrãn abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhyem ren ò àpênh arým aben ngrãn abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyem ren arým kubê me ò bẽnjadjwýr kêt. Nhyem be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhyem ren Xatanajdjwý kum ò àpênh kurê. Nhyem be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyem ren mýj kabênkõt ne anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkõt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyem ren me amã, "Je tó djãm Xatanaj ta kute ò àpênhõ bikênhõ ba got"? ane. ²⁸ Nhyem be kati, Metĩndjwýnh pyma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kôt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytãr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—När, mÿj dja me me'õ tÿx nhürkwãmã àr on? Kute kubê nèkrêxo prõt kadjy me'õ tÿx nhürkwãmã àr on. Bir, dja me me'õ tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ùrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prõt ne, ane. Mÿj'ã ne me'õ tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arÿm amim õ me ja pytä. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arÿm mrãmri ijo kurê djwÿnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arÿm kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã. Amidjwÿnhbit dja ba aminan amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunikõt Metĩndjwÿnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwÿnh japrÿ kunikõt kute me axweo biknor prãm. Metĩndjwÿnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prãm. Nhy m be, me kute Metĩndjwÿnh Karõ japrÿkambit ne Metĩndjwÿnh mekam ngryk rã'ã ne. ³² Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwÿnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhy m be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwÿnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bõx'ã akati mörkamdjwÿ dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djãm pidjõ punukam pidjõ djãnh apõx got? När kon, djãm pidjõ mex, pidjõ djãnhjakam pidjõ punu apõx got? Kati, apÿnh pidjõ bãri djãri ne kam õ apõx. Õ ne parbê rorõk ne ikwãn kam bãrio amirĩt nhy m kõt kum apõx. ³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'õ jarênh prãm? Arkati. Ê, me õkre kadjwÿnhbê ne me mÿjja kumex ma nhy m kam amrê bõm ajkwa krekmãm õto'ÿr apõx nhy m me kam arênho ba. Arênho ban kam arÿm memã amijo amirĩt. Mex när axwe jao memã amijo amirĩt. Kute mÿjja õ kute pidjõ bãrio amirĩt ja pyräk. ³⁵ Nãm me õkre kadjwÿnhbê kabên punu kumex man arÿm kabên punuo memã amijo amirĩt. Nhy m me ajte õkre kadjwÿnhbê kabên mex kumex man arÿm kabên mexo memã amijo amirĩt. ³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh dja nhõ akati mörkam dja ga me amikõt Metĩndjwÿnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunikõt kum arê nhy m arÿm me ama. ³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kõt me amã amex jarê. När, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kõt me amã ajaxwe jarê ga me arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

Me kute kum mÿjja pumũnh kêt nhípêx'ã 'wÿr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhy m kam Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêu kwÿ Jejumã kum,

—Ujarênh djwÿnh, dja ga mÿjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũn kõt ama, ane. Nhy m memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakõt ari Metĩndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kum prõ djwÿnh kĩnh ngriren kute ar mebê prõo àkĩnhõ baja pumũ. Me gadjwÿ ne ga me amã Metĩndjwÿnh kĩnh ngriren mÿjjakõt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mÿjja pumũnh kêt nhípêx'ã ijwÿro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba amijo kute Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djõnaj pyräk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰ Me bakukãmãre Djõnaj ne tep rax tikkrekam nõ nhy m 'ã akatin akatin akati nhy m arÿm kato. Badjwÿ dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhy m ijã akatin akatin akati ba arÿm ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bõx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djõnaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhy m me arÿm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Nhy m be, ba ije iraxo Djõnaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtka m dja Niniwekam me wã arÿm pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djãkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onĩj pyka 'õdjwÿkam bẽnjadjwÿr rax nija pumũ. Bẽnjadjwÿr ni Xaromã'ÿr tẽ; 'ÿr tẽm 'iry:n arÿm 'ÿr bõx. Kute krã mexkõt marmã 'ÿr bõx ne arÿm kuma. Nhy m be, ba ije iraxo Xaromã jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bẽnjadjwÿr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtumrêx. Me aje imar kêtka m dja bẽnjadjwÿr ni i arÿm pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djãkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ pydjĩn kute ar me'õo baja ne arÿm kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtka m ar mrã, te ajte me'õmã àr ne tyk djã kêtãm ar mrã. ⁴⁴ Ne kam amim,

—Ba inhürkwã kurũm ikatorja'ÿr tẽ, ane. ⁴⁵ Ne kam amim badjã tümja'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne omũ nhy m arÿm mexkumrêx. Me karõ'õ kute o ba kêt nhy m prĩne kre mex nhy m arÿm kam mÿjja katãt. Nhy m kam kadjy mã me karõ punu'ÿr tẽ. Ne kam mekam me

kwý japróñ 'ÿr meo mõn meo bõx. Nãm me karõbê 7 ne o bõx ne me'õjamã meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhym be, kute kubê 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane. Nãm Jeju ã memã ane.

*Nãmê kamyre'ã ujarênh.
Mak 3.31; Ruk 8.19*

⁴⁶ Jeju me krãpti:mã kabêno dja nhym nãmê kamyre ar axikõt apõx ar bõx ne bõm ku'ê. Ne kute kum kabên jarênhmã. ⁴⁷ Nhym me'õ 'ÿr tãn kum,

–Ë, onij anãmê akamy ar amã kabên, ane.

⁴⁸ Nhym Jeju me'õmã kum,

–Be, ije me'õmã inãmê ikamy jarênh kadjy mýj dja arkam kute? ane. ⁴⁹ Ne kam kõt ba djwýnhmã kum,

–Ota, inãmê ikamy ne ja. ⁵⁰ Dja gar Metũndjwýnhno kĩnh kadjy kabên man kõt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nar ikanikwýnh nar inã jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

13

*Bãyogo'ã ujarênh.
Mak 4.1; Ruk 8.4*

¹ Ne kam akati tãmkam Jeju kikre kurũm katon tãn arým imõti mýrri nhý. ² Nhym kam me krãpti: 'ã akuprõ. Nhym kam arým mebê tãn kãkam nhý nhym me krãpti: arým ngõ mýrri kum dja. ³ Nhym kam arým apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarê. Ne memã kum,

–Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãyogo kremã 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tãn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabê, bãyogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

–Be, me'õ ne ar bãyogo 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwý prykam rõrõk. Nhym kwẽnh prĩne kuku. ⁵ Nhym kwý kãn po'ã pyka purorrekam rõrõk. Nhym kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kêtumrêx. ⁶ Nhym kam kýjũm myt nhýn arým 'y nhingrõt ga nhym kajot ne arým ty. Arê jabjê kêtkam ne ty. ⁷ Nhym 'y kwý mrýnhĩkam rõrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt. Nhym kam prĩne o akno. ⁸ Nhym 'y kwý pyka mexkam rõrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arým apýnh bãri ku'ê djãri nhym kwý iij jabjê nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'ã akre kubê 100. Nhym kwý iij mexkumrêx nhym 'y'ã akre kubê 60. Nhym kwý kãjbê iij mex nhym 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metũndjwýnh

kukràdjã'ã apýnh mýjja jakren 'ã ujarênhõ ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

–Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhym kam kõt ba djwýnh ar 'ÿr bõx ne kum,

–Mýkam ne ga apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê? ane.

¹¹ Nhym arkum,

–Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênhõ amirĩt gar aje marmã. Nhym be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Be, me kwý kute ikukràdjã markumrêx ja dja ba mã memã mýjja krãpti jarê nhym me arým mýjja krãpti ma. Nhym me kwý mã kute ikukràdjã mar kajgojabê dja ba ikukràdjão apdju. Kute ikukràdjã mar kajgoao apdju. ¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarê. Ba apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mýjja jarê nhym me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabên kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjã mar kajgo'ã ne memã arê. ¹⁴ Me bakukãmãre Idjajj ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabên jarê. Nãm Metũndjwýnh kukwakam memã kum, “Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mýkam?

¹⁵ Bir, arým ga me adjumar djãkam ajamakke kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arým ajamakke jadu.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Aje ikukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwýr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjajj me kute ikabên mar kajgomã ane. Nhym me bakukãmãre aben djõ'ã arênhõ mõn arênhõ mõr tãmtã arým me wã'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakum-ingrãnyrekam ne me wã'ã ikukràdjã mar kajgo ane. ¹⁶ Nhym be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakke ne atemã ne aje markumrêx.

Kam ar akînhkumrêx. ¹⁷ Ba ar amâ arê gar ama. Djâm ar aje mýjja pumûnh ja ne me bakukâmâre kute omûnh? Djâ ne Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmê me katât kute amijo bamê kute omûnh? Kati. Djâm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krâptî ne amrêbê te kute omûnh ne mar prâmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omûnh ne aje mar. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

¹⁸ Kam ba ar amâ arê gar ama. Ije ikabêh kukràdjâ'â me'ô kute bågogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama. ¹⁹ Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kabên ne arým me'ô mâ arê. Metîndjwýnh kute amim me utâr ne kute ar meo ba'â kabênja kum arê nhyam arým mar kêt ne. Mýj'â kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhyam ate Xatanaj jâm meo amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyam Metîndjwýnh kute kubê me utâr karô ne jâm meo amijakren mebê Metîndjwýnh kabêno akno. Bågogo 'y kwý prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metîndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'â amijakre. Nâm me myt tãmkam Metîndjwýnh kabên man bit kum kînhkumrêxo têm kajgo. ²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwao-bit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêt kam têmbê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprî djâri 'yr bôx nhyam arým kanga.

²² Mrýnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jâm mýjja marja'â amijakre. Nâm me arým Metîndjwýnh kabên man kam 'âno âm kêt ne amim, "Mýj dja ba nêh inhô kwý krên mex ne inhô kubêkâ mex? Ikanêkam mýj dja ba nêh"? ane. Nâm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ôk kaprîo atom rax prâm ne ajte nêkrêxo atom rax prâm. Djâm kute amim mýjjao atom raxkam mrâmri umar mex? Kati. Bir, me arým ô mýjja rûnhkam mrâmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhî kute bågogoo bikênh nhyam kam iijy kêtja pumû.

²³ Ga, me'ô bågogo 'yo ukabêr tê nhyam ajte kwý pyka mexkam rôrôkja pumû. Nhyam kam arým ingrôt ne abatânh ne. Abatânh ne arým iijyam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memâ Bênjadjwýr djwýnh'â kabên jarê nhyam me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amû amikamên arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprîkumrêx. Me kwý ne me ukaprîti:re kute mrâmri ne bâri kwýkam iijy mexti:re nhyam kam 'y kubê 100 pyrâk. Nhyam me kwý kâjbê ukaprî kute mrâmri ne bâri kwýkam iijy mexkumrêx nhyam kam 'y kubê 60 pyrâk. Nhyam me kwý kâjbê ukaprî kryre kute mrâmri ne bâri kwýkam iijy mex nhyam kam 'y kubê 30 pyrâk. Me ukaprîkumrêx nhyam

Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx. Mekam kaprîre kêtumrêx. Nâm â Jeju arkum ane.

Ê 'y'â ujarênh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjâ'â pur 'ôdjwý jakren memâ 'â ajarêh memâ kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytân ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Â ne pur amijakre. Purkam ne me'ô 'y mex rênho tê. Ne o tê:n arým kre pa. ²⁵ Ne kadjy ate krâ. Nhyam me ô t mýrri kurê djwýnh arým pur'yr bôx. 'Yr bôx ne kam 'ê 'ymê bô nhijmê akrô 'ymê rênho tê. Bågogo 'y mex nhiby'ê 'y rênho tê:n arým kre pa. Kre pan arým mâ tê. ²⁶ Nhyam kam bågogo ingrôt ne abatânh ne iijy ajkapî. Nhyam 'êdjwý arým kam kume:x ne.

²⁷ Nhyam kam ô âpênh ar arým ô pur djwýnh'yr bôx ne kum, "Bênjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arêh kre. Mýj ne arým ajmâ pur kam nê nhyam kam 'ê kume:x"? ane.

²⁸ Nhyam arkum, "Gwaj bakurê djwýnh'ô ne kam 'ê 'y rê", ane. Nhyam ô âpênh ar kum, "Dja bar 'ê kaba", ane.

²⁹ Nhyam arkum, "Kati. Gar ren 'emê ro'â bågogo kaba. ³⁰ Kwârîk wânh ro'â abatânh gê pry ngrâ ba 'yr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, 'Dja gar 'ê kumrêx karwân 'âpen kum adjâ gê xêr. Nhyam be, bågogo dja gar o atom ne inhô bågogo nhô kikremâ o wadjân adjwý, ane. Dja ba â kum ane." Nâm â ô pur djwýnh arkum ane. Nâm â Jeju memâ ujarêhho ane.

Metîndjwýnh kute me utâr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjâ'â motadu 'y jakren memâ kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne me'ô arým ô purkam motadu 'y kre nhyam abatânh pyrâk.

³² Motadu 'y ne kryre kute apýnh 'y jakrenh. Nhyam be, arým abatânhkam abatâhho kute purkam djwý kunî jakrenh. Arým abatânh kute pî pyrâk. Nhyam arým âkmê kwênh apýnh pa'â ku'ê. Nâm â Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmâ nhyam arým ja pydjîn kadjy amima nhyam arým ja kadjy amiman 'â tým nhyam ja kôt 'â tým nhyam ja 'â tým nhyam arým 'â krâptî ne. 'Â ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjâ'â djwý nhigot djâ jakren memâ kum,

—Kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba ne kute mrâmri ne djwý nhigot djâ djwýkam bimânh têm pyrâk. Me'ô nire ne djwý nhigot djâ byn arým djwý djôm raxkam kapî. Djwý'â akreo amânhkrut ne ikjêkêt.

Nãm djwýkam kapĩn o akà nhym arým prĩne djwýkam ajmã, ane. Jejudjwý dja amim me utãro tẽn kam arým pyka kunĩkõt amim me kwý pytãn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mýjja'ã ujarẽnhja kunĩ ne kukràdjã'ã akre. Ne kam me krãptĩjamã mýjjabit'ã ajarẽ. Djãm kute kukràdjã 'õ'ã mýjja jakre kêt ne tu kukràdjãbit memã arẽ? Kati. Nãm kukràdjã'ã memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarẽ. ³⁵ Me bakukãmãre ne Metĩndjwýnh kukwakam memã ja'ã ajarẽ. Jeju memã ujarẽnh ja'ã ajarẽ. Amrẽbê: ne memã kum,

"Kukràdjã'ã dja ba memã mýjjabit jakren memã 'ã ajarẽ.

Adjãkam mýjja bipdjur ne bipdjur rã'ã dja ba arým 'ã ajarẽ", ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djõ'ã arẽnhõ mõn arẽnhõ mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju katon arým ã memã ujarẽnhõ ane. Me bakukãmãre kute memã ujarẽnh kõt ne Jeju arým amikabẽn kukràdjã'ã mýjjabit jakren memã mýjjabit 'ã ajarẽ.

³⁶ Ne kam arým me krãptĩ jano nhym me mã mõ nhym arým kikremã wadjã. Nhym kõt ba djwýnh ar arým 'yr bõx ne kukijn kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'è 'y rẽnho tẽn'ã adjujarẽnhja mýj'ã ne amijakre? Ar imã arẽ bar kuma, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĩ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rẽn ja. Ijã ne me'õja amijakre. ³⁸ Pyka kunĩkõt me kunĩ'ã ne pur amijakre. Me kute Bẽnjadjwýr djwýnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kõt ar amijo baja'ã ne 'è amijakre. ³⁹ Xatanaj'ã ne kurẽ djwýnh kute purkam 'è 'y rẽnha amijakre. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimẽn dja nhõ akati'ã ne bãygogo atom dja nhõ akati amijakre. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'ã ne me kute bãygogo djẽ djwýnhja amijakre.

⁴⁰ Kute è djwýnh kute 'è jarẽn ne o atom ne kum adjãr nhym xèt pyrãk, dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimẽn dja nhõ akatikam me axweo ane. ⁴¹ Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým me axweo kunĩõ atom. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunĩõ atom. Me kute me axwe'ã memã ãpnẽnhmẽ me axweo kunĩõ atom. ⁴² Ne kam me arým me biknor tokry djãkam me kumẽ. Wãnh ne me amim ngyrk ne tokry djãje amijanẽn ar ãmra ba. ⁴³ Kam dja me Bãm djwýnh amim me katãt kute amijo baja pytãn ar meo ba. Nhym kam me axweja kurãm dja me arým me: xkumrẽx nhym me kum me kĩnhkumrẽx kute mrãmri

ne arým myt katorkam me kum kĩnh pyrãk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽnja markumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apýnh mýjja'ã ujarẽnh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrẽx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'Ã ne nèkrẽx pãnh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nèkrẽx pãnh rax jadjãn o apdju nhym atemã me'õja arým 'yr bõx ne kum katon kaban kam kĩnhkumrẽx. Me'õja nèkrẽx pãnh raxkam kĩnhkumrẽx ne ajte pyka tãmkam nèkrẽx pãnh rax jadjãn o apdju. Me'õ kute kubê o ãkĩnh karõ o apdju. Ne amim, "Ba on pykao inhõn kam ije nèkrẽx pãnh rax jadjãr djãõ inhõ pyka", ane. Ne kam arým õ mýjja kunĩõ atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam arým pi'õk kaprĩõ amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nèkrẽx pãnh rax jadjãrjao õ.

⁴⁵ Kam, ajte kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nèkrẽx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'Ã ne angã pãnh raxdjwý amijakre. Kam ne me'õ kute angã byrmã abej ar mrã. ⁴⁶ Ne kam arým angãja pãnh rax: xãmã kato. Ne amim, "Ba on angã pãnh raxjao aminhõ", ane. Ne kam amũ tẽn õ mýjja kunĩõ atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam angãja pãnh rax pãnh memã pi'õk kaprĩ ngãn arým o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utãr ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarẽ. 'Ã ne kryreti amijakre. Imõtikan ne me kryreti mẽ nhym arým apýnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arým unẽ. ⁴⁸ Ne arým ipukam bjẽro mõn akãx'ã kumẽ. Ne kam arým tep kabio nhý. Nãm tep mex ne karwãn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rãm kurẽn kanga. ⁴⁹ Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimẽn dja nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh apõx ne me'yr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katãt kute amijo bajabê meo ajkij. ⁵⁰ Ne kam arým kuwy djãkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngyrk ne tokry djãje amijanẽn ar ãmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mýjja markumrẽx? Mýjja'ã ije apýnh mýjja jakreja djã ne gar arým markumrẽx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mýjja'ã apýnh mýjja kute amijakreja bar ije markumrẽx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arÿm ne ba mÿjja krãpti'ã ajarê gar ama. Kãjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãrn ar meo ba'ã ne ba mÿjja krãpti jakren ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Arÿm ar aje markam ar aje ò kikre djwÿnh pyrãk. Ò kikre djwÿnh ne ò nèkrêx jadwÿr djãkam mÿjja nymê mÿjja tũmo pòx. Ar aje urãk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwÿnh ne gar arÿm memã kukràdjã ny jarênh aje memã kukràdjã tũm jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ò pyka djwÿnhkam bõx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apÿnh kukràdjã'ã memã mÿjja ja jakren memã 'ã ajarênh kam arÿm o ino re. Ne kam arÿm mã tẽ. ⁵⁴ Ne kam arÿm ò pyka djwÿnhkam tẽn bõx. Bõx ne arÿm me bikprõnh djãkam tẽn wadjã. Ne kam arÿm memã kukràdjã jarê. Memã arê nhyim me arÿm kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tõ, mÿj me'õ ne kum me kukràdjã ja jarê nhyim arÿm ã amak mexo ane. Mÿj me'õ ne kum arê nhyim arÿm ã mÿjja nhipexo ane. Mÿjja pumũnh kêtikumrêx ne arÿm ipêx nhyim kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pí kênh djwÿnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kõt ar apõxjabê Xijagumê Jõdjemê Ximãomê Djudamê. ⁵⁶ Kanikwÿnhdjwÿr ar me baro'ã ar ba. Tõ mÿj me'õ ne kum kukràdjã ja jarê nhyim maro ba? ane. ⁵⁷ Me ã abenmã anhÿro ban kam kubê kÿnh no kati.

Nhyim Jeju amijã memã kum,

—Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh dja pyka kunikõt ba nhyim me kum mex jarênhõ ba prãm ne. Nhyim be, ò pyka djwÿnhkam me jabit ne me ari aprÿõ ba. Òbikwa djwÿnhkam ar ajbit dja me ari aprÿõ ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arÿm te kute ò pyka djwÿnhkam me krãptiõ mex prãmje. Me kute amim tu kamnhÿkumrêx kêtikum te kute meo mex prãmje.

14

Me kute Djuãõ mut krã'ÿr.

Mak 6.14

¹ Nhyim kam me amũ Jeju jarênhõ ipòk ne. Nhyim kam mebê idjaer nhõ bënjadwÿr raxbê Erodji arÿm me kute Jeju jarênhja ma. ² Ne kam arÿk Jejuo Djuãõ ne ò àpênhmã kum,

—Ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuãõ arÿm akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne arÿm mÿjja pumũnh kêt nhipexo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bÿn kêtiri ne Djuãõ Erodji'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjiõ prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metÿndjwÿnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ÿr mõ, ane. Nhyim kuman arÿm ngrÿk ne. Ne arÿm 'ÿr me krãkamngõnh

jano nhyim me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ⁵ Nhyim kam bit kute me anor nhyim me kute bÿnmã. Nhyim be, kati. Me krãpti: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãõbê ne Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh, ane. Me krãpti kute ã anhÿrkam ne Erodji arÿm kum me krãpti pyman Djuãõ bÿn kêt.

⁶ Nhyim kam Erodji rwÿk djã nhõ akati arÿm bõx. Bõx nhyim me arÿm ro'ã àkuro nhÿ. Nhyim Erodjiõ kra arÿm memã to. Memã to nhyim Erodji kum kÿnhkumrêx. ⁷ Kum kÿnhkam ne kum,

—Mÿj ne ga amã kÿnh? On imã mÿjja'õ jarê ba arÿm amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrêx. Metÿndjwÿnh ne arÿm ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwÿnhrànm ne nã arÿm Djuãõ krã'ã kum karõn kum,

—Dja kum akÿnh ga Djuãõ krã'ã kum apnê, ane. Nhyim kam arÿm kum to nhyim kum kÿnh. Kum kÿnh ne kum mÿjja jarênh mãmdji nhyim arÿm kuma. Ne nã kabên man arÿm Erodjimã kum,

—Dja ga ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuãõja ngõnh purortikam krã djãn o bõx ne imã angã, ane. ⁹ Nhyim kam bënjadwÿr rax arÿm kuman kaprÿren amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhyim Metÿndjwÿnh arÿm ima. Ba arÿm kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Ibu'ã me jadjwÿy ne me arÿm mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arÿm ò àpênhmã kum, “Me kum angã”, ane. ¹⁰ Ne 'ÿr me ano nhyim me mebê ijê djã'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Ne kam arÿm mut krãta. ¹¹ Mut krãtan ngõnh purortikam krã djãn o tẽn arÿm kurerermã kungã. Nhyim kumÿn o tẽn arÿm nãmã kungã. ¹² Nhyim kam Djuãõkõt ba djwÿnh ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam Djuãõ nhÿ mÿn o tẽn arÿm adjã. Ne kam Jeju'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kum arê nhyim arÿm kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyim kam ate arwãkam 'ÿr kadji kãkam nhÿn arÿm nox ne. Nhyim kam me arÿm arênh ma. Arênh man arÿm krÿrax kurũm kõt mõ. Pykakõt ar ibej mõ. Ar ibej mõ:n arÿm akãx nhikjêkam Jeju kutêp akuprõ. ¹⁴ Nhyim Jeju ar ngõkõt mõn arÿm akãx'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arÿm kã dji. Nhyim kam Jeju arÿm wabin me krãpti: pumũ. Me omũn arÿm kum me kaprÿ. Kum me kaprÿn arÿm me kanêõ mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arÿm amykry mex ne. Nhyim Jeju kõt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bõx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhyim arÿm amykry mex ne. On me krãptimã arênh kum, “Me amũ krÿ kryremã mõn djwÿ jamÿn anhõ kwÿ krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyim arkum,

–Kati. Kwârîk wānh amū me mōr kêt. Ar ga dja gar memā mÿjja ngā nhyim me arÿm kukrê, ane.

¹⁷ Nhyim ar kum,

–Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amānhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyim arkum, “Amrê imā o tē”, ane. Nhyim kam ar arÿm ÿr o bōx. ¹⁹ Nhyim kam me bōkam ÿrmā memā arê. Ne kam arÿm djwÿ kubê 5mê tep amānhkrutja jamÿ. Amÿn kāmā kājkwā pumūn djwÿmê tepo Metÿndjwÿnhmā amikînh jarê. Kum amikînh jarêh arÿm djwÿ kokij. Djwÿ kokjêro dja:n mā kôt ba djwÿnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhyim ar mā memā ôro mrā. ²⁰ Memā ôro mrā: nhyim kam me kunî kukrêh arÿm ajne. Nhyim kam ar arÿm aūm karwānho mrā. O mrāh arÿm kaxnokai kam kungij ne o ipu. O ipun arÿm ÿ akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne ÿ kātām ne dja. ²¹ Be, me my kute krêh ÿ akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prîre ÿ akre kêt. Be, me kunî ne me arÿm ô kwÿ krêh mex ne arÿm ajne.

Ngô ÿ tēm.

Mak 6.45; Djur 6.15

²² Nhyim kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

–Aj mā, kākam nhÿ. Dja gar ikukām akāx nhikjê mārê. Ba ÿr me ano gê me mā mō, ane. Nhyim ar arÿm kākam nox ne mō.

²³ Nhyim arÿm me krāpti ÿr tēh memā kum, –Aje, me on ajmā. Ba on, ane. Ne kam Metÿndjwÿnhmā kabêh kadjj krānh ÿ tēh wabi. Nhyim kam arÿm akamât nhyim ate krānhkam nhÿ. ²⁴ Nhyim ar kākam mōrja arÿm imōti nhipōkri mō. Mō: nhyim kōk ar kutā abêr tÿx. Abêr tÿx nhyim ngō arÿm ar ÿ kâ japîno mō.

²⁵ Apîno mō: nhyim arÿm ôkrêh ÿnh kâ. Ôkrêh ÿnh kār pydji nhyim Jeju arÿm tu ngō rax ÿ arkôt tē. ²⁶ Ngō ÿ arkôt tē nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm omū. Ngō ÿ tēm kôt omūn arÿm madjā kretin abenmā kum,

–Ota amrê me karō ÿ gwaj bakôt mō, anen arÿm umaje amra.

²⁷ Nhyim kam arkum,

–E kum, ba ne ba wām ar akôt tē. On ar akînh ne ar atîh prām kêt, ane.

²⁸ Nhyim Pedru kum,

–Djām mrāmri gakumrêx? Ga atēm kumrêx jabej amiwÿr ijwÿ ba wām akudjwa ngō ÿ awÿr tē, ane.

²⁹ Nhyim kum, “Amrê iwÿr tē”, ane.

Nhyim Pedru arÿm Jeju ÿr tēm mār ngō kam ruw ne arÿm ngō ÿ tē. ³⁰ Ngō ÿ tēh arÿm ngō pumū. Kōk djābêr tÿx kute ngō djākā tÿxkôt omūn arÿm tîh prām. Tîh prām ne arÿm ar tē. Ngō mār ar tēh arÿm amran kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ipytā”, ane.

³¹ Nhyim Jeju on pa ÿ amÿn kum,

–Aje amim imar rere:kre. Mÿkam ne ga amim, “Djām mrāmri ne Jeju kute ngō ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nām ā kum ane nhyim ar arÿm kâ ÿr bōx. Ne kam arÿm wabi. Wabi nhyim kōk djābêr on amikrātan anhkîrê ne. ³³ Amikrāta nhyim kākam ar ÿrja arÿm parbê kōnkrāo nhÿn rax ma:ro nhÿ. Ne arÿm kum,

–Mrāmri abê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arÿm akāx nhikjê mārêh ren kam arÿm kâ dji. Ar pykabê Djene ÿ kâ dji.

³⁵ Nhyim kam me arÿm Jeju nokre pumūn amū memā arê. Nhyim kam me arÿm bu ÿ pyka kunîkôt me ÿr ne ano nhyim me me ÿr mō. Me ÿr mōh memā arê nhyim me arÿm kuman Jeju ÿr me punu kunîo bōx. ³⁶ Nhyim me arÿm kum,

–Ba me akā japkrebit kupêh arÿm imex ne, ane. Ne me kunî kute kupêhja arÿm prîne mex ne.

15

Tu mÿjja krêh ÿ ujarêh.

Mak 7.1

¹ Nhyim kam me bê pardjêumê Mōjdjê kukrādja mar djwÿnh krîraxbê Djeruxarê kurūm mōh Jeju ÿr bōx. Me ô kwÿ krêh kadjj ne me aminhikra pōnho ba. Me kukāmākjê kukrādja kôt me we Metÿndjwÿnhmā mex kadjj ne me kum aminhikra pōnho ba. ÿ ne me Jejumā kabêh ne kum,

² –Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar me kukāmākjê kukrādja mar kêt ne kam amikrā ar o ba? Nām ar kute aminhikra pōnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyim Jeju memā kum,

–Djām mrāmri Metÿndjwÿnh kukrādja kôt ne ga me me akukāmākjê kukrādja jarê? Kati. Atemā. Ga me atemā akukāmākjê kukrādja ja ÿ ano tÿx ne Metÿndjwÿnh kukrādja mar kêt. Ne kam arÿm kam amikrā ar o aba. ⁴ Ba me amā arê gar ama. Metÿndjwÿnh ne me bakukāmāremā ÿ karōh memā kum,

“Me amā abāmmê anā jabêh ar kabêh ma”, ane.

Ne ajte memā kum,

“Me ÿ arÿm bām ÿ nār nār ÿ. ‘Gê Metÿndjwÿnh o ajkê’, anhÿr jabej gê me tu kubî”, ane.

Me kum bāmmê nār ar abê mār ne Metÿndjwÿnh ā me bakukāmāremā ane.

⁵ Nhyim be, djām me ga ne ga me amā abāmmê anā jabê? Kati. Ga me akukrādja kôt arîk memā kum, “Me ajō godja anā nār abām mÿjja ÿ ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhō mÿjja nê prām jabej kum, ‘Be, ba te ije amā ôrmā. Aje mÿjja ÿ ijwÿr ba arÿm o Metÿndjwÿnh nhō mÿjja. Kam ba te ije amā ôrmā’, ane. Dja ga me ā kum anen arÿm

kubê nê nhyam kam arým pijâm ne”, ane.
⁶ Ga me aje â memâ 'â karôo anhyrkam arým me nãmê bãmbê ôdjy'â memâ adjâpnênho aba. Me kum ar abê kêt'â memâ adjâpnênho aba. Metîndjwýnh te memâ 'â karôn memâ kum,

“Me amâ abãmmê anâ jabên ar kabên ma”, ane.

Nãm te memâ ane ga me arým Metîndjwýnh kabên jao me kukràdjâ kajgon kupa'â memâ akukràdjâ punu ja jarên arým nãmê bãmbê ôdjy'â memâ adjâpnênho aba. ⁷ Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmäre Idjaij me ajâ kabên ne. Nãm Metîndjwýnh kukwakam me ajâ me bakukãmäremâ kum, ⁸ “Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imâ imex jarênho ban ôkre kadjwýnhbê jâm ate ibê krân ba.

⁹ Ne arík imâ irax jarênho kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjâ'â memâ kum, ‘Metîndjwýnh kukràdjâ’, anhyro ba.”

Nãm â Idjaij me ajâ ane ga me akam-ingrãnyre ajêx ne akukràdjâ kajgoo Metîndjwýnh kukràdjân memâ arênho aba. Mrãmri ne me ajâ arênhkumrêx. Nãm Jeju â mebé pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwýr me krãpti 'uw ne memâ kum,

—Ë, dja ga me akunî iman ikabên markumrêx. ¹¹ Me kute apýnh mýjja'â memâ kum, “Ja dja ga âm omû. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhyro ba. Nhyam be, djâm me'ô mýjja 'ô krê nhyam Metîndjwýnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memâ axwe jarê. Me âkínhikam ne memâ arê. Me ari prô, mjên kupa'â kurê bakam ne memâ arê. Me 'êxnhikam ne memâ arê. Apýnh axwe ôkam ne Metîndjwýnh memâ axwe jarê. Nãm â Jeju memâ ane.

¹² Kam kôt ba djwýnh ar 'yr bôx ne Jejumâ kum,

—Ë, mebé pardjêu kute akabên markam arým ngyrk ne, ane.

Nhyam me'â arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rît kêtja pumû. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrô kute meo ba jabej nhyam arým amê kre'ôkam tým. Mebé pardjêu ne me kute me urák. Nãm me 'êx ne memâ, “Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar”, anhyro ba. Nhyam be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memâ Metîndjwýnh'â ujarênho ar ba nhyam me adjwýnhdjwý kute Metîndjwýnh mar kêt. Mebé pardjêu 'êx ne kute memâ anhyro bakam dja Ibãm arým memâ o pãnh ne me biknor tokry djâkam me kumê kute mrãmri ne me kute 'é kadjar ne rûm mênho pyrâk. Kwãrik wãnh me rã'â. Nãm â Jeju mebé pardjêu'â ane.

¹⁵ Nhyam Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mýjja 'ô krê nhyam Metîndjwýnh kum, 'Ja ne ga krên arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhyam ar ibê bipdjur rã'â ne. Mýj'â ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm â Pedru Jejumâ ane.

¹⁶ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwý ar aje mýjja mar kêt rã'â? ¹⁷ Mýjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykãm arým apôx. ¹⁸ Nhyam be, me ajkwa kurûm me kabên punu apôxja ne me kute amim mýjja'â karô djâ kurûm apôx. Kam Metîndjwýnh arým memâ axwe jarê. ¹⁹ Me kute amim mýjja'â karô djâkam amim mýjja punu'â karôn arým me kurûm apôx.

Nãm me kute me par'â amim karô.

Ne kute me prô puro nàr me mjên puroo âkính ne ro'â ikwãja'â amim karô.

Ne prô djwýnh nãr mjên djwýnh kupa'â kurê'â amim karô.

Ne kute mýjja'â âkính'â amim karô.

Ne memâ 'êx'â amim karô.

Ne kute Metîndjwýnh japrý'â amim karô.

²⁰ Me axweja kunî ne me kurûm apôx nhyam Metîndjwýnh arým memâ axwe jarê. Nhyam be, me kute aminhikra pônho kêt ne kute ô kwý krên ja ne Metîndjwýnh kute memâ axwe jarênho kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm â Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'ô nire bajtem kute tu amim kamnhïkkumrêx'â ujarênho.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým mebé tê. Tê:n kam krîraxbê Xirumê Xidô bu'â pyka'yr bôx. ²² Nhyam pykabê Kanaâkam me'ô nire pyka wãkam ar ba. Mebé idjaer ne me wão me bajtem. Me'ô nire kam ar ban arým Jeju'yr bôx. Ne kam kãj bê kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, Dawi tãmdjwý, gop amâ ikapri. Me karô punu ne ari ikrao bikênho ba, ane.

²³ Nhyam tu kubê anhikrên itô ne. Nhyam kôt ba djwýnh ar 'yr bôx ne kum,

—Dja ga amû ano gê tê. Nãm ari gwaj bakôt âmra tê, ane.

²⁴ Nhyam arkum,

—Djãm me bajtem'yr ne Metîndjwýnh ijano ba tê? Kati. Mebé idjaer'yr ne ijano ba tê. Mebé idjaer ne me kute mrãmri ne mrykî'ãtomti no biknor pyrâk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'yr ne ijano ba tê, ane.

²⁵ Nhyam kam arým ni bajtemja 'yr bôx. 'Yr bôx ne arým parbê kônkrão nhýn ra:x man kum,

—Bênjadjwýr djwýnh gop ikôt o kangôn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhyam ô mebé idjaer'â me prîre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremâ me prîre nhô djwý rê nhyam ren kam punure, ane. Djãm

mrämri ne djwý'ä ajarê? Kati. Kute meo mex djà'ä ne djwý jakren kum 'ä ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex präm kêt. Ô mebê idjaer'yr ne Metündjwýnh Jeju jano. Kute ô mebê idjaerbit kumrê_{xo} mexo bamä. Kam ne nimä kum,

–Nok ba ren rop kraremä me prïre nhô djwý rê nhyr ren kam punure, ane.

²⁷ Nhyr nija arým amim,

–Ijä ne rop krare jarê, anen arým kum,

–Tukwa, mrämri Bënjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arê. Nhyr be, godja wänh ô wýnh nhô pïponh krakri djwý jaüm rôrök. Aümbit dja rop krare kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrâk tu imä ikrao mex, ane.

²⁸ Nhyr Jeju kum,

–Me'ô nire, ga ne ga tu amim ikamnhïx me:xkumrêx. Akabën kôt ne ba arým akrao mex, ane. Nhyr myt tãmkam kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djwú mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhyr kam Jeju arým pyka ja kurüm tën imôtibê Garrêja'yr tën 'yr bôx. Ne kam arým kränh'ä tën wabin nhÿ. ³⁰ Nhyr me kräpti: arým 'yr bôx. Nãm me 'yr me punuo mön 'yr meo bôx. Me mränh kêtme me no rãmê me kabën kêtme apýnh me kukrädjä punumê apýnh me punu djä 'ôdjwý kräpti:ja ne me 'yr meo mön meo bôx ne Jeju parbê me adju:w nhyr arým meo mex ne. ³¹ Jeju meo mex nhyr me kräpti: arým me omü. Me kabën kêt arým kabën mex. Me apýnh kukrädjä punu arým kukrädjä mex ne. Me mränh kêt arým mränh mex ne. Me no rã arým rît mex ne. Nhyr me arým me omün te kute marmä mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebê idjaero ba djwýnhmä rax jarê. Metündjwýnhmä rax jarêhno kume:x.

³² Nhyr kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhyr ar bôx nhyr arkum,

–Imä me kräpti:ja kapri. Me iro'ä kri'ä arým akati amänhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me ô mýjja kêt. Nok ba ren me kum prãmkan ren amü me ürkwãmä me ano nhyr ren pry konenh ren me arým rerekre nhyr ren tyk djä me kupa, ane.

³³ Nhyr kôt ba djwýnh ar kum,

–Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me kräpti:ja kadjy djwý kume:x prãmje. Mýj got gwaj me kadjy nê? ane.

³⁴ Nhyr Jeju arkum,

–Mýj ne ar anhö djwý kute? ane. Nhyr ar kum,

–Djwý kubê 7. Tepprãredjwý ngrêre, ane.

³⁵ Nhyr kam arým me kräptimä 'ä karön kum,

–Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyr me kam arým nhÿ. ³⁶ Nhyr kam arým djwý kubê 7 jamýn tepprãre jamýn o Metündjwýnhmä amikñh jarê. Ne kam kokij

ne mã kôt ba djwýnh arkum kungä nhyr ar mã me kräptimä adjuw. ³⁷ Nhyr kam me kunï kwý krên arým ajne. Nhyr kam me arým aüm karwän kaxnokai kam kungij. Kungij nhyr arým kaxnokai ipubê 7 ne 'ä kätãm. ³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ô kwý krê nhyr me niremê me prïre'ä akre kêt. ³⁹ Nhyr kam arým amü me anon kam kã'ökam nhÿ. Ne kam nox ne pykabê Madara'yr mön 'yr bôx.

16

Kute kãjkwa kurüm mýjja'ô nhipêx'ä me kum à'wýr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyr mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'yr bôx ne mrämri kubê Metündjwýnh Krakumrêx jabej kum,

–Goja kãjkwa kurüm mýjja pumünh kêt'ô nhipêx bar omün kôt ama, ane.

² Nhyr memä kum,

–Arým myt djärmä nhyr myt ngjêx djãkam kãjkwa kamrêk. Ga me kam 'ä abenmä kum, “Dja kryrãm kãjkwa mex”, ane. ³ När, arým myt katormä nhyr myt apôx djãkam kãjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ä abenmä kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metündjwýnh mar mex. Aje kãjkwa mex mar när aje kãjkwa punu mar. Mýkam ne ba me akam ar ibari mýjja pumünh kêt kwý nhipêx ne me amä mýjja amirito iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omünh kajgon amim, “Je tô mýj'ä”? anhÿr kajgon mar kêtumrêx. ⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakôt ari Metündjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kute kum prô djwýnh kñh ngriren kute mebê prôo äkñho baja pumü. Me gadjwý ne ga me amä Metündjwýnh kñh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omünh kadjy ije me amä mýjja pumünh kêt nhipêx jabej. Djãm kam ije me amä ipêxmä? Kati. Ije me amä ipêx me aje omünh prãm kêtumrêx. Dja ba i amijo Metündjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djónaj pyrâk. Dja ga me jabit pumü, ane. Tyk ne akubyn ün'ä ne ä Jeju memä ane. Ne kam arým mebê akêx ne mã tê.

Djwý nhigot djä'ä ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imôt'i'ä rên akàx nhikjêmä bôx. Nhyr kôt ba djwýnh ar djwýo amak kêt katin arým Jejumä arê. ⁶ Nhyr arým me kukrädjä kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabën ne arkum,

–Ga, me kute djwý nhigot djä djwý djômkan kapinja pumü. Nhyr arým djwý tÿx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukrädjä man kôt ar amijo aban arým ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukrädjä när mebê xadjudjêu

kukràdjâ dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijâ ano týx ne me kukràdjâ mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nâm â Jeju nêje ar kukràò ane.

⁷ Nhyam kam ar ari 'â aben kukij ne arík abenmâ kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne â gwaj bamâ ane, ane.

⁸ Nhyam Jeju arým ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mýkam ne gar aben kukij ne abenmâ kum, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne â gwaj bamâ ane”, ane?

⁹ Djâm ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakreja djâm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tèn ije djwý kubê 50 mebê 5.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne ar aje djwý janhy karwânhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kâtâm ne? ¹⁰ Ar akubyn amijo tèn ije djwý kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'yr amijo bôx. Mýj ne gar aje djwý janhy karwânhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwý kume:xo ije meo djuw mexja pumû. Djâm arým ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹ Djâm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djâm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijâ ano týx. Kwãrik wãnh mebê pardjêu kukràdjâ, nãr mebê xadjudjêu kukràdjâ, kute djwý nhigot djâ pyràk kwãrik wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nâm â Jeju arkum ane. ¹² Nhyam kam ar arým kuma. Kute Ar kubê me kukràdjâ pyma. Kute Ar kubê mebê pardjêumê mebê xadjudjêu kukràdjâ pyma. 'Ã ne djwý nhigot djâ amijakre. Tãm ne ar arým jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bënjadjwýrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piriipi nhô krîraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me ô krî djâri. 'Yr ne Jejumê kôt ba djwýnh ar mō. Ar 'yr mōrkôt nhyam Jeju arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁴ Nhyam ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão. Ta ne akubyn tîn ne ar ba”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhyam me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'ô.” Nãm me â abenmâ ajã ane. Nãm â ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhyam ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhyam Pedru kum,

—Abê me inhô Bënjadjwýrbê kumkati bê Kritu. Abê Metîndjwýnh tîn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju Pedrumã kum,

—Ximão, Djônaj kra. Djâm pykakam me'ô ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirít ga ima. Kam ne ga akî:nhkumrêx ne. ¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhô Bënjadjwýrbê kumkati bê Kritu. Kadjy ne Metîndjwýnh ajano ga bôx. Ga abê Metîndjwýnh tîn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'ã ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arým atým ne aje kên pyràk. Dja me akudjwa 'ã amim imaro me ba arým amim me utã nhyam me arým akudjwa týx kute kên týx pyràk. Me kute amim imar kunjja dja me tý:x nhyam arým Xatanaj nhô me apênh te kute meo apãnhmã ne te kute me biknor tokry djâkam meo biknormã. ¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'ô kute bënjadjwýr nhô kikrekam o kajkep djão ba pyràk. Me'ô kikre'ã kuta nhyam me arým wadjã nãr kikre'ã ijê týx ne arým mebê aptã nhyam me àr kêt kumrêx. Aje me'ôja pyràk. Dja me amim imar kêt ga arým mebê aptã. Nhyam kam kãjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amik-abên djin arým mebê aptãn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nãr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kôt ar aba”, ane nhyam kãjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amikabên djin memã kum, “Ajrã. Ikôt ar aba”, anen arým amim me utãn ar meo ba. Nãm â Jeju Pedrumã ane. ²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwýnh arkum karô. Metîndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bënjadjwýrbê kumkati mē. 'Ã ne me kum Kritu jarê. Nãm amijã arkum karôn arkum,

—Kwãrik wãnh me'ômã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhô Bënjadjwýrbê kumkati”, anhyr kêt. Nãm â Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhjukri arým kôt ba djwýnh arkum,

—Krîraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metîndjwýnh ijano ba arým 'yr itêmmã. Dja ba kam bôx nhyam me bêngêtmê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê ijo bikênh kumex nhyam me arým ibi. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itên ne, ane.

²² Nhyam kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tèn ar kãxã nêje kum bën týxmo krax ne kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, gop gê Metîndjwýnh kum akapri. Djâm ga dja me abi? Arkati, ane.

²³ Nhyam Jeju akêx ne Pedrumã kum,

—Arým akabên kute Xatanaj kabên pyràk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metîndjwýnh

bê ijo akêx prâm pyrâk. Metîndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar dja dji, ane.

²⁴ Nhyam kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum, –Gêdja gar ajô mâ ikôt abikamênh prâm jabej kwârîk wânih amidjwÿnhbit mar kêt. Dja ga amim, “Djâm ba ije amijo ikînhmâ? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pite'y myn itokry:. Dja ga ijâ amijakren aje anhô pite'y mynh mân prâbê amâ atokry pyma kêt ne amâ ijabê râ'â ne mâ ikôt ajkamê. ²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tẽ. Nhyam bê, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyam me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptân ar tîn ne ba râ'â: râ'â ne. ²⁶ Ne ren me'ô pykabê myjja mexja kunî, nèkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mâ dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren ô nèkrêxja ren wânih kumex. Nhyam mÿj pânih ne ne ren Metîndjwÿnhmâ arê nhyam ren akubyn o tîn nhyam ren kum amijo pânih? Arkati. Dja te kum pânih jarê nhyam akubyn o tîn prâm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibâm jadjênhmê umao ipyma:n me'ÿr bôx. Kadjy mrânih djwÿnh pyma:mê ro'â me'ÿr bôx. Ne kam me î pÿnhkôt me kunîmâ o pânih ne. Me axwe kôt nâr me kute katât amijo ba kôt memâ o pânih ne. ²⁸ Ba ar amâ arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibâm dja ijâ bënjadjwÿr rax mê. Dja ba bôx ne ipymao ar apytân ar ar ajo iba. Dja gar adjâmja akwÿ atûnri iraxkôt ipumû, ar akadjy ibênjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumû. Mrâmri ne ba ik-abênja. Nãm â Jeju arkum ane.

17

*Kute amijo atemâ'â ujarênh.
Mak 9.2; Ruk 9.28*

¹ Jeju memâ ane nhyam kam ar'â akati amânhrkut ne amânhrkut ne amânhrkut apêx. Nhyam kam Jeju arÿm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro tèn krânih prêkti'â aro wabin ate ar ro'â me kâxâ dja. ² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemâ. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrâk. Nhyam ô kubêkâ arÿm aka:n kam adjê:nh. ³ Nhyam kam me bakukâmârebê Môjdjê:mê Erijmê arÿm arkum amijo amirît ne. Ar Ejumê abenmâ ujarênh dja nhyam ar arÿm ar omû.

⁴ Nhyam kam Pedru Ejumâ kum, –Bênjadjwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakînhkumrêx. Amâ kînh jabej dja bar ar amâ kikre kryre nhîpêx. Dja bar amâ 'ô nhîpêx ne Môjdjê:mâ 'ô nhîpêx ne Erijmâ 'ô nhîpêx, ane.

⁵ Nãm kum kabêno dja nhyam kakrâ jadjênh arÿm ar nokrekam kato. Ar

nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyam ar aêrbê Metîndjwÿnh kakrâ kurûm kabênh nhyam ar kabênh ma. Nhyam arkum,

–Ikra ne wâ. Imâ abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Tãmwâ dja gar kabênh man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabênh ja man arÿm madjâ kreti. Madjâ kretin tu mÿrbê tÿm ne nô. ⁷ Nhyam Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupên arkum,

–Kâjmâ ar dja. Kwârîk wânih ar atîn prâm kêt, ane. ⁸ Nhyam ar kâjmâ rîr nhyam arÿm Jeju pydjîbit dja nhyam ar omû. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mâ tèn arÿm amirît kêt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krânih prêkti'â rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyam Jeju arÿm arkum 'â karôn arkum,

–Ar aje ipumûnhja kwârîk wânih on me'ômâ 'â adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhîja ityk ne akubyn itînkambit dja gar 'â ajarê, ane.

¹⁰ Nhyam kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

–Mÿkam ne Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh memâ kum, “Erij kumrêx dja bôx nhyam kam Metîndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memâ ja jarê? ane.

¹¹ Nhyam Jeju arkum,

–Be, mrâmri, gêdja me'ô kute Erij pyrâk kumrêx bôx ne akubyn Metîndjwÿnh'ÿr me kunîo akêx ne. Meo akêx nhyam me arÿm amim maro ba. ¹² Ba ar amâ arê gar ama. Me'ô kute mrâmri ne Erij pyrâk arÿm bôx nhyam me kute mar kêt ne arÿm amikînhje o bikênhho ba. Badjwÿ ije amijo inhî dja me ijo bikênhho ba ba itokry ne, ane. ¹³ Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar amim,

–Be, ngômâ me angjênh djwÿnhbê Djuão'â ne ar imâ ane, ane.

Me karô punumâ âkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krânih'â rwÿk tẽ. 'Â rwÿk tèn arÿm me krâptîja'ÿr bôx. Nhyam kam me'ô 'ÿr bôx ne parbê kônkrâo nhÿn ¹⁵ kum,

–Bênjadjwÿr djwÿnh, amâ ikra kaprî. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikênh krâptî. Nãm mâ tyn kuwykam rôrök ne ngôkam nox. ¹⁶ Nâ bâm akôt ba djwÿnh ar'ÿr o bôx nhyam ar te kute o mexmâ o ane, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju me'ÿr akêx ne memâ kum,

–Je, me akamingrâny aje amim ikamnhîx kêtumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijâ akati, akamât kô kute ba me akam arek ar iba? Nâ bâm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtumrêx ne prîne akabêno ikaty. Nâ bâm te amiwÿr me akam ama ga me arîk ar aba, ane. Ne kam bâmjamâ kabênh ne kum,

–Amrê akrao tẽ, ane. ¹⁸ Nhyam arÿm 'ÿr o tèn o bôx nhyam Jeju arÿm kum akij. Me karô punu kute kra bôktio bajamâ akij nhyam

arým kum iren kurüm katon mã tê. Nhyam arým myt tâmkam mex ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju tèn ate dja nhyam kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum,

—Mýkam ne bar te: ije me karô punu kujaèkmã o ane? ane.

²⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaèk kadjy tu amim Metíndjwýnh kamnhíxkumrêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhíxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhíxkumrêx. Be, me kute tu amim Metíndjwýnh kamnhíxkumrêxkam me kute rerekre pyrâk. Ga, pidjôbê motadu 'ydjwý ngri:ren rere:kreja pumû. Nhyam be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrôt ne abatânh ne kam arým abatâ:nh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metíndjwýnh kamnhíxkumrêx ne kam kute arerekre pyrâk nhyam arým ar amã mýjja jabatânh nhípêx. Kute mýjja rûnh kunî nhípêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metíndjwýnh kamnhíxkumrêx ne ren krânhjamã kum, "Krânh, amû ajkamê", ane nhyam ren arým amû ajkamê. Djã ne gar ren te aje mýjja 'ôo anhýrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metíndjwýnh kamnhíxkumrêx nhyam ren arým ar amã ipêx ne. Nhyam be, kati. Ar aje tu amim kamnhíxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ²¹ Nhyam be, me karô punu kute bôktio baja mebê tý:x. Me kute Metíndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyam kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhyam kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhî dja me'ô ibê amijo akêx ne memã ikanga. ²³ Nhyam me kam arým ihî. Nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itûn, ane. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým kaprîre ne.

Pi'ók kaprîo atom djwýnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyam kam ar krîraxbê Kapanã'ýr tèn 'ýr bôx. Nhyam kam pi'ók kaprîo atom djwýnh ar ba. Ar kute Metíndjwýnh nhô kikreti mex kadjy pi'ók kaprîo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ýr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhô ujarênh djwýnh kute Metíndjwýnh nhô kikreti kadjy memã pi'ók kaprî nhôrmã? ane.

²⁵ Nhyam arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjân Jeju'ýr bôx ne amikabên mar tórãm nhyam Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mýj ne ga kam mar on? Mýj xêbê gédja pykakam me bënjadjwýr pi'ók kaprîo atomo ba? Pi'ók kaprîbê ipôxuo atom nãr pi'ók kaprîbê kributuo atom. Mýj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm ô àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyam Pedru kum,

—Ô àpênh kajgobê dja pi'ók kaprîo atom, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Mrãmri, ô àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ók kaprîo atom kêt. ²⁷ Bir be, gu babê Metíndjwýnh kra. Kam Metíndjwýnh gu babê pi'ók kaprîo atom kêt. Gê te gu babê pi'ók kaprî byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwýnh arkum kungã. Metíndjwýnh nhô kikreti kadjy o atom djwýnhmã kungã. Gwaj ren arkum ôr kêt nhyam ren me abenmã gwaj bajã kabê:nh ne. Aje, imôti'ýr dja ga tèn 'ýr bôx. Ne kam kum anhô kadjât mê. Dja tep'ô kumrêx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajk-wakam dja ga ngônphono pi'ók kaprî pumû. Tãm dja ga aby gu amikadajy arkum kungã, ane. Nhyam kam arým ã anen arým arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kukjê.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyam kamã kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar 'ýr bôx ne kukij ne kum,

—Kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam nhýnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyam amiwýr me'ô prîre 'uw nhyam 'ýr bôx nhyam ar ipôkri kudja. ³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akâtãm. Amijo angrire kute me prîre pyrâk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kôt ar abamã? Kati. Kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam kôt ar aba prãm kêtukumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prîre ja pyrâk tãm ne raxo kute me kunî jakrenh. Kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunî jakrenh. ⁵ Nhyam kam me kute ikuk-wakam kum me prîre kute ja pyrâk kînh, kum me'ô kâtãmja kînh ne kam arým badjwý kum ikînh.

⁶ Nhyam be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imer ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren pãnh me mut'ã kênpoti nhô, kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja mut'ã ren kên jabatânh nhô ne ren ngônhmã kumê, ngô jabatânh nhípôkri kumê nhyam ren ngô kubî. Ja ne kâjbê tokry. Tokry ngrire. Nhyam be kati, dja prîne Metíndjwýnh o ajkê nhyam tokry ra:x ne. ⁷ Ý, watîre. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnênhja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnênh ba. Nhyam be, kute 'ã memã àpnênh djwýnhja watîre. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apÿnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumû. Ar kute àpênh jaxwe krâ'yrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

–Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhikra nhikjêo aje mÿjja punu kupênh prãm nâr ar apar nhikjêo mÿjja punu'ÿr amrãnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rûm amibê amê. Ne ren kam te anhikra nhikjê kêt nâr apar nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrêx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrêx. Ne ren aktã anhikra rã'ã nâr aktã apar rã'ã nhym Metÿndjwÿnh ren kuwykam ar amê. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãkam ren ar amê gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mÿjja punu pumûnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rûm amibê amê. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atÿnkam ren akÿnhkumrêx. Metÿndjwÿnhkôt atÿn ne ar abakam ren akÿnhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djãkam kuwykam tèn ren kam akaprikumrêx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôx ne aminhikra krãkâr ne amipar krãkãrmã Jeju arkum 'ã karô? Kati, ar kute àpênh jaxwe krâ'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã krãkãrmã arê.

Mrykÿ'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

–Me'õ kute me prÿre pyrãk djãm ar amã kurênh aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Mÿkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mÿkam? Bir, kadjy mrãnh djwÿnh kute me prÿreo djuw mex djwÿnhja ne kute kãjkwakam Ibãm pumûnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

¹¹ Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhÿ ne me awÿr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã. ¹² Ar gadjwÿ dja gar adjukapri. Godja me'õ nhõ mrykÿ'ãtomti krãpti kubê 100 nhym kam pydji kubê màt ne biknorja. Mÿj dja me'õja on? Bir, dja mry krãptibê 99jamã ire gẽ wãnh kutêp kumex, nhym kam krãnh'ÿr kôt tẽ, pydji biknorjakôt tẽ. ¹³ Godja kum kator jabej ne kam arÿm kÿnhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kÿnhkumrêx. Ne mry'ã kãtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kÿnh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mÿj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kãjkwakam Abãm djwÿnhdjwÿ, djãm me'õ prÿre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kÿnh got? Arkati. Kam kÿnh kêtumrêx. Ukaprikam kam kÿnh kêtumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukapri. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karô.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kam, aje me'õ akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arÿm axwe jabej. Ga dja ga adjukapri akumrêx 'ÿr tèn me kãxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arÿm Metÿndjwÿnh'ÿr o akêx nhym ajte kôt ba. ¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nâr amãnhkrut 'ÿr aro tẽ. 'ÿr aro tèn 'ÿr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gẽ ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nâr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arÿm ama. Amrêbê: Metÿndjwÿnh kabên kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gẽ ar amãnhkrut nâr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê.

Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arÿm kuma. Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arÿm abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Metÿndjwÿnh kabên jakôt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ÿr tèn 'ÿr bõx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwÿ te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metÿndjwÿnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja pumû”, ane. Dja gar ã abenmã anen arÿm o kute me bÿnjadjwÿr bajtemmã pi'õk kapriõ atom djwÿnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptã nhym kãjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Nâr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kãjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arê gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mÿjjaõ a'uw nâr kum me'õ a'uw ne axikôt 'ã ar akabên dji, kãjkwakam Ibãm dja arÿm ar aman ar akabên kôt ã anen ar amã mÿjja ngã nâr me'õ kapriãmã kÿnh jadjàn nâr me'õ mex. Ar akabên kôt dja ã ane. ²⁰ Mÿkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nâr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabênkôt bikprõnh jabej badjwÿ dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabên kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô ukapri kêt'â ujarênh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'yr bôx ne kum,

—Ije me'ôo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mÿj dja ba kam ingyryk kêt on? Djâm kam ingyryk kêt 'ikrân ne kubê 7? Nâr kon? ane.

²² Nhyim Jeju kum,

—Kati. Dja ga kam angyryk kêt ry typdji. Dja ga kam angyryk kêtêbê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga â kam angyryk kêt ry typdjio ane.

²³ Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utân ar meo ba. Kam dja kum me kapri. Gwaj badjwÿ ne gwaj ren bamâ me kapri. 'Â dja ba idjujarênh jakre gar ama. Pykakam bênjadjwÿr rax'ô. Nhyim ô âpênh kwÿ. Amrêbê ne bênjadjwÿr ô âpênh kwÿmâ pi'ôk kapri ngâ nhyim ar kum o ba. Nhyim jakam arÿm kute akubyn Ar kubê ô pi'ôk kapri atommâ. ²⁴ Ne kam kute amikraxmâ ne arÿm 'ÿr me âpênh'â me omÿnh djwÿnh jano. Ô âpênh ja'ÿr me âpênh'â me omÿnh djwÿnh jano. Nhyim 'ÿr tén arÿm 'ÿr bôx. Ne kam bênjadjwÿr'ÿr ô âpênhjaio tén o bôx. Be, amrêbê ne bênjadjwÿr ô âpênh jamâ pi'ôk kapri kumex ngâ nhyim kum o ba. Pi'ôk kapri kumex: x kubê 10.000 ne kum kungâ nhyim o ba. Kum ar o ba: n arÿm nhÿnh o akno nhyim arÿm pi'ôk kapri kêt ne.

²⁵ Ô me âpênh'â me omÿnh djwÿnh bênjadjwÿr'ÿr ô âpênhjaio bôx nhyim te kute akubyn ô bênjadjwÿrmâ pi'ôk kapri nhôrmâ. Te o ane nhyim arÿm kam ngyryk ne. Ngyryk ne arÿm ô me âpênh'â me omÿnh djwÿnhmâ kum, "Inhô âpênh ja ne ibê inhô pi'ôk kapri kumex: x ar o ban nhÿnh o akno. Gu akubyn kubê inhô pi'ôk kapri byrkumrêx. Dja ga kubê ô mÿjja kunÿ byn me kâtâmmâ angâ gé me kubyn pân h amâ pi'ôk kapri ngâ. Nhyim ô mÿjja kêt ga ajte me kâtâmmâ ta i djwÿnh ngâ gé memâ âpênh ar ba nhyim me pân h arÿm amâ pi'ôk kapri ngâ. Ga kam ajte memâ prômê kra ar kungâ gé ar memâ apê nhyim me pân h arÿm amâ pi'ôk kapri ngâ. Kam dja ga me kute amâ pi'ôk kapri nhôr kunÿo atom ne iwÿr o bôx ne imâ angâ. Ba kam arÿm akubyn inhô pi'ôk kapri kaprio biknor pân h dja ba arÿm akubyn amim byrkumrêx", ane nhyim me âpênh 'â me omÿnh djwÿnh kum, "Gé tô, ba 'ÿr", ane.

²⁶ Nhyim ô âpênhja arÿm ô bênjadjwÿr kabên man umaje parbê tÿm ne kônkrâo nhÿn aminêje kum, "Bênjadjwÿr, gop ady amimar tô. Dja ba i akubyn anhô pi'ôk kapri pân h amâ pi'ôk kapri kunÿ ngâ", ane. ²⁷ Nhyim bênjadjwÿrja arÿm kum ô âpênhja kapri: ne kum, "Aje, jakam dja ga imâ o pân h

kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingyryk kêt", anen arÿm kum ire nhyim kato.

²⁸ Kute ô bênjadjwÿrbê pi'ôk kapri ra: x o biknor ja katon arÿm ro'â âpênh'ô jabej. Amrêbê ro'â ar baja jabej. Bênjadjwÿr nhô âpênh ja ne amrêbê ro'â âpênh jamâ pi'ôk kapri ngyryk kubê 100bit ngâ nhyim kum kubyn ar o ba. Nâm ro'â âpênhja jabe: j ne arÿm kum kato. Kum katon arÿm mut 'amÿn ôkreny janên kum, "Aje imâ pi'ôk kaprio abaja on akubyn imâ angâ", ane.

²⁹ Nhyim ro'â âpênhja arÿm umaje parbê tÿm ne kônkrâo nhÿ. Nhÿn arÿm aminêje amijo a'uw ne kum, "Ady amimar tô. Dja ba i amâ kunÿo pân h", ane. ³⁰ Nhyim kute bênjadjwÿrbê pi'ôk kapri kumexo biknorja arÿm ro'â âpênh kam ngyryk: k ne. Ne kum kapri kêt ne kum, "Kati. On dja ga imâ kunÿo pân h ne", ane. Ne kam on krâkamngôn hmâ arê nhyim me arÿm kabênkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djâkam âm ne o pân h kambit katormâ ja ne kubê ijê. Nâm â ro'â âpênho ane. On kute kum ô pi'ôk kapri ngyryk bito pân h kêt kam â ro'â âpênhjaio ane.

³¹ Nhyim kam amÿ bênjadjwÿr nhô âpênh kwÿ 'ôdjwÿ arÿm 'â omÿn kam ar arÿm kam kapri: re ne. Ukapri kêt kam arÿm kam kapri: re ne. Ne kam bênjadjwÿr'ÿr tén arÿm prÿne kum 'â ajarê. Ô âpênhja kute kubê pi'ôk kapri kumexo biknorja'â kum ajarê. Ukapri kêt'â kum ajarê.

³² Nhyim kam bênjadjwÿr amiwÿr ô âpênhja 'uw nhyim bôx nhyim kum, "Inhô âpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhô pi'ôk kapri kumexo aban ibê o akno ba amâ, 'Imâ o pân h', ane. Ga te aje imâ o pân h mân arÿm aminêje imâ akabên. Ba imâ akapri n arÿm amâ, 'Aj. Jakam dja ga imâ o pân h kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imâ akapri kam ne ba â akam ingyryk kêt o ane. ³³ Ga ren ikudjwa â amâ aro'â âpênhja kaprio anen kam ren â angyryk kêt o ane. Nhyim be, kati. Aro'â âpênh ja amâ anhô pi'ôk kapri ngyryk bito ba. O ba ga kam anhô pi'ôk kapri jabej kum akabên. Nhyim kam te kute akubyn amâ ôrmân aminêje amâ kabên. Djâ ne ga ikudjwa amâ kapri? Kati. Ga tu kam angyryk ne memâ kanga nhyim me arÿm kubê ijê." Nâm â bênjadjwÿr ô âpênhjamâ ane. ³⁴ Ne kam arÿm kam ngyrykkumrêx ne. Bênjadjwÿr nhô âpênh kute ro'â âpênh kam ngyryk ne kum kapri kêtja pân h ô bênjadjwÿr arÿm kam ngyrykkumrêx ne. Ne kam arÿm me kamjêr djwÿnhmâ kanga. Kute tokry kumexmâ kamjêr nhyim on kute o pân h mex kady kum kanga. Nâm â o ane. ³⁵ Ne kam ar gadjwÿ, apÿnh ar anhÿ djâri, godja ar aje me'ôo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amâ kapri. Mrâmri tu amâ kapri kumrêx ne axwe maro aknon tu kam angyryk kêt. Godja gar amâ kapri kêt ne kam angyryk

râ'ã jabej kâjkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akapri kêt ar akam ngyr:k ne. Ije ar amã pykakam bënjadjwýr'ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngyr:k ne.

19

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kô k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarênh pan arým pykabê Garrêja kurüm katon tē. Nãm tē:n arým ngôbê Djodão nhikjêmã rên pykabê Djudêja'ýr bôx. ² Nhyh me krãpti: ne me kôt mô. Nhyh tēn bôx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhyh kam mebê pardjêu 'ýr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kujjêrmã ne kum,

–Djãm Metündjwýnh kukràdjã kôt me kute mýjja ngrirekôt tu prô kangamã? ane.

^{4,5} Nhyh memã kum,

–Adjãkamã ne mýjja kuní nhipêx djwýnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,
“Kam dja me my prô kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrã ne.

Nhyh kam ar ï abenã tým ne kam kute ï tytdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhô pi'ôkkam ja pumũnh kêt?

⁶ Djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï tytdji pyrãk. Be ga, Metündjwýnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrik wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷ Nhyh me kum,

–Mýkam ne me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karôn memã kum,
“Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”? ane.

Mýkam ne Môjdjê ã memã ane? ane.

⁸ Nhyh memã kum,

–Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhyh djãm adjãkamã ne me ã prôo ane? Kati. ⁹ Ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'ô prô djwýnh kangam kam atemã akãxbê me'ômã kabên ne kam 'ýr môn kam arým mrãmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx. Nhyh be, prôja krô'ã mjênkambit nhyh myja kute kangakam axwe kêt. Nhyh kam godja atemã me'ô my jadjwý arým prô kangaja'ýr mör jabej. Ýr mörkam arým o akín ajte adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhyh kôt ba djwýnh ar kum,

–Djã nãm ã me prökam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprýn ar ba, ane.

¹¹ Nhyh arkum,

–Be, me kwý kukràdjã kôt ne aje arênhja. Me kwý týxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prô kêt. Nhyh be, me kwý ne me týx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arým prô'ýr mô. ¹² Nhyh be, me nã tikkrekam ne

me kwý amijo ajkê. Me nire kadjy kukràdjã amijo ajkên kam kurê kêt ne. Nhyh irãri me me kwýo ajkê nhyh kam me kurê kêt ne. Nhyh me kwý kute kâjkwakam Bënjadjwýr djwýnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arým kam me nire kînkh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atýx jabej amã amijã man amã me nire kînkh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prîre kînkh'ã ujarênh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyh kam me arým 'ýr me prîreo bôx. Kute me'ã ikra jadjwýr ne Metündjwýnhmã meo à'wýr kadjy ne me Jeju'ýr meo bôx nhyh kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bën týt.

¹⁴ Nhyh Jeju arkum,

–Kwãrik wãnh arek amrê me prîre iwýr mô, ane. Kwãrik wãnh mebê adjãptãr kêt gê me arek amrê mô. Me kute amijo me prîre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja kâjkwakam ibãm me utãn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba, ane. ¹⁵ Ne kam arým me prîre'ã ikra jadjuw. Ne kam arým mã me kurüm tē.

Me'ô nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tê: nhyh me'ô 'ýr bôx ne kum,

–Ujarênh djwýnh ga ne ga amexkumrêx. Mýj dja ba Metündjwýnhmã amijo ne gêt kôt itín ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhyh kam kum arê. Kute Jebubê Metündjwýnh Kramã kator kadjy ne Jeju arým kum,

–Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'ô pykakam mex kêt kumrêx. Metündjwýnh pydjibit mex. Metündjwýnh me katãt kute amijo ba'ã memã karôkôt kukràdjãja dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atín ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyh kum,

–Nhýnh kukràdjãjakôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyh kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prôo adjãkînkh kêt.

Kwãrik wãnh adjãkînhi kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

¹⁹ Amã abãmmê anã jabên ar kabên ma.

Amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabêo ane”, ane.

Metündjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã karôkam kabênja dja ga aman kôt katãt amijo aba ne kam atín ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'ôja ajbir abatanh ne. Nhyh Jeju kum ane nhyh kam kum,

–Nã, arým ne ba ja kuní man kôt katãt ar amijo iba. Ibôktikam ne ba kôt katãt amijo iban kam kôt ije katãt ar amijo iba rã'ã. Mýj

dja ba ajte nêñ kam itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

²¹ Nhyñ Jeju kum,

—Be, prîne amex kadjy on tên memã anhô mÿjja wã ngãn pãnh pi'ók kaprî byn me 'uwti, me ô mÿjja kêtjamã angãn o meo kînh ne kam amrê iwÿr tên mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arÿm kâjkwakam anhô mÿjja mex kumex, ane.

²² Nhyñ arÿm kuman kam akêx ne mã tê. Kaprî:re ne tê. Be, ô nêkrêx ne kumex: 'Ã maje ne mã kaprî:ren tê.

²³ Nhyñ Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ô nêkrêx kumex gêdja me te kâjkwakam Bêñjadjwÿr kute amim me utâr ne ar meo baja'ÿr bôxmã. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amã arê gar ama. Be, ga mry jabatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumû. Me ô nêkrêx rûnhdjwÿ kute urák. Nãm me te Metîndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja'ÿr bôxmã nhyñ nêkrêx utã: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwÿnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arÿm abenmã kum,

—Je nhyñ mÿj me'ô gêdja Metîndjwÿnh amim me utã? ane.

²⁶ Nhyñ Jeju arÿm ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytãr prãmje. Nhyñ be, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî mar. Kumãbit ne amirît ne. Ta ne kute me utãrkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhyñ kam Pedru kum,

—Ë, arÿm ne bar inhô mÿjja kunimã inhiren kam mã akôt ajkamê. Mÿj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhyñ Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Ar ga ne gar arÿm mã ikôt ajkamê. Amrê mÿjja kunî ny mörkam dja ba ipyma. Ije amijo inhî dja ba imexo ipyma:n ikrî djã raxkam memã nhÿ. Ar gadjwÿ, ikôt ar abaja dja gar apÿnh anhi djãri ar abênjadjwÿr rûnh ne akrî djã rûnhbê 12kam memã akrî. Apÿnh mebê idjaer ba djãri kubê 12 dja gar memã akrî, memã axwe pãnh jarêho akrî. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ô imã àpênh kadjy arÿm ô mÿjjamã irer jabej nãr ôbikwamã irer jabej. Ô kîkre nãr kamy nãr kanikwÿnh nãr bãm nãr nãr nãr prô nãr kra nãr ô pykamã irer jabej. Godja arÿm ô mÿjja ja'omã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum ô mÿjjao akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum ôbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum ô mÿjjamê ôbikwamê krãptî: kubê 100 ngã. Nhyñ kam arÿm Metîndjwÿnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁰ Nhyñ be, jakam me rûnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptî gêdja me kajgo mex ne me

katê tê. Nhyñ be, jakam me kajgo mex ne me katên têmja krãptî gêdja me pãnh rûnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bêñjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba ô pidjôkô djwÿnh jakren 'ã ajarê gar ama. Ô pidjôkô djwÿnh ne kry:rãm aminhürkwã kurûm kato. Ne tê:n me abej. Kute ô pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej. ² Ne kam ar ja'ÿr bôx ne arkum, "Dja ba ar adjãpênh pãnh apÿnh ar anhi djãri ar amã pi'ók kaprî pÿnh ne kungã", ane. Nhyñ ar kum, "Mrãmri", ane. Nhyñ arÿm amû ô pidjôkômã ar ano nhyñ ar arÿm 'ÿr tê. 'ÿr tên 'ÿr bôx ne kam arÿm àpênh'amÿ.

³ Nhyñ kam arÿm kãjmã myt nhÿrbê 9 ora nhyñ ô pidjôkô djwÿnh ajte kato. Katon arÿm amû me kute mÿjja nhôr djãbê mekadukam tên bôx. Nhyñ ar ja àpênh kêt ne dja nhyñ arÿm ar omû. ⁴ Ne ar'ÿr bôx ne arkum, "Ë, ar gadjwÿ inhô pidjôkôkam tên apê. Dja gar apê ba arÿm ar amã o pãnh katãr", ane. ⁵ Nhyñ ar arÿm kabên kôt amû 'ÿr tên 'ÿr bôx. Ne kam àpênh'amÿ.

Nhyñ kam mêdjikkam ajte katon tên ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿjano. Ne kam myt nhîbôbê 3 orakam ajte katon tên ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'ôdjwÿjano. ⁶ Nhyñ kam arÿm amykry mexbê 5 ora nhyñ ajte katon tê. Nhyñ ar ja àpênh kêt ne dja nhyñ arkum, "Mÿkam ne gar adjãpênh kêt nhyñ arÿm ar ajã amykry"? ane.

⁷ Nhyñ ar kum, "Bir, me'ô kute ar imã idjãpênh jarênh kêtgam", ane.

Nhyñ arkum, "Ar gadjwÿ dja gar tên inhô pidjôkôkam apê. Dja ba katãr ar amã adjãpêho pãnh", ane. Nhyñ ar arÿm 'ÿr tê.

⁸ Nhyñ kam arÿm para nhyñ ô pidjôkô djwÿnh amiwÿr me àpênh'ã me omũnh djwÿnh 'uw nhyñ arÿm bôx. Nhyñ kum, "Inhô àpênh kunimã akabên gê ar bôx ga arkum àpêho pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ÿr ar katê mörjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunimã o pãnhõ tê: nhyñ ar kumrêx àpênh'ÿr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnhõ ino re", ane. Nhyñ me àpênh'ã me omũnh djwÿnh kum, "Gê tã. Ba akabênkôt memã o pãnh." Nãm ã ô bênjadjwÿrmã ane. Ô pidjôkô djwÿnhmã anen arÿm amiwÿr ô àpênh'uw. Ar ku'uw nhyñ ar arÿm 'ÿr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'ÿr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ÿr mörja kumrêx 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyñ arÿm apÿnh ar ï djãri pi'ók kaprî pÿnh ne arkum kungã. ¹⁰ Nhyñ

amû ar jadjwý aben totokmã 'ÿr bõx. 'ÿr bõxo dja: nhyim arým arkum o pãnho tẽ. Arkum o pãnho tẽ: nhyim kam ar kumrẽx àpẽnh djã'ÿr bõxja arým 'ÿr bõx. Ar ja ne ar amim, "Jakam dja ar imã kãjmã pãnh kamẽ", ane. Ar 'ÿr bõx nhyim kam arým pi'ók kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'ók kaprĩ pýnhbit ne arkum kungã. Nhyim apýnh ar i djãri pi'ók kaprĩ pýnhbit jamý. ¹¹ Amýn arým õ pidjókõ djwýnh'ã kabẽn kume:x ne arẽ. ¹² Ne kam kum, "Ë, amykrykam ar kute ar ikatẽ àpẽnh'ÿr bõxwã àpẽnh ngrire ne 'ã ora pydjibit apẽx. Ar bajbit ne bar arngro týxkam idjãpẽnh 'iry ne. Djã ne ga katãt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kãjmã pãnh kamẽn ren ar imã pi'ók kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipyrãk ne arým arkum pi'ók kaprĩ pýnh ne arkum angã", ane.

¹³ Nhyim arým ar 'õmã kum, "Akmere, djã ne ba amã ijẽx ne anoo akno ga akabẽn ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, 'Pi'ók kaprĩ pýnh dja ba adjãpẽnh pãnh amã kungã", ane. Ga kam imã, 'Mrãmri, dja ga ã imã õro ane', anen arým adjãpẽnh'ÿr mõ. ¹⁴ Kam dja ga on akrãnmã anhõ pi'ók kaprĩ jamýn o tẽ. Mrãmri ne pidjókõ'ÿr ar kute akatẽn bõxja ije arkum o pãnho kute apyrãk. Mrãmri ije amã õr kõt ije arkum pýnh ne õrkumrẽx. ¹⁵ Inhõ ne pi'ók kaprĩ djwýnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kõt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprĩkam ga ren akĩnh ne. Nhyim be, kati. Angryk. Me'õ nhõ mýjja pro prãmje angryk ne. Kwãrĩk wãnh." Nãm ã õ pidjókõ djwýnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bẽnjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utãrn ar meo bakam memã o pãnho ane, ane. Jeju ã kõt ba djwýnh arkum ane. ¹⁶ Ne kam ajte arkum,

–Jakam me kajgo mex ne me katẽ tẽmja djãm me katẽ tẽm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me i rũnho kutewa. Nhyim be, me rũnho kute-waja gẽdja me pãnh kajgo mex ne me katẽ tẽ. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne amiwýr me krãptĩ 'uw. Nhyim be, kute mekam me ngrẽrebit amijo me utãr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarẽnh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykõt mõ. Kõt ba djwýnhbẽ ¹² ne aro mõ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ'ÿr ar àbir tẽ nhyim arým me kãxã aro tẽn arkum,

¹⁸ –Ë, ota gwaj arým Djeruxarẽ'ÿr badjãbirn babõxmã. Nhyim kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr arkum ikangan Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Kam dja me ikã mex jarẽn ijã abenmã kum, "Axwekumrẽx. Gẽ me pãnh tu bĩnkumrẽx", ane. ¹⁹ Ne kam

me bajtemmã ikanga nhyim me arým ijã bẽno ajkẽn mry kã punuo ikaprẽprẽ:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhõ ba arým ty. Nhyim kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itũn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhyim kam Djebedẽu prõ Jeju'ÿr kra aro tẽ. Ne kam 'ÿr aro bõx ne parbẽ kõnkrão nhýn kum rax jarẽ. Kute mýjja'ã 'wýrmã ne 'ÿr bõx.

²¹ Nhyim kum, "Mýj nã"? ane.

Nhyim kum,

–Me kadjy abẽnjadwýr ne aje amim me utãr ne aje meo abakam gẽ ikra amãnhkrutja ar rax ne anihikõ'ã memã nhý. Gẽ ja adjubõk'ãnh nhý nhyim ja adjuge'ãnh nhý, ane.

²² Nhyim Jeju kum,

–Gêt kon. Ë, nã gãm arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ ga ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyrãk ne kangõ jao akõmmã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhyim ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhyim ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryõ kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhyim ar Jejumã kum,

–Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhyim Jeju arkum,

–Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangõ jao ikõ nhyim me ngõmã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhýrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrẽbẽ: amijo me'õ ar utãr, ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhý. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

²⁴ Nhyim kõt ba djwýnh Ar kubẽ 10 arým ar kabẽn man arým arkum àkrẽ. Ar arým kamy amãnhkrutja, Xijagumẽ Djuão arkum àkrẽ ne. ²⁵ Nhyim Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

–Me bajtemkam me bẽnjadwýr ne me àpẽnh'ã memã àpnẽnh ne memã bẽn týx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rũn ar meo bao ane. Gar arým ama. ²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwãmã? Kati. Ar ga dja gar ã anhyr kêtumrẽx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej gẽdja amijo kajgon tu ar amã àpẽnh ar ba. ²⁷ Ga kam ar ajõ aben kadjy abẽnjadwýr rax prãm jabej gẽdja tu amijo kãtãm ne tu ar amã àpẽnh kajgo ba. ²⁸ Ba ije amijo inhĩ djãm me imã àpẽnh kadjy ne ba amrẽ tẽ? Kati, ba dja ba memã apẽ. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhyim be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjãpẽnh ja kadjy ne ba amrẽ tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

²⁹ Nhyam kam ar krîraxbê Djeriko kurûm kator tê nhyam me krâptî: arým arkôt mô.

³⁰ Nhyam ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhyam me abenmã kum, "Jeju ne tẽ", anhÿro kumex nhyam ar arým kuman kam kum amijok akij,

—Ë, amã ar ikaprî, Bënjadjwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ'õ, ane.

³¹ Nhyam me krâptî môrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhyam kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ë, gop amã ar ikaprî, Bënjadjwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ'õ, ane.

³² Nhyam Jeju ar kabên man arým arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bõx. Nhyam arým arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhyam ar kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, bar on irît, ane.

³⁴ Nhyam Jeju arým kum ar kaprîn ar no kupê. Nhyam ar no kupênhmê ro'ã ar rît ne arým kôt tẽ.

21

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhyam Jejumê ar prykôt mô:n kam krîraxbê Djeruxarê kuri krî ngrire ja'ÿr bõx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krî ngrire jabê Bepadjê. Ar krî ngrire ja'ÿr bõx nhyam arým kôt ba djwÿnh amãnhkrutat kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katã krîwãmã tẽ. Nhyam ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krîwã pumû, djumêtuwã pumû. Kraremê dja gar omû. Nhyam me kute mrywã pî maktã krã djê nhyam amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tẽ. ³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, "Bënjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano", ane. Nhyam kam dja on ar amã, "Ajrã, 'ÿr o tẽ." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã tẽm'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. ⁵ Ne memã kum, "Dja ga Xijãokam me jamã kum", Krîraxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum,

"Dja ga Xijãokam me jamã kum,

'Ota me anhõ Bënjadjwÿr rax me awÿr bõxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krî kra'ã ne nhÿn me awÿr bõx', ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane."

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhyam me arým aben djõ'ã abenmã arênhô mô:. Arênhô môr tãmtã arým 'ÿr o bõx. Tû:mrãm Jeju arým me bakamin-grãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arým mry'ã krîja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bõx.

Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krîja'ÿr arým ar ano.

⁶ Nhyam kam ar arým 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ar 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bõ. ⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bõx. Ne kam arým aminhõ kubêkã krãkão pôx ne o amê mry nhibûm'ã kum aty. Nhyam arým krare'ã nhÿn arým tẽ. ⁸ Nhyam kam me krâptî: aminhõ kubêkã krãkão pôx ne arým kukãm kum pry'ã o atyo mô. 'ã tẽm kadjy kum pry'ã kum atyo mô. Nhyam me kwÿ pi'õ nhikên arým kukãm pry'ã kum atyo mô. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bënjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mô. ⁹ Nhyam me krâptî: kukãm mô, o àkjêr mô nhyam ajte me krâptî: kôt o àkjêr mô. Nãm me o àkjêr mônh kãj bê abenmã kum, Metîndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bënjadjwÿr rax. Bënjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikî:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metîndjwÿnh o kînh rax. Metîndjwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bõx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metîndjwÿnhmã mextire jarênhô kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro môro ane.

¹⁰ Nhyam kam arým Djeruxarêmã wadjã. Nhyam kam krîraxkam me kunî te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ ne bõx? Mÿj me'õ ne bõx? anhÿro kumex.

¹¹ Nhyam me krâptî: memã kum,

—Jeju ne bõx. Metîndjwÿnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarênh ba. Pykabê Garrêjakam krîraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krâptî memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyam kam Jeju Metîndjwÿnh nhõ kikretimã tẽn wadjã. Nhyam me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kam kumex. Nhyam me kute memã mÿjjaio pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyam arým bõm me rênho tẽ. Nhyam me kute me õ pi'ók kaprî pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprî nhõr kadjy ne me kumex nhyam mebê pîponho ãpanho tẽ. Nhyam me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhyam mebê krî djã nhikõ rênho tẽ. ¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metîndjwÿnh ta memã kum, "Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum, 'Me kute Metîndjwÿnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh pi'ókkam ane. Nhyam be, me ga ne ga me kam aje me àkînhõ aben pydjã djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁴ Nhyam kam Metîndjwÿnh nhõ kikretikam me no

rãmê me mrãnh punu 'ÿr bôxo kumex nhyam arÿm meo mex. ¹⁵ Nhyam kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me Jeju djãpÿnh me:xkumrêxja pumÿn ajte me prÿre pumÿ. Me prÿre ne me kikretikam kaj bê o akij ne kum,

–Jejubê me inhô bÿnjadjwÿr rax. Bÿnjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. Æm mexkumrêx. Kam me ikÿnhkumrêx. Gê on me ipytã, ane. Nhyam me me omÿn me kuman arÿm ngyrk ne.

¹⁶ Ngyrk ne arÿm Jejumã kum,

–Djãm ajte me prÿre kabÿnja mar kêt? ane. Nhyam memã kum,

–Nã, arÿm ba kuma. Ba ar amã arê gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê: Metÿndjwÿnhmã me prÿre ja'ã ajarê. Me kum, “Me prÿremê me karãremê ne ga memã me kabÿn mexmã 'ã karô nhyam me arÿm amã mextire jarÿnh mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metÿndjwÿnhmã ane. Nhyam me arÿm kuman amÿ aben djô'ã abenmã arÿnhô mô. Arÿnhô môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tÿmrãm me bakamingrãnyrekam me prÿre arÿm imã amikÿnh jarÿnhô kumex. Me bakukãmãre kute Metÿndjwÿnhmã me prÿre ja'ã ujarÿnhô kôt ne me prÿre arÿm imã amikÿnh jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arÿm memã kãx ne krÿrax kurÿm katon tÿ. Ne tÿ:n arÿm krÿ ngrÿreb Betanha'ÿr bôx. Ne kam arÿm kam ngôr.

Ar kute tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêxmã 'ã ujarÿnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyam 'ã akati nhyam ajte akubyn krÿraxbê Djeruxarêmã tÿ. Nãm 'ÿr tÿ:n kam arÿm kum prãm. ¹⁹ Ne arÿm prykôt pidjôbê pigêre pumÿn 'ÿr tÿn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

–Gê ajte adjô'ô jêt kÿtkumrêx, ane. Nhyam arÿm tÿmbê ngrã.

²⁰ Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar arÿm omÿn kam no tyn abenmã kum,

–Je, mã ne bãrio nhyam myt tãmkam ngrã? ane. ²¹ Nhyam Jeju arkum,

–Ba ar amã arê gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêx. Kwãrik wãnh anhôkre kadjwÿnhbê amim,

–Kon, birãm dja ipêx, kon, anhÿr kêt. Gar ren tu amim kamnhÿxkumrêx ne ren arÿm ã pidjôbê pigêremã ane nhyam ren arÿm ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatãnh mÿjakam mÿn tÿm”, ane. Nhyam ren arÿm akabÿn kôt mrãmri ã amijo ane. ²² Dja gar mÿjjao Metÿndjwÿnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhÿxkumrêx nhyam arÿm ar akabÿn kôt ã ar amã mÿjjao ane. Mrãmri

ne ba ar amã ja jarÿnhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arÿm Metÿndjwÿnh nhô kikreti'ÿr bôx ne kum wadjã. Ne kam arÿm kam memã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã ujarÿnhô dja. Nhyam me rÿnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebÿngÿtmê 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne amÿja'ã kute kikreti kurÿm me anorja jabej kukij ne kum,

–Mÿj me'ô kabÿnkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amÿ ô'ã bôm ar me rÿnhô aba? ane.

²⁴ Nhyam Jeju memã kum,

–Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabÿnkôt ar me anoro ibaja me amã arê. ²⁵ Djuão kute ngômã me angjÿnhja djãm me kabÿn kôt ne arÿk ar ngômã me angjÿnhô ba? Nãr djãm Metÿndjwÿnh kabÿnkôt? Imã arê, ane.

Nhyam kam me abenkam kangã abenmã kum,

–Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metÿndjwÿnh kabÿnkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabÿn 'ô jarÿn gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabÿnja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nãr dja gwaj kum, “Me kabÿnkôt ne tu arÿk ar ngômã me angjÿnhô ba”, ane nhyam kam me krãptÿ ren o ngyrk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtã ja ne me arÿm Djuão kabÿn man kum kÿnh ne ne o Metÿndjwÿnh kabÿn jarÿnh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhyam me arÿm o ngyrk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

–Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'ô kabÿnkôt Djuão kute ngômã me angjÿnhja me ije mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

–Bir be, dja ba badjwÿ me amã arÿnh kêt ne. Mÿj me'ô kabÿnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arÿnh kêt ne, ane.

Me'ô kra amãnhkrut'ã ujarÿnh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

–Be, mÿj ne ga me me'ô krakam ama? Me'ô kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tÿn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhô pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhyam kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tÿ. Arÿm amimaro tÿ:n arÿm amim ngyrk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tÿ”, ane. Ne arÿm 'ÿr tÿ.

³⁰ Nhyam kam bãm kutapu'ÿr tÿn ãpÿnh'ÿr ano. Nhyam kum, “Djÿnwã, dja ba arÿm akabÿn kôt 'ÿr tÿ”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tÿm kêt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã

arê. Nhÿnh ja ne bām kabēn man kōt amijo tē? Nām ā Jeju me rūnhmā ane.

Kutewa kute bāmmā, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ā akre. Kute mrāmri ne me axwe pyrāk. Nām arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akēx ne tu amim markumrēx. Nhyim be, kutapu kute bāmmā 'ēx ne Jeju kute me rūnh'ā akre. Kute mrāmri ne me rūnh pyrāk. Me kute Metîndjwÿnh kōt kabēn djir kajgon kam kute kabēn mar kēt ne. Nām Jeju me rūnh kukij ne memā kum,

—Nhÿnhja ne bām kabēn man kōt amijo tē? Nhyim me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhyim memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Djām me arūnhja dja ga me akumrēx kākjakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kōt dja nhyim me ajo ba? Kati. Pykakam me bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ōk kaprïo atom djwÿnhmē me nire kuprÿmē, me aje memā axwe jarēnhja dja me kākjakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kōt dja nhyim arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wānh dja. ³² Mÿkam? Bir, Djuāo ne me awÿr bōx. Kute katāt me amā pry jakre kadjy me awÿr bōx. Kōt ga me Metîndjwÿnhmā amex kadjy me awÿr bōx. Ga me kam amim Djuāo mar kēt. Nhyim be, pykakam me bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ōk kaprïo atom djwÿnhmē me nire kuprÿmē ne me tu amim Djuāo markumrēx. Ga me kam arÿm me omū. Ne te me omū. Me ga ne ga me wānh ajaxwemā anhirer ne amim mar kēt. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. Nām ā Jeju me rūnhmā ane.

³³ Ne kam ajte memā atemā mÿjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā kum,

—Ē, jadjwÿ dja ga me ama. Me'ō ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjō kumex ne kadjy bu'ā kēno kōkayr kum o ipōk ne. Ne kam pidjō janēnh djāmā kren ipēx. Ne pidjō pumūnh djwÿnh ku'ē djā'ā par prēkti nhipēx. Ne kam me kwÿmā kum,

—Gora me imā o djuw mex. Gora gē abatānh ne ō ga amim kwÿo atom ne imā mūm kwÿo atom. Nām ā me rūnhmā ane. Mebē idjaer'ā ne Jeju pidjō jakren me rūnh'ā pidjōo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ā ō pidjōkō djwÿnh jakren kam arek memā 'ā ujarēnho djan memā kum,

—Ō pidjōkō djwÿnh ā memā anen kam atemā pyka 'ōmā tē. Ne kam kam wānh ar ba. ³⁴ Nhyim arÿm pidjōja tuk ne kumex. Nhyim kam ō pidjōkō djwÿnhja arÿm 'ā mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ō āpēnh kwÿ jano. Ar kute memā arēnh nhyim me kute kum pidjō kwÿo atom ne kute arkōt anor kadjy ne 'ÿr ar ano. ³⁵ Nhyim kam ar 'ÿr tēn bōx nhyim kam me kute pidjōo djuw mexja ate ar 'ōja kaprēprē:k ne ar'ōnh bÿn ar 'ō kēno titik. ³⁶ Nhyim kam ajte memā ō āpēnh krāpti

jano nhyim me ajte ā aro ane. ³⁷ Nhyim kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nām amim, “Godja ikra me'ÿr bōx nhyim me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyim me'ÿr bōx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumūn abenmā kum, “Be, kra ne wā. Gwaj on kubÿ. Tāmja dja bām kum mÿjja kunÿ ngā, ō nēkrēx kunÿ kanga. Gwaj on tāmja bÿn kam amim ō nēkrēx, ō mÿjja, ō pidjōja kunÿo aminhō”, ane. ³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjōkō kurūm bōm kumēn arÿm kubÿ. Tām ne ja, ane. Me rūnh'ā ne Jeju pidjō pumūnh djwÿnh jakre. Me kute mrāmri ne me rūnh pyrāk. Ne kam ajte memā kum,

⁴⁰ —Mÿj gēdja ō pidjōkō djwÿnhja bōx ne ajmā pidjō pumūnh djwÿnh on? Nām Jeju ā me rūnhmā ane.

⁴¹ Nhyim me kum,

—Bir, dja prÿne me axweajo ajkēn me imex ne kam ō pidjōkōja atemā me ja'ōmā kungā nhyim me arÿm pidjō tukkam arÿm kum pidjō nhōrkumrēx, ane.

⁴² Nhyim kam Jeju ajte memā me kukāmāre kabēn jarēn memā kum,

—Amrēbē: ne me bakukāmāre Metîndjwÿnh kabēn jarēn memā kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwÿnhja kute kikremā armā te omūn kam bōm kumē.

Kēn ja ne arÿm kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bēnjadjwÿr djwÿnh ta ne ā kēno ane gu me omū nhyim kam gu bamā mexkumrēx.”

Nām ā me bakukāmāre memā anen arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Djām me aje omūnh ne mar kēt? Nām Jeju ā me rūnhmā ane. Nām amijā kēn jakre. Ne me rūnh'ā kikreo ām djwÿnh jakre. Me rūnh kute mrāmri ne kikreo ām djwÿnh pyrāk ne arÿm Jeju kanga. Me rūnh kute kanga'ā ne Jeju me rūnhmā ja jarē.

⁴³ Ne kam ajte memā kum,

—Ba me amā arē ga me ama. Metîndjwÿnh bit kute amim me apytār ne ar me ajo bamā. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apānh amim me bajtem pytān meo ba. Nhyim me kam arÿm kute pidjō djō mex pyrāk ne imā mexkumrēx ne axwe kēt. Nām Jeju ā me rūnhmā ane. ⁴⁴ Ne kam ajte memā kum,

—Ē, kēn ja gēdja ga me ajō 'ā tÿm ne prÿne 'ā amikrakrak ne. Nhyim be, ta gēdja me ajō nhÿby tÿm ne prÿne angān prÿne pyka me ajo amrā, ane.

⁴⁵ Jeju memā ja jarē. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebē pardjēumā ja jarē nhyim me arÿm kuman amim,

—Be, me bajā ne pidjōo djuw mex djwÿnhmē kikreo ām djwÿnh jakren me bamā 'ā ajarē, ane. ⁴⁶ Ne kam me bit kute o

tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ ne me Jeju 'ã amim,

–Be, Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarẽnh ba, ane. Nhyam kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bẽnjadjwÿr rax kute abenã ar mẽn.

Ruk 14.16

¹ Nhyam kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarẽnh memã kum,

² –Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã dja ba bẽnjadjwÿr rax'õ jakren 'ã ajarẽ gar ama. Be, bẽnjadjwÿr rax arÿm kute kra'ã prõ mẽnhmã. Amrẽbẽ ne kadjy memã arẽ. ³ Ne kam arÿm kute amrẽbẽ memã arẽnhja'ÿr õ àpẽn ar ano. Kute abenã ar mẽn djã'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyam ar me'ÿr bõx ne memã arẽ. Nhyam me arÿm arkum,

–Kati, 'ÿr ar imõr prãm kêt, ane. Nhyam kam ar akubyn bẽnjadjwÿr'ÿr bõx ne arÿm kum arẽ.

⁴ Nhyam kam õ àpẽn 'õdjwÿ arkum,

–Dja gar amrẽbẽ ije memã arẽnhjamã ik-abẽn jarẽn memã kum, “È, arÿm ne ba me akadjy inhõ jadjuw nhyam kumex. Inhõ mrytimẽ abatãnh nyre twÿmtijamẽ ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunõ mex. Dja ga me amrẽ abenã ar mẽn djã'ÿr mõ”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bẽnjadjwÿr arkum ane. Nhyam ar arÿm me'ÿr tẽn kõt memã arẽ.

⁵ Nhyam me ate krã. Me kwÿ ja ne me õ purmã mõ nhyam me kwÿ ja õ nèkrẽx'ÿr mõ.

⁶ Nhyam me kwÿ ja ne me arÿm aro rõrõk ne aro ajkẽn arÿm ar kupa. ⁷ Nhyam kam bẽnjadjwÿr rax arÿm arẽnh man arÿm ngyrk ne. Ne kam arÿm õ krãkamngõnh krãptimã 'ã karõn me'ÿr me ano. Nhyam me arÿm kabẽnkõt me'ÿr mõn arÿm me'ÿr bõx. Me'ÿr bõx ne arÿm me kupan mebẽ krĩraxmã adjã nhyam arÿm xẽr.

⁸ Nhyam kam ajte bẽnjadjwÿrja õ àpẽn arkum,

–Ije abenã ar mẽn kadjy ne ba arÿm prĩne mÿjiao mex nhyam nõ. Nhyam be, ije memã arẽnhja ne me kadjy mex kêt. ⁹ Jakam dja gar apÿnh pry bikjër djãri kõt tẽn ar aje me omũnh kunĩ memã akrà gẽ me amrẽ mõ gwaj baro'ã banhõ kwÿ krẽ gwaj bakĩnh kati, ane. ¹⁰ Kam, õ àpẽn ar arÿm apÿnh pry djãri kõt tẽn arÿm kute me omũnh kunõ atomo tẽ. Me mex nãr me punu kunõ atomo tẽn meo bõx. Nhyam me kam prĩne abenã ar mẽn djãkam kikre kre jaẽ.

¹¹ Nhyam kam arÿm bẽnjadjwÿr rax wadjãn me omũnhõ tẽ. Nhyam wãnh me'õ dja. Kute abenã me rẽn'ÿr me ngjẽx kadjy me õ

kubẽkã jadjãr kêt ne dja. ¹² Nhyam arÿm omũn kum,

–Akmere, nã gãm abenã me rẽn'ÿr me ngjẽx kadjy me õ kubẽkã jadjãr kêt ne wadjã. Mÿj ne ga nẽn wadjã? ane. Nhyam arÿm te kute aminẽje kum kabẽn'õ jarẽnhmã.

¹³ Nhyam kam bẽnjadjwÿr rax õ àpẽnhmã kum,

–Dja gar inÿx 'ãpren te 'ãpren amũ õ tẽn bõm amẽ. Wãnh ne me akamãt kõ tykkam amim ngyrk ne mÿro kumex ne tokry djãje amijanẽnho kumex. Me ikõ'ã dja gar amẽ, ane. Nhyam me ã me'õo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhyam be, kute mekam me ngrẽrebit amijo me utãr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'õk kaprĩ nhõ.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rõ 12.1

¹⁵ Nhyam kam mebẽ pardjẽu arÿm mã tẽn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

–Mÿj gẽdja gwaj Jejumã arẽ nhyam arÿm gwaj bamã bẽnjadjwÿr'ã kabẽn punu'õ jarẽ? Dja bẽnjadjwÿr'ã kabẽn punu jabej nhyam me arÿm kum axwe jarẽ, ane. ¹⁶ Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr õ me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhyam me 'ÿr bõx ne kum,

–Ujarẽn djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabẽn katãtkumrẽx ne Metĩndjwÿnh kabẽn kõt me kute amijo ba'ã memã adjujarẽn katãtkumrẽx. Amã me rũnh pyma kêt. Me rũnhmẽ me kajgomẽ ne ga memã akabẽnno aben pyrãk. ¹⁷ Ba me akukja ga me imã arẽ. Me rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwÿr raxbẽ Xedja. Mebẽ idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjã kõt ne gu me baje bẽnjadjwÿr Xedjamã pi'õk kaprĩ nhõrmã? Nãr kon? Goja on me imã arẽ, ane.

¹⁸ Nhyam Jeju arÿm me axwe kõt tu me kuman memã kum,

–Me ga ne ga me amijo ajẽx ne amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabẽn kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrẽx. Ga, kute bẽnjadjwÿr raxbẽ Xedjabẽ pi'õk kaprĩ nẽ prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurẽtuw. Nã gãm me ajẽ ne aje Metĩndjwÿnh mar. ¹⁹ Amrẽ imã pi'õk kaprĩõ tẽ, me aje kum õrja o tẽ ba me amã omũ, ane. Nhyam me arÿm 'ÿr ngõnhponho pi'õk kaprĩ pydjio tẽn kum kungã. ²⁰ Nhyam memã kum, –Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jõtja?

²¹ Nhyam me kum,

–E kum be Xedja karõ, ane.

Nhyam memã kum,

–Bir be, õ pi'õk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhyam be, Metĩndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metĩndjwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhyam me arÿm kabẽn ma.

²² Ne arým te kute mýjja'ô jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kãx ne mã tẽ.

Me tyk akubyn tîn mýr jabej me Jejumã kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhyam kam myt tãmkam mebê xadjudjêu kwý 'ýr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arík memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtukumrêx, anhýr ar o ba. Nãm me 'ýr bõx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarênh djwýnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã, “Godja me'ô prõ'ýr mõn kra kêt rã'ã tyk jabej mýj dja me nẽ?

Bir, dja kamymê ar aben djãkam ikwãja'ô 'ýr mõ. Ne kum kra djin kukrij nhyam abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, 'Be, kamy tyk kra ne wã', anhýr ne kute kamy tyk mar týtã rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane. ²⁵ Ne kõt arík kum,

—Be, ar my aben djãkam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prõ'ýr mõ. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhyam prõja arým 'uwití. Nhyam kam atãri kamyreja 'ýr mõ. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty. ²⁶ Nhyam aben totokmã Ar kubê 7 kuní kudjwa ã anen 'ýr ban kra kêt rã'ã ty. ²⁷ Nhyam kam ar prõjadjwý arým ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê. ²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ýr ba. Godja we ar kuní akubyn tîn ne ãbir jabej we ãbirkam nhýnh kamyja dja ajte 'ýr mõ? ane. Me ta kute we me te tyk akubyn tîn kêt jarênh mýr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o ãpanh nhyam binhikrênh kadjy nãrãm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁹ Nhyam Jeju arým memã kum,

—Me aje Metíndjwýnh kabên'a pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metíndjwýnh týtã:kumrêx mar kêt. Nã gãm me arík Metíndjwýnh kupa'ã memã 'ã adjujarênh aba. ³⁰ Be, me tyk ne akubyn tínkam djãm me aje abenwýr ba? Kati, akubyn me tínkam dja me abenwýr ba prãm kêtukumrêx. Kam dja me kute Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyrãk. ³¹ Be, mrãmri me tyk akubyn tínkumrêx. Amrêbê: Metíndjwýnh kute me bakukãmãremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'ã kute kabên jarênh nhyam me kute 'ã pi'òk no'òk djãm me aje amim arênh kêt? ³² Nãm me bakukãmãremã kum, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metíndjwýnh”, ane.

Bir be, ar tyk tũmja Metíndjwýnhmã tîn ne ar ba nýt pumũ. Djãm Metíndjwýnhbê me tyk nhõ Metíndjwýnh? Kati. Metíndjwýnh ne me tîn nhõ Metíndjwýnh. Me tyk kuní ne me kum tîn. Kam ne ba me amã,

—Metíndjwýnh ne kubê me tîn nhõ Metíndjwýnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane. ³³ Nhyam me krãptí: kuman te kute mýjja'ô jarênhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumã ane nhyam me amijã maje arým anhikrê. Amijã maje anhikrê nhyam mebê pardjêu arým arênh man arým akuprõ. ³⁵ Me'òbê ne Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh. Tãm ne Jeju'ýr bõx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Mõjdjê kukràdjã jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nãrãm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwýnh, Mõjdjê kute Metíndjwýnh kukwakam kabên kukràdjã jarênh, kute kam me kute katãt amijo ba'ã memã karõja nhýnh kabênja ne mexo kute kuní jakrenh? ane.

³⁷ Nhyam Jeju kum,

—Be, nãm memã kum,

“Me anhõ Bẽnjadjwýr djwýnh, me Atíndjwýnh dja ga me amã kính, amã abêo katãt me kuní, mýjja kuní jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metíndjwýnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjã kunio dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metíndjwýnh kabên mexo kute kabên kuní jakrenh ne ja. ³⁹ Ne kam atãri Mõjdjê ajte 'ò kute urãk memã arên memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arým amã Mõjdjê kabên kukràdjã ja jarênh ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kõt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arým Metíndjwýnh kabên kukràdjã kuníkõt ar amijo aba mexkumrêx. Mõjdjê kute Metíndjwýnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwýnh 'õdjwý kute kabên jarênhjamê ne ga arým kuníkõt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'ô tãmdjwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprõnhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metíndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum,

—Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'ô tãmdjwýbê ne Kritu? ane.

Nhyam me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Bẽnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý, ane.

43-44 Nhyam kam Jeju ta kubê Bênjadjwÿr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhô Bênjadjwÿr. Mÿj ne arÿm kubê Dawi tãmdjwÿn ajte ô Bênjadjwÿr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumû. Metîndjwÿn Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumû. Nãm memã kum,

“Inhô Bênjadjwÿrmã ne Bênjadjwÿr djwÿn kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abênjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwÿnho mô ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.'

Nãm ã Metîndjwÿn inhô Bênjadjwÿrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwÿr rax”, anhÿrja pumû. 45 Mÿkam ne me Dawi tãmdjwÿ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwÿr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane. 46 Nhyam me'ô te kute kutã kabên'ô jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mÿjja 'ô jabej kujjêr kêtukumrêx.

23

Watîrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

1 Nhyam kam Jeju me krãptî:mê kôt ba djwÿnhmã kum,

2 —Be, Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metîndjwÿn kukràdjã jarênho krî. 3 Kam dja me Metîndjwÿn kabên kôt ar amã kabên jarê gar prîne me kabên kunî man kôt ar amijo aba. Nhyam be, me ta ne me arîk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metîndjwÿn kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arîk ar ba. Kwãrîk wãnh mekôt ar amijo aba kêt.

4 Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã we Metîndjwÿn kabên jarênho ba. Djãm Metîndjwÿn kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Je mÿj dja ba me nê?” ane. Me kute ã meo anhÿrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêtukumrêx ja pyràk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

5 —Me kute memã amibên nhyam me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kwÿ ne me 'ã ikôn amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me

omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omûn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjên 'ã ar ba. 6 Me krãptî nhikô'ã me ô kwÿ krênkam ne me me rûnh krî djãkam krî prãmukumrêx. Kute memã amibên kadjy me rûnh krî djãkam krî prãmukumrêx. Ne mebê idjaer bikprôn h djãkam ne me memã wan krî prãmukumrêx. 7 Ne ajte me krãptî bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibên nhyam me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwÿn, djãm ga? djãm ga?” anhÿrja. Ja ne me kum kînhukumrêx.

8 Nhyam be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwÿn”, anhÿrmã djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mÿkam? Bir, atemã ar anhô ujarênh djwÿn pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. 9 Ne kam djãm ar aje pykakam me'ô raxmã, “Djûnwã”, anhÿrmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar Abãm pydji. Kãjkwakam ar Abãm djwÿn pydjii. 10 Djãm me kute ar amã, “Bênjadjwÿr”, anhÿrmã? Djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar anhô Bênjadjwÿr pydjii. Metîndjwÿn ne arÿm 'ã me ô Bênjadjwÿrbê kumkati mē. Kubê ne Kritu.

11 Ar ajô abenkam araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã apênh ar ba. 12 Mÿkam? Bir, me kute amijo rûnh prãmja gêdja i kajgo mex ne. Nhyam be, me kute amijo kajgo mex ne akrãmã kute amijo baja gêdja Metîndjwÿn arÿm pãnh meo rûnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêumã kum,

13 —Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿn mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me i me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Bir, me aje mebê adjãptãrkam. Me bit kute kãjkwakam Bênjadjwÿr djwÿn kôt ãm ne kôt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bênjadjwÿr djwÿn nêje aje memã atemã kukràdjã jarênho aban arÿm o mebê utã. Ga me kam ga Metîndjwÿn mar kêt ne ajte me jadjwÿbê aptã.

14 Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿn mar mexo aba. Ý, watîre, dja ga me i me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mÿkam? Nã gãm me me 'uwti krão apan mebê mÿjja kunio akî ne kam ajajkwãobit Metîndjwÿnhmã akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati,

me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kuràm me amà pành rax jarêh prîne me kuràm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arîk memâ kum, “Ba me Metîndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumû. Djâm mrâmri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwýr me'ô pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhyr arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikôt axwe 'â mênh mex ne. Amikôt axwe 'â mênh mex nhyr arým axweo me ajakrenh mex ne. Nhyr arým me akôt biknor prâmkumrêx. Djâm Metîndjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhyr me amim kuma got? Kati. Nâm â Jeju Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê mebê pardjêumâ ane.

¹⁶ Ne kam ajte memâ kum,

–Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Me aje mrâmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrâk. Mýkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâm â Jeju memâ ane. Bir, Môjdjê kukràdjâ kôt ne mebê idjaer memâ amikabên jarêh ajte memâ kum,

–Nâ bãm amâ ikabên pydjín arê, anen ajte kôt memâ Metîndjwýnh nhô mýjja jarê. Mýj kadjy ne kôt memâ Metîndjwýnh nhô mýjja jarê? Bir, kute kabên maro âmja kute mar pydji kadjy ne me Metîndjwýnh nhô mýjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metîndjwýnh nhô mýjja jarêh kam arým o Metîndjwýnhmâ amikurêtuw. Amikurêtuw nhyr Metîndjwýnh arým kute maro âmjao ngyrkâm. Nâm me â Môjdjê kukràdjâ kôt memâ amikabên jarêho ane. Nâm Jeju Môjdjê kukràdjâ jarênh djwýnh arkum,

–Me aje mrâmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrâk. Mýkam? Bir, me aje arîk memâ Môjdjê kukràdjâ jarênh punukam. Nâ gãm me memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarêh memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhô kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwýnh nhô kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'ô kute akabên maro âmjao ngyrk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhyr me, dja ga me memâ amikabên jarêh memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhô kikretikam kên karýrja ma’, ane. Aje kên karýr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarêh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam kên karýr jarêh arým o Metîndjwýnhmâ amikurêtuw” ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh ne ga me

arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. ¹⁷ Me no rã ne me kute amikukâm rît kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me urâk ne amijo ajêx ne memâ, “Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar mex”, anhýr ar o aba. Nhyr me, kati. Me aje mar kêt ne te memâ Metîndjwýnh'â adjujarênh ar aba nhyr me adjwýnhdjwý kute mar kêt. Be, me amâbit ne kên karýr kute mexo kikreti jakrenh. Djâm mrâmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karýr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karýr mex. Metîndjwýnhmâ mex. Nâm Jeju â Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmâ ane.

¹⁸ Ne ajte memâ kum,

–Ga me arîk memâ kum, “Dja ga me memâ amikabên jarêh memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhô ngônho kija ma’, ane. Gêdja ga me amâ memâ ajêx prâm jabej ne Metîndjwýnh nhô ngônho kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'ô kute akabên maro âmjao ngyrk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhyr me, dja ga me memâ amikabên jarêh memâ kum, ‘Nâ bãm amâ ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhô ngônho kikam mry nôrja ma’, ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memâ amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memâ ajêx ne kam mry nôr jarêh arým o Metîndjwýnhmâ amikurêtuw”, ane. Me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh ne ga me arîk â memâ kukràdjâ jarênh punuo ane. ¹⁹ Me aje me no rã pyrâk. Djâm mrâmri mry kute mexo Metîndjwýnh nhô ki jakrenh? Kati. Ô ki ne kute mexo mry jakrenh. Ô kikum me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metîndjwýnhmâ mex. Nâm Jeju â memâ ane.

²⁰ Ne kam ajte memâ kum,

–Kam, me kute memâ amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhô ki jarênhkam djâm kute ô kibit jarênh? Kati. Nâm me kute ô ki jarênh ne ajte kute kam mýjja kunî ikwâdjwý jarênh. ²¹ Ne ajtekan me kute memâ amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhô kikreti jarênhkam djâm kute kikretibit jarênh? Kati. Nâm me kute kikreti jarênh ne ajte kute Metîndjwýnh kam ýr jarênh. ²² Ne ajtekan, me kute memâ amikabên jarênh ne kôt ajte kute kâjkwa jarênh. Djâm kute kâjkwabit jarênh? Kati. Nâm kute kâjkwa jarênh ne ajte kute Metîndjwýnh nhô krî djâ rax jarênh ne ajte kute 'â krî djwýnhbê Metîndjwýnh jarênh. Kam, dja ga me memâ kabên pýnh ne arêh kôt amijo anhýrkumrêx. Nâm â Jeju memâ ane.

²³ Ne kam ajte memâ kum,

–Be, me abê Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djâkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir,

me aje Metîndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabê kumkatija aje kum òr kêtukumrêxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, òmrõ djànñ djà, pi'òmê òmrõ djànñ djà 'òdjwýmê Metîndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kôt ar amijo aba kêt ne katát meo aba kêtukumrêx ne amã me kaprî kêtukumrêx ne amim Metîndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne òrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me kum mýjjabê kumkatijadjwý kum òr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metîndjwýnh jabên katát meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhõ òmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tý:x ne kaban mùm amê. Nhyh be, mry jabatãnhbê kameru ja ne anhõ òmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krê. Be, mýj'ã ne ba amã ikabên ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tý:x ne mar:ro aba. Nhyh be, mýjja bê kumkati, mýjja kabênkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metîndjwýnh kabên kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'A ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tý:x ne kaban mùm amên tu kameru raxja òmrõmê ro'ã krê", ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rã pyrãk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ –Be, me abê Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam tu amòrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnhkrãmê ngõnh puror nhíbũmbit põnh ne kre põnh kêt nhyh krekam mýjja kakràtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katát amijo abao ane. Nhyh kam me me akrãkãbit pumũ nhyh kam kute me amex pyrãk. Nhyh be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me ò nêkrêx prãm ne 'ã angyk ne aje mebê mýjjaõ adjãkñnh'ã aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja. ²⁶ Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyrãk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremê ibũm põnh nhyh prĩme mex pyrãk.

²⁷ Be, me abê Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam amòrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyrãk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyrãk. Nhyh be,

kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imê mýjja punu kuní. ²⁸ Ga me aje urãk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyrãk. Nhyh be, kati. Metîndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kuní kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ –Be, me abê Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me í me biknor tokry djãkam amòrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metîndjwýnh kabên jarênñ djwýnh arým ty nhyh me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katát kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰ Ne kam arík memã kum, "Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhÿr kêtukumrêx ne. Ne ren Metîndjwýnh kabên jarênñ djwýnh par kêtukumrêx ne." Nã gãm me ã memã ane. ³¹ Me aje ã memã anhÿrkam arým amikòt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metîndjwýnh kabên jarênñ djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikòt amijarê. ³² Metîndjwýnh ne me anhingêt kam ngyrk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kôt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metîndjwýnh on me akam ngyrk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ –Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtukumrêx. ³⁴ Kam arým ije me awÿr me anormã. Ije me awÿr ikabên jarênñ djwýnh janormã. Ije ajte me awÿr me no mex janormã. Ije ajte me awÿr me kukràdjã mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, píte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djãkam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênñ kadjy me abej mõ, apÿnh krĩrãx djãri kôt me abej mõ. ³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katát kute amijo ba kuní paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nhyh Metîndjwýnh arým meo ngyrk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijuki me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ÿr bõx ne kam Metîndjwýnh nhõ kikitimê ò ngõño ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ê, ba me amã arê. Metîndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akamingrãnyrmã

* 23:35 ipòokri

arým pânĥ jarê. Me ga dja Metîndjwýnh me akukâmâre kute me imex tûmja pânĥ me ajo ajkê. Mrâmri ne ba me amâ arênhkumrêx. Nâm â Jeju memâ ane. ³⁷ Ne kam krîraxmâ kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prâm ne? Mýkam ne me kênno me titik ne me kupa, Metîndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nâ bâm te ije me ajo ibikprônĥ ne ije me ajo atommâ. Kute mrâmri ne ôkrên'ânĥ kute arao noreo bikprônĥja pyrâk. Ba ren â me ajo ane. Nâ bâm te ije me ajo anĥýrmâ ga me amâ ikînĥ kêt. ³⁸ Ê, jakam me amôr djâ ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nô. ³⁹ Ê, ba me amâ arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumûnh kêtukumrêx ne. Ipumûnh kêt râ'â: nĥym inhô akati ijo râm ne jao tê ga me abenmâ kum, “Ê, ota arým Metîndjwýnh kabênkôt tãmja bôxmâ. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me â abenmâ ane ba kam arým me awýr bôx. Nâm â Jeju memâ ane.

24

*Akubyn bôx kukâm mýjja apôx'â ujarênh.
Mak 13.1; Ruk 21.5; Xîm k 4.1; A Xîm 3.1*

¹ Ne kam Metîndjwýnh nhô kikreti kurûm kato. Nĥym kôt ba djwýnh 'ýr bôx. Ar kute kikretikam apýnh kum kigre jakre kadjy 'ýr bôx. ² Ne kam ar arým kum akre nĥym Jeju arkum,

—Ar mýjja kunî pumûnĥo dja. Ê, ba ar amâ katât arê. Be, dja î me kurê djwýnh prîne kikreti ngrâ. Dja me kên aben nhîby ikwâ kunî nhîkô rê. Nĥym kam kên'ô aben nhîby nôr kêtukumrêx, ane.

³ Ne kam ar tèn kam krânĥbê Oriwêre'â wabi nĥym arým ate nhý. Nĥym kam kôt ba djwýnh 'ýr bôx ne me kâxâ kum,

—Dja ga ar imâ kikreti ngrânĥ'â ajarê. Nhýnh amex 'ôkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bôx ne kikreti ngrâ? Dja ga akubyn bôx nĥym mýjja kunî arým pyka kôt amingrâ nĥym me kunî arým pykakam ar ba'â aminĥinomâ amimê. Mýj gêdja kukâm apôx? Dja bar omûn kam kôt ô akatimâ ikaton ô akati ma.

⁴ Nĥym kam Jeju arkum apýnh mýjja kukâm apôxmâ arkum 'â ajarênh arkum,

—Ar amijâ ano týx gé me'ô ar amâ 'êx ne ar anoo biknor ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵ Be, me krâptî dja î aben totokmâ me 'ýr bôx ne arým amijo 'êx ne amijâ imê. Amijâ imên arým memâ kum, “Me anĥô Bênjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metîndjwýnh ijano ba tèn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arým me krâptî noo aknon Metîndjwýnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwýr prôt man amybým me kute abenwýr prôt jarênh ma. Kwârîk wânĥ kam ar atîn prâm kêt.

Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê gar arým ama. Ja kumrêx gêdja me â o anĥýro tê. Kraxje kute inomâ mênĥ kêt, kute 'ýr o têm râ'â, ane. ⁷ Nâ, apýnh me ba djâri gêdja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nĥym apýnh Bênjadjwýr rûnh nhô âpênĥja abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba. Nĥym prâmdjwý me kwý nhimex. Apýnh pyka djâri gêdja kam pyka tertet ne. ⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra âja pumû. Adjým. Dja kra â:n kam arým â ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mô:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nĥym kam me arým memâ ar akanga. Me kute ar ajo bikênĥo ba kadjy ar akanga. Nĥym me arým ar apa. Apýnh me bajtem ba djâ kunîkôt dja me kum ar akurê. Ikôt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰ Kam dja me krâptî ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwýnhmâ aben kangan kum aben kurê. ¹¹ Me krâptî dja me ta amijo 'êx ne amijâ Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh rê. Amijâ kurênh memâ kum, “Metîndjwýnh kukwakam ne ba ar amâ arê”, anĥýro ba. Dja me â amijo 'êxo anen arým me krâptî noo aknon Metîndjwýnhbê meo akêx. ¹² Me krâptî kum Metîndjwýnh kînĥja dja me arým kum kînĥ apêx. Pyka kunîkôt me krâptî axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arým kum kînĥ apêx.

¹³ Nĥym be, dja mýjja kunî kute amingrânĥ nhô akati bôx. Me kunî kute aminĥinomâ amimênĥ nhô akati bôx. Nĥym kam me 'â ukanga kêt ne kum kînĥ týx râ'âja dja Metîndjwýnh arým me utâ. ¹⁴ Mýjja kute amingrânĥ kêttri dja me apýnh pyka kunîkôt memâ arê. Bênjadjwýr djwýnh'â ujarênh nyja memâ arê. Apýnh me ba djâ kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memâ arê. Nĥym kam akati arým bôx. Me kunî kute aminĥinomâ amimênĥ nhô akati arým bôx. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê gar arým ama. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵ —Be, ar aje ajbir imâ, “Dja ga ar imâ kikreti ngrânĥ'â ajarê”, anĥýrja ba ar amâ arê gar ama. Dja mýjja kute amingrânĥ 'ýr nĥym kam arým mýjja punutija dja. Metîndjwýnh nhô kikretikam dja. Gar arým omû. Mýjja punuti djô'â dja me mýjja kunîo ajkê ne kungrâ. Me bakukâmâre Danieju ne amrêbê: 'â ajarê. Metîndjwýnh kukwakam memâ 'â ajarê. Danieju ne arým memâ mýjja punuti ja'â ajarênh 'â pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwâ pumûn kam mýjja punuti pumûn kam kôt ama. ¹⁶ Kam gêdja Djeruxarê bu'â pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijâ maje krânĥ'ýr prôt ne. ¹⁷ Gêdja me kigre nhimôk po'â âm jabej kwârîk wânĥ

akubyn ũrkwâkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tèm kêt. ¹⁸ Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwârîk wânñ me kute kubêkâ jamÿnhmâ 'ÿr akêx kêt. Dja tu me âm kamâ amû prôt.

¹⁹ ÿ, watî:re, akati wâkam me tujarômê me kra karâ dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on? ²⁰ Dja gar Metîndjwÿnhmâ amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtâmâ. Nâr, gê pi'ók rârârbê me tyk djâ kêt nhô akatikam ar aprôt kêtâmâ.

²¹ Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tèn mÿjja kunîmo krax djâ'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukâmâre aben kukâm tokrykôt dja gar maro tē. Me tokry tûm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumû. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokryo katâ me tokry tûmwâ kunî jakre. Ne amrê me'â akati môrkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'â me tokryja tēp kêtumrêx. ²² Metîndjwÿnh ren tokry'â akati kwÿ ngri kêt nhy me o' ren tîn kêtumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utârja kadjy dja arÿm 'â akati wâ kwÿ ngri.

²³ Godja me'ô 'êx ne ar amâ, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'â me ô Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhy jakam arÿm memâ nhÿ", anhÿr jabej nâr me'ô ajte 'êx ne ar amâ, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'â me ô Bēnjadjwÿrbê kumkati mē nhy jakam arÿm memâ nhÿ", anhÿr jabej. Djâm ar aje me ja marmâ? Kati. Kwârîk wânñ amim me ja mar kêt. ²⁴ Be, apÿnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bēnjadjwÿrbê kumkati dja me apôx. Nhy amû me jadjwÿ dja me apôx ne 'êx ne memâ kum, "Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amâ idjujarēnh iba", anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhîpêx, kute me noo biknor nhy me kute me'â abenmâ kum, "Mrâmri ne djâm Metîndjwÿnh kukwakam me kabēnkumrêx", anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhî no tÿxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. ²⁵ Ba ne ba mÿjja apôx kētri kukâm ar amâ 'â ajarē gar arÿm ama. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶ —Kam godja me'ô ar amâ, "Ê, onÿ kapôt kukritkam arÿm bôx ne ar ba", anhÿr jabej. Djâm 'ÿr ar amôrâm? Kati, dja gar tu ate akrân 'ÿr amôr kêt. Nâr, godja me'ô ar amâ, "Ê, kikre jakam ne apdjun nhÿ", ane. Djâm ar aje amim me marmâ? Kati. Kwârîk wânñ amim me mar kêt. ²⁷ Djâm ibôx ne mebê ibîpdjur? Kati. Ga, kâjkwakam na krak ne

adjēnhja pumû. Na jadjēnh prôt ne arÿm myt ngjêx djâmâ ngjêxja pumû. Adjēnh kute kâjkwa kunî kurwÿja pumû. Dja ba â ibôxo ane. Ije amijo inhî dja ba â ibôxo ane nhy me kunî arÿm ipumû. Nâm â Jeju arkum ane. ²⁸ Nhy kôt ba djwÿnh bôx djâ jabej kukij ne kum,

—Bēnjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhy arkum,

—Ga me, nhônñ ne mry tyk'â bikprônñ ne kumex ne kute o amirîtja pumû, ane. Dja â Jeju akubyn bôx kutâ mÿjja apôx ne bôx djâo amirîto ane. Nâm â Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhy me tokryo ku'êwâ'â akati kwÿ apêxkam dja on mÿjja rûnh apôx.

"Dja myt amijo akamat kô tyk nhy mytyrwÿ irâ kêt.

Nhy kanhêti kâjkwa kurûm rôrôk nhy kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne."

³⁰ Ba kam ije amijo inhî dja ba kâjkwakam amirît nhy me arÿm ipumû. Nhy kam pyka kunîkôt me ba djâkam me kunî arÿm mu:w. Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm itÿ:x ne prîne imextire ne ipyama. Ne kam kâjkwakam kakrâkôt bôx nhy me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû. ³¹ Dja ba ikadja mrânñ djwÿnh jano nhy me arÿm ô'i kakôr tÿ:x ne. Kakôr tÿx ne arÿm ije amijo me utârja kunîo atom. Dja me kâjkwa krax'âm môn meo atomo mô. Ne kâjkwa 'ēnhôt'âm môn meo atomo mô. Ne aktâ kâjkwa nhîrê'âm môn meo atomo mô. Ne apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî: abenwÿr meo atomo môn meo aben pydji. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarē. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx djâ nhô akatija'â ne ba ije pidjôbê pigêre jakremâ. Gora ije 'â mÿjja jakreja ma. Ba ar amâ arē gar ama. Be, dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhîngrâ kadjy arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhy kam arÿm amex. ³³ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarēnhja â apôx môr ane gar me kam arÿm ijabej rîr ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ. Nhy be, ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁴ Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arē. Ar anhô pykakam me kamingrânja ja gêdja me tyk par kētri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arē. ³⁵ Ikabēn kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx nhy be, ba ikabēn gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarēnh ja kunî apôx nhy me omû.

Me kute bôx djâ nhô myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx dja nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Metîndjwýnh kadjy mrânhdjwýnhdjwý kute mar kêt. Ibâmbit me kute mar. ³⁷ Be ga, amrêbê me bakukâmâre Nôwe pykakam ar bari me ate krân ar baja pumû. Dja ba ibôx 'yr nhy me â ane. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'yr nhy me ate krân ar ba. ³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikam'yr kêtiri ne me bakukâmâre ate krân ar ô kwý krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwýr babit ar ba. Nâm me me mymâ kra jarê ne memâ kum,

—Nâ, jakam dja ga arým tu ikra'yr mô, anhýro ba nhy me arým me'yr ba. Nâm me mýja jabit kôt amak bêno ba: nhy kam Nôwe arým kâ raxmâ wadjâ. ³⁹ Nâm me amikukâm mýja mar kêtumrêx ne ar ba: nhy me aêrbê ngô tam môn me kunîo môn prîne meo akno. Ije amijo inhî dja ba akubyn ibôx 'yr nhy me â anen ate krâ nhy mýja arým â meo ane. ⁴⁰ Nhy me'ô my ar amê kapôtka tê. Ba ikjê pa 'amý nhy ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhy me'ô nire ar amê 'a'uko nhý. Ba ikjêbit pa 'amýn o tê nhy ikjêja arek wakrekam nhý.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtka. Ba ibê ar anhô Bênjadjwýr djwýnh ar aje akubyn ibôx'â myt mar kêtka. ⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amâ 'ôdjwý jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwýnhja ren me âknhî bôx dja man ren kam ren arek kam amako nhý. Nhy ren bôx ne kikre'â 'yr ne kum ar kêtumrêx. Badjwý dja ba ije me âknhî pyrâk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwý mâ ikam amako nhý. Ba ije amijo inhî ne me awýr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'ôkam aje ibôx dja mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nâm â Jeju arkum amibôx dja jarênho ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bēnjadjwýr ne ô âpēnhmā kabēn ne kum, “Ga dja ga me âpēnh'â me omû ne prîne 'â meo djuw mex. Ne myt kunîkôt memâ ô kwý krên dja ngân akrânâmā memâ ôro aba.” Nâm â ô âpēnhmā me'â karôo ane. Kute akrânâm me âpēnh'â me omûnh ne kute 'â meo djuw mex katâtâmâ â kum me'â karôo ane.

Nhy ô âpēnh kum, “Nâ, gêdja ba mrâmri â anen kam me 'âno dja”, ane. Nhy kam ô bēnjadjwýr mâ nh'âm tē. Nhy kam ô âpēnhja kabēnkumrêx. Nâm katât ar memâ mýja nhôro ba, me kanga kêtumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhy kam bēnjadjwýr akubyn bôx ne kam ô âpēnhjamâ kato. Kute amrêbê kum kabēn jarēnhja kôt ne mrâmri meo djuw mexkumrêx nhy kam arým kum

kato. Kam dja ô âpēnhdjwý tu amikam kīnhkumrêx.

⁴⁷ Ê, ba ar amâ kôt arê. Bēnjadjwýrja dja ô âpēnh ja'â bēnjadjwýr mē. Kute nēkrêxmē mýja kunî pumûnhmâ dja 'â bēnjadjwýr mē. Nhy kam ô âpēnhja kīnhkumrêx ne. ⁴⁸ Nâm ren ô âpēnhja axwen ren ôkre kadjwýnhbê ô bēnjadjwýrja'â ren, “Be, nâm nh'âm bēnjadjwýr tēn arým amikrâ. Jakam dja ba on tu arîk ar iba”, ane. ⁴⁹ Ne kam ren ar ô âpēnhja titiko ba, me ro'â âpēnhja ren ar me titiko ba. Ren ô kwý krênbit ban me bibânhkôt ren kadjwati kangôo* kômo ba. ⁵⁰ Nhy kam ô bēnjadjwýrja aêrbê bôx. Ô âpēnhja kute amim ô bēnjadjwýrja bôx djâkôt mar kêt. Nhýnh akati 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêt ne nhýnh myt nhýr 'ôkam bôx djâmâ kute mar kêtka me aêrbê bôx. ⁵¹ Nâm bôx ne kam ô âpēnh arîk ar bajakam ngyrk ne. Ngyrk ne kam o ajkapôn bôm kumê. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwýnh mar mexjamê ro'â âm kadjy bôm kumê. Wânh ne me amim ngyrk ne tokry djâje amijanên ar âmra ba, ane. Nâm Jeju â kôt ba djwýnhmâ ane.

25

Me prîtirebê 10'â ujarēnh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kâjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja akubyn bôx ne amim me utân ar meo ba. 'Â dja ba me prîtirebê 10 jakren 'â ar amâ ajarê. Be, mjên kumrêx ne arým prô nhûrkwâ'yr tēn 'yr bôx ne arým aminhûrkwâ'yr kute prôo bôxmâ. Me kute abenâ ar mēnhmâ ne aminhûrkwâ'yr kute prôo bôxmâ. Nhy nîjar me prîtirebê 10 arkam ama. Ar ro'â kīnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arým kute ar kajpar kadjy arým katon ar'yr ngônhpôko mô. ² Ar prîtirebê 5 ne ar no rerekre nhy Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx. ³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo môn ngônhpôk kangôo 'ôdjwyo môr kêt. ⁴ Nhy be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko môn ajte ngôn 'ôdjwýkam ajte kangôo 'ôdjwyo mô. Ar amû mjênme prô ar'yr ngônhpôko mô: ⁵ Nhy mjên ar amikrâ nhy prîtireja ar arým ôtdjwan dja:n arým nôn kam arým ngôr.

⁶ Nhy akamât kô ipôkri nhy me'ô arým ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, “Ê, arým ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa”, ane.

⁷ Nhy kam ar prîtire kunî krâ katon arým ngônhpôko mex. ⁸ Nhy no rerekre arja arým amak mex ar jamâ kum, “Ar imâ ar anhô kuwy kangô kwý ru. Arým ar inhô ngônhpôk âtyk mô”, ane.

* **24:49** Mýja me kute o kôm ne kôot bibânkh kunîja, kadjwati kangôomê uba kangôomê, mýja kangôo kunî ne me kum kadjwati kangôo jarê.

⁹ Nhyam ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amâ kangô kwÿ ru nhyam ren kangô gwaj banhô ngônhpók'ÿr ren bôx kêt. Ar ngônhpók kangô nhôr djwÿnh'ÿr môn amim kwy kôpra”, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar no rerekre arÿm kôpra djâ'ÿr môm. “ÿr môrrâm nhyam arÿm mjênmmê prô ar bôx. Nhyam kam ar prîtire, ar ô ngônhpók kangôja arÿm mjênmmê arkôt wadjâ. Me kute prô'â mênh djâkam kikremâ wadjâ. Mjênmmê prômê ro'â ar ô kwÿ krên kÿnh kadjÿ ne ar prîtire ar kôt kikremâ wadjâ. Nhyam kam me arÿm ar pân h kikre'â ijê.

¹¹ Nhyam kam ajmâ nhyam ar prîtire no rerekreja bôx. Ar arÿm kuwy kangô kôpra djâkam tén kangô kôpran arÿm akubyn bôx. Ne kam mjênmmê prô nhô kikre'ÿr bôx ne kum, “Bênjadwÿr, bênjadwÿr, gop ar imâ kikre'â ta”, ane.

¹² Nhyam arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.” Nâm â bênjadwÿr arkum ane. Tâm ne ja. Nâm â Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'â ajte arkum,
—Dja ba ije mjênwâ bôx pyrâk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhÿja ar aje ibôx'â akati nâr myt mar kêt. Nâm â Jeju arkum ane.

Pi'ók kapribê tarêtu nhôr'â ujarênh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,
—Kâjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne arÿm amim me utân ar meo ba. 'Â dja ba me'ô jakren 'â ar amâ ajarê. Me'ôja ne anhÿr bê pyka 'ômâ témâm, ne amiwÿr ô âpên h ar ku'uw. Nhyam kam ar bôx nhyam arÿm arkum ô mÿjja ngâ. ¹⁵ Apÿnh ar kum âpên h mexkôt ne arkum ô mÿjja ngâ. Ar kute kutêp kum kâjmâ 'â kamênmmâ ne arkum kungâ. Ô âpên h no mexjamâ ne pi'ók kapri rax ngâ. Pi'ók kapribê tarêtubê 5 ne kum kungâ. Ne kam ajte kâjbê no mexjamâ pi'ók kapri amân hkrut ne kungâ. Ne kam ajte no rerekre jamâ pydjÿn kungâ. Ne kam arÿm mâ pyka 'ômâ tê. ¹⁶ Nhyam kam kute pi'ók kapribê 5 byrja arÿm o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ók kapri pân h arÿm memâ ôro dja. Memâ ôro dja: nhyam me pân h kum pi'ók kapri rax nhôro dja. Nhyam amÿn arÿm 'â akre. 'Â akre:n arÿm 'â akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'â akre: ne o 5 ne kuby. ¹⁷ Nhyam kam kute pi'ók kapri amân hkrut byrja â o anen o nêkrêx kumex by. Ne kam pi'ók kapri pân h arÿm memâ ôro dja. Memâ ôro dja: nhyam me pân h ajte kum pi'ók kapri rax nhôro dja. Nhyam amÿn arÿm 'â akre. 'Â akre:n arÿm 'â akreo pi'ók kapri amân hkrut ne kuby ne kam ijukri 'â akre: ne kam o amân hkrut ne kuby. ¹⁸ Nhyam be, kute pi'ók kapri pydji byrja ne mâ o tén kam kum

kren tu kam adjâ. Nâm kâjmâ kum 'â akre bikamên h kêt.

¹⁹ Nhyam kam ajmâ:kam ar âpên h nhô bênjadwÿrja bôx ne amiwÿr ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bôx. Kute akubyn ô pi'ók kapri jamÿnh ne 'â akre kadjÿ amiwÿr aro bôx. ²⁰ Nhyam kute pi'ók kapribê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungân kum, “Bênjadwÿr, ije amâ omÿnh kadjÿ ne ga imâ 5 ne angâ. Ota, ba arÿm kâjmâ amâ 'â akre kamê nhyam arÿm kubê 10. Mî, anhô pi'ók kapribê 10”, ane.

²¹ Nhyam ô bênjadwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpên h mexkumrêx. Ak-abênkumrêx. Nâ bâm amâ mÿjja ngrire ngâ ga prÿne ikutêp imâ o djuw mex ne 'â adjukanga kêt. Pân h gêdja ba amâ inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amÿ idjô'â ar o aba. On dja ga ikôt akÿnhkumrêx”, ane.

²² Nhyam kam kute pi'ók kapri amân hkrut byrja ne ajte 'ÿr bôx ne kum, “Bênjadwÿr, ije amâ omÿnh kadjÿ aje imâ o amân hkrut ne ôrja ne ba arÿm kâjmâ amâ 'â akre kamê nhyam arÿm kubê 4. Mî, anhô pi'ók kapribê 4”, ane.

²³ Nhyam ô bênjadwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpên h mexkumrêx. Ak-abênkumrêx. Nâ bâm amâ mÿjja ngrire ngâ ga prÿne ikutêp imâ o djuw mex ne 'â adjukanga kêt. Pân h gêdja ba amâ inhô mÿjja rax jarê. Ga kam amÿ idjô'â ar o aba. On dja ga ikôt akÿnhkumrêx”, ane.

²⁴ Nhyam kam kute pi'ók kapri pydji byrja ne 'ÿr bôx ne kum, “Bênjadwÿr, nâ gâm ajamakkre kêt. Nâ gâm adjâkre kêt kam ar mebé djwÿo atomo aba. Ne aje amim mÿjja kunÿ jadjwÿr kêt kam ar mebé jâm o amijakren o atomo aba. ²⁵ Ba kam ije amâ kupên h prâm kêt kam prÿne kum kren kam adjâ nhyam nô. Imâ apymakam. Mî, anhô pi'ók kapri”, ane.

²⁶ Nhyam kam ô bênjadwÿr kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amâ djukangakumrêx. Djâ nâ bâm idjâkre kêt kam ar mebé djwÿo atomo iba ne ije amim mÿjja kunÿ jadjwÿr kêt kam ar mebé jâm o amijakren o atomo iba? ²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumÿnhkôt ren inhô pi'ók kapri jao tén ren me kute pi'ók kapri marmâ angâ nhyam ren abenâ rôrôk tén rax ba ren arÿm 'ÿr bôx ne arÿm ren kuby.” Nâm ô bênjadwÿr â kum ane.

²⁸ Ne kam memâ kum, “Aj, amÿ me ajô kubê pi'ók kapriwâ byn o tén kute imâ pi'ók kapri ô aptâr nhyam kubê 10wâmâ angâ”, ane. ²⁹ Mÿkam? Bir, arÿm me ô mÿjja gêdja Metÿndjwÿnh iby memâ kungâ nhyam kam arÿm me ô mÿjja kumex. Nhyam be, me ô mÿjja kêt, kute memâ ôr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metÿndjwÿnh mÿjja ngrireja kunÿ by.

Ë, ba ar amâ arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamâ dja Ibâm ijo amirÿto tê gê me amim imar rax. Nhyam be,

me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibâm ijo apdju. Dja prîne inêje me no nhityn mebê ijo apdju.

³⁰ Be, nhym kam bēnjadjwyr memā kum, “Aje, me bōm inhō àpēnh punuwā mē gē wānh akamāt kō tykkam ar me ikō’ā ba. Wānh ne me tokry djàje amijanēn ar àmra ba. Nām ā bēnjadjwyr memā ane nhym me arým bōm kumē. Tām ne ja.” Nām ā Jeju arkum ane.

Mrykī’ātomtimē mokaāk’ā ujarēnh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhī dja ba prîne imex ne ipyma:n arým akubyn bōx. Ne amikōt Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kunīo bōx. Ne kam kàjkwakam imexo ime: xkumrēx ne ipyma:kumrēx ne arým ikrī djā raxkam nhý. ³² Nhym kam apýnh me ba djā kunīkōt dja me ikabem akuprō ba arým meo ajkij. Kute mryo ba djwýnh kute ō mryo bikjēr pyrāk. Kute aben bē mrykī’ātomtimē mokaāko bikjēr pyrāk. Dja ba arým ā aben bē meo ibikjēro ane. ³³ Ne inhō me mex kute mrykī’ātomti pyrāk ja dja ba amidjubōk’ānh me umjuw. Ne me axwe kute mokaāk pyrāk ja dja ba amidjuge’ānh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibēnjadjwyr rax idjubōk’ānh me mex ku’ējamā kum, “Amrē me iwýr mōn ikōt aku’ē. Ba ibē me anhō Bēnjadjwyr djwýnh dja ba arým me ajo ibakumrēx. Amrēbē: mýjja kunī kator djā kraxkam ne Ibām arým amijo me apytān me ajo djuw mex. Ije amim me apytār ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytā. ³⁵ Mýj ne ga me nē ba kam arým amikōt me apumjuw? Bir, arým imā prām ga me imā mýjja’ō ngā ba kukrē. Arým imā kōr ga me imā mýjja ’ō ngā ba o ikō. Nām me ijo me bajtem ga me arým imā anhūrkwā jarē ba kam inhikwā. ³⁶ Arým ikā kēt ga me arým imā kubēkā ngā ba adjā. Arým ikanē ga me arým ikane. Arým me ibē ijē ga me arým iwýr bōx ba ikīnh. Kam ne ba arým amikōt me apumjuw”, ane. Akubyn ibōxkam dja ba ā idjubōk’ānh me katāt kute amijo bajamā ane.

³⁷ Nhym kam dja me imā, “Bēnjadjwyr djwýnh, nhýnh ne ga amā prām ba me apumūn amā mýjja ngā ga krē? Nhýnh ne ga amā kōr ba me amā mýjja’ō ngā ga o ikō? ³⁸ Nhýnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumūn amā inhūrkwā jarē ga kam anhikwā? Nhýnh ne ga akā kēt ba me amā kubēkā ngā ga adjā? ³⁹ Nhýnh ne akanē ba me apumū? Nhym nhýnh ne me abē ijē ba me awýr bōx ga akīnh”? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibēnjadjwyr rax dja ba memā kum, “Ije meo ikamy’ō nhym me kum kurē. Nhym arým ō mýjja kēt. Ga me kam arým o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrāk. Mrāmri aje o djuw mexkam aje

ba ijo djuw mex mexkumrēx”, ane. Dja ba ā akubyn ibōxkam me mexmā ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge’ānh me axwe ku’ējamā kum, “Me apunu:re. Me rūm imā akāx. Kuwy pōk rā’ā: rā’ājamā me mō. Ije Xatanajmē kadjy mrānh djwýnh kadjy kuwy nhípēxjamē me mō. ⁴² Mýj ne ga me nē ba me amā, ‘Me rūm imā akāx’? ane. Bir, imā prām ga me aje imā mýjja nhōr kēt. Imā kōr ga me aje imā ngō’ō nhōr kēt. ⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imā anhūrkwā jarēnh kēt. Ikā kēt ga me aje imā kubēkā nhōr kēt. Ikanē ga me iwýr abōx kēt nhym me ibē ijē ga me iwýr abōx kēt. Ga me ā ane ba kam me amā, ‘Me rūm imā akāx’, ane.” Dja ba ā idjuge’ānh me axwe ku’ējamā ane.

⁴⁴ Me axwewādjwý dja me imā, “Bēnjadjwyr djwýnh, nhýnh ne ga amā prām nār amā kōr nār me ajo me bajtem nār akā kēt nār akanē nār me abē ijē ba me ajo djuw mex kēt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memā kum, “Bir, ikamy ’ō me kum kurē nhym ō mýjja kēt ga me aje o djuw mex kēt. Aje o djuw mex kēt o ne aje ba ijo djuw mex kēt pyrāk”, ane. Mrāmri, ba me amā ja jarēnhkumrēx. Dja ba ā akubyn ibōxkam me axwemā ane.

⁴⁶ Kam dja me arým mā mōn tokry rā’ā: rā’ā ne. Nhym be, me katāt kute amijo baja dja me Metīndjwýnhkōt tīn ne ar ba rā’ā: rā’ā ne. Nām ā Jeju memā ane.

26

*Me kute Jeju bīn kadjy kute o aben mar.
Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47*

¹ Jeju arkum kabēn jarēnh pan kam arým kōt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metīndjwýnh me bakukāmāre nhirōbē mrānh djā nhō akati ’yr. Mebē idjaer krāptī kute aben kajmā’ā me irōbē mrānh djā mar kadjy ne me kute aben pydji ’yr. Arým nēje akati pydji. Tām ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhīja dja me memā ikanga nhym me arým pīte’y’ā inhōn ibī, ane.

³ Nām arkum ane nhym wānh me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwyr rax nhý. Idjibē ne Kajbaj. Ō kikretikam ne nhý nhym me rūnh arým kam akuprō. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukradjā mar djwýnhmē mebēngētmē akuprō. ⁴ Nām me akuprōn abenmā kum,

—Mýj godja gwaj me krāptī kākā Jejuo tým ne bīn kadjy on? ane. ⁵ Ne kam abenmā kum,

—Kwārīk wānh gwaj me kute aben pydji djā nhō akatijakam o batým kēt. Ne gwaj ren o ane nhym me krāptī ren o ngyrk ne ren kangao kumex, ane.

*Me'ô nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapî.
Mak 14.3; Djur 12.1*

⁶ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô î kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão. ⁷ Ximão nhÿrkwâkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhÿm me'ô nire arÿm ÿr tèn ÿr bôx. Nãm ÿr kên jakareo ngôn h byn o tê. Be, ngôn h kam ne me kudjÿ djã kangôo ipu. Nãm me prîne ipêx mex nhÿm pãnh raxkumrêx. Nãm ngôn ho tèn kam Jeju nhimôk'ã kangô kapî.

⁸ Nhy m kôt ba djwÿnh ar arÿm omû. Ne kam nokã nhàn abenmã kum,

—Je tò mÿkam ne arÿm me kudjÿ djão ajkê? ⁹ Gwaj ren pi'ôk kaprî kadjÿ ren memã kungã ne ren pãnh pi'ôk kaprî rax ne ren kubyn ren me ô mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

¹⁰ Nhy m Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar kum kaprî jadjã? Djãm kute ijã kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹ Be, akati kunîkôt ne ar abu'ã me ô mÿjja kêt ar ba rã'ã. Nhy m djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. ¹² Dja ba ty nhÿm me arÿm ijadjã. Me kute ijadjãr kadjÿ ne ijã me kudjÿ djã kapî. ¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunîkôt mã ijã memã ujarênh ny jarên mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjÿ djã kapî'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arênh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhy m kam Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 ja 'ô, idjibê Djuda lkadjî ne me kadjÿ Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr'ÿr tê. ¹⁵ Nãm ar'ÿr tèn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mÿj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arÿm ar amã kanga, ane. Nhy m kam ar arÿm kum kryt jakao ngôn hponho pi'ôk kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhy m kubyn o tê. ¹⁶ Ne kam amim,

—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjÿ on? Nãm ã amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã ar ô kwÿ krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhy m kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwÿponhbit kur nhô akati arÿm kutewa nhy m kôt ba djwÿnh ar Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhô kwÿ krên kadjÿ jãm dja bar tèn akutêp gwaj banhô kwÿ krên djã jadjwÿr mex? ane.

¹⁸ Nhy m arkum,

—Dja gar krîrakkam tèn me'ô ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh ne amã, ‘Arÿm ne inhô akati iwÿr bôx. Dja bar Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me kukràdjã kôt inhô kwÿ krê. Bamê ikôt ba djwÿnhmê dja bar anhÿrkwâkam inhô kwÿ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁹ Nhy m kam ar arÿm Jeju kute arkum 'ã karô kôt ÿr tê. Ne me'ô ja'ÿr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhy m arkum, “Ã”, ane. Nhy m kam ar arÿm ÿrkwâkam kutêp ar ô kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati kadjÿ ne ar ô kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tê. ²⁰ Nhy m kam ar'ã para nhy m ar me'ô kute arkum ÿrkwã jarênhja nhÿrkwã'ÿr tê. Kam ar ô kwÿ krên mã ÿr tèn ÿr bôx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jeju m ro'ã nhÿ ne arÿm ô kwÿ krêno nhÿ. ²¹ O nhÿ: nhy m Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhy m kam ar arÿm kaprî:ren apÿnh ar î djãri aben totokmã kum,

—Bënjadwÿr djwÿnh, djãm ba? Bënjadwÿr djwÿnh, djãm ba? ane.

²³ Nhy m arkum,

—Be, kute ikôt ngôn hkratikam djwÿ jadjãrja tãm dja memã ikanga. ²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhî ijã pi'ôk no'ôk, kute Metîndjwÿnh kukwakam ijã pi'ôk no'ôkkôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhy m be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja î kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. ÿ, watî:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhy m Djuda, kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja kum,

—Ujarênh djwÿnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhy m kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane. ²⁶ Nhy m ar ãkuro nhÿ: nhy m Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarên arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhî ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngôn hkrãkam pidjô kangôjadwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunî dja gar o ikô. ²⁸ Ikamrô ne ja. Me krãptî jaxwe pãnh dja ikamrô prôt nhy m kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarênh mãmjdin me axwe maro aknon me kam ngyrk kêt.* ²⁹ Ba ar amã arê gar ama.

* **26:28** Mrãmri ne Jeju kamrôo prôt nhy m Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrôo prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingyk kôet ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

Ije pidjô kangô ikômo krä'yr ne ja. Ibâm kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã a ikô. Nâm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyam kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amü kränhbê Oriwêre'ÿr mô.

Pedru 'ëxnhî kukâm kute kum arënh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mô: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamätja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmä. Amrêbê: ne me bakukãmäre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnhmã kukwakam ne me arën memã kum,

“Be, dja ba mrykî'ãtomtio ba djwÿnh titik nhyam mry umaje prôt ne ajmä”, anen arÿm 'ã pí'ók no'ók ne.

Be, akamätja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmä. Me bakukãmäre kute ar ajã ujarënh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmä. ³² Ibê ajmä nhyam me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Garrëjamã tê. Nâm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhyam Pedru kum,

—Godja ar kunî prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt kêtukmrêx, ane.

³⁴ Nhyam Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamätja tãmkam ôkrën'ãnh kâr kêtîri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêr ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumûnh kêtukmrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarënhkumrêx. Nâm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhyam Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtukmrêx, ane. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar kunî kabên kôt kum arê.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo a'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mô:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyam kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mûm tén Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane. ³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tê. Ne kam tokry rax pymaje mädja kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁸ Ne kam arkum,

—Arÿm ne ba ikapri're. Arÿm ikapri' kute ibîn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barît o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amü tê. Têmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikapri'jabê ipytâr prãm jabej ipytã. Nâr kon, kwãrik wãnh rä'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba animarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãjmã djan kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne tén ar'ÿr bôx. Nhyam arek ar ôto ikwã. Nhyam Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arêto anhÿr kêt ne? ⁴¹ Ar aminêje rît ne Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kînh. Nhyam be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amü tén Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikapri'jabê ipytâr prãm kêt jabej kwãrik wãnh rä'ã ba tu itokry ne akabên man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tén ar'ÿr bôx. Nhyam ar nokã bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhyam ar omü. ⁴⁴ Ne kam ajte akêx ne amü tén Metîndjwÿnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabên jarënh jakôt ajte kum tam jarê.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwÿnh ar 'ÿr akêx ne ar'ÿr tén ar'ÿr bôx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rä'ãã, akókam kôto anhikwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bôx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhÿja ne kute memã ikangamã. ⁴⁶ Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bôx. Nâm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhÿro ãm rä'ã nhyam Djuda arÿm 'ÿr tén 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nâm 'ÿr bôx nhyam me krãptî me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nâm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kôt 'ÿr o môn o bôx. Me rûnh ne me me ano. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyam me 'ÿr bôx. ⁴⁸ Me 'ÿr môr kêtîri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'ô nhine kaorkôt dja ga me omün o tÿm ne pa 'amÿ. Nâm ã memã ane.

⁴⁹ Nâm Jeju'ÿr bôx ne kum,

—Ujarënh djwÿnh, djãm amexkumrêx? anen arÿm ine kaô.

⁵⁰ Nhyam Jeju kum,

—Akmerê, mÿj kadjy ne ga iwÿr bôx? ane.

Nhyam kam me arÿm 'ÿr môn o tÿm ne pa 'amÿ. ⁵¹ Nhyam kam bënjadjwÿr nhô àpênh'ô ne mekôt tê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax nhô àpênh mekôt tê. Nhyam Jejumê ro'ã ar ku'êja 'ô ne arÿm ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabên amak ta, bënjadjwÿr nhô àpênhja jamak ta.

⁵² Nhyam Jeju nêje kukrân kum,

—Kwãrik wãnh. Akubyn ãkam adjã. Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben

parja pumû. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'â ne kum kabên ja jarê? Bir, djâm me kute me par prâm umar mexmâ? Kati. Dja kurê djwÿnh ï arÿm kubî. 'Â ne Jeju kum,

–Ga, me kute kâxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

–Djâ nâ gãm ijâ amim, “Dja te Bâm 'uw nhyk kum ôr kêt”, ane? Kati, ba ren me'â Ibâm 'uw nhyk ren imâ kadjy mrânê djwÿnh krâptî: jano. Ren imâ redjiâobê 12 jano nhyk me ren ipytâ. Me redjiâobê 12 kam me krâkamngôn'h'â akre nhyk me kubê 72.000. Me krâptî: ⁵⁴ Ne me ren ipytâ ba ren kam me bakukâmâre kute Metîndjwÿnh kabên'â pi'ók no'ók kôt amijo itêm kêt. Nhyk be, kati. Mrâmri ne ba kabên kôt amijo itêmkumrêx, ane.

⁵⁵ Nâm â Jeju kum anen kam me krâptîjamâ kum,

–Je djâm idjâkînhî ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômê anhô kâxdjwa kajgomê o mô? Myt kunîkôt ne ba Metîndjwÿnh nhô kikretikam ikrî, memâ idjujarênhô ikrî ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. ⁵⁶ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhô djwÿnh me bakukâmâremâ me ajâ ajarê. Me aje ijo atÿm'â ajarênhô arÿm 'â pi'ók no'ók ne. Nhyk me arÿm aben djô'â arênhô mô. Arênhô môr tâmtâ arÿm iwÿr o bôx. Tû:mrâm me bakamîngrânÿrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam â ijo ane. Me kute me bakukâmâremâ me ajâ ujarênhô kôt ne ga me arÿm jakam â ijo atÿmo ane. Nâm â Jeju me krâptîmâ ane. Nhyk kam kôt ba djwÿnh kunî mã amijâ maje prôt ne.

Me kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyk me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mô:n arÿm Kajbaj'ÿr o bôx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr raxbê ne Kajbaj. Nhyk Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me arÿm akuprôt nhyk me me'ÿr o bôx. ⁵⁸ Nhyk be, Pedru ne Jeju kôt tê, nÿjar kum kre rax ne tê. Nhyk me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax nhô kikre nhîpôkri kênêh ngrîre nhyk Pedru arÿm Jejukôt wadjâ. Me kute ajmâ Jeju o jabej kute omÿnhmâ arÿm nhÿ, bënjadwÿr nhô krâkamngôn'hmê ro'â nhÿ.

⁵⁹ Nâm me me'ÿr Jejuo bôx nhyk kam me rÿnh arÿm me 'êxnhî jabej. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunî ne me me 'êxnhî jabej. Dja me amânhrut Jeju'â 'êx ne memâ kum,

–Ba ne ba axwe kôt omû. Nâm â ane ba omû, ane. Dja me ane nhyk me arÿm me kabên man arÿm me axwe 'ô pânê kubî.

Kadjy ne me me 'êxnhî jabej. ⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'ô ar amânhrut kute axikôt 'â kabênja ne me te abejo dja: Nhyk me 'êxnhî krâptî kâjmâ ku'ên arîk aben kupa'âbit axwe jarênhô kumex. Nhyk me te ar amânhrut axikôt 'â kabênja abejo dja: nhyk kam ar 'êxnhî amânhrutja arÿm kâjmâ djan axikôt 'â kabên jarê. ⁶¹ Nâm ar'â 'êx ne memâ kum,

–Tâmwâ ne memâ kum, “Ba ne ba ije Metîndjwÿnh nhô kikreti ngrânê ne ije akubyn ipêx kadjy ijityxo 'ÿr ibôx mexkumrêx. Akubyn ije ipêx'â dja akati amânhrut ne ikjêkêbit apêx ba arÿm ipêx pa.” Nâm Jeju â memâ ane bar arÿm kuma. Nâm ar 'êxnhîja â Jeju'â memâ ane. Ar axikôt â memâ arênhô ane.

⁶² Nhyk me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr raxja arÿm kâjmâ djan kum,

–Ga ar kabênjama. Djâm aje aminêje akabên'ô jarênhô prâm kêtumrêx. On imâ amikôt amijarê, ane. ⁶³ Nhyk Jeju tu anihkrê.

Nhyk me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax ajte kum,

–Metîndjwÿnh tîn ne ar baja ne arÿm gu bapumûnhô nhÿ. Kwârîk wânê nokrekam ajêxnhî kêt. On me imâ amijarê. Djâm abê me babê idjaer nhô Bënjadwÿrbê kumkati, nêh? Djâm mrâmri abê Kritu? Djâm abê Metîndjwÿnh Kra? On me imâ amijarê, ane.

⁶⁴ Nhyk Jeju kum,

–Kôt ne ga imâ arê. Ba ar amâ arê gar ama. Gêdja ba ï Metîndjwÿnh py-mati djubôk'ânê nhÿ. Ije amijo inhî ne ibënjadwÿr raxkam ubôk'ânê nhÿ gar arÿm ipumû. Ne kam ajte kakrâkôt amrê kâjkwa kurûm itêmkôt ipumû, ane.

⁶⁵ Nhyk kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadwÿr rax kute memâ amingryko amirît kadjy arÿm amibê kâ kadjô. Amibê kâ kadjôn arÿm memâ kum,

–Ë, arÿm ne Metîndjwÿnh japrÿ. E kum kwârîk wânê gwaj ijukri axwe kôt omÿnh djwÿnh'ô jabej kêt. Gwaj bakunî ne gwaj arÿm kute Metîndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metîndjwÿnh rax pytân arÿm o aprÿ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamâ, “Metîndjwÿnh djubôk'ânê inhÿrkôt dja gar ipumû”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. ⁶⁶ Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

Nhyk me kupânhtâ 'â kum,

–Gê me on kubî. Gê me on kubî, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhyk kam me kwÿ nokre kutôn ikra krâo tak nhyk me kwÿ ikra poo tak ne kum,

–We me inhô Bënjadwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanhjakôt omû. Goja tu aman me imâ arê. Nâm me â Jeju'â bêno bikênho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhyr Pedru arým me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr rax nhõ kíkire nhípókri kénh ngrirekam nhý. Nhý: nhyr bñnjadjwýr nhõ àpénh ni arým 'ýr bõx ne omün kum,

–Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kõt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukõt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhyr me kunî nhípókri arík aminêje 'êx ne kum,

–Kati, ije akabênwã mar kêtikumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kíkreti 'ýr armã katon kre tâ dja. Nhyr bñnjadjwýr nhõ àpénh ni 'õdjwý omün memã kum,

–Tãmwãdjwý ne Jejukõt ar ba, Nad-jarekam Jejukõt ar ba, ane.

⁷² Nhyr ajte aminêje 'êx ne memã kum,

–Aje mýj me'õ jarénhwã ije omünh kêt. Djãm ijéxnhî? Kati. Metîndjwýnh ne arým ijéxnhî kêtikõt ima, ane.

⁷³ Nhyr kãjbê 'âtüm nhyr kam me'õ 'ýr tén kum,

–Be, mrãmri ne gadjwý kõt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kõt ne ga akabên bar kõt aman arým amã ikato, ane.

⁷⁴ Nhyr memã kum,

–Kati, mrãmri ije me'õwã pumünh kêtikumrêx, ane. Ne me'õ kute kum anhýr kêtã arým amikangrõn memã kum,

–Dja ba ijéxnhî jabej gê Metîndjwýnh pãnh ijo akno. Ta ne arým ijéxnhî kêt kõt ima, ane. Nãm anhýr 'iry kêt nhyr arým òkrên'ãnh kã. ⁷⁵ Nhyr kam Pedru òkrên'ãnh kãr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arým amüja'ã Jeju kute kum kabên jarénhja'ýr amimaro bõx ne amijã kabên ma. Kute kum,

–Òkrên'ãnh kãr kètri dja ga aminêje ajéxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã kum, “Kati, ije tãmwã pumünh kêt”, anhýr ja ne arým kuma. Nãm maro dja nhyr arým rerek 'ýr bõx. Rerek 'ýr bõx nhyr arým katon mu:w.

27

Me Piratu'ýr o môn o bõx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyr kam kryrãm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr kunimẽ mebê idjaer bñngèt arým Jejuo aben ma. O aben man arým abenmã 'ã karõn abenmã kum,

–Mrãmri dja me on tu bñnkumrêx, ane.

² Ne kam arým uwpren Piratu'ýr o môn o bõx. O bõx ne kum kanga. Piratubê bñnjadjwýr bajtem. ³ Me kute bñnmã 'ýr o mörkam ne Djuda arým omü. Djuda kute kurê djwýnhmã kanga djwýnhja arým omü. Ne kam arým amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arým amim,

–Je tô mýkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽn akubyn me rünh'ýr kryt jakao ngõnhponho pi'ók kapribê 30o tẽn arým me'ýr o bõx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýrmẽ mebêngët'ýr ne o bõx ne arým memã kum,

⁴ –Axwe kêtikumrêxkam ne ba me amã kanga ga me arým aje bñnmã. Ba kam arým ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “MÏ”, ane.

Nhyr me kum,

–Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyr kam arým Metîndjwýnh nhõ kíkreti 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kíkreti kadjwýnhbê ngõnhponh mẽn arým mã tẽ. Mã tẽn kam ta pi'ã amimut djên amibîn arým ty.

⁶ Nhyr kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr ar 'ýr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

–Djãm Metîndjwýnh nhõ kíkreti nhõ pi'ók kapriõ atom djãkam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhyr me kute bñn nhyr kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'ók kaprija. Gwaj ren Metîndjwýnh nhõ kíkretikam pi'ók kapri djin ren kam Môjdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽ, ane. ⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

–Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjènh kadjy pyka by, ane. Ne kam arým ngõnhponho pyka by. ⁸ Kam ne me arým pykamã pyka kamrõre jarê. Akatija tãmkam ne me kute kum arènh rä'ã. ⁹⁻¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarê. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarê. Djermi Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarèn memã kum,

“Nãm me kam arým kryt jakao ngõnhponho pi'ók kapribê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

'Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'ók kapriõ ane', anhýr kõt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybõr nhõ pyka by. Bñnjadjwýr djwýnh kute imã arènh kõt ne me kuby.”

Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhyr me kam arým aben djõ'ã arê:. Arènhõ mör tãmtã arým 'ýr o bõx. Tü:mrãm me bakamingrãnyrekam me rünh arým ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrêx. Djermi kute amrêbê: me bakukãmãremã 'ã ujarènh kõt ne me arým pyka byrkumrêx.

Piratu kute we axwe jabej kujêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwýnhràmm ne me rünh arým bñnjadjwýr Piratu'ýr Jejuo môn o bõx. O bõx nhyr arým kabem dja nhyr kum,

–Djãm abê mebê idjaer nhõ bñnjadjwýr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga aje arênhwâ, ane.

¹² Nhym kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê arîk Jeju'â axwe janhô. Nhym tu anhkîrê.

¹³ Nhym Piratu kum,

—Djâm ajaxwe krâere ne me amâ arê? Djâm aje mar kêt? ane.

¹⁴ Nhym kum kabên'ô jarênh kêtumrêx. Nhym bÿnjadjwÿr Piratu te kute marmâ kam no tyn omûnho nhÿ. ¹⁵ Be, akatija tâmkam ne mebê idjaer krâptî: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmâ'â Metîndjwÿnh me kukâmâre nhirôbê mrânh djâ mar kadjy aben pydji. Amex kunîkôt ne bÿnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djâ kurûm me pÿnh ne meo pôx nhym me mâ mrâ, mebê ijêjao pôx nhym me mâ mrâ. Me kute me'ô'â à'wÿrja ne me kînh kadjy bôm kumê. ¹⁶ Mebê ijê djâkam ne me arÿm me'ô axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba. ¹⁷ Me krâptî ne me akati jakam akuprô nhym Piratu memâ kum,

—Mÿj me'ô djâ ba me amâ kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nâr, dja ba Jejumâ inhiren ano, me kute kum Kritu jarênhjamâ inhiren ano, ane. ¹⁸ Nâm anhÿr djwÿnhram amin,

—Jeju'â me krâptîkam ne me rûnh 'â ngryk ne imâ kanga, ane. Ne kam arÿm kute Jejumâ irer ne kute anor prâm.

¹⁹ Piratu arek memâ axwe pânih jarênh djâkam nhÿ nhym prô amû kum kabên janon kum,

—Kwârîk wânih ajmâ me'ôwâo kêt. Axwe kêtumrêxkam ajmâ o kêt. Akatija tâmkam ne ba ibiptirkam omûn arÿm kam axwe idju-mar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prâm ne me krâptîmâ kum,

—Mÿj me'ô djâ ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê me krâptîmâ kum,

—Baraba dja ga me amâ kînh. Jeju'â dja ga me kum, “Abî, abî.” Nâm me â memâ ane.

²¹ Nhym kam bÿnjadjwÿr Piratu ajte me krâptîmâ kum,

—Ar amânhrutja. Nhÿnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhym memâ kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwÿ on? Me kute kum Kritu jarênhja mÿj dja ba on? ane.

Nhym me kunî kum, “Pîte'y'â anhô”, ane.

²³ Nhym Piratu memâ kum,

—Tô mÿkam? Mâ ne kute? Djâm axwe? ane.

Nhym me kâj bê kum, “Pîte'y'â anhô”, ane.

²⁴ Nhym Piratu amin,

—Je, jakam ne ba arÿm te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam

ta kute we memâ amijaxwe kêtô amirît kadjy arÿm ngô byn me kunî nokrekam am-inhikra pôn memâ kum,

—Djâm ije me'ô axwe kêtja kamrô kapînkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'â imâ apnê ba arÿm ije bînmâ. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunî kum,

—Nâ. Tâm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramê ikrakam itâm djwÿmê dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imâ bîn prâm ne kam aje bînmâ amâ 'â apnê, ane.

²⁶ Nhym kam arÿm Baraba kaban ano nhym ta arÿm arek ar mekôt ba. Nâm kum iren anon kam memâ Jeju jarê. Nhym me arÿm mrykâ punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pîte'y'â nhôr kadjy memâ arê.

Krâkamngôn kute 'â bÿno bikênh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bÿnjadjwÿr Piratu nhô krâkamngôn kîkretimâ Jejuo môn o wadjâ. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimâ o môn o wadjâ. O wadjân arÿm kadjy me krâkamngôn kâtâm kunio akprô. O akprô nhym me kunî arÿm bôx ne Jeju'â aben pydji. Me kute aprÿn 'â bÿno bikênh kadjy 'â aben pydji. ²⁸ Ne kam kubê kubêkâ kaban inôkâ ryti kamrêk kute me bÿnjadjwÿr rûnh nhinôkâ pyrâkja kum adjâ. ²⁹ Ne kam mrÿnhîo kajkep ne ikânih ne, ne kum kutu. Nâm me me bÿnjadjwÿr rûnh nhô krâdjê'â mrÿnhî jakren arÿm kum kutu. Ne kam ikra djubôkmâ po'ê jadjâ nhym kuby. Me bÿnjadjwÿr djâbêr djâ'â ne me po'ê jakren ikramâ adjâ nhym kuby n nhÿ. Nhym me parbê ari rôrôk ne kônkrâo krîn 'â bÿno ajkên apÿnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bÿnjadjwÿr rax. Gora kribêm atîn 'îry, anhÿro kumex.

³⁰ Ne kam apÿnh kutôn apÿnh po'ê byn arîk o krâ môre. ³¹ Ne kam arÿm 'â bÿno bikênhja inomâ kumên kam arÿm kubê inôkâ ryti kamrêk kaban akubyn kum ô kubêkâ djwÿnhja jadjâ. Ne kam kute pîte'y'â nhôrmâ o katon o mô.

Me kute pîte'y'kam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arÿm me'ôbê Ximâo kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ô. Nhym me krâkamngôn arÿm Jeju nhô pîte'y'â kum âpnênh tÿx nhym arÿm kum ikreio kumÿn o mô. ³³ Krânhrêbê Gogota'ÿr ne me Jejuo mô. Me bakabênkam ne gu me ren krânhrêbê me krâ'i jarê. Nâm me 'ÿr o môn arÿm 'ÿr o bôx. ³⁴ Ne kam pidjô kangô kadjâmê pidjyo akân arÿm Jejumâ kungâ. Nhym te kakin kanga. ³⁵ Nhym kam me arÿm pîte'y'â kunhô nhym wajêt.

Nhym kam me apÿnh kute ô kubêkâ jamÿnh kadjy kên kryre rê. Me kute kên rênhkôt ne me amijo kubêkâ pytâ. Amrêbê:

ne ujarênh djwýnh 'ã ajarê. Me kute abenmã ò kubêkã ngrãnh'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam ne 'ã ajarêh me bakukãmãremã kum,

"Metîndjwýnh Kra ne memã kum, 'Arým ne me abenmã ikã ngrã. Nãm me ikã ja'ã kên kryre rên arým amijo utã.' Nãm ã memã ane."

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyh me arým aben djô'ã arêhno mō:n arêhno mōr tãmtã arým 'ÿr o bōx. Tū:mrãm me bakamingrãnyrekam 'ÿr o bōx nhyh me arým abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx.

³⁶ Ne kam arým nhÿ, nêje rîto nhÿ. ³⁷ Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kuni kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimōkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ō pãnh pîte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imōkri kunhō. ³⁸ Ne kam ar ãkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjé'ã pîte'y'ã ar kunhō. Nhyh arým ar arii. Jeju òkredjakôt wajêt nhyh aktã ar axweja ijên wajêt. ³⁹ Nhyh me 'ãnh mōrja nokã nhãn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metîndjwýnh nhō kikreti ngrãnh ne aje akubyn ipêxmã. Nhyh aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjékêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metîndjwýnh Kra jabej pîte'y kurũm rwý, ane.

⁴¹ Nhyh kam me rũnh arĩk 'ã bēno ajkê. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmê Mōjdjé kukradjã mar djwýnhmê mebēngôtme ne me arĩk 'ã bēno ajkēn abenmã kum,

⁴² —Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amipytãr prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhō bēnjadjwýr raxkumrêx jabej on pîte'y kurũm rwý. Gê goja rwý gwaj goja rwýkkôt omũn arým tu amim markumrêx. ⁴³ Tãmwã ne we Metîndjwýnh kanãrrãm ar ba. Gê Metîndjwýnh mrãmri kum kĩnh jabej on utã. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, "Ibê Metîndjwýnh Kra", anhÿr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴ Nhyh ar ãkĩnhĩ aktã pîte'y'ã jêtjadwý kum ãkjero wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyh arým kãjkwa nhĩpōkri myt nhÿ. Nhyh kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn ky: nhyh 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ⁴⁶ Myt kato nhyh Jeju mebê idjaer kabênkam kãj bê kabên ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhō Metîndjwý:nh, Inhō Metîndjwý:nh, mÿkam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷ Nhyh parbê me ku'êja kabên man arĩk abenmã kum, "Ë, me'ōwã ne Erijmã kabên", ane.

⁴⁸ Nhyh kam me'ō prôt ne ngõnh puror põnh djã jakrita byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhyh kam kangô ipu nhyh pĩ nhidjamã adjãnj kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. ⁴⁹ Nhyh me'ō ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bōx ne goja utã, ane.

⁵⁰ Nhyh kam Jeju kãj bê ajte kabên ne arým ty.

⁵¹ Be, nhyh arým Metîndjwýnh nhō kikreti kadjwýnhbê kubêkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhyh pyka arým amingrêk ne. Nhyh apÿnh kên amikokij. ⁵² Nhyh apÿnh pyka krã amijã kurê. Nhyh me tyk krãptĩ, Metîndjwýnh nhō me ja krãptĩ, arým ĩ tã akubyn tĩn ne kato ⁵³ ne arým Jeju akubyn tĩn nhijukri Djeruxarêmã mō, krĩrax tãmmã ne me kute Metîndjwýnh nhō krĩrax mextire jarênh ja, kumã ne me mōn me krãptĩmã amijo amirĩt.

⁵⁴ Pyka amingrêk nhyh mÿjja kwÿ ã amijo ane. Nhyh krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhō bēnjadjwýrmê ro'ã Jeju nêje rîto ku'êja arým omũ. Mÿjja pumũn arým tĩn prãm ne abenmã kum,

—Be, mrãmri ne me'ō jabê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵ Nhyh me niredjwý krãptĩ amybÿm omũho dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'ÿr tēmkan kôt ajte mōn bōx. ⁵⁶ Me nire ja nhikō'ã ne Marij Madarena dja. Nhyh Marij 'ōdjwý dja. Kurũm ne Xijagumê Jódje ar apōx. Nhyh Djebedêu kute kum ar adjwýrja nãdjwý dja.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhyh kam amykry mex ne. Nhyh Jódje arým bōx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jódje abatãnh djã. Ò nêkrêx rax. Adjwýnhdjwý ne arým Jeju kôt ba. ⁵⁸ Nãm Piratu 'ÿr tēn bōx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhyh Piratu memã kum, "Aje, me kum angã", ane. ⁵⁹ Nhyh kam Jódje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn arým pîte'y kurũm o ruw. Ne kam arým kubêkão kupu. ⁶⁰⁻⁶¹ Nhyh wãnh ta ò me tyk nhō kēnkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kēnkre kakruw. Nhyh arým Jeju o mōn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kēnpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arým mã tē.

Nhym Marij Madarenamê Marij 'ôdjwýmê ar kênkre kônho omünho nhÿ.

Kênkre nêje ku'ê djwýnh'ã ujarênh.

⁶² Pi'ók rârâr nêje akatikam ne me adja. Akati jakam ne me me tyk djâ kêt djâ nhô akati bôx kêtri aminhó mÿjja kupênho kumex. Nhym kam arým pi'ók rârâr bôx. Me tyk djâ kêt djâ nhô akati bôx. Nãm te pi'ók rârâr nhym me rûnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýmê mebê pardjêu Piratu'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bënjadjwýr, me'ô 'êxnhÿja tîn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhym ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itîn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba. ⁶⁴ Kam bar amã arê. Godja kôt ba djwýnh ar akamãtkam kênkre 'ÿr bôx ne arým io akîn mã o mđ. Ne kam arík memã 'êx ne memã kum, “Arým ne akubyn tîn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tîn jarê nhym me abenmã arên arým abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhô krâkamngônho janon memã kum, “Me 'ÿr môn kênkre kuri dja”, ane nhym ar te kute io àkînhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rûnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhym memã kum,

—Gêtó. 'ÿr krâkamngônho kwýo mđ gê me kênkre nêje djan rît tÿ:xo dja, ane. ⁶⁶ Nhym kam me arým kênkre'ÿr meo môn meo bôx. Ne kam arým kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krâkamngônho pumjuw nhym me arým nêje djan rît tÿ:xo dja.

28

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym me tyk djâ kêt djâ nhô akati arým apêx nhym arým pi'ók kamrêkkam akati tẽ. Nhym kam Marij Madarenamê Marij 'ôdjwý ar arým kute kênkre pumünhmã 'ÿr tẽ.

² 'ÿr tẽ: nhym arým pyka amingrêk tÿ:x ne. Bënjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'ô ne kãjkwa kurüm ruw nhym kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhym kadjy mrãnh djwýnh arým kênkre'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Bôx ne arým ajkwa krekre'ã jãm kênpoti dja. Jãm kudjan arým 'ã nhÿ. ³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam pók tÿxja pyrãk. Nhym ô kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kaküm arngrokam akaja pyrãk. ⁴ Nhym kre nêje ku'ê djwýnhja arým omü. Omün arým umaje terte:t ne arým rôrök ne. Ne kam arým wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhym ar nire kênkre'ÿr tẽn bôx nhym kadjy mrãnh djwýnhja arkum,

—Kwãrik wãnh ar atîn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arým ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhôr ne bïnja ne gar abej tẽ. ⁶ Jakam

ne arým nôr kêt. Nãm akubyn tîn ne kato, kute ar amã arênho kôt. Amrê ar tẽn nôr djã kaprÿja pumü. ⁷ Dja gar omün kam amikrã kêt ne tẽn kôt ba djwýnhmã arê. Dja gar arkum, “Arým ne akubyn tîn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arým omü” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arým ar amã arê gar arým ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁸ Nhym ar nire kabên man arým amikrã kêt ne mã kênkre kurüm prôt ne. Tîn prãmme kînhmê akàn prôt ne. ⁹ Ar kute kôt ba djwýnh arkum arênhmã prôt ne. Prôt: nhym ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Apnhÿre ar”, ane. Nhym ar arým 'ÿr bôx ne paro tÿm ne kum rax jarênho nō. ¹⁰ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh ar atîn prãm kêt. Tẽn ikamy arkum ikabên jarên arkum, “Ar Garrêja'ÿr mđ. Dja gar kam bôx ne arým omü”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhym ar nire arým ar'ÿr mđ.

Kênkre nêje ku'ê djwýnh'ã ujarênh.

¹¹ Ar'ÿr mđ nhym wãnh kre nêje ku'ê djwýnh kwÿja arým kãjmã djan amü krîraxmã môn bôx. Bôx ne arým me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmã prîne amijarên arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhym kadjy mrãnh djwýnh arým ruw ne kênkre'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn arým ajkwa krekre'ã jãm kênpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omün itîn prãm, ane. ¹² Nhym ar arým kuman mebêngê'tÿr tẽn 'ÿr bôx ne mekmê akuprô. Ne kam arým o aben ma. O aben mar pan kam arým krâkamngônho'ÿr bôx ne arkum,

¹³ —Kwãrik wãnh memã wã jarênho kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamãtkam ar inhôt tykkam arým kôt ba djwýnh ar bôx. Bôx ne arým Jejuo akîn mã nhÿ'ãm o mđ”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arým ar amã pi'ók kaprÿ kumex ngã. ¹⁴ Nhym godja me kãtãm arým ar anhô bënjadjwýr Piratumã ar ajarênho jabej ne kum, “Nãm anhô krâkamngônho kre nêje rît'ã ngôr nhym kôt ba djwýnh ar arým Jejuo akt'”, anhÿr jabej. Nhym ar akam ngyk jabej. Ar ba dja bar arým ar anêje kum ikabên ne ar apytã. Mÿ, pi'ók kaprÿ. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rûnh krâkamngônho arkum ane. ¹⁵ Nhym kam ar arým amim pi'ók kaprÿ jamÿn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karô kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhym kam mebê idjaer arým arênho kumex ne arênho ipök ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkînhja jarênho rã'ã ne.

Ar apênho djã'ã arkum karô.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhym kam kôt ba djwýnh Ar kubê 11ja amü pykabê Garrêja'ÿr môn bôx. Jeju kute

arkum krãnh jarênhja'ÿr ne ar bôx. ¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumûn parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Mrãmri ne ga arÿm akubyn atïn ne, ane. Nhyim be, ar kwÿ ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukurêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tïn ne? Kon ne, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kãjkwamê pykamê kam mÿjja kunï ne ba ije o iba kadjy arÿm ibênjadjwÿr rax. ¹⁹ Kam dja gar môn me kunimã arê. Apÿnh me ba djã kunikôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metïndjwÿnhmã ngômã me angij. Dja gar memã kum, “Arÿm ne ga tu amim Bãm markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metïndjwÿnh Karô markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arÿm ngômã me angij. ²⁰ Ije ar amã katât ar amijo aba'ã karôkam ikabên kunja memã arê gê me ikabên kunï man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunikôt ar amê amijo ikajkep rä'ã: rä'ã ne nhyim pykakam me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arÿm bôx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Makôdjwý ne prïne Jeju'ã ajarë. Arým abatanh ne kute memã amijo amirít'ã pi'ók ja nhípëxmo krax ne 'ã ujarënh tën tyk ne akubyn tïn ne àbir djãmã kumë. Nãm Paurmë Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyM ò'ã prïne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne.

Djuão kute Jeju kutëp me akre'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibë Makô ne ba pi'ókkam me amã ikabën jarë. Me ujarënh ny kraxkôt ne ba me amã arë. Jeju. Kubë ne Metëndjwýnh Kra. Metëndjwýnh arým 'ã Bënjadjwýrbë kumkati më. Jejubë Bënjadjwýrbë kumkatikôt ne me kum Kritu jarë. ² Idjaij ne amrëbë Metëndjwýnh kukwakam kabën. Kabënkam ne Metëndjwýnh Kramã kum,

"Ota ba akukãm ajã ujarënh djwýnh'ò jano kute akutëp me akre nhyM me kute mar ne adjwýnhram axwemã irern katät kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bënëjadjwýr rünh kutëp katät pry jadjwýrja pyrãk", ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

"Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabën ne. Kãj bë dja me akren memã kum,

'Me apa. È, on Bënëjadjwýr djwýnh kutëp wãnh ajaxwemã anhiren katät amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bënëjadjwýr rünh kutëp pry mex ne kute kum katät pry jadjwýrja pyrãk", ane.

Dja ã me'ò Bënëjadjwýr djwýnh'ã memã ane." Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyM me arým 'ã pi'ók no'ók ne. NhyM kam me aben djò'ã arënhmo mõ:n arënhmo mõr tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm 'yr o bõx nhyM Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatanh ne. Abatanh ne arým ã Kritu kukãm memã ujarënh ar bao ane. Metëndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarënh kôt arým katon ã wýnhram ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngómã me angjën ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

–Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metëndjwýnh'yr amijo akëx. Dja ga me ane nhyM Metëndjwýnh arým me ajaxweo maro aknon arým ngryk kët. Ba kam arým Metëndjwýnhmã ngómã me ajangij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ NhyM kam pykabë Djudëjakam me jamë kríraxbë Djeruxarëkam me jamë aben to-tokmã Djuão'yr ban bõxo dja. Bõx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarën kum,

–Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kïnh kët ne wãnh kum inhire, ane.

NhyM Djuão arým ngó raxbë Djodãokam Metëndjwýnhmã ngómã me kuní jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatanhbë kameru kï nhípëxo kubëkã jangij ne mry kão amikrax pren mýjja kute krytkanhë pyrãk kun menh kangõo ikò.

⁷ Nãm kãj bë memã Jeju'ã ajarën memã kum,

–Itotokbë ne me'ò bõxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikamënh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhíbõn ije kum parkã 'ãpre bõnh ne o itëm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apë. NhyM be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arým bõx 'yr. ⁸ Ba ne ba ngómãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngómã me ajangjënhamã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metëndjwýnh Karò jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngómã Jeju jadjãr'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ NhyM kam pykabë Garrëjakam kríraxbë Nadjare. Kurúm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'yr bõx. NhyM kam arým ngó raxbë Djodãokam ngómã Jeju jadjã, Metëndjwýnhmã adjã. ¹⁰ NhyM arým ngó kurúm kator tẽ nhyM aërbë kãjkwa abenbë ajkij nhyM arým omũ. NhyM Metëndjwýnh Karò kute tut pyrãk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyrãk ne 'ã ruw. ¹¹ NhyM arým kãjkwa kurúm Metëndjwýnh Jejumã kabën ne kum,

–Mrãmri abë ikrakumrëx. Imã ajabë:kumrëx. Ba akam ikïnhkumrëx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnënh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkët ne Metëndjwýnh Karò kabëno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mõn o bõx ne ipòkri o ba. ¹³ NhyM kapôt kukritkam rop mõr djãkam ar ba. NhyM kam me axwe nhò bënëjadjwýrbë Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mënhamã kum àpnënho dja nhyM 'ã akatibë 40 apëx. NhyM kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'yr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ NhyM kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabë Garrëjakam bõx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubë ijëkam ne Jeju kam bõx. Bõx ne kãj bë memã ujarënh ny jarënh ba. ¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metíndjwýnh kute amrêbê me bakukâmâremâ arênh kôt arým ô akati bôx 'yr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'yr. Me on amikam akaprîren wânh ajaxwemâ anhîren Metíndjwýnh'yr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mýrbê tê. Nhyim Ximãomê Ângre ar axikôt katorja ngônhkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tûm. ¹⁷ Ar kryre rênh ar o ba nhyim Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamê ba ar amâ ar adjâpênh djâ ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrâmri ne gar aje tep pynêho abaja pyrâk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhyim ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nhyim ajbir tê nhyim Xijagumê Djuão ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhý nhyim arým ar omû. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nâm ar omû nhyim adjynkêr nhyim amikôt ar ku'uw. Nhyim Bâm Djebedêumê ô âpênhmê ar kâkam nhý. Nhyim Xijagu ar arým wânh ar wâmâ iren mã Jejukôt ajkamê.

*Jeju kute me krâptio mex.
Ruk 4.31-37*

²¹ Jejumê ar mō:n arým krîraxbê Kapanakam bôx. Nhyim kam ar'â pi'ók rârâr. Ar'â me tyk djâ kêt djâ nhô akati nhyim kam ar mebê idjaer bikprônh djâmâ wadjâ. Nhyim kam arým memâ 'â ujarênh dja. ²² Nhyim me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmâ kum,

—Tô mýj kabên ny got ja? Nâm prîne kute amimarkôt katât memâ amikukrâdjâ jarênhkumrêx. Nâm â me bênjadjwýr rûnh kwý kabên mex anen ar prîne kabêno meo atomo ba, ane. Djâ nâm â Môjdê kukrâdjâ mar djwýnh memâ arênh ane? Kati. Nâm me ari no prôt ne ari kukrâdjâ jarênh'â umju:w ne kute arênh katât kêtukumrêx.

²³ Jeju memâ 'â ujarênh dja nhyim me'ôja me bikprônh djâkam nhý. Me karô punu ne me'ôjao ba tûm. Nâm nhý nhyim me karô punu kute o baja kâj bê Jejumâ kabên ne kum,

²⁴ —Krîraxbê Nadjarekam Jeju, mýj ne ga aje me ijomâ? Tô djâm aje me ijo abiknormâ? Ba me ije apumûnh tûm. Metíndjwýnh mexo ne ga amex. Ô kâjkwa kurûm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju kum bên týx ne kum,

—Anhîkrên me'ôja kurûm akato, ane.

²⁶ Nhyim arým me karô punu me'ôja bí nhyim tyko nô. Nâm kubîn amran arým kum iren katon mã tê. Nhyim arým mex ne. ²⁷ Nhyim arým me kunî te kute marmâ kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmâ kum,

—Mýj ne kute? Djâm me kukrâdjâ ny 'ô ne wâ? Nâm kute amimar kôt tu me karô punumâ kabên nhyim arým kum uman kabên kôt mã tê, ane.

²⁸ Nhyim kam me pykabê Garrêja kunîkôt abenmâ Jeju jarênh ipôk ne.

²⁹ Nhyim kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprônh djâ kurûm kato. Ne kam ar Ximãomê Ângre ar ûrkwâmâ mōn bôx. ³⁰ Nhyim Ximão djupânhdjwý kanênh nô. Ar wadjâ nhyim ar Jejumâ kum,

—Ximão djupânhdjwý kanê kubî nhyim nô, ane.

³¹ Nhyim arým 'yr tên 'yr bôx ne ikra 'amýn kâjmâ 'yr. Nhyim ar aêrbê kanê kum ire nhyim arým kâjmâ dja. Kâjmâ djan kam arým aro djuw mexo ba.

³² Nhyim arým ar'â myt wadjâ. Nhyim me kanêmh me punumê me karô punu kute meo ba tûmja nhyim me aben totokmâ Jeju'yr me ja kunîo bôx. ³³ Nâm krîraxja tâmkam me kunî 'â akuprô, ûrkwâ jâjkwa krekre'â akuprô. ³⁴ Nhyim kam apýnh me kanê djâri kute me parja Jeju arým me ja krâptio mex. Ne me karô punu krâpti kute ar meo baja arým ano nhyim arým memâ ire. Nhyim kute anoro âmri mã me karô punumâ kum, "Anhîkrê", ane. Mýkam? Bir, me karô kute Jeju pumûnh tûmkam â kum anhýro ba. Nhyim kam ar'â akamât nhyim ar arým ngôr.

*Arwâmâ katorn Metíndjwýnhmâ kabên.
Ruk 4.42-44*

³⁵ Ôto nô: nhyim kam, Jeju ôkrên'ânh kâr pydjikam krâ katon amû arwâmâ kato. Ne tên arým Metíndjwýnhmâ kabêno nhý.

³⁶ Nhyim kam Ximão ar abej mō. ³⁷ Abej mōn kam arým kum katon kam kum,

—E kum, me kunî ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyim arkum,

—Gwaj on amû bu'â krî kwýkamdjwý tê ba me kamdjwý kâj bê memâ arê. Me wâdjwý kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunîkôt kâj bê memâ arênh ba. Apýnh mebê idjaer bikprônh djâkam memâ arênh ba. Ne me karô punu kute ar meo baja janoro ba nhyim arým memâ iren mã mrâ.

*Kute me'ô i kajêkam tēja mex.
Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16*

⁴⁰ Nhyim kam me'ô i kajêkam tēja 'yr bôx ne parbê kônkrâo nhýn kum rax jarênh kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ga aje inhî kajêkam itêkôt ipumûnh ne aje mar. Aje ijo mex prâm jabej ba ren arým imex ne, ane. ⁴¹ Nhyim arým kum kaprîn 'yr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prâm. On amex, ane.

⁴² Nhyim arým 'â i kajêkam tēja apêx ne arým mex ne. Kute o âm tâmkam têmbê kâ mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhyim kum,

—Kwârîk wânh ga memâ amijarênh kêt. Dja ga tu katât mã me kadjy Metíndjwýnh

mar djwýnh'yr tén kum amibê, kum amikà bē. Ne kam kum mry ngā gē akadjy Môjdjē kukràdjā kôt Metīndjwýnhmā mry gan kum kungā. Arým akā mexkam dja ga kum mrywā ngā gē me kunī apumū, arým akā mexkôt apumū, ane. ⁴⁵ Nām te kum ane nhy m arým tu memā amijā ujarēnh ar bamo krax ne kam memā amijā ujarēnh ipōk ne. Nhy m kam Jeju te irā ipōkri krīrax'ōmā ārn ar ba prāmje ne arým arwākambit ar ba. Nām arwākam ar ba nhy m me arým bu'ā pyka kunīkōt 'yr ban bōxo dja.

2

Jeju kute me'ō jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhy m kam 'ā akati kwý apēx nhy m Jeju krīraxbē Kapanakam tén bōx. Nhy m kam me abenmā kum,

–Arým ne ajte ō kikrekam bōx. Arým ne ajte ō kikrekam bōx, ane.

² Nhy m kam me itepato 'ā akuprō. Me krāptī: 'ā akuprō nhy m arým kikre kre'ā me kātām abenbē krāptī. Ne prīne kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhy m arým kāj bē memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh dja. ³ Nhy m ar 'ō amānhkrut ne amānhkrut me'ō jakryja mýn o tēn o bōx. ⁴ Ne kam me krāptīkam te: Jeju 'yr ārmā. Ne kam kikre nhimōk'yr o wabi. Kikre nhimōk po'yr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimōk'ā kuprā ne kōt 'ā jān ngybōr jadjuw ne kōt 'yr o ruw. Akryja ikwā djākam nōr rā'ā nhy m ar o ruw ne arým kabem kudji. ⁵ Nhy m kam Jeju amim,

–Ar ja ne ar tu amim ikamnhīxkumrēx, ane.

Ne kam me'ō jakrymā kum,

–Akmere, jakam ne ba arým ajaxwe kunī maro aknon akam ingyk kēt ne, ane. Djā nām tēmbē me'ō jakryo mex got? Kati, nām amidjēje nēn kum jabit jarē nhy m ēje nō. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhy m wānh Môjdjē kukràdjā mar djwýnh kwý nhýn arým amim,

⁷ –E kum be me'ō ja ne ajmān Metīndjwýnh japryō djan amijo Metīndjwýnh dja. Metīndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kēt, ane. ⁸ Nām me ā ōkre kadjwýnhbē anhýro kumex nhy m arým tu kuman memā kum,

–Mýkam ne ga me anhōkre kadjwýnhbē ijo kajjon ijapryō akumex? ane. ⁹ Ē, ba me amā mýjja amānhkrut jarē. Mýj ne amirīt? Ba ren me'ō jakryjamā kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kēt”, ane. Nār kon, “On kāmā djan anhi kwā djā mýn o tē”, ane. Mýj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kēt”, ane nhy m amirīt kētkumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kēt.

Nhy m be, kāmā me ku'ē, ije ren me'ōmā kum, “Kāmā djan tē”, ane nhy m ren amirīt. Tāmbit ne amirītkumrēx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kāmā djan anhi kwā djā mýn o tē”, anen arým o mex gar arým omūn arým amim, “Be ga, Jeju kute me'ō jakryo mexja pumū. Me, djām kute me axweo biknor kēt got? Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabēn kōt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarēnh kadjy dja ba me'ō jakryjao mex. Nām ā Môjdjē kukràdjā mar djwýnhmā anen arým tu me'ō jakryja 'yr akēx ne kum,

¹¹ –Amā ne ba ikabēn ne. On kāmā djan anhi kwā djā mýn anhūrkwāmā o tē, ane. ¹² Nhy m kam me aerbē me ipōkri kāmā dja nhy m me kunī arým omū. Nām kāmā djan ikwā djā mýn mā o katon o tē. Nhy m me krāptī kam no tyn kumex ne abenmā kum,

–Mýj me'ō got mýjja mex ja'ō pumū. Arkati, anen amim,

–Ē, arým ne djām mrāmri o mex nhy m mrānh mexja pumū. Mrāmri ne kabēnkumrēx. Djām kute me axweo biknor kēt got? Mrāmri kute me axweo biknorkumrēx. Ga, kute kam me'ō mex nhy m mrānh mexkumrēxja pumū. Metīndjwýnh mexkumrēx, ane. Mrāmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrēx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'ō jakryo mex. Tām ne ja.

Kute amikōt Rewi kamēnh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhy m kam Jeju arým katon ajte imōti mýrbē tē. Nhy m kam me itepato 'ā akuprō nhy m arým memā 'ā ujarēnh dja. ¹⁴ Ne kam amū tē. Tē: nhy m kam Rewi, Aupēu kute irja nhý. Kubē ne Matēu. Bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djākam ne nhý nhy m arým omū. Ne kam 'yr tēn kum,

–Amrē on mā ikōt ajkamē, ane.

Nām kum ane nhy m amim kuman arým kāmā dja. Kāmā djan arým mā kōt ajkamē. ¹⁵ Nhy m kam Jeju Rewi nhō kikrekam ō kwý krēno nhý. Nhy m bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh krāptī Jejumē ro'ā nhý. Nhy m we me axwedjwý ikō'ā nhý. Me krāptī ne me nhý. Be, me ja krāptī ne me arým amim Jeju man kōt ba. Nhy m kōt ba djwýnh tūmdjwý Jejumē ro'ā nhý. ¹⁶ Nhy m mehbē pardjēukōt Môjdjē kukràdjā mar djwýnh arým me omū. Pi'ōk kaprīo atom djwýnhmē me we axwe ar Jejumē ro'ā ō kwý krēno nhý nhy m me arým me omū. Ne kam arým kōt ba djwýnhmā kum,

–Be, gar bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnhmē me axwe ar omū. Je tō, djām me wā axwe ngrī got ne Jeju me ro'ā ō kwý krēno nhý? ane.

¹⁷ Nhy m Jeju arým me kabēn ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanë'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprÿren wãnh axwemã ireren kute iwÿr amijo akëxãmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebe pardjëmã ane.

Me kukràdjã tùm'ã ujarënh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhyam kam Djuãokõt ba djwÿnhja ne ar Metÿndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobë ngomã me angjën dhjwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebe pardjëu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokõt me ba djwÿnhmẽ mebe pardjëu nhõ me jamë ne me amijajburo ba. Je tó, mÿkam ne akõt ba djwÿnh ar kute amijajbur kët mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyam Jeju tu amijã me'õ mjën jarën amikõt ba djwÿnh ar'ã mjënmë ro'ã ar ar ba jarën memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmë mjën rënhja pumü. Djãm mjënme ro'ã ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰ Arkati. Mjënme ro'ã ar ar baja ar kÿnhkumrëx ne kute amijajbur kët. Ar õ kwÿ krën rax. Adjÿm, akati amrë mörjakam dja me Ar kubë mjëno tÿm ne mã o mõ. Kam gëdja ar kaprÿren arÿm Metÿndjwÿnhmã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubë mjëno tÿm jarë? Bir, ta amijã ne arë. Jeju dja me o tÿm ne mã o mõ. Kambit dja kõt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tùm marja pumü. Me kute amim amë kukràdjã maro bakam ne me umar mex kët. Me kute mrãmri ne kubëkã ny tùm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjõ kangõ ny ngõnh tùm kam runh pyrãk. Æ ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubëkã tùm ne 'ÿrja pumü. Nhyam kam arÿm kubëkã ny, põnh kët. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupõ. Nhyam kam arÿm põnhkam nykam é abenmã wangij. Abenmã wangij nhyam arÿm tùmja kadjõ. Nhyam kam arÿm 'ÿr nyja kute 'ÿr tùmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykão ngõnh. Me bakukãmãre ne me mrykão ngõnh. Mrykão ngõnh arÿm tùm ne ngrãja pumü. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ãm 'ãtùm kam arÿm uba kangõ kadjã ajmrõ nhyam ngõnh arÿm igot tën arÿm ajkatõr. Nhyam arÿm kangõ ajkapÿ nhyam ngõnh arÿm punu ne. Be, kam mex rä'ã kadjy mrykão ngõnh ny, kã rerekrekam-bit me kute kangõ ny runh prãm. Nhyam

kam amë mex rä'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gëdja me amim kukràdjã nybit maro ban arÿm umar mexkumrëx. Nhyam be, gëdja me amim me kukràdjã tùm djwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kët kumrëx. Æ ne Jeju memã ajarë.

Pi'ók rãrãr mÿr jabej me kum kabën.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'ók rãrãrkam pur katikõt tẽ. Nhyam kõt ba djwÿnh arkõt mõ. Kõt mõn arÿm kum prãm ne mörkõt bãygogo 'y nhikën mrãnhkõt ngãnh ne amijajkwamã rënho mõ. ²⁴ Nhyam kam mebe pardjëu ar omün kum,

—Je tó mÿj ne akõt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'ók rãrãrkam ne me tyk djã kët djã. Me kute pi'ók rãrãr jakam mÿjja jao anhÿr kët. Me tũmre ne me ta kukràdjãkõt mã me babë uma. Me kute pi'ók rãrãrkam mÿjja kupënh kët. Kam ne me tyk djã kët djãbit. Mÿkam ne akõt ba djwÿnh ar ã anhÿro ba? ane. ²⁵ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kë, djãm me aje Metÿndjwÿnh kabën'ã pi'ók no'ókjadjwÿ pumünh kët? Djãm me aje me bakukãmãrebë Dawi'ã ujarënhja pumünh kët? Ë, Dawi arkum prãm. ²⁶ Kum prãm ne arÿm Metÿndjwÿnh nhÿrkwãmã wadjã. Amrëbë: me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax ne kubë Abijta. Metÿndjwÿnh nhÿrkwãmã ne me bakukãmãremã nhÿ. Nhyam Dawi ar Metÿndjwÿnh nhÿrkwãmã wadjã djwÿ byn kukrën kam kõt ar tëm jamãdjwÿ kungã nhyam ar arÿm kukrë. Djwÿ me kute Metÿndjwÿnhmã örja tãm ne kubyn kukrën arkum kungã. Metÿndjwÿnh nhõ djwÿ ne me kãtãm kute kur kët kumrëx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kubë kukrë. Nhyam kam me kute kum axwe jarënh kët. Djãm me aje ja mar kët? Ga, me kute Dawimã axwe jarënh këtja pumü. Ne kam ikõt ba djwÿnhmëbit ar imã ar axwe jarë. Je tó mÿkam? Nãm ã Jeju mebe pardjëmã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'ók rãrãr ajbit maro ba kadjy ne Metÿndjwÿnh me ipëx? Kati. Me tÿx djã kadjy ne Metÿndjwÿnh akati ja jarë nhyam wajët. ²⁸ Ba me amã arë ga me ama. Ba ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'ók rãrãr djwÿnh. Kam gëdja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam mÿjja kupënh kët nãr kon, dja ga me jakam apën nãr kam mÿjja kupënh kët ne arek akri”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhyam kam ajte ar'ã pi'ók rãrãr nhyam kam ar me bikprõnh djã'ÿr bõx ne wadjã. Nhyam me'õ nhÿkra nhÿkjë jarõxja me ikõ'ã nhÿ. ² Nhyam kam me kam krÿja amim,

—Adjým, dja te me tyk djà kêt djà nhô akati nhyim arým me'ôjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'ôjao mex jabej rîto kumex. Adjým, Dja me'ôo mex nhyim me arým 'ã axwe nhôn memâ kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjã kurêkumrêx ne pi'ók rârârkam meo mexo ba, ane. ³Nãm me kam no tyn kumex nhyim Jeju arým me'ô nhikra jarôxjamã kabên ne kum,

—Amrê tèn me ipôkri dja, ane.

⁴Ne kam me kukij ne memâ kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Môjdjê pi'ók rârâ'ã memâ karô. Mýj godja me kam nê? Godja me kam âpênh mex jabej nâr godja me kam âpênh punu jabej. Nâr godja me kam me utâr jabej nâr godja me kam me par jabej. Mýj godja me pi'ók rârârkam nê? Be, ba dja ba me'ôjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhyim me arým bèn kêt mex ne nhy.

⁵Nhyim me kute kabên mar prãm kêt kam arým mekam kaprîre ne. Ne kam arým nokâ nhân me omũ. Ne kam tu me'ô nhikra jarôxmã kum, “Amrê anhikra katât”, ane.

Nhyim 'ýr ikra katât tèm puron arým ikra mex ne. Arým prîne kum mex ne. ⁶Nhyim mebê pardjêu arým ngryk ne mã apôx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwýnh'ýr môn me'ýr bôx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje Jeju bîn kadjy on? ane.

Kute me krãptio mex.

⁷⁻⁸Nhyim kam Jejumê kôt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imôti'ýr mô. 'Ýr môn arým 'ýr bôx. Nhyim me krãpti: apýnh pyka djãri kurũm arkôt môn bôx. Garrêja kurũm ne me kwý bôx. Nhyim Djudêja kurũm me kwý bôx. Nhyim me kwý krîraxbê Djeruxarê kurũm bôx. Nhyim me kwý Idumêja kurũm bôx. Nhyim me kwý ngóbê Djodão nhikjêbê apýnh kikre djãri kurũm bôx. Nhyim me kwý krîraxbê Xirumê Xidô kurũm môn bôx. Jeju kute apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx djãri ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarê nhyim me arým kuma. Ne kam arým itepato arkôt môn bôx. Me krãpti: bôx. ⁹Nhyim kam Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kã'ô dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebê kãkam nhý, ane.

¹⁰Bir, kute me krãptio mekkam ne apýnh me punu djãri kute kupênh prãm. Me krãpti: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamênho ku'ên ingãno kumex. Kam ne ar kute kuri kã'ô djirmã arkum kã jarê.

¹¹Nhyim mekôt apýnh me karô punu kute ar meo ba. Nhyim me Jeju parbê rôrôk. Me

karô kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kãj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metîndjwýnh Kra, ane.

¹²Nhyim kam mã me karô punumã bèn tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³Ne kam arým krãnh'a wabi. 'Ã wabin arým amikôt ar ku'uw. Kum ar kînh djãri ar ku'uw nhyim ar arým 'ýr bôx. ¹⁴⁻¹⁵Nhyim kam arým amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhyim ar arým ýtãri omũn kabên maro ba. Nhyim kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kãj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhýrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyim kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhýro ba.

¹⁶⁻¹⁷Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjýr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator.

Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar dji amijakre.

¹⁸Ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwý. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwý. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadjj. Ta dja kurê djwýnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjýr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô âpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰Nhyim kam Jeju ar môn arým kikre 'ômã wadjã. Nhyim kam me krãpti: ajte ar'ã akuprô. Nhyim kam ar te kute ô kwý krên mexmã.

²¹Nhyim Jeju kute meo ôbikwaja arým me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arým ajbã”, ane. Ne kam kute o tým ne pa 'amýnhmã kôt tẽ.

²²Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý ne me arým krîraxbê Djeruxarê kurũm tèn mekôt bôx. Ne kam arík Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metîndjwýnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bènjadjwýr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarën memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaëko iba? Kati. ²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurëkam ne kurë djwÿnh arÿm meo apëx. ²⁵ Nâr, ò kikre tãmkam me krí godja me ta kum aben kurë jabej nhyam me arÿm aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaëko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurë? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurën kujate nhyam ren ò me arÿm aben bê ajmã nhyam ren arÿm bënjadwÿr'ã aminhinomã amimë. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurë prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwÿ kum ò àpênh kurë. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurë prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ò tÿx nhÿrkwãja pumÿ. Mÿj dja me kute ò nèkrëxo prôt kadjy me'ò tÿx nhÿrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ò tÿx kumrëxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ùrkwãmã wadjãn kubë nèkrëxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ò tÿx jarë? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrëxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ò me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arë ga me ama. Me kute mÿjjaò bikën kunikôt ne Metïndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metïndjwÿnh japrykam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhyam be, dja me Metïndjwÿnh Karô japry nhyam arÿm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarënh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metïndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arÿk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arÿm Metïndjwÿnh Karô'ã me kabën punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarënh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmë kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tën kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ë. Arek ku'ën arÿm 'ÿr me'ò jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr anô. ³² Nhyam me krãpti: bu'ã ku'ë nhyam me'òja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmë atônhre ar amã kabën, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nâr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'ëkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmë ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metïndjwÿnhô kÿnh kadjy kabën man kôt ar

amijo aba. Ba kam arÿm ar amã, “Akmere” nâr amã, “Aphñre”, ane nâr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bãygogo'ã ujarënh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tën arÿm imôti mÿrri nhÿ. ² Nhyam kam me krãpti: 'ã akuprô. Nhyam kam arÿm mebë tën kãkam nhÿ nhyam me krãpti: arÿm ngô mÿrri kum dja. ³ Nhyam kam arÿm apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarë. Ne memã kum,

—Ë, ò pur djwÿnh ne kute ò purkam bãygogo kremã 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn o bôx ne kam ar 'yo ukabër mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo ukabë, bãygogo 'ÿja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabër mrã. Kute mrãmri ne me kute katëbãri 'yo ukabër mrãnhja pyràk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ò ne ar bãygogo 'yo ukabër mrã. Nhyam 'y kwÿ prykam rôrôk. Nhyam kwënñ prïne kuku. ⁵ Nhyam kwÿ kënpo'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyam kam pyka purorrekam ingrôt kukrà këtumrëx. ⁶ Nhyam kam kÿjrÿm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhyam kajot ne arÿm ty. Arë jabjë këtka me ty. ⁷ Nhyam 'y kwÿ mrÿnhikam rôrôk ne kam mrÿnhimë ro'ã ingrôt ne. Nhyam kam prïne o akno nhyam arÿm bãygogo 'y kêt ne. ⁸ Nhyam 'y kwÿ pyka mekkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatãnh ne. Ne arÿm apÿnh bãri ku'ë djãri nhyam kwÿ'ã kãjbë ijj mex nhyam 'y'ã akre kubë 30. Nhyam kwÿ ijj mexkumrëx nhyam 'y'ã akre kubë 60. Nhyam kwÿ ijj jabjë nhyam 'y'ã mexti:re ne kam 'y'ã akre kubë 100. Nãm ã Jeju Metïndjwÿnh kukràdjã'ã apÿnh mÿjja jakreo ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajô ajamak mex jabej tu amim ikabën markumrëx, ane.

¹⁰ Nhyam kam me krãpti mã mō. Mã mō nhyam Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhyam bu'ã ar jamë kôt ba djwÿnhbë 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjã djàri'ã mÿjja jakren memã ajbit jarë? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kuní kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabën kukràdjã djãm me kuní kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arënhô amirít gar aje marmã. Nhyam be, me wãbë ne ba udju ne. ¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarë. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne amrëbë: me bakukãmãre memã arën memã kum,

“Me te memä mýjja jakre nhyem me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrëx kët.

Nhyem me te memä mýjja jarë nhyem me me kabën maro krĩn mã mar kët. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kët.

Kute Metĩndjwýnh'y'r amijo akëx kët nhyem me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memä ane. Kam ne ba apýnh kukràdjã'ã apýnh mýjja jakren memä mýjjabit'ã ajarë. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

–Be, ikukràdjã ije ajbir 'ã me'õ kute bãygogo 'yo ukabër jakreja djãm ar aje mar kët? Be, dja ba apýnh ikukràdjã'ã mýjja jakre rã'ã. Mýj godja gar amũ ikukràdjã ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwýnh kabën'ã ujarënh djwýnh ne arým memä arë nhyem me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwý prykam rôrøk pyrãk. Nhyem ate Xatanaj totokbë jãm mebë o amijakren mebë Metĩndjwýnh kabëno akno.

¹⁶ Kënkam 'y rôrøkja ne me kute amim Metĩndjwýnh kabën mar 'iry kët ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwýnh kabën man bit kum kĩnhkumrëxo tëm kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrëx këtë. Ajkwao-bit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arë këtka tẽmbë tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kët nhyem ate apýnh me kaprĩ djãri me'y'r bõx nhyem me arým kanga.

¹⁸ Mrýnhĩkam 'y rôrøkja ne me kute Metĩndjwýnh kabën mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã amijakre. Nãm me arým Metĩndjwýnh kabën man ¹⁹ kam 'ãno ãm kët ne amim, “Mýj dja ba nën inhõ kwý krën mex ne inhõ kubëkã mex? Ikanëkam mýj dja ba nẽ”? ane. Nãm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apýnh mýjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mýjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým õ mýjja rũnhkam mrãmri umar punukumrëx. Ga, mrýnhĩ kute bãygogoo bikënh nhyem kam iij këtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bãygogo 'yo ukabër tẽ nhyem ajte kwý pyka mexkam rôrøkja pumũ. Nhyem arým ingrõt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijykam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memä Metĩndjwýnh kabën jarë nhyem me arým tu amim markumrëx. Ne kam maro amũ amikamën arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprĩkumrëx. Me kwý ne me kãjbë ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bãri kwýkam iij mex nhyem kam 'y kubë 30 pyrãk. Nhyem me kwý ukaprĩkumrëx kute mrãmri ne bãri kwýkam iij mexkumrëx nhyem kam 'y kubë 60 pyrãk. Nhyem me kwý ukaprĩ:re kute mrãmri ne bãri kwýkam iij mex:re nhyem kam 'y kubë 100 pyrãk. Me ukaprĩkumrëx nhyem Metĩndjwýnh

arým mekam kĩnhkumrëx. Mekam kaprĩre këtumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjã'ã ngõnhpøk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

–Be, godja me me'y'r ngõnhpøk bõx jabej djãm me kute mýjja 'õkõt o bipdjur got, kute kãnoipõko 'ã pro got? Nãr djãm me ikwã djã krakri me kute umýr got? Kati. Ngõnhpøk ne me kum angij ne tu parkam kẽnhkam umjuw. ²² Ba ar amã arë gar ama. Ikabën kukràdjã ije 'ã apýnh mýjja jakren mebë udjurja dja ĩ me kunĩmã amirĩtkumrëx nhyem me kunĩ kuma. ²³ Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikabën markumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Ar ikabën mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kõt dja ba ar amã ikabën jarë. Dja gar tu amim ikabën markumrëx ba arým ar amã ikabën kumex jarë. ²⁵ Mýkam? Bir, me kute tu amim ikabën markumrëx jamã dja ba mã kwý rax ne arënhõ tẽ nhyem me arým kwý rax ne kuma. Nhyem be, me kute ikabën mar kajgoja dja Metĩndjwýnh arým mebë o akno, mebë ikabën mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã ane.

Mýjja 'y'ã ujarënh.

²⁶ Me kute memä Metĩndjwýnh kabën jarënh nhyem ta kute arým memä amak bõnh nhyem me kute amũ mar kamënh ne kute arým mar rax ne. 'ã ne Jeju memä kum,

–Be, Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja'ã ne bãygogo amijakre. Be, me'õ ne bãygogo 'yo ukabëro tẽ:n arým 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunĩkõt ate kadjy krã. Nhyem kam 'y ingrõt ne abatãnh tẽn arým prĩti. Nhyem kam kre djwýnh amim, “Je, mýj ne abatãnh kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bãygogo ta ne pykakam abatãnh ne arým õ. 'Y kumrëx ne pykakam ikwã. Ne kam arým ingrõt. Ne abatãnh tẽ:n arým prĩti. Prĩtin arým tujarõ. Tujarõn arým iij ajkapĩ. ²⁹ Ajkapĩn kam arým pry ngrã. Nhyem me'õja arým 'ãno djan ëo mõ. Be, Metĩndjwýnh kute ar meo ba ja ne me bãygogo kõt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memä ane.

³⁰ Ne kam ajte memä kum,

–Metĩndjwýnh kute amim me utãr ne ar meo baja. Mýj ne kute me urãk? Ba ar amã arë gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrãk. Pykakam 'y bimãnhkam 'y kryre. Apýnh pidjõ 'y djãri kam 'y ne kute rũnhõ motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrøk ne kam arým ingrõt. Ingrõt ne arým rũnh mõ. Rũnh mõn arým amipãnh pidjõ bãri kunĩ rë. Ne arým pa koror mex ne. Nhyem kwënh arým amykrãkõt apýnh pakam ku'ë. Nãm ã Jeju memä ane. Me kute amim Jeju marmã nhyem arým ja pydjĩn kadjy amima nhyem arým ja kadjy amiman 'ã tým nhyem ja kõt 'ã

tým nhyim ja 'á tým nhyim arým 'á kräpti ne. 'Á ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mýjja kute ajbir ja pyràk kräpti ne Jeju memã kukràdjã'ã akren memã 'ã ajarë. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarë. ³⁴ Ne apýnh mýjabit'ã ajarë. Nãm kute Metindjwýnh kukràdjã'ã mýjja jakrebít ne memã 'ã ujarënh ar ba. Ne kam arým kôt ba djwýnh ar ate ýrkam prýne arkum kukràdjã jarënh mex. Kukràdjã'ã mýjja kute ami-jakreja prýne arkum arënh mex.

Kôkmã bën týt.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyim akati tãmkam arým ar'ã myt wadjã nhyim Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjëmã rê, ane. ³⁶ Nhyim kam ar me kräptimã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhyim Jeju kôknhökãkam ýr rá'ã nhyim ar tu amimë o mō. Nhyim me kwýkam arkôt mō. ³⁷ Nhyim kam na 'itýt ar'ã ruw nhyim kôk 'itýt wabë nhyim kam ngō arým aben pumjuw ne kã nhíby aton arým kã krekam bikapino mō. Kã krekam bikapino mō nhyim arým ipu 'ýr. ³⁸ Nhyim wãnh Jeju kã katëkam krã japar djã'ã krã djin ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhyim kôt ba djwýnh ar arým tok ne kum,

—E kum, ujarënh djwýnh, ngō kute gwaj banhimex 'ýr ga ate akrãn anhôto nō, ane.

³⁹ Nhyim arým kãjmã djan kôkmã bën týt. Kum bën týt ne ngômã kum,*

—Anhikrë, on akubyn aminë, ane.

Nhyim arým kôk djãbër amikrãta nhyim ngō arým tu mê ne nō. ⁴⁰ Nhyim kam arkum,

—Je tô mýkam ne gar ã atín prãmo ane? Mýkam ne gar tu amim imarkumrëx kët? ane.

⁴¹ Nhyim ar madjã kretin abenmã kum,

—Je tô mýj me'ō got ja? Nãm tu gët kôkmã kabën nhyim tu kabën kôt anhikrë, ane.

3

Me karō punu kräpti kute ar me'ōo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imōti nhikjëmã bōx. Kam ne mebë Djeradja nhō pyka.

² Nhyim kam Jeju ar akãxkam bōx ne arým wabin dja. Nhyim adjynkët ne me'ōja pyka krã kurūm katon 'ýr tē. Me karō punu ne ar o ba. ³ Pyka krãkam ne ar ba tūm. Nhyim me te kãxirãxo ari uwpreo ba. ⁴ Nãm me te kadjy kãxirãxo te djë djãmë kãxirãxo kãkrã djë djã mýn te o uwpre nhyim mã ari kãkrã djë djã rênho ba. Ne mã ari kãxirãxo te djë djã kukënh ba. Nhyim me kute unënh mex kadjy te: me týtõ kute urãk'ō prãmje. ⁵ Nhyim akati kunikôt ne akamãt kunikôt me'ōja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre

më amijo kajkepo ba. Nãm ari ãmra ban ari këno amijayro ba. ⁶ Me'ōja katon arým amybým Jeju pumū. Omūn arým tu 'ýr prôt ne. Prôt ne 'ýr bōx ne arým ibôn nhý. Kute kum amijo ã'wýr kadjy ne parbë ibôn nhý. ⁷⁻⁸ Nhyim kam kum kabën ne kum,

—Me karō, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyim me'ō me karō punu kukwakam arým kum kabën ne. Kãj bê kum ãmrakam kum kabën ne kum,

—E kum, mýj nã Jeju? Abë kãjkwakam Metindjwýnh Kra. Mýj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metindjwýnhmã akabën pydjín jarën ijã kum, “Dja ba kamjër kët”, ane. Dja ga ã Metindjwýnhmã anen arým ikamjër kët ba arým itokry kët. Nãm ã me'ō kum ane.

⁹ Nhyim kum, “Mýj ne anhidji kute”? ane.

Nhyim kum,

—Me ikräpti:kam, inhidjibë ne kräptítire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrik wãnh me ja mōr djã kurūm me ijanor kët, ane.

¹¹ Nhyim wãnh angrō jamy kräpti: krãnhrekam ãkur mō. ¹² Nhyim me karō punu kräpti amijo a'uw ne kum,

—Gop angrō jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhyim memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyim me karō punu kräpti arým me'ōmã iren kurūm kato. Katon arým angrō jamymã wadjã. Nhyim angrō jamy arým amibëx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngōo aminhimex ne arým kuní ty. Angrō jamy kubë 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhyim wãnh angrō jamyo djuw mex djwýnh ar arek omūnhō dja. Ne kam mã krãrxmã tën arým memã arë. Arwãkam me jamë ne memã arë. Nhyim me kute mýjja pumūnhmã amū 'ýr mō. ¹⁵ Jeju 'ýr mōn 'ýr bōx. Nhyim me'ō me karō kute kum irerja arým arek nhý. Nãm arým kã jadjãn no mextiren nhý. Nhyim me kum uma ne. ¹⁶ Nhyim ar kumrëx kute omūnhja arým me'ōja'ã ajarë. Ne ar ajte angrō jamy'ã ajarë. ¹⁷ Nhyim kam me Jejumã ã'wýrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurūm akato, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju ajte kãkam ýrmã tē nhyim me'ō me karō kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akôt ajkamë, ane.

¹⁹ Nhyim kum,

—Kati, mã. Akubyn anhürkwã 'ýr tē. Aje meo anhōbikwa wã'ýr tē. Memã Bënjadjwýr djwýnh'ã ajarë. Kum akaprín kute ajo mex'ã ajarë, ane.

²⁰ Nhyim kam arým mã tën amū pyka nhidjibë Krãrxabë 10'ýr bōx. Ne kam Jeju kute o

* 4:39 Adjãkam kute kabëno mýjja kuní nhípëxkôt arým kôkmã bën týt.

mex'ã me kunĩmã ujarẽnh ar ba. Nhyim me kunĩ te kute mýjja marmã kam no tyn ku'ẽ.

Me'õ kurerer tyk'ã ujarẽnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhyim kam Jeju ajte kãkam nox ne akãx nhikjẽmã mõ:n kam bõx. Ne kam wabin dja. Nhyim kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprõ. ²² Nhyim me'õbẽ Djajru 'ýr tẽ. Mebẽ idjaer bikprõnh djãkam kubẽ bẽnjadjwýr'õ. Nãm 'ýr tẽnh arým omũ. Omũn kute kum rax jarẽnh kadjy tu parbẽ tým ne nõ. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

–Wãnh ne ikra prĩtire nõn arým tyk 'ýr. Gu 'ýr ga 'ã anhikra dji gẽ à kêt ne imã òn, ane.

²⁴ Nhyim arým kõt tẽ. Tẽ: nhyim me krãptĩ: prĩne aẽr mex ne kõt mõ. ²⁵ Nhyim wãnh me'õ nire kõt tẽ. Kamrõ mã: apõx'ã ne arým amex kubẽ 12 apẽx. ²⁶ Nhyim kamã me ta kute amijo mýjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneõ ba. Djãm kam arým mex got? Kati. Me õ'ã ãm mã tokryõ tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arým õ pi'õk kaprĩ kunĩ krẽ. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mõ.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarẽnh man arým 'ýr tẽ. Me krãptĩ: Jejukõt mõ: nhyim nija mekõt amibẽx mex ne arým kõt bõx. Kõt bõx ne tu Jeju nhĩbũmkõt 'ã kubẽkã kupẽ. ²⁸ Be, kute o anhýr kẽtri ne amim,

–Ba 'ã kubẽkãbit kupẽn arým imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubẽkã kupẽn kupẽnhmẽ ro'ã nhyim arým kamrõ ngrã nhyim arým amikam amimex ma. ³⁰ Nhyim Jeju on kute o mekkõt amikam kuman arým me ipõkri akubyn akẽx ne memã kum,

–Nhyim ne ijã kubẽkã kupẽ? ane.

³¹ Nhyim kõt ba djwýnh kum,

–Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyim ne ikupẽ”? ane, ane.

³² Nhyim kute me'õmã katormã ari mekõt krã. ³³ Nhyim nija arým kute amimex markam 'ýr bõx. Nãm umaje tertet ne tu parbẽ tým. Parbẽ tým ne arým prĩne kum amijarẽnh kum,

–Mrãmri, ba ne ba akã kupẽ ga arým ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhyim kam kum,

–Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrẽx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhýro dja nhyim me kwý bẽnjadjwýr Djajru nhũrkwã kurũm tẽnh ar kãpan arým Djajrumã kum,

–Arým ne akadjwýx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarẽnh djwýnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhyim Jeju Ar kubẽ ate krãn arým Djajrumã kum,

–Kwãrĩk wãnh amã akra tyk puma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuãõ arkum,

–Ar gajbit dja gar ikõt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'ẽmã kum,

–Me arek jakam dja, ane.

Djuãõmẽ ne Xijagu ar axikõt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽnh bõx. Nhyim wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej ãmrao kumex nhyim Jeju arým me omũ. ³⁹ Ne kam arým me'ýr wadjãn memã kum,

–Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm õto nõ, ane. Kute akubyn o ònmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhyim me arým 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhyim kam arým bõm me ano nhyim me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmẽ kõt ba djwýnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djã'ýr aro wadjã. ⁴¹ Ne kam prĩti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm reno me bakabẽnkam kum,

–Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhyim arým ar aẽrbẽ kãjmã djan ar mrã. Nhyim ar arým kõt madjã kreti. Prĩti'ã ne amex kubẽ 12. ⁴³ Nhyim kam arkum kabẽn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

–Ar kum mýjja'õ ngã gẽ kukrẽ, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kãx ne amũ õ pyka djwýnhmã tẽ. Nhyim kõt ba djwýnh ar kõt mõ. Nhyim kam arým 'ýr bõx. ² Nhyim ar'ã arým pi'õk rãrãr. Nhyim arým mebẽ idjaer bikprõnh djã'ýr tẽnh kam 'ýr bõx ne arým wadjã. Ne kam kute memã amikurãdjã jarẽnh kadjy arým amikrax ne. Nhyim me krãptĩ kabẽn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

–Je tõ nhyim nã kum me kukrãdjã ja jarẽ nhyim ã kabẽn mexo ane. Nhyim ne kum àpẽnh'ã karõ nhyim ã mýjja nhĩpẽxo ane. Mýjja pumũnh kêtumrẽx ne ipẽx nhyim kumex. ³ Be, Jejubẽ ne pi'kẽnh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kõt ar apõxjãbẽ ne Xijagumẽ Jõdjemẽ Djudamẽ Ximãõmẽ. Be, ar axikõt apõx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpẽno ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubẽ Jeju kĩnh no kati. ⁴ Nhyim kam amijã memã kum,

–Pyka kunikõt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarẽnh djwýnhmã kãjmã rax kamẽno ba. Nhyim be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Òbikwa djwýnhkam ar ja, õ kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ò pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt krãpti nhípêx prãnje. Te me krãptio mex prãnje. Me kute aparmã rax kamênh prãnkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mýkam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kêtukumrêx, ane.

*Kute Ar kubê 12 janor.
Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6*

Ne kam arým tẽ. Apýnh krĩkõt tẽ. Memã amikukràdjã jarênhõ tẽ. ⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhyr ar arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhyr kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrik wãnh mýjja krãpti byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrik wãnh mokã byr kêt. Kwãrik wãnh djwý byr kêt. Kwãrik wãnh anhõ katõk'y djãkam pi'õk kapri byr kêt. ⁹ Ne ar aparkã ponh jangjên ar anhinõkã pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'ýr mõ. Nhyr me'õ arým ar amã aminhũrkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit anhiwkã. Ne kam me ò krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhũrkwã 'õdjwý jabej. ¹¹ Nhyr godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkã'ã me ò pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirõt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja i Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhyr be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnhõ amrêbê me tím wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnhõ me tím wã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhyr kam ar amũ mõn kãj bẽ me akreo ban memã kum,

—On me amikam akapriren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karõ punu krãpti kute ar meo ba jano nhyr arým memã iren mã mõ. Nhyr ar me kanê krãpti kungrà. Mýjja kangõ kute rõny kangõ pyrãko me kungràn meo mexo ba.

*Djuão'ã ujarênh.
Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9*

¹⁴ Nhyr kam me amũ Jeju jarênhõ ipõk. Nhyr kam mebê idjaer nhõ bẽnjadwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tím ne ar ba. Be, tyk ne akubyn

tĩnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyr me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhyr amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nãr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyr bẽnjadwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyr me kute mut krã'yr, arým akubyn tím ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêtiri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhyr kam Erodji arým kamyrebê prõ pytãn ar o ba. Nhyr kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metĩndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pyta, ane.

Nhyr Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyr arým 'ýr me krãkamngõnh jano. Nhyr me arým o tým ne kubê ijê. ¹⁹ Nhyr kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katãt ar amijo ban Metĩndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utãr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwýnh jarênhõ ýr kunikõt Erodji ari amim,

—Je tô mýj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kõt kute amijo anhyr prãnje. Nhyr be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyr kam arým mrãmri kute bĩn kadjy ò akati bõx. Erodji rwyk djãkam ò akati arým bõx. Nhyr ò akatikam arým bu'ã bẽnjadwýrreja ro'ã àkuro nhý. Apýnh ò me rũnh djãri, ò krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr djãri, ò pykabê Garrêjakam me ò nêkrêx rũnh djãri, me kunĩ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²² Ne ò kwý krêno nhý nhyr Erodjij kra kurerer arým me'ýr wadjã. Ne kam memã to nhyr me arým kum kĩnh. Erodjimê me ro'ã ýrja kum kĩnhĩ. Nhyr kam Erodji kurerermã kum,

—Mýj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mýjja'õ kĩnh ne imã arê ba arým amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênh mãmjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtukumrêx nhyr Metĩndjwýnh arým ima. Dja ga amã mýjja'õ kĩnh ne imã arê ba arým amã òrkumrêx. Nãr godja amã inhõ pyka kuto katê kĩnh jabej ba arým amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhyr kam arým katon nã kukij ne kum, "Õ mýj dja ba kum arê"? ane.

Nhyr kum,

—Xó, ngómã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhyam amibêx ne ajte bēnjadjwýr rax'ýr wadjãn kum,

—Ó kum amikrà kêt ne ngómã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngónh purortikam adjãn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyam kam bēnjadjwýr rax arým kaprîren ôkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabēn jarēnh mãmđji nhyam Metĩndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Inhō me rũnh mrãmri ikabēnkumrēx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabēn ne kum,

—Amrē Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhyam arým mebê ijê djã'ýr tēn wadjãn arým Djuão mut krãtan kam arým ngónh purortikam krã djã. Ne kam kurerermã o tēn o bôx ne arým kum kungã. Nhyam arým nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnh ar arēnh man arým 'ýr tē. 'Ýr tēn 'ýr bôx ne kam arým Djuão nhĩ mýn o tēn arým kēnkrekam adjã. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarēnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krĩkôt tē:n kam arým akubyn Jeju'ýr tēn 'ýr bôx ne 'ã akuprō. Ne kam kum amijã ajarē. Kute mýjja nhípēx kunĩ'ã kum ajarē. Kute memã kukràdjã jarēnh kunĩja kum 'ã ajarē. ³¹ Nhyam me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhyam ar te ō kwý krēn kadjy amijo ane. Nhyam kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tēn kam bôx ne bakókam kôto nhý, ane.

³² Nhyam kam ar ate arwãkam ýr kadjy kãkam nhýn arým nox ne. ³³ Nhyam me krãptĩ ar mōrkôt amim nokre pumũn arým ar ibej prôt ne. Krĩ kunĩ kurũm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arým akãx nhikjêbê ar kukãm akuprō. ³⁴ Nhyam kam ar kã dji nhyam Jeju wabi. Wabin arým me krãptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwýnh kêt kam mrykĩ'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyrãk, ane. Kam ne arým kum me kaprĩn arým memã kukràdjã krãptĩ jarēnhmo krax ne. ³⁵ Nãm memã arēnhō dja: nhyam kam arým 'ã myt ibō. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum,

—Arwã jakam mýjja kêt nhyam arým amykry mex ne. ³⁶ Me ano gē me amũ apýnh kikremã mōn amũ apýnh krĩmã mō. Dja me amim ō kwý krēn djã jamý, ane. ³⁷ Nhyam arkum,

—Ar ga dja gar memã mýjja ngã gē me kukrē, ane.

Nhyam ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'òk kaprĩ kumexjao djwý jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã ōr nhyam me kute krēnmã? ane. ³⁸ Nhyam arkum,

—Mýj ne ar anhō djwý kute? Tēn omũ, ane.

Nhyam ar arým bu'ã me ku'ê kôt tēn omũ. Ne akubyn 'ýr bôx ne kum,

—Ē, djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhyam kam arkum,

—Ar memã arē gē me apýnh bōre ngrãngrãkam krĩ mō, ane.

Nhyam ar arým apýnh me krĩ kadjy memã karō. ⁴⁰ Nhyam me apýnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhyam me kwý kubê 100'ã kabēn ne krĩ mō. Nhyam me kwý kubê 50'ã kabēn ne krĩ mō.

⁴¹ Nhyam djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãmã o kãjkwa jabēn Metĩndjwýnhmã o amikĩnh jarē. Ne kam djwý kokij ne kôt ba djwýnhmã kungã nhyam ar memã ōro mō. Ne kôt tepdjwý ã o anen arým me kunĩmã kungã. ⁴² Nhyam kam me kunĩ ō kwý krēn arým ajne. ⁴³ Nhyam kam me arým tepmē djwý janhy ngij ne 'ã akre. Nhyam arým 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kãtãm. ⁴⁴ Be, me my kute djwý krēn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremē me prĩrē'ã akre kêt.

Ngó'ã tēm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwýnhmã kum,

—Aje, on ar mōn kãkam nhýn ikukãm akãx nhikjēmã rēn krĩbê Bexadamã tē. Ba me ano gē me on mã mō, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ýr tēn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arým Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy krãnh'ã tēn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arým kãkam ngó nhípókri mō nhyam Jeju ate atýxã dja. ⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arým kók djãbēr týx. ãbēr týx nhyam ar kute kutã ngó rēnh kurēje ãpēnh raxo nhý. ãpēnh ra:x nhyam arým ar omũ. Ne ãkrēn'ãnh kãr pydjĩkam arým arkôt tē. Ngó'ã arkôt tē. Tēn kam bit ar'ãnh tēmãmã. ⁴⁹ Nhyam ar arým ngó'ã tēmãkôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrē me karō'ō mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arým madjã kreti. Nhyam adjyngkēt nhyam arým arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tē. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arým arkôt kãkam nhý. Kãkam nhý nhyam arým kók djãbēr anhikrē. Nhyam ar ôkre kadjwýnhbê amikabēn kudjan te kute mýjja marmã kam no tyn nhý. ⁵² Be, amũja'ã

ne Jeju te me krápti:mã djwý ngã nhyam ar kute kum kator kêt. Kubê Metîndjwýnh Krajamã kator kêt. Nhyam kam ar te kute marmã kam no tyn nhý. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kãkam ngó'ã mõn kam ar arým pykabê Djenekam akàx nhikjémã bõx ne kã dji. ⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arým amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunikõt prõt ne arê. Nhyam me arým kute memã Jeju bõx djã jarênhja'ýr meo bõxmo krax ne. Me punu nhikwã djãkam ikwã rá'ãja ne me Jeju'ýr meo prõt ne meo bõx. ⁵⁶ Ne kam mã kíkrekabem me punu jadjuw. Krí kryrekam nãr kríraxkam nãr arwãkam Jeju ku'ê djã kunikõt mã kíkrekabem me punu jadjuw. Nhyam me mã Jeju tẽmkõt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akã japkrebit kupê. Ba gop akã japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunikõt arým mex ne.

7

Tu mýjja krê'n'ã ujarênh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjẽumê Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý kríraxbê Djeruxarê kurũm mõn Jeju'ã akuprõ. ² Nhyam Jejukõt ba djwýnh kwý tu ikra põnh kêt kam õ kwý krê nhyam me arým ar omũ. Ne ar'ã kabên ne Jejumã kum,

—Mýkam ne akõt ba djwýnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rá'ã tu ákur ba? Dja me o ane nhyam Metîndjwýnh arým memã axwe jarê, ane.

³ Bir, mebê pardjẽumê mebê idjaer kuní ne me mã me kukãmãkjê kukràdjã'ã no týx ne kam arík abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra põnhkambit dja me aku. Kambit dja Metîndjwýnh memã axwe kêt jarê, ane. ⁴ Ne me me õ djwý jamýnh djã kurũm ban bõx. Ne kam kute ngóo amiku'õnhkambit aku. Be, apýnh me kukãmãkjê kukràdjã kajgo kute ja pyrãk ne krãpti. Nhyam me 'ã no týx ne mã apýnh mýjja ku'õ. Ngõnhkrãmê ngyo ngõnhmê ngõnh tykmê ne me mã ku'õn arík amim,

—Dja ba o ane nhyam Metîndjwýnh imã imex jarê, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjẽumê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê Jejumã kum,

—Mýkam ne akõt ba djwýnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rá'ã ákur ba? ane.

⁶ Nhyam memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metîndjwýnh kukwakam me ajã pi'õk no'õkkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum, “Metîndjwýnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênhõ ban jam ate ibê krãn ban

⁷ imã irax jarênh kajgo ban kam ta kukràdjão ikukràdjãn memã arênhõ ba. Ne kam ta kukràdjã'ã memã kum, Metîndjwýnh kukràdjã, anhýro ba.'

Nãm ã Metîndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akam-ingrãnyre arým akabên kajgo Metîndjwýnh kukràdjãn memã arênhõ aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. ⁸ Be, Metîndjwýnh ne me kute katãt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjã'ã ano týx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmê ngõnhkrã ku'õ. Apýnh me akukràdjã kajgo kute ja pyrãk krãpti ga me 'ã ano týx ne ar o aba. Ne kam arík 'ã abenmã kum, “Dja Metîndjwýnh kõt imã ijaxwe kêt jarê.” ⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metîndjwýnh kute katãt amijo aba'ã me amã karõ ga me arým kabên ma. Djãm mrãmri Metîndjwýnh kukràdjã kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjã jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjã ja'ã ano týx ne Metîndjwýnh kukràdjã mar kêt ne arým o abikênhõ aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Môjdjê ne Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjã jarênh memã kum, “Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arým bãm'ã nãr nã'ã, 'Gê Metîndjwýnh o ajkê', anhýr jabej gê me tu kubí”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyam be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kõt arík memã kum, “Me ajõ godja anã nãr abãm mýjja'ã ajwýr ga aje kubê anhõ mýjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã õrmã. Aje mýjja 'ã ijwýr ba arým o Metîndjwýnh nhõ mýjja. Kam ba te ije amã õrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhyam kam arým pijãm ne akubyn 'ã ajwýr kêt”, ane. ¹² Ga me aje ã memã 'ã karõo anhýrkam arým me nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnênhõ aba. ¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênhõ aba. Metîndjwýnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me arým Metîndjwýnh kabêno me kukràdjã kajgon akukràdjão arým nãmê bãmbê õdjý'ã memã adjãpnênhõ aba. Aje Metîndjwýnh kukràdjão me kukràdjã kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwýr me kunī 'uw ne memā kum,

—Ĕ, dja ga me akunī imaro nhýn ik-abĕn markumrĕx. ¹⁵ Me kute apýnh mýjja'ā memā kum, “Ja dja ga ām omū. Dja ga krĕn arým ajaxwe”, anhýro ba. Nhyem be, Metĭndjwýnh, djā ne me mýjja 'ō krĕ nhyem arým kum, “Ja ne ga krĕn arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabĕn punukam ne memā axwe jarĕ. Me ākĭnhĭkam ne memā arĕ. Me ari prō, mjĕn kupa'ā kurĕ bakam ne memā arĕ. Me 'ĕxnĭkam ne memā arĕ. Axwe'ōkambit ne Metĭndjwýnh memā axwe jarĕ. ¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabĕn markumrĕx. Nām ā Jeju memā ane.

¹⁷ Ne kam arým me bĕ kikremā wadjā. Nhyem kōt ba djwýnh arým kukij ne kum,

—Nā gām ar imā, “Djā ne me mýjja 'ō krĕ nhyem Metĭndjwýnh kum, 'Ja ne ga krĕn arým ajaxwe', ane? Kati”, ane. Tām ne ga arĕ nhyem ar ibĕ bipdjur rā'ā ne, ane. ¹⁸ Nhyem kam arkum,

—Je tō djām ar gadjwý ajamakke kĕt? Be, mrāmri ne me kute mýjja'ō krĕnkōt Metĭndjwýnh memā axwe jarĕnh kĕt. Djām ar aje ja mar kĕt? ¹⁹ Be, aparmā ne mýjja mrām ne tikkremābit wangij. Mýjja'ō kurja ne me kute amim mýjja'ā karō djākam ngjĕx kĕtkumrĕx. Me tikkremābit ne wangij ne kam atykmā arým apōx. Me kute amim mýjja'ā karō djāmā ngjĕx kĕtkam Metĭndjwýnh kute kōt memā axwe jarĕnh prām kĕt, ane. Jeju kute ā arkum anhýro arým me ō mýjja krĕnja kunī mex jarĕ.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurūm me kabĕn punu apōx ne me āpĕnh punukam ne Metĭndjwýnh memā axwe jarĕ. ²¹ Me kadjwýnhbĕ, me amim mýjja'ā karō djākam ne me amim axwe'ā karō nhyem arým me kurūm apōx. Me kute amim axwe'ā karōkam ne me kute me prō puro nār me mjĕn puroo ākĭnh ne ro'ā ikwāja'ā amim karō.

Ne prō djwýnh nār mjĕn djwýnh kupa'ā kurĕ'ā amim karō.

Ne kute me par'ā amim karō.

²² Ne kute me bĕ mýjjaō ākĭnh'ā amim karō.

Ne kute mýjjaō atom rūnh'ā amim karō.

Ne kute meo bikĕnh'ā amim karō.

Ne memā 'ĕx ne kute me noo biknor'ā amim karō.

Ne kurĕ ba'ā amim karō.

Ne te ta kute me urāk prāmje ngyrk.

Ne me'ā kabĕn punu'ā amim karō.

Ne amijo āmrati.

Ne bĕn kati.

Me kute amim axwe'ā karō ne ja. ²³ Me axweja kunī ne me kurūm apōx. Nhyem kam kōt Metĭndjwýnh memā axwe jarĕ. Nām ā Jeju kōt ba djwýnh arkum ane.

Me'ō nire bajtem kute tu amim kamnhĭkumrĕx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arým me bĕ tĕ. Tĕ:n kam krĭraxbĕ Xirumĕ krĭraxbĕ Xidōkuri pykaja'ýr bōx. Ne kam arým kĭkre'ōmā wadjān nhý. Ne bit kute me'ōmā amijo amirĭt kĕtmā. Ne kam te kute me bĕ amijo bipdjurmā. ²⁵ Nhyem me'ō nire arým arĕnh ma. Kubĕ ne me bajtembĕ kregu'ō. Pykabĕ Xirij Penixijkam ne rwýk djā. Me karō punu ne kra prĭtio ba. Nām arĕnh man arým 'ýr tĕn parbĕ ibōn nhý. ²⁶ Ne arým Jejumā krao a'uw ne kum,

—Amrĕ tĕn me karō punu kute ikra prĭtio baja jano gĕ kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prām kĕt. Nām kute ō me bĕ idjaerbit kumrĕx o mexo bamā. 'Ā kute kum ujarĕnh nhyem kōt kute marmā ne ō me bĕ idjaer'ā me prĭre jakren kum,

—Gĕ me prĭre kumrĕx djwýo amityxmā. Nok ba ren me prĭre nhō djwý rop kraremā kurĕ nhyem ren kam punure, ane. Djām mrāmri ne djwý'ā ajarĕ? Kati. Kute meo mex'ā ne djwý jakren kum 'ā ajarĕ. Nām,

—Nok ba ren me prĭre nhō djwý rop kraremā kurĕ nhyem ren kam arým punure, ane.

²⁸ Nhyem nija arým amim,

—Ijā ne rop krare jarĕ, anen arým kum,

—Tukwa, mrāmri Bĕnjadjwýr djwýnh. Kōt ne ga arĕ. Nhyem be, godja wānh pĭponh krakri djwý jaūm rōrōk. Aūmbit dja rop krare arým kukrĕ. Kam gop badjwý ibĕ rop krare pyrāk tu imā ikrao mex, ane.

²⁹ Nhyem kōt kum,

—Be, aje imā akabĕn wā jarĕnhkam adjumar mex ne tĕ. Arým ne me karō punu akramā ire, ane.

³⁰ Nhyem kam arým ũrkwāmā akĕx ne 'ýr bōx. Nhyem wýnhřām me arým me ikwā djākam kra prĭti dji nhyem nō. Me karō punu arým kum ire nhyem arek nō nhyem arým omū.

Kute me'ō jamakke kĕt ne kabĕn tōo mex.

³¹ Nhyem kam krĭraxbĕ Xirumĕ Xidōkuri pykaja kurūm tĕ. Tĕ:n kam amū pyka nhidjĭbĕ Krĭraxbĕ 10jakōt tĕ. Ne tĕ:n kam arým imōtibĕ Garrĕja'ýr bōx. ³² Nhyem wānh me'ō jamakke kĕt ne kabĕn tōja. Nhyem me arým 'ýr ō bōx ne kum, “Gop 'ā anhikra dji”, ane.

³³ Nhyem ate kute o ām kadjy amū me krāptĭ bĕ o tĕ. Ne kam aktā amakkremā aminhikra'i jadjān aptōn ōtodjwý kupĕ. ³⁴ Ne kākwa jabĕn kum kaprikam arým amityk djā mĕ. Ne kum, “Epata”, ane. Nām ren me bakabĕnkam kum, “On ajamakke kajrer”, ane. ³⁵ Nām kum ane nhyem arým amakke kajrer ne kabĕn mex ne. Nhyem kam akubyn me'ýr o bōx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, "Gora ipudju", ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhyr me ate mã: pyka kunikõt abenmã arẽno ba. ³⁷ Nãm me'õo mex nhyr me te kute marmã kam no tyn ku'ẽ ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanẽ djari me kunõ mexkumrẽx. Nãm me umar kẽto mex nhyr arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kabẽn kêt djwÿo mex nhyr arÿm akubyn kabẽn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhyr kam me krãpti: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwÿ krẽn djã kêt. Nhyr kam arÿm amiwÿr kõt ba djwÿnh ar ku'uw nhyr ar bõx nhyr arkum,

² —Imã me krãpti:ja kapri. Me iro'ã krÿ'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apẽx. Ne kam arÿm me õ mÿjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhyr me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhyr ren me tyk djã me kupa. Djãm jãnh got. Onj me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyr kõt ba djwÿnh ar kum,

—Kapõt kukrit jakam ne gwaj te me krãpti:ja kadjy djwÿ kumex prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhyr Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhõ djwÿ kute? ane.

Nhyr ar kum, "Djwÿbê 7", ane.

⁶ Nhyr kam me krãptimã kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyr kam me arÿm nhÿ. Nhyr kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kõt ba djwÿnh arkum kungã nhyr ar mã me krãptimã adjuw. Nãm ar memã adjwÿro mõn kam arÿm adjwÿr pa.

⁷ Ne kam ar õ tepprãre ngrẽre nhyr o Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwÿ jadjwÿ, ane.

⁸ Nhyr kam ar memã adjwÿro mõn adjwÿr pa. Nhyr kam me arÿm kukrẽn arÿm ajne. Nhyr kam me arÿm aũm ngij ne 'ã akre nhyr kaxnokai ipubê 7 'ã kãtãm. ⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwÿ krẽ.

Nhyr kam memã kum, "Aje, on me ajmã", ane. ¹⁰ Ne on kõt ba djwÿnhmẽ ro'ã kãmã wadjãnhÿ. Nhyr ar arÿm nox ne rẽn kam arÿm pykabê Tamanu'ãnh kã djin wabi.

Kute kãjkwa kurũm mÿjja'õ nhipẽxmã ne me kum 'ã ã'wÿr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhyr mebê pardjẽumẽ mebê xadjudjẽumẽ Jeju'ÿr bõx ne kukij ne mrãmri

kubê Metĩndjwÿnh Kra ne kute mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx jabej 'ã kum apnẽn kum,

—Goja kãjkwa kurũm mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx bar omũn kõt ama, ane.

¹² Nhyr amikadjwÿnhbê kum djã mẽn memã kum,

—Je tõ mÿkam ne ga me akamingrãnyre mÿjja'ã ijuw? Ije me amã mÿjja pumũnh kêt'õ nhipẽx ga me aje omũnh prãm kêtumrẽx. Mrãmri ne ba me amã ikabẽn kumrẽx, ane. ¹³ Ne kam arÿm mebê akẽx ne tẽn ajte kãmã wadjã. Wadjãnh akãx nhikjẽmã rër kadjy arÿm nox ne.

¹⁴ Nhyr kam djwÿ ar kumãnhkutã nhyr kõt ba djwÿnh kute byrmãn arÿm o amak kêt kati. Nhyr wãnh kãkam djwÿ pydjibit nõ. ¹⁵ Nhyr kam Jeju me kute me kukrãdjã kajgo mar kêt kadjy ne kõt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabẽn ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djã djwÿ djõmkam kapĩnja pumũ. Nhyr arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwy dja gar me kukrãdjã man kõt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjẽu kukrãdjã nãr Erodji kukrãdjã dja gar aman kõt ar amijo aban arÿm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukrãdjã mar kêt ne kõt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyr kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukrãdjã kajgo'ã djwÿ nhigot djã jakre nhyr ar kute mar kêt. Nhyr kam arÿm ar kabẽn man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, "Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane", ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabẽn kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? ¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwÿ ngrireo me krãptio djuw mexja djã ne gar arÿm o ajamak kêt kati? ¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwÿ kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bõx. Ar aje djwÿ janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar Jejumã kum, "Kaxnokai ipubê 12", ane.

²⁰ Nhyr ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bõx. Ar aje kam djwÿ jaũmo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyr ar kum, "Kaxnokai ipu kubê 7", ane.

²¹ Nhyr kam arkum,

—Djãm djwÿ'ã ne ba ar amã arẽ? Djãm 'ã ne ba ar amã, "Ari amijã ano tÿx", ane? Kati.

Djwý'a'ã ne ba ije ar amã ja jarënh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rá'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arým kríraxbê Bexadamã tën bôx. Nhyam kam me Jeju'ýr me'õ no rão môn o bôx ne kum, "Gop kupê gé mex", ane.

²³ Nhyam arým me'õ no rá nhikra 'amýn krí kurûm o katon atykmã o tê. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

–Djãm arým ga mýjja'õ pumû? ane.

²⁴ Nhyam kãjmã krãn kum,

–Arým ne me kute pí pyrãk ne mrã ba omû, ane.

²⁵ Nhyam ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhyam arým no mex. No mex ne arým kute me kuní pumûnh mexkumrêx. ²⁶ Nhyam kum,

–Aj mã. Dja ga katãt anhürkwãmã tê. Kwãrik wãnh krãmã atêm kêt. Ne kwãrik wãnh krikam me'õmã ijarënh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirû.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bënjadwýr raxbê Piripi nhô kríraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krí djari. 'Ýr ne Jejumã kôt ba djwýnhmê ar mō. 'Ýr mō nhyam Jeju arým arkum,

–Ë, ar imã ijã me ujarënh jarê ba kuma, ane.

²⁸ Nhyam ar arým kum,

–Nãm me kwý ajã, "Ngómã me angjênh djwýnhbê Djuão", ane. Nhyam me kwý ajã, "Me bakukãmãre Erij. Metíndjwýnh kukwakam ujarënh djwýnh raxbê Erij", ane. Nhyam me kwý ajã, "Me bakukãmãrekam Metíndjwýnh kukwakam ujarënh djwýnh ar 'õ." Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyam ajte arkum,

–Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam Pedru kum,

–Abê ne Kritu. Abê me inhô Bënjadwýrbê kumkati, Metíndjwýnh tïn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipýtãr ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrêbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhyam arým Metíndjwýnh ajano ga arým bôx, ane.

³⁰ Nhyam arkum,

–Kwãrik wãnh me'õmã ja jarënh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bïn'ã amijarënh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarënh arkum,

–Ba ije amijo inhî ne ar awýr irwýkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metíndjwýnh ijano ba tê. Dja me rûnh ikanga. Mebêngêtmê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê dja me memã ikanga nhyam me arým ibi. Nhyam ijã akatin

akatin akati ba akubyn itïn ne, ane. ³² Nãm Jeju arkum ja jarënhô amirítumrêx. Nhyam Pedru arým Ar kubê o tën ar kãxã nêje kum bën týxmo krax.

³³ Nhyam kam arým kôt ba djwýnh'ýr akêx ne ar omûn Pedrumã bën týx ne kum,

–Arým akabên kute Xatanaj kabên pyrãk. Amû imã akre rax ne dja. Ga Metíndjwýnh kôt adjumar kêt. Me kãtãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãpti:mê kôt ba djwýnhmê amiwýr me ku'uw. Nhyam me arým 'ýr bôx nhyam memã kum,

–Gêdja ga me ajõ mã ikôt abikamênh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt ne mã amim, "Djãm ba ije amijo kïnhmã? Kati", ane. Dja ba ityk kadjy inhô píte'y mýn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô píte'y mýnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rá'ã ne mã ikôt ajkamê. ³⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tê. Nhyam be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyam me kute me bïn jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tïn ne ba rá'ã: rá'ã ne. ³⁶ Nhyam ren me'õ pykabê mýjja mexja kuní, nèkrêx kuníja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren õ nèkrêxja ren wãnh kumex. ³⁷ Nhyam mýj pãnh ne ne ren Metíndjwýnhmã arê nhyam ren akubyn o tïn nhyam ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarê nhyam akubyn ajo tïn prãm kêtumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mýjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kïnh kêt ne mebê prôo àkïnhô baja pumû. Me jadjwý ne me kum ikïnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'õ ikam pijãm ne ikukràdjãkam pijãm jabej ba badjwý gêdja ba amipãnh kam ipijãm. Ba ije amijo inhî ne me awýr irwýk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipyma:n ar awýr bôx. Kadjy mrãnh djwýnh pyma:mê ro'ã ar awýr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyam tãmja kam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijãm ne. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarënh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

–Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bënjadwýr rax mê. Dja ba bôx ne ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atïnri iraxkôt ipumû, me akadjy ibënjadwýr rax ne ipymakôt ipumû. Mrãmri ne ba ikabênja, ane.

² Nhyam kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhyam

Jeju arým krānh prēkti'ā wabi. Nām Pedrumē Xijagumē Djuāo ar aprōn aro wabin ate ar ro'ā me kākā dja. Ne kam arým ar kuka kōnh atemā aminhipēx. ³ Ne ō kubēkā arým adjēnh ne aka: kute kakūm arngrokam aka pyrāk. Ren kubēkā pōnh djwýnh'ō kubēkā'ō pōn ren kubēkā jakao kute Jeju kà jaka tēp kētkumrēx. ⁴ Nhyam kam me kukāmārebē Erijmē Mōjdjē arým arkum amijo amirīt ne. Nām ar Jejumē abenmā kabēno dja nhyam ar ar omū.

⁵ Nhyam Pedru kum,

—Be, ujarēnh djwýnh, jakam ne gwaj arým bakīnhkumrēx. Dja bar ar amā kīkre'ā irōx nhīpēx. Dja bar amā 'ō nhīpēx, Mōjdjēmā 'ō nhīpēx, Erijmā 'ō nhīpēx, ane. ⁶ Ar madjā kretikam ne Pedru umaje Jejumā kabēn ka-jgo jarē.

⁷ Nhyam kam kakrā'ō arým amirīt ne ar kuno. Ar kuno nhyam Metīndjwýnh arým kakrā kurūm kabēn nhyam ar arým kuma. Nhyam arkum,

—Ikra ne wā. Imā abē:. Tām wā dja gar kabēn man kōt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyam ar te ar abej amibu'ā rīt. Nhyam Jeju pydjībit dja nhyam ar omū. Arým ne Mōjdjē ar ar aērbē mā tēn arým amirīt kēt ne.

⁹ Nhyam kam ar arým krānh prēkti'ā rwýk tē. Rwýk tē nhyam Jeju arým ar kute omūnh'ā arkum karōn arkum,

—Ar aje omūnhja kwārīk wānh jakam me'ōmā 'ā adjujarēnh kēt. Ba ije amijo inhī ne ibōxja ityk ne akubyn itīnkambit dja ga memā 'ā ajarē, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arým 'ā ujarēnh kēt. Ne rwýk tēn kam aben kukij ne abenmā kum,

—Jeju kute gwaj bamā, “Ityk ne akubyn itīn”, anhýrja. Mýj'ā ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumā kum,

—Mýkam ne Mōjdjē kukrādja mar djwýnh memā kum, “Erij kumrēx dja bōx. Nhyam kam totokbē Metīndjwýnh bōx ne ar meo ba”? ane. Mýkam ne me mā memā ja jarē? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gēdja me'ō kute Erij pyrāk kumrēx bōx ne akubyn Metīndjwýnh'ýr me kunīo akēx ne. Meo akēx nhyam me arým amim maro ba. Mýkam ne ba ije amijo inhī ne ibōxja badjwý amrēbē: me ijā me bakukāmāremā kum, “Dja arým tokry kumex ma nhyam me memā kanga”, ane?

Nām me ā ijā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nām ā Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngōmā me angjēnh djwýnhbē Djuāo'ā arkum,

—Ba ar amā arē gar ama. Mrāmri, me'ō kute Erij pyrāk ne arým bōx. Nhyam kam me arým mar kēt ne amikīnhje o bikēnhō ba. Amrēbē: me bakukāmāre kute Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōkkam me kute o anhýrmā

kōt ne me arým ā o ane, ane. Nām krānh'ā rwýk tēmkōt ne Jeju ā arkum ane.

Kute me karō punumā ākjē.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwýk tēn kam arým kōt ba djwýnh kwý aro rām ne ja. Ar arkōt krānh'ā ābir kētjao rām ne ja. Nhyam me krāptī ar'ā akuprō. Nhyam Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ar aktā kabēno aben japanho dja nhyam Jeju arým me omū. ¹⁵ Ne me aērbē bōx nhyam me kunī kam no tyn kumex ne 'ýr prōt ne kum,

—Djām arým ne ga bōx? Djām arým ne ga bōx? ane.

¹⁶ Nhyam kam abej Mōjdjē kukrādja mar djwýnh kukij ne memā kum,

—Mýkam ne ga me akabēno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyam kam me krāptīkōt me'ō āmja kum,

—Ujarēnh djwýnh, awýr ne ba bit ikrao itēm mā. Me karō punu ne o ba nhyam ibē kabēn kētkumrēx. ¹⁸ Nhyam apýnh kute par djāri pyka'ā kurē nhyam ajmrō prōt ne āpjānh ne āpnhirēnhō nō. Awýr ne ba bit o itēm mā ga adjām kēt. Ba kam tu akōt ba djwýnh'ýr o bōx ne arkum,

—Dja gar ano gē kum ire, ane. Nhyam ar te kute kujaēkmā o dja. Nām ā me'ō Jejumā ane.

¹⁹ Nhyam kam Jeju me'ýr akēx ne memā kum,

—Je, me akamingrāny aje amim ikamnhīx kētkumrēx ne ajaxwe. Mýj dja ijā akati, akamāt kō kute ba me akam arek ar iba? Nā bām me awýr bōx ga me ajamakkre kētkumrēx ne prīne akabēno ikaty. Nā bām te amiwýr me akam ama ga me arīk ar aba, ane. Ne kam bāmjamā kabēn ne kum,

—Amrē akrao tē, ane.

²⁰ Nhyam me arým 'ýr o bōx. 'Ýr o bōx nhyam me karō arým Jeju pumūn ajte me'ō kraja bī. Kubī nhyam arým pykabē tým ne āpnhirēnhō nōn ajmrō prōto nō.

²¹ Nhyam Jeju arým bām kukij ne kum,

—Mýj ne kute bīn kraxkam 'ā amex kute? ane.

Nhyam kum,

—Prīrekam ne kum o krax. ²² Nām te: kute bīn mexmā ar o ba. Nām kute kuwymē ngōkam rēnh krāptī. Aje me karōbē utār mar jabej utā. Amā ar ikaprīn utā, ane.

²³ Nhyam Jeju kum,

—Be, Metīndjwýnh umaro kute mýjja kunī jakrenh mexi. Me tu amim kamnhīxkumrēx nhyam arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhīxkumrēx nhyam arým amā akrao mex, ane.

²⁴ Nhyam kam bām no kangō prōtmē ro'ā on kāj bē kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, arým ba amim kamnhix. Gop ga imã 'ityx jadjã ba gop tu amim kamnhixkumrêx, ane.

²⁵ Nhyim me arým itepato prôt ne 'ã bikprônhô dja nhyim Jeju arým me omũ. Ne arým me karõ punumã bēn tÿx ne kum,

—Me karõ, aje me'õ bõktimã kabēn kētmē amakkre kēt jadjãr. Ba ne ba amã ikabēn ne. On kum anhiren kwãrik wãnh ajte o aba kētkumrêx, ane.

²⁶ Nhyim arým amran bĩno bê mex ne arým kurũm kato. Nhyim arým kute tyk pyrãk ne nõ. Nhyim me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhyim Jeju arým ikra 'amýn kãjmã aro tē nhyim arým kãjmã dja.

²⁸ Nhyim Jeju arým tēn kikremã wadjã. Nhyim me kãxã kõt ba djwýnh ar arým me karõ jabej kukij ne kum,

—Mýkam ne bar te ije me karõ punu kujaekmã o ane? ane.

²⁹ Nhyim arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyrãk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhyim arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarēn.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tēn amũ pykabē Garrējakõt tē. Nãm mebē amijo bipdjuro tē. Jeju kute me kãxã kõt ba djwýnh arkum amijã ujarēn prãm. Ne kam mebē amijo bipdjuro tē. Tē:n kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxa dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjēkēt apēx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjēr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyim ar amim,

—Je tũ, mýj'ã ne kabēn ja jarē? ane. Ne kam ar kute kukjēr kēt. Jeju kute arkum kabēn pymaje ar kute kukjēr kēt.

³³ Ne kam mō:n kam arým krĩrãxbē Kapanã'yr bõx ne kikremã wadjã. Nhyim kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkõt ne gar aktã akabēno aben japanho mō. Mýj'ã ne gar abenmã akabēn ne? ane.

³⁴ Nhyim ar arým anihkrē ne. Be, prykõt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabēn mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyim ar arým pijãm ne anihkrē ne.

³⁵ Nhyim kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kõt ba djwýnhbē 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajõ araxo kutewa prãm jabej gēdja amijo kajgon me katē tēn kam tu me kunĩmã àpēnh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prĩre'õ nhikra 'amýn o tēn ar ipõkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ —Ē, ga, me'õ prĩreja pumũ, kãtam mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyrãk kĩnh, kum me'õ kãtamja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwý kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhyim Djuão arým kum,

—Ujarēn djwýnh, ba amã arē. Me'õ gwaj bakõt ba kēt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarē. 'Á anhidji jarēn me karõmã kum, "Ba Jeju kukwakam amã ikabēn ne. On kum anhire." Nãm ã anhyro dja bar arým omũ. Ne kam gwaj bakõt ba kētkam kum, "Kwãrik wãnh", ane.

³⁹ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh kubē adjãptãr kēt. Be, godja me ikukwakam mýjja pumũnh kēt nhípēx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabēn punu jarēnhmã. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurē kētja ne gwaj bajo õbikwa. Kam kwãrik wãnh kubē adjãptãr kēt. ⁴¹ Ba ne ba ibē Kritu. Gar ikõt abakam godja me'õ ar amã ngõnhkrãkam ngõ nhõr jabej. Ba dja ba prãmri kum àpēnh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx.

⁴² Nhyim be, me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhyim kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnē nhyim ren arým kõt axwe nhyim kam ren me õkre'ã kēnpoti nhõ. Kute memã axwe'ã àpnēnh djwýnhja nhõkre'ã kēn jabatãnh nhõ ne ren ngõ jabatãnhmã kumē nhyim ren ngõ kubĩ, ja ne kãjbē tokry. Tokry ngri. Nhyim be kati, Metĩndjwýnh dja prĩne o ajkē nhyim tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukrãdjão àpēnh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpēnh jaxwe kangamã ne Jeju mebē uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anihkra nhikjēo mýjja punu kupēnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anihkra nhikjē kēt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã anihkra rã'ãn ren me biknor tokry djãkam tēn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy põk rã'ã: rã'ãn atyk kētkumrêx. ⁴⁴ Kam kõp kute me kakwýrja tyk kēt nhyim me kute kuwy põkjadjwý par kēt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjēo mýjja punu'yr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjē kēt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkõt atĩn ne ar abakam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djãkam tēn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy põk rã'ã: rã'ãn atyk kētkumrêx. ⁴⁶ Kam kõp kute me kakwýrja tyk kēt nhyim me kute kuwy põkjadjwý par kēt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjēo aje mýjja punu pumũnh tÿx prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren

on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akînhkumrêx. Metîndjwýnh kute me utâr ne ar me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo baja'yr abôxkam ren akînhkumrêx. Ne ren aktâ ano râ'ân ren me biknor tokry djâkam kuwykam tén ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukâmâre ne amrêbê: 'ã memâ kum, "Kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyem me kute kuwy pôkjadjwý par kêt."

Nâm ã Jeju arkum ane. Djâm mrâmri ne ar kute aminhikra, amipar jakârmâ? Djâm mrâmri ne ar kute aminoo pôxmâ? Kati, ar kute âpênh jaxwe krâ'yr ne kangamâ ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjâ jakârmâ arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunî tokry. Kute mrâmri ne me kute Metîndjwýnhmâ mry parkam kadjwanhño mry kunî kangâr pyrâk, ane. Dja me ã tokryo tuknño ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhî jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhî mexkumrêx. Godja kadjwanhî ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhî mex pyrâk ne abenmâ akabên mex, ane.

10

*Me kute prô kanga'ã ujarênh.
Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18*

¹ Ne kam arým krîraxbê Kapanakam me jamâ kâx. Ne tén arým ngôbê Djodão nhikjêmâ rên arým pykabê Djudêja'yr bôx. Bôx nhyem kam me krâptî: ajte 'ã bikprônho dja. Nhyem kam ajte memâ ujarênhho dja.

² Nhyem me bê pardjêu arým 'yr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kujjêrmâ ne kum,

—Djâm Metîndjwýnh kukràdjâ kôt me kute tu prô kangamâ? Nâm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy narâm ã kum ane.

³ Nhyem memâ kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukâmâremâ 'ã karô. Mýj ne memâ arê? ane.

⁴ Nhyem me kum,

—Môjdjê ne memâ kum, "Gê me prô'ã pi'ók no'ók ne kam kanga", ane.

⁵ Nhyem memâ kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memâ prô kanga jarê. Nhyem djâm adjâkamâ ne me ã prôo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjâkamâ, kute mýjja kunî nhipêxkam ne Metîndjwýnh mymê ni ar ipêx ne memâ kum, "Kamâ dja me my prô kadjy arým bâmme nâ arkum iren kam arým prôbit'ã ngrâ ne.

⁸ Nhyem kam ar ã abenâ tým ne kam kute ã typdji pyrâk."

Nâm ã Metîndjwýnh memâ ane. Kam, djâm ar ã amânhkrut râ'ã? Kati, ar kute ã pydji pyrâk. ⁹ Be ga, Metîndjwýnh kute abenâ ar

mênhja pumû. Kwârîk wânh me'ô abenbê aro hikjêr kêt. Nâm ã Jeju me bê pardjêumâ ane.

¹⁰ Nhyem kam ar akubyn kikrekam tén nhyê. Nhyem kôt ba djwýnh arým Jeju kute memâ kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhyem arým arkum,

—Gêdja me'ô prô djwýnh kangan kam atemâ akâxbê me'ômâ kabên ne 'yr môn kam arým mrâmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx. ¹² Nhyem me niredjwý gêdja me mjên kanga nhyem kam atemâ me'ô akâxbê 'yr mô nhyem kam arým mrâmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nâm ã arkum ane.

*Kum me prîre kînh'ã ujarênh.
Mat 19.13; Ruk 18.15*

¹³ Nhyem kam ar ja arým Jeju'yr me prîreo môn o bôx. Kute me kupênhmâ ne ar 'yr meo mô. Nhyem kôt ba djwýnh ar arým néje memâ bën týx. ¹⁴ Nhyem Jeju arým ar omûn arým no kâ nhân arkum,

—Kwârîk wânh arek amrê me prîre iwýr mô, ane. Kwârîk wânh gar me bê adjâptâr kêt gê me arek amrê mô. Æ me kute amijo anhýrbit gêdja Metîndjwýnh me utân me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prîre pyrâk ne amijo kâtâmjabit gêdja Metîndjwýnh me utân me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prîre kute ta amim imarja pumû. Æ me kute amijo anhýr gêdja Metîndjwýnh me utân me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Mrâmri ne ba me amâ katât arê. Nâm ã Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmâ me prîre jamýn me'ã ikra jadjuw ne memâ kum,

—Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex, ane.

*Me'ô nhô nèkrêx kumex'ã ujarênh.
Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1*

¹⁷ Ne kam arým memâ kâx ne ajte prykôt tê. Tê: nhyem me'ô arým 'yr prôt ne arým parbê kônkrâo nhýn kum,

—Ujarênh djwýnh, ga ne ga amexkumrêx. Itîn râ'ã râ'âmâ mýj gêdja ba Metîndjwýnh kadjy nê? ane.

¹⁸ Nhyem Jejubê Metîndjwýnh Kra nhyem ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mýkam ne ga imâ imex jarê? Me'ô pykakam mex kêt kumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex. ¹⁹ Metîndjwýnh kukràdjâ ne ga arým ama. Me kute katât amijo ba'ã kute memâ karôkôt kukràdjâ ne ga arým ama. Nâm memâ kum,

"Kwârîk wânh me par kêt.

Kwârîk wânh me bê prôo adjâkînh kêt.

Kwârîk wânh adjâkînhî kêt.

Kwârîk wânh ajêx ne me kâmex jarênh kêt.

Kwârîk wânh aje me'ô nhô mýjja o aminhó kadjy kwârîk wânh ajêxnî kêt.

Me amâ abâmmê anâ jabên ar kabên ma”,
ane.

Ja kunî ne ga arým ama. Nâm â Jeju kum
ane.

²⁰ Nhyum kum,

—Nâ, ujarênh djwýnh, arým ne ba
ibôktikam ja kunî ma. Ne kam kôt ije ar
amijo iba râ'â:n arým ijabatânh ne, ane.

²¹ Nhyum Jeju arek omũho djan kam kum
kĩnhkumrêx ne kum,

—Be, mýjja pydji ne kute akukrà râ'â. On
tên memâ anhô mýjja wâ ngrân pân̄h pi'ók
kaprî byn me 'uwtf, me ô mýjja kêtjamâ
angân o me kĩnh. Ne kam amrê iwýr tên
mâ ikôt ajkamê. Dja ga â anen kam arým
kâjkwakam anhô mýjja mex kumex. Ne kam
ijâ amijakren aje pite'y mýnh mân prâbé
amâ atokry pyma kêt ne amâ ijabê râ'â ne
mâ ikôt ajkamê.

²² Jeju â kum ane nhyum arým kam kaprî:re
ne. Ne kam akêx ne mâ tê. Kaprî:re ne tê. Be,
ô nèkrêx ne kume:x. 'Â maje ne mâ kaprîren
tê.

²³ Nhyum kam Jeju kôt ba djwýnh ar'ýr akêx
ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prâmâ. Me ô
nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwýnh kute
amim me utâr ne ar meo baja'ýr bôxmâ, ane.

²⁴ Nhyum kôt ba djwýnh te kute marmâ
kam no tyn ku'ê nhyum Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me ô nèkrêx kanârâm ar
baja ne me te Metĩndjwýnh kute amim me
utâr ne ar meo baja'ýr bôxmâ. ²⁵ Ba ar amâ
arê gar ama. Be ga, mry jjabatânhbê kameru
te: kute aguja tekrax kremâ ngêxmâja
pumû. Me ô nèkrêx rũnhdjwý kute urâk. Me
te Metĩndjwýnh kute amim me utâr ne ar
meo baja'ýr bôxmâ nhyum nèkrêx utâ: ne.
Nâm Jeju â arkum ane. ²⁶ Nhyum kôt ba
djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyum mýj me'ô gêdja Metĩndjwýnh
amim utâ? ane.

²⁷ Nhyum Jeju arým ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prâmje
nhyum be, Metĩndjwýnh kute mýjja kunî mar.
Kumâbit ne amirî: ne. Ta ne kute me utârkôt
kute mar, ane.

²⁸ Nhyum kam Pedru kum,

—Ê, arým ne bar inhô mýjja kunîmâ in-
hiren mâ akôt ajkamê, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyum Jeju arkum,

—Ê, godja me'ô imâ âpênh ne memâ ijâ
ujarênh tên kadji arým ô mýjjamâ irer jabej,
ôbikwamâ irer jabej. Ô kikre nâr kamy nâr
kanikwýnh nâr nâ nâr bâm nâr prô nâr kra
nâr ô pykamâ irer jabej ba dja ba kum o
pân̄h rax: ne. Ne pân̄h pyka jakam kum ô
mýjjao akrenh mex ne kum kungâ. Ne pân̄h
ôbikwao akrenh mex ne kum kungâ. Dja
ba kum krâptî: kubê 100 ngâ nhyum pân̄h
ô kikre, kamy, kanikwýnh, nâ, kra, ô pyka

krâptî mex ne. Kamdjwý dja me kâtâm me'ô
jao bikênhô ba. Dja â pykakam ane. Nhyum
ije pykao nykam gêdja Metĩndjwýnhkôt tĩn
ne ar ba râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar
amâ arênhkumrêx, ane. ³¹ Nhyum be, jakam
me rũho kutewaja djâm me kute memâ wa
râ'âmâ? Kati. Me ja krâptî gêdja me kajgo
mex ne me katên tê. Nhyum be, me kajgo
mex ne me katên tẽmja gêdja me pân̄h rũho
kutewa. Nâm â Jeju kôt ba djwýnh arkum
ane.

Ajte amikukâm amityk'â ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumê ro'â prykôt mô.
Krîraxbê Djeruxarê'ýr âbir mô nhyum Jeju tu
kum me uma kêt ne ar kukâm tê. Nhyum ar te
kute marmâ kam no tyn môn arým tĩn prâm.
Nhyum kam arým me kâxâ aro tên arkum
amijâ ujarênh tê. Kôt ba djwýnhbê 12jamâ
ne amijâ ujarênh tên kum,

³³ —Ê, ota gwaj arým Djeruxarê'ýr
badjabirn babôxmâ. Nhyum kam ba ije
amijo inhî dja me apýnh me rũnhmâ
ikanga, me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnh
nhô bẽnjadjwýr arkum ikangan Môjdjê
kukràdja mar djwýnhmâdjwý ikanga. Nhyum
kam me ikâ mex jarên ijâ abenmâ kum,
“Axwekumrêx. Gê me pân̄h tu bĩnkumrêx”,
ane. Ne kam me bajtemmâ ikanga. ³⁴ Nhyum
me arým ijâ bẽno ajkên ikutôn mry kâ punuo
ikaprêprê:k ne. Ne kam arým ibî nhyum ijâ
akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nâm
â arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhyum kam Xijagumê Djuão ar arým 'ýr
bôx. Djebedêu kute ar irja 'ýr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, bar amâ arê ga prĩne
kôt â ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhyum arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomâ? ane.

³⁷ Nhyum ar kum,

—Be, dja ga î anhô me ja kunî amiptân
prĩne amexkumrêx ne apyma. Memâ
anhýrkam bar irax ne anhikô'â memâ
nhý, bar ijô adjubók'ânh nhý nhyum ar ijô
adjuge'ânh nhý. Dja ga â ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhyum Jeju arkum,

—Gêt kon. Nâ gãm ar arík amim 'â karôn
imâ arê. Ba ar amâ arê gar ama. Dja
ba ngônhrâ kam kangô jao ikô. Djâm ar
aje ipyrâk ne kangô jao akôm mã? Dja me
ngômâ ijadjâ. Djâm ar aje ipyrâk nhyum
ngômâ me kute ar ajadjarmâ? Nâm â arkum
ane. Bir, mýj'â ne kangô jao kôm ne ngômâ
adjarmâ akre? Bir, amitokry kume:x'â ne
akre. Ar kute urâk jabej ne ar kukij.
Ar tokry kute Jeju tokry pyrâk jabej ne ar
kukij.

³⁹ Nhyum ar kum,

—Nâ. Kadji ar ije apyrâk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrämri dja gar aje ipyräk ne atokry kumex ma. Mrämri dja gar kangô jao ikô nhym me ngômã ar ajadjã. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utår ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhym kôt ba djwÿnhbê 10 arÿm ar kabên ma. Ne kam arÿm Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh kute meo bao ane gar arÿm ama. ⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajô aben kadjy abênjadwÿr rax prãm jabej tu amijo akâtãm ne me kunimã adjàpênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhÿ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjãpênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rÿt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhym kam ar aje tèn kam krÿraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhym kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptimê ne me Djeriko kurum kator mô. Kator mô nhym wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhym me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne têmja, anhÿro kumex. Nhym arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwÿ'ô. Gop amã ikaprÿ, ane.

⁴⁸ Nhym me krãptÿ arÿm kum bën tÿx ne kum, “E kum anhÿkrê”, ane. Nhym kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwÿ'ô, gop amã ikaprÿ, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju arek kum djan memã kum, —Me ajô tèn kum arê gê amrê iwÿr tê, ane. Nhym me ÿr tèn kum arên kum,

—On akÿnh ne on kajmã dja. Onÿ amiwÿr ajuw, ane. ⁵⁰ Nhym arÿm wãnh inôkãti mên ekrux ne kajmã dja. Kãjmã djan arÿm Jeju'ÿr tê. ÿr tèn arÿm ÿr bôx.

⁵¹ Nhym Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhym no rãja kum,

—Bênjadwÿr, aje inoo mex ba irÿtmã, ane.

⁵² Nhym Jeju kum,

—Ga ne ga arÿt kadjy tu amim ikamnhÿkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhym kum kabênme ro'ã arÿm rÿt mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tê.

11

Jeju rax ne Djeruxarêã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhym Jejumê ar prykôt mô:n kam krÿraxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjêmê Betanhamê. ÿr bôx nhym kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katãt krÿwãmã tê. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿ jabatãnh nyrewã pumû. Nhym me kute pÿ maktã ôkre djê nhym àmwã. Kraxje me'ô mry wã'ã krÿ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o tê. ³ Godja me'ô 'ã ar amã kabên jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bênjadwÿr 'ã tèm prãm. Dja 'ã tèn kam akubÿ:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kam ar ÿr tê. Tèn kam arÿm mrymã kato. Kikre'ô jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhym dja. Pry kênhkam ne mry dja nhym ar arÿm 'ãpre bô. ⁵ Nhym ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane. ⁶ Nhym Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhym me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhym ar arÿm Jeju'ÿr mryo tèn o bôx. Ne kam ar aminhô kubêkão kum mry'ã aty. Nhym kam 'ã nhÿ. ⁸ Nhym kam me krãptÿdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mô. Aminhô kubêkão kum atyo mô. Nhym me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mton pi'ô nhikên o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mô. Nhym arÿm 'ã tê. ⁹ Nhym me kwÿ kukãm mô, o àkjêr mô nhym me kwÿ kôt o àkjêr mô. Nãm me o àkjêr môn kaj bê abenmã kum, Metÿndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhô Bênjadwÿr rax. ãm mexkumrêx. Kam me ikÿ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metÿndjwÿnh o kÿnh rax. Metÿndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. ¹⁰ Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metÿndjwÿnhmã mestire jarêho kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhym arÿm krÿraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metÿndjwÿnh nhô kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunÿ pumûnho tê. Nhym kam arÿm 'ã amykry mex ne. Nhym kam kôt ba djwÿnhbê 12mê amû krÿ ngrirebê Betanha'ÿr tê. ÿr tèn kam bôx.

Ar kute tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mat 21.18

¹² Nhym ar'ã akati nhym arÿm Betanha kurum tê. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhym wãnh pidjôbê pigêre'ô dja nhym amybÿm 'ô

pumû. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyim ô kêt ne 'ôbit nhyim arÿm omû. Kraxje ô'â mytyrwÿ kator kêt rã'âkam ne ô kêt. ¹⁴Nãm omûn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêtukumrêx nhyim me adjô krên kêt ne, ane. Nhyim kôt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵Nhyim kam ar tèn kam krÿrãxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhyim kam Jeju Metÿndjwÿnh nhô kikretimã tèn wadjã. Nhyim me kute memã mÿjja nhôr djwÿnh kumex. Nhyim me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyim arÿm bôm me rênho dja. Nhyim me kute me ô pi'ók kaprÿ pãnh memã kikreti nhô pi'ók kaprÿ nhôr kadjy me kumex nhyim mebé piponho àpanho tẽ. Nhyim me kute tut nhôr djwÿnhdjwÿ kumex nhyim mebé krÿ djã nhôkô rênho tẽ. ¹⁶Ne mã mebé àptaro djan memã kum,

—Kwãrik wãnh on Metÿndjwÿnh nhô kikreti katikôt me ajênho aba kêt, ane. ¹⁷Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metÿndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã Metÿndjwÿnh ta memã kum,

“Inhô kikreti ja'ã dja me abenmã kum, 'Apÿnh me ô pyka kunikôt me kute Metÿndjwÿnhmã kabên kadjy ne ô kikreti wã', ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh pi'ókkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkínhô aben pydjã dja. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸Nhyim Mójdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bènjadjwÿrmẽ arÿm Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bÿnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtãm kunÿ Jejukam no tyn kum kabên kÿnh ne kumex. Nhyim kam me rÿnhja kum uma.

¹⁹Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arÿm krÿrax kurûm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tèn omû. Nhyim arÿm arêmẽ kunÿ ngrã ne. ²¹Nhyim Pedru akubyn amijo tèn Jeju kabên man kum,

—Ujarênh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônha arÿm ngrãn dja, ane.

²²Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêx. ²³Ba ar amã arê gar ama. Gorên me'ô krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatànã mÿjakam môn tÿm”, ane. Ne ren ôkre kadjwÿnhbê amim,

“Kon, birãm dja ipêx, kon”, anhÿr kêt ne tu kadjy amim kamnhÿxkumrêx ne ren amim, “Be, mrãmri dja ikabên kôt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhÿrkam ren krãnh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴Kam aje mÿjja kunÿo Metÿndjwÿnhmã adjã'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhÿxkumrêx nhyim arÿm ar akabên kôt ã ar amã o ane. ²⁵Ga kam ar aje Metÿndjwÿnhmã adjã'wÿro adjãmkam amimaro dja. Me'ókam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'ókam angyrk jabej on kam angyrk wãnh kum anhiren kam angyrk kêt. Dja gar kam angyrk kêt nhyim kãjkwakam ar Abãmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt. ²⁶Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar rã'ã jabej ne kam angyrk rã'ã jabej nhyim ar Abãmdjwÿ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjê.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷Nhyim ar tèn kam Djeruxarêkam bôx. Nhyim kam Jeju ajte Metÿndjwÿnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhyim me rÿnh arÿm 'ÿr bôx. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bènjadjwÿrmẽ Mójdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ mebéngêtmẽ ne me 'ÿr bôx. ²⁸'ÿr bôx ne amÿja'ã kute kikreti kurûm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ô kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amû ô'ã bôm ar me rênho aba? ane.

²⁹Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê. ³⁰Djuão kute ngômã me angjênha djãm me kabên kôt ne arÿk ar ngômã me angjênho ba? Nãr djãm Metÿndjwÿnh kabênkôt? Goja imã arê, ane.

³¹Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metÿndjwÿnh kabênkôt”, ane nhyim kam gwaj bamã kabên 'ô jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

³²Nãr dja gwaj kum, “Me kabên kôt ne tu arÿk ar ngômã me angjênho ba”, ane nhyim kam me krãptÿ ren o ngyrk ne kum gwaj bakuré gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kÿnh ne, ne o Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kum ane nhyim me arÿm o ngyrk ne.

³³Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngómã me angjênha ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

*Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe'ã ujarênh.
Mat 21.33; Ruk 20.9*

¹ Ne kam memã apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

—Be, me'ô arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ã kêno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metÿndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênhho djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô ãpênh jano. Kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano. ³ Nhym kam 'ÿr tẽnh bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhym mã akubyn 'ÿr ÿkam tẽnh 'ÿr bôx. ⁴ Nhym ajte ô pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadjwÿ jano nhym 'ÿr tẽnh 'ÿr bôx nhym me bÿn punun kum pijãh jadjãnh ano. ⁵ Nhym kam ô pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ô ãpênh 'ô jano nhym 'ÿr tẽnh 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubî. Nhym kam aben totokmã me'ÿr ô ãpênh krãpti jano nhym me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhym kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhym me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhym me'ÿr bôx.

⁷ Nhym kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubî. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunî ngã, ô nèkrêx kunî kanga, ane. Gwaj on tãmwã bÿn kam amim ô nèkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunîo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tÿm ne kubînh arÿm pidjôkô kurÿm bõm kumê.

⁹ Be, mÿj gédja ô pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tẽnh me'ÿr bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane. Amijã ne ô pidjôkô djwÿnh kra jakren Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ã ne ô

ãpênh jakre. ¹⁰ Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarênh memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metÿndjwÿnh kabên jarênh memã kum, “E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

¹² Nhym me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãpti pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

*Xedjamã pi'ók kaprî nhõr'ã ujarênh.
Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1*

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmê Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bênjadjwÿr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bênjadjwÿr'ã kabên punu'ô jarê nhym me arÿm bênjadjwÿrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ÿr bõx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêx. Me bênjadjwÿr rÿnh kunî nhõ bênjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bênjadjwÿr Xedjamã pi'ók kaprî nhõrmã? Nâr kon. Goja on ar imã arê. ¹⁵ Dja gu me kum kungã nâr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arÿm me 'êxnhîkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metÿndjwÿnh kabên kupa'ã ne me kum ôro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bênjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ók kaprî nê prãmja pumÿ”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'ók kaprîo tẽ ba me amã omÿ, ane. ¹⁶ Nhym me kum o tẽnh kungã nhym arÿm memã kum,

—Mÿj me'ô ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ô ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, ô pi'ók kaprî. Dja ga me kum angã nhym be, Metÿndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metÿndjwÿnhmã angã, ane. Nãm memã

ane nhym me te kute kutã mÿjja'ô jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã mō.

Me tyk akubyn tÿn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸Nhym kam me bẽ xadjudjêu kwÿ 'ÿr bõx. Me bẽ xadjudjêu ne me arÿk memã kum,

–Be, me tyk akubyn tÿn prãm kêt kumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

¹⁹–Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ô prõ'ÿr mõn kra kêt rã'an tyk jabej mÿj dja me nẽ?

Bir, dja kamymê ar aben djakam ikwãja'ô 'ÿr mō. Ne kam kum kra djin kukrij nhym abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, 'Be, kamy tyk kra ne wã', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bamã ane. Nãm me bẽ xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

–Be, kamybê 7 ne axikõt apõx. Nhym kutewaja prõ'ÿr mō. Prõ'ÿr mõn kra kêt ne ty. ²¹ Nhym atãrija pãnh 'ÿr mõn kam ajte ty. Nhym pãnh atãrija 'ÿr mõn kam kra kêt rã'an ajte ty. ²² Be, nãm ar ã o anhÿro tẽm tãmtã: nhym arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mõn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhym arÿm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'an ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ÿr ba. Godja we ar kunÿ akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nãrãm ne me bẽ xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhym Jeju arÿm memã kum,

–Me aje Metÿndjwÿnh kabên'a pi'õk no'õk mar kêt ne me aje Metÿndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arÿk Metÿndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarê. ²⁵ Be, me tyk ne akubyn tÿnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tÿnkam ne me abenwÿr ba prãm kêt kumrêx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk. ²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tÿnkumrêx. Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh me bakukãmãre Mõjdjê mã kabên jarê. Me tyk akubyn tÿn'a kabên jarê nhym 'ã pi'õk no'õk. Djãm me aje pi'õkkam omũnh kêt, akaõk põk ne tu mex ne ãm'a ujarênhkam Metÿndjwÿnh kute kum,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metÿndjwÿnh”, anhÿrja,

djãm me aje pi'õkkam amim arênh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metÿndjwÿnhmã tÿn ne ar ba nÿj pumũ. Djãm Metÿndjwÿnhbê me tyk nhõ

Metÿndjwÿnh? Kati. Metÿndjwÿnh ne me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh. Me tyk kunÿ ne me kum tÿn. Kam ne ba me amã, “Metÿndjwÿnh ne kubê me tÿn nhõ Metÿndjwÿnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm Jeju ã me bẽ xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjê.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumê me bẽ xadjudjêumê aktã kabêno aben japanho dja nhym Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh'ô arÿm me 'ÿr bõx. Ne Jeju katã kute memã Metÿndjwÿnh kabên jarênhkõt arÿm kuman kam kukij ne kum,

–Metÿndjwÿnh kute katãt me kute amijo ba'ã memã karõkam kabên jarênhja kute aben nhitepã memã kabên jarênhja dja ga amim maro tẽ. Nhÿnh kabênja'ô ne mexo kute kunÿ jakrenh? ane. ²⁹ Nhym kum,

–Be, Metÿndjwÿnh kabên'ô kumrêx mexo kute kunÿ jakrenhja ba amã arê ga ama. Metÿndjwÿnh memã kum,

“Ë, me bẽ idjaer, gora ikabên ma. Bẽnjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metÿndjwÿnh. Bẽnjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh, me Atÿndjwÿnh dja ga me amã kÿnh, amã abêo katãt me kunÿ, mÿjja kunÿ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metÿndjwÿnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunÿo dja ga me amã abê:”

Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metÿndjwÿnh kabên'ô kumrêx mexo kute kabên kunÿ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metÿndjwÿnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane. Atemã kabên'ô mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhym Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh kum,

–Ujarênh djwÿnh, kõt ne ga arê. Mrãmri Metÿndjwÿnh pydjibit. Atemã'ò kêt kumrêx.

³³ Dja me kum kÿnh, kum abêo katãt me kunÿ, mÿjja kunÿ jakre. Djãm ajakwaobit kum Metÿndjwÿnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjã kunÿo dja me kum abê: Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Ak-abên ja ne mexo Mõjdjê kabên kunÿ jakre. Dja me Metÿndjwÿnh kabênja man kõt ar amijo ban arÿm mexkumrêx nhym me kute Metÿndjwÿnhmã mry bõrja mexo me tẽp kêt kumrêx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhõr kunÿja mexo me tẽp kêt kumrêx. Nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam õkre kadjwÿnhbê amim,

–Be, tãmwã ne ikabên kõt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

–Be, Metĩndjwýnh kute amim apytàr ne ar ajo ba 'yr, ane. Nhyim me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mỳj me'ò tãmdjwỳ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhyim kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tẽn bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênho djan kam memã kum,

–Be, Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwỳ”, anhÿr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwỳbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bẽnjadjwýrdjwỳ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

–Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwýrmã ne Bẽnjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubók'ãnh nhÿ, Abẽnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwýnhho mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.'

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bẽnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abẽnjadjwýr rax”, anhÿrja pumũ. ³⁷ Mÿkam ne me 'ã Dawi tãmdjwỳ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwýr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhyim me krãptitija kum kabên kĩ:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhyim arek memã ujarênho dja:n memã kum,

–Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibên kadjj kute kubêkã jabjêtibit jangjênh prãmumrêx. Ne ajte me krãpti nhípõkri kute memã amibên nhyim me kute memã rũnh jarênh ne kute memã kum, “Bẽnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”? anhÿrja. Ja ne me kum kĩnhkumrêx. ³⁹ Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam nãr me krãpti ãkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãmumrêx. Me kute amibên kadjj ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmumrêx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwti krão apan mebê mÿjja kunõ akĩ ne kam ajk-waobit Metĩndjwýnhmã kabên rũnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwukumrêx. Kam gédja Metĩndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarên prĩne me kurãm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'ò 'uwti kute õ pi'òk kaprĩ ngrire nhõ. Ruk 21.1

⁴¹ Nhyim kam me kwý itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwýnhmã pi'òk kaprĩ

kwý nhõr kadjj ne me mõ. Nhyim Jeju arÿm tẽn pi'òk kaprĩ nhõr djã kõnh nhÿn me omũnhõ nhÿ. Me õ nèkrêx rũnh krãpti ne me aben totokmã kam pi'òk kaprĩ rũnh ne kurê. ⁴² Nhyim kam me'ò nija 'uwti kubê mjên tyk nhyim õ mÿjja kêtja ngõnhponhreo pi'òk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumê. Ngõnhponhreja ne abenã rênhkam kubê pi'òk kaprĩ 'õ pydji, ngri:re.

⁴³ Nhyim kam Jeju amiwÿr kõt ba djwýnh ar ku'uww nhyim ar 'yr bõx. Nhyim arkum,

–Ba ar amã arê, me'ò 'uwti ja ne õ mÿjja kêt ne tu me kurãm õ pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me õ pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metĩndjwýnhmã kungã. Nhyim be, me'ò nija ne õ pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjj mÿjja byr ne krên ne tĩn kadjj Metĩndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

–Nãm me kurãm pi'òk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mÿjja apõx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyim kõt ba djwýnh'õ kum,

–Ê, Ujarênh djwýnh ga, këntio me kute kikreti kwý nhípêxja pumũ. Kẽnmê kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhyim Jeju arÿm arkum,

–Be, ar kikretija pumũ. Dja ì me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrãn kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhyim kam kên'õ aben nhiby nõr kêtumrêx, ane. ³ Nhyim kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyim Jeju arÿm amybÿm Metĩndjwýnh nhõ kikreti kõnh nhÿ. Nhyim Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ængre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ –Ê, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawÿr bõx ne kikreti ngrãn ãm djã kapõ? Mÿj gédja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁵ Nhyim kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarên arkum,

–Gora ar amijã ano tÿx gé me'ò ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶ Be, me krãpti dja ì aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjj ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãpti noo aknon Metĩndjwýnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarênh

ma. Kwārīk wānh kam ar atūn prām kêt. Ba ne ba kukām ar amā 'ā ajarē gar arým ama. Ja kumrēx gédja me ā o anhýro tē. Kraxje kute inomā mēnh kêt, kute 'ýr o tēm rá'ā. ⁸ Nā, apýnh me ba djāri gédja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyim apýnh bēnjadjwýr rūnh nhō me dja me abeno kurē djwýnh ne aben nhimexo ba. Apýnh pyka djāri gédja kam pyka tertē: t ne. Nhyim prāmdjwý me kwý nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra àja pumū. Adjým. Dja kra à:n kam arým à ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mō:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijāno dja. Dja me apýnh me rūnhmā ar akangan me bikprōnh djākam ar atitík ne. Ar aje ijā adjujarēnh ar abakam dja me apýnh me bēnjadjwýr rūnhmē me bēnjadjwýr kry'ýr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me kabem aku'ē. Memā ijā adjujarēnh nhyim me kute mar kadjy me kabem aku'ē. ¹⁰ Nhyim be, me kute amim imar dja me apýnh me ba djā kunīkōt ijā ujarēnh ny jarēnh kumrēx.

¹¹ Dja me ar ajo rōrōk ne kute memā ar akujjēr kadjy me rūnhmā ar akanga. Kwārīk wānh gar kam amikukām akabēn 'ō'ā karō kêt ne kwārīk wānh amikukām anhōkre kadjwýnhbē amim, "Je tō mýj gédja ba aminēje memā ikabēn ja on"? anhýr kêt. Be, me kute memā ar akujjēr majmā dja Metúndjwýnh Karō ta ar amā ar akabēn mex jarē gar aman arým memā arē. Kute ar amā ar akabēn jarēnh ja dja gar memā arē. Djām ar ga dja gar memā akabēn jarē got? Kati. Karō ta dja memā kabēn jarē.

¹² Nhyim mýjja kunī pyka kōt amingrānh kadjy dja me kute abeno ōbikwa djwýnh abenmā ákrē. Me rūnh kute me par kadjy dja me memā kamy kanga. Dja bām memā kra kanga. Dja kra kum nā nār bām kurēn me rūnhmā ar kanga. Me rūnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikōt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurē. Ne te kum ar akurē gar ijā adjukanga kêt ne amā ikīnh týx rá'ā ba arým ar apytā. Dja me kunī kute aminhinomā amimēnh nhō akati bōx gar amā ikīnh týx rá'ā ba arým ar apytā. Nām ā Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

–Be, ar aje ajbir imā, "Ar imā kikreti ngrānh'ā ajarē", anhýrja ba ar amā arē gar ama. Dja mýjja amingrānh 'ýr nhyim kam arým mýjja punutija dja. Metúndjwýnh nhō kikretikam dja. Djām mýjja punuti Metúndjwýnh nhō kikretikam āmkam mex got? Dja kam dja gar arým omū. Mýjja punuti djō'ā dja me mýjja kunīo ajkēn kungrā. Me bakukāmāre Danijeu ne amrēbē: 'ā ajarē. Metúndjwýnh kukwakam memā 'ā ajarē. Danijeu ne arým memā mýjja punuti ja'ā ajarēn 'ā pi'ōk no'ók. Dja gar pi'ōk

no'ók wā pumūn kam mýjja punuti pumūn kam kōt ama. Kam gédja Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ýr prôt ne.

¹⁵ Gédja me'ō kikre nhimōk po'ā ām jabej kwārīk wānh akubyn ūrkwāmā nēkrēx'ýr ar ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gē purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwārīk wānh kute kubēkā jamýnhmā 'ýr akēx kêt. Dja tu me ām kamā amū prôt.

¹⁷ Watū:re, akati wākam me tujarōmē me kra karā dja me tokry:. Me mýjja punuti pymaje prôt ne kam arým tokry:. ¹⁸ Dja gar Metúndjwýnhmā amijo a'uw gé na raxkam umaje ar aprôt kētmā.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mýjja kunīmo krax djā'ýr amijo bōx ne ama. Me akukāmāre aben kukām tokrykōt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tūm maro tē:n amiwýr me tokry maro bōx. Ga, me tokry kume:xja pumū. Be, amrē mýjja punuti nhō akati bōxkam dja me tokry katāt me tokry tūm wā kunī jakre. Ne amrē me'ā akati mōrkam me tokry nydjwý dja me tokry mýjja punuti'ā me tokryja tēp kētkumrēx. ²⁰ Metúndjwýnh ren tokry'ā akati kwý ngri kêt nhyim me'ō ren tūn kētkumrēx. Be, Metúndjwýnh kute amim ō me ja'ā karō ne kute amijo me utārja kadjy dja arým 'ā akati wā kwý ngri.

²¹ Godja me'ō 'éx ne ar amā, "Ota, jakam arým Kritu bōx ne nhý. Arým ne Metúndjwýnh 'ā me ō Bēnjadjwýrbē kumkati mē nhyim jakam arým memā nhý", anhýr jabej. Nār me'ō ajte 'éx ne ar amā, "Ota, jakam arým Kritu bōx ne nhý. Arým ne Metúndjwýnh 'ā me ō Bēnjadjwýrbē kumkati mē nhyim jakam arým memā nhý", anhýr jabej. Djām ar aje me ja marmā? Kati, kwārīk wānh amim me ja mar kêt.

²² Be, apýnh me ta kute amijo Kritu pyrāk dja me amijo amirīt ne. Nhyim amū me jadjwý amijo amirīt ne 'éx ne memā kum, "Ba ne ba Metúndjwýnh kukwakam me amā idjujarēnh iba", anhýro ba. Dja me me aérbē mýjja pumūnh kêt kwý nhípēx, kute me noo biknor nhyim me kute me'ā abenmā kum, "Mrāmri ne djām Metúndjwýnh kukwakam me kabēnkumrēx", anhýr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metúndjwýnhbē meo akēx jabej. Metúndjwýnh kute amrēbē amijo me utārja kubē meo akēx ne kute meo ba jabej. Me 'éxnhī no týxo kute me akrenh jabej, godja kubē me kwýo akēx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijā ano týx ne. Ba ne ba mýjja apōx kētri kukām ar amā arē gar arým ama. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

–Nhyim me tokry ku'ēwā'ā akati apēxkam dja mýjja rūnh apōx. "Nhyim myt amijo akamāt kō tyk nhyim mytyrwý irā kêt.

²⁵ Nhyim kanhêti kâjkwa kurûm rôrôk nhyim kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhî dja ba arÿm prÿne itÿ:x ne prÿne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrâkôt bôx nhyim me kunî: arÿm ibôxkôt ipumû. ²⁷ Ba kam ikadji mrânh djwÿnh jano nhyim me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utârja kunîo atom. Dja me kwÿ kâjkwa kraz'âm môn meo atomo mô. Nhyim me kwÿ kâjkwa 'enhôt'âm môn meo atomo mô. Nhyim me kwÿ aktâ kâjkwa nhirê'âm môn meo atomo mô. Dja me apÿnh pyka kunîkôt inhô me ja kunî:o atom. Ba ne ba kukâm ar amâ 'â ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djâ nhô akatija'â ne ba ije pidjôbê pigêre jakremâ. Gora ije 'â mÿjja jakreja ma. Ba ar amâ arê gar ama. Dja pidjô pakâ nokâ tukam 'ô nhingrâ kadji arÿm ingrâ apôx gar kam arÿm amexmâ kamnhîx nhyim kam arÿm amex. ²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amâ mÿjja jarênhja â apôx môr ane gar kam arÿm ijabej rîr ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djâ arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutâ gêdja pi'ô ingrâ. Nhyim be, ibôx kutâ gêdja mÿjja pymatija apôx mô.

³⁰ Nâ, mrâmri ne ba ar amâ kôt arê. Me akamingrânre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunî apôx. Mrâmri ne ba ar amâ arê. ³¹ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa î apêx. Nhyim be, ba ikabên gêdja 'ô bikron kêtumrêx. Mrâmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunî apôx nhyim me omû, ane.

*Me kute bôx djâ nhô myt mar kêt.
Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2*

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djâ nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Kâjkwakam kadji mrânh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibâmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijâno djan arek ijabej ajkam ama ne Metindjwÿnhmâ amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djâ'â myt mar kêtam. ³⁴ Ar aje akubyn ibôx djâkam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhô âpênh pyrâk. Ba ar amâ arê gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arÿm kurûm anhÿr bê tèmâm. Ne kam ô âpênhmâ kikre'â karôn arkum apÿnh âpênh djâ'â karô. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmâ kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mâ tê.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh pyrâk. Ar aje ibôx'â myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamât kô ipôkri ibôx jabej nâr ôkrên'ânh kârkam ibôx jabej nâr kryrâm ibôx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrâ ba ar ajaerbê bôx gar ajmâ nê. ³⁷ Ar amâ ne ba arÿm ibôx djâ'â karô. Jakam ne ba me kunîmâ 'â karô. Me arek ijabej

ajkam ama. Nâm â Jeju me kukâm mÿjja apôx'â arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metindjwÿnh me irôbê mrânh nhô akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebé idjaer kunî amex kunîkôt aben pydji. Amrêbê: Metindjwÿnh me kukâmâre nhirôbê mrânh nhyim me kute aben kajmâ'â mar kadji ne me aben pydji. Kamâdjwÿ ne me kute djwÿponhrebite kur. Metindjwÿnh me irôbê mrânh nhô akati nêje akati pydji nhyim me kadji Metindjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjiwÿrmê Môjdjê kukradjâ mar djwÿnhmê arÿm abenmâ kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krâptî kâxâ Jejuo batÿm ne bînmâ on? ane. ² Ne ajte abenmâ kum,

—Kwârîk wânh gwaj me kute aben pydji djâ nhô akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhyim me krâptî ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metindjwÿnh me irôbê mrânh nhô akatikam me krâptî bôxja ne me kuman â Jeju'â abenmâ ane.

³ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamâ ne me'ô î kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximâo. Ûrkwâkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhyim me'ô ni arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nâm 'ÿr kēn jakareo ngônñ byno tê. Ngônñkam ne me kudjÿ djâ kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nâm me prÿne ipêx mex nhyim pânñ raxkumrêx. Nâm o tēn o bôx ne 'â kutan arÿm Jeju nhimôkkam kapî.

⁴ Nhyim bu'â me ku'ê kwÿ kôt nokâ nhân abenmâ kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djâo ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'ôk kaprî kadji ren memâ kungâ ne ren pânñ pi'ôk kaprî rax ne ren kuby. Ren 'â akrekam pânho denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ôk kaprî rax byn ren me ô mÿjja kêtâm kungrâ. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

⁶ Nâm ar anen nijamâ akij. Nhyim Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Kwârîk wânh râ'â. Mÿkam ne gar kum kaprî jadjâ? Djâm kute ijâ kapinkam punu got? Kati, mexkumrêx. ⁷ Be, akati kunîkôt ne ar abu'â me ô mÿjja kêt ar ba râ'â. Ar aje memâ mÿjja nhôr prâm tu memâ angâ. Nhyim djâm arek gwaj baro'â ar baba râ'âmâ? Ba ar amâ arê gar ama. ⁸ Dja ba ty nhyim me arÿm ijadjâ. Me kute ijadjârmâ ne nija kuma. Kuman arÿm kum ikaprîñ ijâ me kudjÿ djâ kapî. Nâm te kute mÿjja mexo kute imex pyrâk ne kute imâ ôrmân arÿm tu ijâ me kudjÿ djâ kapî. ⁹ Ba ar amâ arê gar ama. Dja me kâj bê pyka kunîkôt mâ memâ ijâ ujarênh ny jarên mâ nijadjiwÿ 'â ajarê. Kute

ijã me kudjy djã kapĩn'ã ajarẽ. Gêdja me kam aben djõ'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyam kam Djuda Ikadji, Jejukõt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

–Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyam ar kuman arým kĩnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabẽn jarẽnĩ mãmđjin kum,

–Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'õk kaprĩ ngã, ane. Nhyam kam amim,

–Mjy dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

*Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer.
Mat 26.17; Ruk 22.7*

¹² Nhyam kam mebê idjaer kukrãdjãkõt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh úrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwýnh me irõbê mrãnhja ne me kute kõt mar kadjy ã o ane. Nhyam kõt ba djwýnh ar Jejumã kum,

–Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwý krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex? ane. ¹³ Nhyam arým kõt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

–Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyam arým me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mýn o tẽ gar omũ. ¹⁴ Nhyam arým kikremã wadjã gar kõt tẽn wadjã. Wadjãn õ kikre djwýnhmã kum, “Ujarẽnĩ djwýnh ne amã kabẽn ne amã, 'Bamê ikõt ba djwýnhmẽ ne bar inhõ kwý krẽnmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarẽnha, nãr? Dja bar Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê'. Nãm ã Bẽnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane. ¹⁵ Nhyam kam kójrũm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwý krẽn djã jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyam kam kõt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabẽn kõt arým mýjja kunimã katon arým kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwý krẽn djã jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyam arým ar'ã para nhyam Jejumẽ Ar kubê 12 ro'ã kikre'ýr tẽn 'ýr bõx. ¹⁸ Ne kam arým nhý. Akuro nhý nhyam kam Jeju arkum,

–Ar ajõ ikõt adjãkuro anhýrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx, ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arým kaprĩren apýnh ar ĩ djãri aben totokmã kum,

–Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyam arým arkum,

–Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikõt ngõnhkrãtikam mry kangomã djwý jadjãro anhýrja'õ dja ga memã ikanga. ²¹ Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metĩndjwýnh kabẽn no'õk nhyam pi'õkkam me kute ijo anhýrmã arẽnĩ kõt ne me arým jakam ar ã ijo anhýro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ĩ kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ're. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhyam ar akuro nhý: nhyam Jeju arým djwý'õ byn kam o Metĩndjwýnhmã mextire jarẽ. Kum mextire jarẽn arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwý jakren arkum,

–Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²³ Ne kam ngõnhkrãkam pidjõ kangõjadjwý byn kam o Metĩndjwýnhmã mextire jarẽn arkum kungã. Nhyam ar kunĩ o ikõ. ²⁴ Nhyam kam amikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren arkum,

–Ikamrõ ne ja. Me krãpti kadjy dja ikamrõ prõt. Metĩndjwýnh ne arým ikamrõ prõt'ã memã kabẽn ny jarẽnĩ mãmđji, ane.* ²⁵ Ba ar amã arẽ gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba pidjõ kangõ nyo ikõ. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amũ krãnhbê Oriwêre'ýr mõ.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arẽn.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ Ýr mõ: nhyam Jeju arkum,

–Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprõt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprõt ne ar abimãnh'ã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ne me ar ajã ajarẽn memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh titik nhyam mry umaje prõt ne ajmã.”

Nãm me ã ar ajã ujarẽnho anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprõt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarẽnĩ kõt dja gar aprõt ne ajmã. ²⁸ Nhyam kam me arým ibi. Ba ityk ne akubyn itũnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrẽjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhyam Pedru kum,

–Godja ar kunĩ prõt ne bimãnh jabej ba dja ba arkõt iprõt ne imãt kêt ne, ane.

³⁰ Nhyam Jeju kum,

* **14:24** Mrãmri ne Jeju kamrõ prõt nhyam Metĩndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrõ prõt. Jakam dja me tu amim ikra markumrẽx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyryk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane.

—Kati, mrāmri dja ga arkôt aprôt. Ba amā arē ga ama. Akamātja tāmka okrēn'ānh kār kētri dja ga amijā maje ajēx pydji, nhyam arým kà. Ga kam ajte amijā maje ajēxo amānhkrut ne ijā memā kum, “Kati, ije me'ōwā pumūnh kētkumrēx”, ane. Nhyam ajte kà. Dja ga ā ijā memā ane. Mrāmri ne ba amā arēnhkumrēx. Nām ā Jeju kum ane.

³¹ Nhyam Pedru kàj bē ajte kum,

—Gē me gu baro'ā gu babīn jabej ba ije amijā maje ijēx prām kētkumrēx, ane. Nhyam kam ar kunī ā kum ane.

Pidjôkôkam Bāmmā amijo a'wýr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbē Djexema'ýr bôx. Nhyam kam kôt ba djwýnhmā kum,

—Jakam dja gar ikutēp nhý. Ba 'ýr Metíndjwýnhmā amijo a'wý, ane. ³³ Ne kam Pedrumē Xijagumē Djuāo ar aprôn aro mō. Ne kam madja kreti:n arým kaprī rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprī:re. Arým ikaprī kute ibīn 'ýr. Jānh mán ar idjēje nhý gwaj baro'ā aminēje barīto nhý, ane.

³⁵ Ne kam amū tē. Tēmo rām ne ja ne tu mýrbē tým. Tým ne arým Metíndjwýnhmā amijo a'uw. Kute tokry, kaprībē utār prām jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ýr bôx kēt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

—Djūnwā, djām abē mýjja'ō bipdjur? Kati. Aje mýjja kunī nhípēx mar. Itokry, ikaprījabē ipytā. Nār kon, kwārik wānh rā'ā ba tu itokry. Djām ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kāmā djan ar amānhkrut ne ikjékētja'ýr akēx ne tēn ar'ýr bôx. Nhyam arek ar ôto ikwā. Nhyam Pedrumā kum,

—Je, Ximāo, djā nā gām arek anhôto nō? Kraxje kō 'iry kēt ne ga anhôto nō, ane. ³⁸ Ne ar kunīmā kum,

—Ar aminēje rīt ne Metíndjwýnhmā amijo a'wý. Gédja me te axwe'ā ar amā apné gar mekôt ajaxwe kēt. Ja kadji dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhôkre kadjwýnhbē ne gar amā ikabēnja kīnh. Nhyam be, ar aminēje arītbē ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amū tēn Metíndjwýnhmā amijo a'uw ne kute ôbē kum kabēn jarēnhja kôt ajte kum tām jarē. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ýr akēx ne tēn ar'ýr bôx. Nhyam ar nokā bā mex ne. Ajte arek ôto ikwā. Rerek mex ne arek ôto ikwā nhyam ar tok nhyam ar te kute kum kabēnmā umaro nhý.

⁴¹ Nhyam kam ajte amū tēn Metíndjwýnhmā amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ýr akēx ne ar'ýr tēn ar'ýr bôx. Ne arkum,

—Je, djām arek ar anhôto anhikwā rā'āā, akôkam kôto anhikwā? Aj, arým itokry djā iwýr bôx 'ýr. Ota, arým kute me axwemā

ikangamā, ije amijo inhīja ne kute memā ikangamā. ⁴² Kāmā ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memā ikanga djwýnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Djur 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhyro ām rā'ā nhyam Djuda arým 'ýr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbē 12 'ō ne kubē Djuda. Nām 'ýr bôx nhyam me krāptī mex ne kôt mōn 'ýr bôx. Nām me kaxdjwa kajgomē kô jamýn kadji o mōn o bôx. Me rūnh ne me me ano. Me kadji Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē ne me me ano nhyam me 'ýr bôx. ⁴⁴ Me 'ýr mōr kētri ne kute memā kanga djwýnhbē Djudaja memā kum,

—Be, ije me'ō nhine kaōrkôt dja ga me omūn arým o tým ne pa 'amý. Nām Djuda arým ā memā ane. ⁴⁵ Ne kam 'ýr tēn 'ýr bôx ne kum, “Ujarēnh djwýnh”, anen arým ine kaō.

⁴⁶ Nhyam kam me arým 'ýr mōn 'ýr bôx ne o tým ne arým pa 'amý. ⁴⁷ Nhyam me kadji Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxja nhō āpēnh mekôt tē. Nhyam bu'ā me ku'ēja 'ō ne arým ô kaxdjwa kajgo kaban o me'ōjamā akabēn amak ta, bēnjadjwýr nhō āpēnhja jamak ta.

⁴⁸ Nhyam kam Jeju me krāptījamā kum,

—Je djām idjākīnhī ne ga me aje ijo atým kadji iwýr anhô kômē anhô kaxdjwa kajgomēo mō? Myt kunīkôt ne ba ar Metíndjwýnh nhō kikretikam ikrī, ar memā idjujarēnhō ikrī ga me kam kam ijo atým kēt ne. ⁴⁹ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrēbē: ne Metíndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā me ajā ajarē. Me aje ijo atým'ā ajarēn arým 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyam me arým aben djō'ā arēnhō mō. Arēnhō mōr tāmtā arým iwýr o bôx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam arým iwýr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ā ijo ane. Me kute me bakukāmāremā me ajā ujarēnh kôt ne ga me arým jakam ā ijo atýmō ane. Nām ā Jeju me krāptīmā ane.

⁵⁰ Nhyam kam kôt ba djwýnh kunī mā amijā maje prôt ne. ⁵¹ Me'ō abatānh ny ne kute kubēkā pydjio amikupuja Jeju kôt tē. Rinhuo ne kubēkā. Nhyam me kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubē kubēkā 'amýnh týx. ⁵² Nhyam arým amikaban amikôt kubēkamā iren tu kajgo mā prôt ne.

Me kute axwe jabej kujjē.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Djur 18.12

⁵³ Nhyam me arým Jejuo mō. Me kadji Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax'ýr ne me o mō. Nhyam arým me rūnh kunī abeno akuprō. Me kadji Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ne me arým akuprō. Nhyam me Jejuo mōn o bôx ne

arým me rûnh kabem kudja. ⁵⁴ Nhyem be, Pedru ne Jeju kôt tē, nījar kum kre rax ne tē. Nhyem me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō kikre nhīpōkri kēnh ngrīre nhyem Pedru arým Jejukôt wadjā. Ne arým bēnjadjwýr nhō krākamngōnhmē ro'ā ànhūnhō nhý.

⁵⁵ Nām me me'yr Jejuo bōx nhyem kam me rûnh arým me 'ēxnhī jabej. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē me rûnh kunī ne me me 'ēxnhī jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'ēx ne memā kum,

–Ba ne ba axwe kôt omū. Nām ā ane ba omū, ane. Dja me ane nhyem me arým me kabēn man arým we axwe'ō pānh kubī. Kadjy ne me me 'ēxnhī jabej. Ne te abejo dja. Me'ō ar amānhkrut kute axikôt 'ā kabēnja ne me te abejo dja.: ⁵⁶ Nhyem me 'ēxnhī krāptī ne me kāmā ku'ēn arīk aben kupa'ābit axwe jarēnhō kumex.

⁵⁷ Nhyem kam me'ō ar ja arým kāmā djan 'ēx ne 'ā kabēn jarēn memā kum,

⁵⁸ –Tāmāwā ne memā kum, “Be, me kute ikrao Metīndjwýnh nhō kikreti nhīpēxa dja ba kungrā. Ne kam Metīndjwýnh nhō kikreti 'ōdjwý nhīpēx. Me kute ikrao ipēx kētja'ō dja ba ipēx. Nhyem ije ipēxo idjām'ā akati amānhkrut ne ikjēkētbit apēx ba ipēx pa.” Nām ā Jeju memā ane bar arým kuma, ane. ⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memā arēnhkam axikôt Jeju'ā kabēn jarēnh kēt ne arīk aben kupa'ābit arē.

⁶⁰ Nhyem kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxja arým kāmā djan me ipōkri djan Jeju kukijñ kum,

–Ga, ar kabēnja ma. Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh prām kētkumrēx? On imā amikôt amījarē, ane. ⁶¹ Nhyem tu anihkrē.

Nhyem me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax aje kukijñ kum,

–Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwýrbē kumkati, nēn? Djām mrāmri abē Kritu? Djām abē Metīndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhyem Jeju kum,

–Kôt ne ga imā arē. Ba ar amā arē gar ama. Gēdja ba ī Metīndjwýnh pymati djubōk'ānh nhý. Ba ije amījo inhī gēdja ba ubōk'ānh nhý. Ibēnjadjwýr raxkam ubōk'ānh nhý gar ipumū. Ne kam aje kakrākôt amrē kākwa kurūm itēmkôt ipumū, ane.

⁶³ Nhyem kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kute memā amīngryko amīrīt kadjy arým amībē kà kadjō. Amībē kà kadjōn arým memā kum,

–Ē, arým ne Metīndjwýnh japrý. E kum kwārīk wānh gwaj ijukri me'ō kute axwe kôt omūnhja jabej kēt. ⁶⁴ Gwaj bakunī ne gwaj arým kute Metīndjwýnh japrýja ma. Ta ne amījo Metīndjwýnh rax pytān arým o aprý gwaj kuma. Kute gwaj bamā, “Metīndjwýnh djubōk'ānh inhýrkôt dja gar

ipumū”, anhyrkôt ne gwaj arým kuma. Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nē? ane.

Nhyem me kupānhā 'ā kum,

–Gē me on kubī. Gē me on kubī, ane.

⁶⁵ Nhyem kam me kwý nokre kutōn rītbe nokre'ā pron aje nokrebē tak ne. Ne kute takmē ro'ā kum,

–Nhyem ne akurwa? Goja me'ō pumūn imā arē, ane. Nhyem krākamngōnh arým 'ā akuprōn tako kumex.

Pedru aminēje 'ēx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyem wānh Pedru kikreti parbē ànhūnhō nhý. Ànhūnhō nhý: nhyem me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax nhō āpēnh nija arým 'yr bōx. ⁶⁷ Ne omūn prīne omūnh mex ne kum,

–Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kôt ar aba. Krīraxbē Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyem aminēje 'ēx ne kum,

–Kati, ije akabēnwā mar kētkumrēx, ane. Ne kam tēn kre tā dja nhyem kôt arým ōkrēn'ānh kà. ⁶⁹ Nhyem bēnjadjwýr nhō āpēnh nija aje omūn bu'ā me ku'ēmā kum,

–Tāmādwýn ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhyem aje aminēje 'ēx ne kum, “Kati”, ane. Nhyem kājbbē 'ātūm nhyem bu'ā me ku'ēja kum,

–Be, mrāmri ne ga kôt ar aba, ane. Abē pykabē Garrēja kra'ō. Garrējakam me kabēn kôt akabēnja ma. Bar kôt akan arým amā ikato, ane. ⁷¹ Nhyem memā kum,

–Kati. Mrāmri ije me'ōwā pumūnh kētkumrēx. Aje me'ō jarēnhkwā ije omūnh kēt, ane. Ne kam me'ō kute kum anhyr kētmā amikangrōn memā kum,

–Dja ba ijēxnhī jabej gē Metīndjwýnh pānh ijo akno. Ta ne arým ijēxnhī kētkôt ima, ane.

⁷² Nām ane nhyem totokbē aje ōkrēn'ānh kà. Nhyem kam Pedru akubyn amījo tēn amrēbē Jeju kute kum kabēn jarēnhja ma. Kute kum,

–Ōkrēn'ānh kār kētri dja ga amījā maje ajēx pydji nhyem arým kà. Ga kam amījā maje ajēxo amānhkrut ne ijā memā kum, “Kati, ije tāmāwā pumūnh kēt”, ane nhyem aje kà, anhyrja ne arým kuma. Nām maro dja nhyem arým rerekre 'yr bōx. Rerekre 'yr bōx nhyem arým mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjēr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyem kam me'ā akati, kryrām nhyem apýnh me rûnh djāri akuprōn arým aben kabēn ma. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē me rûnh kunīmē ne me Jejuo aben ma. Ne kam arým uwpren Piratu'yr o mōn 'yr o bōx. 'Yr o bōx ne kum kanga. ² Nhyem kam Piratu arým kukijñ ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadwýr rax? ane.

Nhym kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhym kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýr ar arík Jeju'ã axwe krãptî janhô. ⁴ Nhym tu anhikrê. Nhym Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'ô jarênh kêtumrêx? ane.

⁵ Nhym kum kabên 'ô jarênh kêtumrêx. Nhym Piratu te kute marmã kam no tyn nhý.

⁶ Be, me irôbê mrãnh nhô akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptî: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metîndjwýnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunîkôt ne bënjadwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê dja kurúm mebê ijê pýnh ne meo pôx nhym me mã mrã. Me kute me'ô'ã à'wýrja ne me kînh kadjy bôm kumê. ⁷ Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêtiri ne me jakôt me bënjadwýr'ýr prôt ne me kwý pa. Nhym kam me arým kubê ijê. ⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhym kam me krãptî: arým kãj bê Piratumã me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhym arým Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bënjadwýr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarênh kêtiri ne arým me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýr ma. Nãm ar'ã amin,

—Jeju'ã me krãptikam ne me rûnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptimã ane. ¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhô bënjadwýrmã inhirermã? ane. Nhym me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadwýr ar memã kum,

—Kwãrik wãnh me amã Jeju kînh kêt. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhym me kãtãm krãptî Piratumã kum,

—Kwãrik wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhym kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhô bënjadwýr rax jarênhja mýj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhym me kãj bê kum, “Pîte'y'ã anhô”, ane.

¹⁴ Nhym Piratu memã kum,

—Mýkam? Mýj ne ajmã o ne ba ije pîte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhym me kãj bê kum,

—Pîte'y'ã anhô. Pîte'y'ã anhô, ane.

¹⁵ Nhym kam me kînhmã Piratu Baraba kaba nhym arým arek ar mekôt ba. Nhym kam Piratu krãkamngônhmã Jeju jarê. Me

kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhym Piratu arým memã kangan memã arê. Me kute pîte'y'ã nhôr kadjy memã arê.

Krãkamngônh kute 'ã bẽno bikênh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhym kam me krãkamngônh amũ bënjadwýr nhô kikretimã Jejuo môn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjã. Ne kam me krãkamngônh kãtãm kunî jadjwý o akprô nhym me kunî arým 'ã aben pydji. ¹⁷ Me kute 'ã bẽno bikênh kadjy ne me 'ã akuprô. Ne kam inôkã ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjã. Ne mrynhîo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arík bënjadwýr rax krãdjê'ã mrynhî jakren ikãx ne arým kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabẽno kute me rûnhmã me kabên pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bënjadwýr rax, gora kribêm atîn 'iry, anhýrkôt ¹⁹ po'êo krã môn kutôn parbê kônkrão krî. Nãm me parbê kônkrão krîo kute me bënjadwýr rûnh parbê kônkrão krjja pyrãk. ²⁰ Ne kam arým 'ã bẽno ajkên inomã kumên arým kubê inôkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubêkã djwýnhja jadjã. Ne kam kute pîte'y'ã nhôrmã o katon o mô.

Me kute pîte'y'kam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhym me'ôbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexãrimê Rupu ar ir. Arwã kurúm ne tẽn bit me'anh tẽmmã. Nhym me krãkamngônh arým Jeju nhô pîte'y'ã kum ãpnênh týx. Kum 'ã ãpnênh týx nhym arým kadjy kumým o mô. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo môn 'ýr o bõx. Me bak-abênkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarê. ²³ Nhym kam me pidjô kangôkam pidjybê mirao akàn Jejumã kungã nhym arým kanga. ²⁴ Nhym kam me pîte'y'ã kunhõ nhym wajêt. Nhym kam me apýnh kute ô kubêkã jamýnh kadjy kên kryre rê. Me kute ari kên rênhkôt ne me amijô kubêkã pytã.

²⁵ Arým kãjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me pîte'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhô bënjadwýr rax ne ja, ane. Me kunî kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimôkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pãnh pîte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imôkri kunhõ. ²⁷ Ne kam ar ãkînhî amãnhkrutja Jeju nhikrebê pîte'y'ã ar kunhõ. Nhym arým ar wajêt. Jeju ôkredjakôt wajêt nhym aktã ar axweja ijên wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'ô memã ja jarên 'ã pi'ók no'ók ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, 'Nãm me o axwem me axwemê ro'ã kubî, anhÿro dja.” Nãm ã pi'òkkam memã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arê. Arênho môr tãmtã tũ:mrãm arÿm 'ÿr o bôx. Me bakukãmãre kute memã arênhê kôt ne me arÿm ar axwejamê ro'ã ar anhôr kumrêx nhyam me arÿm 'ã arênh kumrêx. ²⁹ Nhyam me 'ãnh môrja nokã nhàn kum kabên punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metîndjwÿnh nhô kikreti ngrànê ne akubyn ipêxmã. Nhyam aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã. ³⁰ Goja amiptàn pite'y kurûm rwÿ, ane.

³¹ Nhyam kam me rûnh arîk 'ã bêno ajkê. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me arîk 'ã bêno ajkên abenmã kum,

—Amûbit ne me utã. Ne kam te kute amiptãr prãmje. ³² Goja gê mrãmri kubê Kritukumrêx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx jabej on pite'y kurûm rwÿ. Gwaj goja kôt omûn arÿm tu amim markumrêx. Nãm me rûnh ã abenmã ane. Nhyam ar aktã pite'y'ã jêtjadjwÿ Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyam arÿm kãjkwa nhîpôkri myt nhÿ. Nhyam kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunîkôt me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyam mebê idjaer kabênkam Jeju kãj bê kabên ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhô Metîndjwÿ:nh, inhô Metîndjwÿ:nh, mykam ne ga arÿm ikanga? ane.

³⁵ Nhyam parbê me ku'êja kabên man arîk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabên”, ane.

³⁶ Nhyam kam me'ô prôt ne ngôn puror pônê djã jakritaja byn pidjô kangô kadjamã adjã. Nhyam kam kangô ipu nhyam pî nhidjamã adjãnjã kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhyam me'ô ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhyam kam Jeju kãj bê kabên ne ate ty.

³⁸ Be, nhyam kam arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhyam krãkamngônê krãpti: kubê 100 nhô bënjadjwÿr pite'y parbê dja. Nhyam Jeju kãj bê kabên ne ty nhyam arÿm omû. Omûn arÿm memã kum,

—Be, mrãmri ne me'ô jabê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhyam me niredjwÿ amybÿm omûno dja. Nhyam Marij Madarenamê Marij, kurûm Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhyam ar ja bu'ã me nire krãptidjwÿ amybÿm omûno dja. Jeju ajbir krîraxbê Djeruxarê'ÿr tẽnkam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhyam kam amykry mex ne. Amykry mex nhyam me arÿm no katon ô mÿjja kupênho kumex. Pi'òk ràràr djwÿnhràr ô mÿjja kupênho kumex. ⁴³ Nhyam Jôdje arÿm bôx. Krîraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh djã. Nãm me rûnh bikprônê djãkam mekôt rax nhyam me kum kînh. Nãm amiwÿr Metîndjwÿnh kamnhÿx ne. Metîndjwÿnh bôx ne me kadjy bënjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhÿx ne. Jôdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhyam arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krãkamngônê nhô bënjadjwÿr 'uw nhyam bôx. Bôx nhyam arÿm kukij ne kum, “Djãm arÿm ne ty”? ane. ⁴⁵ Nhyam kum, “Nà”, ane. Nhyam kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nhyam kam rinhuo kubêkã 'ô byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pite'y kurûm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkão kupun kam kênkre'ÿr o tẽ. Me kute kênkre kakrwÿnhja'ÿr o tẽn kam arÿm kam adjã. Ne kam kênpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhyam Marij Madarenamê Marij kurûm Jôdje katorja arÿm omû.

16

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam kam pi'òk ràràr, me tyk djã kêt djã nhô akati apêx nhyam ar arÿm pi'òk kapri pãnh me tyk nhô pidjÿ kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurûm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pidjÿ kwÿ by. Kênkre'ÿr tẽn ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhyam kry:rãm, pi'òk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kênkre'ÿr tẽn. Tẽn: nhyam arÿm myt kato nhyam ar arÿm o rãm ne ja. ³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'ô dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kênpoti dja? ane. Kên jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rît ne omû nhyam arÿm amijã kuta. ⁵ Nhyam kam ar 'ÿr tẽn arÿm kênkreãm wadjã. Nhyam kadjy mrãnh djwÿnh'ô kute me'ô jabatãnh ny pyrãk ne nhÿ. Nãm inôkã jaka ryti jadjãnjã nôr djã djubôk'ãnh nhÿ. Nhyam ar wadjãnjã arÿm omû. Ne te umaje.

⁶Nhym arkum,

—Kwārīk wānh ikam ar atīn prām kêt. Jeju Nadjarekam abatanh ja me kute pīte'y'ā nhôr ne bīnja ne gar abej tē. Jakam arým nôr kêt. Nām akubyn tīn ne kato. Gar nôr djā kaprýja pumū. ⁷Be, amū ar tēn kôt ba djwýnhmā arē. Ne arkôt Pedrumā arē. Ne arkum, “Arým ne ar akukām pykabê Garrêja'ýr tēmmā. Dja gar kam tēn arým omū”, ane. Dja gar ā arkum ane. Amrêbê kute ar amā arēnh kôt ba arým ar amā arē. Nām ā kadjy mrānh djwýnh ar niremā ane.

⁸Nhym ar katon mā kēnkre kurūm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tīn prāmkam ne me'ômā kabēn kêt ne tē.

⁹Be, akubyn tīnkam kryrām, pi'ók kamrēkkam ne Jeju Marij Madarena kumrēxmā amijo amirīt ne. Be, me karō punubê ⁷ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire. ¹⁰Nām Marijmā amijo amirīt nhym arým kôt ba djwýnh'ýr tēn ar'ýr bôx. Nhym ar kaprīren mýro nhý. Nhym arým ar'ýr bôx ne arkum 'ā ajarē. ¹¹Nām arkum Jeju tīn jarēn kute omūnh'ā ajarē. Nhym ar kuman arým abenmā kum, “Nām 'êx”, ane.

¹²Nhym kam ajte ar jamā kute amijo amirītmā tē. Nām kôt ba djwýnh amānhkrut arwāmā tē. Tē nhym arým atemā aminhipêx. Ne kam kute atemā me'ô pyrāk ne arkum amijo amirīt ne arkôt tē. ¹³Nhym kam ar akubyn Djeruxarê'ýr tē. Kôt ba djwýnh'ā kâtāmja'ýr tēn ar'ýr bôx ne arkum 'ā ajarē. Nhym ar abenmā kum, “Kati, nām ar 'êx”, ane. ¹⁴Nhym kam ajte Ar kubê 11mā amijo amirīt. Ar ô kwý krēno nhý nhym arkum amijo amirīt ne arkum bēn týx ne arkum,

—Nām ar akubyn itīnkôt ipumūn ar amā ijā ajarē gar ar'ā abenmā kum, “Nām ar 'êx”, ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djām ar ajamakreja kêt? ane.

¹⁵Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djā kunīkôt dja gar mōn kàj bê me kunīmā ijā adjujarēnh ny jarēnho mō. ¹⁶Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metīndjwýnhmā ngômā me angij. Nhym arým me utā. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metīndjwýnh arým pānh me kanga. ¹⁷Nhym me kute tu amim ikamnhīxkumrêx dja me mýjja pumūnh kêt nhipêx. Me kute Metīndjwýnh raxmā kator kadjy ipêx. Ne me karō punu kute meo baja jano nhym me karō memā ire. Dja me apýnh me bajtem kabēnkam kabēn. ¹⁸Godja me kangā djàkrê by. Me kute mar kētkam kangā djàkrê by nhym arým ajmā meo kêt. Nār, te mýjja kanéo ikô nhym ajmā meo kêt. Dja me me kanē krā'ā ikra jadjuw nhym me arým à kêt ne, ane.

¹⁹Bēnjadjwýr djwýnh Jeju memā ane nhym Metīndjwýnh arým kàjkwamā amiwýr

o wabi. Nhym arým ra:x ne Metīndjwýnh djubók'ānhnhý. ²⁰Nhym kam kôt ba djwýnh arým amū mōn pyka kunīkôt kàj bê memā 'ā ujarēnh mō. Nhym Bēnjadjwýr djwýnh mā arkum týx gangij nhym ar arým mýjja pumūnh kêt nhipêxo mō. Me kute ar'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne djām ar Metīndjwýnh kôt kabēnkumrêx? anhýr kadjy ne ar mýjja pumūnh kêt nhipêxo mō.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Rukadjwý ne prïne Jeju'ã ajarë. Rwyk krax kurüm ne 'ã ujarënh tën àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarënh kadjy apýnh me õ pyka djári'ýr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'õk no'õk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'õk no'õk ne. Nãm prïne me kute Jeju'ã ujarënh kunĩkõt kuman prïne kabin kam 'ã kum pi'õk no'õk ne. Adjwýnhdjwýmã pi'õkbê *Metĩndjwýnh Karõ Kute Meo Baja*ã kum pi'õk no'õk ne.

Ruka Teopiremã amijarë.

1-4 Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'õk no'õk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'õk no'õk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarë ba badjwý imã akĩnh ne wãm amã pi'õk no'õk ne.

Me krãptĩ ne me arým 'ã pi'õk no'õk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'õk no'õk ne. Me kute kraxrüm noo Jeju pumũnh ne memã kabën'ã ujarënh, me tãm ne me me imã arê nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'õk no'õk ne.

Ba kam badjwý inhõkre kadjwýnhbê,
–Be, mexkumrëx. Badjwý dja ba 'ã pi'õk no'õk nhyM kam mexkumrëx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tẽ, me kute noo Jeju pumũnhja'ýr tẽ. Me'ýr tẽn prïne abej me kukij ne kam Jeju kraxrüm prïne mýjja kunĩ maro tẽn inomã kumën mar tÿx ne. Mar tÿx ne kam amã 'ã pi'õk no'õk ne. Dja ba prïne mýjja kraxrüm amã kõt 'ã idjujarënh tẽ, aje prïne marmã. Me kute õbê amã arënh ga aje katãt maro atëmãmã ne ba badjwý mekõt amã 'ã pi'õk no'õko tẽ, aje omũnh ne aje amim,

–Mrãmri ne me katãt imã Jeju jarë, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'õk no'õk ne.

Djakarij krabê Djuão rwýkmã.

5 Be, ã, ije amã katãt Jeju'ã idjujarënh kadjy dja ba amã Djakarij kumrëx jarënh kam ijukri amã Jeju jarë. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudëjakam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwý 'õ. NhyM bep me õ bënjadjwýr nhidjibê ne Erodji ne memã nhý. 6 NhyM Djakarijmê prõ ar amê mrãnh katãt nhyM Metĩndjwýnh arkam kĩnhkumrëx ne. Nãm ar prïne Metĩndjwýnh kabënkõt amijo ba, Metĩndjwýnh kute memã me katãt amijo

ba'ã karõjakõt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrëx. Am ar mexkumrëx. 7 NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjënmê ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubëngê:tte.

8-9 Be, me kute me kadjy Metĩndjwýnh mar ne me Metĩndjwýnh nhõ kikkretikam àpënh tẽ, apýnh me ingêt me kajmã'ã àpënh'ýr ngjënh djári ne me me kudjwa Metĩndjwýnhmã àpënh tẽ. Nãm me ja kumrëx mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam apë:n kato. NhyM pãnh me ja aje mytyrwý 'õkam 'ýr wadjàn kam kum apë:n kam kato. Nãm ã meo anhýro tẽ. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ýr wadjàn Metĩndjwýnhmã àpënh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhkam mekõt Metĩndjwýnhmã àpëho ku'ẽ. NhyM me kute Metĩndjwýnhmã kikkre kudjý djã bõr kadjy kën mère ã'ak ne kurën kõt 'ýr wangij nhyM Djakarij kukràdjã jakõt ate Metĩndjwýnh nhõ kikkretimã wadjã, kute kikkre kudjý djã bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjã ne kum kubõ.

10 NhyM kute kum bõrkõt me kunĩ kikkreti kabem Metĩndjwýnhmã kabëno ku'ẽ. 11 NhyM Djakarij bõro dja nhyM aërbê Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikkre kudjý djã bõr djã jakýxkõt 'ýr kato. 12 NhyM omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. 13 NhyM kam kum.

–Djakarij, kwãrik wãnh atĩn prãm kêt. Arým ne Metĩndjwýnh aje amijo adjã'wýr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarë. 14 Dja gar tu akĩnhkumrëx ne. NhyM me krãptĩ ar akõt kĩnhkumrëx, ar akra rwýkkam kĩnhkumrëx. 15 NhyM Metĩndjwýnh kadjy godja akra rax ne kam kabën mexkumrëx ne. Godja uba kangõ djãkréo kõm kêt, nãr atemã kadjwati kangõ* 'õo kõm kêt. NhyM Metĩndjwýnh Karõ raxo akra kadjwýnhbê nhýn ar o ba, nã tikkrekam jët rá'ã dja Metĩndjwýnh Karõ mrãmri o ba.

16 NhyM mekbê idjaer krãptĩ dja me õ Bënjadjwýr Metĩndjwýnh 'ýr amijo akëx, akra kabënkõt 'ýr amijo akëx. 17 NhyM akra dja Bënjadjwýr kukãm tẽ, kute memã bõx djã'ã ujarënh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. NhyM Metĩndjwýnh Karõ dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwýnh Karõ kute Erijo ba nhyM umaja pyrãk. Dja akra memã arê nhyM me nãmê me bãm akubyn kum kra jabê. NhyM ate aje memã arê nhyM me amakkre këtja dja me akubyn katãt mrãn arým aje kabën mexkumrëx. Dja akra ã memã ane nhyM me arým Metĩndjwýnh kadjy amijo

* 1:15 Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunjja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarë.

mex. Nām ā kadjy mrānh djwýnh Djakari-jmā kabēn jarēnho ane.

¹⁸ Nhyam kam kum,

—Gēt kon ne. Mýjkôt dja ba akabēn ma? Arým iprômē ar ibēngētte. Djām ar ijabatānh ny godja bar ikra mý?

¹⁹ Nhyam kam kum,

—Ba ibē Gabrijeu ne ba Metīndjwýnh kabem dja. Ije amā kabēn jarēnhmā ne ijano ba awýr tē. Mýjja mestire ije amā arēnhmā ne ijano ga ate “Kon ne” ane. ²⁰ Aje amim ikabēn mar kētkumrēx pānh gēdja ga akabēn kēt nhyam akra ruw. Dja akra nhō akati ‘yr bōx nhyam ruw ga kam ijukri akabēn, ane. Nām ā Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhyam me kam kapôtā te Djakarij kam ama:, te bōx nhyam me kute kukrādja ‘ō marmān kam abenmā kum,

—Ije tō mýj got ar o ba? ane.

²² Nhyam kam arým katon te kute memā kabēnmā. Nhyam ne,

—Arým ne Metīndjwýnh nhō kikretikam mýjja ‘ō pumū, ane.

Nhyam tu ikrao memā ujakreo djan kabēn kēt mex ne.

²³ Ne kam ar āpēnh ba:n arým inomā kumēn kam katon akubyn ūrkwāmā tēn bōx. ²⁴⁻²⁵ Bōx nhyam kājēbē ‘ātūm nhyam kam prōbē Ixabeu tujarōn kam pijām ne kam kikre bu‘ābit mrā. Kute amirīt kēt‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt, pijām djaje, tujarōkam. Nām,

—Ota Bēnjadjwýr ipumūn kum ikaprīn arým ijo mex. Jakam dja me ijā kabēn kēt ne, ane.

Marij kurūm Jeju rwýkmā kum arē.

²⁶⁻²⁷ Nhyam kam arým tujarō‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhyam Metīndjwýnh ajte kadjy mrānh djwýnhbē Gabrijeu jano, Marij‘ýr ano. Marij kurererkam ne kra kētkumrēx, me‘ō ‘yr mōr kētkam. Nhyam bep me‘ōbē Jódje ne kum kabēn kajgo, kraxje ‘yr mōr kēt. Nhyam bep Jódje nhingēt ne Dawi. Apýnh ne me ō pyka nhyam bep tu pyka abenā tým nhidjibē ne Garrēja. Nhyam bep kam krī ‘ō nhidjibē ne Nadjare. Krī jakam ne Metīndjwýnh Marij‘ýr Gabrijeu jano. ²⁸ Nhyam arým ‘ýr tēn bōx ne kum,

—Marij, djām ga? Metīndjwýnh ne arým akam ukaprīn ajo ba, ane.

²⁹ Nhyam Marij Gabrijeu kabēn man axwe amikam umar ne ōkre kadjwýnhbē amim,

—Mýj kabēn got ja? ane.

³⁰ Nhyam kam kum,

—Kwārik wānh, Marij, atīn prām kēt. Mrāmri ne Metīndjwýnh akam kīnhkumrēx. ³¹ Ota, dja ga on atujarōn kam akra my mýn kam kum Jeju jarē. ³² Godja akra bēnjadjwýr rax ne ar meo ba nhyam kam me ‘ā abenmā kum, “Metīndjwýnh pymati kra”,

ar o ba. Gēdja Bēnjadjwýr Metīndjwýnh Jeju‘ā bēnjadjwýr rax mē nhyam kam ar meo ba. Ingētbē Dawi bēnjadjwýr rax djō‘ā dja rax ne ar meo ba. ³³ Tām godja tūmrām mekbē idjaer kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwýr rā‘ā rā‘ān ar meo ban o ino rer kētkumrēx, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh kum ane. ³⁴ Nhyam kam kum,

—Godjām me‘ō iwýr mōr kētjakam ba ije ikra mýnhmā. Mýj godja imā ikra dji? ane.

³⁵ Nhyam kam kum,

—Metīndjwýnh Karō dja awýr ruw. Metīndjwýnh pymati Karō dja awýr ruw. Djām tāwābē mýjja tux? Ta gēdja tu amā akra jadjā nhyam akurūm kato. Ne kam prīrerūm mrāmri mexo tuknīn mexkumrēx. Kam axwe ‘ō kētkumrēx. Nhyam me kam kum Metīndjwýnh Kra jarē.

³⁶ Ota anhōbikwa Ixabeu te kubēngētte ne arým tujarō. Me kute Ixabeumā kra kēt jarēnh ar o baja ne arým tujarō. Adjwýnhdjwý ne kra my wajēt nhyam arým jēt‘ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut. ³⁷ Djām Metīndjwýnhbē mýjja ‘ō bipdjur got? ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh kum ane. ³⁸ Nhyam kam kum,

—Ā, mrāmri. Ibē Metīndjwýnh nhō āpēnh tūm. Gora gē akabēnkôt ā ijo ane, ane. Marij ā kum ane nhyam arým mā kurūm tē.

Marij Ixabeu‘ýr bōx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyam kam Marij no kator mex ne mā Ixabeu‘ýr tē, kute omūnhmā ‘ýr tē. Pykabē Djudējakam krī ‘ō‘ýr tē. Kam ne krānh kumex. Nhyam tēn bōx ne Djakarijme Ixabeu ar ūrkwāmā wadjān kam Ixabeumā kabēn. ⁴¹ Kum kabēn nhyam Ixabeu kute kabēn marmē ro‘ā kraja Marij kabēn man kam kīnh ne kājām amijā te. Nā tikkrekam kājām amijā te.

Nhyam kam Metīndjwýnh Karō raxo Ixabeu kadjwýnhbē nhýn ar o ba ⁴² nhyam kāj bē kabēn ne kum,

—Metīndjwýnh ne arým ajo kīnh, me nire kunī kurām ajo kīnh ne. Ne atikkrekam akra jētjadjwý o kīnhkumrēx ne. ⁴³ Xō kum djām ibēnjadjwýr rax ne Metīndjwýnh kute ijo kīnhmā iwýr inhō Bēnjadjwýr nā jano? ane. Arým ne inhō Bēnjadjwýr nā iwýr bōx ba arým ikīnhkumrēx ne. ⁴⁴ Ē, ga imā akabēn, ba akabēn ma nhyam kam ikra kīnhkumrēx. Itikkrekam jētja kīnhkumrēx ne kam kājām amijā te, ba kam amā ikabēn jarē. ⁴⁵ Ō kwep akīnhkumrēx. Bēnjadjwýr ne arým amā kabēn ga tu amijā akra kamnhīxkumrēx ne amim, “Mrāmri, Metīndjwýnh kabēnkôt dja ikra rwýkkumrēx”, ane. Kam ne ga akīnhkumrēx ne. Nām ā Ixabeu Marijmā ane.

Marij kute Metīndjwýnhmā mex jarēnh.

46-47 Nhyam kam Marij kutã kum kabën ne kãjmã Metĩndjwýnhmã rax jarënho dja, ne, –Dja ba mã Bënjadjwýrbë Metĩndjwýnhmã rax jarën kôt kum amikĩnh jarë.

Metĩndjwýnhbë ipytãr djwýnhkam ne ba ikĩnh raxkumrëx, ikadjwýnhbë ikĩnh ne kam kum amijarë.

48 Metĩndjwýnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kĩnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibë õ àpënh kajgokumrëx. Ingridre nhyam kam tu Bënjadjwýr ijo amiptãn kam imã ikĩnh rax jadjã.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmã ikĩnh jarënho tẽ, ikĩnh rax jarënho tẽ.

49 Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh rerek got? Axwe týx. Ga kute mýjja pumũnh kët imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjã. Mrãmri ne tãwã mexkumrëx. Nãm mexo uma.

50 Ne mekam ukaprĩkumrëx. Me kute Metĩndjwýnh kabën mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhyam kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tẽ nhyam Metĩndjwýnh me kamdjwý ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwý ukaprĩ tẽ.

51 Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwýnhbë,

“Ba ne ba ibënjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhýrja, memã ne arým amimao põx ne kãjbë me kumẽ.

52 Ne me bënjadjwýr rũnh memã ýrja me tãm ne tu arým meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo àmra këtjao bënjadjwýr rũnh ne.

53 Ne kam ajte me õ mýjja kët, me kum prãmja ne mýjja mextire memã ajne ne o me kĩnh ba.

Ne kam pãnh me õ pi'õk kaprĩ rũnh, me õ djwý krãptĩja arým meo ajkën aminëje me ano nhyam me ýkam ar ba.

54 Metĩndjwýnh kute amrëbë me bakukãmãremã katãt arënhkõt ne arým me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babë idjaer, me babë õ àpënhja ne kum me bakaprĩn me bawýr ruw ne amikõt me bajo mõn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

55 Amrëbë ne me banhingët Abraõomã kabën ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kõpdji'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabëno ane. 56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhyam kam 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjékët nhyam arým mã tẽ, mã õ pykamã tën bõx.

Djuão rwýk'ã ujarënh.

57 Nhyam kam Ixabeu kra rwýk djã nhõ akati arým ýr bõx nhyam kam kra my ruw. 58 Nhyam kam õbikwa kuman arým kĩnhkumrëx. Nhyam atãri ar ýrkwãkam me jadjwý kuman kam kôt kĩnhkumrëx.

Metĩndjwýnh kam ukaprĩ raxkõt kuman kam kudjwa kĩnhkumrëx ne. 59-60 Nhyam kam arým kra rwýk'ã pi'õk kamrëk pydji nhyam me kute my nhinhu kã krã'ymã bit kute kum Djakarij jarënhmã, bit kute kum bãm nhidji jarënhmã nhyam nã memã kum,

–Xô kum kati, idjibë ne Djuão, ane.

61-62 Nhyam me kam kum,

–Je tõ mýkam? Nhýnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane? anen kam bãm ýr akëx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kujjër kadjy ne me bãmã ikrao ajakre.

–Mã ne aje kum idji jarënhja kute? ane.

63 Nhyam kam bãmja kute memã idji no'õk kadjy mýjja'ã me ku'uw nhyam kam me kum o tẽ nhyam kam memã idji no'õk ne,

–Idjibë ne Djuão.

Nhyam me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

–Je tõ mýkam? Mýj got ja? ane.

64 Nhyam Djakarij kute idji no'õkmë ro'ã arým ajte kabën ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarënho dja. 65 Nhyam kam ar õ krõkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arënho ipõk ne. Pykabë Djudëjakam apýnh krãnhrekam me õ krĩkam ne me abenmã arënho ipõk ne. 66 Nhyam me kam kuma: n ar o ba, Metĩndjwýnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

–Mã gëdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwýnhmã mex jarënh.

67 Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ raxo bãmbë Djakarij kadjwýnhbë nhýn ar o ba nhyam amũ Metĩndjwýnh djõ'ã kabën jarënho dja ne Jeju kumrëx'ã ajarë. Jejubë bënjadjwýr rax ne kubë mekbë idjaer pytar djwýnh'ã ajarë. Ne kam ijukri Djuão jarë. Nhyam bep Jeju kumrëx ne 'ã ajarë ne memã kum,

68 –E kum me babë idjaer nhõ Bënjadjwýr mexkumrëx. Ba gop me amã me banhõ Bënjadjwýr, me banhõ Metĩndjwýnh mextire jarë.

Mýkam? Bir, nãm ta õ me ba djwýnh ýr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawýr ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arým me bamã me bapytãr djwýnh jano. Ingët kukãmãre ne Dawi, õ àpënh tũmja.

Ingët kukãmãrebë Dawi jabatãnh djãkam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arým ingët jabatãnh djãkam nõ.

70 Me kute Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnh djwýnh kabĕn kôt.

Amrĕbĕ ne Metĩndjwýnh kute kabĕn jarĕnh djwýnh mexkumrĕx jamā kabĕn jarĕnh kôt ne arým me bamā ano.

71 Kute me bakurĕ djwýnhbĕ me bapytārmā, me kum me bakurĕ ne kute me bajo bajabĕ me bapytārmā ne Metĩndjwýnh me bawýr ano.

72 Nām me bakukāmāremā kabĕn pydjın arĕn memā kum,

“Dja ba imā me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabĕn mexja mā kuman o ibi-knor kĕt, ane ne kam kôt me bawýr ano.

73 Nām ā me bakukāmārebĕ Abraōomā kabĕn pydjın arĕnho anen kam katāt kôt kuma.

74 Kute me bakurĕ djwýnhbĕ me bapytār, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjāpĕnhmā.

75 Me bamextire ne katāt bamrānh ne kum badjāpĕnhmā. Me batĩnri Metĩndjwýnh kabem kribĕm ar me babao rām ne mū jamā ne kum arĕ.

Nām ā Abraōomā kabĕn jarĕnho anen kam katāt kôt kuman me bawýr me bapytār djwýnhjano, Bĕnjadjwýr jano, ane.

Nām ā Djakarij memā Jeju jarĕnho anen kam ajte kramā kabĕn jarĕ, krabĕ Djuāomā 'ā karō, Djuāo Jeju kukām tĕmmā 'ā kum karō ne kum,

76 —Bep ga, akmere, ga dja ga Bĕnjadjwýr kukām tĕn kutĕp me akre gĕ me kuman Bĕnjadjwýr kam amakbĕ katāt amijo ba.

Kute mrāmri ne me kute me bĕnjadjwýrmā katāt pry djirja pyrāk. Gĕdja me ajā, “Metĩndjwýnh Pymati kabĕn jarĕnh djwýnh ne ja”, ane.

77 Nā, ga dja ga kukām tĕn memā arĕ. Ta kute ō me ja pytār ne ar meo bamā memā arĕ. Mā ne me bapytār o?

Apýnh me bajaxwe djāri kute tu o bingrānh ne me bakam ngyk kĕtmā. Kute ā ukaprĩkôt me bapytāro anhýrmā.

78 Mrāmri ne me Batĩn djwýnh kum me bakaprĩ rax ne. Ne kam kākwa kurūm me bapytār djwýnh me bawýr ano.

Kute me bamā irā djā pyrāk. Kute mrāmri ne myt kute me bamā irān kute me bakurwýja pyrāk ne me bawýr ano.

79 Me kum tyk puma, me tĩn prāmja ne me kute mrāmri ne me akamāt kô tykkam me krĩja pyrāk.

Nhym bep me bapytār djwýnh dja me jamā tĩn prāmo ajngrā. Ga akati kute akamāt kô nhĩpōnhja pumū.

Dja ā me bamā me batĩn prām, me bamā batyk puma ā o bingrānho ane gu

me kam badjumar mexkumrĕx ne ar baba. Tām ne ja.

Nām ā Djakarij kramā 'ā karōo ane, Jeju kukām tĕm ne kute kutĕp me akremā.

⁸⁰ Nhym kam kra arým kāmā krā tĕn kam Metĩndjwýnh kabĕnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rā'an abatānh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Ō akati kutĕp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbĕ idjaermā amijo amirĩt nhō akati amiwýr kam amakbĕ kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwýk'ā ujarĕnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bĕnjadjwýr raxbĕ Xedja Agujtu memā kabĕn jarĕ. Xedja Agujtu ne me kunimā nhý. Nām memā kabĕn jarĕn memā kum,

—Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingĕt nhō pyka'ýr aba gĕ me me anhidji'ā pi'ók no'ók, ba ije me ajā akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ā pi'ók no'oko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirĕnhu, bĕnjadjwýr bajtem, pykabĕ Xiriikkam memā nhý. Kam ne me kute bĕnjadjwýr raxbĕ Xedja Agujtu kabĕnkôt me idji'ā no'ókma.

³ Nhym kam me kunĩ apýnh krĩ djāri'ýr ajmā. Apýnh me ingĕt nhō pykakam abatānh djāri'ýr ajmān kam bōx. Bōx nhym me kam me idji'ā pi'ók no'oko tĕ.

⁴⁻⁵ Nhym kam Jōdjemĕ Marij ar adjwýnhdjwý me kudjwa ingĕt nhō pyka'ýr tĕ, ingĕtbĕ Dawi rwýk djā'ýr ne ar tĕ. Arým ne kum kabĕn ne. Kraxje 'ýr mōr kĕt rā'ā. Nām kum kabĕn kajgo. Tu pyka abenā mĕnh nhidjibĕ ne Garrĕja ne kam apýnh ne krĩ djāri idji. Garrĕjakam krĩ nhidjibĕ ne Nadjare. Kurūm ne ar tĕ. Marij arým tujarō tỳx nhym ar tĕ. Atemā ajte pyka 'ō tu abenā tỳm nhidjibĕ ne Djudĕja. 'Ýr ne ar wabi ne kam tĕ:n kam krĩbĕ Berĕ'ýr bōx. Ingĕtbĕ Dawi rwýk djāmā tĕn bōx, ō pyka nhidjibĕ Berĕmā tĕn bōx, me kute ar idji'ā pi'ók no'ókma. ⁶⁻⁷ Nhym kam me kumex ne prĩne Ar kubĕ kikre kre jaĕ. Nhym kam kra rwýk djā nhō akati arým 'ýr bōx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubĕkào kupun o tĕn mryti djākur djākam kudji, me kute prĩne Ar kubĕ kikre kre jaĕrkam.

Mry pumūnh djwýnh Jeju'ýr bōx.

⁸ Nhym krĩ noka'ā ne mry nhō kapôt. Nhym arým akamāt. Nhym kam mry nhō kapôtkam ar kute mry pumūnh djwýnhja ō krit pumūnho dja. ⁹ Nhym kam Metĩndjwýnh kadjy mrānh djwýnh ar nokrekam kato nhym Metĩndjwýnh jadjĕnh prĩne ar kurwý ne arkum ipók ne. Nhym arkum uma ne kam madjā tertet ne.

¹⁰ Nhym kam kadjy mrānh djwýnh arkum,

—Kwārīk wānh, ar amā uma kêt. Ota ba ije ar amā mýjja mex jarēnhmā tē. Ē, me akīnh djā ne arým me akadjy kato. Me akuni akīnh kadjy, akīnh raxmā. ¹¹ Ē, akamāt ja tām kam ne me apytār djwýnh arým me akadjy ruw. Dawi nhō pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bēnjadjwýr djwýnh. ¹² Tām ne ajbir rwýk nhyh nā kute kubêkào kupun mryti djākur djākam irwā. Kute kubêkào kupun mryti djākur djākam irkōt dja gar kum akaton kam omū, ane. Nām ā Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

¹³ Nhyh kam ar aêrbê kākwa kurūm Metīndjwýnh me ano, amikadjy mrānh djwýnh jano nhyh katon kumex, kumrêx kator jakōt ne me katon kumex ne kam Metīndjwýnhmā mextire jarēnho kumex ne mry pumūnh djwýnhmā o amra,

¹⁴—Kājwakam ne Metīndjwýnh me:xkumrêx, tỳ:xkumrêx, uma:kumrêx.

Gora gē me kunī kāj mā kum mex jarēnho tē. Arým ne pykakam me wāmā umar mex jarē.

Gora gē ô me wākam kīnhwā umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nām ā Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh anen kam mā ar kurūm kākwa mā wabi. Nhyh kam ate mry pumūnh djwýnh abenmā kum,

—Gêtō gwaj gop Berēmā mōn goja karākōt omū. Bēnjadjwýr djwýnh kute gwaj bamā arēnhja pumū, anen kam 'ýr prōt ne. ¹⁶ Prōt ne Marijmē Jōdje ar'ýr kato nhyh mryti djākur djākam nō, ngrire ne nō nhyh ar omū. ¹⁷ Nōrkōt omūn kam memā arēnho ajkate. Kadjy mrānh djwýnh kute mry pumūnh djwýnhmā arēnhja, kute Marij kra jarēnhja ne me memā arēnho ajkate.

¹⁸ Nhyh me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Mýj gotja? Mýkam got Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumūno akêx. ¹⁹ Nhyh bep ām Marij ta kute kraxkōt mar ne amikam mýjja kunī ma:ro tēn 'ōo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhyh kam mry pumūnh djwýnh kapōtmā akêx. Kadjy mrānh djwýnh kute arkum arēnhkōt ne ar karā nōrkōt omū. Kōnh ne arkum kudji nhyh ar mýjja kunī pumūn kuman kam Metīndjwýnhmā mex jarēnho mō. Ne kāj mā kum rax jarēnho mōn kum,

—Metīndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukaprī, amex, arax, atýx, anhýro mō.

Ar kute Metīndjwýnhmā Jeju djar.

²¹ Nhyh kam arým 'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhyh ar my nhinhu kà krātan kam ajte kum idji Jeju jarē. Tikkrekam jēt kētri Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kute kum idji jarēnhja ne kum arē. ²²⁻²⁴ Nhyh

kam akati krāptī nhyh ar krīraxbê Djeruxarê'ýr o tē. Ar kute Bēnjadjwýr djwýnhbê Metīndjwýnhmā armā ne ar o tē. Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōkkam ne memā,

“Me akra my kutewa gēdja axidjuw ga me Bēnjadjwýr djwýnhmā me umjuw, kute o aminhōmā”, ane.

Kōt ne ar kute Djeruxarēmā Jeju tēm ne kum armā. Ar adjwýnhdjwý kute Metīndjwýnhmā mry bōrmā. Arým ne Marij kamrō ngrān kam kute Mōjdjē kukrādjakōt Metīndjwýnhmā mry djār ne kum ōrmā. Amrēbē ne Mōjdjē Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum,

“Ē, dja ga me akamrō ngrān kam Bēnjadjwýr djwýnhmā tutte amē agan kum angā, nār tutti no týt nyre amē abīn kum aga”, ane.

Jakōt ne ar kute kum ar ne ōr nhyh nāja akubyn Metīndjwýnhmā mex ne ō kikretimā armā Djeruxarēmā o tē.

²⁵ Nhyh bep Djeruxarēkam me'ō mybê Ximiāo. Mrānh katāt ne Metīndjwýnh kabēnkōt ar amijo ba. Nām arek mekbê idjaer pytār djwýnh, memā kaprī rēnh djwýnh, Kritukam ama. Nhyh Metīndjwýnh Karō ar o ba. ²⁶ Ar o ban kam arým kum,

—Ē, atīn rā'ā dja ga Metīndjwýnh kute anorja'ýr bōx ne omū. Kute me apytarmā ne ano, kubê ne Kritu, tām dja ga omū, anhýtā 'ýr bōx ne anoo omū, ane. Nām ā Metīndjwýnh Karō Ximiāomā ane nhyh kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metīndjwýnh nhō kikreti'ýr tē. Metīndjwýnh Karō ne ano nhyh tē. Kumrêx ne ar kukām tēn bōx. Nhyh Jeju nāmē bām arkōt 'ýr o bōx. Ar kute me amikukrādja tūmkōt Metīndjwýnhmā armā ne ar 'ýr o tēn o wadjā. ²⁸ Nhyh Ximiāo omūn kumýn kam Metīndjwýnhmā mextire jarēn kum amikīnh jarēn kum,

²⁹—Bēnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imā ityk nhō akati jarē, ba ibē anhō apēnh dja ba wām awýr tē, aje imā arēnhkōt.

Arým ne ba omūn arým ikīnhkumrêx ne arým idjumar mexkumrêx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imā arēnhkōt.

³⁰ Ga ga arým me utār djwýnh jano ba inoo omū.

³¹ Anhýr djwýnhhrām aje arēnhja ne ga arým memā o akato nhyh me kunī pyka kunīkōt omū.

³² Me utār djwýnhja ne kute a'u pyrāk. Dja apýnh me bajtemja no bō nhyh me katāt mrā.

Nhyh kam ajte me ibē idjaermādjwý kīnh jadjā. Kōt dja me me imā me ikīnh jarē, me irax jarē, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarênh ane. ³³ Nhyam kam bãmme nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũnho dja.

³⁴ Nhyam kam Ximião jãm aro akêx ne Metĩndjwỹnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkõt aro djuw mex ne arkum umar mex jarê gê ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akêx ne kum,

—Ota arỹm akra kute meo bikjêrmã bõx. Me babê idjaer kwỹ dja me kum kurênh kam kõt amijo ajkê. Dja te kute memã Metĩndjwỹnho amirĩtmã nhyam me mã aprỹ. Nhyam bep me bakwỹ dja gu me mã bamã abên kam amiptãn kõt ar amijo baba. ³⁵ Nhyam akra ta dja ar mekmã apõx ba. Godja me õkre kadjwỹnhbê amim mỹjja'ã karõ nhyam akra ta tu ar memã apõx ba. Ga gadjwỹ akra djõ'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwỹ anhõpõkkam akaprĩ pyrãk, ane. Nãm ã Ximião anhỹr djwỹnhãm kum arênhho ane.

³⁶⁻³⁷ Nhyam kam me'õ nibê Ana adjwỹnhdjwỹ ar'ỹr bõx. Kubê Metĩndjwỹnh kabên jarênh djwỹnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrêbê ne mjên 'ỹr mõ nhyam 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêkê nhyam arỹm kubê ty. Nhyam kam 'uwtĩ arỹm kubêngê:xtê. Arỹm 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwỹnh nhõ kikretikam ku'ên kator kêtumrêx ne tu Metĩndjwỹnhmã apênho dja. Akamãtmê akati kunĩkõt ne kum kabêno ku'ên kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ỹr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwỹnhmã amikĩnh jarênh kum ukaprĩ jarê ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarê. Me utãr djwỹnh bõx ne kute me kurê djwỹnhbê akubyn me õ krĩraxbê Djeruxarê pytãrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arỹm ne bõx. Arỹm ne me bapytãr djwỹnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arênhho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhyam kam Marijmê Jõdje ar Bẽnjadjwỹr djwỹnh kukrãdjã kunĩkõt arỹm mỹjjaõ tẽn inomã kumên kam akubyn pykabê Garrêja'ỹr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bõx. ⁴⁰ Nhyam kam kra kãjmã krã tẽn kam i tỹx tẽ. Tẽn tẽn i arỹm abatãnh ne kam no mexkumrêx nhyam kam Metĩndjwỹnh kam kĩnhkumrêx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ỹr.

⁴¹ Nhyam na mê gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmê bãm ar Djeruxarêãm mrã. Me kute aben pydjĩn kute Metĩndjwỹnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwỹ krên rax kadjy ne ar 'ỹr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhyam ajbir Jeju nõrny. Arỹm 'ã amexbê 12. Nhyam ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydjĩ'ỹr wabin

me'ỹr bõx ne mekõt ar õ kwỹ krên ba, Jelumê. Nhyam me kam o ino re nhyam nãmê bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhyam be nãm nõrnyja, arek Djeruxarêkam ar ba nhyam nãmê bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽn pyrãk. Nhyam 'ã akati pydjĩ nhyam ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarêkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyam 'ã akamãt. ⁴⁶ Nhyam akati kêt nhyam ar te ajte abej.

Nhyam kam akati nhyam kam ar Metĩndjwỹnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyam me ipõkri nhỹ, Mõjdjê kukrãdjã jarênh djwỹnh nhĩpõkri nhỹ, me kabên maro nhỹn kam me kukjêro nhỹ. ⁴⁷ Nhyam me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aêrbê prĩne mỹjja ma. Nhyam me jadjwỹ mỹjja jabej kukjêro nhỹ nhyam no mexkõt katãt memã mỹjja jarênhho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ. ⁴⁸ Nhyam nãmê bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyam nã kum,

—Akmere, mỹkam ne ga ar ibê ã anhỹr aba? Nã bãm abãmme ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyam kam kum,

—Mỹkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arỹm ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpênhmã, ane. ⁵⁰ Nhyam ar kute kabênja mar kêtumrêx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwỹnhbê,

—Mỹj kabên got ja? ane.

⁵¹ Nhyam kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabênkõt ar amijo ba. Nhyam bep nãja ne mỹjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhyam bep Jeju ta adjãkamã no mex tũm ne amũ no mexo amikãmênhho tẽn kam i abatãnh mex ne. Nhyam Metĩndjwỹnh kam kĩnhkumrêx. Nhyam mebêngõkredjwỹ* kam kĩnhkumrêx ne.

3

Ngõmã me angjênh djwỹnhbê Djuãõ.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

¹⁻² Nhyam bep Djuãõ kapõt kukritkam ar ba. Djuãõ, Djakarij kraja ne kapõt kukritkam ar ba. Nhyam kam Metĩndjwỹnh kum kabên ne.

Be, nhyam bep bẽnjadjwỹr raxbê Xiberu Xedja. Me bẽnjadjwỹr kunĩ kurãm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjõ'ã me kwỹ'ã bẽnjadjwỹr rê. Nãm pykabê Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadjwỹr mẽ, kuba-jtem. Ne kam ajte pykabê Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadjwỹr mẽ. Ne kam ajte pykabê Iturejmê Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadjwỹr mẽ. Erodji kamybê Piripi'ã bẽnjadjwỹr mẽ. Ne kam ajte pykabê

* 2:52 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ bêngõkre.

Abirēnkam me ja kadjy Rixani'ā bēnjadjwyr mē. Nhyam ar kute me kadjy Metīndjwyrnh mar djwyrnh nhō bēnjadjwyr raxbē Ananhmē Kajbajmē ar ar meo ba. Nhyam arym Xiberu Xedja memā yr'ā amexbē 15 nhyam ô'ā ar bēnjadjwyr nyreja arym memā krī.

Nhyam kam Metīndjwyrnh Djuāomā kabēn ne. Djuāo kapōt kukritkam ar bajamā kabēn ne. ³ Nhyam kam kabēnkōt ngōbē Djoāokam ar mrā. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memā kum,

–On me amim akaton wānh ajaxwemā anhiren Metīndjwyrnh'yr amijo akēx gē me ajaxweo aknon me akam ngyrk kēt. Ba kam on ngōnhmā me ajangjē, me aje ajaxwemā anhirerkōt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrēbē ne anhyr djwyrnhrām Metīndjwyrnh kabēn jarēnh djwyrnhbē Idjaij ne 'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum,

“Me'ō dja kapōt kukritkam memā kabēn ne.

Kāj bē dja me akren memā kum,

'Me apa. Ē, me on Bēnjadjwyr djwyrnh kutēp wānh ajaxwemā anhiren katāt amijo aba. Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwyr rūnh kutēp pryō mex ne kute memā katāt pry jadjwyrja pyrak.

⁵ Nām me inuw kunīō amrā ne kam krānhre rūnhmē kryremē, kunī abenānh imōk rē nhyam pyka aben pyrak ne ikwā.

Nhyam pry nhirō nhyam me katāt adjuw. Ne pyka karōtdjwyr prīne katen o aben pyrak nhyam mēkumrēx ne ikwāja pyrak.

Dja me ā Bēnjadjwyr djwyrnhrām axwemā irer ne katāt amijo bao ane.

⁶ Nhyam me kunī dja me Metīndjwyrnh kute me utārōkōt me omū, ane.”

Nām ā anhyr djwyrnhrām Idjaij memā arēnho ane. Kōt ne Djuāo Bēnjadjwyr kukām katon me akre ar o ba, nhyam me kwý rax ne me mrāmri axwemā iren katāt amijo ba.

⁷ Nām Djuāo me akre ar o ba nhyam me itepato 'yr bao ku'ē. Kute ngōnhmā me angjēnhmā ne me 'yr bao ku'ē. Nhyam kam memā kum,

–Me akamingrāny ne ga me abē iry. Me ajaxwekam abē kangā. Mýj me'ō ne me amā Metīndjwyrnh ngyrk nhō akati jarē ga me umaje iwýr aprōt kajgo? ⁸ Gop on me katāt Metīndjwyrnhkōt amijo aba gē me mrāmri me amex jabej me amā kato. Mrāmri me amim akator ne aje wānh ajaxwemā anhirer ne aje Metīndjwyrnh'yr amijo akēx jabej gē me on me amā kato. Gē me me amexmā katon me akam kīnho kute mrāmri ne me kute pidjō djō mexmā apōx ne kam kīnhja pyrak. Kwārik wānh me anhōkre kadjwyrnhbē anhingēt kukāmāre Abraāoo adjāmra kēt ne amim, “Me ba ne ba me ibē Abraāo tām djwý. Dja Metīndjwyrnh me ikam ngyrk kēt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingēt kukāmāre Abraāokōt Metīndjwyrnh

kum me ijabē ne me ijaxwekam me ijo bikēnh kētkumrēx”, anhyr kēt. Kwārik wānh ga me ā anhyr ar aba kēt. Kati. Ē, ba me amā arē. Dja ga me te abē Abraāo tām djwý nhyam Metīndjwyrnh tu me ajo ajkē, me ajaxwe pānh tu me ajo ajkē. Ne ren kam ajte Abraāo tām djwý prām jabej ren tu kējiao itun o amim Abraāo tām djwý nhipēx nhyam me ren tu katon kumex.

⁹ Ē, mrāmri arym 'yr. Metīndjwyrnh kute me axwe pānh memā akati jarēnh arym 'yr. Kute mrāmri ne pidjō apýnh abenkam ô kēt nhyam me kute kār ne o mrānh ne kute kuwykam rēnhja pyrak. Arym ne Metīndjwyrnh me ajā pidjō djō kēt jakren arym me ajaxwe pānh kute me ajo bikēnh 'yr. Dja me ajo mōn kuwykam me amē. Arym 'yr. Kute mrāmri ne me'ō kute pidjōmā 'yr kadjy kute parbē kākkrākō mýnh ne o am pyrak, ane. Nām ā Djuāo me krāptīmā arēnho ane.

¹⁰ Nhyam me kam kum,

–Ije tō mā dja ba me nē? ane. Metīndjwyrnh kute me ijo bikēnh kēt kadjy, mā dja ba me nē?

¹¹ Nhyam memā kum,

–Dja ga me ajō nhō kubēkā amānhkrut ne kam me'ō nhō kubēkā kētmā ikjē ngā. Nhyam me'ō djwý ô kwý krēn djā krāptīn kam me'ō nhō djwý kētmā amikutā kwý ngā, ane.

¹² Nhyam me kute bēnjadjwyr bajtemmā pi'ōk kapriō atom djwyrnh me kudjwa Djuāo'yr bōx, kute ngōnhmā me angjēnhmā. 'Yr bōx ne kum,

–Bēnjadjwyr, mā gēdja ba me nē? ane.

¹³ Nhyam kam memā kum,

–Ē, me anhō bēnjadjwyr kute me amā pi'ōk kapri jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārik wānh ga me ga amū amim pi'ōk kapri kamēnh ne amýnh kēt. Dja ga me tu 'ānh jamý, ane.

¹⁴ Nhyam me krākamngōnhredjwý kum,

–Ne me badjwý, mā dja ba me nē? ane.

Nhyam kam memā kum,

–Ē, kwārik wānh ga me me pa 'amýnh ne mekbē mýjiao aprōt kēt. Ne kwārik wānh ga me me kātām'ā axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbē ijēn me ô mýjiao aprōt kēt. Nhyam bep ga adjāpēnh pānh dja ga pi'ōk kapri byn tu akīnh ne. Kwārik wānh ga me adjākrē kēt, ane. Nām ā Djuāo memā kabēn jarēnho ane. ¹⁵ Nhyam me kunī Bēnjadjwýrbē kumkati jabej ajkam aman kam ōkre kadjwyrnhbē amim,

–Bep birām tām ne ja. Birām Djuāo got Metīndjwyrnh me bawýr ano, me bakadjy Bēnjadjwýrbē kumkati mā me bawýr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhyam kam Djuāo me kunīmā kum,

–Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangj. Nhyam bep itotokbē me'ō bōxja. Me'ō tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi.

Bām te irax ne 'ā inhībôn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ām ren irax ne ba ren arým kum apē. Nhyṃ bep kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arým bōx 'yr. Djām ngōnhmā kute me ajangjēnhmā? Kati. Tām dja bōx ne kam me awýr Metīndjwýnh Karō jano, me katāt amrānhbit'ýr dja ano, kute ar me ajo bamā. Ne kam me ajaxweja kute kuwymā me arēnhmā. ¹⁷ Gēdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mūm 'y mex-jao atom ne kam kute 'ykJāao tēm ne kute kuwykam ýr nhyṃ xētja pyrāk. Dja me'ōja bōx ne ā me axweo anen kuwykam me kurē. Nhyṃ kuwyja dja pōk rā'ā: rā'ān apēx kētkumrēx. Nhyṃ bep bāyogo 'y mex'ā ne me mexja jakren mūm meo atom ne. Ne kākjkakam ō pykamā meo mō gē me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arým kute ā meo anhýr 'ýr.

¹⁸ Nām ā Djuāo memā ane. Ne kam arek memā kabēn jarēnhō tē. Nām atemā kukràdjā krāptio me akre. Ne mā kabēn nyo, kabēn mexo ar me akre ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhyṃ bep bēnjadjwýrbē Erodji ne axwekumrēx. Nām axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwýro mōn kam ajte Djuāo mekbē ijē djākam iby kumē. Nām kamybē upānh'ýr mō, upānhbē Erodjij'ýr mō. Nhyṃ kam Djuāo arým kum kabēn jarēn kum,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

Nhyṃ kam Erodji tu amakkre kēt ne Djuāobē ijē.

Kute ngōmā Jeju jadjár.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhýr djwýnhhrām me kute kubē ijē kētri ne Djuāo ngōnhmā me kunī jangij ne kam ajte Jeju ngōnhmā adjā. Ngōnhmā adjā nhyṃ kam Bāmmā kabēno dja. Kum kabēno ām rā'ā nhyṃ kākjwa abenbē ajkij. Abenbē ajkij nhyṃ Metīndjwýnh Karō 'ýr ruw ne 'ā tým. Amijo tut ne 'ýr ruw ne 'ā tým. Nhyṃ kākjwa kurūm kabēn ne kum,

—Mrāmri abē ikrakumrēx. Imā ajabē. Ba akam ikīnhkumrēx, ane.

²³⁻³⁸ Nhyṃ kam Jeju arým ta āpēnhmā o krax ne. Arým 'ā amexbē 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingēt nhidji.

Mat 1.1

Nhyṃ me we Jōdjeo Jeju bām.

Nhyṃ Jōdje bām ne Eri.

Nhyṃ Eri bām ne Matat.

Nhyṃ Matat bām ne Rewi.

Nhyṃ Rewi bām ne Marki.

Nhyṃ Marki bām ne Djananh.

Nhyṃ Djananh bām ne Jōdje.

Nhyṃ Jōdje bām ne Mataxij.

Nhyṃ Mataxij bām ne Amox.

Nhyṃ Amox bām ne Naū.

Nhyṃ Naū bām ne Exi.

Nhyṃ Exi bām ne Naganh.

Nhyṃ Naganh bām ne Ma'at.

Nhyṃ Ma'at bām ne Mataxij.

Nhyṃ Mataxij bām ne Xemē.

Nhyṃ Xemē bām ne Jōdje.

Nhyṃ Jōdje bām ne Djoda.

Nhyṃ Djoda bām ne Djōwanā.

Nhyṃ Djōwanā bām ne Rexa.

Nhyṃ Rexa bām ne Djorba.

Nhyṃ Djorba bām ne Xarati.

Nhyṃ Xarati bām ne Neri.

Nhyṃ Neri bām ne Marki.

Nhyṃ Marki bām ne Adjī.

Nhyṃ Adjī bām ne Kodjā.

Nhyṃ Kodjā bām ne Erma.

Nhyṃ Erma bām ne Êr.

Nhyṃ Êr bām ne Djodjuwe.

Nhyṃ Djodjuwe bām ne Eridjē.

Nhyṃ Eridjē bām ne Djorī.

Nhyṃ Djorī bām ne Matat.

Nhyṃ Matat bām ne Rewi.

Nhyṃ Rewi bām ne Ximiāo.

Nhyṃ Ximiāo bām ne Djuda.

Nhyṃ Djuda bām ne Jōdje.

Nhyṃ Jōdje bām ne Djōnā.

Nhyṃ Djōnā bām ne Erijkī.

Nhyṃ Erijkī bām ne Merja.

Nhyṃ Merja bām ne Mena.

Nhyṃ Mena bām ne Matata.

Nhyṃ Matata bām ne Natā.

Nhyṃ Natā bām ne Dawi.

Nhyṃ Dawi bām ne Djexe.

Nhyṃ Djexe bām ne Ōbet.

Nhyṃ Ōbet bām ne Bōadjī.

Nhyṃ Bōadjī bām ne Xara.

Nhyṃ Xara bām ne Naxō.

Nhyṃ Naxō bām ne Amīnadabi.

Nhyṃ Amīnadabi bām ne Adjīmī.

Nhyṃ Adjīmī bām ne Ani.

Nhyṃ Ani bām ne Êrō.

Nhyṃ Êrō bām ne Perē.

Nhyṃ Perē bām ne Djuda.

Nhyṃ Djuda bām ne Djako.

Nhyṃ Djako bām ne Idjak.

Nhyṃ Idjak bām ne Abraão.

Nhyṃ Abraão bām ne Tera.

Nhyṃ Tera bām ne Nakō.

Nhyṃ Nakō bām ne Xeruk.

Nhyṃ Xeruk bām ne Ragau.

Nhyṃ Ragau bām ne Parek.

Nhyṃ Parek bām ne Ebe.

Nhyṃ Ebe bām ne Xara.

Nhyṃ Xara bām ne Kajnā.

Nhyṃ Kajnā bām ne Arpaxa.

Nhyṃ Arpaxa bām ne Xē.

Nhyṃ Xē bām ne Nôwe.

Nhyṃ Nôwe bām ne Ramek.

Nhyṃ Ramek bām ne Mexare.

Nhyṃ Mexare bām ne Enoki.

Nhym Enoki bām ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bām ne Mareju.
 Nhym Mareju bām ne Kajná.
 Nhym Kajná bām ne Inox.
 Nhym Inox bām ne Xexi.
 Nhym Xexi bām ne Adão.
 Nhym Adão bām ne Metündjwýnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã ãpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arým Djuão kute ngõnhmã Jeju jadjãr nhym Metündjwýnh Karõ kute amijo tut ne rwýk ne 'ã tým nhym Bām kute kum kabênja kurüm Jeju tẽ. Ngõbê Djodão kurüm ne arým Jeju tẽ. Nhym Metündjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapõt kukrit'ýr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ýr bõx ne te kum mýjja'ã ãpnê. Kute kabênkõt amijo ba jabej kum mýjja'ã ãpnênh tẽ. Te kum mýjja'ã ãpnênh'ã akatibê 40. Akati krãpti. Kute ã kum anhýrkam kute mýjja krên kêtukumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ. ³ Nhym kam Xatanaj kum,

–Ë, goja abê Metündjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

–Kati, Metündjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metündjwýnh kabêno djwý dja me amityx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ýr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apýnh bẽnjadjwýr kute meo ba djari kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bãmê kapõtmê krĩ rũnhmê mýjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ –Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djari dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãpti, mýjja pyma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkõt amidjõ'ã kum kungã nãr amã kungã. ⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkraõ nhýn imã irax jarê ba arým amã kunĩ kanga ga arým amũ idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

–Kati, Metündjwýnh kute pi'ók no'ókkam ne,

“Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'õmã rax jarên kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarêmã Jejuo tẽn Metündjwýnh nhõ kikreti nhimõk'ýr o wabin anhã'ã kudjan kum,

–Ë, goja abê Metündjwýnh krakumrêx jabej goja rüm tẽn ato. ¹⁰ Nãm we Metündjwýnh kute pi'ók no'ókkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwýnhmã ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metündjwýnh kute pi'ók no'ókkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ. Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kên'õ apar ngãnh kêtukumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

–Kati, Metündjwýnh kabên'ã pi'ók no'ókkam ne,

“Kwãrik wãnh, Bẽnjadjwýr Atĩndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhym kam Xatanaj arým mýjja'ã kum ãpnênh pa. Nãm te kute Metündjwýnh kabên kangan Xatanaj kabênkõt kute ar amijo bamã 'ã kum ãpnênhõ dja. Apýnh mýjja djari kunĩ'ã te kum ãpnênhõ djan 'ã kum ãpnênh pan kam mã kurüm tẽ. Ajte akati 'õ kadjy mã kurüm tẽ.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhym kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ýr tẽ. Metündjwýnh Karõ arým kum týt看 jadjã, Metündjwýnhmã ãpênh mex kadjy kum týt看 jadjã nhym týt看kumrêx ne kam akubyn tẽn bõx.

Nhym kam me abenmã Jeju jarênhõ ajkate, pyka kunĩkõt ne me abenmã arênhõ ajkate. ¹⁵ Nhym Jeju apýnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metündjwýnh kukràdjã'ã ujarênhõ ba. Memã 'ã ujarênhõ ba nhym me kunĩ abenmã Jeju mex jarênhõ ipók ne.

¹⁶ Nhym bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabên. Nhym kam Jeju Nadjarekam bõx, abatanh djã'ýr tẽn bõx nhym arým pi'ók rãrãr. Pi'ók rãrãr kunĩkõt ne Jeju mekõt mekbê idjaer bikprõnh djã'ýr mrãnh wangijn krĩ. Ne kam arým kãjmã dja. Kute Metündjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók jarênhmã kãjmã dja. ¹⁷ Nhym me kum kungã nhym kubyn o ajkij. Metündjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Idjaii kute pi'ók no'ókjao ajkijn kam kadjy amijã no'ókjamã kato. Kum katon kam memã arênhõ djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ “Metündjwýnh Karõ ne mã ijo ba. Arým ne amijo ipytã, ije me õ mýjja kêtãnh kabên mex, kabên ny kãj bẽ arênh nhym me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kãj bẽ memã kum, 'On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato', anhýrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me no rāmā kum, 'On me arit mex', anhÿrmā. Kadjy ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bê me 'uwtīmē me kute meo bikēnh nhyem me kaprīn mrānhmā kum, 'On me akīnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikēnh kêt', anhÿrmā ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bê memā kum, 'Ē, amex jakam dja on Bēnjadjwÿr mekam ukapri kato', anhÿrmā ne ijano ba tē", ane.

²⁰ Nām ā Jeju memā pi'ōk no'ōkkōt amijarēnho āmo anen pi'ōk abenā kudjin akubyn kute pi'ōko atom djwÿnhmā kungān kam nhÿ. Nhyem kam me kunī Jejukam no tyn kumex, me bikprōnh djākam ne me Jejukam no tyn kumex. ²¹ Nhyem kam ajte ujarēnhmo kras ne memā kum,

—Amrēbē Metīndjwÿnh kute kabēn'ā pi'ōk no'ōk ja ne arÿm kato. Mrāmri me kōnh kum kudji nhyem ajbir jakam kato. Me aje maro anhÿrjakam ne arÿm kato, ane.

²² Nhyem me kam abenmā Jeju mex jarēnho kumex kajgo ne abenmā,

—Je kum bep mexkumrēx. Ga kabēn mexja pumū, Jōdje kra ne ajmān me ba-jaerbē kabēn mexkumrēx jarē. Jōdje kra, me baje Jōdje pumūnh tūmja tām ne kra dji nhyem kabēn mexkumrēx jarēnho tē, ane. Nām me ā kabēn jarēnho ane.

²³ Nhyem kam Jeju memā kum,

—Birām me aje imā me banhingēxē kabēn tūm jarēnhmā ne ga me anhōkre kadjwÿnhbē imā arēnho nhÿ, ba arÿm kuma. Birām me aje imā, "Goja abē me kane djwÿnh jabej on amikanen amex", anhÿrmā. Goja aje mÿjja 'ō pumūnh jabej nār aje mÿjja 'ō mar jabej goja on ipēx, ba me ikunī omū, me inokam ipēx ba me ikunī omū. Rīnakambit, krībē Kapanakambit ne ga ar mÿjja nhīpēxo aba. Nhyem 'ā ujarēnh me iwÿr bōx ba me kuma. Goja on jakam, anhō pyka djwÿnhkam mÿjja pumūnh kēt 'ō nhīpēx ba me omū. Birām me aje ā imā anhÿrmā ne ga me anhōkre kadjwÿnhbē amim ijā karō.

²⁴ Ē, ba me amā mÿjja jarē. Mrāmri ikabēn. Ē, got ren Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh atemā pyka 'ōkam tē nhyem me ren arÿm kabēn ma. Nhyem bep kati, ō pyka djwÿnhkam me kute kukrādjākōt omūnh ne kute kabēn mar kēt. Ām me kute kukrādjākōt mar kēt ne me tu ate krā. Me ga, me banhō krōkam me ga ne ga me ā ijo anen tu ām imar kētkumrēx ne.

²⁵⁻²⁶ Ē, gora me ikabēn ma. Mrāmri ikabēn. Me Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnhbē Erij ja ma. Amrēbē ne me'ā na kētkumrēx. Arÿm na kēt'ā amex amānhkrut ne ikjēkēt apēx

nhyem na rwÿk kētkumrēx ne. Nhyem ajte na tÿmkam ajte na kēt ne. Nhyem me prāmkam ar ba. Pyka kunīkōt djwÿ kētkumrēx. Nhyem prām me imex ne. Nhyem mekbē idjaer nhō pykakam axwe me nire 'uwtī krāptī. Djām me'ÿr ne Metīndjwÿnh Erij jano, me kute o djuw mexmā? Arkati, me bajtem, mekbē idjaer kēt'ÿr ne ano. Mekbē idjaer kēt nire 'uwtī'ō'ÿr ne ano. Pyka typydji nhidjibē ne Xidō. Nhyem bep krī nhidjibē ne Xarepta. 'ÿr ne ano. Nhyem me'ō ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh 'ōbē Eridjēu ja ma. Mekbē idjaer nhō pykakam axwe me krāptī ī kajēkam tē. Nhyem bep Eridjēu kute me jao mex kētkumrēx. Kubajtem, kubē idjaer kēt pydji ne o mex. Pykabē Xirij kurūm me'ōbē Namābit ne o mex ne, ane.

Nām ā Jeju memā arēnho ane. Djām ta ō pykakambit ne mekbē idjaerkam kute me ajbitmā mÿjja pumūnh kēt 'ō nhīpēxmā? Kati, ta dja ukabikōt amū pyka mÿjakam mÿjja kwÿ 'yro mō. Nār kon ta kute amī-markōt ō pyka djwÿnhkam mÿjja pumūnh kēt 'ō nhīpēx. Ne ta ukaprikōt amū me mū jakamdjwÿ mÿjja kwÿ nhīpēx.

²⁸ Nhyem me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprōnh djākam me ja kunī ne me Jejukam ngry:k ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amÿn bōm kumē. Nām meo mōn krānhre nhimōk'ÿr o wabi. Krānhre konen nh krībē Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amÿn krānh nhimōk'ÿr o mōn o bōx. Ne bit kute amū aparmā mēnh nhyem tÿm ne tykmā o mō nhyem kam mekbē amikaban kam me ōexo tēn katon mā tē.

Kute me'ō nēje me karō punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mā tēn kam krīraxbē Kapanakam bōx. Pykabē Garrējakam krīraxbē Kapanakam bōx. Bōx ne memā Metīndjwÿnh kukrādjā'ā ujarēnho dja. Pi'ōk rārarkam ne memā 'ā ujarēnho dja. ³² Nhyem me kabēn man kam arī ar aben pumūn kam abenmā kum,

—Tō mÿj kabēn ny got ja? Kabēn mexkumrēx. Nām ā me bēnjadjwÿr rūnh kwÿ kabēn mex anen ar prīne kabēno meo atomo ba, ane. Nām Jeju prīne kute amimar kōt katāt memā amikukrādjā jarēnhkamrēx.

³³ Ne me bikprōnh djākam memā 'ā ujarēnho ām rā'ā nhyem kam me'ō my kum akij. Me karō punu'ō ne ar o ba nhyem kum akij. ³⁴ Me karō punu'ō kute me'ō my ar o baja tām ne akij. Djām me'ō bēngōkre* ne kum akij? Kati, e kum me'ō kadjwÿnhbē, me'ō bēngōkre kadjwÿnhbē, me karō punu'ō ne Jejumā akij. Kubēngōkre ja ta ākjēr kēt. Ām me karō'ō ne kum akij ne kam kute

* 4:34 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apÿnh me ō pyka djāri kunīkōt me kunī bēngōkre pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī bēngōkre.

kubêngôkre măn kute kum àkjêr pyrâk. Ne kum,

—Ă, tô mã ne ga aje me ijomă? Ê, Jeju, Nadjare kra'ô, djâm aje me iparmă ne ga bôx. Arÿm ne ba me prîne apumû, ga ne Metîndjwÿnh arÿm amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ NhyM kam kum bën tÿx ne kum,

—On anhikrên akato, ane.

NhyM me karô punu ikôta. Me ipôkri ikôtan kurûm kato. Kute kubêngôkre ajmă o kêtumrêx. Me karô punu kute me'ôo baja kator kută ajmă o kêtumrêx. Năm ikô'yr kajgon kam mã kurûm katon tē.

³⁶ NhyM me kunî ari aben pumûn abenmă kum,

—Mÿj kabên gotja? Mă got on? Năm tu kabêno, umao bôm me karô punu mē nhyM mã tē. Djâm rerek got. Me bakâtăm'ô baja ā mÿjja ja'ôo anhÿr kêtumrêx. Pydji ne tu kabêno bôm me karô punu mē nhyM mã tē, ane. ³⁷ Ne kam abenmă Jeju jarênho kumex. Bu'ă pykakam me ja ne me abenmă arênho kumex.

Kute me punu krăptîo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ NhyM kam Jeju me bikprônĥ djă kurûm tēn kam Ximăo nhûrkwămă wadjă. NhyM Ximăo djupănhdjwÿja kanên nô. Kanê kubî nhyM nô. NhyM me kum arê, kute o mexmă. ³⁹ NhyM 'ÿr tēn irăn kanēmă bën tÿx nhyM arÿm kum ire. NhyM arÿm à kêt ne kăjmă dja. Kăjmă djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ NhyM arÿm para. NhyM me Jeju'ÿr bao dja. Me kunî ne me 'ÿr ôbikwa kanêo bao dja. Apÿnh me ôbikwa kanê djari ne me Jeju'ÿr meo ban meo bôx. NhyM me pÿnhkôt me'ă ikra jadjuw nhyM me kunî arÿm mex ne. ⁴¹ NhyM me karô punudjwÿ me krăptî kurûm apôx ne Jejumă kum,

—Abê Metîndjwÿnh kra, anhÿro ba.

NhyM kam tu memă bën tÿx ne memă kum,

—On me anhikrên mã amû mō, ane.

NhyM me karô punu tu anhikrên mã mō. Me karô punu kute Jeju pumûnh. Kute Metîndjwÿnh kute amim Jeju Bēnjadjwÿrbē kumkati kadjy ar ne anorkôt omûnh. Kute Jejubê Kritu kôt omûnh. Kam ne me karô punu bit kute irări memă Jeju jarênhmă nhyM kubê aptân ano.

⁴² NhyM akati kêt nhyM krî kurûm arwămă tēn kam ar ba. NhyM me abej mō. Abej mōn 'ÿr kato. 'ÿr katon bit kute kubê aptărmă, arek mekam âmă ne me bit kute kubê aptărmă ⁴³ nhyM memă kum,

—Ê, djâm me amăbit ne ba Metîndjwÿnh'ă idjujarênĥ tē? Kati, ije krî kunikôt kăj bê memă arênĥmă ne ba me'ÿr tē. Kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tē. Ije memă amijă

idjujarênĥ ny jarênĥmă. Metîndjwÿnh me kadjy Bēnjadjwÿr ne kute ar meo bamă ja ne ba ije krî kunikôt memă arênĥmă. Kadjy ne ijano ba me'ÿr tē, ane. ⁴⁴ Anen kam mã memă Metîndjwÿnh'ă ujarênĥ mō. Apÿnh krî djari ne kăj bê memă 'ă ujarênĥ mō. Ne kam ajte amû tēn krî 'ôkam bôx ne me bikprônĥ djăkam ajte memă Metîndjwÿnh kukrădjă'ă ujarênĥo dja. Năm ā pykabê Djudêjakam memă 'ă ujarênĥo ane.

5

Ximăo ar mã Jejukôt bikamênh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'ôkam memă arênho dja, memă Metîndjwÿnh kabên jarênho dja. Imôti nhidjibê Gēnexare mÿrri ne memă arênho dja. NhyM kam me 'ă akuprôn maro kumex. NhyM me kwÿ nînh mrăn te kute marmăn kam jăm 'ă me kamê. Me kamên te kute marmăn kam 'ă aben nhingânho kumex ne Jejudjwÿ nhingânho mō. ² NhyM kam me umaje kămă wadjă. Năm ar kute tep pynênh djwÿnhja kă dji. Kă djin kam katon kam kryre pônho dja. NhyM amê kă nô. ³ NhyM kam ikjêjamă wadjăn kam ô kă djwÿnhjamă kum, Ximăomă kum,

—Amû kamê, amû kamênh ngrire, ane.

NhyM kam amû kamê. Kamênh ngrire nhyM kam kam nhÿn memă Metîndjwÿnh'ă ujarênho nhÿ.

⁴ Ne memă 'ă ujarênĥ pan kam Ximăomă kum,

—Ê, gop amû ubÿmwă'ÿr kă kamên kam măn kryre mēn kam tep kwÿ pynê, ane.

⁵ NhyM Ximăo kum,

—Je kum bēnjadjwÿr, nă bām ar te ari ar kryre rênho iba ri nhyM akati. Âm tep kêt. Ba gop tu akabênkôt kumê, ane.

⁶ NhyM kam ar kumênh kam tu kam tep kwÿ pynê:nhkumrêx. NhyM arÿm tep kute kryre rênĥ 'ÿr. ⁷ NhyM kam ar te o no katon kă nhikjêjamă ikra bēno dja, ar kute 'ÿr kăo tēmmă. NhyM ar 'ÿr kăo tē nhyM kam ar aprakamă kăkam tepo ipu. NhyM kam arÿm amê ar 'ÿr.

⁸⁻¹⁰ NhyM kam Ximăo Pedrumê ar ja ari aben pumû. Ar kute amijaerbê tep kwÿ pynê:nhkam ne ar abenkan no tÿn ku'ê. NhyM Ximăomê ar ro'ă kute tep pynênh ar o baja kubê Xijagumê Djuăo, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwÿy ne ar abenkan no tÿn ku'ê.

NhyM Ximăo Pedru mÿjja kunî pumûn kam umaje Jeju kabem kônkrăo nhÿn kum,

—Bēnjadjwÿr, on mã ikurûm tē. Ga ne ga mrămri amexkumrêx. NhyM bep âm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

NhyM kam kum,

—Kwărîk wănh amă ipyma kêt ne atîn prăm kêt. Jakam gêdja ga on mebêngôkrebito atom ne memă ijarê gê me amim iman

amim ikamnhix. Jakam dja ga tep pynênh kêt ne kam mebhngôkrebito akprô, ane.
¹¹ Nhyam ar kam kâ djin wabin kam mýjja kunimâ iren kam mrâmri Jeju'âbit ngrâ: ne. 'Â ngrâ tÿx ne mâ kôt ajkamê.

Kute me'ô nhî kajêkam têo mex.

¹² Nhyam kam akati 'ôkam Jeju tên krî 'ôkam bôx. Nhyam me'ô î kajêkam tēja prîne kâo ajkê, prîne o tuknî. Nhyam Jeju'ÿr bôx ne omûn kam pijâm djâje tên tu mÿrbê tÿm. Ne kam nôrkam kum amijarêno nôn kum,

—Bênjadjwÿr, aje inhî kajêkam itê markôt, aje ijo mex prâm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyam kam 'ÿr ikra môn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prâmâ. On akâ mex, ane. Nhyam gêt ajmâ kâ nêh kâ mex ne. Kute o âm tâmkam tebê kâ mex ne.

¹⁴ Nhyam kum,

—Kwârîk wânh ga memâ amijarênh kêt. Dja ga tu katât mâ me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tên kum amibê, kum amikâ bê. Ne kam kum mry ngâ gê akadjy Môjdjê kukrâdjâkôt Metîndjwÿnhmâ mry gan kungâ. Arÿm akâ mexkam dja ga kum mrywâ ngâ gê me kunî apumû, arÿm akâ mexkôt apumû, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arÿm abenmâ Jeju jarêno ajkate:n apÿnh abenmâ arêno ba.

Nhyam kam me itepato 'ÿr môn 'â akuprô. Me kute kabên mar nhyam kute me kanêo mexmâ ne me 'â akuprô. ¹⁶ Nhyam bep ta ne mâ arwâmâ tên kam Metîndjwÿnhmâ kabêno dja, kum amijarêno dja.

Kute me'ô jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyam kam ajte akati 'ôkam Jeju memâ Metîndjwÿnh'â ujarêno dja. Nhyam me arek maro nhÿ. Mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukrâdjâ jarênh djwÿnhmê ne me arek maro nhÿ. Mÿj pyka kurûm? Pykabê Garrêjamê pykabê Djudêja kunîkam apÿnh krî djâri ne me kurûm kwÿ bôx. Nhyam Djeruxarê kurûmdjwÿ me kwÿ bôx. Nhyam Metîndjwÿnh prîne Jejuo tÿx, kute tÿxo meo mexmâ.

¹⁸⁻¹⁹ Me'ô jakryja arek nôr djâkam nôr râ'â nhyam ôbikwa 'ÿr o môn o bôx ne te kute kirkemâ o ârmâ. Te kute Jeju'ÿr o bikamênh ne kute parbê ir nhyam kute o mexmâ. Nhyam me kike jajkwa krekre pytâr mex ne. Nhyam kam ar tu ibej o wabi. O wabin kike nhimôkkôt 'â ngy tÿx katen jâm ngybôr jadjuwn kam me'ô jakry nôr djâkam nôr râ'â o ruw nhyam me ipôkri Jeju parbê nô.

²⁰ Nhyam Jeju amim ar omû. Ar kute tu amim kamnhixkumrêxja pumû ne kam ôbikwa jakryjamâ kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunîo aknon arÿm akam ingryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹ Nhyam wânh Môjdjê

kukrâdjâ mar djwÿnhmê mekbê pardjêu ôkre kadjwÿnhbê arÿm amim,

—E kum bep me'ôja ne ajmân Metîndjwÿnh japryô djan amijo Metîndjwÿnh o dja. Metîndjwÿnh pydjî ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane. ²² Nâm me â ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhyam arÿm tu kuman memâ kum,

—Mÿkam ne ga me anhôkre kadjwÿnhbê ijo ikajgon ijapryô akumex? ane. ²³ Ê, ba me amâ mÿjja amânhkrut jarê. Mÿj ne amirît ne? Ba ren me'ô jakryjamâ kum, “Ba arÿm ajaxweo aknon akam ingryk kêt”, ane, nâr kon, “On kâjmâ djan tê”. Mÿj ne ren amirît, nêh? Nâ bâm ren kum, “Arÿm ne ba ajaxweo aknon akam ingryk kêt”, ane nhyam amirît kêtukumrêx ne. Tâmbit ne amirît kêt. Nhyam bep kâjmâ me ku'ê, ije ren me'ômâ kum, “Kâjmâ djan tê” nhyam ren amirît ne. Tâmbit ne amirîtkumrêx. ²⁴ Dja ba kum, “Kâjmâ djan anhi kwâ djâ mÿn o tê”, anen arÿm o mex ga me arÿm omûn arÿm abenmâ, “Be, ga Jeju kute me'ô jakryo mexja pumû. Be, djâm kute me axweo biknor kêt got. Mrâmri ne Metîndjwÿnh arÿm amijo î ne pyka jakam amikabênkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmâ ja jarênh kadjy dja ba me'ô jakryjao mex, ane.

Nâm â Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnhmâ anen arÿm tu me'ô jakryja'ÿr akêx ne kum,

—Amâ ne ba ikabên ne. On kâjmâ djan anhi kwâ djâ mÿn anhûrkwâmâ o tê, ane. ²⁵ Nhyam me ipôkri ekruks ne kâjmâ djan nôr djâ mÿn mâ ûrkwâmâ o tê, Metîndjwÿnhmâ mexmê ôdjânhmê rax jarêno tê. ²⁶ Nhyam me kunî omûn kam arî aben pumûno kumex ne kôt Metîndjwÿnhmâ mexmê rax jarêno kumex ne kam arÿm kum Metîndjwÿnh pyman abenmâ kum,

—Atemâ mÿjja mexkumrêx ne gu me arÿm jakam omû, ane.

Rewi mâ Jejukôt bikamênh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhyam kam Jeju me kurûm tê. Tên kute pi'ôk kaprîo atom djwÿnh'ÿr bôx ne omû. Idjibê Rewi. Pi'ôk kaprî nhûrkwâkam ne bênjadjwÿr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atomo nhÿ. Nhyam Jeju 'ÿr bôx ne omûn kum,

—Gop amrê ikôt ajkamênh gop ikôt ar aba, ane. ²⁸ Nhyam tu ekruks ne kâjmâ djan mÿjja kunî kangan mâ kôt ajkamê. ²⁹ Ne kam me krâptimê ro'â ô kwÿ krên rax kadjy memâ djwÿmê mry gan kadjy memâ arê. Nhyam me kute bênjadjwÿr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atom djwÿnh krâptîn bôx nhyam ajte atemâ me jadjwÿ kwÿ bôx, Rewi nhûrkwâkam bôx ne ô kwÿ krêno kumex, ar kutâ ô kwÿ krêno kumex.

³⁰ Nhyam kam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukrâdjâ mar djwÿnh omûn bân

prīkam kabēno krī, Jejukôt ba djwýnh'ā kabēn ne kum,

—Mýkam ne gar me kute pi'ók kaprīo atom djwýnhmē me axwemē akān aro'ā anhō kwý krēno akumex ne kôt akōmo akumex? ane. ³¹ Nhyam kam Jeju memā kum,

—Djām me mex'ýr ne me kane djwýnh mrā? Kati, me kanē'ýrbit ne me kane djwýnh mrā. ³² Badjwý ne ba me axwe'ýr tē. Djām we me katāt mrānh'ýr ne ba tē? Kati, me axwe'ýr ne ba tē, ije amiwýr me 'wýrmā. Me kute ikabēn mar ne amim kator ne wānh axwemā irer ne kute iwýr amijo akēxmā ne ba me'ýr tē, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kujjēr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyam me ajte kum,

—Ota Djuāokôt ba djwýnh kute Metīndjwýnhmā amijārēnh kadjy amijajbur ba. Nhyam mekbē pardjēu nhō me ja me kudjwa ā ane nhyam bep akôt ba djwýnhbit ne mā akun kôt kōm ar ba, ane. Ar kute Metīndjwýnhmā amijajbur kēt, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju memā kum,

—Nā, ikôt ba djwýnh dja mā aku. Ga me kute abenā me rēnhkam me ākur rūnhja pumū. Djām me kute abenā me rēnhkam me ākur ngy got? Me kute abenā me rēnhkam ne me mrāmri ākur rūnhkumrēx. Abenkam kīnh ne ō kwý krēno kumex. Djām me kute mýjja jakam amijajbur got? Djām me mjēnmē abentā ku'éri ākur punu got? ³⁵ Nhyam bep amū akati 'ōkam, dja me me aerbē mekbē mjēno tým ne pa 'amýn mā ō tē. Nhyam me arým kam kaprīre ne kam amijajbur ajbit ma, kōtbit amak bē:mo nhýn ō kwý krēnja kētkumrēx ne. Nām ā Jeju amijā me mjēn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memā amikukràdjā ny'ā memā mýjja jakren arē.

—Nhýnh got me'ō inōkā ny 'ō byn kadjō, mex katikôt kadjōn kute tūmjā'ā ir ne kute ō mexmā? Kati, nām ren ō anen ren amibē nyo ajkē nhyam nymē tūmjā ren aben pyrāk kēt ne. ³⁷ Ne ajte nhýnh got me'ō mrykā tūm, mekbē idjaer kukāmāre ne me mrykāo ngōnh nhinhujabjēti, nhýnh got me'ō mrykā tūm, mrykā kadjakam pidjō kangō ny ru, pidjōbē uba kangō ru. Nām ren ane nhyam ren ajkatōr ne ajkapī. Kangō nymē tūm kute abenkam ō bikār ne runhkam ne ren ajkatōr ne ajkapī, nhyam mrykādjwý arým punu. ³⁸ Kati, mrykā nykam dja pidjō kangō nyja ru. ³⁹ Nhyam ajte nhýnh got me'ō kute pidjō kangō tūmbito kōmo ban ny kakin kum ny djānh? Kati, arým tūmbito amiprāk ne kam, “Ije bep kangō tūmbit ne ành”, ane. Nām ā Jeju kute memā kukràdjā tūm'ā pidjō kangō tūm jakren kute kukràdjā ny'ā pidjō kangō ny jakreo anen kam memā arēnh pa.

6

Memā pi'ók rārār'ā ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók rārārkam Jeju pur katikôt tē. Nhyam kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mōn arým kum prām ne mōrmā bāyogogo 'y nhikēn mōrkôt ngānh ne amijajkwamā rēnhō mō. ² Nhyam kam mekbē pardjēu ar omūn arkum,

—Ije tō mā ne gar arým nē? Pi'ók rārārkam ne me tyk djā kēt djā. Me kute pi'ók rārārkam mýjjae anhyr kēt. Me tūmre ne me ta kukràdjākôt mā me babē uma. Me kute pi'ók rārārkam mýjja kupēnh kēt. Kambit ne me tyk djā kēt djā. Mýkam ne gar ā ar ō anhyro aba?

³ Nhyam kam Jeju memā kum,

—Kē, djām me ajte Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ókjadjwý pumūnh kēt? Djām me ajte me bakukāmārebē Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kēt, Metīndjwýnh kabēnkam me ajte Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kēt?

Ē, Dawi arkum prāmā. ⁴ Nhyam Dawi Metīndjwýnh nhūrkwāmā wadjān djwý byn kukrēn kam kôt ar tēm jamādjwý kungā, nhyam ar kukrē. Djwý me kute Metīndjwýnhmā ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metīndjwýnh nhō djwý ne me kātām kute kur kētkumrēx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyam bep Dawi ta ne tu kubē kukrē. Nhyam kam me kute kum axwe jarēnh kēt. Djām me ajte ja mar kēt? Ga me ajte Dawimā axwe jarēnh kētja pumū ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imā ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk ne ba inhō pi'ók rārār djwýnh. Kam gēdja ba memā, “Kwārīk wānh ga me kam mýjja kupēnh kēt, nār kon, dja ga me jakam apēn, nār kam mýjja kupēnh kēt ne arek akrī”, ane. Tām ne ja, ane.

⁶ Nhyam kam ajte pi'ók rārār 'ōkamdjwý me bikprōnh djāmā wadjān kam kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnhō dja. Nhyam me'ō nhikra jarōxja nhý. Ubōk ne arōx ne. ⁷ Nhyam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukràdjā mar djwýnh arek Jejukam no tyn krī. Nhyam pi'ók rārārkam kute ikrao mex nhyam me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mōjdjē kukràdjākôt amijo aba kēt, anhyrmā ne me arek kam no tyn omūnhō krī. Mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukràdjā mar djwýnh ne me ā Jejukam no tyn ar krī ba ane. ⁸ Nhyam bep ta, Jeju ta ne arým me kute ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōja arým kuma ne kam me'ō nhikra jarōxjamā,

—Amrē tēn me ipōkri dja, ane.

Nhyam kāmā djan 'ýr tē. ⁹ Nhyam kam memā kum,

—Ē, ba me bakukràdjà jabej me akukja. Nhýnhja ne me bakukâmäre me bamä arê? Djâm pi'ók rârarkam me baje mýjja mex nhípêxmä nâr kon kam me baje mýjja punu nhípêxmä? Djâm kam me baje me utâr nâr kon kam me baje me parmä, nêñ? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omün kam ate ikra jarôxjamä, —On anhkra katät, ane.

Nhym kam ikra katät ne. Arým ne ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katät ne ikrakumrêx. ¹¹ Nhym kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tý:x ne. Ne kam Jeju'ä abenmä karôo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhym kam akati 'ókam kränhre'yr tên 'ä wabin nhý, kute Bämmä kabênmä, Metíndjwýnhmä kabênmä. Kum kabêno 'yr ri nhym akati. ¹³⁻¹⁶ Akati nhym kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytân amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memä ijä adju-jarêho ajmä. Ar abê inhô äpênh, ane. Näm kute ar anor kadj ar o 12 ne amijo ar utân kam tümrâm ar ano.

Ximäo. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Ängre. Ximäomê Ängre ar aben djâkam ikwä. Xijagu.

Djuäo.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Töme.

Xijagu 'ödjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximäo 'ödjwý. Ximäo tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwýnhmä kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tümrâm ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12jamê ro'ä ruw ne pyka kênh'yr bôx ne kam kam meo dja. Nhym me kôt ba kajgo ne me 'ä kumex. Nhym me kâtâmjadjwý Jeju'yr môn bôx ne 'ä kumex. Pykabê Djudêja kurüm me kräptímê krîraxbê Djeruxarê kurüm me kräptímê ngô rax nokà'ä pykabê Xirumê Xidômê kurüm me kräptímê. Me tãm ne me akân Jeju'ä kumex. Me ja ne me 'yr akuprô. 'Yr bikprônñ ne kute kabên mar nhym kute apýnh me kanê djâri meo mexmä ne me 'ä akuprô.

¹⁸ Nhym me karôo punu kute meo bajad-jwý mekôt 'yr môn bôx nhym kam mekam me karôo punuja jano nhym me arým mex ne. ¹⁹ Nhym me itepato kute Jeju kupênñ präm. Näm Jeju tu týxkumrêx nhym kurüm uma apôx ne me kunïo mex. Kam ne me kunï kute Jeju kupênñ prämä.

Kute arkum kînh jarênh ne ajte kute arkum kaprîjarênh.

Mat 5.1

²⁰ Nhym kam meo mex pan kam kôt ba djwýnh pumün arkum,

—Ē ar anhô nèkrêx kêtwä, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mýkam? Bir, ar ga ne Metíndjwýnh ar akadjy bënjadjwýr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ē, ar jakam amä prämwä, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ē, ar jakam amýrwä, ar ga ne gar akînhkumrêx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ē, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akînhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhî ne me awýr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwý amä ikînh ne iwýr akuprô ba kam ar ar ajo iba. Nhym me kam kum ikurên kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mä ikôt abikamênhkamdjwý me kum ar akurê. Gêdja me te wänh kum ar akurên bôm ar arên ar ajaprýn ar ajaxweo ar apytä,

²³ gar tu akînhkumrêx ne ate akînh katin amijara tatak ne.

Mýkam? Bir, dja Metíndjwýnh ar amä o pänh rax ne. Kâjkwakam gêdja ar amä o pänh mex ne. Kâjkwakam kute ar amä o pänh mex ja dja gar amikukâm aman ate akînh katî. Näm me tümre ä axwe anen me kamingrâny kajmä'ä ä Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnhho bikênho bao ane. Gar arým kam kâjkwakam me kînhkumrêx ne ar baja pumü, ane.

Näm ä Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ô nèkrêx kumexjamä kabên ne memä kum,

²⁴ —Nhym bep me anhô nèkrêx kräptiwä me ga dja ga me akaprî rax ne. Bir, mýkam? Jakambit akînh djâ kajgokam. Gêdja ĩ apêx ne ajte amü kêtumrêx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewä, me ga dja ga me akaprî rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me amä präm ne.

Ne me jakam akeketwä, me ga dja ga me akaprî rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amýro akumex.

²⁶ Ne me kunï kute abenmä me amex jarênhho kumexja me ga dja ga me akaprî rax ne. Mýkam? Ga me axwe pumü. Ga me kum me axwebit kînh ne kute abenmä me mex jarênhho kumexja pumü. Näm me tümre ä axwe o anen me kamingrâny kajmä'ä kum me 'êxnhîbit Kînh. Me 'êx ne kute

amijo Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnho ba-jabit ne me kum me kĩnh ne abenmā ā me mex jarĕnho kumexo ane. Kam ne me kamingrāny me tũmre kōpdj'ā kum me axwe, me 'ĕxnhĩbit kĩnh ne kute abenmā me mex jarĕnho kumexja.

Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwýnhmā kum,

Jeju kute arkum, "Amā akurĕ djwýnh jabĕ" jarĕnh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rō 12.14

²⁷—Ē, ba ajte ar amā ikabĕn 'ō jarĕ, gora ar ikabĕn ma. Gora gar tu amā akurĕ djwýnh jabĕ. Gora me kum ar akurĕja dja me te ar ajo ajkĕ gar akrānmā amā me abĕn ar meo aba. ²⁸Gora ar me kute ar adjũnwāmā tu akabĕn mex jarĕ. Gora ar me kute ar ajo bikĕnhja tu Metĩndjwýnhmā me arĕ gĕ meo djuw mex. ²⁹Gĕdja me'ō ar ajō nhinebĕ kurwa ga 'yr akĕx gĕ aktā anhinebĕ kurwa. Gĕdja me'ō ar ajōbĕ inōkā by ga tu kum kanga. Nhy m ajte akā 'ō'ā ajwý ga ajte akā 'ōdjwý byn kōt kum angā. ³⁰Gĕdja me'ō mýjja 'ā ajwý ga tu kum kanga. Gĕdja me'ō abĕ anhō mýjja 'ō by ga tu kum kangakumrĕx. Kwārĩk wānh ga akubyn 'ā 'wýr kĕt. ³¹Djā nām me ar ajōo ajkĕ ga akĩnh ne? Kati, nā gām akapĩre. Bir be, kam dja gar ā me jao anhýr kĕtkumrĕx gĕ me adjwýnhdjwý kaprĩ kĕt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akapĩr? Kati, nām me ar akam mex gar akĩnhkumrĕx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gĕ me adjwýnhdjwý kĩnhkumrĕx.

³²Ē, ba ar amā arĕ. Me kum ar ajabĕ gar amipānh amā me abĕkumrĕxja bārām kam dja ba ar amex jarĕnh jabej? Kati, ĕ, me axwe ne me kum ōbikwabĩt jabĕ, kum aktā aben jabĕ ne kam kum me kātāmja kĩnh kĕtkumrĕx. Be, dja gar gadjwý amā anhōbikwabĩt jabĕ, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gĕdja gar tu amā me abĕo tuknĩ. Ar amā anhōbikwa jabĕn kam kōt amā akurĕ djwýnhdjwý jabĕ. ³³Nhy m ajte me ar akam ukaprĩ gar amipānh mekam adjukaprĩ, bārām kam dja ba ar amex jarĕnh jabej? Kati, ĕ, me axwe ne me ōbikwakambĩt ukaprĩ, aktā abenkam ukaprĩ ne kam me kātāmjakam ukaprĩ kĕtkumrĕx. Be, dja gar gadjwý anhōbikwakambĩt adjukaprĩ, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwýnhkam gĕdja gar tu me kunĩkam adjukaprĩo tuknĩ, anhōbikwakam adjukaprĩn kam kōt akurĕ djwýnhdjwý kam adjukaprĩ. ³⁴Nhy m ajte me ar amā mýjja ngā gar kam amipānh memā mýjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarĕnh jabej? Kati, ĕ, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mýjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwý me

kute akubyn ar amā mýjja nhōrmābĩt mýjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwýnhja dja gar tu memā mýjja nhōrkumrĕx ne kam pānhkam amak kĕt.

³⁵Bir be, ar ga dja gar amā akurĕ djwýnh jabĕkumrĕx ne kam adjukaprĩ ne tu kum mýjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mýjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kĕt. Metĩndjwýnh pymati tām gĕdja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arým abĕ Metĩndjwýnh krakumrĕx. Mýkam dja gar ā meo ane? Bir, Metĩndjwýnh ne tu me ōdjý, me axwekam ukaprĩ. ³⁶Kam dja gar kajkwakam Abām'ā amijakren mekam adjukaprĩ.

Mete me'ā axwe rĕnh nĕje memā kabĕn.

Mat 7.1; Rō 2.1; Xij 4.11

³⁷Kwārĩk wānh gar me'ā axwe rĕnh kĕt. Dja gar me'ā axwe rĕ nhy m me amipānh ar ajā axwe rĕ, nār Metĩndjwýnh ar amā axwe jarĕ. Kwārĩk wānh gar me axwemā akator kĕt ne memā pānh jarĕnh kĕt. Dja gar me axwemā akato ne memā pānh jarĕ nhy m me amipānh ar ajaxwemā katon ar amā pānh jarĕ, nār Metĩndjwýnh ar amā pānh jarĕ. Nhy m bep kati, gĕdja me kute ar akam amikrāja gar tu o abiknorkumrĕx gĕ me amipānh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrĕx ne. ³⁸Gora ar memā anhōdjānh ne tu memā angā. Gĕ me kam amipānh ar amā ōdjānhkumrĕx ne ar amā mýjja ngā. Dja Metĩndjwýnh ar amā o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmā djwý ngrā nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjĕnh ne ajte kute à'āk ne kum o'uk ne iby ngjĕnh nhy m akā'ā bikapĩnja pyrāk. Dja ā Metĩndjwýnh ar amā ō raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwýnh kudjwa memā ōr rūnh nhy m kam me akubyn ar aje memā ōr 'ānh ar amā kungā, ane. Nām Jeju ā kōt ba djwýnhmā arĕnho ane.

³⁹Ne kam ajte apýnh mýjja djāri arkum 'ā ujarĕnh jakreo tĕ. Ne kam arkum,

—Djām me'ō no rāja kute me'ō no rājamā kum, "Amrĕ, ba amā kō 'amýn katāt ajo tĕ", anhýrmā? Kati, gorĕn kum kō 'amýn o mōn ren ar ro'ā krekam tým, ane.

Be, me axwe rá'ākam dja me amū me jamā axwe jarĕnh kĕt. Me axwekam ne me kute me no rá pyrāk. ⁴⁰Djām me'ō kute mýjja mar kĕtja kute me'ō kute mýjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhy m bep djām me'ō kute marja prĩne kum arĕn kum akre nhy m kam arým ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metĩndjwýnh kukrādja mar tũmja amijāno dja. Dja me nyre ar ajā amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹Mýkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam pĩponhtija pumũnh kĕt ne? ⁴²Djām aje akamymā kum, "Akmere, amrĕ ba amā anokam pyka jaũmwā kaba", anhýrmā? Ne kam ga

anokam pīponhtiawā pumūnh kêtukmṛēx ne. Aje aminokam pīponh pumūnh kêtukam we ā kum ane. Kê. Mrāmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumṛēx gēdja ga aminokam pīponhtiawā kaban kam arīt mex ne arým amikôt akamy nokam pyka jaūm ngrire wā kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwý, ē, djām pidjō mex, pidjō djānhjakam pidjō punu apōx got? Nār kon, djām pidjō punukam pidjō djānh apōx got? Kati, apýnh pidjō bāri djāri ne kam ô apōx. ⁴⁴ Ô ne parbê rōrōk ne ikwān kam o bārio amirīt nhyem me kôt kum apōx. Pidjō punukam ô punu apōx, nhyem ate pidjō mexkam ô mex apōx. Ga rojkakrekam tyrti apōx kētja pumū. Ga ajte prēxkamdjwý katēbāri apōx kētja pumū. ⁴⁵ Bir be, nām ā mebēngōkredjwý* ane. Nām me ôkre kadjwýnhbē kabēn mex man arým kabēn mexo memā amijo amirīt. Nhyem me ajte ôkre kadjwýnhbē kabēn punu man arým kabēn punuo memā amijo amirīt. Nām me ôkre kadjwýnhbē mýjja kumex ma nhyem kam amrē bōm ajkwa krekremē ôto'ýr apōx nhyem me kam arēnho ba. Arēnho ban kam arým memā amijo amirīt. Mex nār axwe ja o memā amijo amirīt. Kute mýjja ô kute bārio amirīt ja pyrāk.

Me'ō ar kute kikre'ā amijakremā memā arēnh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ē, ba ajte ar amā ja jarē. Mýkam ne gar imā “Bēnjadjwýr, Bēnjadjwýr” anhyō aban ajte ikabēnkôt ar amijo aba kēt ne. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ē, ba ar amā arēn kikre'ā me ajakre. Me'ō iwýr akēx ne kute ikabēn markumṛēx ne ikabēnkôt kute ar amijo baja ne kute mrāmri ne me kute kikremā kre jabjē:n kam kam par pymjýr ne kam iby kēnmē pyka rēnh ne kute kum o'uk ne 'ā kute kikre nhyem te ngō tām ne kute kangōnh nhyem mrāmri ku'ē týxja pyrāk. Kum kre jabjēkam ne mrāmri ām týx ne. Nām ā me kute amim ikabēn mar týx ā ane.

⁴⁹ Nhyem bep me'ō kute ikabēn mar kajō, kute ikabēnkôt amijo ba kētja ne kute mrāmri ne me kute tu pyka krākà'ā par pymjýr. Kre krānne kam kute par pymjýr ne kute 'ā kikre pyrāk. Nhyem 'ā ngō tām ne kute kājbe me'ā rēnh nhyem rōrōkja pyrāk. Djā nām kājbe kukē nhyem ban rōrōk got? Kati, nām tu ator nhyem ban gru: ane. Dja me'ō kute ikabēn mar kēt'ō ā ane, ane. Nām ā Jeju arkum ujarēnho āmo anen memā ujarēnh pa.

7

Krākamngōnh nhō bēnjadjwýr kute tu amim Jeju kamnhīxkumṛēx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krībē Kapana'ýr tē. Mā 'ýr tēn bōx. ²⁻³ Bōx nhyem krākamngōnh nhō bēnjadjwýr arým kuma, kubē ne krākamngōnhre krāptibē 100 nhō bēnjadjwýr arým kuma, bōxkôt kuma. Kubajtem. Arým kuman kam 'ýr mebēngētte kwý jano. 'Ýr mebēngēttebē idjaer kwý jano. Ô āpēnh ne kanē týx ne nō. Arým tyk'ýr. Arým arkatin nō. Kum ô āpēnh jabēkumṛēx ja ne kubē kanēn nō nhyem kam kadjy Jeju'ýr ar ano. Ar kute kum arēnh nhyem 'ýr tēn ne kute kum ô āpēnho mexmā ne 'ýr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhyem ar mōn Jeju'ýr bōx ne kam kum o no katon kum,

–E kum bep tāmja ne mexkumṛēx. Mrāmri dja ga 'ýr tēn kum ô āpēnh pytā. Nām kum me bakīnhkumṛēx ne arým me bamā me babikprōnh djā nhīpēx ne. Dja ga on 'ýr tē, anhyō ku'ē.

⁶⁻⁷ Nhyem kam 'ýr tē. Bit 'ýr tēn 'ýr kikre tēpo tē nhyem krākamngōnh nhō bēnjadjwýrja ajte kutā ōbikwa kwý jano. Nhyem ar kutā tēn kajpan kum,

–Bēnjadjwýr, on dja ga akēx ne. Krākamngōnh nhō bēnjadjwýr ne ar imā, “Ar tēn kum arē gē on amū akēx”, ane. Bar kam akutā tē. Nām amā, “Ibēnjadjwýr kaāk, ibēnjadjwýr ngrirekam ne ga inhūrkwāmā adjar ba ipijām karō amā ane. Ingrire, ikātāmkan ne ba ba akutā itēm kēt ne, amikam ipijāmkan. Dja ga tu akabēnobit inhō āpēnho mex nhyem arým mexkumṛēx ne. ⁸ Inhō bēnjadjwýr ne imā kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imā kabēn ba kabēn man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibē me krākamngōnhre nhō bēnjadjwýrkam ba memā ikabēn nhyem me ikabēnkôt amijo ba. Ba me'ōmā kum, “Ýr tē”, ane nhyem arým 'ýr tē. Ba kam ajte me'ōmādjwý, 'Amrē tē”, ane nhyem arým amrē tē. Ba inhō āpēnhmā, “On mýjja kupē”, ane nhyem arým mýjja kupē. Kam ne ba amā, “Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne”, ane.” Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwýr amā ane, ane.

⁹ Nhyem Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ôkre kadjwýnhbē amim,

–E kum be nām tu amim ikamnhīxkumṛēx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mōrja'ýr akēx ne memā kum,

–Ē, ba me amā arē. Nhýnh ne me babē idjaer 'ō ā kute tu amim imaro anhyō? Kati, kêtukmṛēx. Nhyem be nām tawā, tawā kubajtem ne gēt tu amim ikamnhīxkumṛēx ne, ane. ¹⁰ Nhyem kam krākamngōnh nhō bēnjadjwýr nhōbikwaja akubyn kikremā tē.

* **6:45** Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ô pyka djāri kunikôt me kunī bēngōkre pyrāk.

Kikremã tĕn bŏx ne kanĕn nŏrja pumŭ. Nhyŋ mekxkumrĕx ne, arŷm à kĕt ne nhŷ. Tãŋ ne ja.

Kute me'ŏ tyk akubyn o tĕn.

¹¹ Nhyŋ kam akati ngrĕre nhyŋ Jeju krĭ 'ŏmã tĕ. Krĭ nhidjĭbĕ Nãimã tĕ. Nhyŋ kŏt ba djwŷnhmĕ me kãtãŋ krãptĭ kŏt mŏ. ¹² Nhyŋ kam Jeju meo mŏ. Meo mŏn ĭ krĭ tĕpo mŏ. Nãŋ bit krĭo rãŋ ne jao mŏ nhyŋ Ar kubĕ kra tykjao mŏn o kajpa. Kikre bu'ã kĕno kŏ kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrĕbĕ me'ŏbĕ mjĕn tyk nhyŋ kam kraja adjwŷnhdjwŷ kŏt kubĕ ty. Kute amikamã kra pydjĭn irja ne kubĕ ty. Nhyŋ me kam kĕnkre'ŷr o mŏn o kajpa. Me krãptĭ ne me kĕnkre'ŷr bit o mŏ, bit kute mekbĕ idjaer kukrãdjãkŏt kĕnkrekam adjãrmã. ¹³ Nhyŋ Jeju me'ŏ nija pumŭn kam kum kaprĭ: ne kum,

–Kwãrĭk wãnh ga amŷr kĕt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ŷr tĕ. 'ŷr tĕn kam 'ã nŏr djãbit kupĕ. Nhyŋ ar kute o mŏrja, tyko mŏrja, o mŏr tŷx katikŏt kum o dja. Nhyŋ kum kabĕn ne kum,

–Aknerĕ, ba amã arĕ. Ĕ, on kãjmã nhŷ, ane. ¹⁵ Nhyŋ ekrux ne kãjmã nhŷn kam kabĕno nhŷ. Nhyŋ Jeju nãmã kungã. ¹⁶ Nhyŋ me kunĭ madjã kreti ne kum uman kam Metĭndjwŷnhmã raxmĕ mex jarĕnho kumex ne abenmã kum,

–Ota Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh rax 'ŏ me bakam kato, ane.

Ne ajte,

–Metĭndjwŷnh ne arŷm ŏ me baja 'ŷr bŏx, ane. ¹⁷ Nhyŋ me kam abenmã Jeju jarĕnho kumex ne amŭ abenmã arĕnho prŏt ne. Nhyŋ pykabĕ Djudĕjakam me ja kuma. Nhyŋ amŭ bu'ã pyka ja kunĭkŏt me abenmã arĕn kuma.

Djuão'ã ujarĕnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhyŋ Djuão kŏt ba djwŷnhdjwŷ arŷm kuman Djuãomã arĕ. Nhyŋ adjwŷnhdjwŷ kuma. Mekbĕ ijĕ djãkam nŏr rã'ãkam ne ar kum mŷjja ja kunĭ jarĕ nhyŋ kuma. Kuman kam amiwŷr ar ku'uw, amiwŷr kŏt ba djwŷnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

–Ĕ, ar Jeju'ŷr tĕn kum, “Djãŋ ga ne Metĭndjwŷnh amrĕbĕ me imã ajarĕ ga arŷm bŏx. Nãr kon, dja ba me atemã 'ŏdjwŷ jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bĕnjadjwŷr djwŷnh'ŷr ar ano. Ar kute omŭnh ne tĕm ne kute Djuãomã arĕnhmã ne 'ŷr ar ano.

Nhyŋ ar 'ŷr tĕn bŏx. ²⁰ Bŏx ne kum,

–Djuão kute ngŏnhmã me angĕnh djwŷnh ne awŷr ar ijano ne ar imã, “Ar tĕn kum, ‘Djãŋ ga ne Metĭndjwŷnh amrĕbĕ me imã ajarĕ ga arŷm bŏx? Nãr kon, dja ba me

atemã 'ŏdjwŷ jabej ajkam ama”? ane.” Nãŋ ã arkum ane.

²¹ Nhyŋ kam Jeju arek me utãro dja. Me apŷnh kanĕ djãrimĕ, apŷnh me tokry djãrimĕ, me karŏ punu kute meo bamĕ, me no rãŋmĕ, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĭ ne meo mexo dja. Djuão kŏt ba djwŷnh kute omŭnh ne akubyn 'ŷr tĕm ne kute kŏt kum arĕnh nhyŋ kute marmã ne arek me utãro dja. ²² Ne kam arkum,

–Ar'ŷr tĕn Djuãomã arĕ. Ba ne ba arŷm me'ŷr bŏx ne me utãro dja nhyŋ me no rã arŷm rĭt, me te jakry arŷm mrã, me ĭ kajĕkam tĕ arŷm kã mex, me amakkre kĕt arŷm amakkre mex ne ajkam ama, nhyŋ me tykjadjwŷ arŷm akubyn tĕn ne, nhyŋ me me ŏ mŷjja kĕt jamãdjwŷ kabĕn mex, kabĕn ny kãj bĕ arĕ. Bir be, ar aje ije meo mexkŏt ipumŭnhja dja gar tĕn kŏt Djuãomã arĕ, ane.

Ne ajte kum,

²³ –Me'ŏ kute tu amim imar ne kute ŏkre kadjwŷnhbĕ ijã amim, “Djãŋ tãŋ, nãr kon atemã”, anhŷr kĕt, tãŋ dja kĭnhkumrĕx, ane. Nãŋ ã Jeju Djuão kŏt ba djwŷnhjamã ane. Nhyŋ ar kuman kam mã 'ŷr akubyn tĕ.

²⁴ Ar tĕm tekrekam memã Djuão jarĕnho dja. Me krãptĭjamã arĕnho djan memã kum,

–Nã gãŋ me aje Djuão pumŭnhmã mŏ, kapŏt kukritkam mŏ. Mã ne kute? Me bŏreja pumŭ. Bŏre ne kŏk o wabĕn ari ar adjuw. Mŭm wabĕn adjuw. Nhyŋ pãnh wabĕn mŭm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãŋ ã Djuão kute anhŷr? Djã nãŋ ã memã kabĕn jarĕnho ane? Djã nãŋ me jamã kabĕn 'ŏ jarĕ ne kam ajte me umaje amŭ me jamã atemã kabĕn 'ŏ jarĕ? Kati, nãŋ tu katãt memã kabĕn jarĕnhkumrĕx ne, tu kum me uma kĕt ne kabĕn pydjĭ memã arĕnho tĕ, kabĕn tãŋ jarĕnho tĕ. ²⁵ Djã nã gãŋ me aje Djuão pumŭnhmã 'ŷr aba nhyŋ kubĕkã mex jangij ne o ba? Kĕ, me kute kubĕkã mexbit jangĕnh ne kute 'ã amibĕno baja ne me bĕnjadjwŷr rax nhŏ kĭkretikambit ar ba, ikra kĕt, ãpĕnh kĕt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhyŋ mŷj ne ga me aje omŭnhmã mŏ? Djãŋ Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh 'ŏ ne ga me aje omŭnhmã mŏ? Nã, tãŋ. Tãŋ. Ba me amã arĕ. Djuão ne Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh kunĭ kurãm raxi. ²⁷ 'ã ne amrĕbĕ Metĭndjwŷnh pi'ŏk no'ŏkkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarĕnh djwŷnh 'ŏ jano, kute akukãm me akre nhyŋ me kute mar ne akutĕp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bĕnjadjwŷr rŭnh kutĕp katãt pry jadjwŷrja pyrãk”, ane.

²⁸ Ba me amã arĕ. Djuão ne me kunĭ kurãm raxi. Nhŷnh ne me'ŏ nã tikkre kurãm kator'ŏ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĭndjwŷnh me kadjy bĕnjadjwŷr ne kute ar

me utår ne meo baja, me ja'õ ne te kàtàm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nà, Djuão ne rax nhym me kunĩ Djuão kabèn ma. Nhym me axweja, me kute bènjadwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhdjwý me kudjwa kabèn ma. Nãm ne Djuão kabèn man òkre kadjwýnhbê amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh katåt meo ba", ane. Nhym Djuão arým ngõnhmã me angij.

³⁰ Nhym bep mekbê pardjêumê me kute Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmê, me ja ne me Metĩndjwýnhbê amikati. Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhym Djuão kute ngõnhmã me angjênhmã nhym me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tõe mýj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mýj ne ga me aje urák? ³² Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabèn ne arukum, "Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'ák", ane.

Nhym ar kum, "Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê."

Nhym ajte arukum, "Gwaj bamýr kati mãn o nhý."

Nhym ar, "Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê." ³³ Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kòm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, "Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhym ajbã", ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt ne. ³⁴ Nhym bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjãkur iban kõt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, "Kê, tãwã ne kum prãm̃ti, kum uba kangõ djãh̃ti." Ne we ajte ijã, "Me kute bènjadwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmê me axweobit ne õbikwã", anhýr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwýnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêtãm ijano. Nhym kõt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam òkre kadjwýnhbê amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh mexkumrêx ne amê ar ano", ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjý djão Jeju par kudjý.

³⁶ Nhym kam mekbê pardjêu'õ nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,

—Amrê tẽn ikutã anhõ kwý krê, ane.

Nhym kam kutã õ kwý krênmã tẽn bõx ne nhý. Nhym me abenmã arê. ³⁷ Nhym me'õ nire arým kuma. Me'õ nija ne axwe

ne krĩ tãmkam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbê pardjêu'õ nhũrkwãkam õ kwý krêno ýrkõt arým kuma. Arým kuman kam ýr tẽ. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjý djão ipun kubyn ýr o tẽn o bõx. ³⁸ O bõx ne burũm ibũn mýro nhý. Parbê mýro nhý nhym no kangõ prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhym kam ta amikõo par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam ýr tẽn bõx ne omũn kam amikam pijãm ne kam muw ne prĩne no kangõo par kumrãn kam amikõo par ngrã. Ne kam par kaõ. Kum abekam par kaõn kam me kudjý djão par kudjý. ³⁹ Nhym mekbê pardjêu'õ kutã Jeju õ kwý krêno ýrja arým omũ. Arým omũn kam òkre kadjwýnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwýnh kabèn jarênh djwýnhkumrêx ne ren arým kuma. Mýj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren arým kõt kuma, me'õ axwe kute kupênhkõt ren arým kuma. Ren kuman ren am-inêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwýnh kabèn jarênh mar kêt, kãtãm.

Nãm ã òkre kadjwýnhbê amim ane. ⁴⁰ Nãm ã ane nhym Jeju arým kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabèn jarê, ane.

Nhym,

—Ã, bènjadwýr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhym kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprĩ ngrĩreo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwý pi'ók kaprĩ raxo 500 ne kungã. ⁴² Nhym ar ja amê te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arukum pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhja arukum, "Kwãrik wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno", ane.

Bir be, nhym gédja kum abê rax ne? ane.

⁴³ Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne õr ne kute pãnh tu o biknorwã gédja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nã, kõt ne ga aje arênhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunõo aknon kum pãnh jarênh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija ýr akêx ne Ximãomã kum,

—Ë, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjã ga aje imã ngõ nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kudjý aje imã õr kêt. Nhym bep tãmja ne no kangõo ipar kumrãn kam amikõo ipar ngrã. ⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhym bep tãmja ne ibõx totokbê arek ipar kaõro nhý. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngrãnh kêt nhym bep tãmja ne me kudjý djão ipar kumrã. Tãmja ne kum ijabêkumrêx ne prĩne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amã, "Tãmja ne axwe krãptĩ ba arým tu kunõo ibiknorkumrêx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije

me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrire", ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,
–Arým ne ba ajaxwe djari arým kunõ akno, ane.

⁴⁹ Nhyam kam me Jejumẽ ro'ã õ kwý krẽno kumexja abenmã kum,

–Djijãk tó mýj me'õ ne gêt me axweo bi-knoro ba? ane.

⁵⁰ Nhyam bep Jeju ne nijamã kum,
–Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrẽx nhyam kam Metĩndjwýnh arým apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhyam kam tũmbẽ Jeju ajte pyka kunĩkõt ipõko mõ. Krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kunĩkõt memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽho ipõko mõ. Ne kãj bẽ memã kabẽn ny, kabẽn mex'ã ujarẽnh mõ. Mýj kabẽn mex'ã? Bir, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arẽho ipõko mõ. Nhyam kõt ba djwýnhbẽ 12 kõt mõ.

² Nhyam me niredjwý kõt mõ. Mýj me nire nã? Bir, me karõ punumẽ apýnh me kanẽ djari kute kubẽ me utãrjadjwý ne me kõt mõ.

Marij me kute kum Madarena anhýrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apõx ne anorja.

³ 'Obẽ ne Djõwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubẽ bẽnjadjwýr raxbẽ Erodji nhõ nèkrẽx pumũnh djwýnh.

'Obẽ ne Xudjana. Nhyam ajte me kwý rax ne me kõt mõ. Be, me nire tãm ne me kõt mõn õ pi'õk kaprĩreo aro djuw mexo mõ, o arkum mýjja jamýnh mõ.

Kute bãygogore 'y'ã Metĩndjwýnh kabẽn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyam me apýnh pyka kunĩkõt Jeju'ýr mõn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhyam kam Jeju Metĩndjwýnh kukràdjã'ã memã mýjja jakre. ⁵ Nãm mekmã kum,

–Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãygogore kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabẽr mrã, ane. Nãm mekbẽ idjaer kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabẽ, bãymẽ bãygogore 'ymẽ, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabẽr mrã. Kute mrãmri ne me kute katẽbãri 'yo ukabẽr mrãnhja pyrãk.

–Be, me'õ ne ar bãygogore 'yo ukabẽr mrã. Nhyam 'y kwý prykam rõrõk ne. Nhyam me paro pykamã angij nhyam te ingrõtmã nhyam me prĩne paro pykamã angij. Nhyam kwẽnhdjwý mã prĩne kuku.

⁶ Nhyam 'y kwý kẽnpõ'ã rõrõk ne ingrõt totokbẽ tu ingrõt mjõ. Mrãmri ne kẽn'ã pyka prorrekam 'y rõrõk ne 'ẽx ne ingrã mex ne te kẽnã arẽo ingãn arým ty.

⁷ Nhyam 'y kwý mrýnhĩkam rõrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhyam kam prĩne o akno.

⁸ Nhyam bep 'y kwý ne pyka mexkam rõrõk ne kam ingrõt ne abatãnh ne iyy rũnh ne 'y krãptĩkumrẽx. Ijykan 'yja amũ o amijakren kam 'y pýnhkõt kubẽ 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kãj bẽ memã kum,

–Godja ga me ajõ ajamakre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyam kam kõt ba djwýnh abej kukij ne kum,

–Mýj'ã ne ga bãygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyam arkum,

–Bep ar amãbit dja ba mýjja bipdjuro amirĩt ne. Metĩndjwýnh kute ar apytãr ne ar akadjy bẽnjadjwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjão amirĩt ne. Nhyam bep me jamã dja ba kukràdjã'ã mýjja jakren memã arẽ,

“gẽ me te kute mýjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mýjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kẽtkumrẽx ne.”

¹¹ Nã, ar amã dja ba kukràdjã jarẽ. Ije kukràdjã'ã mýjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabẽrjabẽ ne Metĩndjwýnh kabẽn. ¹² 'Y prykam rõrõkja ne me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrã týxmã nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwýnh kabẽno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhyam Metĩndjwýnh kute kubẽ me utãr karõ ne jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwýnh kabẽno akno.

¹³ Kẽnkam 'y rõrõkja ne me kute amim Metĩndjwýnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwýnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽx o tẽn kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtẽ. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arẽ kêtka mekbẽ tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprĩ djari kute ikõ'ymã 'ýr bõx nhyam arým kanga.

¹⁴ Mrýnhĩkam 'y rõrõkja ne me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã akre. Nãm me arým amim Metĩndjwýnh kabẽn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwýnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djã 'õmẽ nèkrẽxmẽ mýjja me kute o amikĩnhjamẽ mýjja jakõbit amak bẽn ne ne kam amũ amim Metĩndjwýnh kabẽn maro ãrwý kẽtkumrẽx ne. Kute mrýnhĩ kute prĩne bãygogo nhingrõto bikẽnh nhyam kam iyy kêt mexja pyrãk.

¹⁵ Nhyam bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrêx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metîndjwýnh kabên markumrêx ne tu 'ã ngrã týx ne kam mũm ate ibej mýjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamê. Kute 'y nhingrôt ne abatànã ne ijj mexkumrêx ne kumex ja pyrãk. Tãm ne ja.

Kute ngõnhpõk'ã memã Metîndjwýnh kabênjarênã djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'õdjwý jarê. Djãm me kute ngõnhpõkmã angjênã ne kute ngõnhõ 'ã pro got? Ne kute ikwã djã krakri umjýr got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyam memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyam me mrãn wangij nhyam prïne memã irã. Dja gar ã abê ngõnhpõk mãn prãbê ã memã Metîndjwýnh jarênã ane gê me kuma.

¹⁷ Ê, amũ akati 'õkam dja mýjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhyam mýjja pudjurdjwý amirĩt nhyam me kunĩ kuma. ¹⁸ Kam gêdja gar mýjja kunĩ kute amirĩt kêtĩ prïne ikabên ma. Gora ar amim aprĩn ikabên ma. Me kute tu amim imarkumrêxmã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gê me amim imar rax. Nhyam bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prïne inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarênã ane.

Jeju kamymê nã te 'yr ãrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhyam kam Jeju nãmê kamy ar 'yr tẽ. Ar kute omũnhmã ne ar 'yr tẽ. Nhyam me 'ã kumex. Nhyam ar te 'yr bikamênhmã te 'ã meo ane. Nhyam me 'ã iptĩ: ane. Prïne Ar kubê utã. ²⁰ Nhyam kam me'õ Jejumã kum,

—Ota anãmê akamy ar amrêbê awýr bõx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyam kam kum,

—Me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhõbikwakumrêx, ane.

Kute kõkmã bën týx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwýnhmê ro'ã kãkam wadjãn nhý. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imõti nhikjêãmã rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêtõ, ane.

Nhyam kam ar mõ. ²³ Kõknhõkãkam ne ar mõ. Mõ: nhyam kam Jeju õto nõ. Nhyam kam arým kók wabê. Abêr týx nhyam arým kam ngõ aben mokne. Nhyam kam ngõ kute aben mokkam arým kãkam ngõ ipu ne. Ne arým ãr 'yr. ²⁴ Nhyam Jeju arek õto nõ. Arek õto nõ

nhyam kam kôt ba djwýnh 'yr prõt ne tok ne kum,

—Meo ba djwýnh, meo ba djwýnh, gop ano týx, ota gwaj arým badjár 'yr, ane.

Nhyam kam ekrux ne kãjmã dja. Ne kam kõkmã bën týx ne ngõ kute aben mokiããmã bën týx nhyam arým ngõ anihkrê nhyam arým kók djãbêr anihkrê. Nhyam arým ngõ anihkrên nõ. ²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mýkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhixkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjakam e tuk anen kam ari aben pumũno kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tõ mýj me'õ got ja? Nãm tu gêt kõkmã kabên ne ngõmã kabên nhyam tu kabênkôt anihkrê, ane. Arým ne Jeju kõkmê ngõmã kabên nhyam anihkrên nõ.

Me karõ punu krãptĩ kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mõ. Mõ:n arým ikjêãmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'yr rê. Aben kõnh ne pykabê Garrêjamê mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kõnh ne aktã akãx nhikjê'ã krĩ. Nhyam kam arým ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhõ pyka'yr rê. ²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhyam kam Jeju bõx nhyam omũn kam 'yr prõt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũkam ne ar kubêkã jangjênã kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bõx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênã jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijêãmã te o ane. Nhyam me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'ityxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhyam tu amijã kãxirãx kukê. Nhyam me karõ punu mã arwã'yr kujaêko ba, mã 'yr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhyro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'yr prõt ne. 'Yr prõt ne parbê tu mýrbê tým ne amra. Nhyam Jeju arým me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhyam kam arým amra ne. Ne kam kãj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metîndjwýnh pymao kubê kumkati kra, mýj ne ga aje ijomã? Kwãrik wãnh ijo abikênã kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. ³¹ Kwãrik wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kãj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwãrik wãnh ga kre ry typydjija'yr me ijanor kêt. Kwãrik wãnh kam me ijo abikênã kêt ba me itokry kêt, anhyro nhý.

32-33 Nhyam kum ajmā angrō jamyre krānhrekam kumex. Kute pi'ō pyrāk ne ākuro kumex. Nhyam kam me karō punu Jejumā kum,

–Dja ga angrō jamyre'yr me ijano. Dja ga angrō jamyre'yr me ijano ba me kum wangjē, ane.

Nhyam kam memā,

–Rā'ā, ane. Nhyam kam me karō punu arým kum iren mā kurūm katon angrō jamy'yr mōn kum wangj. Nhyam angrō jamyre umaje bōm tým ne pyka krā'yrkam mōn ngō to do: ane, akāx prēk'ā ne mōn nox nhyam kam ngō kunī nhimex ne. ³⁴ Nhyam kam me kute ō krito djwux mex djwýnhja omūnho dja. Omūnho djan prōt ne kam bōx ne memā arē. Me ō krīkam me jamā arēn bu'ā krīkam me jamādjwý arē.

³⁵ Nhyam kam me Jeju'yr prōt ne. Kute omūnhmā 'yr prōt ne. Nhyam kam me karō punu kute ar me'ōo baja arým me xkumrēx ne Jeju parbē nhý. Kubēkā jangij ne nhý. Arým umar me xkumrēx ne nhý. Nhyam me omūn kam tīn prām ne. ³⁶ Nhyam kam me kute Jeju pumūnh djwýnhja mekōt prōt ne ajte katon kam memā arēnho dja, Jeju kute me'ōkam me karō punu janorja memā arēnho dja. ³⁷ Kam pykabē Djeradjakam me jamē bu'ā krī krykam me ja ne me Jejumā kabēn ne kum,

–On me ikurūm tē, on mā me ikurūm tē, ane.

Me kum uma týxkam ne me ā aminēje anoro ane. Nhyam kam Jeju kāmā wadjā. ³⁸ Nhyam kam Jeju kute me karō punubē me'ō pytārja te kōt krā ne kum,

–Ba akōt tē. Ba akōt tē, ane.

Nām te ane nhyam aminēje nēn kum,

³⁹ –Kati, arek dja. Mā akubyn tēn anhūrkwākam memā amijarē, Metīndjwýnh kum akaprīn kute apytār kōt memā amijarē, ane.

Nhyam kam ā anen kam mā akubyn tēn kam arým kikre kunīkōt kikrepdjitā memā ar amijarēnho ba, Jeju kum kaprīn kute utār kōt ar memā amijarēnho ba.

Kute me'ō kurerer akubyn o tīn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhyam kam Jeju kāmā wadjān ajte akubyn ikjēmā mōn rē. Nhyam me kam amako krī nhyam arým bōx nhyam me kam kīnhkumrēx ne. ⁴¹⁻⁴² Nhyam kam me'ōbē Dja-jru Jeju'yr tēn bōx. Djajrubē bēnjadjwýr'ō, me bikprōnh djākam bēnjadjwýr'ō. Ne kam Jeju'yr tēn bōx ne kabem tu mýrbē tým ne kam kum,

–Dja ga inhūrkwāmā tē, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prīti ne kanēn nō. Arým tyk 'yr ne nō nhyam kam kum o no kato. Nhyam kam Jeju kōt tē. Me krāptī Jeju'ā aō ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kam tēmkōt me'ō nija kōt bōx ne 'ā kubēkā nhidja kupē. Nām ar kamrō apōx ba. Amrēbē ne ar kamrō apōx ba. Arým 'ā amexbē 12. Nām prīne amijā amibē pi'ōk kaprī kunī krēn kajgon mex kēt rā'ā ne. Nām te me kane djwýnh o ane. Nhyam bep Jeju tēmkōt ne 'ā kubēkā nhidjabit kupēn, tām kam arým kamrō ngrā, arým mex ne. ⁴⁵ Nhyam kam Jeju memā kum,

–Mýj me'ō ne ikupē? ane.

Nhyam me kunī aminēje kum,

–Kati, kon, me'ō, me'ō, anhýro kumex.

Nhyam kam Pedru kum,

–Bēnjadjwýr, djām me krāre: got ga “Mýj me'ō ne ijā kubēkā kupē”, ane. Me kute gwaj bamā ipōk mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhyam kum,

–Nā, arým ne me'ōwā ikupē. Ipymao ne ba arým me'ōwāo mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhyam nija te kute kubē amipdjurmān kam ta amim,

–Kati, arým ne kuma, anen kam 'yr tē. 'Yr tertet tē. Umaje tertet tēn tu mýrbē tým ne kum amijarē. Me ipōkri tu kum amijarēnho nō. Kute 'ā kubēkā kupēn ne tām kam me xkōt kum amijarēnho nō. ⁴⁸ Nhyam kum,

–Āpnhīre nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kōt ne ba arým apytā. On adjumar mex ne mā akubyn tē, ane. ⁴⁹ Kum kabēno ām rā'ā nhyam bēnjadjwýr nhūrkwā kurūm me'ōja tēn kajpan kum,

–Onīj arým akra ty. Kwārīk wānh ga memā ujarēnho djwýnhmā akrao ano kator kēt, ane.

⁵⁰ Nhyam Jeju arým kuman kum,

–Kwārīk wānh ga akaprī kēt ne akrakam adjumar punu kēt. Dja ga tu akra'ā ikamnhīxkumrēx nhyam arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nām ā anen kam mā 'yr tē. Tēn kam ūrkwāmā bōx. Nhyam me arek abej āmrao kumex. Nhyam kam mekmā kum,

–Kwārīk wānh ga me amýr kēt. Kati, tyk kētē, nām ōto nō, ane.

Nhyam me arým tyk me xkōt omūn kam Jeju'ā keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

–Be nām we, “Nām ōto nō”, ane.

Nhyam kam aminēje me ja nē, me kōt mōrjamē me kute tyk jabej āmrao kumex-jamē aminēje me nē. Nhyam bep Pedrumē Djuāomē Xijagumē tyk ne nōrja nāmē bāmmē ar ajbit ne ar kōt wadjā. ⁵⁴ Nhyam kam Jeju ikra 'amýn kum,

–Āpnhīre, kāmā nhý, ane.

⁵⁵ Nhyam kam karō akubyn kum wadjā nhyam akubyn tīn ne ekruux ne kāmā nhý. Nhyam kam Jeju nāmē bām arkum,

–Ar kum mýjja 'ō ngā gé kukrē, ane.

⁵⁶ Nhyam nāmē bām ar abenkam no tyn dja. Nhyam kam arkum,
—Kwārīk wānh gar memā arēnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

*Kute Ar kubê 12 janor:
Mat 10.5; Mak 6.7*

¹ Nhyam kam akati 'ökam Jeju amikôt ba djwýnho akprô. Kôt ba djwýnhbê 12ja ne aro akprô. Apýnh me ô pyka djari kute 'yr ar anormâ ne aro akprôn arkum,

—Ë, ikabênkôt dja gar me nêje me karô punu jano. Ne apýnh me kanê djari me utáro mô. Ba dja ba ar amâ ipyma jadja gar kam ipymao apýnh me kanê djari meo mexo môn me karô punu kute meo ba djari kubê me utáro mô.

²⁻⁵ Ar apa, ê, ba ar amâ arê. Kwārīk wānh gar anhô mýjja'ô byr ne o amôr kêt, akajpar djâ'ô byr ne o amôr kêt, ajênh tur ne o amôr kêt, anhô kwý krên djâ, anhô pi'ók kaprī, anhô kubêkâ'ô kwārīk wānh gar o atêm kêt. Dja gar tu anhykam mô. Môn kam apýnh me ô pyka djari me 'yr ajmâ. Dja gar me'ô nhürkwâkam bôx ne nhý, kwārīk wānh ajte amü amâ me'ô nhürkwâ 'ô kīnh ne 'yr amôr kêt. Dja gar tu bôx ne kikrekam abôxwâ tām kam tu arek kam anhikwâo dja. Dja gar memâ arēnh pan kam arým ajte amü pyka 'ô'yr tēn ajte kikre 'ökam tām ne. Ne ajte amü tēn 'ökam tām ne. Ne ajte 'ökam tām ne.

Dja gar krī 'ökam bôx nhyam me kum ar akīnh kêt ne kute ar akabēn mar prām kêt jabej, gar kam arým tu amôr kumrēx ne. Tu amôr kumrēx kadjy amiparkâ'â pykawâ tatak ne. Aje me kute akabēn mar prām kêtjao amirīt nhyam Metīndjwýnh kute omūnh ne amü 'ökam kute memâ pānh jarēnh kadjy dja gar amiparkâ'â pykawâ tatak ne. Dja gar kâj bê memâ kum, "Onij Metīndjwýnh kute ar me bapytâr ne me bakadjy bēnjadjwýr ne kute ar me bajo bamâ", anhyro mô. Ne kam kôt meo mexo mô, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnhmâ me'â karôo anen kam mā me'yr ar ano.

⁶ Ar ano nhyam kam ar arým krī kunīkôt ajmâ ne kâj bê memâ Jeju'â ujarēnh ny jarēnh môn kôt meo mexo mô, apýnh krī kunīkôt ne ar ajmân ba.

⁷⁻⁸ Nhyam kam bēnjadjwýr raxbê Erodji arým Jeju'â ujarēnh man kôt ba djwýnh kute meo mexo mōrja arým adjwýnhdjwý ma, ne kam te kute marmâ. Nām me apýnh kabēno noo biknor mex ne. Nhyam te kute mýjja marmâ. Jeju'â ne me ari kabēn kwý jarē: ne abenmâ kum,

—Bep Djuão kute ngōnhmâ me angjēnhja ne we ajte tīn ne kato, ane.

Nhyam ajte me kwý we,

—Me bakukâmārebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhyam ajte we me kwý,

—Bep Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh amrêbê tyk ne ajte we tīn ne kato, ane.

Nhyam kam Erodji te kute apýnh me kabēn ja marmâ. ⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arým mut krâta. Nhyam mýj me'ô got ja ba arým 'â ujarēnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumūnh prāme.

Kute tepmê djwýo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhyam kam arým Jeju kute ar anor nhyam ar mōrja ajte akubyn 'yr môn bôx ne kum amijarē. Nhyam kam krimâ me umaje ar ajbit aro tē. Krī nhidjibê Bexadamâ ne aro tē. ¹¹ Ar ajbit kute o mōrmâ nhyam ate ajte me kâtāmja kôt krāptī:n bôx. Nām me abenmâ Jeju mōrkôt arēn kam ajte kôt mô. Djâ nām Jeju me krāptī pumūn memâ àkrê? Katī, nām me krāptī pumūn kam tu memâ kabēn mex jarē. Nām Metīndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utar ne ar meo bamâ memâ arē ne kam ajte kôt me kanê pytáro dja.

¹² Nhyam kam arým me'â amykry tē. Nhyam kam kôt ba djwýnhbê 12ja 'yr tē. Jeju 'yr tēn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krāptīja me ano gē me apýnh krimâ ajmân bu'â krī kryremadjwý môn wānh kam ô kwý krēn wānh kam nōn ta amikadjy mýjja by. Nhyam nhýnh ne mýjja 'ô ne me kute krēnmâ ne me jakam ar ba. Arwâkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnhmâ kum,

—Ar ga dja gar mekmâ mýjja ngâ gē me kukrê, ane.

Nhyam ar kam kum,

—Ije kati, ar inhô djwýbê 5 ne tepdjwý amānhkrut. Jabit. Be, djām mýjja rax? Nār djām ar imōr ne ije gwaj banhō pi'ók kaprīo me krāptīja kadjy ije djwý byrmâ? ane.

¹⁴ E kum bep me krāptīkumrēx. Me my'â akrebê 5.000. Nhyam kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'â kabēn ne me krīo tē.

¹⁵ Nhyam kam kôt ba djwýnh meo 50'â kabēn ne me krīo tēn me krī pa. ¹⁶ Nhyam kam Jeju djwýbê 5ja byn tep amê kubyn kâjmâ krān kâjkwa pumūn Metīndjwýnhmâ ôdjānh jarē. Ne kam djwýmê tep kokij ne kam kôt ba djwýnhmâ kungâ. Nhyam kam amü memâ kungâ, me krāptījamâ kungâ. ¹⁷ Nhyam me kam kukrê. Nhyam kam me kunī ô kwý krēn kam ajnekumrēx. Nhyam kam djwýmê tepja'â kâtām. Nhyam kam kôt ba djwýnh anhyjao atom ne. Djwýmê tep janhyjao atom nhyam kam 'â kâbê 12. Djām djwýmê tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirīt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhyam kam 'ökam Jeju ate mekbê tēn kam Metīndjwýnhmâ amijarēnh nhý. Nhyam

kôt ba djwýnhbit kuri krí. Nhyam kam Jeju kute amijã ujarënh marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarënh jarë ba kuma, ane.

¹⁹ Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be nãam we me ajo Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwýnhja, nhyam me kwý ajo me bakukãmãrebê Erij, nhyam me kwý ajo Metíndjwýnh kabên jarënh djwýnh tũm ajte akubyn tũn ja'õ, ane.

²⁰ Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkati. Metíndjwýnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarënh ga aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarënh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metíndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Nã, kôtõ. Kwãrik wãnh gar memã ja jarënh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arënh týxo ane. ²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prĩne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja me bẽngêtemê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itũn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamênh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kĩnh kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mýnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ãn kam myt kunikõt ikadjy amiman mã ikõt ajkamê. ²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djãkam tẽ. Nhyam bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyam me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tũn ne ba rã'ã: rã'ã. ²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunĩ, nèkrêx kunĩ ren arĩ o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyam ren õ nèkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijãm ne ikabênkam pijãm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijãm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja ga amipãnh tãwãkam ipijãm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh jadjênhmê umao ipyma:n me awýr bõx. Ibê kumkatio bõx nhyam tãmja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijãm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bẽnjadjwýr rax mê ba ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atũnri iraxkõt ipumũ, me akadjy ibẽnjadjwýr rax ne ipy-makõt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja, ane. Nãm ã Jeju memã kabên jarëho ane.

Jeju adjêho kute amijo amir'it.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhyam 'ã pi'õk kamrêk pydji nhyam aro tẽ, Pedrumê, Xijagumê, Djuão aro tẽ, krãnh'ýr aro tẽn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarënhmã ne 'ýr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarê. ²⁹ Bãmmã amijarëho dja nhyam ajmã nokre o nhyam atemã nokre nhyam 'ã kubêkãdjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhyam ar my amãnhkrut ne kum kabêno dja. Mõjdjêmhê Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabêno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabêno dja. Jejumê ne ar abenmã kabêno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarëho dja. Krĩraxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arënh dja. Metíndjwýnh kute tykmã kum 'ã karõkõt ne ajte ar 'ýr bõx ne kõt abenmã arënh dja.

³² Nhyam Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no týx ne kam Jeju pyma, adjênhkõt omũ nhyam amê ar kuri ãmjadjwý tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³ Nhyam arým ar amê tẽm 'ýr dja nhyam Pedru Jejumã kum,

—Bẽnjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhý nhyam mexkumrêx ne. Bar apýnh ar amã kikre'ã irõx nhipêx, ga anhõmê, Mõjdjê nhõmê, Erij nhõmê. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabên'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabên'õ mar kêtkam ãm tu arĩk kabên ja jarê. ³⁴ Kam kabêno ãm rã'ã nhyam kam kakrã arým prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arým ar tũn prãm ne.

³⁵ Nhyam kam kakrã kurũm Metíndjwýnh arkum kabên ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba ãpênh kadjy amijo utãn amim kudja. Tãwã dja gar kabên man kabênkõt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bẽn týx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabên anen anhikrê nhyam kam Jejumê kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amê ar mýja arým mã nhĩ'ãm tẽ.

Nhyam akati nhyam kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nhyam me krãptĩ ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkõt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyam me ar kajpa nhyam me ipõkri me'õ mýja kaj bẽ kum akij,

—Bēnjadjwyr, gop ikraja pumū. Ikra myja ne pydjii. ³⁹ Ota me karō punu'ō ar ibē ikra paro ba. Nām 'yr ban bōx nhym ar ijaêrbē tu amra: ne. Nām amran rôrōk ne àmnhirēho ikwā, ajmrō prōto ikwā. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prīne amingā. Kute kam irer prām kêtumrēx. ⁴⁰ Nā bām te akôt ba djwýnhjamā ikrao a'uw nhym kute imā ikra pytār kêtumrēx, te kute imā utarmā te o ane, ane. Nām ā Jejumā kra jarēho ane. ⁴¹ Nhyam kam Jeju me'yr akēx ne memā kum,

—Ije me akamingrāny aje amim ikamnhix kêtumrēx. Me ajaxwe. Mā dja ijā akati, akamat kō kute ba me akam arek ar iba. Nā bām me awyr bōx ga me ajamakke kêtumrēx ne prīne akabēno ikaty. Nā bām te amiwyr me akam ama ga me arīk ar aba, ane. Ne ajte bāmjamā kabēn ne kum,

—Amrē akrao tē, ane.

⁴² Nhyam kam 'yr tēn pa 'amýn Jeju'yr o tē. 'Yr o tēmram nhym ajte me karō punuja o pyka kōpēnāt ne. Krajao pyka kōpēnāt nhym àmnhirēho nō. Nhyam Jeju me karō punujamā bēn tỳx nhym umaje bōm tỳm. Nhyam kam Jeju kum krao mex ne akubyn bāmmā kungā. ⁴³ Nhyam me kôt omū, Jeju kute Metīndjwýnh pymao o mexja me kôt omū ne ari aben pumūho kumex. Djām Metīndjwýnh pyma ngri got. Nhyam me Jujukam no tyn kumex rā'a nhym Jeju kôt ba djwýnhmā kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkekam ikabēn janhō. Ē, ba ije amijo inhī ne me awyr irwýk gēdja me memā ikanga, ikurē djwýnhmā ikanga, ane. ⁴⁵ Nhyam ar kute kabēnja mar kêtumrēx. Nām ar ajmā amakke nē, te kute marmā. Ne kam te kute kujjērmān kam pijām ne.

Jejukôt ba djwýnh kute abenbē bēnjadjwyr pytār tē.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabēno aben japanho mō, kôt ba djwýnhja kabēno aben japanho mō. Mýj mýr jabej? Bir, nhýnh kôt ba djwýnhja 'ō gēdja bēnjadjwyr raxo aben jakre. Ja mýr jabej ne me kabēno aben japanho mō. ⁴⁷ Nhyam Jeju kôt ba djwýnh kute kabēno aben japanho mōrja kute ar tārī amako mar kêt. Nām tu mūm kuma ne kam me'ō prīre pa 'amýn amijakýxkôt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ē, gar me'ō prīreja pumū, kātām mexja pumū. Dja me'ō ikōpdjī'ā kum me'ō prīreja, me'ō kātāmja kīnh ne kam arým badjwý kum ikīnh ne. Dja me'ō kum ikīnh ne kam kum Ibāmdjwý kīnh ne, Ibām kute ijanorjadjwý kum kīnh ne. Ē, me'ō kātām mex gēdja ja pānh bēnjadjwyr rax ne, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnh kute amijo rax prāmjamā kabēn jarēho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuāo kum,

—Bēnjadjwyr, ba amā arē. Me'ō gwaj bakôt ba kêt'ō ne tu me karō punu kute me'ōo bamā anhidji jarē. Kum anhidji jarēn me karōmā kum, “Ba Jeju kukwakam amā ik-abēn. On kum anhire”, ane. Nām ā kum anhyro dja, bar arým omū. Ne kam gwaj bakôt ba kêtumrēx kum, “Kwārīk wānh”, ane. Nām ā Djuāo kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwārīk wānh 'ā kum akabēn kêt. Ba ar amā arē. Me'ō kute ar ajo kurē djwýnh kêt ne arým tu mrāmri ar ajo ōbikwa, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Pykabē Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arým Bām kute kájkwamā o àbirmā arým ō akati 'yr bōx 'yr. Nhyam kam krīrāxbē Djeruxarēmā krā. Nām te kam mýjja pyma, mýjja tokry nhym tu 'yr tēmā krān kam 'yr tē. ⁵² Ne kam 'yr tēmā kôt amikukām kôt ba djwýnh kwý jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bōx ne kam kute Jeju kutēp ikwā djā jabej ne kum ō kwý krēn djā jabej nhym bōx ne kam kam ō kwý krēn ne kam nōr kadjy nārām amikukām 'yr ar ano. 'Yr ar ano nhym ar mrān bōx. ⁵³ Bōx nhym kam Xamarijkam me ja aminēje ar ano. Jejumē kôt ba djwýnh Ar kubē idjaerkam. Ne mekbē idjaer nhō pykabē Djeruxarē'yr mōrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurēkumrēx, me kute abeno kurē djwýnh tūmkam. Kam ne me kum ar kurēn kum ar Kīnh kêt ne tu aminēje ar ano. ⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbē Xijagumē Djuāo ar me omūn kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwyr, dja bar kuwy'ā Abām 'wý gé kájkwā kurūm kuwy tỳm ne prīne me kuga gé me xēr, nēn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar 'yr akēx ne ar omūn arkum bēn tỳx ne,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunī ajte tu atemā krī 'ō'yr mō.

Me kute tu Metīndjwýnh maro mōrkumrēxmā.

Mat 8.18

⁵⁷ 'Yr mō nhym me'ō kum,

—Ē, ba arek akôt tē. Dja ga nhī'ām amrānh katā ba akôt mrā, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kýjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ōt djā, kute amim pyka kre pumūnhkôt kam ōt djā, nhym bep kati, ba ne ba inhō kikre kêt, inhikwā djā kêt. Ije amijo inhī ne me awyr irwýk nhýnh ne inhō kikre ja? Nhýnh ne inhikwā djā ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej nār kon arek djā, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'ōmā,

—Ikôt tē. Ikôt tēn mā ikôt ajkamē, ane.
 Nhyam kam kum,
 —Adjȳm, Bēnjadȳwyr, ibām kumrēx gēdja ba
 akubyn tēn adja. Ibām ne ajbir ibē ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,
 —Gē me kute Metīndjwŷnh mar kēt wānh
 me tyk jadjā. Me kute mar kēt ne me kute
 mrāmri ne me tyk jamakkre kēt pyrāk. Gē
 me wānh ōbikwa tyk jadjā, ane. Nhyam bep
 ga dja ga ikôt Metīndjwŷnh'ā adjujarēnh tē,
 Metīndjwŷnh me akadyj bēnjadȳwyr ne kute
 ar me ajo bamā gēdja ga 'ā adjujarēnh tē,
 ane. Nām ā Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyam me'ōjadyj̄ Jejumā kum,
 —Bēnjadȳwyr, ba dja ba akôt tē. Inhūrkwā
 kumrēxkam dja ba inhōbikwamā amijarēnh
 kam akôt tē, ane.

⁶² Nhyam kum,
 —Djām me purkam āpēnh katēri kute kum
 irer got? Kati, mŷjja wākam ne me apēn
 āpēnh mrān tu āpēnh inomā rēnhkumrēx
 ne. Djām me kute Metīndjwŷnhdjwŷ maro
 ban konenh krākār got? Kati, dja ga tu
 amim maro tēn tu maro atēmikumrēx ne.
 Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam
 Metīndjwŷnh nhō pyka'yr abōx kētkumrēx
 ne. Metīndjwŷnh kute me utār ne me kadyj
 bēnjadȳwyr ne kute ar meo baja dja ga 'yr
 abōx kēt ne, ane. Nām ā Bēnjadȳwyr Jeju
 arkum ane.

10

Kute Ar kubē 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arēnh nhi-
 jukri ajte amim ar kwŷ rax ne ar umjuw.
 Me kwŷo 70 ne amim ar umjuw. Nām amim
 aro aben nhikjē'ā kabēn ne amim ar umjuw,
 kute ar anor kadyj. Kute ar anor nhyam
 ar kukām mōr ne kumrēx pyka kunīkôt, krī
 kunīkôt mōrmā. Dja ī Jeju ar kudjwa ā ane,
 ar kudjwa krī kunīkôt bōx mō.

² Ne kam kute ar anor nhyam ar mōr kutā
 prīne me'ā arkum karō ne arkum,

—Me kute Metīndjwŷnh mar prāmja ne me
 kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arŷm
 abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhyam bep
 Metīndjwŷnh'ā ujarēnh djwŷnh ne ngrēre
 kute bāykam ge āpēnh djwŷnh ngrēre ja
 pyrāk. Kam dja ga me kadyj Metīndjwŷnh
 'uw gē me'yr 'ā ujarēnh djwŷnh jano gē me
 kuman kam tu amim kamnhixkumrēx. Kute
 mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam
 bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute kadyj
 me ō pur djwŷnhmā arēnh nhyam me kute
 amū kadyj me kwŷmā arēnh nhyam me ban
 kute memā ē ja pyrāk. Dja ga ā me kadyj
 Metīndjwŷnh 'wŷro ane.

³ Ē, on dja gar mō. Arŷm ne ba ije me'yr
 ar ajanormā. Ar aje memā ijarēnhmā ne
 ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhyam
 me ikōpdji'ā ar ajo kurē djwŷnh ne kum ar

apar prāmikumrēx ne. Kute mrāmri ne rop
 kute mrykī'ātomti kra par prāmikumrēx ja
 pyrāk. ⁴ Ē, dja gar tu anhykam mō. Kwārīk
 wānh gar anhō katōk'y djā jamānh kēt ne
 ajēnh tur ne o amōr kēt. Ne aparkā 'ō byr
 kēt. Dja gar ajamānhkrut'ā kabēn ne pyka
 kunīkôt aben ngrā. Kwārīk wānh gar apŷnh
 krī djāri kôt ajmā gē me'ō ar ajō kajpan
 amā kabēno akukrāo ām kēt. Dja gar tu
 amrānhkôt me'ōmā akabēn jarēnho tēn tu
 mā tē.

⁵ Dja gar mrān bōx ne me'ō nhūrkwāmā
 wadjān kam kum, "Gora adjumar mex ne
 ar aba", ā ane. ⁶ Dja umar mex prām jabej
 arŷm mrāmri akabēnkôt umar mexkumrēx
 ne. Nhyam bep djām kum umar mex prām
 kēt ne kam ūrkwākam me jamē ro'ā umar
 punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar
 punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar
 aba. ⁷ Dja gar kikrekam abōxwā tāmkam
 tu arek kam anhiqwāo dja. Kwārīk wānh
 gar bōx ne kikrekôt ar aba kēt. Dja gar
 kikrekam abōxwā tāmkam gē me ar ajo djuw
 mex ne ar amā mŷjja ngā gar krē, tu kam
 apijām kētkumrēx ne krēn kôt ikōn adjumar
 mexkumrēx. Ar aje memā Metīndjwŷnh'ā
 adjujarēnh pānh, ar aje memā 'ā adjujarēnho
 aku'ēn atyk djā pānh dja gar tu anhō kwŷ
 krē.

⁸ Dja gar krī 'ōkam bōx gē me kum ar akīnh
 ne ar akam ukapri jabej ar amā mŷjja ngā
 gar tu krē. ⁹ Krīwākam ar abōxwā, kam me
 kute ar amā kabēn mex jarēnh tāmkam gēdja
 gar me kanē pytān memā kum, "Arŷm ne
 Metīndjwŷnh me akadyj bēnjadȳwyr ne kute
 me apytār ne kute ar me ajo ba 'yr. Arŷm ne
 me ajo rām ne ja", ane. Dja gar ā memā ane.
¹⁰ Nhyam bep djā gām ar krī 'ōkam bōx nhyam
 me kum ar akīnh kēt ne aminēje ar ajano gar
 kam tu me ipōkri memā akabēn jarēnho tē.
 Ne memā kum,

¹¹ "Ē, dja bar me abē me anhō pyka ja
 amiparkā'ā tatak ne. Ar ije me ajaxweo
 amirīt ga me aje omūnh kadyj. Gora me ar
 ikabēnja ma. Ē, arŷm ne Metīndjwŷnh me
 akadyj bēnjadȳwyr ne kute me apytār ne kute
 ar me ajo bamā ga me ate amā kīnh kēt ne
 ar imā, 'Kati, me ije akabēnwā mar prām
 kētkumrēx', ane. Me aje ā ar imā anhyrkam
 ne bar me abē me anhō pykaja amiparkā'ā
 tatak ne." ¹² Dja gar ā memā akabēn jarēnho
 ane. Ē, ba ar amā arē. Krī wākam me wā
 ar aje mebē amiparkā'ā me ō pyka tatakja
 me tām gēdja me tokry rax ne. Metīndjwŷnh
 kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam
 godja krīwākam me wā meo bikēnh raxo
 Xōtōmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watū:re Koradjikam me wā. Watū:re
 Bexadakam me wā. Dja ga me atokry rax
 ne. Ba ren me bajtem nhō pykabē Xirumē
 Xidōkam ren mŷjja rūnhja, mŷjja pumūnh kēt

ja kwý 'y nhyem ren me omün ren arým amrêbê amim katon ren wänh amijaxwemä ire. Ne ren kute kum irero amirít kadjy kubêkâbê exopa jangjin ren amijä mro prâ tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akêx. Nhyem bep kati, inhö me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mýjja pumünh kêt kwý rax ne ipêx ga me omünh kajgon kam ajaxwemä anhírer kêt ne iwýr amijo akêx kêtukmürêx ne. ¹⁴ Metíndjwýnh kute memä axwe pänh jarênh nhö akatikam godja me ajo bikênh raxo me bajtem nhö pykabê Xírumê Xidökam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krírxabê Kapanakam me gadjwý djäm me aje amijo adjämran aje amijo raxmä? Djäm me aje amijo rax ne aje araxo aje kâjkwa têpmä? Kati, dja Metíndjwýnh aparmä me biknor tokry djämä me amê ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nä, dja gar aben nhikjê'ä kabêh ne pyka kuníkôt ajmân memä ijarê. Godja me'ö ar akabêh man badjwý ikabêh ma. Nhyem ate me'ö kum ar akurêh ar akabêh mar kêt ne badjwý kum ikurêh ikabêh mar kêt ne. Dja me'ö badjwý kum ikurêh ikabêh mar kêt ne ne Ibäm kute ijanor djwýnhadjwý kum kurêh kabêh mar präm kêt ne, ane.

Näm ä Jeju aro 70 ne kute ar anor kutä arkum kabêh jarênh anen kam aro aben nhikjê'ä kabêh ne ar ano, pyka kuníkôt ar bimänhmä ar ano.

¹⁷ Nhyem ar mön memä Metíndjwýnh'ä ujarênh mön me kanêbê me utäro mö:n kam akubyn mö, kínhkumürêx ne akubyn mö. Mön böx ne kam Jejumä kum,

—Bénjadjwýr, nä bäm ar akabênkôt me karö punu jano nhyem me karö punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje pröt ne, ane.

¹⁸ Nhyem kam arkum,

—Ä, me karö punu ne gar ano. Nhyem bep arým ne me karö nhö bēnjadjwýrbē Xatanaj kâjkwa kurüm tēn tým ba arým omü. Näm amikrâ kêt mex ne tým kute na jadjênh tamikrâ kêt mex ne rörök ja pyrâk. Gar aje Xatanaj nhö äpênh kujaêko amöro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumü. ¹⁹ Be, arým ne ba ar amä ipyma jadjä gar te kangämê makmê mry kakrit djâkrêja kunî 'ä aku'ê nhyem mýjja ipymaje ajmä ar ajo kêtukmürêx ne. Nhyem te me bakurê djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nhyem ajmä ar ajo kêtukmürêx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karö punu ar akabêh pymaje pröt ja ne kajgo. Täm ne ngrire. Nhyem bep kâjkwakam Metíndjwýnh kute ar anhidji'ä pi'ök no'ök ja ne mrämri rax. Täm ne kubê kumkatikmürêx. Kam dja gar tu akínhkumürêx.

²¹ Näm ä Jeju kôt ba djwýnhmä anen kam arým Kínhkumürêx ne. Metíndjwýnh Karö ne

kum kính jadjä nhyem kam kính rax kato. Ne kam Bämmä amikính jarêh kum,

—Djünwä, ota ga anhö kâjkwan anhö pyka djwýnh. Amä ne ba amikính jarê. Nä gäm me amikukäm umarmê me kute mýjja mar rúnjhâbê mýjja ja pudju ne kam me kute amijo prîre prâbê amijo rúnh kêtjamä mýjja amirít ne. Mrämri Djünwä, nä gäm ä aje anhýrkam mrämri mexkumürêx. Adjukaprikam ne ga amim me'ä karö ne arým ä meo ane. Ba kam badjwý ikínhkumürêx ne wäm amä amikính jarê. Näm ä Bämmä amijarêhno ane.

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmä kum,

—Ibäm ne imä kukràdjä kunî jarê ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'ö prîne idjätäri? Kati, Ibämbit ne prîne kute imar ne kute arým prîne idjätäri. Nhyem Ibäm djwý. Nhýnh ne me'ö kute ikudjwa noo Ibäm pumünh ne kute kukràdjâkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prîne inoo Ibäm pumün kam idjukabikôt me kwýmä kukràdjä'ä idjujarênh tē. O me kwýmä o amirít nhyem me arým prîne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwýnh'ýrbit akêx ne me kâxä ar amakri arkum arêh arkum,

—Ar ga ne gar akínhkumürêx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumü. ²⁴ Ba gop ar amä arê. Me kute Metíndjwýnh kabêh jarênh djwýnh tūmmê me bēnjadjwýr tūmdjwý krâptî te kute omünh präm, ar anoo aje mýjja pumünhja te kute omünh präm, ne ar ajamako aje mýjja marja te kute marmä. Nhyem bep kati, ar gajbit ne gar anoo mýjja pumünh kêt kwý pumün mýjja ma. Ar ga ne gar akínhkumürêx ne, ane.

Me'ö kum kurê djwýnh kaprîn o djuw mex.

²⁵ Nhyem kam akati 'ökam Mójdjê kukràdjä mar djwýnh'ö Jeju kabêh maro nhý. Kabêh maro nhýnh kâjmä dja. Mójdjê kukràdjä mar djwýnhja kâjmä dja. Kute Jeju no mex jabej kabimä kâjmä dja. Kute Mójdjê kukràdjä jabej Jeju kukjêrmä, Jeju kute kukràdjä kupa'ä arênh kadjy narâm ne amikadjy kâjmä 'yr djan kum kabêh ne kum,

—Bēnjadjwýr, mä gédja ba amijo nhyem kam Metíndjwýnh pänh imä itîn rä'ä rä'äo itünmä imä arê? ane.

Nhyem kam kum,

²⁶ —Mä ne Mójdjê kukràdjä'ä pi'ök no'ök kute? Mýj ne ga kam omün arým ama? ane.

²⁷ Nhyem kam Mójdjê kukràdjä mar djwýnh Jejumä kum,

—Näm,

“Me anhö Bēnjadjwýr djwýnh, me Atíndjwýnh dja ga amä kính, amä abêo katät me kunî, mýjja kunî jakre.

Djäm ajajkwaobit amä Metíndjwýnh jabêmä? Kati, ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjä kunio dja ga me amä abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane", ane.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjã'ã me bamã pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhyam Jeju kum,
–Nã, kòt ne ga arê. Dja ga ã ar o anhÿro aban kam arÿm tu atĩnkumrêx ne, ane.

²⁹ Nhyam kam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh òkre kadjwÿnhbê amim,

–E kum kati, imã Metĩndjwÿnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijãm ne amijã maje,

–Nhyam ne ibu'ã dja ba imã abê? ane.

³⁰ Nãm Jeju kukij nhyam kam kum,

–Ë, me'ò ne Djeruxarê kurũm krĩraxbê Djeriko'ÿr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhyam kam arÿm me àkĩnhĩ wÿnhràk kum nõn tẽmrãm o arĩn kubê kubêkãmê kubê mÿjja kunõ prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhyam kam wãnh wakrekam tyko nõ. ³¹ Tyko nõ nhyam kam me kadj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ò pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam iròbê apan mã tẽ. ³² Nhyam mekbê Rewi'ò, adjwÿnhdjwÿ Metĩndjwÿnhmã àpènh'ò kòt tẽn adjwÿnhdjwÿ tãm ne. Nãm 'ÿr tẽn irãn omũn tẽn iròbê apan mã tẽ.

³³ Nhyam bep me'ò, Xamarijkam me ja 'ò ne arkòt tẽ. Xamarijkam me ja kute me bajo kurê djwÿnh ja 'ò ne arkòt tẽ. Arkòt tẽn 'ÿr bòx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tÿm ne kute titik kurêje kute apÿnh kã rênha kum oy. Kadjwati kangõo kum oyn kam ajte mÿjja kute rõny kangõo pyrãko kum oy. Ne kam kubêkao kupu. Prĩne kupun kam ta ò mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'ò nhũrkwã'ÿr o bòx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyam akati nhyam kam pi'òk kaprĩ raxja amê kaba. Ò kikre djwÿnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjae djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'òk kaprĩ krẽn jabej ba kam bòx ne arÿm ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibòxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'ò kum kurê djwÿnh kaprĩn o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arê. Nhÿnh ar 'òja ne kute o kamy? Djãm tẽn ne kute omũnh ne iròbê àpanha? Nãr kon, djãm kòt tẽmja? Nãr kon djãm Xamarijkam me ja'ò?

³⁷ Nhyam kam kum,
–Nã, me'ò kum kaprĩja. Me'ò kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhyam kam kum,
–Nã, kòtò. Nã, ga kam gadjwÿ tẽn ã kudjwa akurê djwÿnh o anhÿro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'ò ukaprikòt kute kurê djwÿnh o kamyja'ã ujarènho ane.

Matamê Marij'ã ujarèn.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'òkam bòx. Kam ne me'ò nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprikumrêx ne kam Jejumã kum,

–Amrê inhũrkwãmã tẽn kam anhò kwÿ krẽn kam nõn akòkam kòt, ane.

Nhyam kam kum,

–Ã, aj mã, ba kam wãm akòt tẽn, anen kam ùrkwãmã tẽ. ùrkwãmã tẽn kam 'ÿr wadjàn nhÿ. ³⁹ Nhyam Mata kanikwÿnhbê Marijja nhÿ. Arek Bẽnjadjwÿr'ÿr tẽn parbê nhÿn kam kãmã kòt òkren kabèn maro nhÿ.

⁴⁰ Nhyam Mata àpènh ra:x ne. Jeju ò kwÿ krẽn mex kadj ne àpènh raxo djan kam Marijãm kabèn ne. Marij kute kòt kum mÿjja 'ò kupènhmã. Ne kam Jeju'ÿr tẽn kum,

–Bẽnjadjwÿr, djãm aje imar kêt? Ikanikwÿnh ne ikòt àpènhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mÿjja kupènh o iba. On amrê ano gè tẽn gop ikòt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bẽnjadjwÿr kum,

–Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mÿjja man kam akabèn wã jarê. Nã gãm mÿjja krãptĩ kupè ne kòt mar ar o aban kam adju-mar punu. ⁴² Nhyam bep mrãmri mÿjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arÿm Marij o nhÿ. Nãm ikabèn maro nhÿ. Ja ne mexkumrêx. Kwãrik wãnh arek ikabèn maro nhÿ. Wãm ije awÿr anor prãm kêtê. Gédja arek ikabèn maro nhÿn prĩne ikabèn man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwÿnhmã kabèn'ã arkum karò.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'òkam Metĩndjwÿnhmã amijarènho dja. Kum amijarènho djan kum amijarèn pa nhyam kam kòt ba djwÿnh'ò kum,

–Bẽnjadjwÿr, gop ar imã arê. Ar ije Abãmmã amijarèn kadj gop ar imã arê. Mã dja bar kum ikabèn ja o? Djuãobit ne kòt ba djwÿnhmã kabèn'ã karò. Gadjwÿ dja ga ar imã 'ã karò bar akudjwa Abãmmã amijarènho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

–Ë, dja ga goja ar aje Metĩndjwÿnhmã amijarèn kadj kum,

“Djũnwã, gè me ame:xo amex man amim ajarèn abenmã ajarê.

On me kadj abẽnjadjwÿr ne ar meo aba.

³ Myt kunikòt ar ijajkwa mànhkutã mã ar imã inhò kwÿ krẽn djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwÿ dja me'ò ar ikam amikrà bar akòt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpènh katã ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhÿr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metÿndjwÿnhmã amijarÿnh 'ãno ãm kadjy arukum kabÿn jarÿn arukum,

–Ga ren ar ajõ anhõbikwa'õ ajbir bõx, akamãt kõ ipõkri bõx ga ren aje kadjy mÿjja'õ byrmã tÿn ren anhõbikwa 'õmã kum, “Nãr, imã angã, anhõ djwÿ 'ãmro amãnhkrut ne ikjÿkÿt imã 'õ ngã gÿ inhõbikwa kukrÿ. Nãm iwÿr y:n kam ajbir bõx. Ba kam kadjy mÿjja jabej tÿ. Kadjy inhõ mÿjja kÿtkumrÿx ba kam kadjy ije akutã djwÿ kwÿ byrmã tÿ. Gop on imã angã.”

⁷ Nhyr ren anhõbikwaja arek õto nõr prãme ren amã,

–Kati, inhõtdjwaa. Ije amã õr prãm kÿt. Arÿm ne ba kikre'ã ijÿ ne arek ikrao inihkwã. Kãjmã idjãm prãm kÿtÿ. Amÿ dja ga tÿ gÿ me'õ amã 'õ ngã, ane.

⁸ Bir be, ba ar amã arÿ. Ga kam ren arek 'ã adjã 'wÿro dja, mã 'ã 'uw nhyr kam ren arÿm kãjmã djan ren, “Ba on kum kungã gÿ wãm o tÿ ba gop ikujrÿnh kÿt ne gÿt arek inhõto nõ”, ane.

Djãm ar aje abeno anhõbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ã, aje mã 'ã 'wÿrkam ne amã kungã. Apijãm kÿt ne aje 'ã 'wÿr 'ãno adjãmkam ne amã kungã, ar atu mãmnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mÿjja 'ã 'uw, mã mÿjja'ã 'wÿro tÿ nhyr Metÿndjwÿnh arÿm ar amã kungã. Gar aje mã mÿjja jabej ne kam arÿm kum akatorja pumÿ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwÿnhmã akabÿno aku'ÿ nhyr arÿm kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumÿ.” Dja gar ã Metÿndjwÿnh 'wÿro ane. ¹⁰ Be, me kute mÿjja'ã 'wÿr 'ãno ãmja dja arÿm Metÿndjwÿnh memã kungã. Gar me kute mÿjja jabej ne kum apõxja pumÿ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekmã kabÿno ku'ÿ nhyr arÿm me kute memã kikre'ã rÿnhja pumÿ. Dja gar gadjwÿ ã mÿjja'ã Metÿndjwÿnh 'wÿro ane nhyr arÿm ar amã kungã.

¹¹ Nhÿnh ne ar akra'õ tÿn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã? ¹² Ne õkrÿnÿ'ãnh ngre'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mÿjja mex nhõrja pumÿ. Nhyr bep kãjkwakam ar Abãm mex-tire ta gÿdja ar amã amÿ mÿjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gÿdja gar Metÿndjwÿnh Karõ'ã 'uw nhyr tu ar amã kungã, ta mex-tire ne ar baja gÿdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mÿjja'ã Bãm 'wÿr nhyr õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarÿnho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhõ ãpÿnh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyr kam me karõ punu ar me'õo ba nhyr kabÿn kÿtkumrÿx ne. Me karõ ajmã

ajkwa o nhyr kabÿn kÿtkumrÿx ne. Nhyr kam Jeju bõm kumÿ. Bõm kumÿ nhyr arÿm mã tÿ nhyr arÿm kabÿn ne. Nhyr me kam ari aben pumÿn Jejukam no tyn kumex. ¹⁵ Nhyr bep me kwÿ ne me abenmã kum,

–Kÿ, djãm Metÿndjwÿnh kabÿnkõt? Kati, Bedjÿbu. Me karõ punu nhõ bÿnjadjwÿrÿ Bedjÿbu kabÿnkõt uma proo ne ar bõm me karõ rÿnho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbÿ ne Bedjÿbu.

¹⁶ Nhyr ate me kwÿ kum,

–Goja on mÿjja'õ nhipÿx ba me omÿ, Metÿndjwÿnh puma proo mÿjja pumÿnh kÿt goja 'õ nhipÿx ba me omÿ, ane. Jeju kute Metÿndjwÿnh puma proo kute mÿjja pumÿnh kÿt'õ nhipÿx mar jabej ne me kute kabimã kum ane. ¹⁷ Nhyr Jeju ta prÿne me õkre kadjwÿnhbÿ me kabÿn ma, me kute Bedjÿbu puma proo ne ar bõm me karõ rÿnho ba anhÿrja me kadjwÿnhbÿ prÿne kuman kam memã kum,

–Godja me õ pyka tãmkam abeno kurÿ djwÿnh mã ne ren me kam nÿ? Nãm ren ã me anen kam ren arÿm amijo ajkÿ. Nhyr ren me ta ÿrkwã tãmkam abeno kurÿ djwÿnh mã ne ren me kam nÿ? Nãm ren ã me anen kam ren arÿm abeno apÿx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwÿ ta õ ãpÿnhmÿ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurÿ djwÿnh, mã ne ren me kam nÿ? Mã ne ren Xatanaj nÿ? Nãm ren anen kam ren arÿm abeno apÿx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjÿbu puma proo ne ar bõm me karõ punu rÿnho ba”, ane. Ije gÿdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ ãpÿnho akÿx ne ar bõm rÿnho ba. ¹⁹ Ba ren Bedjÿbu kabÿnkõt ren bõm ar me karõ punu rÿnho iba nhyr ren mÿj me'õ kabÿnkõt ne me anhõ ãpÿnh bõm ar me karõ rÿnho ba? Ar jadjwÿ ne ar bõm me karõ rÿnh ar o ba. Djãm ar adjwÿnhdjwÿ ne ar we Xatanaj kabÿnkõt ar bõm me karõ rÿnho ba. Ga ren me arukum ja jarÿ nhyr ren ar me amã, “Ije tõ djãm Xatanaj ta kute õ ãpÿnho bikÿnho ba got.”

²⁰ Nhyr bep kati, Metÿndjwÿnh puma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rÿnho iba. Ga kõt arÿm Metÿndjwÿnh me awÿr bõxja pumÿ. Metÿndjwÿnh kute me apytãr ne me akadjy bÿnjadjwÿr ne kute me ajo bamã me awÿr bõxja pumÿ. ²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmÿ rop'io nhÿ ne o õ nÿkrÿx pytãn o nhÿ. Umao amim õ nÿkrÿx pytãn o nhÿ. Nhyr me'õ ajmã kute õ nÿkrÿx o kÿtkumrÿx. ²² Nhyr bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tÿm ne kubÿ kunÿo põx ne kam kubÿ nÿkrÿxo prõt ne, kubÿ mÿjja kunÿo prõt ne. Kute umao õ nÿkrÿx pytãr ne o ÿrja tu kubÿ o prõt ne memã kungrã. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptãn kubÿ õ krito iprõt ne.

²³ Me'ō kum ikīnh kēt ne arým mrāmri ijo kurē djwýnh ne. Ne ikôt àpènh prām kēt ne arým Xatanajkôt apē. Dja me'ō kum ikīnh kēt ne kam ajte kum Xatanaj kīnh kēt ne kam amijā, “Ba dja ba ate ikrán ar mrā, amidjwýnhbit man ar o mrā”, anen arým Xatanajkôt apē, ane. Nām ā Jeju memā ane.

²⁴ Ne kam ajte me karō punu'ā ajarēn memā kum,

—Me karō punu pydjín kute ar me'ō baja ne arým kurūm katon tē. Ne kam te ar mrā, ngō kētkam ar mrā, te ajte kute me'ōmā àr ne tyk djā kētmā ar mrān kam akubyn kute ar me'ō ba tūmja'ýr tē. Ne kam amim, “Ba gop inhūrkwā kurūm ikatorja ajte 'ýr tē”, ane. Kute ar me'ō ba tūm'ā ne ūrkwā jarē. ²⁵ Ne kam amim ba djā tūmja'ýr tēn bōx ne omū nhym arým mexkumrēx. Me karō 'ō kute o ba kēt nhym prīne kadjwýnhbē mex ne arým kam mýjja katāt. ²⁶ Nhym kam kadjy mā me karō punu'ýr tē. Ne kam mekam me kwý japrōn 'ýr meo mōn meo bōx. Nām me karō 7 ne o bōx ne me'ō jamā meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karō punuo 7 ne o bōx tām ne axweo kute òbē pydji kute ar o ba tūmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kāj bē punuri ne kāj bē punu nhym bep kute o 7 ne o bōxja ne arým o punu rax ne. Nām ā Jeju me karō punu'ā ujarēnho ane.

²⁷ Nām memā kabēno ām rā'ā nhym me ipōkri me'ō nire kāj bē kum kabēn ne kum,

—Ō kum anābit ne kīnhkumrēx. Abē bēnjadjwýr raxkam ne ga anā tikkremā wadjān ruw ne anā ká kaō nhym anā kīnhkumrēx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne 'āno ām ne kute kôt amijo baja, me tām gédja me mrāmri kīnhkumrēx ne, ane.

Me kute Jeju kute mýjja pumūnh kēt'ō nhípēx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'ýr ban bōxo dja. 'Ýr ban bōxo djan 'ā aben pydjio mōn o mōn o mōn ī 'ā utí: ane. Me kute òbē kum,

—Goja on mýjja pumūnh kēt'ō nhípēx ba me omū, anhýr jamā ne Jeju,

—Me akamingrāny ne ga me ajaxwekumrēx. Nā gām me abentā ijuw ne imā, “Mýjja pumūnh kēt'ō nhípēx. Ba me goja omūn kam tu amim amarkumrēx”, ane. Bep kati, djā bām me amā ipēx kētkumrēx ne. Ē, mýjja pydji dja ga me omū. Gédja ba ty. Nhym ijā akati amānhkrut ne ikjékēt ba akubyn itīn ne ikato ne kam me amā Metīndjwýnh raxo amirīt ne. Ga me me bakukāmārebē Djōnaj tep tikkrekam nōrja pumū. Tep tikkrekam nōr nhym 'ā akati amānhkrut ne ikjékēt nhym ajte tep tikkre kurūm kator ne kam pykabē Niniwekam

me ja'ýr tēm ne kute memā Metīndjwýnh raxo amirītja pumū.

Badjwý ije amijo inhī ne me awýr ibōx gédja ba ty ne akubyn itīn ne ikato ga kam me akamingrāny amim Metīndjwýnh raxkôt ama.

³¹ Godja Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kato nhym kākwa nhirē kurūm bēnjadjwýr ni ajte katon kam me akamingrāny, me amymā axwe jarē. Mýkam? Bir, amrēbē ne me bakukāmārebē Xaromāo no mexkumrēx ne kute prīne mýjja mar. Bēnjadjwýr rax. Nhym arým bēnjadjwýr nija arým 'ā ujarēnh ma. Arým Xaromāo'ā ujarēnh man kam kute omūnh prām ne. Ne kam nīnh kākwa nhirē kurūm 'ýr tēn bōx. 'Ýr bōx ne kam prīne kabēn ma. Ē, ba ne ba Xaromāo kurām irax. Nā bām iraxo bōx, jakam, me akam bōx ga me imar kēt ne, ikanga mex ne. Kam dja bēnjadjwýr nija me amā axwe jarē.

³² Nhym Niniwekam me jadjwý me amā axwe jarē. Godja Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apōx ne kam me akamingrānymā axwe jarē. Mýkam? Bir, Djōnaj ne kāj bē memā Metīndjwýnh'ā ajarē nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wānh axwemā iren Metīndjwýnh'ýr amijo akēx ne. Ē, ba ne ba iraxo Djōnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrān ikanga mex ne. Kam ne ba me amā, “Me ja dja me akubyn apōx ne arým me amā axwe jarē”, ane. Nām ā Jeju memā ane.

Me kute Metīndjwýnh kabēn kôt amijo ba'ā ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memā irā jarē ne memā,

—Djām me kute ngōnhpōkmā angjēnh ne kute mýjja 'ōkôt o bipdjur got? Ne kute kào 'ā pro got? Kati, ngōnhpōk ne me kum angij ne tu kēnhkam umjuw nhym memā kikre kre kurwýo ku'ē. Nhym me mrān wangij nhym memā irākumrēx.

³⁴ Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumūnh. Dja ga me ajō ano mex, ajmā ano kute kēt jabej arým mrāmri arīt týxkumrēx ne aje mýjja pumūnh. Aje mrāmri ne me a'uri mrānh mex pyrāk. Nhym bep dja ga ano rā, ano punukumrēx jabej arým arīt kēt ne aje mýjja pumūnh kēt. Aje mrāmri ne me akamāt kō tykkam mrānh punu, mrānho bikār mrānh ja pyrāk.

³⁵ Gora me amijāno djan Metīndjwýnh kute me amā amikukrādja jarēnhkôt amijo aba. Gédja ga me kôt amijo aba kēt jabej, kute me amā amikukrādja jarēnhja kôt amijo aba kēt jabej arým aje me'ō akamātkam ba pyrāk, me aje me'ō akamāt kō tyk týxkam mrānho bikār mrānh ja pyrāk. ³⁶ Nhym bep dja ga me mrāmri Metīndjwýnh kabēn

kunikôt amijo abakumrêx ne kam me aje me'ô mrâmri ngônhpôkti nhirâkambit mrân̄h ne kam akamât kô tykkam mrân̄h kêtumrêx ja pyrâk.

Jeju mekbê pardjêumâ bēn t̄yx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nām memâ arēnh pa nhyam kam mekbê pardjêu'ô kum,

—Amrê ikôt tēn ikutâ anhō kw̄y krē, ane.

Nhyam Jeju kum “Ā” anen kam kôt tēn ūrkwāmâ wadjān nh̄y. ³⁸ Kute aminhikra ku'ōnh kêt ne nh̄y nhyam omūn kam ôkre kadjw̄ynhbê amim,

—Ije tō m̄y nā? Ije kum bep kute me bakukrâdjâkôt aminhikra ku'ōnh kêt. Ô kw̄y krēn kadjy kute aminhikra ku'ōnh kêt, ane.

³⁹ Nhyam kam Bēnjadjw̄y kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijâ akabēn ne anhōkre kadjw̄ynhbê amim, “Kute me bakukrâdjâkôt aminhikra ku'ōnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabēn mex. Nā gām me aje mrâmri ne me kute ngōnh krāmē ngōnh puror nhībūmbit pōnh ne kute kre pōnh kutor nhyam krekam m̄yja kakrâtyk pyrâk. Be, nā gām me ā we katât amijo abao ane. Nhyam kam me me akrâkâbit pumū nhyam kam kute me amex pyrâk. Nhyam bep kati, me akadjw̄ynhbê ne ga me apunu rā'ā. Me akadjw̄ynhbê ne me amâ me ô nêkrêx prām ne 'ā angyrk ne ajaxwe'ābit aje amim karō rā'ā. Kam ne ga me akadjw̄ynhbê apunu rā'āja. ⁴⁰ Me ano kêtumrêx. Djâ nām me anhipêx djw̄ynh me akrâkâbit 'y? E kum kati, nām me akadjw̄ynhdjw̄y 'y. Kam ne kute prīne me akadjw̄ynhbê me apumūnh ne kum me akadjw̄ynhbê me amex prâmkumrêxa. ⁴¹ Nā gām me we amijo akabēn mex ne, ne amijo katât amrân̄h, bep kati, me akadjw̄ynhbê apunu. Dja ga me me 'uw̄tīmâdjw̄y anhōdjānh ne me 'uw̄tīkam adjukaprīn memâ m̄yja ngān kam ar̄ym akadjw̄ynhbêdjw̄y amexkumrêx ne, akrâkâmē akadjw̄ynh kunī mexkumrêx ne, me 'uw̄tīkam me adjukaprīkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ī me biknor tokry djâkam mō. Watī:re. M̄y kam? Me aje Metīndjw̄ynhmâ m̄yja kakritbit nhōr ne kam aje m̄yjabê kumkatija aje kum ôr kêt kam. Nā gām me m̄yja kakrit, ômrō djānh djâ, pi'ômē djw̄y kakrit kunī ne ga me Metīndjw̄ynhmâ ikjê rēn kum kryre ne angâ. Ne kam ga abêngokreja amâ abê kêt ne katât meo aba kêtumrêx ne. Me aje kum kryre ne ôrja ne mrâmri tu mexkumrêx. M̄y kam ne ga me m̄yja raxjadjw̄y kum ôr kêt ne? M̄y kam ne ga me amâ Metīndjw̄ynh jabēn katât meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmān ate m̄yja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ī me biknor tokry djâkam mō. Watī:re. M̄y kam? Me aje amijo rūnhbit mar prâmkam. Me kute aben

pydji djâkam me amâ me bēnjadjw̄y rūnh krī djâbit kīnhkam. Nhyam me me ipōkri me kute me amâ kabēn ne me amâ rūnh jarēnh kumex jabit ne ga me amâ kīnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djâkam mō. Watī:re. M̄y kam? Me aje pyka krâ pyrâkkam. Nā gām me aje pyka krâ ar̄ym biknor ne pyka mē bimrâk ne kute pykakumrêx pyrâk. Nhyam me kute mar kêt ne tu iby mrân̄hja pyrâk. Ne kam kadjw̄ynhbê ne punu, kadjw̄ynhbê ne m̄yja kro. Nā gām me ā akadjw̄ynhbê apunu ane nhyam me kute me amar kêt. Nām m̄yja 'êx ne krâkâbit mex ne kam kadjw̄ynhbê ā punu ane. Nām ā Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirīto ane.

⁴⁵ Nhyam kam me kute Mōjdjê kukrâdjâ mar djw̄ynh'ô Jejumâ kum,

—Ē, bēnjadjw̄y, nā gām me badjw̄y me ijapry. Nā gām akabēn jao me badjw̄y ā me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyam kam Jeju kum,

—Ije nā, me aje Mōjdjê kukrâdjâ mar djw̄ynhdjw̄y dja ga me ī me biknor tokry djâkam mō. Watī:re. Nā gām me akabēn kajgoobit ar memâ Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh aba. Djām Metīndjw̄ynh kabēn? Kati, me ga akabēno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Ije mā dja ba me nē”? ane. Me aje ā meo anhyrkam ne kute mrâmri ne me kute me kadjybit jēnh rūnh atom ne kam kute kâjmâ memâ arī kêtumrêx ne kute memâ tur kêtumrêx ne kute me ibūm nēje kum katy kêtumrêx ja pyrâk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djâkam mō. Watī:re. M̄y kam? Me amâ Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh par prâmkam. Me akukâmāre ne Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh kw̄y pa:, ga me kam anhingēt nhimry krâ prīne kum o djuw mex ne. Me anhingēt bē Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh par djw̄ynhmē me aje aben pyrâk. Me akukâmāre kute me parja ne ga me omūn kam kôt amijo mōn kam we imry krâ prīne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kw̄arik rā'ā. Metīndjw̄ynh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ā karōkôt ar̄ym me amâ, “Ē, dja ba me amâ ikabēn jarēnh djw̄ynh janon inhō âpēnh jano ga me kw̄y pan kw̄yo ajkê”, ane. Djâ nām kupa'ā arē? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumū. Kam ne Metīndjw̄ynh ar̄ym pānh jarē. ⁵⁰ Me akukâmāremē ne ga me me kraxrūm Metīndjw̄ynh kabēn jarēnh djw̄ynh paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrō kapīn o tē. Nhyam Metīndjw̄ynh ar̄ym meo ngryk ne kam gormâ me ajabatānhmâ pānh jarē. ⁵¹ Nā gām me akukâmāre Abeu bīno kurētuw ne kam ijukri me ja paro tēm tāmtā: jakam arek o tē ne kam Djakarij'yr bōx ne

kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimẽ õ ngõnho ki kaẽxkam kubĩ.

Nà, ẽ, ba me amã arẽ. Metĩndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akam-ingrãnymã arým pãnh jarẽ. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkẽ.

⁵² Me aje Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnh dja ga me ĩ me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ.re. Ga me aje memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩto atẽmmãn ate ajte mekbẽ udju. Nhyh me te kute amim Metĩndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbẽ kirkre'ã ijẽn nhĩ'ãm kam o kajke dja rẽnh nhyh me te kute kirkre'ã rẽnh ne ngjẽnh prãme kapõtã ku'ẽja pyràk. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbẽ aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tũxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nhyh kam mekbẽ pardjẽumẽ me kute Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmẽ Jeju jabej rĩt mõ. Jeju kute Mõjdjẽ kukràdjã'õ kupa'ã arẽnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabẽn'ã kum apnẽn ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẽ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arẽnh nhyh me kute o tỹm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabẽn punu nhõrmã. Kute kabẽn punu 'õ jarẽnh nhyh me kute 'ã kabẽn punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarẽnh.

Mat 10.26

¹ Nhyh me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ĩ 'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyràk. Ne ĩ ãm ta aben par'ã ku'ẽn ĩ ta ikjẽõ aben rẽ, me krãptĩkam. Nhyh kam Jeju amikõt ba djwýnh kumrẽxmã kum,

—Gora ar aminẽje me wã pumũ, aminẽje mekbẽ pardjẽu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'ẽx ne kute mex pyràk. Nhyh bep kati, me kadjwýnhbẽ ne me punukumrẽx. Me õkre kadjwýnhbẽ ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djã pyràk. Gédja amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne ĩ mekunõ tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminẽje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbẽ axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ĩ amirĩt ne. Nhỹnh ne mýjja bipdjur'õ me kute omũnh kẽtmã? Ne me kute mýjja pudjur'õ mar kẽtmã? Adjỹm, dja ĩ kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ĩ kunĩ amirĩt ne. ³ Dja gar te akamãt kõ tykkam abẽn prĩkam abenmã mýjja jarẽ nhyh me ĩ tu irãri arẽnho kumex. Dja gar te amijã ijẽ, kirkre kadjwýnhbẽ amijã ijẽn ajte aben jamakri ajajkwa momokkam

abenmã mýjja jarẽ nhyh me tu kãj bẽ abenmã arẽ. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kãj bẽ abenmã arẽ, kirkrekõt arẽnho ipõk ne, ne ngãbẽ abenmã arẽ.

⁴ Ẽ, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arẽ. Kwãrik wãnh ga ar amã me kute ar aparja pymã kêt. Me ja gédja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbẽ ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arẽ. Me'õ pydjĩ dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rẽnh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arẽ, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ẽ, mã ne kwẽnhne pãnh kute? Kwẽnhne ne pãnh ngri.re. Kwẽnhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjẽkêt kam pãnh birãm ngõnho pi'õk kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhỹnh ne Metĩndjwýnh kwẽnhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mýjja kakrit, te kubẽ kwẽnhne nhyh prĩne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwẽnhne kurãm abẽ kumkati. Ar ga ne gar abẽngõkre ne anhĩ pỹnhkõt kwẽnhne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwẽnhneo djuw mexja pumũ. Nhyh bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mýjja'õ kubẽ biknor kêt. Nhỹnh ne mýjja'õ kubẽ akuno? Ga kute me bak'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrik wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mýjja pymã kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mýjja 'õdjwý jarẽ. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhĩpõkri kute, “Nã, ba ne ba arým amijo Jeju pytà”, anhỹrja gédja ba badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk badjwý Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhĩpõkri, “Nã, ba inhõbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nhyh bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhỹr, me tãm gédja ba badjwý amipãnh Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhĩpõkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ẽ, gédja me'õ ijã kabẽn ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk, dja me'õ ijã kabẽn nhyh Metĩndjwýnh tu o aknon mar kêt ne. Nhyh bep me'õ kute Metĩndjwýnh Karõ japrý, tãm gédja Metĩndjwýnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngyrk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkẽ. Gédja me ar apa 'amýn mekbẽ idjaer bikprõnh djã'ýr ar ajo bõx. Ne kam ajte me bẽnjadjwýr krĩ djã'ýr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amýn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjẽro nhỹ. Kwãrik wãnh gar ajõ, “Ije, mýj dja ba ikabẽn nẽ? Mýj dja ba arẽ? Mã gédja ba gêt ikabẽn on arẽ”, anhỹr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt. ¹² Metĩndjwýnh Karõ ta dja ar amã kabẽn jarẽ. Me kabem adjãnkam dja amã kabẽn jarẽ gar kam kabẽno akabẽn ne memã akabẽn jarẽ. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã

kabĕn jarĕnho ane. Me kute kôt ba djwýnho bikĕnh nhyr ar kute memā kabĕn jarĕnhmā ā arkum anhyr djwýnhrahm kabĕn jarĕnho ane.

Me'ō nhō mýjja raxmā Jeju kute kabĕn jarĕnh.

¹³ Nhyr kam me krāptī nhipókri ne me'ō kāj bĕ kum,

—Bĕnjadjwýr, gop ikamymā arĕ gĕ imā nĕkrĕx kwý ngā. Ibām tyk kutā ne ar imā nĕkrĕx'ā karō bar ije ar o ibamā nhyr ikamy bōx ne tu jām o amijakren utān mā o mō. Kute imā kwý nhōr kĕtkumrĕx, ane.

¹⁴ Nhyr kam Jeju kum,

—Ije mýj me'ō kabĕnkôt gĕdja ba aben nĕje ar akukrā. Ne mýj me'ō kabĕnkôt gĕdja ba akamy kutā nĕkrĕx kwý byn amā kungā? Djām kadjy ne ba me awýr tĕ? Katī, ane.

¹⁵ Ne kam me kunīmā kum,

—Gora me amijāno djan amā nĕkrĕx prām kĕt. Kwārik wānh ga me anhō nĕkrĕx rūnh ne anhō nĕkrĕxo adjāptār ne ar o aba kĕt. Djām me kute amim nĕkrĕxo āptār ne o bakam umar mex got, kôt me kīnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memā me'ō'ā ujarĕnh jakreo tĕn memā,

—Me'ō ne ō nĕkrĕx krāptī ne ō purkamdjwý djwý krāptī. Bāygogoremĕ bāymĕ djwý kunī ingrōt ne kumex. ¹⁷ Nhyr kam, “Ije, mā dja ba on? Nhýnh gĕdja ba inhō bāygogomĕ bāy kumexjao atom ne 'ā man ar o iba”? ane. ¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nā, gĕdja ba bāygogo nhō kikre kryreja ngrān kam ajte akājĕ rūnh nhīpĕx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹ Ije nā, dja ba o ane nhyr arým mrāmri inhō nĕkrĕx kumex. Mrāmri ne ba arým amimex ne. Gĕdja 'ā amex krāptīn kumex rā'ā ne. Jakam gĕdja ba idjāpĕnh krātan ikókam kôt ne inhō kwý krĕn kôt ikōn kam ikīnh katībit ma”, ane.

²⁰ Nhyr Metĭndjwýnh kum, “Nā gām ajbā. Akamāt ja tām kam gĕdja ga ty. Nā bām te amexmā akabi ga atemā. Nhyr nār anhō nĕkrĕxwā? Mýj kadjy ne ga anhō nĕkrĕx ar o aba? Nhyr gĕdja amýrbĕ ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nām ā me kute amim Metĭndjwýnh mar kĕt ne kam kute ō nĕkrĕxbit mar ne kute amim o atommā o atom kajgoo ane. Nām amimex ne kam Metĭndjwýnhmā mex kĕtkumrĕx ne, ane.

Amikam umar punu nĕje arkum karō.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmā kum,

—Bir, kam ne ba ar amā, “Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kĕt ne anhō kre kadjwýnhbĕ amim, ‘Mýj dja ba kukrĕ’?”

Nār kubĕk'ā, ‘Mýj kubĕk'ā dja ba angij’? anhyr kĕt.” ²³ Metĭndjwýnh ta ne gwaj bajo tīn ne, ga gwaj ba tīn ne ar babaja pumū. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wýnhī. Nhyr bep me ō ne kajgo, djwý ne kājĕ.

Nhyr bep Metĭndjwýnh ne gwaj banhipĕx. Ja ne gwaj bamā mex, ja ne mrāmri wýnhī. Nhyr bep kubĕk'ā ne kajgo. Kubĕk'ā ne kājĕ. Kwārik wānh ar amikam adjumar punu kĕt.

²⁴ Ē, gop ar bārire ja pumū. Kute amim pur jadjwýr kĕt. Kute amim djwý kre kĕt. Kute amim mýjja atom kĕt. Nhýnh got ō bāy nhō kikre, nār o atom djā? Katī, kwĕnhne ne ta ar ba, nhyr kam Metĭndjwýnh prĭne o djuw mex ne. Kwĕnh kute amim djwýo atom kĕtja pumū. Ar ga ne gar kwĕnhne kurām amexkumrĕx. Ne ar araxo kwĕnhne jakrenh mex ne. Dja Metĭndjwýnh kwĕnhne kurām prĭne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhýnh ne me'ō ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amū tyk kĕtmā aminhō akati kamĕ? Katī. ²⁶ Gar aje mýjja ngrire te o anhyrja pumū. Gar aje mýjja ngrire ja mar kĕtja pumū. Metĭndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tīn nhijukri kute amidjar mar, kumābit ne amirĭtkumrĕx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prĭne kute mar, kumā ne mrāmri amirĭtkumrĕx. Kam gĕdja me bajo djuw mexkumrĕx. Bir be, mýkam ne gar amikam atīn prām ne amikam adjumar punu? Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kĕt.

²⁷ Ē, ar kapōtkam pidjōrāja pumū. Pidjōrā ne ta ingrōt ne kumex. Āpĕnh kĕtkumrĕx. Ne kute amim kubĕk'ā kayr kĕt. Ē, ba ar amā arĕ, bĕnjadjwýr raxbĕ Xaromāo ne kute kubĕk'ā mextire jangjĕnhkam kĭnhkumrĕx. Nhyr bep pidjōrāja ne mex, kīnh Xaromāo jakrenh mex ne. ²⁸ Metĭndjwýnh ta ne pidjōrā nhīpĕx nhyr kam mexkumrĕx ne. Rā abenon kumex ne kam kīnhkumrĕx. Nhyr akati nhyr me arým kadjy bōremā adjā nhyr xĕr. Te mýjja kakrit tebĕ apĕx ba nhyr Metĭndjwýnh prĭne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjōrā kurām abĕngōkre ne amexkumrĕx. Dja Metĭndjwýnh pidjōrā kurām prĭne ar ajo djuw mex ne ar amā ar akādjwý ngā. Be, kam gĕdja gar tu amim Metĭndjwýnh kamnhĭxkumrĕx. Nhyr mýkam ne gar amim kamnhĭx kĕt ne kājĕ amim kamnhĭx ne.

²⁹ Kwārik wānh gar amikam adjumar punu kĕt ne anhō kwý krĕn ne kôt akōmkōtbit ajamak bĕn kĕt. ³⁰ Āpĕnh pyka djāri me kute amim Metĭndjwýnh mar kĕt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nhyr bep katī, ar Ābām kute prĭne ar amar ne ar anhō mýjja kĕtkôt kute ar amar. Kam gĕdja prĭne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metĭndjwýnh kumrĕx dja gar mar ar o aba, Metĭndjwýnh kukrādjamĕ dja gar kumrĕx ma. Nhyr kam ijukri dja arým ar amā mýjja ja ngā.

³² Ē, inhō kritte, inhō āpĕnh ngrĕreja, kwārik wānh gar atīn prām kĕt. Ar Ābām ne arým amim ar ajā karō. Kute meo atom ne

me kadjy bēnjadwyr ne kute ar meo bakam kute ar ajā bēnjadwyr mēnh gar aje ro'ā meo abamā arym ar ajā amim karō.

³³ Ē, kwārīk wānh pykabē anhō nēkrēxja'ā ano t̄yx ne 'ā angrān ar o aba kēt. Dja gar anhō nēkrēx ne'ōmā angā gē pānh ar amā pi'ōk kaprīre ngā gar abyn kam me ō m̄yja kētjamā angā. Bep kati, kākjakam dja Metīndjwyrh ar amā anhō m̄yja atom, nhy m tūmrām ar amā me xkumrēx gar o aba. Tūmrām rerek ne punu kēt kumrēx. Ar aje amim kākjakam m̄yja mextireo atomja gēdja kāpo, m̄yja'ō ar abē o bikēnh kēt kumrēx nhy m me ākīnhī'ō 'yr bōx kēt kumrēx, gar ar o aba. Kwārīk wānh gar pykabē m̄yja ja mar ne o atom ne ar o aba kēt. ³⁴ Be, nok ga ren ar pykabē amim m̄yja atom ne kam ren kōt pykabē ar anhō m̄yjabit man ar o aba. Nhy m bep dja kākjakam Metīndjwyrh ar amā m̄yja atom gar kam kōt arym kākjakam anhō m̄yja man ar o aba.

Jeju me aērbē akubyn bōx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k

5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itīn ne kākjak kumrēxmā wabi. Ne kam arym ajte akubyn bōx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutēp amijāno dja. Ikutēp amijāno djan ar amijo aba. Kute mrāmri ne me ō bēnjadwyr me kute abenā me rēnh'yr mrānh nhy m ō āpēnh kutēp kikrekam krīn kute kubēkā jangjēnh rā'ān ōt kēt ne kute ngōnhpōkmā angjēnh rā'ān kutēp no t̄yx ne kam amako krī. Nhy m kam me ō bēnjadwyr akubyn mrān bōx ne kam ō āpēnhmā kabēn ne. Ne arkum, "Kikre'ā ta", ane.

Nhy m ar tebē kum kikre'ā kuta nhy m arym wadjā. Ar ō bēnjadwyrja arym bōx. ³⁷ Ar no t̄yx ne kute kam amak rā'ā nhy m bōx nhy m kam ar kīnhkumrēx ja pyrāk. Nhy m kam ar ō bēnjadwyr djwyr arkam kīnhkumrēx ne. Ō āpēnhkam kīnhkumrēxkam gēdja kute arkum ōmrōmā kadjy amidjē. Mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Dja amidjēn kam ar'yr tēn kam arkum, "Ar nh̄y. Ar nh̄y ba ar amā ar anhō kw̄y krēn dja nh̄ipēx gar krē", ane. ³⁸ Dja te akamat kō ipōkri nār te akati maktā bōx nhy m ō āpēnhja no t̄yx ne kam amako krī rā'ā ne. Kam gēdja ar ō bēnjadwyr arkam kīnhkumrēx ne, nhy m ar jadjwyr kīnhkumrēx ne. Dja gar ā bēnjadwyr nhō āpēnh'ā amijakren arek ikam amako akrīo ane. Gēdja gar ikam amak rā'ā jabej ba ar akam ikīnhkumrēx ne.

³⁹ Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amā 'ōdjwyr jarē gar ama. Ne ren ō kikre djwyrnhja ren me ākīnhī bōx dja man kam ren arek kam amako nh̄y. Nhy m ren bōx ne kikre'ā 'yr

ne kum ar kēt kumrēx ne. Badjwyr dja ba ije me ākīnhī pyrāk ne me ajaērbē bōx. ⁴⁰ Kam gēdja gar jadjwyr mā ikam amako akrī. Ba ije amijo inhī ne me awyr ibōx ba gēdja ba ajte akubyn bōx. Ar aje nh̄ynh myt nh̄yr 'ōkam aje ibōx dja mar kēt. Kam gēdja ba tu ar ajaērbē bōx, ane. Nām ā Jeju arkum amibōx dja jarēnhō anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

⁴¹ Nhy m Pedru kum,

—Djām ar imābit ne ga arē, ar ije akam amakmā, djām ar imābit ne ga arē, nār kon, djām me kunimā ne ga arē? ane.

⁴² Nhy m kam kum,

—Be, me kute amikajmā'ā imar kunī dja me arīk ikam ama ne kam kute mrāmri ne me āpēnh djwyrnh kute ō bēnjadwyr kam amakja pyrāk. Me ō bēnjadwyr ne ō āpēnhmā kabēn ne ne kum, "Ga dja ga me āpēnh'ā me omū, ane, ne prīne 'ā meo djuw mex. Dja ga myt kunikōt memā ō kw̄y krēn dja ngān akrānmā memā ōro aba. Ne me'ā akren memā angā." Nām ā ō āpēnhmā me'ā karōo ane. Kute akrānmā me āpēnh'ā me omūnh ne kute 'ā meo djuw mex katāt mā ā kum me'ā karōo ane.

Nhy m ō āpēnh kum, "Nā, gēdja ba mrāmri ā anen kam me 'āno dja", ane.

Nhy m kam ō bēnjadwyr mā nh̄i'ām tē. Nhy m kam ō āpēnhja kabēnkumrēx. Nām no me xkumrēx ne katāt ar memā m̄yja nhōro ba, me kanga kēt kumrēx ne ar meo ba.

⁴³ Nhy m kam bēnjadwyr akubyn bōx ne kam ō āpēnhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kōt mrāmri meo djuw mex nhy m kam arym kum kato. Kam dja ō āpēnhjadwyr tu amikam kīnhkumrēx ne.

⁴⁴ Ē, ba ar amā kōt arē. Bēnjadwyrja dja ō āpēnh ja'ā bēnjadwyr mē. Kute nēkrēxmē m̄yja kunī pumūnhmā dja 'ā bēnjadwyr mē. Nhy m kam ō āpēnhja kīnhkumrēx ne. ⁴⁵ Nām ren ō āpēnhja ōkre kadjwyrnhbē, ō bēnjadwyrja'ā ren, "Be, nām nh̄i'ām bēnjadwyr tēn arym amikrā. Jakam dja ba on tu arīk ar iba, inomā arwāri", ane. Ne kam ren ar ō āpēnhja titiko ba, ō āpēnh mymē ō āpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren ō kw̄y krēnbit ban kōt kadjwati kangō* ikōn kam ren kam ajbān ar ba. ⁴⁶ Nhy m kam ō bēnjadwyrja aērbē bōx. Ō āpēnhja kute amim ō bēnjadwyrja bōx djākōt mar kēt. Nh̄ynh akati 'ōkam bōx djāmā kute mar kēt ne nh̄ynh myt nh̄yr 'ōkam bōx djāmā kute mar kēt kam ne aērbē bōx. Nām bōx ne kam ō āpēnh arīk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me amakkre kētjamē ro'ā bōm kumē.

⁴⁷ Bir be, dja ā me bēnjadwyr ane. Me kute ō āpēnhmā prīne m̄yja'ā karō nhy m me

* 12:45 M̄yja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, m̄yja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

ren am mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkōt amijo ba kêtumrēx ne. Nhy m ren me ō bēnjadjwýrja bōx ne prīne ren meo ajkē, me kaprēprē:k ne. Kute arým memā 'ā karō kajgo nhy m me kute kabēn mar kêt kam.

⁴⁸ Nhy m bep ō āpēnhja kute ō bēnjadjwýrja kabēn mar kêt, me'ō kute memā kabēn jarēnh kêt kam, ne ren arīk ar ba, kam ne ren ō bēnjadjwýrja bōx ne kam ren me kaprēprēk ngrīre, meo bikēnh ngri mex ne. Nān, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar ō adjāpēnh mex ne?"

Metīndjwýnh ne apýnh ar amā mýjja ngā, ne ar amā ar adjē mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, ō ar kum adjāpēnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, "Nān, ije ar amā ar ano mex, ar adjē mex nhōrja, mā ne gar kam nē? Djā ne gar ō adjāpēnh mex ne?"

Kute me'ōmā mýjja kājbe rax nhōrja gēdja ō kum kājbe āpēnh rax jabej kukij. Nhy m bep kute me'ōmā mýjja ra:x nhōrja gēdja ō kum āpēnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjēr jarēnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ē, mýj kadjy ne ba jakam tēn bōx. Ije me axweo apēxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mýjja kakrit kunīo apēxja pumū. Dja ba i ibē kuwy mān prābē ā ō anen me axwemā ikaton memā pānh jarēn kam me imex ne. Gora gē on ō akati 'ýr bōx. ⁵⁰ Nhy m bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wýrkam ngoo tuknī ja pyrāk. Dja i itokry ā prīne ijo tuknīo ane. Dja ba itokry ra:x nhy m me ibī. Kadjy ne ba tē. Gora gē on inhō akati iwýr bōx ba gop itokry rax gē gop on apēx. Ba kam arým ije amimarja arým apēx.

⁵¹ Djām ije pykabē me jamā umar mexmē me typydjin ar ba jarēnhmā ne ba me'ýr tē. Arkati, ē, ba ar amā arē. Me kute imýr jabej abeno bikjērmā ne ba me'ýr tē. ⁵² Jakam dja me kikre tām kam imýr jabej abeno kurē djwýnh ne. Me ta ōbikwamē dja me i abeno kurē djwýnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikjēkētja amē ar jao kurē djwýnh nhy m amē ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikjēkēt jao kurē djwýnh ne. Arým ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bāmja dja imýr jabej kra myo kurē djwýnh ne. Nhy m kra my amipānh bāmo kurē djwýnh ne. Nhy m ate nāja dja kra nio kurē djwýnh nhy m kra nijadjwý amipānh nāo kurē djwýnh ne. Nhy m ate umrengēxja dja wýnh nio kurē djwýnh nhy m wýnh nija amipānh umrengēxo kurē djwýnh ne. Dja me ā imýr jabej abeno kurē djwýnh ne abeno bikjēro

ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krāptītijamā kum,

–Nā gām me kājkwā nhōt kurūm kakrā amrē bikamēnh baja pumūn kam abenmā kum, "Gēdja na ruw", ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrēx, nhy m arým ruw. ⁵⁵ Nā gām me kōk djābēr týtja pumū, kājkwā nhirē kurūm kōk djābēr pumūn kam abenmā kum, "Gēdja on amex nhy m kam arým arngro týt:x ne", ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrēx nhy m ā ane.

⁵⁶ Kē, nā gām me ajēx ne mýjja mar kajgo ar ō aba. Kājkwamē kōk djābērbit ne ga me aje mar ne omūnh. Mýkam ne ba me akam ar ibari mýjja pumūnh kēt kwý 'yn me amā mýjja amirīto iba ga me ja mar kēt ne omūnh kajgon amim, "Ije tō mýj'ā"? anhýr kajgon mar kêtumrēx ne. ⁵⁷ Nhy m mýkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metīndjwýnhmā amijarēnh kēt ne? Ja ne katāt. Mýkam ne ga me ā anhýr kēt ne? ⁵⁸ Gēdja ga me Metīndjwýnh nhō akati bōx kētri kum amijo a'wý gē me ajo mex. Ba me amā arēn me'ō'ā me ajakre. Birām me'ō amā, "Ga ne ga ibē mýjja ajkēn ar ikam amikrāo aba. Aje imā ō pānh kêt kam gēdja ba bēnjadjwýr kute me axwemā apōx'ýr ajo tē gē amā pānh jarē", ane. Gēdja ga amibēx ne kute 'ýr ajo bōx kētri kum amijarēn kum ō pānh. Kute memā axwe pānh jarēnh djwýnhmā apa 'amýnh ne abjēro tēm nhy m kute krākamngōnhmā akanga nhy m me kute abē ijē kētri. Kute ā ajo anhýr kētri gēdja ga atēmbē kum ō pānh. Dja ga ā ō anen kum ō pānh kēt nhy m arým mekbē ijē djākam amē ga kam kum ō pānh ra:xo dja. ⁵⁹ Gēdja ga kum pānhō dja:n kum pānhō ino rer jabej arým akato. Nhy m be djā gām kum pānhō ino rer kēt ne mrāmri arek aku'ē. Gēdja ga me ā anen Metīndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akati kator kētri Metīndjwýnh'ýr amijo akēx ne kum amijo a'wý gē me ajo mex, ane. Nām ā Jeju memā arēnhō ane.

13

Kute me kute abenmā axwe kukrā kēt mex ne arēnh nēje me kukrā.

¹ Ne kam memā kabēn ja jarēnh pa nhy m me kam kum pykabē Garrējakam me ja jarē. Nām me Metīndjwýnhmā mry pan kubō. Kum bōro ku'ē rā'ā nhy m Piratu ō āpēnh krākamngōnhre me'ýr ano nhy m me prīne me imex ne, me kute mry bōro ku'ē ja ne me me imex ne, ne mry kamrōmē me kamrōo akā. Nhy m me omūn kam Jejumā arē. ² Nhy m kam memā kum,

–Birām gām me we, "Be nām me ō pykakam me ja axweo me tūnja jakrenh mex ne kam ty."

³ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhirer ne Metūndjwýnh'yr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunī, ane. Nām ā Jeju ane. ⁴ Nhyim krīraxbē Djeruxarēkamdjwý kikre prēktibē Xirōwe me imex ne. Nām me'ā tým ne meo 18 ne me imex ne. Nhyim me adjwýnhdjwý pumūn kam Jejumā arē. Nhyim kam ajte memā kum,

–Birām gām me we, “Be nām Djeruxarēkam me ja kute Metūndjwýnhkam amikrāo me tīnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amā arē. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wānh ajaxwemā anhirer ne Metūndjwýnh'yr amijo akēx kētkam me kudjwa tu abiknorkumrēx ne, me akunī, ane. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju memā ane. Nām me abenmā axwe kukrā kēt mex ne arē nhyim kam ā memā ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memā atemā mýjja 'ā ujarēnh jakreo tē. Me kute abenmā axwe kukrā kēt mex ne arēnhbē ne memā kum,

–Atemā pidjōbē pigēre ne ō āpēnh kute ō bēnjadjwýrjamā kremā o tē. O tēn kum kre. Pidjōkō nhīpōkri kum kre. Nhyim arým in-grōt ne abatānh ne. Nhyim ō pidjō djwýnhja kute ō jabejmā 'yr tē. Ne te ō jabej nhyim amex nhyim te ō jabej nhyim ajte amū amex nhyim te ō jabej, ō jabej te aprān kam ō āpēnhmā kum, “Ota aje pidjō kreja ō kēt ne. Arým 'ā amex amānhkrut ne ikjēkēt ba te ō jabej. On tēn kum ta. Mýj kadjy ne mōn inhō purkam ām kajoo dja?” ane.

⁸ Nhyim ō āpēnhja kum, “Adjým bēnjadjwýr. Gē arek djan 'ā amex pydjī ba kam bu'ā kakuwn kum mry nhīno ipōk ne o kane. Mry nhīno dja ba kanen kam gop ō jabej. ⁹ Dja ō mex ne kam arek dja. Gēdja ō kēt ba tu kum kuta”, ane. Tām ne ja.

Metūndjwýnh on kute memā pānh jarēnh kēt. Tūmrām dja ī memā pānh jarē. Me kute axwemā irer ne kute tūmrām 'yr amijo akēx kadjy ne tūmrām memā pānh jarēn meo ajkē. 'Ā ne kute memā ujarēnh jakreja.

Kute me'ō nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ōk rārār 'ōkam me kute abeno bikprōnh djākam memā Metūndjwýnh'ā ujarēnh dja. ¹¹ Nhyim kam me'ō nija wadjā. Me karō punu'ō ne mā o ba nhyim kam ibōn mrā. Ibōn mrānh'ā amex krāptī. Arým 'ā 18. Nām te katāt kajmā āmmān katāt kēt mex ne. ¹² Nhyim kam Jeju omūn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

–Āpnhīre, me karō'ō kute ajo baja ne arým amā ire, ane.

¹³ Ne kam 'ā ikra dji. 'Ā ikra dji nhyim tebē kajmā dja, arým katāt ne dja. Ne kam Metūndjwýnhmā mextīre jarēnh dja. ¹⁴ Nhyim bep me bikprōnh djākam bēnjadjwýrja ne 'ā ngryk ne. Pi'ōk rārārkam

Jeju kute meo mexo āmkam ne 'ā ngryk ne. Ne kam memā,

–Pi'ōk rārār ne ja. Pi'ōk tykkambit ne me āpēnh djā. Pi'ōk tyk amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrutkambit ne me āpēnh djā. Kam dja ga me amrē mō gē me ajo mex. Kwārik wānh ga me pi'ōk rārārkam amrē 'yr abao adjām kēt, ane.

¹⁵ Nhyim kam Bēnjadjwýr djwýnh kum,

–Kē, nā gām me ajēx ne ajajkwakambit amimex jarē, ar amimex jarēnh abajajo. Nhyñh ne ga me ajō pi'ōk rārārkam anhō kritt'ō kōm kēt ne, anhō mryti nār mry'ā krīja krādjē djā 'āpre bōn ūrkwā kurūm o akaton o tē nhyim kōm kēt ne? Kati, nā gām me pi'ōk rārārkam anhō krito aba nhyim kōm ba. ¹⁶ Ije nhyim mýkam gēdja ba me'ō nī, Abraāo tām djwýja 'āpre bōnh kēt ne? Me ga ne ga me pi'ōk rārārkam anhō kritt'āpre bō. Nhyim mýkam gēdja ba kubēngōkreja 'āpre bōnh kēt ne, Xatanaj kute uwpre 'ā amex krāptī, arým 'ā amexbē 18ja 'āpre bōnh kēt ne? Kati, dja ba 'āpre bō gē kajmā dja, ane.

¹⁷ Ā kum ane nhyim kam kurē djwýnhja amikam pijām ne. Nhyim bep me ja, me kunī ne me tu kam kīnhkumrēx ne. Nām Jeju memā mýjja krāptio pōx nhyim mexkumrēx nhyim me kam kam kīnhkumrēx ne.

Metūndjwýnh kute me utār ne meo ba.

¹⁸ Nhyim kam ajte Jeju memā kum,

–Ē, Metūndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urāk? Mýj'ā ne ba ije akremā? ¹⁹ E kum nām kute pidjō 'y kryre ja pyrāk. Pidjō 'y kryrebē motadu. Me'ō ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn ō purkam kre nhyim tebē abatānh ne. Abatānh mexkumrēx nhyim kam kwēnhne apýnh pa'ā aē, ane.

Me kute amim Jeju marmā nhyim arým ja pydjī kadjy amīma, nhyim arým ja kadjy amīman 'ā tým, nhyim ja kōt 'ā tým, nhyim ja 'ā tým, nhyim ja 'ā tým nhyim arým 'ā krāptī ne. 'Ā ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memā kum,

–Metūndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ā akremā? ²¹ E kum nām kute djwý nhigot djā pyrāk. Me'ō nire ne djwý djōm byn ngōnhkam kumēn kam ajte iby o amānhkrut ne kumē ne kam kadjy djwý nhigot djā ngri:re ja by. Ne kam o akān kudji nhyim nōn kam arým igot mō. Igot mō:n arým rax ne kam prīne djwýo tuknī, ane. Nām ā me kute Metūndjwýnh mar amū abendjō'ā abenmā Metūndjwýnh jarēnh ane nhyim arým me pyka kunīkōt arēnh ajmā nhyim arým pyka kunīkōt me kute Metūndjwýnh mar krāptī ne. 'Ā ne memā djwý nhigot djā jakren arē.

*Kikre jajkwa krekre ngrire'ā ujarēnh.
Mat 7.13*

²² Ne kam tu Djeruxarë'yr kräkumrëx ne. Ne kam apýnh krī rūnhmē krī kryre kōt mō. Kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh mō. ²³ Djeruxarë'yr me mōrkōt ne memā 'ā ujarēnh mō nhyam kam me'ō kum,

–Bēnjadjwýr, djām Metīndjwýnh kute me utārja djām me ngrērebit? ane.

²⁴ Nhyam kam memā,

–Ē, kwārīk wānh ga amū me ja mar kēt. Nhyam bep Metīndjwýnh dja ga amikajmā'ā ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kōnh mrānh, kōnh ngjēnhmā mrānh týx ne kute ikjēo aben rēnh ne mrānh ne ngjēxja pumū. Gadjwý dja ga ā amikam atýxō anen Metīndjwýnh nhō pyka'yr bōx. Ba me amā arē. Nām me krāpti te 'yr ārmā. Dja me te o anen te o anen 'yr ār kēt ne. Kute mrāmri ne me te kikremā ār prāme ja pyrāk. ²⁵ Dja ō kikre djwýnh 'yr tēn kikre'ā ijē, me abē kikre'ā ijē. Ga me kam wānh kapōtā akumex. Ne kam 'ā ijē djā mōro akumex. Te 'ā ijē djā mōro akumex ne kam kum, “Bēnjadjwýr, amrē me imā kikre'ā ta ba me wām wadjā”, anhyōro akumex. Te kum ane. Nhyam kam me amā, “Kē waj, ije me amar kēt. Ije mjýwā kurūm me ajapōx djākōt me amar kēt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tō gēt anhkō'ā ne ba me inhō kwý krēn kōt ikō ga me inhūrkwā kabe'ā me akreo mō”, anhyōro akumex.

²⁷ Nhyam kam me amā, “Ba me amā arē ga me ikabēn ma. Ije mjýwā kurūm me ajapōx djākōt me amar kēt. Rūm mān me mō, me aje ajaxwebit markam dja ga me rūm mō”, ane. Dja ā ō kikre djwýnh me kapōtā akumex-jamā ane. ²⁸ Ā me amā ane ga me kam amran amim angryk ne wānh amijanēn amijo pyka titik ar o aba. Abraōomē Idjakmē Djakomē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunīmē dja me Metīndjwýnh nhō pykakam ar ba, ga me te me omū. Metīndjwýnh arým kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo ba, ō pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omū, amybým me omū ne kam ajte jām amipumūn kam amikam angryk ne. Metīndjwýnh kute bōm me arēnhkam gēdja ga me ā amim angryk o anen amran amijanēn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apýnh pyka kunīkōt Metīndjwýnh'yr akuprōn kam kutā ō kwý krēno kumex. Kājkwā kraxrūm me jamē, kājkwā nhōt kurūm me jamē, aktā kājkwā nhirē'ānh me jamē, me tam dja me 'yr bōx ne kutā ō kwý krēno kumex. Nhyam bep Metīndjwýnh dja me ja kadjy bēnjadjwýr ne meo ba.

³⁰ Nhyam kam pykabē me 'uwū, me kātām ar baja gēdja me kumrëx Metīndjwýnh nhō pyka'yr bōx. Nhyam bep jakam me kute amirūnhbit mar ne kute amirūnh mar kanārām baja gēdja me pānh me katēn

mrā, ane. Nām ā Jeju memā Bām nhō pyka jarēho ane.

*Jeju Djeruxarëkam me jakam kaprī.
Mat 23.37*

³¹ Nām memā kabēn jarēnh pa nhyam kam me bē pardjēu kwý 'yr bōx ne kam kum,

–On ja kurūm tē, ane. On ja kurūm tē. Arým ne Erodji kute abīnmā akangrō, ane.

³² Nhyam kam memā kum,

–Ām me mōn kukōnhwāmā arē, axwere wāmā arē, “Ota ba akati jakam arek me karō punubē me utāro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tām ne. Nhyam ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ba arým inom kumē.” Dja ga me ā kum ane.

³³ Nā, mrāmri ne ba arým Djeruxarë'yr itēm kumrëxmā. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhyam akati kēt ba ajte amū tēn 'yr nō nhyam akati ba arým 'yr bōx, Djeruxarëkam bōx. Nhýnh ne me kute atemā krīrax 'ōkam Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djā 'ō got ba 'yr tē? Kati, Djeruxarë pydjii. Pydji ne ba arým 'yr itēm mā. Kam gēdja me ibī, ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēumā ane. Ne kam ajte Djeruxarëkam me ja'ā,

³⁴ –Ÿ, Djeruxarē, Djeruxarē, mýkam ne akra Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prām ne? Mýkam ne kēno me titik ne me kupa, Metīndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Ije nā bām te ije me ajo ibikprōnh ne ije me ajo atommā. Kute mrāmri ne ōkrēnē'ānh kute arao krao bikprōnhja pyrāk. Ba ren ā me ajo ane. Nā bām te ije ā me ajo anhyōrmā ga me. ³⁵ Ē, jakam me amōr djā ja gēdja kukrit mex ne kaprýn nō. Ē, ba me amā arē, jakam dja ga me ipumūnh kētkumrëx ne. Ipumūnh kēt rá'ā: nhyam inhō akati ijo rām ne jao tē ga me abenmā kum,

“Ē, ota arým Metīndjwýnh kabēnkōt tāmja bōxmā. Gē Metīndjwýnh o kīnh.”

Ga me ā abenmā ane ba kam arým me awýr bōx, ane.

14

Jeju kute me'ōbē pardjēu nhūrkwākam ō kwý krēn.

¹ Nām memā kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyam ajte pi'ōk rārār nhyam mekbē pardjēu nhō bēnjadjwýr ngri'ō kum,

–Amrē ikōt tēn inhūrkwākam ikutā anhō kwý krē, ane.

Nhyam kum “Ā” anen kōt tēn kutā ō kwý krē nhyam me arek kam no tyn omūno nhý.

² Nhyam Jeju kutā me'ō my nhý. Nām prīne igoto tuknī. ³ Nhyam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukradjā mar djwýnh arek Jeju pumūno nhý. Kute o mex jabej ne me ikō'ā nhýn omūno nhý. Nhyam kam memā,

–Džam ori me kute pi'ók rårårkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhy m me pijam djaje anihkrë:n nhÿ. Nhy m kam pa'ã byn kãjmã kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memã kum,

–Gêdja me ajõ kra'õ, ajõ nhõ krit'õ pi'ók rårårkam tën kreti, ngõmkwatikam tÿm, mã gêdja ga on? Djãm aje arek pi'ók rårårkam omũnh kajgoo adjãmmã? Omũnh kajgoo adjãm nhy m tykmã? Kati, gêdja ga pi'ók rårårkam o wabi, ngõ kute bĩn kët,ri, ane.

⁶ Nhy m me ajte anihkrë:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabën'õ jarënhmãn mrãmri nhÿ. ⁷ Nhy m me õ kwÿ krëno ÿrja, bënjadjwÿr kute memã arënh nhy m me õ kwÿ krënmã ÿrja ne me kwÿ amijo rũnh prãm ne mekbê amijo me rũnh krÿ djã pytã. Nhy m Jeju me omũn kam nÿe memã kabën kadjy memã mÿjja'ã ajarë ne memã kum,

⁸⁻⁹ –Me kute abenã me rënhkam ne me àkur rũnhĩ. Nhy m kute abenã me rënh djwÿnhja amã kabën jabej ne amã, “Amrë tën me kutã anhõ kwÿ krë”, ane. Ga kam tën ùrkwãmã wadjãn kam kwãrik wãnh ga amijo me rũnh krÿ djã pytãr ne kam anhÿr kët. Dja me bënjadjwÿr'õ akõt bõx, kute raxo ajakrenh'õ akõt bõx nhy m kam abenã me rënhdjwÿnh amã, “On kãjmã dja. On kãjmã dja gê tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tën me burũm nhÿ, me wã nhikõ'ã nhÿ”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipõkri amã anhÿr kam dja ga apijãm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhõ kwÿ krënh kadjy wadjãn tu me burũm nhÿ, me kãtãm ja nhikõ'ã nhÿ nhy m kam ta, abenã me rënhdjwÿnh ta gêdja amã, “Kati, Bëpbãmre, amrë tën me rũnh krÿ djãkam bÿpãm anhõ kwÿ krënh mex”, ane. Ga kam arÿm ÿr tã. Ta gêdja arÿm me ipõkri ajo rax. Nhy m me kunĩ arÿm araxkõt apumũ. Me aro'ã anhõ kwÿ krëno anhÿrja dja me araxkõt apumũ.

¹¹ E kum ã, me kute amijo rũnh prãmja gêdja me i pijãm ne. Nhy m bep me amikam pijãm ne akranmã ar kute amijo baja gêdja arÿm Metĩndjwÿnh pãnh meo rũnh ne, ane.

¹² Nãm ã Jeju me ro'ã õ kwÿ krëno ÿrjamã anen kam ajte bënjadjwÿrjamã kabën ne. Ne kum,

–Gêdja anhõ djwÿ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arÿm anhõ kwÿ krënh rax ne. Kãjkwa nhipõkri myt nhÿr kam nar kon amykrykam anhõ kwÿ krënh rax ne. Kwãrik wãnh anhõbikwãmë akamymë anhõbikwa 'õmë me kute amimexjamë me jamã arënh kët, anhõ kwÿ krënh djã jarënh kët. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arënh kët. Mÿkam? Bir, ga ren anhõbikwãmã mÿjja ngã nhy m ren arÿm amipãnh amã mÿjja ngã.

¹³ Nhy m bep kati, dja ga anhõ kwÿ krënh rax kutã, kadjy me õ mÿjja kët, me kute amijo bikënh, me akry, me no rã,

me jamã akabën gê me akutã õ kwÿ krë. ¹⁴ Metĩndjwÿnh dja pãnh ajo kĩnh ne. Me 'uwtÿja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhy m bep Metĩndjwÿnh dja amã o pãnh ne, me katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tĩn nhõ akatikam gêdja arÿm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabën jarëno ane.

Metĩndjwÿnh kute amiwÿr me 'wÿr'ã me õ kwÿ krënh jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhy m kam Jejumë ro'ã me õ kwÿ krëno ÿr ja'õ kuman kum,

–Be, godja me'õ Metĩndjwÿnh nhõ kãjkwa'ÿr bõx ne kutã õ kwÿ krënh jabej, dja mrãmri kĩnhkumrëx ne, ane.

¹⁶ Nhy m kam kum,

–Me'õ ne arÿm kute memã djwÿ nhije djãrmã djwÿmë mry nhijeo nhÿ. Ne arÿm kadjy me krãptĩmã arë ne arÿm memã djwÿmë mry ga nhy m arÿm xër. ¹⁷ Arÿm xër nhy m kam kadjy õ àpënhmã arënh kum, “Mã tën ar wãmã arë. Ar wãmã arë gê amrë ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arÿm ne xër gwaj on ÿr banhõ kwÿ krë’, ane.”

Amrëbë ne kadjy memã arë ne kam ajte kadjy me'ÿr õ àpënh jano. Nhy m kam õ àpënhja tën bõx ne te kadjy memã arë. ¹⁸ Nhy m kam ar kunĩ apÿnh kukràdjãkõt kubë amikati ne. Ja kumrëx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã ÿr tã. ÿr tën kum ijarë. Dja ba wãm itëm kët ne. Kwãrik wãnh gê ikam ngryk kët”, ane. “Nën”, ane.

¹⁹ Nhy m atãri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krãptĩbë 10o bõx ne kam ije gop àpënh mex jabej, tÿx jabej ije kabimã ÿr tã. ÿr tën kum ijarë. Dja ba wãm itëm kët ne. Kwãrik wãnh gê ikam ngryk kët”, ane. “Nën”, ane.

²⁰ Nhy m kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhire ne wãm itëmmã”, ane. Nãm ar ã kubë amikatio ane.

²¹ Nhy m kam õ àpënhja tën bõx ne kum arë, õ bënjadjwÿrjamã arë. Nhy m kam ngryk ne, õ bënjadjwÿrja ngy:k ne. Ne kam kum, “Amibëx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrë me õ mÿjja kët, me kute amijo bikënh, me no rã, me akrywã kunõ mõ”, ane.

²² Nhy m kam õ àpënh meo bõx ne kam, “Be, ota ga aje imã me arënhja ba arÿm meo bõx nhy m me kute kikre jaër kët rã'ãã”, ane.

²³ Nhy m kam õ bënjadjwÿrja kum, “Ajte akubyn me'ÿr tën prykõt me abej ne purkamdjwÿ ajte me abej, ane. Memã arënh me pa 'amÿn amrë meo mõ. Amrë meo mõn meo bõx gê me prĩne inhũrkwã kre jaë”, ane. ²⁴ Ba me amã arë, ije kumrëx 'wÿrja gêdja mrãmri ikutã õ kwÿ krënh kët kumrëx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjëmã anen kãjkwãmã ÿr me bõx këtã ã arëno ane.

Kute mā me Jejukōt bikamēnhmā memā arēnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarē'yr krā. Nhyam kam me itepato kōt mō. Kōt mō: nhyam kam me'yr akēx ne memā kum,

²⁶ —Dja ga me ajō mā ikōt abikamēnh prām jabej gora amā ijabē tỳxo, amā ikīnh tỳxo amā anhōbikwa kīnhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmē anāmē aprōmē akramē akamymē akanikwýnhmē kīnh kēt ne kam ga amā aminhđjwý kīnh kēt ne kam ba-jbit amā ijabē tỳx ne kam arým abē inhō àpēnhkumrēx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajō amā atokry pyma jabej kam arým ikōt aba djwýnh kēt-kumrēx. Nhyam bep kati, dja ga ijā amijakren ikudjwa aje anhō pīte'y mýnh mān prābē atokry rax ne amā ijabē rā'ā nhyam me kute abīn jabej ga ikanga kēt ne tu mā ikōt ajkamēn kam arým mrāmri ikōt aba djwýnhkumrēx, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā kum,

²⁸ —Nā, dja ga me ajō aje kikreti nhípēx jabej gēdja ga kadjy amikadjwýnhbē amim 'ā karō ne amim 'ā pi'ōk kaprī jakre kumrēx ne. ²⁹ Got ga ren 'ā pi'ōk kaprī jakre kēt ne ren ipēxo mō nhyam ren kam abē 'yr pi'ōk kaprī atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomā mēnhmān kam ren tu katēri krāta. Nhyam kam ren me kātāmja ajā keket ne ren kam ajapry,

³⁰ “Tāwā ne kute kikre nhípēxo tēm ne inomā mēnhmā ar o ban kam katēri krāta”, ane. Ga ren kam apijām ne. Bir be, ā me kute ajā anhýr kētbē gēdja ga pi'ōk kaprī kumrēx 'ā akre.

Bir be, gēdja me'ō mā ikōt bikamēnh prām jabej, amim ijā karō kumrēx ne kam amim, “Ije ba on mā Jejukōt ajkamē ne kōt ar iba, o ino rer kēt, katēri krā'yr kēt. Dja ba tu kōt ar ibakumrēx ne”, ane. Dja ga ā me ajō ijā amim karōo anen kam mā ikōt ajkamē, ane.

³¹⁻³² Ba me amā ajte 'ōdjwý jarē. Bēnjadjwýr ja ne arým kurē djwýnh'yr ō àpēnh jao mō. Nhyam ō àpēnhja krāptī ne. Ō àpēnh ne kubē 20.000. Nhyam kum ýrja nhō àpēnh ngrēre. Kubē 10.000. Nhyam bēnjadjwýr ja kute nīnh 'yr ō àpēnho mōr ja ne kum ýr nhō àpēnhja jakrenh mex ne. Nhyam kam kum ýrja bit kurē djwýnh kutā ō àpēnho mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurē djwýnh'ā ō àpēnh jakren kam amim, “Ije, mýj dja ba nē? Ije ba me'yr inhō àpēnh jano, nījar me mōr rā'āri gé ikāxā mekmā ijā aprā. Bar arek apýnh nhýn idjumar mex”, ane. Nām me ja bit kute me ja'ýr prōtmān kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akēx ne.

³³ Be, dja ga ā amim ijā karō kumrēxo ane. Aje arek o atēm ne aje inomā mēnh

kadjy, katēri krā'yr kēt kadjy. Dja ga amikabi kumrēx ne kam anhō nēkrēx, anhō mýjja kunī'ā ano tỳx kēt ne tu amibē kanga ne kam mrāmri ikōt aba djwýnhkumrēx. Nhyam bep kati, dja ga anhō nēkrēx 'amýnh tỳx ne kam arým ikōt aba djwýnh kēt-kumrēx.

³⁴ Ę, kadjwanhī. Kadjwanhī ne mexri ànhkumrēx, akrykumrēx. Nhyam bep arým tūmkam ành kēt, akry kēt nhyam me kute ajte o mex kēt-kumrēx. Me te o ane. Mrāmri tu akry kēt. Mýj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexī. ³⁵ O me kute djwý kane kēt ne kute mry nhīnmē o bikār ne kute o pidjōjadwý kane kēt. Nām me tu o ban mūm kurē. Arým mrāmri akry kēt. Kajgo mexī. Gop me ajamakre jabej, gop on ama, ane. Nām ā me'ō kute amijo Jeju pytār ne kōt tēm ne katēri kubē akēxkam ā kajgo ane, kum ō nēkrēx kīnhkam kute kubē akēxkam ā kajgo ane. Djā nām mrāmri mā Jejukōt ajkamē got? Kati, nām 'ēx ne kōt ar ba kajgo.

15

Mryki'ātomtī pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhyam kam me kute bēnjadjwýr ba-jtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnhmē me axwe ajte Jeju'ā akuprōn kuri kumex, me kute kabēn marmā ne me 'ā akuprōn kuri kumex. ² Nhyam kam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ne me kaxā kabēn ne, bēn pīkam kabēn ne abenmā,

—Djidjāk, tāwā ne kum me axwebit kīnh ne ajte ro'ā mōn ō kwý krēno nhý, ane.

³ Nhyam kam atemā memā mýjja'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

⁴ —Birām me ajō nhō krit, mryki'ātomtī krāptībē 100. Dja abē pydji akuno ga kam mā dja ga on? Dja ga tu anhō mryki'ātomtī krāptībē 99jamā anhire gé wānh akutēp kumex, kapōt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tē. Abej tē:n arým kum akaton aprōn o tēn o bōx. ⁵ Aprōn o tēn o bōx ne kam akīnh ra:x ne. ⁶ Akīnh rax ne kam anhōbikwamē anhūrkwā nhītepā me jao akuprōn kam memā kum, “Ōta ba arým inhō krit ibē biknorja japrōn o tēn o bōx. Dja ga me idjō'ā akīnh ne akīnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gēdja ā kākjakam me kīnh ane. Me'ō pydji gēdja amim katon wānh axwemā iren Metīndjwýnh'yr amijo akēx nhyam kam me kīnhkumrēx. Me'ō pydjikam dja kākjakam me kīnh rax ne. Kam kīnh raxo me mex, me krāptīkam kīnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katāt mrān imexkumrēx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarēnhja ne Metīndjwýnh kute meo mex kētē. Nhyam kam kākjakam me jadjwý mekam kīnh kēt ne.

Ngōnhponho pi'ōk kaprī pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amā 'ōdjwý jarē. Me'ō nire nhō kryt jakao ngōnhponho pi'ōk kapri'bē 10 ne pydjín kubé akuno, pānh ra:xkam. Mā dja on? Dja ngōnhpōktimā adjān kam prī:ne ar abej kapōnhō ban kam kum kato. ⁹ Kum katon kam ōbikwamē itepā kikrejakam me jao akprōn memā kum, "Me ikōt akīnh. Ota ba arým ije pi'ōk kapriō ibiknorjamā ikato", ane.

¹⁰ Bir be, ba me amā arē. Dja Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh ā kīnh ane. Me'ō pydjín amim kator ne kute wānh axwemā iren kam kute Metīndjwýnh'ýr amijo akēx nhyim kam ā kadjy mrānh djwýnh kam kīnh ane. Nām ā Jeju memā ujarēnh ane.

Me'ō kra biknor ne akubyn bām'ýr akēx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memā 'ōdjwý jarēnh memā,

–Me'ō my kra amānhkrut nhyim kam kutapureja bāmmā kum, "Djūnwā, gop on ar imā anhō nēkrēx kwýo ajkjé. Aje ar imā atyk kutā nēkrēxo abikjērmā arēnhja on atūnri ar imā o ajkjé, ar ije kam amak kēt kadjy", ane.

Nhyim kam kum "Á" anen kam arkum o ajkijn kutapure jamā kungān kutewajamā kungā.

¹³ Nhyim kam bām kute kum ōrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyim kam 'ā akati ngrēre nhyim kam arým mā o mō, ō mýjja kunio atom ne o mōn ajjubē o tým, pyka 'ōkam o mōn o bōx ne kam arī:k ar o ba. Tu arīk ar ba'ā pi'ōk kapri krēno tē:n kam krēn pa. ¹⁴ Prīne 'ā pi'ōk kapri krēn mex ne, ne kam arým arīk ar ba. Nhyim kam pykawākam arým djwý kētkumrēx, nhyim me prāmkam ar ba. Nhyim kam pi'ōk kapri krēn pan kam tu arīk ar ba, prāmkam ba.

¹⁵ Ne kam bēnjadjwýr 'ō'ýr tēn kam kum, "Ba amā apē", ane. Kum apēnh nhyim kute kum pi'ōk kapri nhōr nhyim kute o mýjja byr ne krēnmā. Nhyim kam bēnjadjwýrja "Á" anen kam ō mry nhō kapōtmā ano, kute angrō jamyre pumūnh ne kute kum o djw mexmā. Nhyim kam kum omūnhō dja.

¹⁶ Nhyim kam angrō jamyre bāy kakō kuro ba nhyim kubēngōkreja* arým prām bīn mex nhyim te kute angrō jamyre kutā bāy kakō kwý krēnmā. Nhyñh ne me'ō got kute kum mýjja 'ō nhōr nhyim kute krēnmā? Arkati. ¹⁷ Nām ar ban kam amim katon kam amim, "Ije, djā nām ā ibām nhō apēnhja anen ar prāmkam ba? Djūnwā ne prīne ō apēnhō djw mex nhyim kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prāmkam iba. ¹⁸ Ba gēt on akubyn ibām'ýr tēn kam, 'Djūnwā, ota ba Metīndjwýnhkam ar amikrāo iba, ne gadjwý akam ar amikrāo iba. ¹⁹ Djām imex ne ga aje ijo akra rā'āmā. Dja ga tu ijo anhō apēnh,

ijo ajtem ne. Ba kam amā apē' Gēdja ba ā Djūnwā'ýr tēn kum ane."

²⁰ Ne kam ekruy ne kāmā djan kam bām'ýr tē. Bām'ýr tē: nhyim kam bāmja amybým omū, kraja pumū. Ne kam rerek ne, tik ngo nhyñ kum kapri ne. Ne kam prōt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhyim kam bāmmā kum, "Djūnwā, ota ba Metīndjwýnhmē ar akam ar amikrāo iba. Djām imex got ga aje ijo akra rā'āmā", anhýr konenh nhyim bāmja ō apēnhmā kum, "Amū ar ajō aprōt ne kubēkā mexwāmē ikrakam rāxwāmē parkāwāmē amrē amýn o aprōt ne kum angjē, ane. ²³ Ne ām ar ajō aprōt ne ije kutēp mryti jabatānh nyre nhīptī'ā ma nhyim āmwā japrōn amrē o tēn abī. Gwaj banhō kwý krēn rax ne bakīnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibē tyn ajte akubyn tūn ne. Nām akunon arým akubyn imā kato", ane.

Nhyim kam me kīnh rax kato. Kīnhkumrēx ne ō kwý krēno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhyim kam kutewaja purkam apēnhō dja. Apēnhō dja:n apēnhō ino ren kam kurūm tē. Tēn kam kikre tēpo tēn me kanga ma. Me toro dja nhyim me ngrer man kam amikutā bām nhō apēnh 'uw. Nhyim kutā tēn kajpa nhyim kum, "Mýj nā"? ane.

²⁷ Nhyim kam kum, "Ije atōnhre ne arým bōx. Nhyim kam abām kadjy mryti jabatānh nyreja bī, twýmjtija bī. Nhyim abām kīnhkumrēx ne. Amrēbē: atōnhre tēn ne arým bōxkam ne abām kīnhkumrēx ne. Mýjja kute ajmā o kēt, umar mex ne ar ban arým bōx, kam ne abām kīnhkumrēx ne", ane.

²⁸ Nhyim kam tu ngyr:k ne kikremā àr kētkumrēx ne. Ne kam kapōtā arek ngyr:k ne dja. Dja nhyim bām 'ýr katon te kum kabēn ne, te kum me tor'ā apēnh kum, "Amrē tēn anhō kwý krēn me kudjwa akīnh", ane. ²⁹ Nām te kum ane nhyim kam kum, "Kē wajre. Nā bām amā idjāpēnh ar iba. Arým idjāpēnh'ā amex krāptū. Djā nā bām abē amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kē wajre' ane? Kati, nā gām mýjja 'ýr ijano ba akrānmā amā 'ýr mrā. Djā ne ga kam mān imā anhō mokaāk'ōnh bī bar inhōbikwamē ro'ā kwý krēno nhyñ ikīnhkumrēx ne? ³⁰ Nhyim bep akammerre ne anhō nēkrēxo mōn me kuprý'ā kukrēn mōn ajbir bōx ga kum gu banhō mryti twýmjtija bī", ane.

³¹ Nhyim kam bāmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhō mýjja kunio anhō", ane. ³² Mrāmri ne bar ikīnhkumrēx ne. Mrāmri ne bar ikīnh ne itor inhýrja. E kum mrāmri ne atōnhre ga babē tyn ajte akubyn tūn ne. Nām akunon arým akubyn kato, ane. Nām ā bām kutewajamā ane. Tām ne ja.

* 15:16 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ō pyka djāri kunikōt me kunī bēngōkre pyrāk.

Be, nām ā Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metîndjwýnh kum me axwedjwý jabên kute me abej ne kute me utâr nhyem me ô'ã kînh'ã ujarênh ne ja.

16

Ô àpênh kute ô bēnjadjwýr noo biknor.

¹ Nhyem kam Jeju ajte kute kôt ba djwýnhmã mýjja 'ô'ã kabên jakremã arkum, —Me'ô bēnjadjwýr ne ô pi'ók kaprî kumex. Nhyem kam ô àpênh ne kum kam àpênh dja. Pi'ók kaprîmê nèkrêxja kunîkam kum àpênh ar ba. Nhyem kam me kâtâm ne me kum ô àpênhja jarên kum, “È, ota anhô àpênh arým abê amijã anhô pi'ók kaprî krêno mô, ane. Arým abê o apêx mexo mô”, ane.

² Nhyem kam arým ô bēnjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhyem me imã ajarê? On amrê inhô nèkrêx'ã pi'ók no'ókwaô akato ba omû. Jakam dja ga imã adjàpênh kêtumrêx ne”, ane.

³ Nhyem kam kabên ja man kam ôkre kadjwýnhbê amim, “Ije tó mã dja ba nê? Arým ne inhô bēnjadjwýr bôm imê. Mã dja ba nê? ãm arngro týxkam purkam idjâpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wýr imrânhbê ipijãmã”, ane. ⁴ Nãm ja jarên nhýn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhyem arým inhô bēnjadjwýr kute bôm imênhkam ar ja arým ijo ôbikwan amiwýr ijo wadjã, ane. ⁵ Ne kam ar kute bēnjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uw arkum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhyem kam kum, “Ngônkh krôkrôktibê 100. Rõny kangô'ã ngônkh krôkrôktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyem kam kum, “Mî. Aje pi'ók no'ók tûmjja byn on o nhýn 100ja ngrân pãnh 50 nhô”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarên kum 50 nhô, ane.

Nhyem kam ã anen kam kînhkumrêx ne kunhôn mã tē. ⁷ Nhyem kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute?” ane.

Nhyem kam kum, “Bâyogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhyem kam kum, “Mî. Anhô pi'ók no'ók tûmjja by gé arîk wãnh 100 nô, ga pãnh kum 80 nhô, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptîbê 80 nhô”, ane.

Nhyem kam ã anen kunhôn kam kînhkumrêx ne mã tē. Nãm ã arkum o anhýro tē. Ô àpênhja arkum ô bēnjadjwýrja noo biknoro anhýro tē. We arkum kînh ne kute amipãnh o ôbikwamã ne ã arkum o anhýro tē.

⁸ Nhyem ô nèkrêx djwýnh ne ô àpênhja no mex jarê. Àkînhîkam ne kum no mex jarê. Nã, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx.

Nã, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metîndjwýnh nhô me ja jakrenh mex ne. Nhyem bep Metîndjwýnh nhô me ja ne Metîndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyràk.

⁹ Djãm ã ar aje ô àpênh kudjwa me noo abiknoro anhýrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkînhî, ar ajêxnhîkôt aje meo anhôbikwamã got. Djãm ar aje pi'ók kaprîkôt meo anhôbikwa nhyem atykkam kute amikôt kãjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atîn rã'ã rã'amã got. ¹⁰ Arkati. Gêdja me'ô mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrîre kam àpênh djan prîne o djuw mex ne o àkînh kêt, me'ô tãm gêdja arým ajte amû ijukri mýjja rûnhdjwýo djuw mex. Nhyem bep kati, gêdja me'ô mýjja kakrittekam àpênh djan arým o akî ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpênh djan adjwýnhdjwýo akî.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'ók kaprîjao akî djãm Metîndjwýnh kute kãjkwakam ô mýjja rûnh, ô mýjja mextire kute ar amã ôrmã got? Kati, arým ne ar akabi.

¹² Dja gar ari me ô nèkrêx prokam amikrân o adjãkînhho aban ar mekbê o abikênhho aba, djãm Metîndjwýnh kute ar amã anhô mýjja nhôrmã, anhô nèkrêx djwýnh kute ar amã ôrmã? Arkati.

¹³ È, nhýnh ne me'ô ô bēnjadjwýr amãnhkrut'ô amê arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kînh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metîndjwýnh kînh ne aje amã nèkrêx kînh ne kam kute bēnjadjwýr amãnhkrutmã adjàpênh pyràk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyem bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhýn aprýo kumex. Me kum pi'ók kaprî kînhkam, kam ne arê nhyem kam me aprýo kumex. ¹⁵ Nhyem kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katât amrãnh ne. Me kunî kute we me amex pumûnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katât amrãnh ne. Nhyem bep kati, Metîndjwýnh ne kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh. Me aje amim mýjja'ã karôjakôt ne me akadjwýnhbê prîne me apumû. Be, mebêngôkre ne me me akrãkãbit pumû, ga me kam kute amex pyràk nhyem me me amex jarê. Bep kati, Metîndjwýnh kute prîne me akadjwýnhbê me apumûnh nhyem mýjja punubit me akadjwýnhbê ikwãkam kum me amex kêt. Mrãmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjãkôt ar amijo ba. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkôtme ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhyem arým Djuão

ajte adjwýnhdjwý bôx. Djuão kute ngónhmã me angjênha adjwýnhdjwý bôx. Ajbir ne Djuão túmrãm bôx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênho ba. Me kute axwemã iren kute Metúndjwýnh'yr amijo akêx nhyM Metúndjwýnh kute me utår ne me kadjy bënjadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tẽ. NhyM me krãpti arým kute 'yr amijo akêx prãmkmurêx, kute mrãmri ne me krãpti kike ngriremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãno kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metúndjwýnh'yr amijo akêx prãmka ã ane.

¹⁷NhyM Metúndjwýnh kukràdjã túmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arým túm ne apêxmã? Kati, gédja rá'ã ne. Pykamẽ kãjkwabít dja apêx nhyM bep Metúndjwýnh kabên dja túmrãm rá'ã rá'ã ne. NhyM ne mýjja ngrire, mýrbê itãja 'õ biknormã? ane.

¹⁸Ne kam ajte Metúndjwýnh kukràdjã 'õ jarẽ. Me kute tu prõ'yr bakumrêx ne kute kanga kêtã memã arẽ ne memã kum,

–Gédja me'õ prõ'yr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'yr mõn kam kute krõ'ã prõ pyrãk. Mjênja ne axwe. NhyM kam ajte me'õ ne prõ kanga nhyM kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'yr mõn kam arým kute me'õbê prõo àkinh pyrãk, ane.

Radjaru mõn me'õ bënjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

–Me'õ ne õ nèkrêx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubêkã mex, kubêkã pãnh raxbit jangij ne õ kwý krên dja mexbit kute mar. Myt kunikõt ne ã o anen õ kwý krên rax ne. ²⁰⁻²¹NhyM kike jãkwa krekremã me'õ bikênha ikwã. Myt kunikõt kike jãkwa krekremã ikwã. Ne te kute õ anhy krên prãme. Me'õ kute myt kunikõt kubêkã mex, kubêkã pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krênã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tẽmẽ prĩne týx ne. Karýrmẽ tẽ týx nhyM ta ikwã. NhyM bep roprebit ne 'yr mãt ne karýr kunuw, tẽ kunuw.

²²NhyM õ mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhyM kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kãjkwamã Abraão'yr o tẽn o bôx. NhyM kam ar ingêt kukãmãre Abraõomẽ ro'ã ar ba. NhyM me'õ nhõ nèkrêx kumexjadjwý ty nhyM me kam o mõn adjã. ²³O mõn adjã nhyM kam me tyk nhõ pykakam bôx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rít ne amybým Abraão pumũ. NhyM ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkmurêx ne kĩnhkmurêx ne ar ba.

²⁴NhyM kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngétwa, ngétwa Abraão, gop amrẽ amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gẽ

amrẽ iwýr tẽn ngõmã ikra nhõttebit jadjan o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵NhyM Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. NhyM bep Radjaru ne kaprĩ, tĩri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkmurêx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre. ²⁶Ë, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tẽn ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awýr itẽn prãm kêtẽ. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtẽ. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸NhyM kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngétwa, gora ibãm nhũrkwã'yr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'yr dja Radjaru tẽn arkum arên arkum tĩn jadjã gẽ ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹NhyM Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Mõjdjêmẽ Metúndjwýnh kabên jarênh djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arẽ. Gẽ ar Mõjdjê ar kabên ma”, ane.

³⁰NhyM kam kum, “Kati, ngétwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'yr katon bõx ne memã arẽ nhyM ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metúndjwýnh'yr amijo akêx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹NhyM Abraão kum, “Kati, dja me Mõjdjêmẽ Metúndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabên mar prãm kêt, nhyM ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirít ne te memã arẽ nhyM ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nèkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyM tu axweo bi-knormã.

¹⁻²Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã,

–Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. NhyM bep me kute memã axwe'ã àpnênha gédja me tokry ra:x ne. Watĩre. Dja prĩne Metúndjwýnh meo ajkẽ nhyM me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩne pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyM ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyM ren arým kõt axwe nhyM kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngónhmã kumẽ, ngõ raxbê pyka kêtã kumẽ nhyM ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. NhyM bep kati, dja prĩne Metúndjwýnh o ajkẽ nhyM tokry ra:x ne.

³Gora ar amijã ano týx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarẽ. Kum akabên'õ jarẽ gẽ axwekam amim ngyk ne amim kato ga kam tu o akno.

4 Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abinkorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amânhrkut ne amânhrkut ne amânhrkut ne ikjêkêt ne kam awÿr tēm ne kute amā, “Arÿm ne ba ijaxwekam amim ingyok ne”, anhÿr amânhrkut ne amânhrkut ne amânhrkut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhÿxkumrêx.
Mat 17:20; Mak 11:23

5 Nhyim kute ar anor nhyim ar mōrja Bēnjadwÿrmā kum,

–Ar ba ne bar ije amim amar ngrirre. Gop on ar ikadwÿnhbê ar ijo tÿx ne ar ikadwÿnhbê akabēn wadjā bar amim amar rax.

6 Nhyim kam Bēnjadwÿr arkum,

–Ga ren ar amim ikamnhÿx ngrireo kute motadu 'y kryre ga pyrāk ne ren arÿm pyjamā akabēn ne ren kum, “On amikaban ngō raxbê pyka kêt mū jakam mām aje dja”, ane.

Nhyim ren tēm ngō rax nÿjak dja. Ar aje tu amim ikamnhÿxkumrêxkam ren tēm nÿjar ngō raxkam dja. Nhyim bep kati, ām ar aje amim ikamnhÿxkumrêx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhō nhijy pyrāk. Nhyim Jeju aje arkum,

Me tu akrānmā Metÿndwÿnhmā āpēnhmā.

7 Ga we ar ajō abēnjadwÿr rax ne nhÿ. Nhyim kam anhō āpēnh purkam āpēnhmā tē, nār kon kute mrykÿ'ātomtio djuw mexmā 'ÿr tē. Ne kam wānh purkam āpēho dja. Āpēho dja:n arÿm āpēho ino ren bōx. Djām aje kum, “Amibêx ne nhÿn atyk djā kêt ne kam anhō kwÿ krê”, anhÿrmā got.

8 Bep kati, dja ga aje tu ano ne kum, “On imā ōmrōn kam kadjy tēm kubêkā mex jadjān amrē imā ōmrōo tē ba kukrē. Ne ngōdjwÿ imā kwÿ jadjā. Dja ba inhō kwÿ krēn kōt ikō, ane. Ba ikumrêx inhō kwÿ krēn pa ga kam ikudjwa anhō kwÿ krēn kōt ikō”, ane.

9 Djā nām bēnjadwÿrja ō āpēnh djāpēho amra got. Djā nām ō āpēnh djāpēnh pumūn kum mex jarēho ba got. Kute kabēn mar ne kute kōt amijo bakam, djā nām kum mex jarēn kam kum amikÿnh jarēnh ar o ba? Kati, mrāmri ne ō āpēnh. Ō āpēnh kute ō bēnjadwÿr kabēn mar ne kute kōt kum mÿjja kupēnh.

10 Bir be, ar gadwÿ dja gar Metÿndwÿnh kute ar amā mÿjja jarēnhja kunÿ kupēn amidjāpēnh pumūn kam, “Ije, djā nā bām ar Bēnjadwÿrmā idjāpēnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadwÿr kute me anor nhyim ō āpēnh kute kum āpēnhmākêt. Kōt ne Bēnjadwÿr ar ijano bar kum idjāpēnh iban ikÿnhkumrêx ne, ane. Djām kute ar idjāpēho āmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nā bām ar tu akrānmā kum idjāpēnh iban kam ikÿnhkumrêx ne”, ane. Dja gar ā ane. Be, nām ā Jeju kōt ba djwÿnhmā arēho ane.

Me ï kajêkam tē kubê 10.

11 Ne kam aje Djeruxarê'ÿr krān tēm pry pnā, aben nêje a'ÿr. Nām mūm pykabê Xamarij ne amrē pykabê Garrêja nhyim pyka 'ÿr nhōkre djākōt pry ja'ā tē, 'ā Djeruxarê'ÿr tē. 12-13 Nām pry'ā tēm kam ï krÿ 'ōmā ar tē. Krÿ 'ōmā ar tē nhyim me ï kajêkam tē kutā mō. Me ï kajêkam tēbê 10 ne kutā mōn kajpan kam nÿjar ku'ê, tāri ku'ê kêtê, nÿjar ku'ēn kam kaj bē kum kabēn ne kum,

–Jeju, Bēnjadwÿr, gop amā me ikapri, ane.

14 Nhyim Jeju me omūn kam memā,

–On me mōn me kadjy Metÿndwÿnh mar djwÿnhmā amibê, ane.

Nhyim me mōr pro akēx ne mā Metÿndwÿnh mar djwÿnh'ÿr mōn mōrrām arÿm kā mex ne.

15 Nhyim kam pydjim amimex pumūn kam akubyn Jeju'ÿr tē. Metÿndwÿnhmā ukapri, mex jarēho tē. Kaj bē kum arēho tēm kam Jeju'ÿr bōx. 16 Jeju'ÿr bōx ne kam tu mÿrbê tÿm ne kum amikÿnh jarēho nōn kum mex jarēho nō. Me bajtem'ō, Xamarijkam me ja'ō. Tām ne akubyn tēm Jemumā mex jarē. 17-18 Nhyim kam Jeju memā,

–Ije, nhār me? Nā bām mebê 10o mex nhyim me 'ō akubyn iwÿr tēm kêt ne. Mÿkam ne kubajtemjabit akubyn iwÿr tē? Mÿkam ne me wā akubyn kudjwa mōr ne Metÿndwÿnhmā mex jarēnh kêt ne?

19 Ne kam kum,

–Aj, on kajmā djan tē. Nā gām tu amim ikamnhÿxkumrêx ne. Nhyim kam arÿm Metÿndwÿnh apytā, ane. Nām ā Jeju kum ane nhyim kam mā tē.

Akubyn bōx djā kutā dja me ate krān ar ba jarēnh kadjy.

Mat 24:23; Mak 13:21

20 Nhyim kam mebê pardjēu Jejumā,

–Mÿj akatikam dja Metÿndwÿnh me bawÿr Bēnjadwÿrbê kumkati jano nhyim kute me bakurē djwÿnhbê me bapytār ne kute ar me bajo bamā?

Nhyim kam memā,

–Kute me apytār ne ar me ajo ba kadjy, djām Bēnjadwÿrbê kumkati mÿjja 'ōmē ro'ā bōx ga me aje kōt omūnh ne aje abenmā bōx jarēho akumexmā? Kati, me kute mÿjja 'ōkōt omūnh kêt. 21 Me kute jakam mÿjja pumūnh ne kute abenmā, “Ota, Bēnjadwÿr arÿm bōx”, anhÿr kêt.

Nār kon, me kute nÿjar omūnh ne kute abenmā, “Orinā, arÿm Bēnjadwÿr amrē tē”, anhÿr kêt.

Mÿkam? Bir, anhō Bēnjadwÿrbê kumkati kute ar me apytār ne me akadjy bēnjadwÿr ne kute ar me ajo bamā ne arÿm me awÿr bōx, arÿm me anhipōkri bōx, me anhipōkri ar ba, ga me omūnh kêtumrêx, ane. 22 Ne kam ate kōt ba djwÿnhmā,

—Adjým, dja ĩ ar akaprĩ dja ar awýr bõx. Ar akaprĩ dja nhjukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gẽ on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrẽbẽ kute gwaj bakadji amijo ĩ ne gwaj bawýr rwýkja gora gẽ akati pydjikam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te ajte ipumũnh prãme. ²³ Nhy m me ar amã,

—Ota arým bõx, ota arým jakam bõx, anhýr jabej, nar me ar amã, “Ë, onj arým bõx”, anhýr jabej ga kam ar tu ate akrãn ‘ýr amõr kêt ne mekõt ‘ýr aprõt kêt.

²⁴ Nhy m bep kati, ibõx dja gẽdja amirĩtkumrẽx ne. Amirĩtkumrẽx nhy m me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bõx nhy m me kunĩ ipumũ. Ga na jadjẽnh ne kute prĩne kãjkwa kurwýo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibõx dja nhõ akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwýo ane.

²⁵ Nhy m bep itokry rax kumrẽxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkẽ ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nhy m bep akubyn ibõx ‘ýr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibõx ‘ýr nhy m me ate ar krãn ba. Me kute amrẽbẽ me bakukãmã Nõwekam me ja pyrãk ne ate ar krãn ba. ²⁷ Nãm me õ kwý krẽnh kõt ikõn abenwýr babit ar o ba rã’ã nhy m arým Nõwe kã raxmã wadjã nhy m me aẽrbẽ ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrẽbẽ me bakukãmãre Rokam me ja pyrãk ne ate krãn ar ba ne õ kwý krẽnh kõt ikõn abenmã mýjja ngãn abenmã mýjja o pãnh ne purkam mýjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ã anhýr ba rã’ã nhy m arým Ro krĩbẽ Xõtõma kurũm tẽ. Aje. Nhy m arým wakrekam kuwy me aẽrbẽ mekam ajka’u ne me imex ne. Kẽn ngrãngrã põkmẽ me’ã akan kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibõx djão ane. Gẽdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibõx dja me aẽrbẽ ã amirĩto ane.

³¹ Kam, ibõx djãjakam, gẽdja me’õ kre tã nhý ne akubyn õ nèkrẽx’ýr ãr kêt. Kwãrik wãnh akubyn őrkwãkam nèkrẽx’ýr ãr ne byr ne o tẽm kêt. Nhy m me’õdjwý ar purkam ba. Ba bõx gẽ arĩk wãnh õ kikremã õ nèkrẽx’ýr kwýr kêt. ³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nèkrẽxo amak djãje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwýnhbit mar ne pykakam mýjja jakõtbit amak bẽnja gẽdja me tyn kam ijukri tĩn kêtumrẽx. Nhy m bep me kute amidjwýnh mar kêt ne amibẽ õ mýjja kanga, me tãm gẽdja me amiptàn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhjukri tĩn rã’ã rã’ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhy m bep kati. Ë, ba ar amã arẽ, dja ba akamãtkam ibõx jabej nhy m me’õ my ar amãnhkrut aben nhikõ’ã nõ. Ba ikjẽbito tẽ nhy m ikjẽ arek wakrekam nõ. ³⁵ Nhy m me’õ nire ar amẽ à’uko nhý. Ba ikjẽbit pa ‘amýn o tẽ nhy m ikjẽja arek wakrekam nhý.

³⁶ Nhy m me’õ my ar amẽ kapõtka m tẽ ba ikjẽ pa ‘amý nhy m ikjẽ arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane. ³⁷ Nhy m kõt ba djwýnh bõx djã jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bõx?

Nhy m arhum,

—Gar nhõnhne mry tyk’ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mýjja apõx ne bõx djão amirĩto ane.

18

Me’õ nire kute kabẽno bẽnjadjwýr katy.

¹ Nhy m kam ajte kõt ba djwýnhmã atemã mýjja’ã ujarẽnh jakreo tẽ. Mete Metĩndjwýnhmã kabẽn ‘ãno ãm ne kute kanga kêt’ã ne arkum arẽn arkum,

² —Atemã pyka ‘õkam ne memã axwe pãnh jarẽnh djwýnh kum Metĩndjwýnh pyma kêtumrẽx ne mebẽngõkredjwý mar kêtumrẽx. ³ Nhy m pyka tãmka m me’õ ni ‘uwtĩre kubẽ mjẽnh tyk nhy m me’õ ar o bikẽno ba, ‘uwtĩkam ar o bikẽno ba. Nhy m kam akati kunĩkõt mã ‘ýr mrãn kum arẽn kum, “On ijo angyrk”, ane. “On ikurẽ djwýnhmã arẽ gẽ on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum ‘ã apnẽ. Te kum ‘ã apnẽ nhy m ate krãn ar ba. Nhy m mã kum arẽ nhy m kam, “Ije. Ije ba gop on ‘uwtĩwão ingyrk ne kute kum o pãnh kadji kurẽ djwýnhmã ikabẽn ‘õ jarẽ gẽ gop on arek wãnh nhý ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metĩndjwýnh pyman imã mebẽngõkre pyma got ba o ingyrk? Kati, nãm mã ikurẽ ba gop on o ingyrk gẽ gop on anhikrẽn kabẽno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarẽno dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarẽnh djwýnh ja ne axwekam me’õ ‘uwtĩo ngyrk ne. Amijã maje ne o ngyrk ne. ⁷ Djãm ã Metĩndjwýnh kute anhýr got? Kati, Metĩndjwýnh ta ne amijo me bapytãn kam õ me jabẽ ate krãn ar ba kêtumrẽx. Nãm õ me ja mar ‘ãno dja. Nhy m me kum amijarẽnh ry typy-dji. Akamãtkammẽ a’urimẽ ne me kum amijarẽnh ry typy-dji.

Nhy m arým me kuma. Djã nãm amikrã:n gormã õ me jao ngyrk got. ⁸ Kati, ã, ba ar amã arẽ. Dja õ me jao ngyrk kukrã kêt ne. Ba ije amijo inhĩ gẽdja ba akubyn pyka jamã bõx, ije meo ingyrk kadji akubyn bõx, djã nãm me ja akubyn ibõxmã ikamnhix got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabẽ ba rã’ã ba akubyn bõx, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã ane.

Me’õ ar amãnhkrut kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mýjja’ã ujarẽnh jakreo tẽ. Me ãm ta axwekam we katãt mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex

jarēnho ban kam mūm me ja'ābit ar axwe rēnho baja, me ja'ā ne memā mýjja jarēn memā,

¹⁰ –Me'ō ar amānhkrut ne ar kute Metīndjwýnh nhō kikretikam kum amijarēnhmā tē. Nhyh jabē pardjēu'ō nhyh jabē bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprīo atom djwýnh, àkīnhīre.

¹¹ Nhyh kam pardjēuja tēn wadjān djan kam Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amijo àmrao djan kum, “Metīndjwýnh, ba amā amikīnh jarē, ane. Ije me urāk kētkam ne ba ikīnhkumrēx. Me ne me àkīnhī, axwe, abenbē prōo akī. Nhyh bep kati, ba ne ba ajmā ikute kētē. Ije tāwā pyrāk kētē. Ije àkīnhīwā, kute pi'ók kaprīo atom djwýnhwā pyrāk kētē, kam ne ba ikīnhkumrēx. ¹² Nhyh bep ba ne ba amā ikabēn kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'ók tyk nhōkre djākōtmē pi'ók rārārmēkam. Ne ajte amā apýnh inhō mýjja djāri kwý rax ne kungā. Nā bām apýnh inhō mýjja djāri kunī aben kadjy kryre ne amýn o aptān rax ne amā kungā. Tām ne ja”, ane.

¹³ Nhyh bep ate ne pi'ók kaprīo atom djwýnh. Njjar ne dja, pijām djāje ibōn djan kājimā kājkwā'yr krā kēt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprīn pijā:m ne. Ne kam Metīndjwýnhmā kum, “Dja ga adjukaprikōt ikam adjukapri, ane. Nā, mrāmri ne ba ijaxwe ga kam tu amā ikapri”, ane. Nām ā pi'ók kaprīo atom djwýnh Metīndjwýnhmā ane.

¹⁴ Be, ba me amā arē. Mrāmri ne arým Metīndjwýnh tāmja jaxwekam ngyrk kēt ne arým kum axwe kēt jarē. Nām tu axweo aknon kum kabēn mex jarē nhyh arým umar mexkumrēx ne mā ūrkwāmā tē.

Nhyh bep me'ōbē pardjēuja ne kute kum axwe kēt jarēnh kēt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarēnho baja gēdja me ī kātām ne. Nhyh bep me kātām, me akrānmā kute amijo ban pijām ne ar baja gēdja ī Metīndjwýnh meo rax ne. Nām ā Jeju memā arēnho ane.

Kute me prīreo kīnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhyh me Jeju'yr me prīredjwýo mō, me prīredjwý jamýn 'yr meo mō, kute me'ā ikra jadjwýr ne kute meo kīnhmā. Nhyh kōt ba djwýnh me omūn kam nēje me kajpan memā bēn týx ne. ¹⁶ Nhyh bep Jeju ne amiwýr me prīre 'uw ne kam kōt ba djwýnhmā kum,

–Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwýr mō, ane. Kwārīk wānh gar mebē adjāptār kēt gē me arek amrē mō. Ā me kute amijo anhyrbit gēdja Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁷ Ē, mrāmri ne ba ar amā katāt arē. Me kute me prīre pyrāk ne amijo kātāmjabit gēdja

Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prīre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhyr gēdja Metīndjwýnh me utān me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwýr ngrīrebē nēkrēx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhyh kam me'ō, bēnjadjwýr ngri'ō Jējumā,

–Bēnjadjwýr, ga ne ga amexkumrēx. Mā gēdja ba amijo? Itīn rā'ā rā'amā, mā gēdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhyh kam kum,

–Mýkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kēt, nhyh bep Metīndjwýnh pydji ne mex. ²⁰ Arým aje Metīndjwýnh kukrādja marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katāt'ā memā karōkōt kukrādja ne ga arým ama. Aje mebē prōo adjākīnh kēt ne aje me par kēt ne adjākīnhī kēt ne ajēx ne aje me kāmex jarēnh kēt. Ne ajte aje abāmmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkōt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunī ne ga arým ama, ane.

²¹ Nhyh bēnjadjwýr ngrija kum,

–Nā, arým ne ba ibōktikam ja kunī ma. Ne kam kōt ar amijo iba rā'ā:n arým ijabatānh ne, ane.

²² Nhyh Jeju kabēn ja man kum,

–Mýjja pydji ne kute akukrā rā'āā. On tēn memā anhō mýjja wā ngrān pānh pi'ók kapri byn me 'uwti, me ō mýjja kētjamā angān o me kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikōt ajkamē. Dja ga ā anen kam arým kājkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²³ Nhyh kam kuman kam kapri:re. Ō nēkrēx kume:xxkōt amak bēn ne kam kapri:re ne dja. ²⁴ Nhyh kam Jeju kapri pumūn kam memā,

–Nēkrēx ne kute me kukrā prāmā. Me ō nēkrēx kumex gēdja me te Metīndjwýnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metīndjwýnh kute meo baja'yr bōxmā. ²⁵ Be, ga mry jabatānhbē kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjēnhmāja pumū. Me ō nēkrēx rūnhdjwý kute urāk. Nām te Metīndjwýnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metīndjwýnh kute meo baja'yr bōxmā nhyh nēkrēx utā: ne, ane.

²⁶ Nhyh me kabēnja man kam kum,

–Ije nhyh mýj me'ō gēdja Metīndjwýnh amim utā? ane.

²⁷ Nhyh memā,

–Mebēngōkre te kute mýjjao anhyrja ne Metīndjwýnhmābit amirīt ne. Metīndjwýnh kute me ō nēkrēx kumexja kute me utārkōt mar, ane.

²⁸ Nhyh kam Pedru kum,

—Ē, arým ne bar inhōbikwa kunīmā in-
hēr kam mā akōt ajkamē, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyam kam arkum,

—Nā. Mrāmri ne ba katāt ar amā arē. Godja me'ō arým ō mýjjamā irer jabej, nār ōbikwamā irer jabej, ō kikre, nār prō, nār kamy nār nāmē bām, nār kramā irer jabej. Godja arým ō mýjja ja 'ōmā irer, ne kute memā Metūndjwýnh'ā ujarēnh nhyam kute me utār ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mýjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhyam ije pykao nykam gēdja tīn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kōt ba djwýnhmā amityk jarē.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kōt ba djwýnhbē 12o aben pyd-
jin kam aro mōn arkum,

—Ē, ota gwaj arým Djeruxarē'yr badjābir ne kam babōxmā. Kam gēdja me ajmā ijo. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja dja me ajmā ijo. Metūndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijā pi'ók no'ók tūmja kōt dja me ā ijo anhýro tē:n kam inomā kumē. ³²⁻³³ Dja gwaj bōx nhyam kam me me bajtemmā ikanga nhyam kam me ijā bēno ajkēn ijo axēn ijapryñ ikutōn ikaprēprē:k ne kam ibi. Nhyam kam ijā akati amānhkrut ne ikjékēt ba kam ajte akubyn itīn ne ikato, pi'ók no'ók tūmja kōt, ane.

³⁴ Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā amijā karōn arkum amijarēnhō ane. Nhyam ar kute kabēn ja mar kētkumrēx. Kabēn ja ne Ar kubē bipdjur nhyam ar kam te kute marmā.

Me'ō no rā akubyn rīt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyam kam Jeju kōt ba djwýnhō mō ne kam krīraxbē Djeriko tēpo mō. Nhyam me'ō no rāja pry jakākam nhý ne à'wýro nhý. ³⁶ Nhyam me itepato 'ānh mō nhyam kam me kanga man memā,

—Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhyam kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhyam kam kum amijo akij ne kum,

—Ē, Jeju, Dawi tām djwý'ō, gop amā ikaprī, ane.

³⁹ Nhyam me wamā mōrja kum bēn týx ne kum,

—E kum anhikrē, ane.

Nhyam kam tu kum ākjēro bēn kum,

—Dawi tām djwý'ō, gop amā ikaprī, ane.

⁴⁰ Nhyam kam Jeju tēm týx katikōt djan kam amiwýr ku'uw. Nhyam kam me'ō 'ýr tēn kum,

—Aje, onj arým amiwýr ajuw, anen kam pa'amýn o tēn 'ýr o bōx. ⁴¹ Nhyam kam kum,

—Nār, mýj nā? Mā ne ba ije ajomā?

Nhyam kam kum,

—Bēnjadjwýr, aje inoo mex ba irītmā.

⁴² Nhyam kam kum,

—Nā, on rīt. Tu aje amim ikamnhīxkumrēx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyam kam tebē rīt. Ne kam Jujukōt tē, mekōt tē, ne Metūndjwýnhmā ukaprīmē amikīnh jarēnhō tē. Nhyam kam me kunī omūn kōt Metūndjwýnhmā mex jarē.

19

Djakij Jejuo aminhō.

¹⁻² Nhyam kam Jeju krībē Djeriko'yr meo mōn meo bōx ne kam bit kajōnhkōt katormā. Nhyam me Jeju'ā kumex ne prīne angrīn o mō. Nhyam kam me'ōbē Djakij. Djakij ne bēnjadjwýr bajtemmā pi'ók kaprīo atom djwýnh nhō bēnjadjwýr. Kam ne ō nēkrēx ra:x ne. ³ Nhyam me prīne Jeju jangrīn o mō, kunoro mō. Nhyam kam te Djakij kute omūnhmā 'ā aminhinō ryo tē. Mýj me'ōbē Jejuja kute omūnhmā te 'ā aminhinō ryo tē. Djakij krō krīkam ne te kute omūnhmā nhyam me prīne kubē utā.

⁴ Nhyam kam kukām prōt ne. Kukām prōt ne kutēp wabi. Pidjō'ā wabi. Amrē tēm nhyam kute omūnhmā kutēp pidjō'ā wabi. ⁵ Nhyam kam Jeju 'ýr tēn bōx ne parbē djan kāmā krān kam kum,

—Djakij, amrē aparmā aprōt. Jakam dja ba akōt tēn anhūrkwākam nō, ane.

⁶ Nhyam kam tebē aparmā prōt ne ruw ne kam kī:nhkumrēx ne ūrkwāmā Jejuo tēn o wadjā. ⁷ Ūrkwāmā o tēn o wadjā nhyam me omūn kam kangāngān abenmā ajkwa momoko kumex, ne,

—Djjjak, me axwe'ýr ne mōn wadjā, ane. Djām tāwā mex, ane.

⁸ Nhyam Djakij Bēnjadjwýr kuka kōnh djan kam kum,

—Bēnjadjwýr, ba inhō mýjja kōnhō ajkjen me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'ōbē pi'ók kaprīo idjākīnh jabej akubyn me'ōmā inhō jao amānhkrut ne o amānhkrut ne kungā.

⁹ Nhyam kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arým Metūndjwýnh apytā, anhūrkwākam ar wāmē ro'ā. Mrāmri gadjwý ne ga abē Abraō tām djwý'ō nhyam Metūndjwýnh arým apytā, ane. ¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhī ne me awýr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utārmā, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Me'ō bēnjadjwýr kute ō āpēnhmā pi'ók kaprī nhō.

Mat 25.14

¹¹ Nhyam me kute maro ām rā'ā nhyam ajte memā mýjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tē.

Nām Jeju arým Djeruxarēkam bōx 'ýr nhyam kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarēkam bōx ne on me bakadjy Bēnjadjwýrbē kumkatīn me

bakurê djwýnhbê me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kêt kam týx amim kamnhîx. Nhy m bep Jeju ne kute katàt memâ arênhmâ. ¹² Kadjy ne memâ mýjja 'ô'ã ujarênh jakreo tén memâ,

—Ë, bñjadjwýr kra'ô ne me kute nýjar atemâ pyka 'ókam 'ã bñjadjwýr mênhmâ tē. 'Ã bñjadjwýr mênh nhy m ajte akubyn ô pykamâ me'ýr tēmmâ. ¹³ Ne kam tēm kutâ amiwýr ô àpēnh 'uw. Ô àpēnhbê 10 ne amiwýr ar ku'uw ne kam arkum ngōnho pi'ók kaprîre ngã. Pānh raxkam. Ô àpēnh kunîmâ pi'ók kaprî pýnh'ã kabēn ne arkum kungān kam arkum, “Dja gar ikutēp imâ jao aptâ. Dja ba amrê akubyn 'ýr tē”, ane.

¹⁴ Nhy m bep ô pyka djwýnhkam me ja ne me kum kînh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwý jano nhy m ne nýjar kôt bōx ne kam memâ, “Kwārîk wānh tāmja'ã bñjadjwýr mênh kêt. Me ba ne ba me imâ tawā kînh kêtē. Kwārîk wānh gē tāmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵ Nhy m me tu ate krān 'ã bñjadjwýr mē. 'Ã bñjadjwýr mē nhy m akubyn ô pykamâ bōx ne kam amiwýr ô àpēnh 'uw ne arkum, “Nār, djām arým ne ba ije ar amâ pi'ók kaprî nhōrwā gar ikutēp imâ o aptâ”? ane.

¹⁶ Nhy m kam ja kumrēx 'ñr o bōx ne kam kum, “Bñjadjwýr, ota ba anho pi'ók kaprî pydjija ar o iban arým amâ o aptâ. Amâ o aptān abenâ kumē nhy m arým kubê 10”, ane.

¹⁷ Nhy m kam kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjāpēnh mexkumrēx. Nā bām amâ mýjja ngrîre ngã ga prîne imâ o djuw mex ne, ikutēp imâ o djuw mex ne aje kanga kêt. Pānh gēdja ba amâ krî krāpti jarē, krîbê 10 jarē. Ga kam abñjadjwýr rax ne amū idjō'ã ar kam meo aba”, ane.

¹⁸ Nhy m atāri ja 'ýr o bōx ne kam, “Bñjadjwýr, ota ga aje imâ pi'ók kaprî nhōrja ba ar o iban arým amâ o aptâ nhy m kubê 5”, ane.

¹⁹ Nhy m kam kum, “Gadjwý ne ga amexkumrēx. Jakam dja ba amādjwý krî krāpti jarē, krîbê 5 jarē, ga kam abñjadjwýr rax ne amū idjō'ã ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹ Nhy m kam atāri ja 'ýr o bōx ne kam kum, “Bñjadjwýr, mî, anho pi'ók kaprî. Nā bām ije amâ kupēnh prām kêt kam prîne amâ kubēkào kupun kudji. Imâ apymakam. Nā gām apyma ne. Nā gām aje amim mýjja kunî jadjwýr kêt kam ar gēmē jām o amijakren o atomo aba. Ne ga adjākre kêt kam ar mebê djwýo atomo aba”, ane.

²²⁻²³ Nhy m kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrēx ne imâ adjāpēnh prām kêt ne. Akabēn jakôt gēdja ba ã ajo ane. Djā nā bām ipyma? Ne ije amim mýjja kunî jadjwýr kêt kam ar jām mebê o amijakren o atomo iba ne idjākre kêt kam ar mebê djwýo atomo iba?

Bir be, ga kam we ga aje amim ipumūnhkôt ren inhô pi'ók kaprî jao tén me kute pi'ók kaprî marrnâ angã nhy m ren abenâ rôrôk tén rax ba ren arým 'ýr bōx ne kuby”, ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omūnho ku'êjamâ, “Aj, amū me ajô kubê pi'ók kaprîwā byn o tén kute imâ pi'ók kaprîo àptār nhy m kubê 10wāmā angã”, ane.

²⁵ Nhy m me kam kum, “Kati, bñjadjwýr, arým tawā nhô pi'ók kaprîre raxi. Arým ô 10”, ane.

²⁶ Nhy m kam memâ, “Bir be, ba me amâ arē. Arým me ô mýjja gēdja ajte Metîndjwýnh iby memâ kungã. Nhy m bep me ô mýjja kêt, kute memâ ôr nhy m me kute kum o djuw mex kêtjabê gēdja Metîndjwýnh mýjja ngrîreja kunî by”, ane.

²⁷ —Ë, ikurê djwýnh kute ijã “Kwārîk wānh gē tāmja me ijo ba kêt”, anhyrja gēdja ga me amrê meo mōn ikuka kōnh me imex, ane. Be, tām ne ja. Nām ã Jeju kākjamâ tēm ne akubyn pykamâ bōx ne kute ar meo bamâ ã amijarēnho ane.

Jeju Djeruxarēmâ bōx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memâ arēnh pan kam ate meo mō, Djeruxarē'ýr kājimâ meo mōn ²⁹ kam arým amē krî ngrîreja tēpo mō. Krānh nhidjibê Oriwēre parbê amē krîja tēpo mō. Krî nhidjibê Bepadjēmē Betanha tēpo mōn kam amikukām kôt ba djwýnh amānhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja'ã dja gar arek katàt krîwāmâ tē. Nhy m ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatānh nyre pi'oktã kum ôkre djē nhy m ãmwã. Me 'ã krî kêtãwã. Tām gēdja gar amrê 'ãpre bōn o tē. ³¹ Gēdja gar 'ãpre bōnho dja nhy m me'ô ar amâ, “Mýkam ne gar 'ãpre bōnho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bñjadjwýr 'ã tēm kadjy”, ane.

³² Nhy m kam Jeju kute ar anorja mã ar tén 'ýr bōx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kôt kum kato. ³³ Kum katon 'ãpre bōnho dja nhy m kam ô mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'ãpre bōnho dja? ane.

³⁴ Nhy m kam ar kum,

—Bñjadjwýr 'ã tēm kadjy, ane. ³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tén o bōx ne kam kum 'ã kubēkã rē, 'ã 'ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhy m ar ikrakam par djan kājimâ 'ã arîñ arým ate 'ã tē. Nhy m kam me arým prykôt kum kubēkã rēnho mō. Nām mebê idjaer ã me bñjadjwýr raxmâ mýjja rēnh nhy m 'ã tēmmâ ã kum prykôt kubēkã rēnho mōro ane. ³⁷ Nhy m kam arým Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krānhrebê Oriwēre ja'ã rwýkbê arým Djeruxarē tēpo mō. Nhy m arým kôt ba djwýnhjamē, mekôt mōr, me itepato kôt mōrja arým kînhkumrēx, kînh ra:x ne arým ãkjēr mō. Jeju ne mýjja pumūnh kêt kwý

rax ne ipêx ne, nhyr me kute ipêxkôt omûn kam kînhkumrêx ne Metîndjwýnhmâ mex jarêno mō, âkjêr mō. ³⁸ Ne kam abenmâ,

–Gê Metîndjwýnh bēnjadwýr jao kînh rax. Bēnjadwýr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bōx. Gora gê me kâjkwakamdjwý umar mex ne kînh rax. Gora gê me kâjkwakamdjwý Metîndjwýnhmâ mextire jarêno kumex, ane.

³⁹ Nâm me â anhýro kumex nhyr kam mebê pardjêumê me krâptî akân Jejukôt mō. Nhyr kam mebê pardjêu Jejumâ,

–Bēnjadwýr gop akôt ba djwýnhmâ akabên gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhyr kam memâ,

–Ba me amâ arê. Nâm ren me anhikrê nhyr ren kēnja ijo âkjêro nhý, ikam kînh ne ren ijo âkjêro nhý, ane. ⁴¹ Anen kam arým Djeruxarêýr mō. Ýr mōn arým irâ. Irân omûn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bîn nhyr Metîndjwýnh kute pânň prîne meo bikēnhmâ ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² –Ga ren me ga aje amidjumar mex djâ mar ren akati ja tãmkam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyr bep kati, mýjwâ ne adjumar djâ'â, mýjwâ ne me ajân kam me abê o akno. ⁴³ Adjým, dja ĩ me ajo bikēnh djâ nhō akati me awýr bōx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bōx ne me amâ ipōk ne prîne pykao me abê ka'ên prîne me abê ijēn me amâ ipōk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrâ jadjuw ne prîne me anhimev ne kam me anhō kike prîne kungrân ikō rēno mō, ne me abēngōkredjwýo pyka tako mō, akramê. Dja me prîne me ajo mōr djâ kaprâ. Nhýnh gēdja par'ō dja? Nhýnh dja mýjja'ō nō? Mýkam? Bir, me aje amim Metîndjwýnh mar prâm kētkam. Nâm arým Metîndjwýnh me awýr bōx kute me amâ me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamân amâ Metîndjwýnh mar prâm kēt ne, ane. Nâm â Jeju ane, anhýr djwýnhrâm Djeruxarê kurê djwýnh kute o bikēnhmâ â memâ arēno ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarêkam bōx. Kam bōx ne kam Metîndjwýnh nhō kikretimâ tēn wadjâ, Bâm nhürkwâmâ tēn wadjâ. Nhyr arým me kam pi'ók kaprî pânň memâ mry nhōro ku'ê. Nhyr kam arým bōm nêje me rēno tē, Bâm nhō kike nêje bōm me rēno tē. ⁴⁶ Ne memâ,

–Metîndjwýnh ne ò pi'ók no'ókkam memâ, “Me kute imâ kabēn kadjybit ne inhō kikretiwâ.

Nhyr bep me ga ne ga me kam aje me âkînhō aben pydji djâ”, ane.

Nâm â Jeju memâ anen bōm me kurê.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunîkôt memâ Metîndjwýnh kukràdjâ'â ujarēno ku'ê.

Nhyr kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýrmê Mōjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê ar kute meo ba djwýnhmê te kute bîn prâme. ⁴⁸ Te kute ajmâ on kute bînmâ nhyr me kunî kum kabēn kînhkumrêx ne maro kumex. Kabēn 'áno djan kam no tyn maro nhý.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhyr kam akati 'ókam Jeju Metîndjwýnh nhō kikretikam memâ 'â ujarēno dja. Ne kam Metîndjwýnh'â ujarēnh ny memâ arēno dja. Nhyr kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýrmê Mōjdjê kukràdjâ mar djwýnhmê mebēngēttemê ne me ro'â Jeju'ýr bōx ne kam kum,

² –Goja on me imâ arê. Mýj me'ō kabēnkôt ne ga ar â meo anhýro aba? Mýj me'ō ne amâ me'â karō ga kam amû ô'â bōm ar me rēno aba? Goja on me imâ arê, ane.

³ Nhyr kam amipânň memâ,

–Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrêx dja ga me imâ arê ba kam arým badjwý me amâ arê, ane. ⁴ Djuão kute ngōnhmâ me angjēnhja, djâm mebēngōkre kabēnkôt ne arîk ar ngōnhmâ me angjēnh ba? Nâr djâm Metîndjwýnh kabēnkôt? Gop me imâ arê, ane.

⁵ Nhyr kam me abenkam kangan abenmâ,

–Ije mâ dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum, “Metîndjwýnh kabēnkôt”, ane nhyr kam gwaj bamâ kabēn'ō jarê, gwaj bamâ,

–Bir be, mýkam ne ga me Djuão kabēnja mar kēt ne? ane.

⁶ Nâr dja gwaj kum,

–Me kabēnkôt ne tu arîk ar ngōnhmâ me angjēnh ba, ane nhyr me kunî arým kēno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kâtam ja ne me arým Djuão kabēn man kînh ne, ne o Metîndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyr me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nâm me â abenmâ anen kam Jejumâ kum,

–Kon ne. Ar ije mar kēt. Mýj me'ō kabēnkôt Djuão kute ngōnhmâ me angjēnhja ar ije kôt mar kētê, ane.

⁸ Nhyr kam memâ,

–Bir be, dja ba badjwý me amâ arēnh kēt ne. Mýj me'ō kabēnkôt ije ar meo ibaja dja ba me amâ arēnh kēt ne, ane.

Pidjōo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memâ atemâ mýjja'â ujarēnh jakreo tēn memâ,

–Me'ō ne pur rax djin kam kam amim pidjō kumex ne. Ne kam me kwýmâ kum,

“Gora me imã o djuw mex. Gora gê djan abatànñ ne ò ga amim kwýo atom ne imã mùm kwýo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'òmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kà'ã ngrã: ne. ¹⁰ Nhyam arým pidjõja tuk ne kumex. Nhyam kam ò pidjõ djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'yr ò àpènh jano. Kute memã arènh nhyam me kute kum pidjõ kwýo atom ne kute kòt anor kadjy ne 'yr ano. Nhyam kam 'yr tèn bõx nhyam kam me kute pidjõo djuw mexja ate kaprèprè:k ne. Nhyam mã akubyn 'yr ýkam tèn bõx.

¹¹ Nhyam ajte ò pidjõ djwýnhja pãnh 'yr me'òjadwý jano nhyam 'yr tèn bõx nhyam me ajte tãm ne, kaprèprè:k ne prìne o ajkèn kum pijàm jadjãr mex ne ano nhyam akubyn 'yr ýkam tèn bõx.

¹² Nhyam ajte ò pidjõ djwýnh 'yr ajte ò àpènh 'ò jano nhyam 'yr tèn bõx. Adjwýnhdjwý ne me prìne o ajkèn bìn punun bõm kumè nhyam 'yr tèn bõx.

¹³ Nhyam kam ò pidjõ djwýnhja amim, “Ije, mã gèdja ba nè? Mýj gèdja ba on? Jakam dja ba 'yr ikra jano, ikra djwýnh imã abèja dja ba 'yr ano gè gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me 'yr kra djwýnhja jano nhyam me 'yr tèn bõx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumùn kam abenmã 'ã karõ ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrà, gu me on kubì. Tãwã dja bãm kum mýjja kunì ngã, ò nèkrèx kunì kanga ane. Gu me on tãwã bìn kam amim ò nèkrèx, ò mýjja, ò pidjõja kunio aminhõ”, ane. ¹⁵ Ne kam pidjõkó kurùm bõm kumèn kubì. Bir be, mã gèdja ò pidjõ djwýnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja ò pidjõ djwýnhja me 'yr tèn bõx ne me imex ne kam ò pidjõkõja atemã me ja'òmã kungã, ane.

Nhyam me kute maro ku'èja kuman kam kum,

—Kati, gora gè ã o anhýr kèt, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metíndjwýnh pi'òk no'òkka memã ja jakre?

“E kum kèn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omùn kam bõm kumè.

Kèn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi”, ane.

Mýj'ã ne Metíndjwýnh kabèn ja, nèn? ane.

¹⁸ È, kèn ja gèdja ga me ajõ 'ã tým ne prìne 'ã amikrakrak ne. Nhyam bep ta gèdja me ajõ nhiby tým ne prìne angãn prìne pyka mē ajo amrã, ane. Nãm ã Jeju kute prìne kurè djwýnh nhímexmã ã amijã kèn jakre o ane.

¹⁹ Nhyam kam Mòjdjé kukràdjã mar djwýnhmè me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadwýr te kute memã 'ã ujarènhõ ãmri kute o tým nhyam me kute

bìnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tým nhyam me kute bìnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptítija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprì nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Ró 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bìnmã o anen kam amim amã, kute kabèn 'ò kupa'ã arènh nhyam me kute on o tým ne bìnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju 'yr ar kwý jano. Ar kute amijo kabèn mex ne kute amijo Jeju kabèn mar prãm ne kute mýjja jabej kukjèr kadjy ne me Jeju 'yr ar ano. Ar kute pa 'amýnh ne kute o tèm ne me bajtem nhõ bènjadwýrjamã arènh nhyam kute bìnmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'èx ne kute amijo Jeju kabèn mar prãmja ne ar kum,

—Bènjadwýr, nã gãm katat me imã mýjja jarènh mexkumrèx ne, ne katat adjujarènhõ dja. Djã nã gãm te me mýja pymaje ne me mýjamã akabèn mex jarè? Kati, nã gãm katat me imã arènhõ aben pyrãk ne, me imã Metíndjwýnh kukràdjã'ã adjujarènh mexkumrèxo dja. Bar arým kuma. ²² È, djãm Metíndjwýnh kukràdjãkòt ne gu me baje bènjadwýr Xedjamã pi'òk kaprì nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arè, ane.

²³ Bènjadwýrbè Xedja ne me kunimã nhý ne mebè idjaero aminhõ ne pi'òk kaprì'ã ar me 'wýro ba. Me kute kum òr nhyam kute we me utarmã. Ja jabej ne we ar amijo kabèn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwãrik wãnh kubajtemmã pi'òk kaprì nhõr kèt,” anhýr nhyam Xedja nhõ krãkamngõnhre kute o tým mã, nàr kon kute, “Nà, kum angã,” anhýr nhyam me ja kute o tým mã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bènjadwýr Xedjamã pi'òk kaprì nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhyam bep kati, Jeju ne tu ar omü, ar kadjwýnhbè tu ar omùn kam arkum,

²⁴ —Goja amrè ngõnhponho pi'òk kaprìwão tẽ ba omü, ane.

Nhyam kam ar kum o tèn kungã. Nhyam kam arkum kubè ne arkum,

—Mýj me'ò ne 'ã karõja? Ne mýj me'ò ne 'ã idji jètja?

Nhyam ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhyam kam arkum,

—Bir be, ò pi'òk kaprì. Dja gar kum angã nhyam bep Metíndjwýnh nhõ mýjjabit dja gar Metíndjwýnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prìne arkum arènh mexkumrèx nhyam kam ar abenmã,

—Ije tó mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mýjja'ò kupa'ã arènh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipòkri Jejumã nõ, kute kabèn'ò jarènh nhyam ar

kute o tÿmmã te me ipôkri kum nõ nhyr mrãmri kabên kôt arê. Nhyr kam ar tu anhikrê, pijãm djãje anhikrê.

*Me tyk ne akubyn tÿn jabej me Jeju kukij.
Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16*

²⁷ Nhyr pãnh me ja 'ÿr bôx. Mekbê xadjudjêu ne me kwÿ 'ÿr bôx. Nãm me we,

–Kati, me tyk ne akubyn tÿn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrêx ne, ane. Me ja kwÿ ne me 'ÿr bôx ne kute mÿjja jabej kukjêrmã 'êx ne kum,

²⁸ –Bênjadwÿr, we Mójdjê ne me bamã me badjupãnh'ã karõ ne 'ã pi'ók no'ók ne. Me'õ prõ'ÿr mör ne kra kêt ne tyk nhyr atãri kamy'õ pãnh 'ÿr mör ne kute kum kra djirmã arê, ane. Kamy kumrêx 'ÿr mörja tyk nhyr kam kamy pãnh 'ÿr mörja kute kum kra djir nhyr kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrêx tykja nõ mÿjjaõ aminhõmã. Nhyr bep atãri ja ne kute we bãm tÿn nõ mÿjjaõ jao aminhõmã. Nãm ã we Mójdjê 'ã me bamã karõ ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikôt apõx. Nhyr kutewaja prõ'ÿr mõ. Prõ'ÿr mõn kra kêt ne ty. ³⁰ Nhyr atãrija pãnh 'ÿr mõn kam ajte ty. ³¹ Nhyr pãnh atãrija 'ÿr mõn kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhÿro tẽm tãmtã: nhyr arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mõn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. ³² Nhyr arÿm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gêdja me akubyn tÿnkam ar on? Nhyr ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'ÿr mõ? Ar kunÿ ne ar axikôt 'ÿr ban ty, ane. Nãm ã mebê xadjudjêu Jejumã anhÿro dja.

³⁴ Nhyr kam memã,

–Ë, pyka jabê me ar bari ne me prõ'ÿr ba nhyr me nire mjên. ³⁵ Nhyr bep me akubyn tÿnkam gêdja me abenwÿr ba kêtumrêx ne. Metÿndjwÿnh kute me'ã mex nhõr nhyr me tyk nhjukri akubyn tÿn me tãm gêdja me abenwÿr ba kêtumrêx ne. Me my prõ'ÿr ba kêt nhyr me nire mjên kêt. ³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêtumrêx ne abenwÿr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwÿnh pyrak. Ne arÿm akubyn tÿnkam dja me kubê Metÿndjwÿnh krakumrêx ne tu tÿn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Mójdjêdjwÿ ne me tyk ne akubyn tÿnja memã o amirit ne. Ga me akaõk pök ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar õ Metÿndjwÿnh”, anhÿrja pumũ.

Bênjadwÿr'ã, Metÿndjwÿnh'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tÿmja Metÿndjwÿnhmã tÿn ne ar ba nÿj pumũ. Djãm Metÿndjwÿnhbê me tyk nõ Metÿndjwÿnh? Kati, Metÿndjwÿnh ne me tÿn nõ Metÿndjwÿnh. Me tyk kunÿ ne me kum tÿn. Me tykkumrêx kêt. Metÿndjwÿnh ne akubyn meo tÿn. Kam ne ba me

amã, “Metÿndjwÿnh ne kubê me tÿn nõ Metÿndjwÿnh”, ane.

³⁹ Nhyr kam Mójdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne kum,

–Be, bênjadwÿr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Mójdjê kukràdjã mar djwÿnh ne me kum mebê xadjudjêu kÿnh kêt nhyr Jeju kabêno me jao apa nhyr me arÿm anhikrê. Nhyr kam Mójdjê kukràdjã mar djwÿnh arÿm kôt omũn kÿnhkumrêx. ⁴⁰ Nhyr kam me kunÿ arÿm kum Jeju pyman mÿjja'õ jabej kukjêr kêt ne arÿm tu anhikrê.

*Kritubê mÿj me'õ tãmdjwÿ jabej me kukij.
Mat 22.41; Mak 12.35*

⁴¹⁻⁴² Nhyr kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nhyr me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metÿndjwÿnh memã Bênjadwÿrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bênjadwÿrbê kumkati jarên arên arên arÿm memã ano. Metÿndjwÿnh ta ne memã Jeju jano, nhyr kute memã amijarêno ãm nhyr me kute kum katormã, me kute kubê Bênjadwÿrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

–Nãm me me Bênjadwÿrbê kumkati dja kubê Dawi tãmdjwÿ'õ, ane. Metÿndjwÿnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tãmdjwÿ. Mÿkam ne me kum Dawi tãmdjwÿ ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tãmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nõ Bênjadwÿrdjwÿ, ane. Dawi ta ne o õ Bênjadwÿr ne me ngrer'ã pi'ók no'õkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhõ Bênjadwÿrmã ne Bênjadwÿr djwÿnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubók'ãnh nhÿ, Abênjadwÿr raxkam idjubók'ãnh nhÿ.

⁴³ Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnhõ mõ ga kwÿõ apardjan kwÿ nhimex', ane. Nãm ã Metÿndjwÿnh inhõ Bênjadwÿrmã arêno ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abênjadwÿr rax” anhÿrja pumũ. Mÿkam ne me Dawi tãmdjwÿ kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bênjadwÿr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarêno anen o me unê nhyr me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

⁴⁵ Nhyr me itepato Jeju kabên maro kumex. Nhyr kam Jeju me ipôkri kôt ba djwÿnhmã,

⁴⁶ –Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Mójdjê kukràdjã mar djwÿnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amibên kadjy kute kubêkã jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmumrêx. Nhyr me ajte me krãptÿ nhipökri kute me mexo ãmran kute memã rÿnh jarênh ne kute memã, “Bênjadwÿr, djãm ga, djãm ga”, anhÿr jabit ne me kum kÿnh. Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam kute abeno

krī djākam kute amijo rūnh ne kute mebē me rūnh krī djā pytār prāmkumrēx. Ne kam ajte me krāptī kute abeno bikprōnh ne ākuro krī katā kute mebē me rūnh krī djā pytār prāmkumrēx, ne kute mỳjja rūnh, mỳjja mexbit kur prāmkumrēx.

⁴⁷ Nām ā me amijo rūnho bao anen kam ate ajte me 'uwtī krāo apan mebē mỳjja kunīo akī ne kam ajte ajkwaobit Metīndjwýnhmā kabēn rūnh ne, ne kum kabēn jabjēo ku'ē. Nām me 'ēx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axwekumrēx. Kam gēdja Metīndjwýnh me kurām memā pānh rax jarēn prīne me kurām meo ajkē. Kam ne ba ar amā, "Gora ar aminēje me wā pumū", ane. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā me kute amijo mex, amijo rūnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ā ā arkum karōo ane.

21

Me'ō 'uwtī kute ō pi'ōk kaprī nhōr.

Mak 12.41

¹ Metīndjwýnh nhō kikretikam ýr rā'ākam ne ā arkum anhýro nhý, arkum 'ā ujarēnho nhýn 'ā ujarēnh pan kam ibōn nhýn kājimā krān arým ari ar me omū. Nhyh me ō nēkrēx krāptī, ō pi'ōk kaprī krāptīja Metīndjwýnhmā me kute pi'ōk kaprī nhōr djākam kum pi'ōk kaprī rēnho kumex, aben nhītepā kum kam rēnho kumex. ² Nhyh kam me'ō nija, me'ō ni 'uwtī kubē mjēn tyk nhyh ō mỳjja kētja ngōnhponhreo pi'ōk kaprī byn o tēn kam kum kumē. Amānhkrutkam pānh ngirire ne amē kubyn o tēn kam kumē. ³ Nhyh Jeju arek omūnho nhýn kam arkum,

—Ba ar amā arē, me'ō 'uwtī ja ne ō mỳjja kēt, ne tu me kurām ō pi'ōk kaprī raxo tēn Metīndjwýnhmā kungā. Me kunī kurām pi'ōk kaprī raxo tēn kum kungā. ⁴ Me ja ne me ō pi'ōk kaprī kumex ne kam 'ā kātām ne kumex. Ne kam 'ā kātāmja Metīndjwýnhmā kungā. Nhyh bep me'ō nija ne ō pi'ōk kaprī kētē, pi'ōk kaprī ngirire ne tu kum kunī ngā. O kute amikadja mỳjja byr ne krēn ne tīn kadja Metīndjwýnhmā kunī ngā. Kum 'ō nōr kētē. Kam ne ba ar amā, "Nām me kurām pi'ōk kaprī rax ne kum kungā. Mrāmri ne ba ar amā arē", ane.

Akubyn bōx djā kukām mỳjja apōx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhyh ar kwý abenmā Metīndjwýnh nhō kikretija jarēnho mō. Ne abenmā,

—Kēn ja ne mexkumrēx. Nhyh me o kikre nhyh kīnhkumrēx. Ja ne kikre jao kīnh ne. Ē, nhyh me kwý kute Metīndjwýnh nhō kikretio kīnh kadja kute apýnh mỳjja aben kadja ōrkam kute o kikre ja kīnhkumrēxja pumū, ane.

⁶ Nhyh kam arkum,

—Bir be, ar omū. Ar aje omūnhwā gēdja ō akati, o bikēnh djā nhō akati 'ýr bōx nhyh me kurē djwýnh prīne kikreti ngrā. Dja me kēn aben nhīby ikwā kunī nhikō rē. Nhyh kam kēn'ō aben nhīby nōr kētkumrēx, ane.

⁷ Nhyh ar kam,

—Bēnjadjwýr, nhýnh amex 'ōkam dja me kurē djwýnh o ane? Mýj gēdja kukām apōx bar omūn kam kōt ō akatimā ikaton ō akati ma? ane.

⁸ Nhyh kam arkum,

—Ar amijā ano týx, gē me'ō ar amā 'ēx ne ar anoo biknor ne Metīndjwýnhbē ar ajo akēx kēt. Be, me krāptī dja ĩ aben totokmā me'ýr bōx ne arým amijo 'ēx. Amijo 'ēx ne arým amijā imē. Amijā imēn arým memā, "Me anhō Bēnjadjwýrbē kumkati kadja ne Metīndjwýnh ijano ba tēn bōx. Ba ibē Kritu", ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bōx djā nhō akati kato, ane. Kwārīk wānh gar me wā kabēn mar ne mā mekōt abikamēnh ne ar mekōt aba kēt. Dja gar tu ate akrā.

⁹ Gēdja me abeno kurē djwýnh ne abenwýr prōt ne aben nhīmexo ba gar omūn kōt ama. Nhyh ajte me kwý ta ō pykakam ō bēnjadjwýro kurē djwýnh ne ta ajte jām abeno kukan aben paro ba. Dja gar mỳjja ja man atīn prām kēt ne amā uma kēt. Ja kumrēx gēdja me ā o anhýro tē. Kraxje kute inomā mēnh kēt, kute 'ýr o tēm rā'ā, ane.

¹⁰ Nām ā Jeju arkum 'ā karōo anen kam ajte arkum,

—Nā, apýnh me ba djāri gēdja me abenwýr prōt ne aben nhīmexo ba. Nhyh apýnh pyka abenā rōrōk djāri dja me abeno kurē djwýnh ne aben nhīmexo ba. ¹¹ Apýnh pyka djāri gēdja kam pyka tertet ne, tertet rax ne. Nhyh prāmdjwý me kwý nhīmex. Nhyh apýnh me kanē djāri me kwý nhīmex ne. Nhyh mỳjja rūnh, mỳjja pymadjwý kājka kurūm apōx ne kumex.

¹² Nhyh bep mỳjja ja apōx kētri gēdja me ar ajo rōrōk ne prīne ar ajo ajkē. Ne me bikprōnh djā'ýr ar apa 'amýn ar ajo mōn me bēnjadjwýrmā ar ajo 'ēx ne ar ajaxweo ar apytān me mēh ijē djākam ar arē. Ar amā ijabē ne amā ikīnhkōt gēdja me me bēnjadjwýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrā. Me bēnjadjwýr krymē me bēnjadjwýr rūnh'ýr ar ajo mrā. ¹³ Kam, kamā gēdja gar memā ikukrādjā ny'ā ajarē gē me kuma. ¹⁴ Kam gēdja gar adjumar punu kēt ne amim, "Mýj ikabēn gēdja me amiwýr ijo tē ba arē"? anhýr kēt. Ne, "Mā dja ba gēt memā amijā idjāprārmā ikabēn ja on"? anhýr kēt. Kwārīk wānh gar ā amim anhýr kēt, anhýr djwýnhram ā amim anhýr kēt.

¹⁵ Bep kati, ba gēdja ba ar ajamakmā ikabēn wadjā. Ba gēdja ba ar amā ikabēn jarē

gar kam ikabēn ja tām memā arē nhyam kam ar akurē djwýnh te ar amā am týx ne kute kabēn'ō mar ne kute bēno ar ajapanhmān tu anhihrē. ¹⁶ E kum ā, ar abāmmē, ar anā, ar akamy, ar anhōbikwaja tām gēdja me ar akurē djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrā nhyam me ar akwý pa. ¹⁷ Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurē ne.

¹⁸ Nhyam bep Metīndjwýnh ta gēdja prīne ar ajo djuw mex ne ar apumūnh 'āno dja. Djām kum ar apumūnh kangamā got? Kati, gēdjām prīne ar apumūnh 'āno dja. ¹⁹ Gora ar memā adjām týx. Dja gar adjām týx ne 'āno djan arým tu atīnkumrēx.

²⁰ Gēdja krākamngōnh Djeruxarēmā ipók mō ne 'ā aben krākā proo mō gar kam omūn arým kót ama. Mrāmri ne arým ō akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djā nhō akati tēpo tē, me kute me amōr djā ngrānh ne kute prīne kapōnhmā ne arým tēpo mō. ²¹ Kam gēdja Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ýr prōt ne. Nhyam bep krībē me ja gēdja me amikrā kēt mex ne amijā maje kurūm kato. Nhyam purkam me jamē, bākam me jamē gēdja me ajte akubyn ūrkwāmā mōr kēt. Dja me tu am kamā ajmā, apýnh krānh'ýr ba. Akubyn krīmā mōr ne bōx ne ajte akubyn prōt kēt. Tu am kamā amū prōt ne.

²² Be, akati kaprī ne ja. Akati kīnh kēt:kumrēx ne ja. Mrāmri gēdja Metīndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pānh prī:me meo ajkē. Anhýr djwýnhrahm ne Metīndjwýnh pi'ók no'ókkam ja kunī'ā ajarē. Dja ō akati 'ýr bōx, anhýr djwýnhrahm Metīndjwýnh kute pi'ók no'ókkam arēnh jakót dja 'ýr bōx ne kam kót ā o anhýro tē.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprī ra:x ne. Watīre me nire tujarō, watīre me nire kute kra karāre jamýnhja. Mā gēdja me ja krākamngōnh pymaje prōtja on? Metīndjwýnh gēdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prīne kam meo ajkē, me axwekam. Metīndjwýnh ta gēdja pyka ja'ýr me kurē djwýnh jano nhyam me me'ýr bōx ne Djeruxarēmā ipók ne kam prīne me imexo mō. Kāxdjwa kajgo me kwý nhimex ne kam amipardja'ā me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhō pykakōt me kungrā. Krākamngōnhre bajtem ja gēdja prīne Djeruxarēo ajkē, prīne o ajkēn kungrān jām o mrān kurēn kam arým mýrbē kam ajararē. Kam bikarēr rā'ā: nhyam arým me kute meo bikēnh djā nhō akati apēx. Arým me bajtem nhō akati ja apēx nhyam arým me mā mō.

²⁵ Nhyam kájkwakam mýjja pumūnh kēt kwý rax dja apōx. Mytmē mytywýmē

kanhêtirekam gēdja mýjja apōx ne kumex. Nhyam pykabēdjwý ngō rax dja tām ne aben pumjuw ne mýja bē abenā ajkapī ne kam rārā:ko nō. Dja me apýnh ō pyka djāri omūn kam abenmā,

–Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'ō marmān mýjja'ō mar kēt:kumrēx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prīne pykao bikamýr ne kute prīne meo bikēnh pymaje ne me terteto kumex. Nām me amijā ja kamnhix ne kam tīn prā:m ne. Te tīn prāme ne kam terteto:kumex. Djām mýjja puma ngri: ne apōxmā got me umaje tertet kēt ne. Kájkwakam apýnh mýjja tý:x dja amingrēk ne.

²⁷ Kam gēdja ba me'ýr bōx nhyam kam me kunī ipumū. Ije amijo inhi dja ba imex-tire ne itýx:kumrēx ne ipyma:kumrēx ne. Kam dja ba kájkwakam kakrā kót bōx nhyam me kunī: arým ibōx:kót ipumū. ²⁸ Kukām ne mýjja apōxja. Bir be, gēdja mýjja ja arým apōxmō krax ga kam ar amikam atýx. Amikam atýx ne akīnh ne. Arým ije ar apytārmā me awýr ibōx 'ýr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemā mýjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tēn arkum,

–Gop ar pidjōbē pigēremē rāmtāxtemē pī kunī ma. ³⁰ Amex kutā gēdja 'ō ingrā gar kam arým amexmā kamnhix nhyam kam arým amex ne.

³¹ Bir be, gēdja ba ije ar amā mýjja jarēnhja ā apōx mōr ane gar kam arým ijabej rīt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibōx ne me kadjy ibēnjadjwýr rax ne ipymao ije me utār ne ar meo ibamā arým 'ýr. 'Ýr dja mýjja apōx tē. Amex kutā gēdja pi'ō ingrā, nhyam bep ibōx kutā gēdja mýjja pymati ja apōx mō.

³² Nā, mrāmri ne ba ar amā kót arē. Ar anhō krōkam me kamingrāny ja gēdja me tyk par kētri mýjja ja kunī apōx. Mrāmri ne ba ar amā arē. ³³ Ikabēn kajgo kēt:kumrēx. Gēdja pykamē kájkwa ī apēx nhyam bep ba ikabēn gēdja 'ō biknor kēt:kumrēx. Mrāmri gēdja ba ije mýjja jarēnh ja kunī apōx nhyam me omū.

³⁴ Gora ar ikam amakbē amijā ano týx ne amijāno dja. Gar mrāmri akurārdjā mexbito atēm rā'ā. Kwārīk wānh gar kad-jwati kangōkōtbit* ar aban o akōm nhyam kute bōm ar ano rēnh ne prīne kute ar ano kamrēkwā wām nō. Ne kót arīk ar abawā gēdja wām nō. Kwārīk wānh gar pyka jabēbit adjumar punukōtbit ajamak bēn ne o aba kēt. Dja gar ā ar anhýr aba ba kam ar ajaerbē bōx gar kam ajmā imā amijarēnh on? ³⁵ Kute mrāmri ne me mrymā krīn kute aērbē parja pyrāk. Be, dja ba ā anen ar ajaerbē bōx, pyka kunīkōt dja ba ā ar ajaerbē ibōxo ane, ar akunī jaērbē ibōxo ane.

* **21:34** Mýjja me kute o kōm ne kót bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

³⁶ Kukām dja ī mýjja kunī apōx tē. Kadjy ne ba ar amā, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijāno dja. Mā amijāno djan arek Metīndjwýnhmā amijo adjá'wýr rá'ā gé ar ajo týx. Gar atýx ne mýjja punu apōxkam ijāno djan ikanga kēt. Ne akubyn ibōxkam amikam apijām kēt ne ikabem aku'ē. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja ikabem amikam apijām kēt ne aku'ē.” Nām ā Jeju arkum bōx djā nhō akatimē kukām mýjja apōx djā nhō akatimē arkum arēnho ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunīkōt memā Metīndjwýnh kukrādja'ā ujarēnh tē. Metīndjwýnh nhō kikretikam memā 'ā ujarēnh tē. Nhyam amykry nhyam kam krānhbē Oriwēre'ýr tēn kam ikwā. Nhyam akati nhyam ajte akubyn Metīndjwýnh nhō kikreti'ýr tēn kam ajte memā 'ā ujarēnho dja. Nhyam me kryrām 'ýr ban bōx ne ujarēnh ma nhyam amykry nhyam me mā ba. Nām ā akati kunīkōt ā o anhyro tē.

22

Me kute Jeju bīn kadjy o aben maro ýr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arým ne Metīndjwýnh nhō akati, amrēbē Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhyam me mā kōt kute mar nhō akati arým o rām ne ja o mō. Kam ne me djwýponhreibit ku.

² Nhyam kam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ne me abenmā Jeju'ā karōo mō. Mete bīnmā ne me abenmā 'ā karōo mō. Ne kam me kum me kātāmja pyma ne. Me kātām ja ne me kunī kum Jeju kīnhī. Nhyam bep me ja, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōjdjē kukrādja mar djwýnhmē ne me kum kurē ne kam kute bīnmā abenmā 'ā karōo mōn kam kum me kātāmja pyma ne.

³ Nhyam kam Xatanaj Djudamā wadjā. Jeju kōt ba djwýnhbē 12'ō ne Djuda. Idji 'ō ne Ikadjj. Kumā ne Xatanaj wadjā. ⁴ Arým Djudamā wadjā nhyam kam arým mā me'ýr tē. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Metīndjwýnh nhō kikretikam krākamngōnh nhō bēnjadjwýrmē me'ýr tē. Me'ýr tēn bōx nhyam me abenmā 'ā āpnēnho nhý. Nhyam kam me kum,

—Ije ba gop on me amā Jeju kanga ga me abīn amā kurē kēt, ane.

⁵ Nhyam kam arým me kīnhkumrēx. Kīnhkumrēx ne kam kum,

—Mexkumrēx. Gédja bar kam pānh amā pi'ōk kaprīre ngā, ane.

⁶ Nhyam kam “Ā” ane. Nhyam kam me arým kum pi'ōk kaprīre ngā nhyam kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ā amim karōo tē. Me 'ā bikprōnh kētri, me no prāri ne kute me kum kangamā amā.

Me kute Jeju bīn kētri kōt ba djwýnhmē ro'ā ō kwý krēn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhyam kam mebē idjaer kukrādjakōt mete djwýponhbit kur nhō akati arým kato. Kam ne me apýnh ūrkwākam Metīndjwýnhmā mrykī'ātomti pan kubōn kuku. Amrēbē Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati me kute kōt mar kadjy ne me ā o ane. ⁸ Kam ne Jeju kōt ba djwýnh jano. Nām Pedrumē Djuāo ar anon arkum,

—Ar tēn ar ikutēp mrykī'ātomti jabatānh nyrewā bīn aga. Bar wām bōx gwaj kukrē. Gwaj baje Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kadjy mrykī'ātomti krē, ane.

⁹ Nhyam ar kum,

—Nhýnh gédja bar ar akutēp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhyam kam arkum,

—Ē, ba ar amā arē. Gédja gar tēn krī'ýr bōx nhyam me'ō my ngōo tēn ar akajpa. Ga kam ar kōt tē nhyam ūrkwāmā wadjā. Gar kōt wadjān kam ō kikre djwýnhjamā kum, “Bēnjadjwýr ne amā, 'Nhýnh kumoka'ē ja ne me bōx ny kadjy, dja ba ikōt ba djwýnhmē ro'ā bōx ne kam inhō kwý krē? Ar ije Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kadjy mrykī'ātomti krē? ane.” ¹² Dja gar ā kum ane nhyam kam ar amā kumoka'ē rax jakre, kýrūm imōkkam kumoka'ē raxwā jakre, kapōnh pro, arým o mex pro, kam gédja gar ar ikutēp agan adjj, ane.

¹³ Nhyam kam ar tēn kam kajpa. Kute arkum arēnh kōtō. Kute arkum arēnh kōt ne ar tēn me'ōja pumūn kam kōt tēn ūrkwāmā wadjān kam ar kutēp mry ga.

¹⁴ Nhyam Jeju kute kōt ba djwýnho mōrja'ā arým apajrūm myt tē. Nhyam ar bōx ne kam ro'ā ō kwý krēnmā arým nhý. ¹⁵ Nhý nhyam Jeju arkum, kōt ba djwýnhbē 12mā,

—Ba ne ba imā gwaj baro'ā banhō kwý krēn prāmkumrēx. Itokry kētri gwaj baro'ā baje Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati mar kadjy mrykī'ātomti krēn prāmā. ¹⁶ Ē, ba ar amā arē. Ja dja ba krēn o ino re. Ne kam ajte krēn kēt 'iry:n kam Metīndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utār ne kute ar meo bakambit gédja ba ajte inhō kwý krēn djā djwýnhja krē, ane.

¹⁷ Ne ngōnhkrākam uba kangōjadjwý byn 'ā Metīndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam arkum,

—Mī, ar jao ikō, aben nwhitepā o akōmo mō.

¹⁸ Ba ar amā arē, gar ama. Ije pidjō kangōo ikōmo krā'yr ne ja. Metīndjwýnh kute amim ō me ja kunī pytār ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjō kangō nyo ikō.

¹⁹ Ne kam ajte djwý ja byn 'ā Metīndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam kokijn apýnh arkum kungān arkum,

—Ē, inhī ne ja. Inhī'ā ne ba djwý jakren ar amā kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pite'y'ā inhōn ibī. Dja gar akuprōn inhī ja'ā

djwý jakren krê. Dja gar krên â imaro anen imar râ'â ne, ane.

²⁰ Nhyr ar ô kwý krên pa nhyr kam ajte uba kangô byn kam arkum,

—Ikamrô'â ne ba pidjôbê uba kangô jakre. Dja me ibî nhyr kam ityk jakôt dja ikamrô â me akadjy prôt ne bixabjêr ane. Ikamrô jakôt gêdja Metîndjwýnh me amâ kukràdjâ ny, kabên ny jarênh mâmджи.

²¹⁻²² Ê, ikuri ýr ne ô kwý krêno ýr ja gêdja ikurê djwýnhmâ ikanga. Mrâmri dja me ibî. Amrêbê ne Metîndjwýnh me kute ibîn kadjy amim ijâ karô. Kute amim ijâ karôjakôt gêdja me ibî. Ba ije amijo inhî ne me awýr ibôxja gêdja me ibî. Watîre kute ikurê djwýnhmâ ikanga djwýnhwâ. Ta gêdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nâm â Jeju arkum ane nhyr kam kôt ba djwýnhja abenmâ,

—Ije, mýj gwaj bajô dja gwaj kurê djwýnhmâ kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwý abenbê bēnjadjwýr pytâro kumex. Ne abenmâ,

—Ba gêdja ba gop ibēnjadjwýr raxo ar ajakre, anhýro kumex.

²⁵ Nhyr kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bēnjadjwýr rûnh kabêno meo atom ne ar meo ba. Nâm we memâ, “Idjukaprikôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibēnjadjwýr rax”, ane. Nâm we â me bajtemkam me bēnjadjwýr we â ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar â anhýr kêtumrêx ne. Dja gar ajô abenkam arax jabej, djâ gãm aje me kutapure pyrâk ne me katên tê. Ne ar ajô amikam aben kadjy abēnjadjwýr jabej gêdja ga tu ar memâ adjâpênh aba. ²⁷ Nhyr ne bēnjadjwýr raxo kute aben jakrenh? Djâm kum ýr nhyr kute ýr ômrôo tēmja? Nâr kon djâm kum âpênh ne kute kum ômrô ne o tēmja? Kum ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibēnjadjwýr raxo me bēnjadjwýr kunî jakren tu amijo ikâtâm ne ar ar amâ idjâpênh iba. Dja gar â ikudjwa ane.

²⁸ Ê, ar ga ne gar amexkumrêx. Nâm me te kum ikurên ijo ajkê gar mâ ijâ angrâ týx ne. ²⁹⁻³⁰ Kam gêdja ba akati ôkam arým ar ajâ bēnjadjwýr rê. Ibâm ne ijâ bēnjadjwýr mê ba kam badjwý amidjô'â ar ajâ bēnjadjwýr rê. Kam dja gar inhô pyka djwýnhkam ar akadjy ibēnjadjwýr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhô kwý krên kôt ikô. Kam dja gar me bēnjadjwýr rûnh krî djâkam memâ akrîn ar meo aba, apýnh me kute mekbê idjaermâ idji jarênh djâri kubê 12jamâ akrîn ar meo aba, ane.

³¹ Ý, Ximão, Ximão, ota arým Xatanaj ar ajâ Ibâm ma, kute ar akabimâ, mrâmri ar amâ ikînh ne ijâ angrâ týx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrâmri ne me kute bây 'ykâ katêk ne kute djwý kapîn djâkam krîn kute kapîn ja

pyrâk. Dja â Xatanaj kute ar akabimâ â ar ajo ane. ³² Ê, Ximão, ba ne ba arým Ibâmmâ ajo a'uw. Ijâ angrâ týx ne mâ ikôt abikamênh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwýr amijo akêxkam gora akamydjwýo týx, ane.

³³ Nhyr kam Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwýr, ba dja ba apymaje iprôt kêtumrêx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abîn o môr jabej akôt ibî, ane.

³⁴ Nhyr kam Jeju kum,

—Kati, ba amâ arê, Pedru. Akamât ja tâmkam ôkrênê'ânih kâr kêtri dja ga amijâ maje memâ ajêxo dja. Memâ aminêje ajêxo adjâmo amânhrut ne ikjêkêt ne memâ, “Kati, ije tâwâ pumûnh kêt”, ane. Be, dja ga â memâ ijâ ane. Ba arým amâ arê, ane.

³⁵ Nâm Jeju â Pedrumâ anen kam ajte arkum,

—Ije ôbê ar ajanor gar anhýkam amôr ne aje anhô katôk'y djâ, aparkâ 'ô byr ne o amôr kêt ne ajênh 'ô aje tur ne o amôr kêtja, djori kam ar anhô mýjja kêt? Ne kam ar anhô kwý krên djâ kêt? ane.

Nhyr ar kum,

—Kati, kam ar inhô mýjja, kam ar inhô kwý krên djâ. Me ne me ar imâ kungâ, ane.

³⁶ Nhyr kam arkum,

—Nhyr bep jakam ne atemâ. Jakam dja gar anhô katôk'y djâwâ jamâ ne ajêhdjwý'ô tun o mô. Ne anhô kâxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinôkâtiwâ ngân pânh pi'ók kaprî byn amim o 'ô byn ar o mrâ. ³⁷ Ba ar amâ arê. Arým ne me kute ibînmâ arým ijo râ:m ne jao tê. Amrêbê me kute Metîndjwýnh kabênkam ijâ pi'ók no'ôkkam kute, “Nâm me o axwen me axwemê ro'â kubî”, anhýr ja arým kator ýr. Amrêbê me kute ijâ pi'ók no'ôk ja gêdja mrâmri on kato nhyr me omû, ane.

³⁸ Nhyr ar kam kum,

—Bēnjadjwýr, omû, ota ar inhô kâxdjwa kajgo amânhrut, ane.

Nhyr kam arkum,

—Â, aj, anû, ane.

Pidjôkôkam Bâmmâ amijarêno ýr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nâm arkum “Anû” anen ate kikre kurûm katon krânhbê Oriwêre'ýr kôt ba djwýnho mô. Kute ýr aro môr tûmja ýr ne ajte aro mô. ⁴⁰ Ýr aro mônh aro bôx ne kam arkum,

—Ar Metîndjwýnhmâ amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'â ar amâ apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tēn ýro râm ne nîj. Nâm kôt ba djwýnhmâ iren tēn ýro râm ne nîj ne kônkrâo nhý. Ne kam arek Bâmmâ kabêno nhý. ⁴² Ne kum,

—Djūnwā, aje ibē ikaprija kadjar jabej on ibē kaba. Aje ibē ikapri kadjar nhyim me kute ibin kētmā ne ba amā amijarē. Nār kon, dja ga mrāmri ibē kadjar kēt jabej ba tu mrāmri itokryio itēm rā'ā. Djām ba ne ba amimar kōt ar amijo iba? Kati, akabēnkōt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyim kam kajkwā kurūm kadjy mrānh djwŷnh 'yr ruw ne kam o tŷx ne. ⁴⁴ Nhyim kam akubyn Bāmmā amijarēnho nhŷ. Kapri ra:xkam ajte akubyn pri:ne kum amikōt amijarēnho nhŷ. Kapri raxkam ne o djākam tokry. Tokry raxkam ne arŷm 'ā ngō pepeko dja. Djām 'ā ngō? Kati, kamrō ne prōto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵ Ne Bāmmā amijarēnho nhŷn kam kum amijarēn pan kajmā djan kam akubyn kōt ba djwŷnh'yr tē. Nhyim kōt ba djwŷnh arek ōto kumex. Kapri raxkam arek ōto kumex. ⁴⁶ Nhyim kam arkum,

—Mŷkam ne gar arek anhōto akumex? On ar kajmā djan Metindjwŷnhmā amijo a'wŷ. Gēdja me te ar ajaxwe'ā ar amā apnē, gar mekōt ajaxwe kēt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wŷ, ane.

Me kute Jejuo tŷm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabēno ām rā'ā nhyim arŷm me kute pa 'amŷnh ne o mōrmā arŷm 'yr bōx. Me krāpti ne me arŷm 'yr bōx. Djuda, Jeju kōt ba djwŷnhbē 12ja'ō ne 'yr meo mō. Ne kam kute o tŷm ne kute ine kaōrmā 'yr tē. ⁴⁸ Nhyim kam kum,

—Djuda, djām aje inhine kaōro atēm pro aje memā ijo atŷmmā ne ga iwŷr tē? Nā gām ajē ne ije amijo inhī ne me awŷr ibōxja ijo anhōbikwan inhine kaō, ane.

⁴⁹ Nhyim kam Jeju nhō āpēnh bu'ā ku'ēja arŷm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bēnjadjwŷr, djām ar ije kaxdjwa kajgoo me ja parmā? ane. ⁵⁰ Nhyim me ate ar'ō me'ōjamā akabē, me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax nhō āpēnh ja'ōmā akabēn toxy anen arŷm amak nhikjē ta, amak djubōk ne kuta. Nām tu amak toprik ane nhyim wānh amak tŷm.

⁵¹ Nhyim kam Jeju,

—Aje, anū, arek ar dja, ane. Ne kam amak djām djā kupē nhyim arŷm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyim kam me kute pa 'amŷnhmā 'yr mōrjamā, me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē Metindjwŷnh nhō kikretikam krākamngōnhmē mebēngēttēmā,

—Ije djām idjākinhī ne ga me aje ibīnmā iwŷr anhō kōmē anhō kaxdjwa kajgomē o mō? ane. ⁵³ Myt kunikōt ne ba me akam ar Metindjwŷnh nhō kikretikam iba ga me kam kam ijo atŷm kēt ne. Nā, mrāmri me anhō akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamāt kō tyk pyrāk. Nām pri:ne me bajo ajkamuw.

Kam ne ga me aje ipa 'amŷnhmā iwŷr mō, ane.

Pedru aminēje 'ēx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nām ā memā ane nhyim kam me pa 'amŷn kam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax nhō kikre'yr o mō. 'Yr o mō nhyim kam Pedru mekōt tē, nŷjar memā kre rax ne tē. ⁵⁵ Nhyim me arŷm Jejuo mōn o bōx, me kute pa 'amŷnhja ne me arŷm o mōn o bōx ne kam kikre nhipōkri kēnh ngrire jakam amim kuton kam 'ā anhūnho kumex. Nhyim kam Pedru mekōt tēn 'yr wadjān kam me ikō'ā nhŷ. ⁵⁶ Nhyim bēnjadjwŷr nhō āpēnh kurererja kuwy pōkmā omū ne kam 'yr tēn kam no tyn djan kam memā,

—Tāwādjwŷ ne arkōt ba, ane.

⁵⁷ Nhyim kam Pedru aminēje 'ēx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tāwā pumūnh kēt, ane.

⁵⁸ Nhyim adjynkēt ne me'ō mydjwŷ 'yr bōx ne omūn kam kum,

—Gadjwŷ ne ga abē ō āpēnh'ō, ane.

Nhyim kam kum,

—Kati, arkati. Ibē ō āpēnh kētē, ane.

⁵⁹ Nhyim 'ātūm nhyim ajte me'ō myjadjwŷ 'yr bōx ne 'ā no tŷx mex ne 'āno djan memā arēn memā,

—Mrāmri ne tāwādjwŷ arkōt ba. Kubē pyk-abē Garrēja kra'ō, ane.

⁶⁰ Nhyim kam kum,

—Kati, ije akabēnwā mar kēt. Ije akabēnwā mar prām kētkumrēx, ane. Ne kam kabēno yr rā'ā nhyim 'ā ōkrēnē'ānh kā. ⁶¹ Nhyim kam Bēnjadjwŷr 'yr akēx ne omū. Nām ar aktā aben pumū. Nhyim kam arŷm Pedru Bēnjadjwŷr kabēn ma. Kute anhŷr djwŷnhram kum kabēn jarēnh ja ne arŷm kuma. Kute kum,

—Akamāt ja tāmkam ōkrēnē'ānh kār kētri dja ga aminēje ajēxo amānhkrut ne ikjē kēt ne memā, “Kati, ije tāwā pumūnh kēt”, anhŷr ja ne arŷm kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kapri raxkam ne mŷr rax ne.

Krākamngōnh kute Jeju'ā bēno bikēnho ām.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyim me kute Jeju pumūnho ku'ēja kam bēno ajkēn tak ne. ⁶⁴ Nām me no'ā pron kam apŷnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ō kute akurwanhjakōt omū. Goja tu aman me imā arē, ane. ⁶⁵ Nām me pri:ne o ajkē. Nām me aprŷ:o kumex.

Me rūnh kute Jeju axwe jabej kukjē.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyim arŷm akati nhyim kam me bē idjaer bēngētmē me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē me kute Mōjdjē kukrādja mar djwŷnhmē, me ta ne me aben pydjān amiwŷr Jeju 'uw. Nhyim kam me

me'yr Jejuo mōn o bōx ne me kabem kudja.

⁶⁷ Me kabem kudja nhyem me kum,

—Goja on me imā amijarē. Djām abē me babē idjaer nhō Bēnjadjwýrbē kumkati, nēn? Goja on me imā amijarē, ane.

Nhyem kam memā,

—Got ba ren me amā amijarē ga ren me amim imar kētkumrēx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwý me akukij ga ren me imā arēnhwā kēt ne. ⁶⁹ Nhyem bep jakam gēdja ba on Metīndjwýnhn pymati djubók'ānh nhý. Ba ije amijo inhī ne ibēnjadjwýr raxkam gēdja ba ubók'ānh nhý, ane.

⁷⁰ Nhyem kam me kunī kukij ne kum,

—Djām abē Metīndjwýnh kra? ane.

Nhyem kam memā,

—Āā, kōt ne ga me aje arēnhwā, ane.

⁷¹ Nhyem kam me abenmā,

—Bir be, arým ta kute amijo Metīndjwýnhja ma. Mýj kadjy dja gu me ajte me'odjwý kukij? Kati, ta ne arým amijarē gu me arým kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjēr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhyem kam me rúnhja eku:n kajimā djan mūjar Piratu'ýr o mōn o bōx. ² O bōx ne kam Piratamā Jeju kāmex jarēn kum,

—Ē, tāmja ne axwere. Tāwā ne ar me ibē idjaer noo biknoro ba. Ba meo tým ne awýr o mō. Nām we me imā, “Kwārik wānh ga me bēnjadjwýr raxbē Xedja me kunīmā ýr djwýnhmā pi'ók kaprī nhōr kēt”, ane. Ibē me anhō Bēnjadjwýrbē kumkatikam gēdja ba ipymao ar me apytān me ajo iba, ane. Nām we ā me inoo biknoro ane, ane. Nām ā me Jejuo 'exo ane.

³ Nhyem kam Piratu Jejumā,

—Djām abē mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax? ane.

Nhyem kam kum,

—Āā, kōt ne ga me aje arēnhwā, ane.

⁴ Nhyem kam Piratu me kadjy Metīndjwýnhn mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me krāptimā, —Nā bām te kukij. Ajmā kute kēt. Axwe kētkumrēx, ane.

⁵ Nhyem kam me mā kum 'ā apnē. Kum 'ā apnē:n kum,

—Kati, nām prīne aben kadjy memā 'ēx mō. Nām Garrēja kurūm tēn Djudējakam bōx ne aben kadjy memā 'ēx. Nām krī 'ókam bōx ne aben kadjy memā 'ēx. Ne ajte amū krī 'ókam bōx ne aben kadjy memā 'ēx. Ne ajte amū 'ókam bōx ne aben kadjy memā 'ēx. Ne jakam arým bōx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjēr.

⁶ Nhyem Piratu me kabēn ja man kam abej me kukij ne memā,

—Djām Garrējakam me kra'ō? ane.

⁷ Nhyem me kum “Āā” ane. Garrējakam me ja nhō bēnjadjwýr nhidjibē ne Erodji. Ajbir Djeruxarēkam bōx. Kam ne Piratu Erodji'ýr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjērma. Jejubē Garrēja krakam ne kum ano. Nhyem me arým 'ýr o bōx.

⁸ Nhyem Erodji Jeju pumūn kam kīnhkumrēx ne. Amrēbē ne Jeju'ā ujarēnh man kam te kute tāri omūnh prāme. Nhyem kam me arým 'ýr Jejuo mōn o bōx nhyem kam kīnhkumrēx ne. Kute kum mýjja pumūnh kēt'ō nhípēx nhyem kute omūnhmā ne bit 'ā kamnhīx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjēr krāptī ne. Nhyem mrāmri bēn kēt mex ne dja.

¹⁰ Nhyem bep me kadjy Metīndjwýnhn mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē Mōj djē kukrādja mar djwýnhmē ne me Jeju kuri ku'ēn kam mā kum arē. Kum kātām jarēnh ku'ē. Djā nām me akrānmā kum arē? Kati, nām me tu Erodjimā Jeju jarēnhō bē: ne. ¹¹ Nhyem kam Erodji ō krākamngōnhremē ro'ā Jeju japrý ne 'ā keket ne kam kum me bēnjadjwýr ká jadjan kam akubyn ajte Piratu'ýr ano nhyem me ajte akubyn 'ýr o mōn o bōx.

¹² Nhyem Erodjimē Piratu ar myt tām kam abeno ōbikwa. Jejukōt ne ar abeno ōbikwa. Amrēbē ne arkum aben kurē ne kam ajbir arým Jejukōt abeno ōbikwa. Piratu kute Erodji'ýr Jeju janorkam ne ar arým abeno ōbikwa.

Piratu kute Jeju bīn kadjy memā kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyem me akubyn Piratu'ýr Jejuo mōn o bōx. O bōx nhyem kam Piratu me kadjy Metīndjwýnhn mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me kute meo ba djwýnhmē me kātāmmē meo akprōn kam memā,

¹⁴ —Ē, tām ne ga me iwýr o mōn o bōx ne kam imā, “Tāmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipókri kukij, nhyem ajmā kute kētkumrēx. Mexkumrēx. Nā gām me ajēx ne arīk kāmex jarē. ¹⁵ Nhyem Erodjidjwý te ikudjwa kukij nhyem mexkumrēx. Ga kute ajte akubyn me bawýr anorja pumū. Be, mýj kadjy dja ba kubí? Ije bīn prām kētē. ¹⁶ Kam dja ba tu kaprēprēk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyem kam me kunī axikōt kum 'ā àpnēnhō kumex. Ne kum,

—Kati, on o tēn abīn me imā Baraba bōm amē, ane.

Nām Piratu me kute Metīndjwýnhn me irōbē mrānh nhō akati mar kunīkōt me pýnh ne bōm me rēnhō tē. Me axwe nhyem kute mebē ijēja ne bōm me rēnhō tē. Baraba ne axwekumrēx. Nām me bēnjadjwýr kadjy memā 'ēx nhyem me me bēnjadjwýr'ýr prōt ne, nhyem ta adjwýnhdjwý me kwý pa. Tām ne Piratu kubē ijē. 'Ā ne me ku'uw ne kum, —On rūm tāwā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰ NhyM Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabën ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ NhyM me kãj bê: 'ã kum apnën kum,
—On pïte'y'ã anhô. On pïte'y'ã anhô, anhÿro kumex.

²² NhyM kam ajte memã,

—Tô mÿkam? Mã ne kute dja ba kubï? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhyM axwe kêtukumrëx. Kam ne ba ije bïn prãm kêtë. Dja ba tu kaprëprëk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arÿm ajte te memã ane.

²³ NhyM me mã 'ã kum apnë. Nãm me kãj bê kum 'ã àpnëno kumex ne kum,

—On pïte'y'ã anhô, on pïte'y'ã anhô, ane. Nãm me tÿxo Piratu jakrenh mex ne prïne kabëno katy. ²⁴ NhyM kam me umaje "Ã" anen tu memã kanga. ²⁵ NhyM me'õ kute bënjadwÿr kadjy memã 'ëx ne ta kute me kwÿ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã "Me imã Baraba bõm amë", anhÿr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krãkamngõnhre kute Jeju bïnmã memã kanga. Me kum kurëkam ne me 'ã Piratumã apnë, kute bïnmã. Nãm me kum 'ã àpnëno katyk mex ne. NhyM kam arÿm me kute bïnmã memã kanga.

Me kute pïte'y'ã Jeju nhõ.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ NhyM kam krãkamngõnhre arÿm o mõ. O mõ nhyM kam me'õja tën me kajpa. Me'õ nhidjibë Ximão, pykabë Xireni kra'õ. Arwã kurÿm ne tën me kajpa nhyM me pa 'amÿn ikreikam pïte'y'ã djin kam kum,

—Kum amÿ, ane.

NhyM kam kum kumÿn o Jeju katën o mõ. ²⁷ NhyM me itepato kõt mõ. NhyM me niredwÿ kõt mõ. Mõrkõt abej mÿr mõ, kãj bê abej ãmra mõ. ²⁸ NhyM Jeju me'ÿr akëx ne memã,

—Ë, àpnhÿre ar, Djeruxarëkam me kra, kwãrik wãnh ga me ijabej amÿr kët. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ï meo bikënh djã nhõ akati me awÿr bõx. Dja me awÿr bõx nhyM me abenmã, "ÿ, me nire kra këtja ne me mrãmri kïnhkumrëx. Ne me kute kra jamÿnh këtjdwÿ kïnhkumrëx. Ne me kute krao kaõr këtjdwÿ kïnhkumrëx", ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

³⁰ "Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã, 'On amrë me inhyby arõrõk ne me inhimex', ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã, 'On amrë me inhyby arõrõk ne me ijo apdju', ane."

³¹ Ga me kute ã pï ngoo anhÿrja pumÿ. Godja arÿm pï ngrã nhyM mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêtukumrëx ne itokry rax ne. NhyM bep mrãmri me axweja,

mã dja Metïndwÿnh me on, Djeruxarëkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikënh djã nhõ akati djwÿnhràmm ã memã arënhõ anen ta amijaxwe kët'ã pï ngo jakren me axwe'ã pï ngrã jakre.

³² NhyM me amë ar kãtãmja Jejukõt aro tẽ, me kute pï'ã Jejukõt ar nhõr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumë ro'ã ar parmã aro mõ. ³³ Aro mõn aro bõx. Krãnhbë me krã'ÿr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apÿnh pïte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamõ iten kam kãjmã krekam ar umjuw. NhyM arÿm ar arij. Jeju õkredjakõt wajët nhyM aktã ar axweja ijën o wajët. ³⁴ NhyM kam Jeju me nëje Bãmmã kabën ne,

—Djũnwã, dja ga tu imar krãtan mekam angyrk kët. Me kute ibïnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibïnja ne me kute gu bakukràdjã mar kêtukumrëx, ane.

NhyM kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apÿnh kute kã jamÿnh kadjy kën kryre rë. Me kute ari kën kryre rënhkõt ne me amijo kubëkã pytãn amÿ.

³⁵ NhyM me kunï no ma mõn Jeju pumũno dja. NhyM me bënjadwÿrdwÿ aprÿo dja. Nãm me abenmã,

—Amübit ne me utã. Goja gë ta amiptã. Goja gë Metïndwÿnh kute anor nhyM kubë me banhõ Bënjadwÿrbë kumkatikumrëx jabej goja on amiptã, Metïndwÿnh kute amijo utãr jabej goja on amiptã, anhÿro kumex.

³⁶⁻³⁷ NhyM me krãkamngõnhredwÿ 'ã keket ne aprÿo kumex. Nãm me 'ÿr bõx ne kum pidjõ kangõ kadjã bën kum,

—Ajrã, goja on amiptã. Goja abë mebë idjaer nhõ bënjadwÿr rax jabej goja on amiptã, anhÿro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi'õk no'õk nhipëx ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebë idjaer nhõ bënjadwÿr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imõkri kunhõ. ³⁹ NhyM kam me kute Jeju nhikõ'ã amë ar axwe nhõrja ikjãja Jeju japrÿo wajët. Ne kum,

—Goja abë mebë idjaer nhõ Bënjadwÿrbë kumkatikumrëx ne goja on amiptãn ar badjwÿ ar ipytã, ane.

⁴⁰ NhyM kam ikjãja kum bën tÿx ne kum, —Kwãrik wãnh. Birãm amã Metïndwÿnh puma kêtukumrëx. Me kute gwaj bajanhõr ga arÿm gadwÿ atyk 'ÿrja pumÿ ne kam ajmãn amã Metïndwÿnh puma kët mex ne. ⁴¹ Mrãmri ne me kute arÿm gu babïnmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrão baba nhyM arÿm me kute pãnh gu babïnmã. NhyM bep tãmja ne kute ajmã mÿjja 'õo kêtukumrëx, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhõ me ja kunï kadjy abënjadwÿr ne aje ar meo abakam gora badjwÿ ima, ibiknor kët kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyam kam Jeju kum,

–Myt ja tãmkam dja gu baro'ã kãjkwakam Ibhãmh nõh pyka'y'r bõx. Mrãmri ne ba arým amã ikabên pydjïn arê, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhyam arým kãjkwa nhípõkri myt nhý. Nhyam kam tu akamat kô tyk ne. Pyka kunikôt me'ã akamat kô tyk ne, arngro kêtumrêx ne. Nãm me'ã akamat kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arým ajte kãjkwa no pôt ne. Arým ajte myt kato. Nhyam arým Metĩndjwýnh nõh kikreti kadjwýnhbê kubêkãtija ta amikadjõ. Nãm kõnh e ty:k ane. ⁴⁶ Nhyam kam Jeju Bãmã amijarê. Kãj bê kum amijo akij ne kum,

–Djũnwã, ba wãm awýr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty. ⁴⁷ Nhyam krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nõh bẽnjadjwýr Jeju tykkôt omũn kam Metĩndjwýnhmã rax jarê, ne,

–Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrêx, ane.

⁴⁸ Nhyam me itepato kute Jeju tykkôt omũnhmã mõrja arým mýjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkôt titiko mõ, őrkwã'y'r binhirênh mõ. ⁴⁹ Nhyam bep õbikwa kunimê, Garrêja kurũm me nire kôt mõrjamê, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27:57; Mak 15:42; Dju r 19:38

⁵⁰⁻⁵² Nhyam kam me'õ nhidjibê Jõdje ne Piratu'y'r tẽ. Mebê idjaer nõh kr'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekôt mrã. Kabên mexkumrêx, katãt ne mrã. Nhyam me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhý nhyam kam te nêje me kukrã. Atemã ne kabên. Me ja kabênkôt kabên kêtê. Nãm amim Metĩndjwýnh kamnhĩx ne. Metĩndjwýnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'y'r tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjãrmã ne 'y'r tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhyam kam kum "Ã" anen kam kum kanga. Nhyam kam pĩte'y'y'r tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kênkrekam adjã. Me kute kênkre kakrwýnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêtumrêx. Kam ne adjã. ⁵⁴ Pi'õk rãrãr nêje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon õ mýjja kupênhõ kumex. Pi'õk rãrãr kêtiri õ mýjja kupênhõ kumex. Akati jakam ne adjã.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhyam me nire Garrêja kurũm Jeju kôt mõrja mekôt mõn omũ. Nãm me kute kênkrekam adjãrkôt omũn kam akubyn őrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjý djãmê pidjý nhĩnmê kubyn abenkam o akãn kam kadjy kudjý. Nhyam pi'õk rãrãr nhyam

arým me nire tyk djã kêtõ kumex, Mõjdjê kukrãdjãkõt ne me pi'õk rãrãrkam tyk djã kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam arým pi'õk kamrêk. Nhyam ar nire kry:rãm kô rã'ã kute me kudjý djã abenkam o birênh ne irja byn 'y'r o mõ, kênkre'y'r o mõ. Ar kute kênkrekam adjãrja'y'r o mõ. ² Nãm ar bit Jeju'y'r o mõ, ar kute o kudjýmã ne ar bit 'y'r o mõr kajgo. Nhyam arým me kute kênpotio 'ã ijêja arým amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'õ ne o mõn kudja nhyam dja. ³ Nhyam ar nireja 'y'r mõn kênkremã wangij ne kam te Jeju nõr djã kamũ nhyam nõr kêt ne.

⁴ Nhyam ar te kute mýjja'õ marmã o dja nhyam adjynkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. O kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja. ⁵ Nhyam ar te tĩn prãme ne rõrõk ne ponh ne ikwã. Nhyam kam arkum,

–Mýkam ne gar me tykkam me'õ akubyn tĩnja jabej mõ? ⁶⁻⁷ Ê, ar nõr kêtja pumũ. Arým ne akubyn tĩn ne kato. Djã ne gar kabênja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, "Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhyam me pĩte'y'ã inhõ ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itĩn ne", ane, ã ar amã ane. ã ar amã ane gar ajte abej mõ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhyam kam ar nire arým Jeju kabên ja ma. Kabên ja man kam akubyn kênkre kurũm mõ. Mõn bõx ne kam Jeju kôt ba djwýnhmã mýjja kunĩ jarê. Kôt ba djwýnhbê 11mê õbikwaja kunimã mýjja jarê. Marij Madarenamê Djõwanãmê Xijagu nãbê Marijmê ar ro'ã mõrjamê. Ar ja ne Jeju'y'r mõn te nõr djã kaprãn bõx ne memã arê, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã arê. ¹¹ Nhyam bep nãm me ate krã. Nãm me o kabên kajgon kam tu ate krãn amim kamnhĩx kêt ne. ¹² Nhyam bep Pedrubit ne ekrux ne kãjmã djan kam kênkre'y'r prõt ne 'y'r bõx ne kam te 'ã ibõn ýmkjêro nõ. Te abej rĩto nõ. Nhyam kupu djãbit ate nõ. Nhyam omũn kam akubyn tẽ, te kute amikam mýjja'õ marmã umar tẽ. Tẽn őrkwãkam bõx.

Imau'y'r Jejukôt ba djwýnh tẽ nhyam ar nokam amirõt.

Mak 16.12

¹³ Nhyam myt tãmkam kôt ba djwýnh amãnhkrut ne krĩ ngrire 'õ'y'r tẽ. Krĩ ngrirebê Imau'y'r ne ar tẽ. Djãm mũjar got. Tãm ne ja. Djeruxarê kurũm pry'ã akrebê 11 kiometu 'y'r ne ar tẽ. ¹⁴ Ne kam abenmã kabên tẽ, abenmã Jeju bĩnmê mýjja ja kunĩ

jarēnho tē. ¹⁵ Abenmā arēnho tēm rā'ā nhyim Jeju arkôt bôx. Arkôt bôx ne arým ro'ā mō. ¹⁶ Nām ar omūnh kajgo. Bārām mýjja ne ar no'ā nhyim ar te kute omūnhmā. Jeju ta ne aminēje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ –Ije tō mýj ne gar abenmā arēnho tē? ane.

Nām arkum kabēn nhyim ar tēm týx katikôt djan kam kaprīre, nokre kaprīre ne dja. ¹⁸ Nhyim kam ikjēja idjibē Kreôpa kum, –Ije birām apydji ne ga aje mýjja mar kêt, mýjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarēkam me kunī ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyim kam kum,

–Ije nhyim mýj nā? Nhyim mýj ne gar abenmā arēnho tē?

Nhyim amē ar ja kum,

–Ije tō gēt Nadjarekam me kra'ô nhidjibē Jeju. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh'ô. Kabēn mexkumrēx. Nām katāt memā Metīndjwýnh kukràdjā'ā ujarēnh mexkumrēx ne. Ne ar memā mýjja pumūnh kêt kwý 'yro ba. Mýjja kwý nhípēx mexkumrēxo ba. Kam ne Metīndjwýnh kam kīnhkumrēx nhyim me kâtāmdjwý kam kīnhkumrēx.

²⁰ Nhyim bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē me banhō bēnjadjwýrmē, me ja ne me me kute bīnmā memā kanga nhyim me pite'ykam kubī. ²¹ Ý, kute me bakurē djwýnhbē me bapytārmā, me babē idjaer pytārmā ne bar bajbit amim kamnhix ne, nhyim arým ty. Nām me arým kubī nhyim kam arým 'ā akati amānhkrut ne ikjêkêt. ²²⁻²³ Nhyim ar nire ar ikôt Jejumā àpēnhja ar ijaē. Kry:rām ne ar kēnkre'ýr mōn te abej ne kam akubyn bôx ne kam we ar imā, “Arým ne bar mýj me'ôja pumū. Birām kadjy mrānh djwýnh got bar omū. Nhyim ar imā, ‘Jeju ne arým akubyn tūn ne’, ane.”

Nā, nām ā ar nire ar ijaēro ane. ²⁴ Nhyim kam ar ijō kēnkre'ýr tēn te kam abej. Nhyim kēnkre kaprý ne. Mrāmri ne ar nire kôt arē. Nhyim bep Jeju ta ne amirīt kēt kumrēx, ane. Ā kum ane. Nām ā Jeju kôt ba djwýnh Jejuo atemā me'ôn ā kum kabēn ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju ta arkum,

–E kum ar ano kêt. Mýkam ne amrēbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh me amā mýjja ja jarē ga me tu amim mar ne amijamakrekam kunī nhôr ne ar o aba kêt ne. ²⁶ Mrāmri ne arým Bēnjadjwýrbē kumkati tokryn arým kākjamā tēmmā. Amrēbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute arēnh kôtō. Dja tokry kumrēx ne kam arým bēnjadjwýr rax kadjy kākjamā tē, ane.

²⁷ Ne kam prīne arkum Metīndjwýnh kabēn'ā ujarēnh tē, Metīndjwýnh kabēnkam ta amijā ujarēnhja ne kunī arkum 'ā ujarēnh tē. Nām Mōjdjē kumrēx memā 'ā pi'ók no'ókmo krax nhyim kam atāri Metīndjwýnh

kabēn jarēnh djwýnh memā 'ā pi'ók no'ók ne. Nhyim kam ta amijā ujarēnh tēm tāmātā ī amū 'ā ujarēnh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhyim kam ar ro'ā mō. Ar krī'ýr tēmja'ýr ne ar ro'ā mōn kam arým tēpo mō. Nhyim kam bit Jeju mā tēmmā. Nhyim ar kabēno nē ne kum,

–Jānh ar inhūrkwākam ar inhikō'ā nō. Arým ne apajrūm myt nhý. Arým akamāt 'ýr, ane.

Nhyim kam tu arkôt wadjā. ³⁰ Ne kam bit ô kwý krēnmā nhý. Ô kwý krēnmā nhýn kam djwý byn Metīndjwýnhmā amikīnh jarēn kam ipōn arkum kungā. ³¹ Nhyim kam ar amak e tyk anen arým Jeju ma nhyim kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhyim kam ar abenmā,

–E kum tām. Ga pry'ā kute gu bamā Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ók jarēnho tēm gu bakīnh ne bakrākā 'ô nhýnhja pumū, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekrux ne kāmā djan kam ajte akubyn Djeruxarēmā tē, Jeju kôt ba djwýnh'ýr tē. Jeju kôt ba djwýnhbē 11mē ôbikwamē ne ar ro'ā aben pydjīn nhý. Nhyim kam ar ar ja'ýr bôx. Bôx nhyim ar aben pydjīn ýr ja ar kutā arkum arē,

–Mrāmri ne arým Bēnjadjwýr akubyn tūn ne katon Ximāomā amijo amirīt ne, ane. Ar kutā ne ar arkum arē.

³⁵ Nhyim kam ar nīnh tēmjadjwý amipānh arkum arē. Pry'ā ar tēm nhyim Bēnjadjwýr Jeju arkôt bôx ne ro'ā mōr ne kikrekam ýr nhyim kute djwý nhípōnh ne 'ā Metīndjwýnh 'wýr ne arkum ôr nhyim ar kute kôt kum kator ja ar amipānh arkum arē.

Kute kôt ba djwýnhmā aminhī kamjýr rā bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nām ar arkum arēnho ām rā'ā nhyim Bēnjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipōkri dja. Ar ipōkri djan arkum,

–On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhyim kam ar tūn prām ne kum uma: ne. Nām ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne. ³⁸ Nhyim kam arkum,

–Mýkam ne gar amikam atīn prām ne anhōkre kadjwýnhbē amim, “Mýj ne ja? Birām me karō ne ja”, anhyōro akumex? ³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kaxirāx djwakreja pumū. Ba. Atemā me'ô kêt. Gop ar ikupēn ipumū. Djām ā me karō kute anhyr? Me karō ā kute anhyr kêt. Gop ar inhīmē ijija pumū. Djām me karō ā 'imē ī kute anhyr got, ane.

⁴⁰ Ā arkum anen kam arkum amin-hikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhyim ar omūn kam kīnhkumrēx ne. Ne kam kīnhkam amim,

–Ije, djām tām? Kati, atemā me'ô. Nār kon tāmý, anhyōro kumex. Nām ar kīnh rax ne

kam te kute marmã o dja. Nhyim kam Jeju arkum,

—Djori mỳjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhyim kam ar kum tep djār kwỳ tan kungã nhyim kubyn kukrē. Nhyim ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nhyim kam arkum,

—Ë, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nã bãm anhyr djwýnhràim ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ. Mòjdjēmē me Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijã pi'òk no'òk nhyim me ijã ngrerdjwý 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhyim arým apòx gar arým omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarēnho tēn kadjy ar amak bô nhyim ar kam kuma. ⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkkam ne, “Bēnjadjwýrbē kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjē kēt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kãj bē 'ã ujarēnh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx gē Metĩndjwýnh me axweo aknon mekam ngyrk kēt. Djeruxarēkam dja me memã arēnhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunĩkôt memã arēnho ajmã. Nãm ã me anhyr djwýnhràim Metĩndjwýnh kabēnkam 'ã pi'òk no'òko ane. ⁴⁸ Nhyim arým apòx gar ga anoo prĩne omũ. ⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karō jano. Ibãm kute ar amã kabēn pydjĩn arēnhja tãm, kute ar amã Amikarō jarēnh tãm dja ba amrē ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbē Djeruxarēwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arým ar awýr bôx. Dja kãjkwa kurũm ar awýr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarēnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kãjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbē Betanhamã aro mōn aro bôx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bôx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne.

⁵¹ Arkum kabēno ãm rã'ã, tu kabēn konenh mebē kãjkwamã wabin kam arým kãjkwakam ò pykamã bôx.

⁵² Nhyim kam kôt ba djwýnhja kum mex, rax jarēnho kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmã arým mōn bôx. Kĩnhkumrēx ne mōn bôx. ⁵³ Ne kam Metĩndjwýnh nhō kikretikam ar mã Metĩndjwýnhmã mex, rax jarēnho ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarënh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarë. Jeju kute amijo ĩ ne rwýk kētri Bämmë ro'ã kâjkwakam ar bari kumrëx memã arë. Ne kam atãri Jeju kute amijo amirít ne kute meo mex ne kute memã amikabën jarënh ja'ã ujarënh tēn àbir djãmã kumë. Nãm prïne gwaj bamã Jeju kabën jarë. Jeju kute kukràdjã'ã mýjja jakre kunĩ ne arë. Me kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx ne kam tĩn rá'ã rá'amã ne gwaj bamã arë.

Djuãomë kamybë Xijagu ne Ar kubë tep pynënh djwýnh nhyh Jeju arkum kabën nhyh ar tu mýjja kunĩmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamēnh rá'ã nhyh Jeju wabi. Nhyh memã Jeju jarë nhyh me kôt kum kurën pa 'àbyn apëxtimã kumë. Kamã ne ajte memã *Mýjja Apõx Kētri Kukãm 'ã Ujarënh* jadjwý'ã pi'ók no'ók ne.

*Me'õ nhidjibë kabën'ã ujarënh kadjy ne ja.
Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2*

¹ Mýjja kunĩ kētri ne arým me'õ nhidjibë Kabën. Me'õ nhidjibë Kabën kâjkwakam Metĩndjwýnhmë ro'ã nhýn adjwýnhdjwý kubë Metĩndjwýnh. ² Ta ne mýjja kunĩ kētri Metĩndjwýnhmë ro'ã nhý.

³ Kubë ne mýjja kunĩ nhípëx djwýnh. Ne ren kêt nhyh ren mýjja katorjadjwý kunĩ ren kêt kumrëx. ⁴ Me'õ nhidjibë Kabënjabë ne mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrëx. Ne kam kôt kute mrãmri ne me kurwý djã pyrãk. Ga, ngõnhpók kute akamat kô tyk kurwý nhyh me kute akamatkam mýjja kunĩ pumũnh ne katãt mrãnhja pumũ. Me jadjwý ne me axwen kam mrãnh punu. Nhyh kam me memã me'õ nhidjibë Kabënja'ã ajarë nhyh me kwý arým amim tu markumrëx. Kubë mýjja kunĩ tĩn djwýnhkam ne me kwý amim tu markumrëx ne kam arým axwe kêt ne katãt amijo ba. ⁵ Ga, akamat kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me kwý jadjwý ne me axwen ba punu. Nhyh kam me memã me'õ nhidjibë Kabënja'ã ajarë. Memã 'ã ajarë nhyh me axweja kute akamat kô tykkam baja pyrãk ne me amim mar kêt.

⁶ Be, atemã me'õbë ne Djuão. Ngõmã me angjēnh djwýnhja. Metĩndjwýnh ne Djuão jano nhyh arým kukwakam ujarënh tē.

⁷ Me'õ nhidjibë Kabënja kute mrãmri ne me kurwý djã pyrãk nhyh Djuão arým 'ã ujarënh tē. Kôt me kunĩ kute tu amim me'õbë Kabënja markumrëx kadjy ne 'ã ujarënh tē. ⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwý djãja pyrãk? Kati. Kukãm kute 'ã

ujarënh kadjy ne tē. ⁹ Me'õ nhidjibë Kabënja ne mrãmri kute amijo ba mexkumrëx ne katãt kute memã kabën jarënhkumrëx. Nãm me kunĩmã arënhkumrëx. Kute mrãmri ne me kurwý djã kute memã pry kurwý pyrãk.

¹⁰ Me'õ nhidjibë Kabënja ne amikadjy me kunĩ nhípëx ne tũmrãm me'ýr bõx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhípëx. Nãm te me ipëx ne te me ro'ã ar ba nhyh me kute amim mar kêt. ¹¹ Õ me wýnh'ýr ne bõx nhyh ò me wýnh kute o aminhõ bēnjadjwýr kêt. ¹² Nhyh be, me kwý ne me apýnh ĩ djãri arým o aminhõ bēnjadjwýrkumrëx. Me ja ne me me'õ nhidjibë Kabënja'ã amim,

—Mrãmri ne kubë Metĩndjwýnh Krakumrëx, ane. Nãm me amim anen arým o aminhõkumrëx. Nhyh kam arým apýnh me ĩ djãri memã kum,

—Mrãmri ne arým abë Metĩndjwýnh Krakumrëx, ane. ¹³ Mebë Metĩndjwýnh krakam arým umar djã ny. Umar djã nyo kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Djãm me ny kute me niremã kra jadjwýrkôt me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me ny kute me nireo ikwã prãmkôt ne me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me kute kra'ã amim karókôt me umar djã ny? Kati. Metĩndjwýnh kute memã amak bõnhkôt me umar djã ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibë Kabënja ne arým amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prïne mexo umakôt omũnhõ iba. Bãm pyma o ne uma. Kubë Metĩndjwýnh Kra djwýnh. Pydjĩ. Kam ne prïne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrëx* ne kabën pýnh ne arën me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngõmã me angjēnh djwýnhbë Djuão ne kãj bē 'ã ajarënh memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarënh 'ã ar amã, “Me'õ dja ikôt bõx. Nãm raxo katãt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrëbë: ikētri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katãt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ne. ¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmë me bakunĩo djuw mexo nhý. ¹⁷ Mõjdjē ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katãt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhyh be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabën pýnh ne arë. ¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bämmë ro'ã ne nhý. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarë.

Djuão kute memã amijarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarëkam mebë idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy

* 1:14 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyh pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kētmã nhyh ta arým tu kum me kaprĩ.

Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebé Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhyr me arým 'ýr mō. 'Ýr mō:n kam arým 'ýr bōx ne kum,

–Mýj me ajō ga nā? Djām abē me inhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu? ane. ²⁰ Nhyr Djuão memā 'ēx kēt ne mrāmri tu memā arēnhkumrēx ne memā kum,

–Ba ibē Kritu kēt. Metĩndjwýnh kute ijā me ō Bēnjadjwýrbē kumkati mēnh kēt, ane.

²¹ Nhyr me kum,

–Be, abē Kritu kētkam mýj me ajō ga nā? Djām abē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh? Djām abē Erij? ane.

Nhyr memā kum, “Kati”, ane.

Nhyr me kum,

–Metĩndjwýnh kute me imā kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō janormā. Djām ga? ane.

Nhyr memā kum, “Kati”, ane.

²² Nhyr me kum,

–Bir, dja ga me imā amijarē. Me ije memā akabēn jarēnh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memā akabēn jarēnh nhyr me kute amar kadjy on me imā amijarē, ane.

²³ Nhyr memā kum,

–Be, amrēbē: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij ijā kabēn jarēn me bakukāmāremā kum,

“Kapōt kukritkam dja me'ō kàj bē me akren memā kum,

'Bēnjadjwýr djwýnh kutēp wānh ajaxwemā anhiren kum amex. Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwýr rūnhmā katāt pry jadjwýr nhyr mexja pyrāk. Dja gar ā kutēp amexo ane”, ane.”

Ba ijā ne Idjaij memā ane, ane. Djuão ā memā ane.

²⁴ Be, mebé idjaer rūnh kute Djuão'ýr me kwý janorja, kute kukjêrjabē ne mebé pardjēu. ²⁵ Djuão amijā memā ane nhyr me kum,

–Be, abē Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu kēt ne abē Erij kēt ne abē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō kēt ne kam Metĩndjwýnhmā ngōmā me angjēho aba. Mýkam? ane.

²⁶ Nhyr memā kum,

–Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwýnhmā me arēnh kadjy ba ngōmābit me angjēho iba. Ikajgo nhyr be, me'ō rax arým bōx. Ne kam ar me banhipōkri ba ga me aje mar kēt.

²⁷ Tāmwa 'ā ne ba me amā, “Me'ō gēdja ikōt bōx. Nām raxo katāt ijakre”, ane. Bām te irax ne 'ā inhībōn ije kum parkā 'āpre bōnh ne o itēm prāmje. Be, ām irax ba ren arým kum apē. Nhyr be, kati. Ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Nām ā Djuão memā ane.

²⁸ Ngō raxbē Djodāo nhikjê'ā krībē Betanhakam ne ā memā ane. Ngōmā kute me angjēnh djākam ne ā memā ane. Djeruxarē kurūm me bōxjamā ā ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwýnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhyr kam arým akamāt ne akati. Nhyr Djuão ar jānh dja nhyr nūnh Jeju Djuão kutā tē. Nhyr omūn 'ā memā kum,

–Ota, Metĩndjwýnh nhō Mrykí'ātomti jabatānh ny tē. Tām ne Metĩndjwýnh me bawýr ano nhyr me kute bīn nhyr kute me kunī jaxweo pānhmā. ³⁰ Tāmwa 'ā ne ba ar amā, “Me'ō dja ikōt bōx. Nām raxo katāt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrēbē: ikētri ar ba tūm. Kam ne raxo katāt ijakre”, ane. ³¹ Be, djām ba ne ba amrēbē nokre pumū? Kati. Ije amrēbē omūnh kēt. Metĩndjwýnh kabēnkōt ije me abē idjaermā Kritu'ā idjuarēnh ga me aje marmā. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmā ne ba ngōmā me ajangjēho iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memā kum,

–Djām amrēbē ije nokre pumūnh got? Kati. Metĩndjwýnh amrēbē ngōmā me angjēnh'ā imā karō. Ne kam ije Kritu nokre pumūnh kadjy ta ajte imā, “Be, me'ō'ā dja Ikarō ruw ne arek kam nhý ga omū. Tāmja ta gēdja memā Ikarō jano nhyr arým meo ba”, ane. Kute imā anhýr kōt ne ba kam arým nokre pumū. Metĩndjwýnh Karō kute tut pyrāk arým Jeju'ā ruw ne arek kam nhý ba arým omūn kam nokre pumū. ³⁴ Ije nokre pumūnhkam ba arým memā arēnhkumrēx ne memā kum, “Be, mrāmri tāmwbē Metĩndjwýnh Krakumrēx”, ane. Jeju kutā tēmkam Djuão ā memā ane.

Ar kumrēx kute Jeju kōt amijo bikamēnh'ā ujarēnh.

³⁵⁻³⁶ Nhyr kam ajte akati nhyr Djuāomē kōt ba djwýnh amānhkrut ar Jeju tēmkōt omūnh dja nhyr arým arkum,

–Ota, Metĩndjwýnh nhō Mrykí'ātomti jabatānh ny tē, ane. ³⁷ Nhyr Djuāokōt ba djwýnh ar kuman mā Jeju kōt ajkamē.

³⁸ Nhyr Jeju ar 'ýr akēx nhyr ar kōt tē nhyr ar omūn arkum,

–Mýj nā? Mýj ne gar amā kīnh ne ikōt tē? ane.

Nhyr ar kum,

–Rabi, nhýnh ne ga anhūrkwāja? ane. Ujarēnh djwýnh'ā ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nām ar ūrkwā jabej kukij nhyr arkum,

–Amrē ar ikōt tēn omū, ane.

Nhyr ar arým kōt tē. Kōt tē:n arým ūrkwā'ýr bōx ne arým omū. Ne kam arek kam nhý. Arým ar'ā amykrykam ar arek kam nhý. Nhý: nhyr ar'ā akati.

⁴⁰ Be, ar amānhkrut kute Djuão kabēn mar ne mā Jeju kōt bikamēnhja nhikjē nhidjibē

ne Ängre. Ängremē Ximão Pedru ar axikôt apôx. ⁴¹Nãm ar Ƴr'ã akati nhyim Ängre kamy Ximão kumrêx jabej tēn arƳm kum katon kum,

—ArƳm ne bar Mexijmã ikato, ane. Me ô BēnjadjwƳrbē kumkatibē Kritu'ã ne me kum Mexij jarē.

⁴²Nãm Ximãomã anen arƳm Jeju'Ƴr o tēn Ƴr o bôx ne kum akre. Nhyim kam Jeju arek omũnh o djan kum,

—Ga abē Ximão. Djônaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarē, ane. Be, kēn'ã ne kum Xepa jarē. Me bakabēnkam ne kum Pedru jarē.

⁴³Nhyim ajte ar'ã akati nhyim Jeju pykabē Garrēja'Ƴr tēmã. Ne Ƴr tēm kētri Piripi kumrēxmã katon kum,

—Amrē mã ikôt ajkamē, ane.

⁴⁴Krĩraxbē Bexadakam ne Piripi nhũrkwã. KamdjwƳ ne Ängremē Pedru ar ũrkwã. ⁴⁵Nãm Jeju Piripimã kabēn nhyim kam arƳm tēn Natanajeumã kum,

—ArƳm ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Môjdjē kute me bakukràdjã'ã pi'ôk no'ôkkam kute tãmã'ã pi'ôk no'ôk. MetĩndjwƳnh kukwakan kabēn jarēnh djwƳnh 'ôdjwƳ ar kute tãmã'ã pi'ôk no'ôk. Bar pi'ôk kôt kum ikato. Kubē ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶Nhyim Natanajeu kum,

—Tô nhƳnh, djãm Nadjare kurũm mƳjja mex'ô kator prãm got? ane.

Nhyim kum, “Amrē ikôt tēn omũ”, ane.

⁴⁷Ne kam arƳm Ƴr o tē. Ƴr o tē:n Ƴr o bôx. Nhyim Jeju arƳm Natanajeu tēm kôt omũn kum,

—Be, ga abē idjaerkumrêx. Ajēxnhĩ kêt kumrêx, ane.

⁴⁸Nhyim Natanajeu kum,

—Je, nhƳnh ne ga arƳm ima? ane.

Nhyim kum,

—Be, Piripi kute iwƳr ajwƳr kētri ne ba arƳm apumũ. Pĩbē pigēre parbē anhƳrri ne ba arƳm apumũ, ane.

⁴⁹Nhyim kum,

—Ujarēnh djwƳnh, mrãmri ne abē MetĩndjwƳnh Krakumrêx. Abē mebē idjaer nhô bēnjadjwƳr rax, ane.

⁵⁰Nhyim Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigēre parbē anhƳrri ba arƳm apumũ”, anhƳrbit. Ga kam arƳm tu amim imarkumrêx. AdjƳm, dja ba ajte mƳjja pumũnh kêt kwƳ nhípē:x ga omũ. MƳjja raxo kute ajbir ije amã arēnhja jakrenh mex dja ga omũ, ane. ⁵¹Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ĩ ijã kãjkwã abenbē ajkij nhyim MetĩndjwƳnh kadjy mrãnh djwƳnh arƳm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arƳm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹Nhyim akatin akatin akati nhyim onĩ Garrējakam krĩraxbē Kanakam me'ô myja me'ô nire'Ƴr mômã. Nhyim me me kukràdjã kôt arƳm ar'ã akuprôn kute abenã ar mēnhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kôt kam ar ba. ²Nhyim me Jejumē kôt ba djwƳnh arkum krã nhyim ar arƳm me'Ƴr bôx. ³Me'Ƴr bôx nhyim uba kangô arƳm mebē apēx. Nhyim nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arƳm mebē apēx, ane. ⁴Nhyim kum,

—AdjƳm me'ô nire. Djãm arƳm idjãpēnh'ã myt bôx got ga imã arē? ane.

⁵Nhyim kam nã kikrekam me ô àpēnhmã kum,

—Gēdja ar amã arē gar kabēn kôt apē. Nãm ã nã arkum ane.

⁶Nhyim kam kēno ngônhbē 6 ne ku'ê. Me kute amiku'ônh djã kadjy ne ngônha. Mebē idjaer kute MetĩndjwƳnhmã amiku'ônh djã kadjy. Ngôn kre rũnh kute ngônhti pyràk. Kēno ngôn pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhrôkrôkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyràk.

⁷Nã me àpēnh djwƳnhmã kabēn nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸Nhyim arkum,

—Ar kwƳ run memã Ƴr djwƳnhmã o tē, ane.

⁹Nhyim arƳm ar kwƳ run memã Ƴr djwƳnhmã o tē nhyim arƳm kakin amim,

—Je tô, nhƳnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwƳr me'ô my kute ni'Ƴr môrja 'uw nhyim Ƴr bôx nhyim kum,

¹⁰—E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhƳr got? Kati. Me kute abenã me rēnhkam ne me kute memã kangô djãnhkumrêxja kumrêxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kãjbē kangô djãnh o apôx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹Be, me kute raxmã kator kadjy mƳjja pumũnh kêt nhípēx krax ne ja. Garrējakam krĩraxbē Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhípēx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhyim kam kôt ba djwƳnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹²Nhyim kam Jeju krĩraxbē Kapanã'Ƴr rwƳk tē. Nãmē kamymē kôt ba djwƳnhmē ne ar kôt mō. Ar Ƴr rwƳk mō:n arƳm Ƴr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhyim ar'ã akati ngrērebit apēx. Nhyim kam ar ajte mō.

Kute MetĩndjwƳnh nhô kikreti nēje me anor:

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³Djeruxarēkam mebē idjaer kute aben pydji Ƴr. Me kute aben kajmã'ã MetĩndjwƳnh

me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'yr. Nhyh Jeju arým mekôt 'yr tẽ. 'Yr tẽn kam arým 'yr bõx. ¹⁴ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Nhyh me kumex. Me kute pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwýnh kumex. Mry bãri, mryki'átomti, tut nhõr djwýnh kumex. Nhyh me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhyh arým me omũ. ¹⁵ Ne kam me kadjy arým djudjẽdjo me kaprẽprẽk djã nhĩpẽx ne arým me aẽro tẽn bõm me kurẽ. Nãm me kunimẽ me õ mryki'átomtimẽ me õ mry bãri jano. Nãm me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr djwýnhjabẽ pi'ók kaprĩ ngrãn mebẽ piõnh ikjẽo rẽnho tẽ. ¹⁶ Ne tut nhõr djwýnhmã kum,

–Mũm me mýjiao akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikẽn got ga me kikre kreo apnu? Kwãrik wãnh Ibãm nhõ kikrekam mýjia pãnh abenmã pi'ók kaprĩ nhõr kêt, ane.

¹⁷ Nhyh kõt ba djwýnh omũn arým pi'ókkam Metĩndjwýnh kabẽn ma. Amrẽbẽ: Kra kute Bãmmã kum,

“Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhyh me arým ibĩ”,

anh'yr ja ne ar arým kuma.

¹⁸ Nhyh kam mebẽ idjaer rũnh Jejumã kum,

–Goja on mýjia pumũnh kêt'õ nhĩpẽx bar omũ. Ne kam arým abẽnjadjwýr rax ma. Aje mýj me'õ kabẽnkõt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyh memã kum,

–Ã. Dja ba i me amã mýjia pumũnh kêt'õ nhĩpẽx. Dja me Metĩndjwýnh nhõ kikretija ngrã ba kam akubyn ipẽx. Ije ipẽxo idjãm'ã gẽdja akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx ba arým ipẽx pa, ane.

²⁰ Nhyh me kum,

–Tõ nhýnh? Djãm kikre ja nhĩpẽx'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhĩpẽxo ku'e'ã amex krãpti:bẽ 46 apẽx nhyh me arým ipẽx pa, ane. ²¹ Be, djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarẽ? Kati. Am-inhĩ'ã ne Metĩndjwýnh nhõ kikreti jakren memã arẽ. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Dja ty nhyh me adjã. ²² Nhyh kam arým akubyn tĩn. Nhyh kõt ba djwýnh akubyn tĩnkõt omũn akubyn amijo tẽn arým Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

–Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh amrẽbẽ: pi'ókkam Jeju kõnh kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrẽx, ane. Dja kõt ba djwýnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³ Me krãpti kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarẽkam ar ba. Me

kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyh Jeju mekam ar ban arým mýjia pumũnh kêt kwý nhĩpẽ:x. Nãm me punu krãpti:õ mex nhyh me arým omũ. Me krãpti ne me omũn arým amim,

–Be, mrãmri ne Jejubẽ Metĩndjwýnh Krakumrẽx. Mrãmri kubẽ me banhõ Bẽnjadjwýrbẽ kumkatibẽ Kritukumrẽx, ane. ²⁴ Nhyh Jeju arým me kabẽn man amim,

–Be, djãm mrãmri me krãptija kute tu amim imarkumrẽx got, ba on meo iba? Kati. Me krãpti kabẽn kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar. ²⁵ Djãm kute me'õmã, “Mýj ne me kuma”? anh'yr prãm got? Kati. Kute prĩne me õkre kadjwýnhbẽ me kabẽn mar. Kute me kwý kabẽn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djã ny'ã ujarẽnh.

¹ Be, me'õ, idjibẽ Nikodemu. Kubẽ pardjẽu'õ. Me rũnhmẽ ro'ã ne mebẽ idjaer kunĩmã nhý. ² Akamatkam ne Jeju'yr tẽn 'yr bõx ne kum,

–Ujarẽnh djwýnh, mrãmri ne Metĩndjwýnh ajano. Aje memã kumràdjã'ã adjujarẽnh kadjy ajano ga bõx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjia pumũnh kêt kwý nhĩpẽ:x, me punu krãpti:õ mex. Kam ne ba me arým kõt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhýrmã got? Kati. Be, Metĩndjwýnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhyh kum,

–Ë, djãm aje Metĩndjwýnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tẽ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djã nykambit. Adjumar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁴ Nhyh kum,

–Je, mýj dja ba idjumar djã ny kadjy on? Djãm arým ijabatãnhkam ije inã tikkemã idjãr ne ajte ikator got ba idjumar djã nymã? ane.

⁵ Nhyh kum,

–Djãm ja ne ba amã arẽ? Kati. Dja me amim Metĩndjwýnh kabẽn ma. Metĩndjwýnh kabẽn ne kute ngõ pyrãk. Dja me amim kabẽn ma nhyh Karõ arým memã amak bõ nhyh me arým umar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Nhyh kam Metĩndjwýnh arým amim me utãn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwýr nhyh me bixadjwýrkam Metĩndjwýnh kõt umar? Kati. Me kõt umar kêtumrẽx. Nhyh be, Metĩndjwýnh Karõ kute meo ny kõt ne me mrãmri umar djã nykumrẽx ne arým kõt

umar. ⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djà ny pyræk”, ane. Ije amã anhýrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhýr kêt. ⁸ Be, ga, kòkreja pumũ. Djãm ga aje àbèrja kraxkòt omũnh ne nhĩ’ãm pròtkòt aje omũnh? Kati. Metĩndjwýnh Karòdjwý djãm aje omũnh? Kati. Kute memã umar djà ny jangjèhdjwý djãm aje kòt omũnh? Kati. Aje kòt omũnh ne mar kètkumrèx, ane.

⁹ Nhyim Nikodemu kum,

–Kon. Bir, mýj dja kute memã umar djà ny jangjèhn on? ane.

¹⁰ Nhyim kum,

–Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjã’ã adjujarènh djwýnh ne ren aje ikabèn mar. Nhyim be, kati. Aje imar kêt, ane. ¹¹ Mrãmri amrèbè ar ije mýjja mar ne omũnhkumrèx. Ne kam arým me amã arè ga me kam aje amim ar imar kêt rà’ã. ¹² Pykakam me kukràdjã kòt ba arým amã ikabèn jarè ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjã kòt amã ikabèn jarè. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrèx? Kati. Ga ren kamdjwý aje amim imar kètkumrèx.

¹³ Be, nhýnh ne me’ò kute kàjkwakam kukràdjã marmã ’ýr wabin ’ýr bõx? Ne kuman akubyn ruwn arým memã arè. Kati. Pykakam me’ò kute kadjy àbir kètkumrèx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arým kàjkwã kurũm ruw. Ba ne ba kam inhýr tũm. Ne kam arým me amã arè.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Mòjdjè kapòt kukritkam kryto kangã karò nhípèx. Ipèx ne pĩ’ã kunhòn arým kàjmã kudja. Kudja nhyim kangã karò kýjrũm pĩ’ã wajèt. Badjwý, ije amijo inhĩdjwý, dja me pĩ’ã inhò ba arým kýjrũm ã ijèto ane. ¹⁵ Mýj kadjy dja ba kýjrũm wajèt? Bir, dja me kwý í pýnhkòt tu amim imarkumrèx ne arým Metĩndjwýnh kòt tĩn ne ar ba rà’ã: rà’ã ne. Ja kadjy dja ba kýjrũm wajèt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh ne kum pykakam me kunĩ jabè:. Mýj ne kum me abè on? Bir, nãm me kadjy Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhyim arým pykamã bõx ne me kadjy ty. Mýj kadjy ne ty? Bir, dja me kwý í pýnhkòt tu amim Kra markumrèx nhyim arým me utã. Dja me biknor tokry djækam me biknorbé me utã nhyim kam me Metĩndjwýnhkòt tĩn ne ar ba rà’ã: rà’ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwýnh kum me kunĩ jabèo ane.

¹⁷ Mýj kadjy ne Metĩndjwýnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarènh nhyim me me biknor tokry djækam biknor kadjy? Kati. Kute kubè me kunĩ pytãrmã ne ano. ¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrèxja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarènh kètkumrèx nhyim me biknor kadjy kètkumrèx. Nhyim be, me kute amim mar prãm kètjamã ne arým kute

memã axwe pãnh jarènhkumrèx. Arým kute me’ã amim,

–Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djækam akuno, anhýrkumrèx. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh Kra djwýnh me kute amim mar prãm kètkam dja me arým akuno.

¹⁹ Mýj ne Metĩndjwýnh amim arèn kam arým memã me biknor tokry djækam biknor jarè? Bir, nãm amim,

–Ba arým pykakam memã Jeju jano nhyim bõx. Jeju ne kute memã pry kurwý djà pyræk. Jejukòt me katãt amijo ban tĩnkumrèx. Nã bãm memã ano nhyim me kum kĩnh kêt. Ga, akamãt kò tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwý ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mýkam? Bir, me axwe’ã maje kum katãt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me’ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurè ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwý djà pyræk me kum kurè. Djãm me kute amim Jeju mar ne kòt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhyim ren arým memã apýnh axwe jarè. Axwe pãnh kute memã bèn týx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt. ²¹ Nhyim be, me katãt kute amijo baja ne me kute Jeju kòt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwý djà pyræk ja ne me kute kòt amijo ba prãm. Mýj kadjy? Bir, dja me kòt ar amijo ba nhyim me arým omũ. Kòt me ukapřja pumũ. Metĩndjwýnh djukapřĩ kòt me ukapřĩ dja memã amirĩtkumrèx nhyim me arým omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kòt amijo ba prãm.

Djuão Jeju’ã ujarènh.

²² Jeju Nikodemumã kabèn pan kam kòt ba djwýnhmè arým ar tè. Tè:n kam arým pykabè Djudèjakam bõx. Bõx ne arek ar kam ba. Metĩndjwýnhmã ngòmã me angjèhno ba. ²³ Nhyim Djuãodjwý amũ ngòmã me angjèhno ba. Amũ krĩrãxbè Xarĩ kuri pykabè Inòkam ne ngòmã me angjèhno ba. Kam ngò kumexkam ne meo ba. Nhyim me ’ýr bõxo ku’è nhyim ngòmã me angjèhno ku’è. ²⁴ Me kute Djuãobè ijè kètri ne meo ku’è.

²⁵ Nhyim kam Djuãokòt ba djwýnhmè mebè idjaermè ar arým aktã kabèno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

–Mýj godja me ngò me on nhyim Metĩndjwýnh memã mex jarè? anen ²⁶ arým Djuão’ýr tèn ’ýr bõx ne Jeju’ã kum,

–È, ujarènh djwýnh, aje ngòbè Djodão nhi-jukri me’òmè ro’ã aban aje ’ã adjujarènh ar aba. Be, adjwýnhdjwý arým ngòmã me angjèhno ba nhyim me kunĩ arým mũm abè tèn ’ã kume:x, ane.

²⁷ Nhyim Djuão memã kum,

–Kwãrĩk wãnh rà’ã. Metĩndjwýnh kute me’ã kum karõja ne me arým mũm ’ýr bõx. ²⁸ Ba arým me amã amijarè ga me ikabèn ma. Ba me amã, “Djãm ibè me banhò

Bēnjadjwýrbê kumkati got? Djām ibê Kritu got? Kati. Kukām ne Metīndjwýnh ijano ba tē”, ane. Ba arým me amā ja jarē ga me arým ama.

²⁹ Djām me wā ne inhō me? Kati. Me wā ne Jeju nhō me. Ga, me mjēnbit kute prōo baja pumū. Jeju kute prōo ba mān prābē me wāo ba. Jejubit ne me wāo aminhōn meo ba. Ba ne inhō me kēt. Be, ba ne ba amybým kam ikīnhkumrēx. Ga, me mjēn prō'ýr baja pumū. Nhyam amybým mjēn nhōbikwa kajgo arým mjēn kabēn ma. Kabēn man kam arým kīnhkumrēx ne. Jeju'ā me krāptīkam ne ba arým ā ikīno ane. ³⁰ Mrāmri dja raxo amū ijakrenho tē. Nām ā Djuão memā ane.

³¹ Kājkwā kurūm rwýkja ne raxo kute me kunī jakrenh. Nhyam be, pykabē me bix-adjwýrja ne me pykabē ar ba. Pykabē ar ban pykabē mýjjabat jarē. Nhyam be, kājkwā kurūm rwýkja raxo kute me kunī jakrenh. ³² Kute kājkwakam mýjja pumūnh ne mar ne memā 'ā amijarēnho ba. Nhyam me krāptī: kute amim kabēn mar kēt. ³³ Nhyam be, me kwý kute amim,

—Mrāmri ne Jeju kabēn katātkumrēx, anhýrkam djām Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kājkwakam Metīndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nām me amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh kabēn katātkumrēx, ane.

³⁴ Metīndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnho ba. Kute kubē Karō nē kētkumrēx nhyam kute 'amýnh týx ne o ba. ³⁵ Kājkwakam Bām kum Kra jabē. Ne kam arým Kramā ō mýjja'ā kum karōn kam kum kunī kanga nhyam ar o ba. ³⁶ Kra Bām nhō mýjja kunio ba nhyam kam me kute tu amim Kra markumrēxja arým Metīndjwýnhkōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Nhyam be, me kute amim Kra mar kētja dja me tīnkumrēx'ýr bōx kētkumrēx. Metīndjwýnh dja mekam ngrýk rā'ā ne.

4

Xamarijkam me'ō nire ja'ā ujarēn.

¹⁻³ Nhyam kam Bēnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabē Djudēja kurūm tē. Mýkam ne tē? Bir, arým kute ō me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikōt me kamēn ngōmā me angij nhyam me arým kume:x. Nhyam mebē pardjēu arým me kumex jarēnh ma. Nhyam kam arým amim,

—Be, me arým kute ijā me kumex jarēnh mar. Ba on, ane. Ne kam arým mebē tē. Djām Jeju ta ne ngōmā me angjēnho ba? Kati. Kōt ba djwýnh ne ar ngōmā me angjēnho ba. Nām Jeju Djudēja kurūm tēn kam ajte pykabē Garrēja'ýr tēmāmā.

⁴ Ne kam arým tu Garrēja'ýr pykabē Xamarijkōt tēm prām. ⁵ Nām Xamarijkōt tē:n kam arým krīrax'ō'ýr bōx. Idjibē ne Xika.

Kuri ne Jōdje nhō pyka. Amrēbē: me bakukāmāre Djako kra Jōdjemā pyka kwý tan kum kungā. ⁶ Ō pykakam ne Djako nhō ngōmkwati. Nām Jeju krīrax'ýr bōx ne arým pykakōt tēm kurēja katy. Ne kam tēn arým ngōmkwati jakā'ā nhý. Arým kājkwā nhípōkri myt nhýrkam ne 'ā nhý.

⁷ Nhý: nhyam nīnh Xamarijkam me'ō nire arým 'ýr tē. Kute kam ngō kwý jadjāmā ne 'ýr tēn 'ýr bōx. Nhyam kam kum, “Ba ikō”, ane. ⁸ Be, arým kōt ba djwýnh mā krīraxmā mōrkam. Kute ar ō kwý krēn djā byrmā ne ar tē.

⁹ Nām kum, “Ba ikō”, ane.

Nhyam kum,

—E 'ō. Mýkam ne ga me ajōbē idjaerkam ngō'ā ijuw? Ba ibē pykabē Xamarijkam me'ō nire ne ga ngō'ā ijuw, ane. Be, mebē idjaer ne me kum mebē Xamarij kīnh kēt.

¹⁰ Nām nireja ā kum ane nhyam Jeju kum,

—Ga aje Metīndjwýnh kute meo kīnh djā mar kēt ne ba ije ngō'ā ajwýr djwýnh aje imar kēt. Ne ga ren iman ren ba ngō'ā ijuw ba ren amā me tīnkumrēx kadjy ngō ren amā kungā, ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Ō kum bēnjadjwýr, anhō ngōo àbir djā kēt nhyam ngōmkwati kre ry:. Nhýnh ne me tīnkumrēx kadjy anhō ngōja? ¹² Me banhingēt kukāmāre Djako kukwakam ne ngōmkwatija. Ta ne kute kam o kōmo ku'ē nhyam kramē ō mrymē kute kam o kōmo ku'ē. Djām araxo aje me banhingēt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhyam kum,

—Gēdja me ngō kajgo jao ikōn akubyn kum kōr. ¹⁴ Nhyam be, ba ije amā ngō jarēnhja gēdja me kwý i pýnhkōt o ikōn akubyn kum kōr kētkumrēx. Ije amā ngō jarēnh ja gēdja me o ikō nhyam mā mekam apōx kute mrāmri ne ngōmkwatikam ngō mā apōx pyrāk. Nhyam kam me arým Metīndjwýnhkōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne, ane.

¹⁵ Nhyam kam kum,

—Bēnjadjwýr goja amrē imā aje ngō jarēnhwā ngā ba o ikōn goja imā kōr kēt ne amrē ngōo imrānh kēt, ane. Djām ngōkumrēx'ā ne kute kum me tīnkumrēx kadjy ngō 'ā ajarē? Kati. Metīndjwýnh Karō'ā ne ngō jakren kum 'ā ajarē. Nām ā nire ngō'ā Jeju 'wýro ane. ¹⁶ Nhyam kum,

—Tēn amjēnmā arē gē amrē tē, ane.

¹⁷ Nhyam kum, “Imjēn kēt”, ane.

Nhyam kum,

—Nā. Mrāmri amjēnkumrēx kēt. ¹⁸ Amrēbē ne aben totokmā amjēn amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkēt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'ēja ne kubē amjēn kēt. 'Ā ne aje mrāmri imā, “Imjēn kēt”, anhýrja.

¹⁹ Nhyam kum,

—Bēnjadjwýr, ga abê Metíndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō ba arým ama. ²⁰ Krānh wā'ā ne me ikukāmāre kute Metíndjwýnhmā rax jarēnh djā. Nhyim me abê idjaer ne ga me atemā ne aje memā kum,

—Krīraxbê Djeruxarēkambit ne me kute Metíndjwýnhmā amijarēnh djā, anhýro aba, ane.

²¹ Nhyim Jeju kum,

—Djām me aje krānh wā'ā me Bām djwýnhmā rax jarēnh rā'āmā? Nār djām me aje Djeruxarēkam kum amijarēnh rā'āmā? Kati. Gédja ga me ī kam kum amijarēnh kēt. Kam kum amijarēnh kēt'ā ne amrē akati mōr rā'ā. Mrāmri ne ba ije amā arēnhkumrēx. Dja ga tu amim ikabēnja markumrēx. ²² Me abē pykabē Xamarij kam me kra ne ga me aje we apytār djwýnhja, aje kum rax jarēnhja aje mar kēt. Nhyim be, me ibē idjaerkam ne ba me ije Metíndjwýnhmā amijarēnhja arým ije mar. Ije me utār djwýnhkumrēx mar. Me ibē idjaerkam ne me utār djwýnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrēx dja me ī me Bām djwýnhmā rax jarēnhkumrēx ne 'ēx kētkumrēx. Me kadjwýnhbē Metíndjwýnh Karō kōt dja me mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. 'Ā akati amrē mōr rā'ān arým bōx 'ýr. Me Bām djwýnh kum me ja kính. ²⁴ Djām kàkwakam Metíndjwýnh kute me bapyrāk? Djām ĩmē 'imē kute me bapyrāk? Kati. Karōbit. Nhyim me kute omūnh kētkumrēx. Me kute omūnh kētkam dja me tu amikadjwýnhbē karō kōt mrāmri amijo ngriren raxmā katorkumrēx. Kum katorkumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā me'ō niremā ane.

²⁵ Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu nhyim kute mar kēt. Kritu nhidji 'ōdjwýbē ne Mexij. Me'ō nire kute mar kēt ne kum,

—Tukwa, gédja Mexij bōx ne me imā mýjja kunī jarē ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhyim kum,

—E kum, ba ne ba arým amā ikabēno nhý. Ibē ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamā ja jarēnh nhý nhyim kōt ba djwýnh arým 'ýr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ýrkōt arým ar omū. Ne te kute ar marmā arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ā kukjēr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arēno nhý? Mýkam ne ga kum akabēno nhý? anhýrmā ne arkum uman arek ku'ē.

²⁸ Nām kōt ba djwýnh Jeju'ýr bōx nhyim nire arým ō ngyo ngōnhmā iren mā: krīraxbē Xikamā tēn wadjā. Ne kam memā kum,

²⁹ —Ō kum onī me'ō. Ije amijo ibaja kunīkōt ipumūn imā arē. Bārām mrāmri

kubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Gwaj 'ýr gar omū, ane. ³⁰ Nhyim me arým krīrax kurūm katon 'ýr tēn arým 'ýr bōx.

³¹ Me 'ýr bōx kētri ne kōt ba djwýnh arým kum,

—Ujarēnh djwýnh, gop anhō kwý krē, ane.

³² Nhyim arkum,

—Be, atemā inhō kwý krēn djāja ar aje mar kēt, ane. Be, djām mrāmri ō kwý krēn'ā ne arkum ane? Kati. Nām Metíndjwýnhmā āpēnh ō kwý krēn djā. Metíndjwýnhmā āpēnh ar ba'ā ne arkum ane. ³³ Nām arkum ane nhyim ar arým abenmā kum,

—Djā ne me'ō arým kum mýjja'ō ngā nhyim kukrē? ane.

³⁴ Nhyim arkum,

—Be, kàkwakam Metíndjwýnh kute amrē pykamā ijanor arým ijā amim karō. Kute idjāpēnh djā'ā amim karō kōt dja ba amijo iban arým inomā kumē. Be, idjāpēnh jakam ikīnh inhō kwý krēnkam ikīnh jakrenh mex ne. 'Ā ne ba ije ar amā, "Atemā inhō kwý krēn djā", anhýrja. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwārīk wānh gar amim, "Dja bāygogo'ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut apēx bar kam ēw mō", anhýr kēt. Be, ba ne ba ar amā, "Ar kājimā akrān me kute ikabēn mar prāmja pumū. Me krāptī kute bāygogo pyrāk wā pumū. Dja gar memā ijā ajarē nhyim me arým tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexkumrēx. Me mexkumrēx kute mrāmri ne bāygogo prý ngrān akakam ē kadjy mexja pyrāk.

³⁶ Dja gar on jakam memā arē nhyim me amim ima ba arým ar amā ō pānh. Nhyim kam me ikōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ar amā ō pānh gar arým akīnh rā'ā: rā'ā ne. Djām ar gajbit dja gar akīnh? Kati. Me kute amrēbē memā arēnhdjwý dja me ar aro'ā kính. Ga, me kumrēx kute bāygogo kre nhyim ate me ja kute tūmrām bāygogo djēja pumū. Me kute ē parkam me ro'ā kínhkumrēx. Inhō āpēnh tūmmē dja gar aro'ā akīnhkumrēx.

³⁷ Be, me memā kum, 'Gédja me'ō 'y kre nhyim me'ō arým ē', anhýro ba. Be, ikabēnja kōnh ne me kabēn ja dji. ³⁸ Ar aje ō atom ne emā ne ba 'ýr ar ajano. Amrēbē ne gar bāyogokam adjāpēnh kēt. Me'ō kumrēx ne arým kam apēn kam 'y krebito ba. Gar inhō me āpēnh tūm kōt ajbir adjāpēnh "amý", ane. Ar kute memā 'ā ujarēnhmā nhyim me kute tu amim markumrēxmā ne Jeju ā kōt ba djwýnhmā ane.

³⁹ Nām me'ō nire krīraxbē Xikakam Xamarij kramā kum,

—Nām prīne ije amijo iba kunīkōt imā arēnh mex, anhýro tē. Nhyim me krāptī kuman arým tu amim Jeju markumrēx. ⁴⁰ Ne kam Jeju'ýr tēn 'ýr bōx ne kum,

–Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhyim arým arek mekam ar ba. Ar ba nhyim arým 'ã akati amãnhkrut apêx. ⁴¹ Nhyim kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrêx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

–Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrãmri ne Jejubê Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytar djwýnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bēnjadjwýr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhyim arým amũ ajte tē. Tēn arým abatãnh djã, õ pykabê Garrêjakam bõx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,

–Djãm Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarēnh djwýnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhyim me kum rax jarēnh got? Kati. Nãm me aprý, ane. ⁴⁵ Jeju abatãnh djãbê Garrêja jakam bõx.

Nhyim kam me kum kabên mex jarē. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabên mex jarē. Me krãptĩ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ýr tēn 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým kam mekôt Jeju pumũ. Nhyim mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx nhyim me arým omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhyim Jejudywý kam bõx ne me'ýr bõx. Nhyim me kam kum kabên mex jarē.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrêbê kute ngõ kajgoo uba kangõ nhípêx. Jeju bõx nhyim onj Kapanakam me'õ bēnjadjwýr kra arým kanê. ⁴⁷ Nhyim me arým bēnjadjwýrmã arēn kum,

–Onj, Jeju arým Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhyim kuman arým Kana'ýr tēn kam Jeju'ýr bõx. 'Ýr bõx ne kum,

–Ë, gu 'ýr ga imã ikrao mex gē kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ýr kum krã. Arým kra tyk 'ýrkam ne mã 'ýr kum krã.

⁴⁸ Nhyim Jeju kum,

–Ga me aje amim imar kêtumrêx. Ije mýjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane. ⁴⁹ Nhyim bēnjadjwýr Jejumã kum,

–Bēnjadjwýr, amibêx, tyk kētri gu 'ýr tē, ane.

⁵⁰ Nhyim kum,

–Aj mã. Arým ne akra tũn ne, ane. Nhyim arým tu amim kabên markumrêx ne arým 'ýr tē. Amim kamnhĩxo tē. ⁵¹ Tē: nhyim kam arým 'ã akamãt. Nhyim akati nhyim ajte tē:

nhyim õ àpēnh ar arým kutã tēn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tũn ne”, ane.

⁵² Nhyim arkum,

–Nhýnh ne myt nhý nhyim mexmo krax ne? ane.

Nhyim kum,

–Amũja'ã myt akêxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhyim amim,

–Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tũn”, anhýr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Õ kirkrekam ar kunĩdjwý tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tēn Garrêjakam bõxkam ne ajte mýjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým bēnjadjwýr krao mex.

5

Ngõ mýrri me'õ punu nõ.

¹ Jeju bēnjadjwýr krao mex. Nhyim kam onj krĩraxbê Djeruxarêkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Nhyim Jeju arým 'ýr tē. 'Ýr tēn kam arým 'ýr bõx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngõ'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngõ'õ nõ. Mebê idjaer kabēnkam ne me ngõmã Bexeda jarē. Ngõ bu'ã ne kirkre kēnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt.

³ Kirkrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngõ kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mýjkôt ne ngõ amingrêk? Bir, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngõ'ýr ban me aêrbê ngõmã wangj, ngõmã ngjêx pýnh. Nhyim arým kôt ngõ amingrêk ne. Amingrêk nhyim me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ýr bõx ne ngõ ja'ýr bõx. Nhyim me'õja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx. ⁶ Nhyim arým omũn amim,

–Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhyim punuja kum,

–Be, ngõ kute amingrêkkam djãm inhõbikwa'õ got ijo tēn ngõmã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngõ'ýr amibêx ne nhyim arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhyim kum,

–Be, kajmã djan anhikwã djã krãn amýn o tē, ane. ⁹ Nhyim arým kabēnmê ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumýn o tē. Pi'ók rãrãrkam, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhyim mebê idjaer rũnh omũn kum kabên ne kum,

–E kum pi'ók rãrãr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mýn o tē? ane.

¹¹ Nhyim aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, anhÿr kõt ne ba arÿm inhikwã djã mÿn o tẽ, ane.

¹² Nhyam me kum,

—Mÿj me'õ ne amã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane. ¹³ Nhyam, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãpti: ajkarê. Nhyam Jeju arÿm me katikõt mã tẽ nhyam arÿm omũnh kêt ne.

¹⁴ Nhyam kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam kum katon kum,

—Ë, arÿm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyam mÿjja'õ ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tũm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane. ¹⁵ Nhyam arÿm mebê idjaer rũnh'ÿr tẽn memã arẽn memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rũnhmã amikõt amijarẽh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'õk ràràrkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rũnh kum kurẽo ba. Ne kam arÿm abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhÿro ba. ¹⁷ Nhyam Jeju arÿm memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'õk ràràrkam àpẽnh ar ba. Ba kudjwa kam idjãpẽnh ar iba, ane. ¹⁸ Nhyam me arÿm abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'õk ràràrkam àpẽnh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'ẽx ne Metĩndjwÿnhõ bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arÿm we Metĩndjwÿnhõ ngyrk ne kute Jeju bĩnmã kangrõnh tÿx ne.

¹⁹ Nhyam kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwÿnh Krakumrẽx. Djãm ba ipydji ne ba idjãpẽnh got? Kati. Ibãmmẽ ne bar idjãpẽnh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djãpẽnh ne ba omũn arÿm àpẽnh o idjãpẽnh. Ibãm djãpẽnh kunikõt ne ba kudjwa ã idjãpẽnhõ ane. ²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabekam. Ne kam arÿm imã amidjãpẽnh kunĩ jakre ba kõt ipẽx. Dja ã imã mÿjja pumũnh kêt rax kwÿ jakre ba arÿm ipẽx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipẽxja jakrenh mex ne. Dja ba ipẽx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ẽ. ²¹ Ba Ibãm kõt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arÿm ã meo ane nhyam me arÿm akubyn tĩn.

²² Dja ba me axwe kuljan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarẽnhdjwÿ. Ibãm kute me'õmã axwe pãnh jarẽnh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarẽ”, ane.

²³ Be, mÿj kadji ne ijã memã axwe pãnh jarẽnh djwÿnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarẽ nhyam me arÿm ijo bẽnjadjwÿr ra:x ne. Dja me ijo bẽnjadjwÿr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bẽnjadjwÿr rax pyrãk. Ja kadji ne ijã memã axwe pãnh jarẽnh djwÿnh mẽ.

Be, djãm me kute imã ikajgo jarẽnhkam kute Ibãmmã rax jarẽnh got? Kati. Dja me imã irax jarẽnh kêt ne arÿm Ibãmdjwÿmã rax jarẽnh kêt. Ta ne ijano ba tẽ.

²⁴ Dja me tu amim ikabẽn markumrẽx ne tu amim kute ijanor djwÿnh markumrẽx ne arÿm kunĩ Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarẽnh kêtumrẽx. Amrẽbê ne me ja Metĩndjwÿnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arÿm jakam Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx. ²⁵ Dja me tyk ã ikabẽn ma. Ibê Metĩndjwÿnh Kraja ikabẽn ma. Ne kam me kute ikabẽn mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ã akati arÿm me bajo rãm ne ja. Arÿm ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

²⁶ Be, mÿj ne ikam kute ba memã ikabẽn nhyam me akubyn tĩn? Bir Ibãmmẽ ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabẽn nhyam me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mÿjja kunĩmã tĩn jangjẽnhõ ba. Ibãm kabẽn kõt ne ba kudjwa itĩn ne ije mÿjja kunĩmã tĩn jangjẽnhõ iba. ²⁷ Ne Ibãm kabẽnkõt dja ba memã axwe pãnh jarẽnhdjwÿ. Arÿm ije amijo inhikam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabẽn man akubyn tĩn”, anhÿrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabẽn man akubyn kato. ²⁹ Me mex ne ukapri dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwÿnhkõt tĩn ne ar ba rà'ã: rà'ã ne. Nhyam me axwedjwÿ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarẽnh kadji dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpẽnh ne ikabẽn kêt. Ibãm kabẽn o ne ba ikabẽn. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kõt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarẽ. Djãm ije amidjwÿnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabẽnkõt ije katãt me axwemã ikaton kam pãnh jarẽnhkumrẽx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarẽ? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarẽ ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabẽn kajgo”, ane.

³² Nhyam be, kati. Me'õdjwÿ ne ikukãm ijã me amã ujarẽnhkumrẽx. Katãt me amã ijã ujarẽnhkumrẽx. Ja ne ba arÿm ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrẽbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhyam me Djuão'ÿr bõx ne kukij. Nhyam arÿm katãt me amã ijã ujarẽnhkumrẽx ga me arÿm ama. ³⁴ Be, djãm kute kabẽno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarẽ? Kati. Pykakam me'õ kute kabẽno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadji ne ba me amã Djuão jarẽ? Bir, me aje amijã Djuão kabẽn markumrẽx nhyam Metĩndjwÿnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arẽ. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabẽn

mex jarêhno ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhyim be, kati. Djuão kute me amã arêhno bakam ga me aje mar 'ikrân ne akînh 'ikrân ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã, "Ije amã adjãpênh djã jarênhja dja ga inomã amê", anhÿr ne kute prîne imã 'ã karô ba arÿm kôt idjãpênh iba. Ba mÿjja pumûnh kêt nhîpêxo iba ga me arÿm omû. Idjãpênh ja kute iraxo amirîto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumûnhkam ren arÿm mrãmri iraxnã akatorcumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorcumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arÿm ijã ajarê. Djãm me aje ôkre mar ne ï pumûnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhyim be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arÿm mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amÿnh kêt ne mar prãm kêt. ³⁹ Goja prîne Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók pumû. Me ga ne ga me 'ã amim, "Dja ba arêhno iban Metîndjwýnhkôt ifin ne ar iba rã'ã: rã'ã ne", anhÿro aba. Me aje amim anhÿrkam goja prîne amim omûn ama. Pi'ók tãmkam ne Metîndjwýnh ba ijã ajarê. ⁴⁰ Nãm te pi'ökkam ijã ajarê ga me ikôt abikamênh kêt. Ga me ren Metîndjwýnhkôt atin kadjy ren ikôt ajkamê. Nhyim be, kati. Me aje ikôt abikamênh prãm kêtumrêx.

⁴¹ Djãm me aje imã, "Araxkumrêx", anhÿrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati. ⁴² Be, mÿkam? Bir, me amã kãjkwakam Metîndjwýnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arÿm ije me amar. ⁴³ Ibãm kukwakam ba tén me awÿr bôx ga me aje amim imar kêt. Me'ô kãtãm ta dja tén me awÿr bôx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arÿm tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, "Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê", anhÿro aba. Ne kam aje amim, "Ba Metîndjwýnhmãbit amijarê gê ta ijo rax", anhÿr kêtumrêx. Aje amim, "Ba gêt irax. Ba gêt irax", anhÿro abakam aje amim Metîndjwýnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Môjdjê kanàrrãm ar amijo aba. Ta ne arÿm Metîndjwýnhmã me ajaxwe jarêhno dja. ⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Môjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Môjdjê kabên markumrêx ne ren badjwý tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarênh ijã pi'ók no'ók. Kam ga me ren amim kabên jarênh ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhyim be, kati. Me aje amim Môjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwý ikabên mar kêt. Nãm ã jÿu pi'ók rãrãrkam kute me'ô punuo mexkam mebê idjaer rûnhmã ane.

6

Kute djwýo mebê 5.000o djwv mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arÿm amû tê. Tê:n kam arÿm imôtibê Garrêja nhükjê mã rê. Imôti nhidji 'ôdjwýbê Xiberij. ² Nhyim kam me krãpti kôt mô. Ôbê Jeju kute mÿjja pumûnh kêt kwý nhîpêx nhyim me kute omûnhkam ne me kôt mô. Nãm me punu krãptio mex nhyim me omûn arÿm kôt mô. ³ Kôt mô nhyim Jejumê kôt ba djwýnh ar me kukãm mô. Mõ:n krãnh'ã wabi. Abir tê:n arÿm kam nhÿ. ⁴ Be, arÿm ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djã nhô akatija bôx 'ÿr. Me kute Metîndjwýnh me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne arÿm ô akati 'ÿr.

⁵ Ar krãnh'ã nhÿ nhyim kam Jeju amipãnh rît. Nhyim nînh me krãpti: kôt mô nhyim me omû. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tén me kadjy djwý kwý by? ane. ⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prîne amikukãm amimar. Be, mÿkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrêx jabej ne kukij. ⁷ Nãm kukij nhyim Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhõ pi'ók kaprî'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'ók kaprî jao ren me kadjy djwý by nhyim ren me krãpti abenmã kokjêr kryre nhyim ren me krãpti: 'ã djwý kêt, ane.

⁸ Nhyim Jejukôt ba djwýnh 'ôdjwýta nhidjibê Ångre. Ximão Pedrumê ar axikôt apôx. Ångreja kum,

⁹ —Ota jakam me'ô bôktire nhô djwýmê tepprãremê. Xewadao djwý nhîpêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhyim be, me krãpti: Mÿj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhyim Jeju arkum,

—Ar memã arê gê me nhÿ, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhyim ar arÿm memã arê. Nhyim me arÿm bõrekam nhÿ. Me krãpti: kubê 5.000 ne me nhÿ. ¹¹ Nhyim kam Jeju arÿm djwý jamÿ. Ne kam arÿm o Metîndjwýnhmã amikînh jarê. O kum amikînh jarênh arÿm kôt ba djwýnhmã kungã. Nhyim ar me krãptimã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

¹² Nhyim me ô kwý krê:n arÿm ajne. Nhyim Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

—Dja gar djwý janhy karwã. O bikênh kêt kadjy, ane. ¹³ Nhyim kam ar karwãn kaxnokai pÿnh djãri kam kungij. Nhyim kam kaxnokai bê 12 ipu. Be, xewadao djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kãtãm ne ja.

¹⁴ Nhyim me arÿm kute mÿjja pumûnh kêtja pumûnhkam abenmã kum,

—Be, Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja ne me amrêbê arê. Me

memã kum, “Dja pykamã bôx”, anhÿro ba. Be, kôt ne Jeju arÿm jakam bôxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhyim Jeju arÿm me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhyim ren me tu ijo tÿm ne ijã bÿnjadjwÿr rax mÿ. Djãm on pykakam memã inhÿr prãm got? ane. Ne kam arÿm mebê tÿn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhyim kam arÿm para. Nhyim kôt ba djwÿnh tÿn arÿm imôti'ÿr ruw. ¹⁷ Ne kam arÿm kã'ôkam wadjãn nox ne. Amũ akãx nhikjêmã krÿraxbê Kapana'ÿr mormã ar arÿm nox ne. 'ÿr mō: nhyim ar'ã arÿm akamat ne. Nhyim kraxje Jeju ar'ÿr bôx kêt rã'ã.

¹⁸ Ar mō: nhyim arÿm kôk 'itÿx wabê nhyim kam ngô amijapÿn tÿx ne. ¹⁹ Nhyim ar ngô rÿnho mōn arÿm ajbubê tÿm ne. Ar mōr'ã arÿm kirometubê 5 apêx. Nhyim Jeju nÿnh arkôt tu ngô'ã tÿ nhyim ar omũ. Nhyim arÿm aro rãm ne ja nhyim ar arÿm tÿn prãm ne. ²⁰ Nhyim arkum,

—Ar atÿn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tÿ, ane. ²¹ Nhyim ar kabÿn man arÿm kÿnh ne. Ne kum,

—Amrê ar ikôt kãmã wadjã, ane. Nhyim arÿm wadjãn nhÿ. Nhyim ÿmre ro'ã ar arÿm akãx nhikjê'ÿr bôx. Kapanakam ar bôx.

²² Jeju ar akãx nhikjêkam bôx nhyim arÿm ar'ã akati. Nhyim kam amũ akãx nhikjêbê me te ar ô kã jabej. Me krãpti kute amũja'ã djwÿ krÿnja ne te ar ô kã jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kã pydjibit nō nhyim ar o mō. Kôt ba djwÿnhbit mã o mō nhyim Jeju arkôt kãkam ÿr kêt. Nãm me krãpti te ar ô kã jabej kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arÿm ar'ÿr mō. Me kã kwÿkam wadjãn akãx nhikjêmã Kapana'ÿr nox ne mō. Be, nhÿnh kã ja'ôkam ne me mō? Bir, krÿraxbê Xiberijkam kã 'ôkam ne me mō. Xiberijkam kã kwÿ arÿm me ku'ê djã'ãnh mō. Bÿnjadjwÿr djwÿnh kute Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarÿnh nhyim me kute djwÿ krÿn djã'ãnh ne arÿm kã mō. Kã kwÿ jamã ne me wadjãn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ÿr mō.

Kute amijã djwÿ jakren 'ã ujarÿnh.

²⁵ 'ÿr mō:n kam imôti nhikjêmã bôx. Bôx ne abej ne arÿm kum kato. Jejumã katon arÿm kum,

—Ujarÿnh djwÿnh, tō nhÿnh ne myt nhÿ ga jakam bôx? ane.

²⁶ Nhyim memã kum,

—Be, mÿkam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã ije mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arÿm me aje kôt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwÿ krÿn ne me

ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri ne ba me amã ja jarÿnhkumrêx.

²⁷ Kwãrÿk wãnh djwÿkôtbit ajamak bÿn kêt. Tãm dja akuno. Nhyim be, atemã mÿjja kute djwÿ pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bÿn. Tãm ne mex rã'ã nhyim ô'ã me Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhÿ dja ba me amã kungã ga me atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karō. Kabÿnkôt dja ba me amã kungã. Kãjkwakam Ibãm, Metÿndjwÿnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karō mãm dji, ane.

²⁸ Nhyim me kum,

—Be, mÿj dja ba me Metÿndjwÿnhmã idjãpÿnh o nhyim arÿm kum me ikÿnh? ane.

²⁹ Nhyim,

—Metÿndjwÿnh ne ijano ba tÿ. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjãpÿnh ne ja. Dja ga me ã ane nhyim arÿm kum me akÿnh, ane.

³⁰ Nhyim me kum,

—Goja mÿjja pumũnh kêt'ō nhipêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx. ³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwÿbê mÿj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'ôk no'ôk ne kamã memã kum, “Me kute krÿn kadjy ne memã kãjkwa kurũm djwÿ ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³²⁻³³ Nhyim amijã djwÿkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mōdjÿ kute me akukãmãremã kãjkwa kurũm djwÿ nhôr kêt. Nhyim be, Ibãm kute me amã kãjkwa kurũm atemã djwÿkumrêx nhôr. Me'ô ne arÿm kãjkwa kurũm ruw ne kute me kunimã tÿn jangjÿnh. Kute memã tÿn jangjÿnh nhyim me tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'ã ne ije me amã,

—Metÿndjwÿnh kute me amã atemã djwÿkumrêx nhôr, anhÿr. Mrãmri ne ba me amã ja jarÿnhkumrêx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Bÿnjadjwÿr djwÿnh, goja mã me imã djwÿ ja nhôro nhÿ, ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwÿ pyrãk. Ba ne ba ije memã tÿn jangjÿnh nhyim me tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamÿn arÿm kÿnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arÿm kum prãm kêt kam kÿnh pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm kÿnhkumrêx rã'ã kute mrãmri ne me arÿm kum kôr kêt kam kÿnh pyrãk. ³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrêx got? Kati. Ba ne ba arÿm me amã, “Nã gãm me te ipumũn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kumã dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm mã ikôt ajkamê. Ba kam me'ô kanga kêt kumrêx. ³⁸ Mÿkam dja ba me'ô kanga

kètkumrêx? Bir, Ibâm kute me'ã imã karō kôt dja ba me'õ kanga kêt. Be, djâm ba ije amijã amim karō kôt ne ba kâjkwa kurûm ruw ne ar iba? Kati. Ibâm kute ijanor djwýnh kabên kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibâm kute ijanor djwýnh ta ne ijã amim karôn amim, “Be, ije kadyj memã amak bônha dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhyim me akubyn tîn ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tîn”, ane.

⁴⁰ Ibâm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karôn amim, “Me kute ikra pumtûnh ne tu amim markumrêxja dja me kunĩ ikôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibâm kute ijã amim karō ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tîn, ane.

⁴¹ Nhyim kam mebê idjaer rûnh arým kãxã kabên kumex ne arê. Kute memã, “Ba ibê kâjkwa kurûm djwý”, anhyr kam ne me kabên kumex jarê. ⁴² Ne abenmã kum,

–Be, djãm kubê Metûndjwýnh Kra got? Kati. Jôdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumtûnh tûm. Nhyim amijo 'êx ne gwaj bamã,

–Kâjkwa kurûm ne ba ruw, anhyro ba. Kati. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyim Jeju me kabên man memã kum, –Kwãrik wãnh ikãxã akabên kumex ne arênh kêt. ⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibâm kute ijanor djwýnh kute memã amak bônkhambit ne me mã ikôt ajkamê. Mã ikôt ajkamê ba arým akubyn meo tîn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tîn.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metûndjwýnh kukwakam kabên jarênh memã kum, “Metûndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyim me arým kabên markumrêx”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhyr ne 'ã pi'ók no'ók kôt mýj xê dja mã ikôt ajkamê? Bir, Ibâm kute memã kabên jarênh nhyim me arým kute kabên markumrêx. Me kute mýjja 'ã kute kabên jarênhja markumrêx. Me ja dja me mã ikôt amijo bikamênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

–Be, djãm me'õ ne arým Ibâm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kâjkwakam Metûndjwýnh pumtûn arým kurûm tên bõx. Bajbit ne ba arým Ibâm pumũ. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrêx arým Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tîn jangij nhyim me Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja ku nhyim

mebêngêt tûmrãm me kupa. ⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kâjkwa kurûm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tîn jangij. Dja me djwý ja krên Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã òja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tîn kadyj dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyim kam mebê idjaer rûnh arým kabêno aben japan abenmã kum,

–Je tó, mýj dja memã aminhĩ nhõr on nhyim me ajmã krênja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ikumrêx krênmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute i krên jakren 'ã me kute kamrõo kôm jakre. 'Ã ne memã kum,

–Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrõo akõm kêt ne kam atînkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁵⁴ Me kute inhĩ krên ne ikamrõo kôm ne me mrãmri Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tîn. ⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrõbê me kôm djã.

⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrõo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar týx ne ije aben jamýnh týx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrãmri Ibâm tînkumrêx ne ijano ba tê. Kam ne ba Ibãm tîn o itînkumrêx. Nhyim me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itînjao tînkumrêx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kâjkwa kurûm ruw. Djãm kute djwýbê mýj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mýj ne ja ku nhyim mebêngêt arým me kupa. Nhyim be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djãkam. ⁶⁰ Kute memã aminh'ã djwý jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt baja krãptĩ arým amim,

–Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhyim Jeju ta arým me kuman memã kum,

–Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne. ⁶² Dja ba i ikri djã tûmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mýj dja ga me arým kam nê? ⁶³ Be, atemã kâjkwakam ikabên kukradjã ne ba me amã arê. Metûndjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kính prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metûndjwýnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban memã tîn jangij nhyim me Metûndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴Be, djām me akunī ne ga me aje tu amim imarkumrēx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nām Jeju ā memā ane. Be, mýj ne me mar on kam ā memā ane? Bir, amrēbē mýjja kunī kētri ne Jeju kute amikukām me mar. Apýnh me ī djāri kute amim mar kēta arým kute me mar. Djudadjwý djā ī kurē djwýnhmā Jeju kanga. Nhy m arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukām kute mar. ⁶⁵Ne kam memā kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amā, “Djām me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibām kute memā amak bōnhkambit dja me mā ikôt ajkamē.” Nām ā Jeju memā ane.

⁶⁶Nhy m kam me kôt baja krāptī arým kubē amijo akēx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷Nhy m kam Jeju kute ar anorjabē 12mā kum,

—Djām ar gadjwý dja gar ikanga? ane.

⁶⁸Nhy m ar 'ōbē Ximāo Pedru kum,

—Kati. Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me 'ōkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabēno meo tīn ne 'ā ar imā adjujarēnh ar aba. Metīndjwýnhkôt me tīn ne ar ba rā'ā: rā'āja'ā ar imā adjujarēnh ar aba. ⁶⁹Ar ba ne bar tu amim amarkumrēx. Mrāmri abē me inhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu. Mrāmri abē Metīndjwýnh Kra. Metīndjwýnh tīnkumrēx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrēx.

⁷⁰Nhy m Jeju arkum,

—Be, mrāmri ne ba amijo ar apytār kumrēx. Ije ar ajanorbē 12 ne ba amijo ar apytār kumrēx. Be, djām ar akunī ne gar amōx? Kati. Ar ajō apydji ne abē Xatanaj nhō āpēnh, ane. ⁷¹Djuda'ā ne kabēn. Djuda Ikadjī. Ximāo 'ōdjwý kute irja. Dja ī kurē djwýnhmā Jeju kanga. Kute ar anorjabē 12'ō ja dja kanga.

7

Djeruxarēkam me krāptīmā 'ā ujarēnh.

¹Jeju memā anen kam arek Garrējakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudējakam arek ar ba kêt? Bir, mebē idjaer kute kam bīnmā ar abej bakam. ²Nhy m kam arým Djeruxarēkam mebē idjaer krāptī kute aben pydji djā nhō akati 'ýr. Me kute aben kajmā'ā me bakukāmāre kukrādja mar kadjy bō mjýrkam krī djā nhō akati 'ýr.

³Nhy m kam Jeju kamy ar axikôt apōxja kum,

—E kum, goja amū pykabē Djudēja'ýr tē. Dja wākam akôt me ba djwýnh adjāpēnh kôt apumū. ⁴Djām me'ō kute me kunimā amiraxo amirīt prāmkam kute mebē amijo bipdjur prām got? Aje mrāmri mýjja pumūnh kêt nhípēx jabej goja pyka kunīkôt me kunimā amijo amirīt, ane. ⁵Be, nām ar te Jejumē axikôt apōx ne amim mar kêt. Kam ne ar ā kum ane.

⁶Nhy m Jeju arým arkum,

—Je djām kraxje me kute ijo tým djā nhō akati iwýr bōx kētkakam gar kam imā arē? Kati. Ar gajbit akati kunīkôt ar adjumar mex rā'ā. ⁷Nhýnh ne pykakam me axwe 'ō kum akurēmā? Arkati. Nhy m be, ba, me kum ikurēkumrēx. Ije me axwe'ā memā idjujarēnh ar ibakam me kum ikurēkumrēx. ⁸Ar gajbit dja gar Djeruxarēkam me krāptī kute aben pydji djā'ýr mō. Inhō akati iwýr bōx kêt rā'ākam 'ýr itēm prām kêt. ⁹Nām arkum anen arek Garrējakam ar ba.

¹⁰Nhy m kam kamy ar arým tē. Nhy m ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djā'ýr tē. 'Ýr tē:n arým 'ýr bōx. ¹¹Nhy m arým 'ā me kute aben pydji djā nhō akati bōx nhy m mebē idjaer rūnh arým abej ne memā kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhy m me “Kon”, ane.

¹²Nhy m me me kākā abenmā Jeju jarēnh kumex. Me kwý ne me abenmā kum, “Kati. Jeju mexkumrēx”, ane.

Nhy m me kwý arīk abenmā kum,

—Kati. Nām Jeju amijo 'ēx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³Nhy m be, nām me me ipōkri memā Jeju'ā ujarēnh amirīt kêt ne. Mebē idjaer rūnh pymaje ne me me ipōkri 'ā ujarēnh amirīt kêt ne.

¹⁴Nhy m kam arým me kute aben pydji djā nhō akati nhōkre djā kôt Jeju arým Metīndjwýnh nhō kikreti'ýr tēn wadjān kam arým memā kukrādja jarēnh dja. ¹⁵Nhy m kam mebē idjaer rūnh te kute Jeju marmā kam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Je tō djām tām wā kute mekôt pi'ōk jarēnh tūm got ā me kukrādja jarēnh mexo ane?

¹⁶Nhy m Jeju memā kum,

—Djām ba ikukrādja ne ba me amā arēnh iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukrādja ne ba me amā arēnh iba. ¹⁷Gédja ga me ajō ga aje kukrādja kôt amijo aba prām jabej arým ama. Me'ō kute ikukrādja jarēnhmo krax djwýnhja dja ga me ama. Djām ba ne ba ije me amā ikukrādja jarēnhmo krax djwýnh? Kati. Kājkwakam Metīndjwýnh ne kute arēnhmo krax ba kam kôt me amā arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukrādja kôt amijo aba prām jabej ama. ¹⁸Ne ga ren me ajō ga amirax jabej ne ren 'ā memā amijarēn memā amijo adjāmra ar aba. Nhy m be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katē ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhī kētkumrēx.

¹⁹Me bakukāmāre Mōjdjē kute me amā Metīndjwýnh kukrādja jarēnhja djā ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajō aje kukrādja kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibīnmā ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰Nhy m me kum,

—Je tō nhýnh me'ōja ne kute abīnmā ajabej ar ba? Be, me karō punu'ō ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyem Jeju arým memã kum,
 –Be, ba amrêbê me'ô punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³ Nã bãm pi'ók rårårkam me'ôo mex ga me arík ijã abenmã kum,
 –Pi'ók rårårkam ne apê. Axwekumrêx, anhÿro aban arým ikam angyrk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjåpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'ók rårårkam adjåpênh aba. Mõjdjê ne me amã me my nhinhu kã rênh jarê. Djãm ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katåt Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kadjj pi'ók rårårkam adjåpênh ne me my kã rênhõ aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Ije kam prĩne me'ô punuo mexkam imã ijaxwe jarê. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt. ²⁴ Kwãrĩk wãnh ga me arík me axwe kêt'ã axwe janhõr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkõt memã ajapõxkumrêx ne kam arým katåt memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhyem kam Djeruxarêkam me ar ba tũm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,
 –Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba? ²⁶ Nhyem kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhyem me arým kutã kute kum mýjja'õ jarênh prãm kêtukumrêx. Bårãm me rũnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhÿrkam ne me anhikrênh kabên maro dja. ²⁷ Tõ nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkõt Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkõt mar kêtukumrêx. Nhyem be, bãm kute Jeju djĩr ne gu me baje arým omũnh. Kõt ne gu me arým Jeju 'êxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhyem kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjã jarênhõ ãmkam kãj bẽ memã kum,

–Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itẽm ne ibõx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabên kõt amrê tẽ? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt. ²⁹ Nhyem be, ba ne ba ije omũnh tũm. Tãm ne ijano ba amrê kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyem kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bõx kêt rá'ãkam ne me te: o ane. ³¹ Nhyem me kwý krãptĩ arým tu amim markumrêx ne abenmã kum,

–Me baje raxmã bakator kadjj ne Jeju arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêx ne. Me punu krãptio mex. Djãm me'õdjwý bõx ne kute åpênh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³² Me rũnh kãxã ne me ã abenmã anhÿro ku'ê nhyem mebê pardjêumê me kadjj Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arým me kuma. Me kuman arým Jeju'yr me kråkamngõnh kwý jano. Me kute pa 'amýnhmã ne me me ano.

³³ Nhyem kam Jeju arým memã kum,
 –Be, me aro'ã ar iba ne arým 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwýnh'yr tẽ. ³⁴ Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'yr te abõx prãmje, ane.

³⁵ Nhyem mebê idjaer rũnh abenmã kum,
 –Je tõe, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apýnh me bajtem ba djåkam me bimãnh tũm'yr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarênhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djã'yr te abõx prãmje”, anhÿr. Mýj gẽdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhyem kam me kute amikukràdjã kõt amijo mõr ne kute 'ã aminhinomã amimênh nhõ akati arým bõx. Akati raxja bõx. Me kukãmãre kukràdjã kõt me kute bõ mjýrkam kr'ã aminhinomã amimênh kadjj akati ne arým bõx. Nhyem Jeju arým kãjmã djan memã kum,

–Me ajõ ar amã kõr jabej amrê iwýr tẽn ikõ. ³⁸ Me kute tu amim imarkumrêxja gẽdja ĩ me kadjwýnhbê ngõ kute meo tĩnja mã mekam apõx. Me bakukãmãre kute pi'õkkam memã arênh kõt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metĩndjwýnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhyem Metĩndjwýnh Karõ arým me'yr bõx ne meo ba. Djãm arým ne meo ba? Kati. Metĩndjwýnh kute memã Karõ janor djwýnhram ne Jeju memã ane. Dja Metĩndjwýnh amiwýr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhyem bõx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhyem me krãptĩ kute kabênja markam 'ã abenmã kum,

–Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhyem me kwý Jeju'ã abenmã kum,
 –Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhyem me kwý arík 'ã abenmã kum,

–Be kati. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja. ⁴² Nhyem be, me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx krĩbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Bẽnjadjwýr rax Dawi jabatãnh djåkam ne Kritu abatãnh djã. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'õkkam arê. Nhyem be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane.

43 Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kabên jadjwÿr kêt. 44 Nhyim me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

45 Nhyim kam me krâkamngônh kikreti nêje ku'êja me rûnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê mebê pardjêu'ÿr bôx. Nhyim kam me rûnh me krâkamngônhmã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

46 Nhyim me krâkamngônh memã kum,

—Djãm me'ô pykakam kabên mexo kute tâmwã pyrâk? Kati. Nãm prÿne kabên mexo kute katãt me kunÿ jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

47 Nhyim mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arÿm ne me gadjwÿ me anoo akno? 48 Ê, ba me amã arê. Djãm me irax'ô, nâr me ibê pardjêu'ô ije amim tâmwã mar got? Kati. 49 Be, djãm me kâtãmwã kute Môjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêt kam dja Metÿndjwÿnh arÿm me kanga, ane.

50 Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ÿr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'ô. Nãm arÿm memã kum,

51 —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kuljêr kêt kam memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarênh kêt kam gu me arÿm 'ã axwe nhôro nhÿ, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhÿ, ane.

52 Nhyim me arÿk kum,

—Djãm gadjwÿ pykabê Garrêjakam ajabatãnh djã ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'ôkkam ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ô Garrêjakam abatãnh kêt kumrêx. Dja ga amim pi'ôk jarênh arÿm kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bënjadjwÿrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'ôk jarênh ama, ane.

53 Nhyim kam me kunÿ ajmãn aminhÿrkwãmã apêx.

8

Me'ô nire kute me'ôbê mjêno àkÿnh.

1 Jeju arÿm krãnhbê Oriwêre 'ÿr tẽ. Tê:n arÿm 'ÿr bôx nhyim 'ã akamãt nhyim nô. Nô: nhyim arÿm ôkrên'ãnh kã. 2 Nhyim kam Metÿndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tẽn kam bôx. Nhyim kam me kunÿ ajte 'ÿr bôx nhyim arÿm nhÿ. Nhÿn arÿm memã kukràdjã jarênh nhÿ. 3 Nhyim kam me arÿm Jeju'ÿr me 'ô nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arÿm ne mjên ne kam ajte me'ôbê mjêno akÿn ar ro'ã nô. Nhyim me arÿm omÿn o tÿm ne pa 'amÿn Jeju'ÿr o bôx. 4 Ne kum,

—Ê, ujarênh djwÿnh. Be, me'ô nire ja arÿm mjên ne arÿm me'ô myo akÿn ar ro'ã nô. Ba me ar nôrkôt ar omÿn aro tÿm ne arÿm awÿr

o bôx. 5 Be, me ja jaxwe pãnh ne Môjdjê arÿm memã arê. Kute me bakukràdjã jarênhkam Môjdjê arÿm 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kêno titik ne abÿ gê ty, ane. Be, gadjwÿ ar imã axwe pãnh'ô jarê bar kuma. Mÿj gêdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

6 Mÿj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mÿjja jarênh jabej nhyim me arÿm kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhÿn arek ikrao pyka no'ôko nhÿ. 7 Nhyim me mã kum tãmja jarê nhyim arek pyka no'ôko nhÿ. Nhyim kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajô apydji ajaxwe kêt kumrêx jabej ga akumrêx kên'ô byn o titik ne abÿ, ane. 8 Nãm anen ajte nhÿ, pyka no'ôko nhÿ.

9 Nhyim me arÿm amima:ro djan amijaxwedjwÿ ma. Ne kam arÿm pijãm ne mã apôxo dja. Me abatãnhja kumrêx ne me kato. Nhyim mekôt me abatãnh nydjwÿ apôxo dja. Nhyim ajbir abatãnh nyre meo ino ren kato. Arÿm ne me kunÿ apêx. Nhyim kam Jeju arÿm ate nhÿ nhyim niredjwÿ arÿm ate dja. 10 Nhyim kãmã djan nire ate ãmkôt omÿn kum,

—Me'ô nire, nhÿnh ne me kute amã ajaxwe jarênhja ku'ê? Djãm me'ô kute ajaxwe pãnh kêno atitik prãm kêt kumrêx? ane. 11 Nhyim kum,

—Ã bënjadjwÿr. Me'ô kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhyim kum,

—Badjwÿ. Ajaxwe pãnh ije kêno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrik wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katãt memã amijarênh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

12 Nhyim kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apÿnh me ba djã kunÿkôt me axwe kunÿ katãt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrâk. Ga, me kurwÿ djã kute akamãtkam memã pry kurwÿ nhyim me kute akamãtkam mÿjja kunÿ pumÿnh ne katãt baja pumÿ. Badjwÿ dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm katãt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mÿjja pumÿnh kêt ne ba punuja pumÿ. Me axwedjwÿ ne me kute mÿjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djã pyrâk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arÿm katãt amijo ban kam arÿm ikôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

13 Nhyim mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'ô akôt kabên dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarênhô aba nhyim me'ô kute akôt kabên djir kêt. Ba me kam arÿm

amã akabēn kajgo jarē. Akabēn kajgo nhyim me kute amar kēt, ane.

¹⁴ Nhyim memā kum,

–Kati. Ipydji ije memā amijarēnhkam ije memā amijarēnh kajgo kēt. Kàjkwakam Metīndjwýnh ne ijano ba amrē kabēn kōt tē. Be, 'yr dja ba akubyn tē. Ja ne ije markumrēx. Kam ikabēn kajgo kēt. Nhyim be, me ga ne ga me aje imar kēt. Nhýnhja kurūm ne ba itēmja ne ga me aje mar kēt. Nhīām itēmdjwý ga me aje mar kēt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwýnhho kính prām ne aje memā axwe jarēho aba. Djām ba ne ba ije amidjwýnhho kính prām ne memā axwe jarēnh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memā axwe jarēnh jabej arým katāt memā arēnhkumrēx. Djām ipydji dja ba arē? Kati. Ibām kute ijanor djwýnhmē dja bar axikōt ikabēn ne memā axwe jarē. Kam ne ije katāt memā axwe jarēnhkumrēx. ¹⁷ Nhyim be, amrēbē: me bakukāmāre kute me akukràdjā'ā pi'ók no'ók djwý. Me akukràdjā kōt ba ije Ibāmmē axikōt memā amijarēho iba. Me akukràdjā jakam me'ō ar amānhkrut ne kute me omūnhkōt kute axikōt me arēnh nhyim me kunī kute mar ne kute memā kum, "Mrāmri katāt ar kute me arēnhkumrēx", anhyrmā. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kōt ne ba Ibāmmē ā me amā amijarēho ane. Ba ije me amā amijarēnh. Nhyim Ibām kute ijanor djwýnh ikōt kute me amā ijarēnh. Ba Ibāmmē ar ije axikōt me amā amijarēnhkam ne ga me ren me akukràdjā kōt ijā, "Mrāmri ne katāt kute memā amijarēnhkumrēx", ane. Ba Ibāmmē ar ije axikōt me amā amijarēnhkam dja ga me ar ikabēn katātjamā akaton ama. Me akukràdjā'ā pi'ók no'ók kōt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nām ā Jeju memā ane nhyim me arým kum,

–Tō nhýnh ne abāmja? ane.

Nhyim memā kum,

–Me aje imar kēt ne aje Ibāmdjwý mar kēt. Ne ga me ren iman ren Ibāmdjwý ma. Nhyim be, kati. Aje mar kēt, ane. ²⁰ Be, Metīndjwýnh nhō kikretikam me kute Metīndjwýnhmā pi'ók kapriō atom djakam ne Jeju ā memā ane. Nhyim me'ō kute o tým ne pa 'amýnh kētkumrēx. Pa 'amýnh'ā myt bōx kēt rā'ākam.

²¹ Nhyim kam ajte memā kum,

–Dja ba ī mā tē ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhyim kam Metīndjwýnh me amā ajaxwe jarēnh rā'ā. Mūm itēmmā 'yr ikràja dja ga me te ikōt 'yr atēm ne 'yr abōx prāmje, ane.

²² Nhyim me bē idjaer rūnh abenmā kum,

–Je tō mýj dja nē? Birām, dja amibī. Nām me ā abenmā ane. Kute memā kum,

–Dja ba ī mā tē ga me arým te ijabej, anhyrkam ne me ā abenmā ane.

²³ Nhyim memā kum,

–Be, me ga ne ga me pykakam ajapōx ne ar aba. Nhyim be, ba ne ba kýjrūm kàjkwakam ar iba tūm. Me ga ne ga me aje pykakam mýjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mýjja mar. ²⁴ Me aje pykakam mýjjabit markam ne ba me amā, "Dja ga me ty nhyim Metīndjwýnh amā ajaxwe jarēnh rā'ā", ane. Ne me amā, "E kum ba. Ba ne ba arým bōx", ane. Dja ga me kam amim imar kēt rā'ā jabej arým ty nhyim Metīndjwýnh me amā ajaxwe jarēnh rā'ā, ane.

²⁵ Nhyim me kum,

–Bir, mýj me ajō ga nā? Gop me imā amijarēnhkumrēx, ba me ama, ane.

Nhyim Jeju memā kum,

–Be, amrēbē ne ba me amā amijarēho iba. Nā bām me amā, ²⁶ "Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memā me ajaxwe jarēn ajte me amā pānh jarē. Be, ijanor djwýnh kute katāt kabēn jarēnhkōt ne ba me kunīmā arēho iba." Nām bām ā me amā ane, ane.

²⁷ Kute memā kum, "Kute ijanor djwýnh", anhyrkam me kute mar kēt. Kute memā Bām jarēnhja me kute mar kēt.

²⁸ Nhyim kam Jeju memā kum,

–Ba ije amijo inhī ne ibōxja dja ga me kýjrūm inhō. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabēnkōt amijo iba kētkumrēx. Ibām kute imā kabēn jarēnh kōt ne ba memā arēho iba. Ja dja ga me aje kýjrūm inhōrkam ama. ²⁹ Kute ijanor djwýnh ne imē amijo kajkep. Djā nām imā kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imā kàx kēt? Bir, ije o kính kadjy ne ba kum idjāpēnh mex rā'ā. Kam imā kàx kēt. Nām ā Jeju memā ane. ³⁰ Kute memā ja jarēnhkam ne me kumex arým tu amim markumrēx.

Abraão tãmdjwý'ã ujarēnh.

³¹ Nhyim kam me bē idjaer kute tu amim markumrēxja Jeju memā kum,

–Dja ga me mā ikabēn kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt ne arým me abē ikōt aba djwýnhkumrēx. ³² Ne kam arým mrāmri ikabēnkumrēxmā akaton ijā amim, "Be, mrāmri ne kabēn katāt kumrēx", anhyro aba. Ne kam ikabēn katāt kumrēxmā akato ba kam arým me apytā. Me'ōja kute me apa 'amýnh ga me kum adjāpēnh kajgo abaja ba kubē me apytā. Ga me kam ikōt adjumar mexkumrēx ne ar aba. Nām ā Jeju me axwe nhō bēnjadjwýr'ā memā ane.

³³ Nhyim ajte me kwý kum,

–Tō nhýnh ne kam me'ō kute me ipa 'amýnh ba me kum idjāpēnh kajgo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibē me bakukāmāre Abraão tãmdjwý. Nhyim kam me'ō kute me ipa 'amýnh kētkumrēx. Mýkam ne ga,

—Ba me'òbê me apytà? ane.

³⁴ Nhyem Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjápênh kajgokumrêx. ³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'ò nhô kikrekam ò ãpênh djwýnh djãm kubê ò ãpênhkam kum ãpênh rá'ãmã? Kati. Gêdja í atemã me'òmã apê. Nhyem be, kam me'ò krakumrêxja dja kam kra rá'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metíndjwýnh Kra rá'ãkam ibê me apytãr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytãr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytã ga me kam mrãmri ad-jumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwý, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabênh kính kêtumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhyem me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraãokumrêx, ane.

Nhyem memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwýkumrêx ne ren Abraão djápênh kôt adjápênh ar aba. ⁴⁰ Nhyem be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kãjkwakam Metíndjwýnh kute imã kabênh katãt jarênh kôt ije katãt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjápênh mex. Nhyem be, kati. Atemã me anhingêt djápênh kôt ne ga me atemã adjápênh ar aba.

Nhyem me kum,

—Djãm krô'ã me'ò kute akudjwa me ijad-jwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kãjkwakam Metíndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwý jarênh.

⁴² Nhyem Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kãjkwakam Metíndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kãjkwakam Metíndjwýnh kurũm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽ? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tẽ. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabênh mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãmkam. ⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabênh katãt kêtumrêx kute Metíndjwýnh kabênh katãt 'amýnh týx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'éxnhí kôt memã 'éx ba. Mrãmri 'éxnhíkumrêxkam kubê me 'éxnhí nhingêt.

⁴⁵ Kubê me 'éxnhí nhingêtkam ba te me amã katãt ikabênh jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'òmã akatorcumrêx?

Kati. Ga me te: aje ijaxwe'òmã akator prãmje. Ijaxwe'ò kêtumrêx mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katãt Metíndjwýnh kabênh jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metíndjwýnh kra ne ren amim kabênh markumrêx. Nhyem be, kati. Me abê Metíndjwýnh kra kêtumrêx ne ga me aje amim kabênh mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhyem mebê idjaer rũnh arík kum,

—Be, abê pykabê Xamarijkam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhyem Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba. ⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrãmri dja me ikabênh man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ýr bõx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhyem mebê idjaer rũnh kum,

—Tõ nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metíndjwýnh kukwakam kabênh jarênh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm ty. Tõ nhýnh dja me akabênh man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabênh jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabênh man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhyr? Abraão arým ty. Metíndjwýnh kukwakam kabênh jarênh djwýnh ar arým ty. Mýj me'ò rax ne ga arík o amiptãrn 'ã amimênhõ dja? ane.

⁵⁴ Nhyem Jeju memã kum,

—Ne ba ren arík amijã me'ò rax mên ren mrãmri ikajgo. Nhyem be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênkumrêx. 'Á ne ga me aje abenmã, “Me Batíndjwýnh”, anhyr kaj-goo aban ⁵⁵ aje mar kêtumrêx. Nhyem be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhí ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhyem be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabênh kôt ar amijo iban ijêxnhí kêt. ⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kínhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhyem mebê idjaer rũnh kum,

—Je tõe, djãm kraxje ajã amex krãptíbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhyem Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirít kètri ne ba ar iba tũm, ane. ⁵⁹ Nhyem me arým kên kwý jamý, kute o titik ne bĩn kadji. Nhyem

Jeju arým amijo apdjun mã tê. Metîndjwýnh nhõ kikreti kurúm katon mã tê.

9

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

¹ Tê: nhym arým me'õ no rã nhỹ. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhỹ nhym arým omũ. ² Nhym kôt ba djwýnhdjwý omũn Jeju kukij ne kum,

–Ujarênh djwýnh, mýkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nãr nãmê bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mýj ne kam kute? ane.

³ Nhym arkum,

–Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmê bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metîndjwýnh kute no rãkam àpênh nhym me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpênh prãmkumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyrãk. Kute ijanor djwýnh kute idjãpênh'ã imã karõ kôt idjãpênh prãmkumrêx. Adjým, dja me Ì ijo bikênhõ tẽn ibi ba te idjãpênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam te àpênh prãm pyrãk. ⁵ Pykakam me axwemê ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwý djã pyrãk. Ga, me kute akamãtkam memã pry kurwý nhym me katãt baja pumũ. Badjwý ne ba memã Metîndjwýnh kabên jarê nhym me arým kôt katãt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrêx ne arým katãt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptõn kam o ajrênh arým o me'õ no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ –Ýr tẽn ngõ nhidjibê Xirõwekam amino ku'õ, ane. Me bakabênkam ne me ren ngõmã, kute anor jarê. Nãm kum ane nhym arým 'ýr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arým no mex ne. No mex ne kam ùrkwã 'ýr tẽn arým 'ýr bõx.

⁸ Nhym ùrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

–Djãm tãmwã ne amijo à'wýro krĩ? ane.

⁹ Nhym me kwý memã kum, “Nã, tãm”, ane. Nhym me kwý memã kum,

–Kon, kute tãmwã pyrãk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nã, ba”, ane.

¹⁰ Nhym me kum,

–Tõ mýj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

–Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptõn kam o ajrênh arým o ino djy. Ino djyn arým imã, “Ýr tẽn ngõbê Xirõwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'ýr tẽn amino ku'õn arým ino mex ne irit mexkumrêx, ane.

¹² Nhym me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhym kam me arým mebê pardjêu'ýr o bõx. Me'ýr me'õ no rãn arým no mexjao bõx.

¹⁴ Be, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam, pi'õk rãrãrkam ne Jeju pykakam aptõn o ajrênh o

me'õ no djyn o noo mex. ¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'ýr o bõx nhym me ajte kukij ne kum,

–Mýj ne ga arit mex kadjy nê? ane.

Nhym memã kum,

–Nãm pykakam aptõn o ajrênh o ino djy ba ku'õn arým ino mex ne irit mexkumrêx, ane.

¹⁶ Nhym mebê pardjêu kwý abenmã kum,

–Djãm Metîndjwýnh ne tãmwã jano got?

Be, me bakukràdjã pãnh ne pi'õk rãrãrkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhym me kwý 'ã abenmã kum,

–Nhym bê ne me'õ jaxwe kute ã mýjja pumũnh kêt nhípexo anhýr. Kute ã me'õ no rão mexo anhýr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arým no mexjamã kum,

–Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhym memã kum,

–Be, kubê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ, ane.

¹⁸ Nhym mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

–Je tõ djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmê nã ar'ýr me ano. Nhym me ar'ýr tẽn arým aro bõx.

¹⁹ Nhym me arkum,

–Be, gar memã kum, “Ikra adjakamã no rã”, anhýro aba. Djãm tãm ne ja? Mýj ne rit mex kadjy nê? ane.

²⁰ Nhym ar memã kum,

–Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rãkumrêx. ²¹ Ne kam mýj ne arým no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'õ ne kum noo mex nhym rit mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arým abatãnh ne. Dja ga me kukja nhym arým me amã amjarê, ane. ²² Be, mýkam ne ar kute memã kum,

–Jeju ne ar ikra noo mex, anhýr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arým abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

–Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djãkam me baro'ã krĩ kêt, ane. ²³ Kam me me kute ar kanga pymaje ar memã,

–Be, ta ne arým abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhym kam me ajte amiwýr me'õ no rãn arým no mexja 'uw nhym arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhym kum,

–Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekõt mar. Kwãrik wãnh ga mex jarênh kêt. Kãjkwakam Metîndjwýnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarê, ane.

²⁵ Nhym memã kum,

–Be, mýj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arým ino rãkumrêx. Ne arým

jakam ba mrãmri irít mexkumrêx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrêx, ane.

²⁶ Nhyam kam me ajte kum,

—Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arít mex ne? ane.

²⁷ Nhyam memã kum,

—Je, arým ne ba me amã arê. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mýj kadjy dja ba ajte me amã arê ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamênhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhyam me arým kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwýnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Mòjdjêkôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metíndjwýnh mrãmri me bakukãmãre Mòjdjêmã kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhyam be, támwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhyam amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irít mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumü. Djãm me ano mex got? ³¹ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me axwe ne Metíndjwýnh kute me mar ne kôt àpênh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhyam be, me kute mrãmri Metíndjwýnhmã rax jarênh ne kute kabên mar ne kôt kute amijo bakumrêxja Metíndjwýnh arým kute me mar ne me kôt àpênhkumrêx. ³² Be, djãm Metíndjwýnh Jeju kôt àpênh ngri got ga me 'ã akabên ne? Mýj me'õ ne adjakamã no rã nhyam me arým kute kum rít mex jadjãr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arênh kêt. Me kuni kute arênh kêtumrêx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumünh. ³³ Metíndjwýnh ren kute anor kêt nhyam ren kabênkôt àpênh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyam be, kati. Mrãmri Metíndjwýnh kute anorkumrêx.

³⁴ Nhyam me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nêje bôm kumê.

³⁵ Nhyam kam Jeju me kute bôm mênhkôt arým kuman 'ýr tén kum katon kum,

—Djãm arým ga tu amim Metíndjwýnh Kra markumrêx? ane.

³⁶ Nhyam kum,

—Bênjadjwýr, dja ga imã Metíndjwýnh Kra jakre ba tu amim markumrêx, ane.

³⁷ Nhyam kum,

—Arým ga ipumü. Ba. Ba ne ba amã ikabêno dja, ane.

³⁸ Nhyam kum,

—Nã, Bênjadjwýr djwýnh, arým ne ba tu amim amarkumrêx, ane. Ne arým kute Metíndjwýnh Kramã katorkam amika-got man parbé ibôn nhÿ.

³⁹ Nhyam Jeju memã kum,

—Be, mýj kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarê. Be, me kwý kute amijo àmran arík amim, “Djãm ije Metíndjwýnh kabên mar ngri got?” anhÿrja dja ba te memã kukràdjã jarê nhyam me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rít mex arým no rãn ba pyrãk. Nhyam be, me kwý kute kukràdjã mar kêt ne mar prãm dja ba memã arê nhyam me arým tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrêx. Me kute mrãmri ne me no rã arým rít mex ne katãt ba pyrãk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhyam mebê pardjêu bu'ã ku'êja arým kabên man kum,

—Je, djãm me badjwý ne ba me ije me no rã pyrãk? Kati. Djãm me ije Metíndjwýnh kukràdjã mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhyam memã kum,

—Ne ga ren me aje Metíndjwýnh kukràdjã mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rít mex prãm pyrãk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhyam be, kati. Me aje, “Me badjwý djãm me ije Metíndjwýnh kukràdjã mar ngri got?” anhÿrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

*Mrykí'átomtio ba djwýnh'ã ujarênh.
Idja 13.20; Ped k 5.4*

¹ Ne kam mrykí'átomtí'ã memã ajarênh õ me ja'ã mrykí'átomtí jakren memã kum,

—Be, õ kókayrkam mrykí'átomtí ar bakam nhyam me ngjêx prãm kam me kwý ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kókayr nhíbũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo ákính prãm nhyam me me'ã memã kum, “Me ákínhi”, ane nãr, “Mebê mýjjiao prôt djwýnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ² Nhyam be, me kute katãt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwýnhkumrêx.

³ Nhyam 'ã ijê djã nêje ku'ê djwýnh arým o ba djwýnhmã 'ã ijê djã'ã kurê nhyam arým wangij. Ne kam mrymã kabên nhyam arým amim kabên ma. Kute apýnh mrymã idji jarênh djãri aben totokmã mrymã arê nhyam arým kute apýnh aminhidji jarênh mar kôt bôm rôrök. Bôm rôrök nhyam o ba djwýnh arým kapôt mã mryo apôx. ⁴ Mryo apôx ne arým mry kukãm mrã nhyam mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwýnh kabên markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwýnh kôt ane. ⁵ Nhyam be, atemã me bajtem mry'ýr bôx ne te mrymã kabên nhyam kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabên mar kêt kam amijã no tÿx ne tu mã kubê prôt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁶ Be, mrykí'átomtí'ã ujarênhja ne Jeju kute amikabên kukràdjã'ã akre nhyam me mrybit

man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mýj'ã ujarênh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

7-9 Nhyam ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kòkayrkòt ajkwa krekre pydji pyrãk. Ga, mryo ba djwýnh kute ajkwa krekrekòt mryo ngjéxja pumũ. Nhyam kòkayr tÿx arým kute mýjja djãkrêbê mry pytãr nhyam umar mexja pumũ. Badjwý ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrêx ba arým axwebê me utã. Nhyam kam me arým ikòt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkòt ne me tĩn kêtumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arým me utã.

Ga, mryo ba djwýnh kute kòkayr kurũm mryo apòxja pumũ. Nhyam mry àkur ban ajte akubyn ngjéxja pumũ. Badjwý dja ba me utãro iba nhyam me ikòt umar mex ne ar ba.

Nhyam be, amrêbê ibòx kêttri ne me kwý Metĩndjwýnh'ã 'èx ne memã kum, "Metĩndjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarêno iba", ane. Me Metĩndjwýnh'ã 'èxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr inhõ me jao akèxmãn te meo ane nhyam me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bòx. Nhyam be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bòx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh mex pyrãk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹² Nhyam be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'ò mry'ýr bòx nhyam arým tĩn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê ò mry djwýnh kêt kam ne tu mry kangan mã prõt ne. Nhyam rop arým mryo ròròk nhyam mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'òk kapribit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyam kam rop bòx nhyam kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyam inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kòkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onj inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhõ me kunĩo iba. ¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kòt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibi? Kati. Ba dja ba amikabênkòt tyn kam amikabênkòt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyam kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyam me kwý ja ne memã kum,

—Nhyam bê ne me karõ punu kute o ba nhyam ã kabên kute anhyr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwykam, Jeju me'ýr tèn bòx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikitikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kènhkam ar mrã. Kikre kre kènhjamã ne me kum, "Xaromão nhõ", ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhyam mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipòk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bènjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarêno amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhyam Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhõ krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhyam ar mã ikòt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhyam me Metĩndjwýnhkòt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtumrêx. Ba mã meo iba nhyam me'ò kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikò rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikòt me kamênhja ne tÿxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhyam me'ò kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikò rênh prãm kêt. ³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjĩn ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhyam mebê idjaer rũnh ajte kadjy kèn jamý. Kute o titik ne bĩnmã kèn jamý.

³² Nhyam memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhyñh idjãpênh mexja pãnh dja ga me kèno ititik ne ibi? ane.

³³ Nhyam me kum,

—Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije kèno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'òkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyrãk. Aje

Metündjwýnh raxo amiptarkam ne ba me arým Metündjwýnh ingryk ne ije abínmã, ane. ³⁴Nhym amipãnh memã kum,

–Tõ nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã Metündjwýnh kabên jarênh memã kum, “Nã bãm memã kum, ‘Me abê metündjwýnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arým ‘ã pi’ók no’ók ne. ³⁵Metündjwýnh kabên ne ga me te akabêno aje o adjãpanhmã. Ga, Metündjwýnh ta kute memã kum, “Me abê metündjwýnh”, anhýrja pumũ. ³⁶Metündjwýnh ta ne imã idjãpênh djã jarênh pykamã ijano ba kabên kôt amrê tẽn bõx. Djori kam ibê Metündjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metündjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷Ne ba ren Ibãm djãpênh o idjãpênh kêt ga ren me aje katãt imã ikajgo jarênhkumrêx. ³⁸Nhym be, kati. Mrãmri Ibãm djãpênh o idjãpênhkumrêx. Kam ga me ren amim idjãpênhbit ma. Aje amim ba imar kêtka ga ren idjãpênhbit man ren Ibãm djãpênh o idjãpênhja man ren arým kam ima. Ibãmmê ne bar itipdjín ar iba ga me ren kam arým ama, ane. ³⁹Nãm memã ane nhym me arým kute pa ‘amýnhmã te o ane nhym mã mebé katon tẽ.

⁴⁰Ne kam arým mã ngõ raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽn arým Djuão kute ngõmã me angjênhmo krax djãkam bõx ne arek kam ar ba. ⁴¹Ar ba nhym me krãpti ‘ýr bõx ne abenmã kum,

–Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mýjja pumũnh kêt’õ nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katãt me’õja kukãm ‘ã ujarênhkumrêx. Nhym kam arým kute kukãm ‘ã ujarênh kôt prĩne kôt amijo bakumrêx, ane. ⁴²Nhym kam me krãpti pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

11

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

¹Be, me’õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmê Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam úrkwã. ²Marij ja kute Bẽnjadjwýr djwýnh par’ã me kudjý djã kangõ kapĩ. ‘A me tyk kadjy kudjý djã kangõ kapĩn kam kute amikõ ‘ã kangõ ngrã tãm. ³Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhym kanikwýnh ar arým Bẽnjadjwýr djwýnh’ýr me’õ jano. Onĩj. Nhym arým ‘ýr tẽn ‘ýr bõx ne arým kum arên kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arým kanê: nhym kanikwýnh ar amã arê, ane.

⁴Nhym Jeju arým kuman kum,

–Djãm tu tyk rã’ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kãjkwakam Metündjwýnh raxmã katon

ba ibê Metündjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵Be, Matamê kanikwýnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê. ⁶Nãm Jeju kabên man kam tu arek ‘ýr djãkam nhý nhym ‘ã akati amãnhkrut apêx.

⁷Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

–Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸Nhym ar kum,

–E kum, ujarênh djwýnh, wãkam ajbir mebé idjaer rũnh kute keno atitik ne abĩnmã ga ajte ‘ýr atẽmmã, ane.

⁹Nhym Jeju arkum,

–Djãm arngro pydjikam kãxdjãkênh pa ipõkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mýjja’õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhym me omũn aã’ã mrã. ¹⁰Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rõrõk ba, me nokrekam irã kêtka, ane. Me kute o tým ne bĩn kêtĩrĩ tẽmbê kute ãpênh inomã mẽnhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn’ã akamãt jakre.

¹¹Nãm arkum anen kam arkum,

–Be, gwaj banhõbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba ‘ýr tẽ, ane.

¹²Nhym ar kum,

–Dja õto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³Be, djãm mrãmri õtkumrêx’ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk’ã ne arkum ane. Nhym ar arĩk amim,

–Be, õtkam tyk djã kêt’ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴Nhym kam arkum arênhõ amirĩtkumrêx ne arkum,

–Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵Wãkam idjãm kêt nhym arým ty. Kam idjãm kêtka ar akady ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrêx. Ar akady ne ikĩnh. Aj gwaj on ‘ýr, ane.

¹⁶Nhym kam Jejukõt ba djwýnh ‘õ nhidjibê Tõme Djidjimujã kôt ba djwýnh ‘õdjwýmã kum,

–Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

¹⁷Nhym kam Jeju ar arým ‘ýr tẽ. ‘Ýr tẽn: arým ‘ýr bõx.

Nhym me arým kum arên kum,

–Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým ‘ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane. ¹⁸Be, krĩbê Betanhãmê krĩraxbê Djeruxarêmê ne aben jatãri. Abenwýr pry’ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit.

¹⁹Kam ne mebé idjaer krãpti Matamê Marij ar’ýr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabênmã ar’ýr bõx. ²⁰Nhym Jeju ar bõx ‘ýr nhym me’õ arým Matamã arê. Nhym kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhý.

²¹Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

–Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêtkaumrêx.

²² Gêdja ga mýjja'õo Metĩndjwýnhmã a'uw nhyim arým akabên man prĩne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhyim kum,

²³ –Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhyim kum,

²⁴ –Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhyim mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhyim kum,

²⁵ –E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tĩn djwýnh ne ije memã tĩn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tĩn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Nhyim me tĩn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne tyk kêtikumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhyim kum,

²⁷ –Nã, Bênjadjwýr djwýnh, abê Kritikumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bênjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx”, anhýr kôt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'hrôt tẽ. Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx ne me kãxã kum,

–Arým ne memã ujarênh djwýnh bõx ne amã kabên. ²⁹ Nãm kum ane nhyim kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ. ³⁰ Be, kraxje Jeju krĩmã ãr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja. ³¹ Nhyim Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhyim kikrekam mebê idjaer kute ar kapribê arkum kabêno ãmja arým abenmã kum,

–Be, ar mýrmã ne ar kênkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

³² Nhyim be, Marij Jeju'ýr tẽ nhyim arek kam dja nhyim arým 'ýr bõx. Ne omũn arým kônkrão nhýn kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhyim ren ikamy tyk kêtikumrêx, ane.

³³ Nãm mýro nhý nhyim kôt mebê idjaer mõrja kôt mýro dja. Nhyim Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. ³⁴ Ne kam memã kum,

–Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhyim me kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, amrê ar ikôt tẽn omũ, ane.

³⁵ Nhyim Jeju arým muw.

³⁶ Nhyim mebê idjaer abenmã kum,

–Be, kum abêikumrêx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

³⁷ Nhyim me kwý abenmã kum,

–E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhyim ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhyim kam Jeju 'ýr tik ngý tẽn arým kênkre'ýr bõx. Kênpotio ne me arým kênkre'ã ijê. ³⁹ Nãm kênkre'ýr bõx ne memã kum, “Me 'ã kênpoti kaba”, ane.

Nhyim tyk kanikwýnh Mataja kum,

–Ô kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhyim Jeju kum,

–Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhyim me arým kênkre'ã jãm kênpoti dja. Nhyim Jeju kãjmã krãn kãjkwa jabên Bãmã kum,

–Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabên mar. Kam ikĩnhkumrêx. ⁴² Amã ikabên kunĩkôt ne ga arým aje ikabên mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabênkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabên. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabên, ane.

⁴³ Nãm anen arým kãj bê kabên ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane. ⁴⁴ Nhyim arým me aêrbê akubyn tĩn ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam arým akubyn tĩn ne kato. Prĩne kubêkão ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkão nokre kupu rã'ãn kato.

Nhyim Jeju memã kum,

–Me 'ã kubêkã bõ gê tẽ, ane.

Me kute bĩn kadjy kute o aben mar:

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tĩn nhyim mebê idjaer omũ nhyim arým kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mõrja tu amim markumrêx. ⁴⁶ Nhyim me kwý ja arým amũ mebê pardjêu'ýr mõn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýrmê mebê pardjêu arým me rũho akuprõ. Nhyim kam me abenmã kum,

–Be, mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tĩn. Mýj dja gu me nê? ⁴⁸ Dja gu me amitõ nhyim me kunĩ arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhyim krĩraxbê Rõmakam me õ me ja arým me bawýr prõt ne pyka mē Metĩndjwýnh nhõ kikretio amrãn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bênjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhý. Kajbaj memã kum,

–E kum, me aje mýjja mar kêt. ⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djām Kajbaj ta ne amikabēn jarē? Kati. Metīndjwýnh kukwakam ne kabēn jarē. Amexja tāmkam ne kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr rax ne Metīndjwýnh mar djwýnh kunīmā nhý. Kunīmā ýrkam ne arým memā Metīndjwýnh kabēn jarē. Kute memā Jeju mebē idjaer kunī pānh tyk jarēnhkam ne memā Metīndjwýnh kabēn jarē. ⁵² Be, djām mebē idjaerbit pānh dja ty? Kati. Metīndjwýnh kraja amrēbē abenbē me bimānh. Apýnh me bajtem ba djākam me bimānh. Jeju kute amikōt me jao aben pydjimā. Me jadjwý pānh dja ty. 'Á ne Kajbaj kute Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bīn kadjy kute aben kabēn marmo krax djā ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tīn nhō akati jakam.

⁵⁴ Nhyam kam Jeju kute ja nhijukri mebē idjaer rūnhmā amijo amirīto ba kēt. Kapōt kukrit nokā'ā ar bamā ne arým tē. Kam ne arým krībē Epraīmā tēn bōx ne kōt ba djwýnhmē ro'ā kam ar ba.

⁵⁵ Nhyam kam mebē idjaer kute aben pydji djā 'ýr. Me kute me kukāmāre nhirōbē mrānhja mar kadjy arým ō akati 'ýr. Kam ne me krāptī: kadjy krīraxbē Djeruxarē'ýr àbir mō. Me kute Mōjdjē kukrādja kōt Metīndjwýnhmā amijaxwe jarēnhmā ne me mō. ⁵⁶ Ne kam arým bōxo dja nhyam me rūnh arým Jeju jabej. Ne Metīndjwýnh nhō kikretikam abenmā kum,

—Djām me krāptī kute aben pydji djā nhō akati kadjy mekōt bōxmā? Djā ne ga me ajō ama? ane. ⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ā memā karō. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebē pardjēumē ne me arým 'ā memā karōn memā kum,

—Dja ga me ajō Jeju pumūn me imā arē ba me pa 'amý, ane.

12

*Marij kute par'ā kangō pānh rax kapīn.
Mat 26.6; Mak 14.3*

¹ Me Djeruxarēkam Jeju jabej nhyam arým ajte krībē Betanhakam bōx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrēbē ne ty nhyam Jeju 'ýr bōx ne akubyn ō tīn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bōx. Nhyam amū Djeruxarēkam Metīndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati bōx 'ýr. Dja akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut apēx nhyam arým akati bōx.

² Nām Jeju Betanhakam bōx nhyam arým amykry. Nhyam Mata ar arým kum ō kwý krēn djā nhípēx. Ipēx nhyam Jeju ar krēno nhý. Mata ne arkum ō kwý krēn djā nhōro dja. Radjarumē ro'ā ne ar àkuro nhý. ³ Àkuro nhý nhyam Marij arým me kudjý djā kangō ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djā. Kangō nhidjibē ne nadu. Ut'ā akrekam ne kubē

kiru kute o katē 'ýr ne kam pānh raxkumrēx. Nām ar àkuro nhý nhyam Marij arým kangōja byn Jeju par'ā kapī. 'Á kapī ne amikō arým par'ā kangō kwý ngrā. Nhyam kam arým amū kikre krekōt kudjý prōt ne.

⁴ Nhyam Djuda Ikadji. Ximāo kute ir ja. Jekukōt ba djwýnhja. Tāmja dja kurē djwýnhmā Jeju kanga. ⁵ Marij Jeju par'ā kangō kapī nhyam Djuda arkum,

—Je tō, mýkam ne arým kangō mexjao akno? Ne ga ren ar memā kangō ngān ren pānh pi'ōk kaprī kumex ne aby. Ne ren pānh'ā akrekam denarju kubē 300 ne ren abyn kam ren me ō mýjja kētmā angrā, ane. ⁶ Be, djām Djuda kum me bikēnh kaprikam ne ā arkum ane? Kati. Àkīnhīkam. Kubē ar ō pi'ōk kaprīo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkīno ba. Kam ne ā arkum ane.

⁷ Nhyam Jeju arkum,

—Kwārīk wānh rā'ā. Mý kadjy ne amim kangō dji? Bir, dja ba ty nhyam me arým ijadja. Kute ijā kangō kapīnkam dja ba ikudjý nhyam me ijadja. Ja kadjy ne amim kangō dji. ⁸ Ar aje memā mýjja nhōrmā wānh ne me ō mýjja kēt ar abu'ā ar ba rā'ā. Dja gar anen arým memā mýjja ngā. Badjwý. Djām arek gwaj baro'ā ar baba rā'amā? Kati. Nām ā Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyam kam mebē idjaer krāptī arým kuman 'ýr bōx. Djām me kute Jejubit pumūnhmā ne me 'ýr bōx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn ō tīnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumūnhmā 'ýr bōx. ¹⁰ Nhyam be, me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ne ar atemā. Nām ar bit kute Radjaru bīnmā 'ā aben maro nhý. ¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tīnkōt mebē idjaer krāptī arým omūn tu amim Jeju markumrēx. Nhyam kam me kute omūnh kēt kadjy ar kute Radjarudjwý bīnmā. Nhyam Jeju Betanhakam ar ba nhyam kam 'ā akati. 'Á akati nhyam Jeju amū Djeruxarē'ýr tē.

Jeju rax ne Djeruxarēmā ār.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyam kam me Djeruxarēkam kukām abenmā kum,

—Arým Jeju bōx 'ýr. Arým Jeju bōx 'ýr, ane. Me krāptī kute aben pydji djā nhō akati kadjy bōxa ne me ā abenmā ane. ¹³ Ne kam mōn bō kwý nhikē. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutā mō. Ne kāj bē abenmā Jeju mexo àkjēr mōn mā memā kum,

—Jejubē ne me banhō bēnjadjwýr rax. Ām mexkumrēx. Kam me bakī:nhkumrēx. Gē on me bapytā. Gē Bēnjadjwýr djwýnh o Kīnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bōx. Ām mexkumrēx. Me babē idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne arým bōx, ane.

¹⁴ Me kute o anhÿr kêtiri ne Jeju mry'ã nhÿ. Nãm mry'ã krî jabatãnh nyremã katon 'ã nhÿ. Amrêbê: ne me Metîndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarên memã kum,

¹⁵ “Ë krîraxbê Xijãokam me ja, kwãrik wãnh me atîn prãm kêt.

Ota, me anhõ bënjadjwÿr rax bõxmã. Dja mry'ã krî jabatãnh nyre'ã nhÿn me awÿr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djõ'ã arênho mô:n arênho môr tãmtã tũ:mrãm me bakam-ingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bõx. Jeju mry'ã nhÿn arÿm Djeruxarê'ÿr bõxmã tẽmkumrêx. Djeruxarê nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ÿr tẽ nhyim me o ãkjêr mô. Nhyim kõt ba djwÿnh ar kute omũnh totokbê amim, –Je tó, mÿj'ã ne me kute Jejuo ãkjêrja? anen mar kêt ne. Arÿm Jejuo ãbir ne rax:kambit dja ar akubyn pi'òk kõt amijo tẽn arÿm kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo anhÿrmã kõt ne me arÿm jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me môrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tũnkõt omũ. Kute kum kabên nhyim kênkre kurũm katorkõt ne me omũ. Ne kam amũ memã 'ã ajarê.

¹⁸ Nhyim me krãpti arÿm kute akubyn o tinja man kam arÿm adjwÿnhdjwÿ mekõt Jeju kutã môn kajpa. ¹⁹ Me krãpti: Jeju kutã môn kajpa. Nhyim kam mebê pardjêu arÿm abenmã kum,

–Be ga, pyka kunikõt me kunÿ arÿm kute 'ÿr amijo akêxja pumũ. Me baje te: mebê Jeju pyma nhyim me mã kum kïnhja pumũ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.34

²⁰ Nhyim kam me bajtembê kreguja kwÿ ne me me krãpti kõt ar ba. Me kute mekõt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metîndjwÿnhmã rax jarênh kadjy ne me bõx ne mekõt ar ba. ²¹ Ne kam arÿm Piripi'ÿr bõx ne kum, “Ba me Jeju pumũ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krîraxbê Bexadakam abatãnh djã. ²² Me kum ane nhyim amũ Ængre'ÿr bõx ne kum arê. Nhyim kam ar ro'ã Jeju'ÿr tẽn kum arê.

²³ Nhyim Jeju arkum,

–Be, arÿm ityk'ã akati bõx 'ÿr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itîn. Ne kam arÿm irax:kumrêx ne ipyma: ²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam arÿm tyk pyrãk. Djãm mrãmri ne arÿm ty? Kati. Ga, 'y ingrõt ne abatãnh nhyim arÿm 'ã ô kumexja pumũ. Ne ren me 'y kre kêt nhyim ren 'y kajgo rã'ãn ãptãr kêtumrêx. Ba ije bãygogo 'y pyrãk. Badjwÿ dja ba ty nhyim me arÿm ijadjã. Nhyim kam ityk djõ'ã arÿm me krãpti tîn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arÿm tyn akuno. Nãr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metîndjwÿnh me utã nhyim me arÿm kõt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Be, me imã ãpênhja gẽ me mã ikõt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhÿ'ãm ar iba nhyim inhõ ãpênh arek ikõt ar ba. Dja imã apê nhyim Ibãm arÿm kãjmã kum rax kamê, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

–Be, arÿm idjumar punu iwÿr bõx. Be, mÿj dja ba nê? Djãm ije kum, “Djũnwã, arÿm itokry'ã myt bõx 'ÿr. Itokrybê ipytã”, anhÿrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arÿm tẽn bõx. Nãm ã arkum ane.

²⁸ Ne ajte Bãmã kum,

–Djũnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirît gẽ me araxmã kato, ane.

Nhyim ar arÿm kãjkwa kurũm Bãm kabên ma nhyim kum,

–Arÿm ne ba memã iraxo amirît. Dja ba ajte memã iraxo amirît, ane.

²⁹ Nhyim ar bu'ã me ku'ê kwÿ arik abenmã kum,

–E kum, na ne krikrit, ane.

Nhyim me kwÿ arik abenmã kum,

–Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ ne kum kabên, ane.

³⁰ Nhyim Jeju memã kum,

–Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga aje kabên mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metîndjwÿnh me kunÿ axwemã kato. Me ÿ pÿnhkõt me axwe djãri kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bënjadjwÿro apan kujaten kumê. ³² Dja me kÿjrũm inhõ ba arÿm amiwÿr me kunÿo akêx, ane. ³³ Pite'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

–Nhyim bê ne me kute me inhõ Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx bïnmã. Kritu ne tyk kêtumrêxmã nhyim me me imã arê, Môjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk kõt ne me imã arê ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhÿja dja me kÿjrũm inhõ”, anhÿr kõt ba me arÿm akajgo ma. Be, we aje amijo anhÿjakam mÿj me ajõ ga na? ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

–Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mÿjja pumũnh kêtka me me ba punure. Ba ije memã pry kurwÿ djã pyrãk ne memã Metîndjwÿnh kabên jarênh nhyim me arÿm tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabên kõt ar amijo aba. Nok ga ren kõt amijo aba kêt ne ren me axwe kõt ajaxwen arÿm aje ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arÿm aje mrãmri ne pry kurwÿ djãkõt

me ba mex pyræk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêtiri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhípêx. Nãm te me punu krãptĩ mex nhyim me kute amim mar kêtukmürêx. ³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarênh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj me’ô ne kute amim ar ikabẽn mar got?”

Mýj me’ô ne kute Bẽnjadjwýr djwýnh djãpênh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhyim me arým aben djõ’ã arênh mo:n arênh mo:r tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým ’ýr o bõx. Jeju te me punu krãptĩ mex nhyim me me omũn amim Jeju mar kêtukmürêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arênh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomê me amako bĩmrãkkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebê nomê amako amrã.

Nhyim kam me te memã mýjja jakre nhyim me kukrãdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mýjja jarê nhyim me mar kumrêx kêt ne. Mã kukrãdjã’ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarênh rã’ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãmkam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne ’ã me bakukãmãremã ujarênh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrêx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amĩrit? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhýro amijo amĩrit? Kati. Mebê pardjêu kabẽn pymaje ne me kute memã amijarênh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarênh kêt nhyim me imã imex jarênh rã’ã. Ba ren Jeju’ã memã amijarê nhyim ren me arým imã ijaxwe jarênh me nêje bon imê. Ne ren kam ajte me bikprõnh djãkam me ro’ã ikrĩ kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarênh kêt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarênhja me kum kĩnh? Kati.

Pykakam me axwe kute memã mex jarênhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhyim kam Jeju kãj bẽ memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamat kô tykkam pry kurwý nhyim pry arým amĩritkumrêxja pumũ. Nhyim me arým ba mexkumrêx. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabẽn jarê. Nhyim me kwý ĩ pýnhkôt kute tu amim kabẽn markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamat kô tykkam me ba punuja pyræk prãm kêtukmürêx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabẽn mar kajgon amim imar kêtukam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarênhmã? Me anhi pýnhkôt ajaxwe djãri pãnh jarênhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarênh nhyim me pãnh tokrymã ne ba bõx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bõx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje iganan amim ikabẽn mar kêtukam me’ô dja amã ajaxwe pãnh jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja kãjkwakam Metĩndjwýnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtukam ajaxwekumrêx”, ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabẽn ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabẽn’ã imã karõ ba arým me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabẽno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarê. ⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne arým ikôt tĩn ne ar ba rã’ã: rã’ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabẽn jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku’õnh.

¹ Be, arým Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirõbê mrãnh nhõ akati ’ýr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã’ã me irõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhõ akati ’ýr. Jeju arým kute pykakam mebê ãbir ’ýr. Bãm’ýr ãbir ’ýr. Ja ne arým kute mar. Arým ne kum pykakam õ me ja jabê. Nhyim te me amakkre kêt arým kute bĩn ’ýr nhyim kum õ me abê rã’ã.

² Arým ar kute õ kwý krên parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga ’ýr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne lkadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga ’ýr. Xatanaj ne ’ã kum apnê nhyim kute memã kanga ’ýr. ³ Bãm arým kute Jejumã õ mýjja kunĩ kanga nhyim arým Bãmê Metĩndjwýnh kurũm rwýk ne kam akubyn ’ýr ãbir ’ýr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam

kajmã dja. Ar ò kwý krën parkam kajmã djan ò kubêkà kràkào pòx ne adjuw. Ne me'ã ngò ngrà djà byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngónh purortikam ngò run kam arým kòt ba djwýnh par ku'ònhmo krax. Ar par ku'ònhmo tē:n mã me'ã ngò ngrà djào ar par'ã ngò ngrà. O amikrax kupu rá'ãn o ar par'ã ngò ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'ònhmo tē:n kam arým Ximão Pedru'yr bõx. Nhyum kum,

—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ò? ane.

⁷ Nhyum Jeju kum,

—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba i amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyum kum,

—Be kati. Aje ipar ku'ònh prãm kêtukumrêx, ane.

Nhyum kum,

—Dja ba apar ku'ònh kêt ga arým ikòt aba kêt, ane.

⁹ Nhyum kum,

—Bênjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? In-hikramê ikrãdjwý dja ga ku'ò, ane.

¹⁰ Nhyum kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhi mex ba kam ije ar aparbit ku'ònhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajò apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'ònh pan kam kã jangjñn kam nhýn arkum,

—Be, mýkam ne ba ar apar ku'ò? Djã ne gar ama? ¹³ Bir, gar imã, “Ujarênh djwýnh, Bênjadjwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhò Bênjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhò ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikátãm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akátãmmã ne ba apên arým ar apar ku'ò. Djãm ar ajò aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpênh prãm kêt”, anhýrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ò.

¹⁵ Be, mýj kadji ne ba ar apar ku'ò? Bir, dja gar ipumũn ikudjwa arým amijo angriren akátãm ne abenmã apê. Ja kadji ne ba ar apar ku'ò. ¹⁶ Imã adjãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêtgam dja gar amijã ije ar apar ku'ònhja man ikudjwa amijo angriren amijo akátãm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akĩnhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩmã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhi

pýnhkòt amijo ar apytàr ba arým ije ar amar. Nhyum be, ar ajò dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kòt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum, “Gwaj baro'ã badjàkur'ò dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhyum me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyum me aben djò'ã arênhmo mõi. Arênhmo mõi tãmãtã tũ:mrãm arým iwýr o bõx. Gwaj baro'ã badjàkur'ò dja kum ikurê. ¹⁹ Ar ajò amã ikurê kêttri ba arým pi'òkkam ar amã ikabên jarê.

Be, mýj kadji? Bir, dja gar ajò amã ikurê kòt arým omũn kam arým akubyn amijo tēn pi'òkkam ikabênja ma. Anhýr djwýnhram ikabên ja ma. Ne kam arým amim, “Mrãmri kòt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amũ me ano nhyum me me'yr bõx nhyum me arým amim me kabên man kam arým kòt badjwý amim ima. Ne kam arým kòt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arênhmo amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajò ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhyum kòt ba djwýnh te kute marmã abenkam no tyn nhýn amim,

—Je tõi, mýj me'õ'ã ne ane? ane. ²³ Be, kòt ba djwýnh'ò ne Jeju tãri nhý. Jeju kum abêja. ²⁴ Nhyum Ximão Pedru jãnh nhýn amũ Jeju tãri ýrja'ýr akêx ne ar aktã aben pumũ. Ne kam kute ar 'ò jabej Jeju kukjermã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhyum arým Jeju'yr ajkamên kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, nhyum nã? Ar imã arê bar kuma, ane.

²⁶ Nhyum kum,

—Dja ba òmròmã djwý jadjãn amũ kum kungã ga arým ar 'ò pumũ, ane. Ne kam arým kum adjãn amũ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'òdjwýbê ne Ikadji. Ximão 'òdjwý ne Djuda dji. ²⁷ Nãm kum kungã nhyum Xatanaj arým Djudamã wadjãn 'amýnh týx ne. Nhyum kam Jeju arým kum, “Ajrà, amibêx”, ane.

²⁸ Nhyum kòt ba djwýnh kute kabên mar kajgon mýjja'ã Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt. ²⁹ Djudabê ne ar ò pi'òk kapriõ ba djwýnh. Ne kam ar kwý arĩk amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwý krën djà'ò byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadji kute mýjja byrmã ne ano. Nãr, kute me ò mýjja kêtãm mýjja kwý nhõrmã ne ano, ane. ³⁰ Nãm Jeju kum djwý

ngã nhyam arým kubyng mã kadjy katon tẽ. Arým akamatkam ne tẽ.

*Pedru 'exnhĩ kukãm kute kum arẽnh.
Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31*

³¹ Djuda kato nhyam Jeju arým kõt ba djwýnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmã kato ba memã irax. Nhyam kam me arým ikõt kãjkwakam Metĩndjwýnh raxmã kato. ³² Nhyam kam arým memã ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'yr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djã'yr abõx prãmje. Nã bãm ã mebẽ idjaer rũnhmãdjwý ane. Ar gadjwý ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabẽn ny ne ba ije ar amã arẽnhmã. Dja gar aman mã kõt amijo aba mex ne amã aben jabẽ. Kute imã ar ajabẽ pyrãk ã ar amã aben jabẽo ane.

³⁵ Nhyam kam me kãtam kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukõt ba djwýnhkumrẽx ne wã. Ga, arkum aben jabẽwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhyam Ximão Pedru kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, jãm ne ga atẽmmã? ane.

Nhyam kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djã'yr ikõt atẽm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikõt tẽ, ane.

³⁷ Nhyam Pedru arĩk kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjãm djã'yr akõt itẽm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrẽx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhyam kum,

—Djãm me kute akumrẽx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga õkrẽn'ãnh kãr kãtri amijã maje ajẽxo amãnhkrut ne ikjẽkõt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kãtkumrẽx”, ane. Nhyam arým ajã õkrẽn'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kõt ba djwýnhmã tỳx jadjãr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrik wãnh ba ar akadjy tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrẽx. ² Onj Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhyam be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩkumrẽx. Ba arým 'yr itẽmmã. Dja ba 'yr tẽn 'yr bõx ne arým ar akutẽp ar amã anhũrkwão mex. ³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tẽ:n kam akubyn ajte ar awýr bõx. Ne kam arým mã amikõt ar adjan ar ajo tẽ.

Be, mýj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy. ⁴ Be, idjãm djã gar arým ama. 'Yr ipry gar arým ama. Kwãrik wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarẽnh.

Kar 4.12

⁵ Nhyam Tõme arým kum,

—Jãm atẽmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwý omũnh kêt. Mýj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhyam Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'yr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrẽx ba arým Ibãm'yr meo bõx. Bajbit ije memã katãt ik-abẽn jarẽnhkumrẽx ne ije memã tĩn jangjẽn nhyam me Ibãm kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'yr me o bõx kadjy me'õdjwý? Kati. Bajbit ne ba 'yr meo bõx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrẽx ne ren arým Ibãmdjwý ma. Be, arým ba ar amã arẽ gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhyam Piripi kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhyam Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikõt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ?” ane. ¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarẽnhja ba ba ije arẽnh kêt. Djãm ba ne ba idjãpẽn ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban ãpẽn ar ba. ¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrẽx. Nãr idjãpẽn kõt imã akaton tu amim imarkumrẽx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx gẽdja me idjãpẽn o apẽ. Gẽdja me ãpẽnho ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibãm'yr itẽmkam dja me ãpẽnho ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrẽx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kõt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kõt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arẽnh kõt ã ar amã o ane. ¹⁴ Ikuwakam dja gar kum mýjja kunĩo a'wý ba kam ar aje kum arẽnh kõt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarẽnh.

Kar 2.2

¹⁵ Gar mrãmri amã ijabẽ jabej mã ikabẽn man kõt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kõt dja gar amijo aba. ¹⁶ Dja ba kam arým ar ajo Ibãmmã a'uw nhyam arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Nhyam kam arým arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁷ Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katãt memã ikabẽn jarẽnhkumrẽx. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt.

Be, mýkam? Bir, mebê Karô bipdjur nhyem kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arým aje mar. Karô arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

¹⁸ Djàm ije ar amã inhiner gar aje me 'uwtfi pyrãk ne akaprîn ar abamã? Katî. Ba dja ba mrãmri ar awýr ibòxkumrêx.

¹⁹ Dja ijã akati ngrêre ba arým me kum ikînh kêtjabê amijo arđju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itînkôt dja gar gadjwý atînkumrêx. ²⁰ Kam dja gar amim, "Be, mrãmri ne Jeju Bãmmê tipdjîn ar ba. Badjwý ne ba Jejumê itipdjîn ar iba. Jejudjwý ne imê tipdjîn ar ba." Djã gãm ar ã amim ane. ²¹ Mýj me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katãt amijo ba'ã memã karô. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhyem Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abên arým ikabêno memã amijo amirît nhyem me arým mrãmri imarkumrêx, ane.

²² Nhyem Djuda 'õdjwý. Djãm Djuda Ikadji? Katî. Djuda 'õdjwý Jejumã kum,

—Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirît? Mýkam dja ga me kunimã amijo amirît kêt? ane.

²³ Nhyem Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhyem kam Ibãm arým kum me abê bar kam arým me'ýr bõx ne ar meo iba. ²⁴ Nhyem be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Katî. Ibãm kute ijanor djwýnh kabên ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê. ²⁶ Dja ba mã tê nhyem ar ajo kînh djwýnh arým ar amã ikabên jarê. Metîndjwýnh Karõja tãm dja arým ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunîkôt dja ar amã arê. Kãjkwakam Ibãm dja ar amã Karô jano nhyem arým bõx ne ar amã ikabên jarê. ²⁷ Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikînh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Katî. Tãm ne kajo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwãrîk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atîn prãm kêt.

²⁸ Òbê ne ba arým ar amã, "Dja ba mã tãn kam akubyn ajte ar awýr tãn bõx", ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akînhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ýr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akînhkumrêx. Be, mýkam? Bir, kãjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjãbir kêtîr ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bõx 'ýr. Me kum ikînh kêtja nhõ bënjadjwýr iwýr bõx 'ýr. Djãm iwýr bõxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karô kôt ar amijo iba nhyem kam me kum ikînh kêtja arým ima. Dja me amim, "Mrãmri kum Bãm jabêkumrêx", ane. Tãm dja me kuma. Kãjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjã'ã akrô jakren 'ã ujarênh.

¹ Ne kam apýnh akrô kukràdjã'ã ajarênh arkum,

—Be ga, atemã akrô djõja pumũ. Ba ne ba ije akrô bari pyrãk. Ibãm ne kute akrô djuw mex djwýnh pyrãk. Ar ga ne gar aje akrô bãrikam apýnh pa pyrãk.

² Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rênha pumũ. Pakam ò kêt kam ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute imar kajgo kînh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukaprî kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ò kêt pyrãk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwýkam õja pumũ. Nhyem o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrã kajgodjwý rênh. Akrô pakam õbit krãptî kadjy ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kînh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunî kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukaprîn katãt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ò kumexkam mexkumrêx pyrãk. Ja kadjy ne mebê mýjja kajgo kunî kurê.

³ Be, ar aje akrô bãrikam apýnh pa pyrãk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arým ar amex. ⁴ Dja gar arek ijamyñnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Badjwý dja ba arek ar ajamyñnh týxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bari 'amýnh kêt kam ò got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamyñnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Katî. Te amex prãmje kute akrô pakam ò kêt kam mex kêt pyrãk.

⁵ Ba ije akrô bari pyrãk. Ar ga ne gar aje bãrikam apýnh pa pyrãk. Dja gar arek ijamyñnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwý dja ba arek ar ajamyñnh týx. Kam dja gar katãt ar amijo aban adjukaprîn amexkumrêx kute akrô pakam ò mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Djãm aje amim imar kêt kam amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arým te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhyem Metîndjwýnh arým wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bari'ã arij nhyem

o djuw mex djwýnh kute rênh ne wãnh rênh nhyr arým ngrãja pumû. Nhyr kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhyr xêtja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamyñh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar týxkumrêx nhyr kam Ibãm arým akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mýjja kính ne kum o a'uw nhyr arým akabênkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katãt ar amijo aban adjukaprĩ kute akrõ pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Nhyr me amex ja pumûn arým Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyrãk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katãt aje amijo aba'ã karõkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arým ikínho akính. Akính ne akính rá'ãn akínhtire. ¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk. ¹³ Djãm ije inhõbikwa kadjy itykkam imã inhõbikwa jabê ngrĩ got? Imã abêo katãt me kunĩ jakre. ¹⁴ Dja ba ar amã katãt aje amijo aba'ã karõ gar ikabên man kunĩkôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhõbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhõ àpênh", anhýrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjãpênh djãbit jarê gar ren jãbit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhyr be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arým ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arým ije jakam ar amã, "Inhõbikwa", anhýrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytãn arým ar adjãpênh djã'ã ar amã karõ. Be, mýj kadjy? Bir, dja gar katãt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mõ. Ne kam arým Metíndjwýnhmã amexkumrêx rá'ã. Kum amexkumrêx rá'ã ne arým aje mrãmri ne akrõ pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjãpênh djã'ã ar amã karõ. Mýj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mýjja'ã Ibãmmã a'uw nhyr arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ.

*Me kum Metíndjwýnh kính kêtja'ã ujarênh.
Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim
3.12; Dju k 3.13*

¹⁸ Be, dja me kum Metíndjwýnh kính kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikính kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhyr ren me kum ar ajabê ne. Nhyr be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikính kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amã, "Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikênh kêt", anhýro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhyr be, me kwý kute amix ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwý ma. ²¹ Be, mýkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwýnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ýr ibõx ne ren memã ikabên jarênh kêt nhyr Metíndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhyr be, kati. Arým ne ba me'ýr bõx ne memã ikabên jarê nhyr me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metíndjwýnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhýrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwý kurê. ²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx kêt nhyr ren me omûnh kêt nhyr Metíndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhyr be, kati. Arým me kute omûnhkam ne me kum ikurê kum Ibãmdjwý kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, "Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê." Nã bãm ã memã ane nhyr me arým kukrãdjãkam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr kam me aben djõ'ã arênhho mõ:n arênhho mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm iwýr o bõx. Nhyr me kamingrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ýr wabin 'ýr bõx ne arým ar amã ar ajo kính djwýnh jano, ar amã Metíndjwýnh Karõ jano. Ta dja katãt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhyr bõx. Ne kam kute ipumûnh kôt arým ar amã ijã ajarê. ²⁷ Ar gadjwý gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumûnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê. ² Me bikprõnh djãkam dja me ar akangan me nêje bõm ar amê. Ne arĩk ar ajã amim, "Dja ba ar kupa nhyr kôt Metíndjwýnh arým kum ikínhkumrêx", anen arým ar abĩ. ³ Me kute Ibãmmê ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênhho tê? Kati. Gwaj barõ'ã ar babari

ne ije ar amã arēnh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjâbir kutã ar amã arê. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikēnh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabēn jarēnh ja'yr amijo bôx ne arým aman amim, "Be, mrãmri kute imã arēnh kôt ne me arým jakam ã ijo bikēnh bao ane", ane.

Metindjwýnh Karô kute ô me jao bamã.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'yr idjâbirmã. Kam ne gar aje imã, "Jãm dja ga tē"? anhyr kêt. ⁶ Be, mykam? Bir, ba ije ar amã idjâbir jarēnh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwãrik wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'ôdjwý jano. Metindjwýnh Karô jano nhym ar awýr bôx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjâbir kêt nhym ren Karô ar awýr bôx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjâbirkumrêx ne ar awýr anorkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metindjwýnh Karô pykakam bôxkumrêx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, "Mrãmri ajaxwekumrêx", anhyro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mykam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metindjwýnh Karô ta arým mã memã kum, "Jeju katãt kute amijo bakumrêx", anhyro ba. Nhym kam me arým kôt ikatãtkumrêx maro ba.

Be, mykam? Bir, Ibãm'yr idjâbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatãtkumrêx maro ba. Dja Metindjwýnh Karô ta arým mã memã kum, "Dja ga ajaxwe pãnh atokry", ane. Nhym kam me arým kôt amimaro ba. Be, mykam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhô bēnjadjwýrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arým amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokrymã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarēnh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrik wãnh rã'ã. Dja ã Metindjwýnh Karô bôx. Kute memã katãt kabēn jarēnhkumrêxja bôx. Ne kam arým ar ajo ba gar ikabēn katãt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabēn jarēnhmã? Kati. Ba dja ba kum arê nhym arým ar amã kute ikabēn marja jarê gar arým ama. Dja ar akukãm apýnh mýjja apôx djwýnh rãm ar amã arê gar arým ama. ¹⁴ Ba dja ba kum ikabēn jarê nhym kuman arým ar amã arê. Kute ar amã ikabēn jarēnhkam dja ijo rax gar arým ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm kabēn o ikabēnkam ne ba ar amã, "Ba dja ba Karômã ikabēn jarê nhym kuman arým ar amã arê", ane.

¹⁶ Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar aje ipumũ. Ibãm'yr idjâbir 'yr. Kam dja

gar aje ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Ar'yr ar kĩnh djã bôx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwýnh kwý ar abenmã kum,

—Nãm gwaj bamã, "Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar arým aje ipumũ", ane. Ne, "Ibãm'yr idjâbir 'yr. Kam dja gar aje ipumũ", ane. Be, mýj'ã ne gwaj bamã ja jarê? ane. ¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamã, "Akati ngrêre", anhyrkam mýj'ã ne kute gwaj bamã ja jarê? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kôt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

—Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, "Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arým aje ipumũ", anhyr. Ije ar amã anhyrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arê gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhym be, me kum ikĩnh kêtja dja me kĩnh. Dja gar akaprĩ tēn kam ã arým akĩnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwýr 'yr nhym me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwýrkam arým kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arým kaprĩo akno. ²² Dja gar ã akaprĩn aje akĩnh ba. Jakam gar akaprĩ. Kwãrik wãnh rã'ã. Dja gwaj aje aben pumũ gar akĩnhkumrêx. Nhym kam me arým te kute ar amã akaprĩ jadjãr prãmje.

²³ Gwaj baje aje aben pumũnhkam dja gar imã adjã'wýr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mýjja a'uw nhym arým ã ar amã o ane. Mýjja kunĩo ikukwakam kum adjã'wýrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrêx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjã'wýr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wý nhym arým ã ar amã o ane. Ar akĩnh tere kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjã'ã ne ba pykakam apýnh mýjja jakren ar amã arê nhym kukràdjã kwý ar abê bipdjur. Adjým, dja ba ã ar amã ã arēnh anhyr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjã jarê nhym ar amã amirĩtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt. ²⁶ Amrê akati mōrjakam ije ar ajo Ibãmmã idjã'wýr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arým ar ama.

²⁷ Be, mykam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, "Ta ne ijano ba tē", anhyr gar aje tu amim ikabēn markumrêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arým ar ama. ²⁸ Ibãm kurũm ne ba amrê tēn pykamã bôx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'yr tēn arým 'yr bôx, ane.

²⁹ Nhyim kôt ba djwýnh kum,

–Be, jakam ne ga arým imã akabên jarênho amirítkumrêx. Aje akukràdjã'ã pykakam mýjja'ã adjujarênha jakre kêt. Ga tu akukràdjã jarênho amirítkumrêx.
³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrãmri ne aje mýjja kunĩ markumrêx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prãm kêtumrêx. Be, mrãmri ne ga kãjkwakam Metĩndjwýnh kurũm tẽn abòxkumrêx, ane.

³¹ Nhyim Jeju arkum,

–Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar týxkumrêx? Kati. ³² Adjým, dja gar amidjwýnhbit man ĩ ibê ajmã. Me umaje ibê ajmã ba arým ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imê amijo kajkepka dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mýj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabên jarênha man arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhyim me ar ajo bikênho ba. Kwãrĩk wãnh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itýxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwýnhmã amijo à'wýr.

¹ Nãm arkum anen kam kãjmã òkren kãjka jabên Bãmmã kum,

–Djũnwã, arým itokry'ã myt bõx. Dja ga memã iraxo amirít gê me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arým memã araxo amirít nhyim me gadjwý araxmã kato. ² Be, mýjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bẽnjadjwýr djwýnh mênhkôt. Apýnh pyka djãri kunĩkôt dja ba me kunimã nhý. Ne kam arým me kwýmã tĩn jadjã. Aje mã ikôt me kamênha kunimã tĩn jadjã nhyim me arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bẽnjadjwýr djwýnh mē. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrêx.

³ Be, mýj ne me kute marmãn arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kãjkwakam Metĩndjwýnh pydji. Mrãmri ne kubê Metĩndjwýnhkumrêx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrêx”, anhyro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memã araxo amirít nhyim me kwý arým kum akĩnhkumrêx. Aje adjãpênh djã'ã imã karõ kôt ba apên arým 'ã aminhinomã amimē.

⁵ Jakam badjwý dja ga memã iraxo amirít gê me ira:xmã kato. Adjãkam mýjja kunĩ kator kêtĩ gu ar aba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bãmmã kôt ba djwýnho à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebê anhõ me kwýo akêx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwýo akêx ne mã ikôt me kamē. Ba kam arým memã ajo amirítkumrêx ne. Nhyim kam me arým akabên man kôt ar amijo ba. ⁷ Arým me kute imarn arým ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwýnh kukwakambit àpênh ne kabên jarênho ba”, anhyro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabên'ã imã karõ kôt ba memã arê nhyim me arým tu amim markumrêx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne tẽn bõx. Mrãmri ta ne kute anorkumrêx nhyim arým tẽn bõx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênha ne ba amã a'uw. ¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunõ anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunõ inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhyim me arým memã iraxo amirít. ¹¹ Djũnwã, amexti:ren akatãtkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar iba kêt. Nhyim be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ba rã'ã.

Djũnwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utãn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamē. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utãn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikôt bakabên pyràk gê me ã kum aben jabên ã axikôt kabêno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utãn ar meo iba. Aje ikôt me kamênha ne ba me utãn ar meo iba nhyim 'õ biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjãbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnho kĩnhkumrêx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhyrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utãn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katãtkumrêx. Aje memã akabên katãt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katãt ar amijo ba. ¹⁸ Ga ne ga arým idjãpênh djã'ã imã karõn arým

pykakam me kum akĩnh kêtja'yr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpènh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'yr me ano. ¹⁹ Imã me abèkam ne ba itykmã. Dja ba akabènkõt me kadjy ty nhyim me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabèn katàt markumrèx ne arým amexo mex.

Kute Bämmã me kute mar kunõ à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ì amũ memã ikabèn jarè nhyim me kwý ikabèn man tu amim imarkumrèx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabèn man arým memã amak bó nhyim me arým akabènkõt kum aben jabèn axikõt kabèn. Dja me axikõt kabèn kute gu bamã aben jabèn axikõt bakabèn pyrãk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabèn axikõt kabèn? Bir, gèdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrèx. Ne kam ijã amim, "Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba", ane. Ja kadjy dja me kum aben jabè.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdja jarè nhyim me arým tu amim markumrèx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabèn axikõt kabèn kute gu bamã aben jabèn axikõt bakabèn pyrãk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamè gu banhõ me jamè ne me itipdjĩn ar iba. Gu badjwý batipdjĩn ar baba. Gora gè me prĩne kum aben jabèn axikõt kabèn. Nhyim kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abèja pumũ. Kum me abè kute kum Jeju jabè pyrãk", ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kètri ne ga amã ijabè. Kam dja ba wabi ga arým ijo rax: ne. Aje mã ikõt me kamènhdjwý dja ga o wabi gè me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatàt ne ajaxwe kètkumrèx nhyim me kum akĩnh kêtja kute amar kèt. Bajbit ije amar nhyim me jadjwý arým kute amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba", anhyõ ba. Tãm ne me kute amim tu markumrèx. ²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarè. Dja ba memã ajã idjujarènh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarènh rã'ã? Bir, amã me abè kute amã ijabè pyrãk. Amã me abèja'ã dja ba memã idjujarènh rã'ã nhyim me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabè. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarènh rã'ã. Nãm ã Jeju Bämmã kabèno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mõi.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

¹ Jeju Bämmã kabèn pan kam arým kõt ba djwýnhmè ro'ã katon mõi. Mõi:n kam arým pakretibè Kedõ'yr bõx ne 'ã rè. Ne kam mõi:n pidjõkõ'yr bõx ne arým 'yr wadjan kam nhý.

² Nhyim onjõ Djuda dja. Kute Jeju kurè djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute ar 'yr djã pumũnh. Amrèbè ne Jejumè kõt ba djwýnh ar pidjõkõ'yr mrãnho ku'è nhyim kam Djuda arým kute ar 'yr djã pumũnh. ³ Kam ne arým me rũnh'yr bõx ne memã arè. Nhyim me arým aminhõ krãkamngõnhmè aminhõ àpènhmã kum,

—Me Djudakõt mõi:n Jeju pa 'amýn amrè o mõi:n o bõx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýrmè mebè pardjèumè memã ane. Nhyim Djuda arým kute omũnhkõt katãt Jeju'yr meo mõi. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpõkmè kuwymè àbèr djãmèo mõi. Me 'yr o mõi:n arým pidjõkõ'yr o bõx.

⁴ Nhyim Jeju ta kãjmã djan me'yr kato. Ta ne kute amikukãm mýjja kunĩ markam amikukãm me krãkamngõnh ma. Ta me'yr katon memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mõi? ane.

⁵ Nhyim kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõi, ane.

Nhyim Jeju memã kum, "E kum, ba", ane. Be, Djuda ne krãkamngõnhmè ro'ã dja. ⁶ Nãm Jeju, "E kum, ba", ane. Nhyim me tu umaje ajkran akubyn ajkamèn arým tým ne nõ.

⁷ Nhyim kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mõi? ane.

Nhyim me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõi, ane.

⁸ Nhyim memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, "Ba", ane.

Kwãrik wãnh ga me bajbit ijabej gè ar ja mã tẽ, ane. Be, mýkam ne Jeju ã krãkamngõnhmã ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bämmã kabènkam ar'ã ujarènh kõt. Kute kum,

—Aje ikõt me kamènhja ne ba ije 'õo ibi-knor kèt, anhyõ kõtõ. Kõt ne Jeju jakam ar nèje me krãkamngõnhmã kabèn ne arým o mebè ar utã.

¹⁰ Nhyim kam Ximão Pedru, Jejukõt ba djwýnhja arým õ kãxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabèn arým o bènjadjwýr nhõ àpènh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bènjadjwýr rax nhõ àpènhja jamak ta. Bènjadjwýr rax nhõ àpènh nhidjibè ne Maku.

¹¹ Nãm bènjadjwýr rax nhõ àpènh jamak ta nhyim Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrik wãnh. Akubyn ãkam anhõ kãx jadjã. Djãm itokry kètmã ne ga inèje me tak

ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kõt dja ba itokry, ane.

¹² Nhyam kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krãkamngõnhmê me õ bñnjadjwýr ar pa 'amý. Mebê idjaer rûnh nhõ ãpênhdjwý pa 'amý.

Me kute bñnjadjwýr Ananh'ýr o bõx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bñnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr o mõ. Bñnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãmka kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr rax. ¹⁴ Amrêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydjy dja me babê idjaer kunî pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krãkamngõnh bñnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr Jejuo mõ. O mõn arým õ kikreti'ýr o wadjã.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhyam Ximão Pedru kõt tẽ. Jejukõt ba djwýnh 'õdjwýmê ro'ã ne ar Jeju kõt tẽ. Kõt tẽm arým kre tã dja. Nhyam Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjã. Bñnjadjwýr kute ipumũnh tímũ, ane. Ne kam arým Jeju kõt wadjã. Bñnjadjwýr nhõ kikreti nhipõkri ne kénh ngrire. Kam ne wadjã dja. ¹⁶ Nhyam Pedru bõm kre tã arek dja. Nhyam Pedru nhikjêja akubyn 'ýr akêx ne. Ne kam bñnjadjwýr nhõ ãpênh nire kre tã ku'ê djwýnhjamã Pedru jarê. Ne kam amikõt Pedruo wadjã.

¹⁷ Nhyam kam bñnjadjwýr nhõ ãpênh nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukõt aba djwýnh 'õ? ane.

Nhyam kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhyam wãnh me ãnhũho kumex. Bñnjadjwýr nhõ ãpênhmê õ me krãkamngõnh ãnhũho kumex. Me arek kryje pĩ prão amim kuto ãnhũho kumex. Nhyam Pedru me 'ýr tẽn mekõt ãnhũho dja.

Bñnjadjwýr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhyam kam me arým bñnjadjwýr rax'ýr Jejuo bõx. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr rax'ýr ne o bõx nhyam arým kabem dja. Nhyam kam arým kukij ne kum,

—Imã akõt me ba djwýnh'ã ajarê. Mýj akukràdjã ne ga memã arêho aba? ane.

²⁰ Nhyam kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjã jarê? Kati. Arým ne ba me kunîmã ikukràdjã jarêho amirît ne. Ne apýnh me bikprõnh djãmê Metîndjwýnh nhõ kikretikam arê. Kikretikam ne mebê idjaer kunî bikprõnh djã. Ba arým kunîkõt memã ikukràdjã jarêho amirît ne. ²¹ Mýj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhyam me

arým kute ikabên mar kõt arým amã arê, ane.

²² Jeju bñnjadjwýrmã ane nhyam krãkamngõnh'õ, kuri ãnja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bñnjadjwýr raxmã kabên kute anh'ýr? Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr raxmã ne ga akabên ne, ane.

²³ Nhyam Jeju kum,

—Ikabên punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabên punu ga ren aje mýj ikabên punu'õ markõt ren memã ijarêho amirît ne kõt ren arým ikurwa. Nhyam be, kati. Ikabên katãt ne ba arê ga ikurwa, ane. ²⁴ Nãm ga nhyam Ananh amũ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr raxbê Kajbajja'ýr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhyam me arým Kajbaj'ýr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ Nhyam Ximão Pedru wãnh me krãkamngõnh kõt ãnhũho dja. ãnhũho dja: nhyam me arým kukij ne kum,

—Djãm gadjwý abê Jeju kõt ba djwýnh'õ? ane.

Nhyam memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ Nhyam kam bñnjadjwýr nhõ ãpênh'õ ajte kum kabên ne kum,

—E kum, amũ pidjõkõkam Jejukõt me'õja anokre o nokre ba arým omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbê õbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

²⁷ Nhyam Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anh'ýr totokbê nhyam õkrên'ãnh arým kã.

Me kute Piratu'ýr o bõx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm õkrên'ãnh kã nhyam me arým Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõn kam kikreti 'õdjwý'ýr o bõx. Piratu nhõ kikreti'ýr o bõx. Me bajtemkam bñnjadjwýr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarênh djã. Nãm me Piratu nhõ kikreti'ýr Jejuo bõx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrik wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjar kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjã arým bapunuren te baje mry krênãmã. Me kute Metîndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti bijnja te baje krênãmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre py-makam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex. ²⁹ Me bõm kumex nhyam kam bñnjadjwýr Piratu arým me'ýr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mýj ne me'õja axwe kute? Mýj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhyam me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arênh kêtumrêx. Nhyam be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

³¹ Nhyim Piratu memã kum,
 –Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjà kõt mýj axwe'õmã akaton kam arým pãnh ajmã on, ane.

Nhyim mebé idjaer rúnh kum,
 –Be, kati. Me akukràdjà kõt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwýnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me píte'y'ã inhõ ba kýjrũm wajêt”, anhýr kõt ne me arým jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnênhõ ane. Kute píte'y'ã nhõr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhyim kam Piratu arým õ kikretimã wadjã. Ne kam amiwýr Jeju 'uw nhyim 'ýr bõx. Nhyim arým kukij ne kum,

–Djãm abê mebé idjaer nhõ bēnjadjwýr rax? ane.

³⁴ Nhyim kum,
 –Djãm ga ne ga ima? Nãr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhyim ajte kukij ne kum,
 –Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wýnhmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhyim kum,
 –Be, djãm ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhyim ren inhõ àpēnh arým inêje me'ýr prõt ne. Kam ren mebé idjaerkam me rúnhbê aptã. Nhyim be, kati. Ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyrãk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhýrkam Piratu kum,
 –Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwýr rax'õ? ane.

Nhyim kum,
 –Ga ne ga arým imã ibēnjadjwýr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ýr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katãt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bõx. Nhyim me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kõt ar amijo ba.

³⁸ Nhyim kum,
 –Tõ nhýnh ne me kabēn katãt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebé idjaer'ýr katon Jeju'ã memã kum,

–Be, axwe kêtumrêx ba arým kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwýr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irõbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjà kõt dja ba kum inhiren ano. Amex pýnhkõt ne ba me pýnh ne me'ã kurēn bõm me kurê. Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjà kõt ne ba bõm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhyim me ajte kãj bê kum kabēn ne kum,

–Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne ãkĩnhĩ, axwe, nèkrêxmê pi'õk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute píte'y'ã nhõ'rã Piratumã àpnēnh.

Mat 27:27; Mak 15:16

¹ Nãm me Piratumã ane nhyim kam arým krãkamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyim me o tēn arým mrykã punuo kaprêprêk kumex ne. ² Ne kam mrýnhõ kajkep ne ikãnh ne o kute bēnjadjwýr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inõkã ryti kamrêk kute me bēnjadjwýr rax kã pyrãk kum adjã. ³ Ne kam arĩk kum kabēno kute me me rúnhmã kabēn pyrãk ne kum,

–Be, ga we abê mebé idjaer nhõ bēnjadjwýr rax. Goja kribēm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bēno bikēnhõ ane.

⁴ Nhyim kam Piratu ajte me'ýr katon memã kum,

–Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵ Nhyim Jeju arým kato. Mrýnhõ krãdjēmê inõkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhyim Piratu memã kum,

–Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê mebé idjaerkam me krãkamngõnhmê omũn arým kãj bê Piratumã kum,

–Píte'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

–Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba píte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tēn píte'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhyim mebé idjaer rúnh kum,

–Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwýnh Kra”, anhýro bakam axwekumrêx. Nãm Metĩndjwýnhbê raxo amiptãro ba. Me ikukràdjã kõt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabēn ja man arým tĩn prãm. ⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjã Jeju kukij ne kum,

–Nhýnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhyim Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhyim kum,

–Je tõ, djãm ikajgo ne ga imã amijarēnh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabēnkõt nhyim me kute píte'y'ã anhõr jabej nãr ba ikabēnkõt nhyim me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhyim Jeju kum,

–Be, Metĩndjwýnh amybým ren kute ajã bēnjadjwýr mēnh kêt ga ren akajgon ren akabēn kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhyim Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'ýr katon te memã kabēn nhyim mebé idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arĭk Xedjabê bĕnjadjwÿr raxo amiptà. Djâm Xedja akam ngyrk kĕtmâ ne ga aje Jejumâ anhirermâ? ane. Xedjabê ne me bĕnjadjwÿr rĭnh kunĭ nhô bĕnjadjwÿr.

¹³ Nâm me â Piratumâ ane nhyam arÿm amijâ kuman kam ajte memâ Jejuo kato. Ne kam arÿm me axwe pânĥ jarĕnh djâkam nhÿ. Me krĭ djâ jamâ ne me Kĕnpoti jarĕ. Mebê idjaer kabĕnkam ne me me krĭ djâ jamâ Gabata jarĕ. ¹⁴ Arÿm me irôbê mrânĥ nhô akati nĕje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mÿjja kupĕno kumex djâ nhô akatikam. Kÿjrÿm myt nhÿrkam. Nâm me axwe pânĥ jarĕnh djâkam nhÿn kam mebê idjaermâ kum,

—Be, ota me anhô bĕnjadjwÿr rax, ane.

¹⁵ Nhyam me kâj bê kum,

—Rÿm o tĕ. Rÿm o tĕn pĭte'y'â anhô, ane.

Nhyam memâ kum,

—Djâm me anhô bĕnjadjwÿr rax ije pĭte'y'â nhôrmâ? ane.

Nhyam me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr ar kum,

—Djâm me inhô bĕnjadjwÿr rax ne wâ? Arkati. Atemâ. Me inhô bĕnjadjwÿr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'ôdjwÿ kĕtkumrĕx, ane.

¹⁶ Nhyam kam me kute pĭte'y'â nhôrmâ arÿm kadjy ô me jamâ arĕ.

Me kute pĭte'y'â nhô:

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyam kam me Jeju pa 'amÿn mâ o mō. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'â pĭte'y' dji nhyam arÿm ta amikadjy kumÿn o mō, krânĥre'ÿr o mō. Krânĥrebê me krâ'i'ÿr ne o mō. Mebê idjaer kabĕnkam ne me me krâ'imâ Gogota jarĕ. ¹⁸ Nâm me o mōn arÿm kam o bōx ne arÿm pĭte'y'â Jejumâ o iten kâjmâ kudja nhyam wajĕt. Nhyam kam me pĭte'y'â ar ja amânĥkrutmo ite nhyam ar aktâ Jeju nhijĕn wajĕt.

¹⁹ Nhyam Piratu mÿj Jeju axweja'â pi'ôk no'ôk ne. Nâm pi'ôkkam memâ kum,

—Mebê idjaer nhô bĕnjadjwÿr rax ne ja. Krĭraxbê Nadjarekam Jeju. Nâm â pi'ôkkam no'ôko ane. Nhyam me kunĭ kute omÿnh kadjy me Jeju nhimōkri kunhō. ²⁰ Nhyam kam mebê idjaer krâptĭ pi'ôk pumÿn arĕ. Krĭrax kuri ne me kute pĭte'y'â Jeju nhôr djâ. Nhyam kam me krâptĭ 'ÿr ban bōx ne pi'ôk jarĕ. Apÿnh me kabĕnkam ne no'ôk. Mebê idjaer kabĕnkam no'ôk ne mebê kregu kabĕnkam no'ôk ne me kabĕnbê Raxinakam no'ôk. ²¹ Nhyam kam mebê idjaer kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhô bĕnjadjwÿr Piratumâ kum,

—Kwârĭk wânĥ pi'ôkkam memâ kum, “Mebê idjaer nhô Bĕnjadjwÿr rax”, anhÿr kĕt. Ate gĕdja ga pi'ôkkam memâ kum, “Nâm amijo 'ĕx ne memâ kum, ‘Ibê mebê idjaer nhô bĕnjadjwÿr rax’, anhÿro ba.” Dja ga â

pi'ôk no'ôkkam memâ anen 'â anhô gĕ me omÿ, ane.

²² Nhyam Piratu arkum,

—Kati. Arÿm ne ba mrâmri 'â pi'ôk no'ôk ne. Kwârĭk wânĥ râ'a, ane.

²³ Nâm me krâkamngōnh ar pĭte'y'kam Jeju nhô. Ne kam ar kute abenmâ ô kubĕkâ ngrânĥmâ. Nhyam ar 'ô amijo ô kubĕkâ ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Nhyam ar 'ô amijo ja pytâ. Ne kam ar inôkâti ja'ÿr bōx. Ne ar kunĭ kum kĭnh. Nhyam inôkâti pydji. ²⁴ Nhyam ar abenmâ kum,

—Kwârĭk wânĥ gwaj abenmâ kokjĕr kĕt. Gwaj pykam kĕn kryre rĕn kôt kuman bajô amim inôkâti by, ane.

Amrĕbê: ne me bakukâmâre ja jarĕ. Me Metĭndjwÿnh Kra kabĕn jarĕnh memâ kum, “Dja me abenmâ ikâ ngrân ikâ ja'â kĕn kryre rĕn kôt 'ô amim kuby.”

Nâm me bakukâmâre â memâ anen arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'â arĕnho mō:. Arĕnho mōr tâmtâ arÿm 'ÿr o bōx. Tÿ:mrâm me bakamngânÿrekam ne arÿm 'ÿr o bōx nhyam me arÿm â Jeju nhô kubĕkâo anhÿrkumrĕx.

²⁵ Nhyam nâ kanikwÿnh, nâmĕ ar axikôt apôxadjwÿ dja. Nhyam Marij 'ôdjwÿ, mjĕn nhidjĭbê Krôpa adjwÿnhdjwÿ dja. Nhyam Marij Madarenadjwÿ dja. ²⁶ Nhyam Jeju arÿm nâ, kurÿm katorja pumÿ. Nhyam kôt ba djwÿnh, kum abĕja nâ kuri dja nhyam omÿ. Nhyam arÿm kôt ba djwÿnh ja'â nâmâ kum,

—Ē, me'ô nire. Be, tâmwâbê ne arÿm akra, ane. ²⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmâ kum,

—Ē, tâmwâbê ne arÿm anâ, ane. Nhyam kam arÿm ô kĭkremâ o mōn arÿm o djuw mex ar o ba.

Tyk'â ujarĕnh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyam kam arÿm kute inomâ âpĕnh djâ mĕnhkam memâ kum, “Arÿm imâ kôr”, ane. Amrĕbê: ne me bakukâmâre Jeju kabĕn ja jarĕnh memâ kum, “Arÿm imâ kôr.”

Nâm me â anen arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. Nhyam me aben djô'â arĕnho mō:. Arĕnho mōr tâmtâ arÿm 'ÿr o bōx. Tÿ:mrâm me bakamngânÿrekam ne Jeju arÿm kum kôrkumrĕx ne arÿm memâ kum, “Arÿm imâ kôr”, ane. ²⁹ Nhyam wânĥ pidjô kangô kadjâ ngōnh'ôkam ipun dja. Nhyam me ngōnh puror pōnh djâ jakritaja kangômâ adjâ nhyam kam ipu. Nhyam me pĭbê ixôpu idjamâ adjân kam kâjmâ kum kungân ajkwamâ adjâ. ³⁰ Nhyam arÿm kaōn pidjô kangô kadjâo ikô. Ne kam memâ kum,

—Arÿm ne ba idjâpĕnho tĕn inomâ kumĕ, ane. Ne kam ta aparmâ krân tu amitĭnmâ iren ta arÿm ty.

³¹ Be, pi'ók ràràr nêje arým akamàt 'ÿr nhym mebê idjaer arým êje ò mýjja kupênho kumex. Nhym kam mekam me kwý Piratu'ÿr môn kum,

–Ë, dja me píte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhym me on ar adjã. Ne kam pi'ók ràràro bikênh kêt, ane. ³² Nhym arým 'ÿr me krâkamngôn h jano nhym me 'ÿr môn 'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³ Nhym ar ipôkri Jeju wajêt nhym me 'ÿr bôx. Nhym amrêbê tyn wajêt nhym me arým omü. Ne kam kute te'i kukênh kêt. ³⁴ Nhym arým krâkamngôn h ò kâxo nânh jarin arým o pênât'ânh kanhuw. Kanhuw nhym kamrômê ngômê akân arým prôt ne.

³⁵ Ba ne ba omün me amã kôt 'ã ajarê. Mrâmri katât me amã 'ã idjujarênhkumrêx. Mrâmri ije omünhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê. ³⁶ Amrêbê: ne me bakukâmãre tãmja jarên memã kum,

“Be, 'i'ò dja me kwýnh kêtumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arým omünho dja”, ane. Metîndjwýnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênho mô:. Arênho mör tãmtã arým 'ÿr o bôx. Tü:mrâm me bakamingrãnyrekam ne 'ÿr o bôx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukâmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôtô.

Me kute adjã.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhym kam Jódje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'ò. Mebê idjaer rûnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jujukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu'ÿr tén kum,

–Ba Jeju kaban o rwýn o tén adjã, ane. Nhym Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhym kam arým amü tē. Amü Nikodemu'ÿr tén 'ÿr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'ÿr bôx nhym ar abenmã kabêno nhý. Nikodemu ja'ÿr ne Jódje bôx nhym ar ro'ã Jeju'ÿr tē. 'ÿr tēm kētri ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjý djào atomkumrêx. Utí'ã akrekam utí: kute 50 kuru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjý djã tun arým Jódjemê ro'ã Jeju'ÿr o tén 'ÿr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arým píte'y kurüm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkão prîne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjý djã jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhym wãnh me kute píte'y'ã nhôr djã kuri pidjók'ò. Ne kam kênkre'ò. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ò jadjãr kêt rã'ã. ⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tē. O tén arým kênkrekam adjã. Arým pi'ók ràràr bôx 'ÿr nhym kam ar amibêx ne me kute nhôr djã kuri kênkrekam

adjã. Kênkrekam adjã nhym ar'ã akamãt ne. Nhym kam ajte akati. Nhym kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tîn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhym ajte akati 'ÿr, pi'ók kamrêk 'ÿr nhym Marij Madarena arým kênkre'ÿr tén 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhym me kute kênpuo kênkre'ã ijêja arým amijã kutan kre jakãja'ã dja nhym Marij arým omü. ² Ne kam akubyn prôt ne arým Ximão Pedru'ÿr bôx ne kôt ba djwýnh'ò jadjwý 'ÿr bôx. Jeju kum abêja 'ÿr bôx ne arkum,

–Arým ne me kênkre kurüm Bênjadjwýr djwýnho kato. Nãm me nhýnh o môn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhym kam Pedrumê kôt ba djwýnh 'òdjwý ar arým tu kênkre'ÿr prôt ne. Nhym kam kôt ba djwýnh 'òja arým Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bôx. ⁵ 'ÿr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamünho dja. Nhym rinhuo kubêkãbit nõ nhym omü. Ne kam kênkremã ãr kêt.

⁶ Nhym kam Pedru arým kôt bôx ne tu kênkremã 'ÿr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumün krã kupu djãja pumü. ⁷ Nhym krã kupu djãja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prîne krã kupu djã krã mex ne kudji nhym ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhym kam kôt ba djwýnh kumrêx bôxja kênkremã wadjã arým omü. Omün arým amim,

–E kum, mrâmri ne akubyn tîn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omünh kētri ne ar amim,

–Mrâmri ne arým tyn akubyn tîn kêt, anhýro ba. Ne ren mrâmri Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók markumrêx ne ren amim,

–Be, mrâmri dja akubyn tîn, anhýro ba. Nhym be, kati. Ar kute pi'ók mar kêt. Kam ne ar kute kupu djã nõrkôt omünh kētri amim, “Akubyn tîn kêt”, anhýro ba. Ne kam kênkremã 'ÿr wadjã arým omün amim,

–E kum, mrâmri ne akubyn tîn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirít.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamün kam akubyn ar ò kikremã tē. ¹¹⁻¹² Nhym Marij ar pãnh kênkre'ÿr bôx ne bôm arek mýro dja. Nãm mýro djan arým kênkre'ã ibô. Nhym kênkre kadjwýnhbê Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut nhý. Ar ò kubêkã jaka. Jeju nõr djã'ã ar nhý. Nhym ja krã nõr djã'ã nhý nhym ja te nõr djã'ã nhý. Nhym Marij kênkre'ã ibôn arým ar omü.

¹³ Nhym ar kum,

–Me'ò nire, mýkam ne ga amýro dja? ane.

Nhym arkum,

—Inhō Bēnjadjwýr djwýnh ne me'ō kēnkre kurūm o katon o mōn nhýnh kudji. Ije ir djákôt omūnh kētkam ne ba imýro dja, ane. ¹⁴Nām arkum anen arým mūm akēx. Mūm akēx ne arým Jeju pumū. Djā ne tu omū? Kati. Kute omūnh kēt.

¹⁵Nhym kum,

—Mýkam ne ga amýro dja? Mýj me'ō ne ga abej? ane.

Nhym Jejuo kute pidjôkô pumūnh djwýnh pyrāk ne kum,

—Ō kum, ga aje nhýnh o amōr ne ir jabej imā akre. Dja ba 'ýr tēn arým amrē o tē, ane.

¹⁶Nhym kum, “Marij”, ane.

Nhym kam 'ýr akēx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabēnkam ne gu me ren kum, “Ujarēnh djwýnh”, ane. Nām kum, “Rabi”, anen arým o tým.

¹⁷Nhym kum,

—Kwārīk wānh ijo atým kēt. Imā anhire. Kraxje Ibām'ýr idjābir kēt ne ga ijo tým. Tēn ikamyre arkum ikabēn jarēn arkum, “Jeju ne ar amā, 'Arým Ibām'ýr idjābirmā. Ibāmbē ne ar Abām. Arým Itīndjwýnh'ýr idjābir ne itēmmā. Itīndjwýnhbē ne ar Atīndjwýnh', ane. Dja ga tēn ā ikamy arkum ane.” Nām ā Jeju Marij Madarenamā ane.

¹⁸Nhym arým kôt ba djwýnh'ýr tēn ar'ýr bōx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bēnjadjwýr djwýnh pumū, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabēn jarēnhja kôt arým arkum arē.

Kôt ba djwýnhmā kute amijo amirīt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹Nhym kam arým pi'ók kamrēkkam akamat. Nhym kam kôt ba djwýnh ar arým prīne amijā ijēn nhý. Mebē idjaer rūnh pymaje ne ar ar bikprōnh djákam amijā ijēn nhý. Nhym kam Jeju bōx ne tu ar aerbē ar'ýr wadjān ar ipōkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁰Nām arkum anen arým arkum ikrakam kàxirāx djwa kre jakren ajte pēnāt'ānh kàxdjwa kre jakre. Nhym ar kute mrāmri ar ō Bēnjadjwýr djwýnh pumūnhkumrēxkam kīnhkumrēx ne.

²¹Nhym kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrēbē ne Ibām me'ā imā karō. Pykakam me kum kīnh kētja'ýr itēm'ā ne imā karō ba amrē tē. Dja badjwý Ibām kudjwa jakam me'ā ar amā karō. Ar aje ikudjwa me'ýr atēmmā ne ba ar amā me'ā karō, ane. ²²Nām arkum anen arým ar akōn arkum,

—Gē on Metīndjwýnh Karō ar ajo ba. ²³Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhym kam Metīndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nār gar me kwý axwe maro abiknor kēt nhym kam Metīndjwýnh me axwe maro biknor kēt. Nām Jeju ā arkum anen arým mā tē.

Tōmemā kute amijo amirīt.

²⁴Nhym Tōme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbē 12'ō. Tōme ne kute ar bikprōnh djákam arkôt 'ýr kēt ne kute Jeju pumūnh kēt. Jeju mā tē nhym kam ar Tōmemā kum,

²⁵—Arým ne bar Bēnjadjwýr djwýnh pumū, ane.

Nhym arkum,

—Tō nhýnh? Ne ba ren ikrakam kàxirāx djwa kre pumūn ren kôt inhikra'i jadjān ren pēnāt'ānh krekôt inhikra jadjā. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrēx ne amim, “Mrāmri ne akubyn tīnkumrēx”, ane. Nhym be, kati. Akubyn tīn kēt. Nām ā Tōme arkum ane. ²⁶Nhym kam arým ar'ā akatibē 8 apēx nhym kôt ba djwýnh ar ajte bikprōnh djákam nhý. Nhym Tōmedjwý arým ar ikō'ā nhý. Nhym ar ajte prīne mebē kikre'ā ijē. Ar nhý nhym kam Jeju ajte tu wadjān arým ar ipōkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷Ne arým Tōmemā kum,

—Ajrā. Amrē anhikra 'io goja inhikra kupēn omū. Ne amrē ipēnātkam krekôt goja anhikra jadjā. Kwārīk wānh ijā amim, “Kati. Nām 'ēx”, anhýr kēt. On tu amim imarkumrēx, ane.

²⁸Nhym Tōme kum,

—Inhō Bēnjadjwýr djwýnh, Itīndjwýnh, ane.

²⁹Nhym kum,

—Tōme, ga aje ipumūnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrēx. Nhym be, me kute ipumūnh kētdjwý. Djām me kute ipumūnh kēt ne tu amim imarkumrēxkam kaprīmā? Kati. Dja me te ipumūnh kēt ne tu amim imarkumrēx ne arým kīnhkumrēx. Ne kīnh katāt ajakre. Nām ā Jeju kum ane.

³⁰Be, kôt ba djwýnh kute omūnh ne kute raxmā kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumūnh kēt krāpti nhípēx. Ne me punu krāptio mex. Ije ar amā mýjja kwý'ā idju-jarēnh ne ije 'ā pi'ók no'ók ne ja. Djām kunī'ā ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakam ne ba kwýbit'ā pi'ók no'ók ne. ³¹Be, mýj kadjy ne ba ar amā pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarēn aman arým tu amim Jeju markumrēx ne amim,

—Mrāmri ne Jejubē gwaj banhō Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx. Mrāmri kubē Kritikumrēx. Mrāmri kubē Metīndjwýnh Krakumrēx, ane. Ja dja gar pi'ókkam arēn aman tu amim markumrēx. Tu amim markumrēx ne arým Jejukôt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ba ar amā 'ā pi'ók no'ók ne. Tām ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabēnkôt tep kumex pynēnh.

¹Nām Jeju ā kôt ba djwýnhmā amijo amirīto ane. Tyk ne akubyn tīnkam ā arkum amijo amirīto ane. Ne kam ajte kute imōtibē

Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirīt kadjy.
² Nhyim kôt ba djwýnh kwý imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natana-jeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'ôdjwý ar ba. Natana-jeu ne pykabê Garrêjakam krîbê Kanakam abatãnh djã. ³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhyim Ximão Pedru arkum,

–Ba on tep kwý pynê, ane.

Nhyim ar kum,

–Bar akôt tē, ane. Ne kam tēn kàkam nhýn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rēnho ba. Ne ar rēnho ba: nhyim ar'ã akamãt. Nhyim ar ar o ba: nhyim arým ar'ã akati tē nhyim tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tē nhyim Jeju arým bôx ne akãx'ã dja. Nhyim ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akãx'ã dja:n kam amũ arkum kabēn ne arkum,

–Akmere ar, djã ne gar tep'ô pynê? ane.

Nhyim ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhyim arkum,

–Ar kã djubôk'ãnh ajte kryreti mēn arým kwý pynê, ane. Nhyim kam ar arým kã djubôk'ãnh kryreti mē. Nhyim arým tep kume:x ne. Nãm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhyim utĩ: ne.

⁷ Nhyim kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

–E kum be, Bēnjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhyim Pedru kuman amikajgo pumũn arým ô inôkãti jadjãn kam tu Jeju'ýr nox ne 'ýr bôx. ⁸ Nhyim kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar kã ngrire 'ôkam arým akãx'ýr mō. Akãx'ýr tep kamēnho mō. Amybým ne akãx nhyim ar ar tepo ba. Akãx'ýr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kamēnho mō:n arým akãx'ýr o bôx. 'Ýr o bôx ne arým o wabi. Nhyim arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhyim ar omũ. Nhyim djwýdjwý kuri ikwã nhyim ar omũ.

¹⁰ Nhyim kam Jeju arkum,

–Amrê ar aje tep pynēnh kwýo tē, ane.

¹¹ Nhyim Pedru arým 'ýr tē. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Ýr ne tē nhyim kryretikam tep rã'ã nhyim bjero mō:n akãx'ã arým kumê. Nhyim tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rēnh kêt ne. ¹² Nhyim kam Jeju arkum,

–Amrê ar mōn anhô kwý krê, ane. Nhyim ar 'ýr mōn arek dja. Ar arým kute amim ô Bēnjadjwýr djwýnhkôt kute markam ar 'ô kute kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêt kumrêx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nhyim kam Jeju arým ar'ýr tēn arkum djwýmê tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirīt. Ne ajte arkum amijo amirīt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirīt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpēnh kadjy kabēn jarēnh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhyim ar arým o nhý, ô kwý krēno nhý. Ne kam ô kwý krēn pa nhyim Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

–Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhyim kum,

–Nã Bēnjadjwýr djwýnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhyim kum,

–Inhō me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabēn jarēnho aba. Dja ga memã ikabēn jarēnho kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh kute ô krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabēn jarēnho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

–Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhyim kum,

–Nã Bēnjadjwýr djwýnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhyim kum,

–Inhō me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

–Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhyim arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhýro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhyim kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, ga ne ga aje mýjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhyim Jeju kum,

–Inhō me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ikabēn jarēnho aba. ¹⁸ Be, aja-batãnh nykam ne ga amipre djão amipren kam ga aje amim pry'ã karô kôt mrã. Nhyim be, abēngêttekam dja ga me'ômã apa bē nhyim apren apa 'amýn 'ýr ajo tē. Te atēm prãm kêt nhyim 'ýr ajo tē, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhyim arým ty. Dja ã tyko ane nhyim me arým kôt Metĩndjwýnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

–Be, dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhyim arým akêx ne kôt ba djwýnh 'ôdjwý pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ýrkam Jeju'ýr ajkamēn kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'ô ne kute akurê djwýnhmã akangamã? ane. ²¹ Nãm Pedru kôt ba djwýnh ja pumũn kam 'ã Jenumã kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, mýj dja tãmwãdjwý kam nê? ane.

²² Nhyim Jeju Pedrumã kum,

–Be, dja ba akubyn bôx nhyim tĩn rã'ã jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Nhyim be, ije

adjâpênh djà'ã amã karōja dja ga kôtbít aja-
mak bēn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamē,
ane. ²³ Nhyṃ kam Jeju kukwakam me kute
abeno kamyja kute Jeju kabēn mar kêt ne
arīk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwýnh wã tyk kêt kumrēx,
ane. Nhyṃ be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk
kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhyṃ tīn rã'ã
jabej. Kwārīk wãnh rã'ã. Nhyṃ be, ije
adjâpênh djà'ã amã karō dja ga kôtbít aja-
mak bēn ne mã ikôt ajkamē, ane. Jabit Jeju
Pedrumã arē. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwýnh ne ba me amã
Jeju djâpênh'ã ajarē. Ije âpênh pumũnhkôt
ne ba katât me amã 'ã idjujarēnhkumrēx
ne arým 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne bar ije
markumrēx.

²⁵ Djãm ije apýnh âpênh djà'ã pi'ók no'ókja
djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ók no'ók
kêtri ne ba amim,

—Ne ba ren âpênh kunĩ'ã pi'ók no'ók nhyṃ
ren arým pi'ók kume:x. Ne ren apýnh pyka
djâri kunīkôt ren pi'ók me akrenh mex ne.
Nhyṃ be, kati. Jeju djâpênh jabit ne ba 'ã
pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'õk no'õk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumẽ. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arẽ ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh týx'ã ajarẽ. Jeju pykabê ar bari kute õ me jao atom ne kam arým kãjkwamã àbirkam kute ar meo ba rá'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo týx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽn. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Rukaj ja kunĩ'ã ajarẽ ne kam ajte Pedru'ã ajarẽ ne kam atãri Paur'ã ajarẽ. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me'yr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikẽnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abên kam kabẽnkõt pyka kunĩkõt me'yr mrãn memã Jeju'ã ajarẽ nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djãbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'õk no'õk ne. Pi'õk wãkam ba ne Jeju djãpênh kraxkurũm, kabên kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'õk no'õk ne. ² Pi'õk no'õko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarẽnh arým 'ãnh pi'õk no'õk krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwý pytã. Amijo me kwý pytã arým àpênh djã'ã arkum karõn. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kãjkwã djwýnhmã wabi. ³ Be, àbir kêttri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mýj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhýro ba. Ar kute 'ã memã anhýro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx. ⁴ 'ã arngro apêx kêttri ne ar ajte Jejumê ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrik wãnh Djeruxarê kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm

kabên jarẽnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama. ⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Nãm 'ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ë, Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabẽnkõt dja aje arẽnhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarẽnh ar aje mar prãm kêtumrêx. ⁸ Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã týx jadjã gar arým kukwakam atýx ne. Ne kam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarĩkam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kõt aba:n apýnh me ba djã kunĩkõt me'yr aban bõx ne memã ijã adjujarẽnh ar aba.

⁹ Nãm 'ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽn. Kãjmã tẽn nhym ar omũnho ku'ẽ. Nhym kakrã arým o akno nhym ar arým omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ẽ rã'ã nhym arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar õ kubêkã jaka.

¹¹ Ar kuri djan arým arkum,

—Ë, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mýkam ne gar kãjkwã jabêno aku'ê? Arým ne Jeju ar abê kãjkwã djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkõt djwý 'ã omũnho ane. Nãm 'ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpênh djã 'amýnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ẽ djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'yr tẽn. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kõt me tyk djã kêt djãkam pi'õk rãrãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kõt ar akubyn Djeruxarê'yr tẽn kute kirometu pydji pyrãk. ¹³ Ne kam bõx. Bõx ne kýjrũm kumoka'ẽ'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhý. Pedrumê Djuãomê Xijagumê Ångremê Piripimê Tõmemê Batormêmetê Matêumê Xijagumê Ximãomê Djuda ar nhý. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumê ar axikõt apõx. ¹⁴ Ar ja kunĩ axikõt amim Jeju maro nhýn mã Metĩndjwýnhmã kabêno nhý. Mã kum meo à'wýro nhý. Nhym me

niredjwý kwý nhý. Jeju nâbê Marijdjwý nhíp. Jeju kamy ar axikôt ar apôxja ar adjwýnhdjwý nhý.

¹⁵ Nhý: nhyr ar'ã akati kwý apêx nhyr Pedru arým kâjmã Jejukôt ba djwýnh nrhîpôkri dja. Arým ne me krâptîbê 120. Kâjmã djan memã kum,

¹⁶—Akmeremê àpnhîre ar dja gar ikabênja ma. Be, Djuda ne Jeju 'yr meo mô nhyr kam me pa 'amý. Amrêbê: ne me bakukâmâre Djuda'ã ajarê. Metindjwýnh Karô kukwakam Djuda'ã ajarê. 'Ã ajarê nhyr me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyr me aben djô'ã arêngo mô:. Arêngo môr tâmtã arým 'yr o bôx. Me bakamîngrânnyrekam Djuda arým Jeju'yr meo môrkumrêx nhyr me arým pa 'amý. Me bakukâmâre Dawi kute 'ã ujarênh kôt arým 'yr meo môrkumrêx. ¹⁷ Be, Djuda kute 'yr meo môr kêtri ne Jeju arým amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytãn arým ano bar kumê ro'ã apê.

¹⁸ Jeju te amijo utã nhyr kam kurê djwýnhmã kanga nhyr me arým pãnh kum ngônhrponho pi'ók kaprî ngã. Nhyr kam pi'ók kaprîja pãnh amim pyka'ô by. Nãm pyka byn arým kam tým ne ajkatôr nhyr krêx kunî ajkapî. ¹⁹ Nhyr kam Djeruxarêkam me ja kunî abenmã arêngo ipók ne. Ne kam amikabên djwýnhkam ô pykamã Axêdjama jarê. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabênkam ne gwaj ren Djuda nhô pykamã pyka kamrôre jarê.

²⁰ Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukâmâre amrêbê: mebê idjaer nhô me ngrer tûm'ã pi'ók no'ók ne memã kum,

“Kwãrk wãnh krî dja ja kapry. Gê me'ô kam krî kêtumrêx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpênh djâkam dja me'ô pãnh apê”, ane.

Nãm me bakukâmâre ã Metindjwýnh kukwakam pi'ôkkam ane. ²¹ Ije ar amã Metindjwýnh kabên jarênhja kôt gê me'ô Djuda djâpênh djâ 'amý. Ê, bar Jejumê ro'ã ar iba. Ar gadjwý ar akwý ne gar Jeju kôt ar aba. Be, Jejumê ro'ã ar baba 'ô, dja àpênh djâkam apê. ²² Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuão Metindjwýnhmã ngômã me angjêngo ba. Gwaj arým kam Jeju arým wabi gwaj kam omũno ino re. Gê Metindjwýnh kabên kôt ar ajô gwaj baro'ã apê. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam dja ar ajô gwaj baro'ã apê gwaj kam Jeju akubyn tînkôt memã badjujarênh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

²³ Nhyr me arkum,

—Be, ar wã, Jôdje Baxabamê Maxijmê ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jôdje Baxaba nhidji 'ôdjwýbê ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhyr ar arým Metindjwýnhmã ar arênh kum,

—Ga abê Bênjadjwýr djwýnh. Me kunî nhôkre kadjwýnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arým ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã memã idjujarênh ar iba. Gê ar ja'ô Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarênh ar ba. Ga aje amijo ar ja'ô pytãrkôt ar imã o amirît. Djuda ne axwekôt Jeju kute ar ijanorjabê amijo kuka. Kwãrk wãnh me biknor tokry djâkam wãnh akuno. Nãm ar ã Metindjwýnhmã ane. ²⁶ Ne kam ar idji'ã kên kryre no'ók. Ne kam kumê. Ne kam 'ã idji kute amirîtkôt ar arým amijo Maxij pyta. Nhyr kam me Maxijmã Jeju kute anor'ô jarê. Jeju kute Ar kubê 11 janor kôt ne me arkum arê.

2

Karô raxo me kadjwýnhbê ým meo ba kadjý ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arým ne mebê idjaer bikprônho djâ nhô akati nhidjîbê Pêxiko. Kam arým Jejukôt ba djwýnh kunî axikôt amim Jeju man ro'ã nhý. ² Ro'ã nhý: nhyr ar aêrbê arým kâjwa kurũm mýjja rãrãk ne arým kikremã wadjã. Mýjja rãrãk kute kôk 'itýx rãrãk pyrãk nhyr arým me kunî kuma. ³ Nhyr arým mýjja kute kuwy pyrãk amirît. Amirîto kute me ôto bikjêr pyrãk. Ne kam mýj kuwyja arým ar'ã arij. Ar îpýnhkôt ar'ã arij nhyr ar arým abenã omũ.

⁴ Kam ne Metindjwýnh Karô arým ar î pýnhkôt raxo ar kadjwýnhbê nhýn ar ar o ba. Nhyr ar arým apýnh me bajtem ba djâkam me kabêno kabên ne arým arêngo dja. Metindjwýnh Karô ta arkum me kabên jangij nhyr kam ar arêngo dja.

⁵ Metindjwýnh Karô kute ar ar o ba kêtri ne me ja apýnh me bajtem ba djâ kunîkôt aben kurũm ban bôx. Ne arým myt tãmkam krîraxbê Djeruxarêkam ar ba. Me bôx ny ja ne me mebê idjaer kukrãdjão kukrãdjãn kute ar o ba tûm. ⁶ Nãm me Djeruxarêkam ar ba: nhyr arým mýjja rãrãk kato. Nhyr me amybým mýjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptî: bôx. Bôx nhyr Jeju kôt ba djwýnh ar arým apýnh me bajtem kabênkam kabên jarênh mexkumrêxo ku'ê. Ar kute me bôx ny kabên bajtem jarênh mexkumrêx. Apýnh me bôx ny jabatãnh djâkam me kabênjakam ar kabên jarênh mexkumrêx nhyr me kunî arým amikabên djwýnh ma. ⁷ Amikabên djwýnh man kam te kute kraxkôt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je, me kabênja ma. Me ja kunî ne me pykabê Garrêjakam abatãnh. Me kute me bakabên mar kêtumrêx ne arým kam kabên jarênh mexkumrêx. ⁸ Amrêbê me baprîri apýnh me bakabên djwýnh gu me arým jakam maro dja. Mýj ne me ja me

bakabēnkam kabēn kadjy amijon? ⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatānh djābē ne pykabē

Paxijmē
Medijimē
Erāomē
Mexomimē
Djudējamē
Kapadōmē
Pōtumē
Adjijmē
Bridjamē
Papirijmē
Edjijumē.

Apýnh me bajabatānh djā ne ja.

Ribijkam pykabē Xireni kuridjwý me baja-
batānh djā ō.

Krīraxbē Rōma kurūm me babōxdjwý bakwý
babē idjaerkumrēx.

Nhym me bakwý amrēbē baje mebē idjaer
kukràdjāo kukràdjā.

¹¹ Kretamē Arabijmē ne me bajabatānh djā
'ōdjwý.

Be, apýnh me bajabatānh djā ne ja. Nhym
me tu me bajaērbē apýnh me bakabēn
djwýnh kunīkōt kabēn jarēnh mex. Me bak-
abēn jarēnh mex ne arým kam Metündjwýnh
rax'ā ujarēnh kumex gu me arým ar kuma.
Nām me bōx ny ā Jejukōt ba djwýnh ar'ā
abenmā ane. ¹² Ne arým te kute kraxkōt ar
marmā arkam no tyn kumex ne ar umaje
umar punuren abenmā kum,

–E kum, mýj'ā ne gu me baje me kabēn
marja amijakre? ane.

¹³ Nhym me kwý arkam bēno ajkēn
abenmā kum,

–Kadjwati kangō* kumexkam ne me
ajbā, ane.

*Pedru kute káj bē me krāptīmā
Metündjwýnh kabēn jarēnh.*

¹⁴ Nhym kam Pedru arým kájimā dja. Jeju
kute ar anorbē 11mē ar ro'ā kájimā djan
arým káj bē memā kabēn ne memā kum,

–Me abē idjaer, krīraxbē Djeruxarēkam
me ar aba kunī, dja ga me ikabēn 'āno
djan ama. ¹⁵ Be, me amābit ne bar ije
kadjwati kangōkam ibibānh pyrāk. Nhym
be, kati. Ota, kýjrūm myt nhý. Nhýnh got
kýjrūm myt nhýrkam kadjwati kangōkam me
bibānh'ō amirīt ne? Arkati. Ar ba ne bar
ibibānh prām kētkumrēx. ¹⁶ Bar me amā
arē ga me ama. Bar apýnh me aba djāri
me akabēnkam ikabēn jarēnh mex ga me
ama. Be, amrēbē: Metündjwýnh kukwakam
kabēn jarēnh djwýnhbē Djōwe kute ar ijā
ujarēnh kōt ne bar ā ikabēno ane. ¹⁷ Nām me
bakukāmāremā kum,

“Metündjwýnh me bamā, ‘Dja mýjja kunī
pykakōt amingrānh 'ýr nhym me kunī
aminhinomā amimēnh 'ýr ba arým

me kunīmā Ikarō jano nhym arým
meo tuknīn meo ba.

Me ī pýnhkōt me kunīo tuknīn meo ba. Meo
tuknī kute mrāmri ne me kute me iby
ngō kapī nhym kute meo tuknī pyrāk.

Dja ba Ikarō jano nhym akamrer ar, akad-
jwýx ar ikukwakam kabēn jarē.

Nhym me abatānh ny nokam mýjja pumūnh
kēt kwý amirīt nhym me omū.

Nhym mebēngēt mýjja kwý pyti.

¹⁸ Apýnh akati djāri wākam dja ba inhō àpēnh
mýmē inhō àpēnh nimā Ikarō jano
nhym arým meo tuknī. Nhym me
arým ikukwakam ikabēn jarē.

¹⁹ Nhym me te kute mýjja marmā kam no
tyn kumex kadjy dja ba kájkwakam
mýjja pumūnh kēt kwý nhípēx. Ne me
kute iraxmā kator kadjy pykakamd-
jwý mýjja pumūnh kēt kwý nhípēx.
Dja ba kam me kamrōmē kuwymē
kūm tyk nhípēx.

²⁰ Ne myt nokam akamāt kō tyk ne my-
tyrwýo me kamrō. Bēnjadjwýr djwýnh
kute me axwemā pānh jarēnh nhō
akati bōx 'ýr. Kam dja memā ra:xi ne
memā umati:re. Dja bōx 'ýr ba kam
arým ā mýjjaio ane.

²¹ Kam dja me kwý ī pýnhkōt Bēnjadjwýr
djwýnhmā amijo a'uw nhym arým me
utā. Me ī pýnhkōt me kunī pytā. Nām
Metündjwýnh ā me bamā ane.”

Nām ā Djōwe Metündjwýnh kukwakam ar ijā
ane. Be, djām ar ibibānh got? Kati. Ga,
me bakukāmāre Djōwe kute ar ijā ujarēnhja
pumū. Djōwe kute ar ijā ujarēnh kōt bar
arým apýnh me akabēnkam ikabēn jarēnh
mex. Nām ā Pedru memā ane.

²² Ne ajte itepā memā kum,

–Me abē idjaer, dja ga me ikabēnja
ma. Metündjwýnh ne krīraxbē Nadjarekam
Jejujao ba nhym kukwakam arým mýjja
pumūnh kēt nhípēxo ba. Me punuo mexo
ba. Te me aje marmā kam ano tyk ne aku'e
kadjy ne kōt aje raxmā akator kadjy ipēxo
ba. Metündjwýnh ta ne o ba nhym arým
kabēnkōt me akam mýjjaio ba. Me ga ne
ga me amrēbē kōt omūn ama. ²³ Tām ne
Metündjwýnh kum ire. Me abē idjaermā
kum ire. Mýjja kunī kētri kute amikukām
mýjja kunī mar kōt ne kum ire. Me kētri ne
arým amim 'ā karō māmđi. Kute amim 'ā
karōkōt ne arým me amā Jejumā ire. Nhym
me axwe me akabēn kōt pite'ykam kunhōn
kubī ga me mekōt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arým tu tykkumrēxja pumū.
Mýj me'ō ta dja akubyn meo tīn nhym
me ajte mekōt ar ba? Arkati. Me arým
tu tykkumrēx. Kam me kute mrāmri ne

* **2:13** Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

me kute me uwpre tỳxkam me te: ka-
tor prāmje kute amikjēho bakam tokryja
pyrāk. Jejudjwý ne mrāmri tu tykkumrēx.
Nhyam be, djām tyk rā'ā? Kati. Tyk rā'ā prām
kētukumrēx. Metindjwýnh ne arým akubyn o
tīn ne. Metindjwýnh ne o kute mrāmri ne
me kute me uwpre tỳxkam arým āpre bōnh
pyrāk nhyam akubyn me ta ajte mekōt ar ba
pyrāk. ²⁵ Amrēbē: Kritu ta Metindjwýnhmā
amijarē. Tyk rā'ā kēt'ā kum amijarē. Nhyam
me bakukāmāre Dawi arým kōt arē gu me
pi'ōkkam omū. Nām Metindjwýnhmā kum,
“Bēnjadjwýr djwýnh, inokrekam ga amirīt
rā'ā. Ga imē amijo akajkepkam dja
me te: idjumar punumā ingrēkmā.

²⁶ Ba kam arým inhōkre kadjwýnhbē
ikīnhkumrēx ne ikīnh'ā memā ami-
jarē. Dja ba inhikumrēx ne akubyn
itīn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim
akamnhīxkumrēx ne ate ikrā.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djākam ar iba. Djām
kam dja ga ikanga? Kati. Djām inhī
rerekmā? Kati. Ba ne ba amexo imex.
Kam dja ga ikanga kētukumrēx. Kam
ne ba ikīnhkumrēx.

²⁸ Mýj dja ba itykkam nē? Bir, ga ne ga arým
imā arē. Dja ba akubyn itīn ne akōt ar
iba rā'ā: rā'ā ne. Dja ga ikuri dja. Kam
dja ba ikīnhkumrēx ne.”

Nām ā Dawi ane nhyam Pedru arým kōt
memā arē. Kritu tyk rā'ā kēt'ā memā arē.

²⁹ Ne kam itepā Kritu tīn'ā memā kum,
—Akmere, ba pīne me amā me
bakukāmāre Dawi kabēn'ā ajarē ga me
pīne ama. Djām amijā ne kabēnja jarē
got? Kati. Dawi ne amrēbē: ty nhyam
me arým me tyk nhō kikrekam adjā gu
me baje kikre pumūnh rā'ā. ³⁰⁻³¹ Be,
Kritu akubyn tīn'ā ne kabēn jarē. Dawibē
Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh
djwýnh'ō. Nhyam kam Metindjwýnh kum
kabēn jarēnh māmjin kum,

“Dja atāmdjwý ar aben djō'ā apōx.
Aben djō'ā apōx tāmtā nhyam tūmrām
dja atāmdjwýja kato. Tāmja dja kubē
Kritu. Apānh dja memā nhyn arým kubē
Bēnjadjwýrbē kumkati. Ikabēn pydji ne ba
arē.” Nām Metindjwýnh ā Dawimā ane nhyam
arým kuma. Kute amidjō'ā Kritu kator
markam ne Dawi Metindjwýnhmā Kritu
kabēn jarēn kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djākam ar iba.
Djām kam dja ga ikanga? Kati. Djām inhī
rerekmā? Kati. Dja ga ikanga kētukumrēx”,
ane. Djām amijā ne Dawi kabēn ja jarē?
Kati. Kritu'ā ne arē. Bēnjadjwýrbē kumkati'
ā ne arē. Kritu dja ī rerek kēt ne akubyn tīn.

³² Be, Jeju ne Metindjwýnh akubyn o
tīn. Ar ikunī ne bar omū. Jejubē ne
Bēnjadjwýrbē kumkati. Kubē ne Kritu.
³³ Nām akubyn o tīn nhyam kam wabin
arým ra:x ne Metindjwýnh djubōk'ānh me

kunīmā nhý. Nhý nhyam Bām arým kum
Karō ngā. Amrēbē kute kum arēnhkōt ne
kum kungā nhyam kam ajbir ar imā ano.
Nhyam kam ar ikam ruw ne arým ar ijo
ba bar arým kukwakam me bajtem kabēn
jarēnh mekkumrēx ga me arým ar ima.

³⁴ Be, mrāmri ne Jeju arým wabi. Nhyam
be, Dawi ne kākwa djwýnhmā ābir kēt. Nām
amrēbē: me bakukāmāremā kum,
“Inhō Bēnjadjwýrmā ne Bēnjadjwýr djwýnh
kabēn ne kum, ‘Amrē idjubōk'ānh
nhý, Abēnjadjwýr raxkam idjubōk'ānh
nhý.

³⁵ Ikam ama ba amrē awýr akurē djwýnh
mō ga me kwýo apardjan me kwý
nhimex.’ Nām Metindjwýnh ā Kri-
tumā ane.”

Nām ā Dawi me bakukāmāremā ane. ³⁶ Me
abē idjaer kuni dja ga me Dawi kabēnja man
'ā ikabēn mar pydji. Mrāmri ne Metindjwýnh
Jeju'ā Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhkumrēx.
Kubē ne Kritukumrēx, me aje pīte'y'ā nhōrja
tām. Ja dja ga me amim mar pydji. Nām ā
Pedru memā ane.

³⁷ Nhyam me kute ja markam arým amim
ngryk ne kaprīre ne. Ne kam arým Pedrumē
Jeju kute ar anorja kunīmā kum,

—Akmere ar, mýj dja ba me kam amijon?
ane.

³⁸ Nhyam Pedru memā kum,
—Me on amikam akaprīren wānh
ajaxwemā anhiren Jeju Kritu'y'r amijo akēx.
Bar kam arým kukwakam kum ngōmā
me ajangij. Nhyam Metindjwýnh arým me
ajaxwe maro aknon me akam ngryk kēt ne
arým me amā Karō jano nhyam ar me ajo ba.
³⁹ Be, Metindjwýnh ne amrēbē me amā Karō
jarē. Ne ajte me akramē atāmdjwýmā arē.
Ne ajte anhyr bē me mōr wāmā arē. Kute
amiwýr me 'wýr kunī ne Metindjwýnh arým
memā Karō jarē. Nām ā Pedru memā ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memā Metindjwýnh kabēn
kumex jarēn axwe nēje me akre:n ajte
memā karō: Nām memā kum,

—Me kamingrāny ja ne me axwekkumrēx.
Dja me ī me biknor tokry djākam akuno.
Me gop mekōt abiknor kēt kadjy amipytā,
ane. ⁴¹ Nhyam kam me kum kabēn kīnh ne
tu amim markumrēx. Nhyam kam me arým
Metindjwýnhmā ngōmā me krāptī jangij.
Mebē 3.000 ne me angij nhyam me arým
mekōt tu amim Jeju markumrēxo ba.

*Me kute Jeju mar kute abeno öbikwa.
Kar 4.32*

⁴² Nhyam me mā Jeju kute ar anorja
kukrādja man kōt ar amijo ba. Ne aben tā
akuprō. Ne Jeju kute aminhī'ā djwý jakren
kokjērja tām ne ajte kute 'ā akren kokjēro krī,
aben tā, me kute tyk mar rā'ā kadjy. Ne
aben tā Metindjwýnhmā kabēno krī. ⁴³ Nhyam
me te kute mýjja marmā kam no tyk ne kute

Metündjwýnh raxmā kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krāptĩ nhĩpêxo ba nhym me kunĩ arým madjā kreti.

⁴⁴ Nhym me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ā ar ban kute abenbê mýjja'ō nê kêt ne abenmā abennhō mýjjaō ba. ⁴⁵ Ne amũ memā apýnh aminhō pykamē aminhō mýjja ngān pānh pi'ók kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me ō mýjja kêt mā pi'ók kaprĩ ngā. ⁴⁶ Ne kam akati kunĩkôt Metündjwýnh nhō kikretikam axikôt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me ũrkwā kôt Jeju kute aminhĩ'ā djwý jakren kokjêrja tām ne ajte kute 'ā akren kokjêro krĩ. Ne kĩnhhiren tu aben markumrêx ne ro'ā ō kwý krêno kumex. ⁴⁷ Ne mā Metündjwýnhmā kum,

–Imā akĩnhkumrêx. Amexti:re, anhỹro kumex. Nhym bu'ā me kunĩ kum me kĩnh. Nhym Bēnjadjwýr djwýnh akati kunĩkôt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmā amiwýr meo akêx ne me axwebê me utā. Ne arým me kute amim Jeju mar kôt me umjuw nhym me arým mekôt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'ō mrānh kêtō mex.

¹ Ne kam akati 'ókam arým myt ibō, arým 3 ora nhym Pedrumē Djuāo ar Metündjwýnh nhō kikreti'ýr tē. Akati kunĩkôt, myt ibókam ne mebē idjaer kikretikam Metündjwýnhmā kabēno krĩ. Nām ar 'ýr tēn 'ýr bōx nhym me me'ō mýn o tē. ² Adjákam ne mrānh kêt nhym me mýn o ba. Akati kunĩkôt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibē ne Kĩnhire. Nām me o ban krĩ nhym kam me ngjêx kunĩkôt pi'ók kaprĩ'ā me 'wýro krĩ.

³ Be, nām me kumýn o tēn kam 'ýr. Nhym Pedrumē Djuāomē mekôt ārmā tē nhym ar omũn arým pi'ók kaprĩ'ā ar ku'uw. ⁴ Nhym Pedrumē Djuāomē 'ýr akêx ne omũ, omũnh týx ne kum, “Amrē ar ipumũ”, ane. ⁵ Nhym arým ar kuman mýjja jabej ar'ýr akêx ne ar omũnho nhỹ.

⁶ Nhym Pedru kum,

–Inhō kryt jakao pi'ók kaprĩ kêt ne inhō kēn karýro pi'ók kaprĩ kêt. Nhym be, atemā inhō mýjja ba amā arē. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on káj mā djan on mrā, ane. ⁷ Nām anen tu ubók'ānh ikra 'amýn káj mā aro tē. Nhym on parmē parkōn mex ⁸ ne ekruz ne káj mā dja. Ne arým tē. Ne kam arkôt Metündjwýnh nhō kikretimā wadjā. Nām arkôt arĩ tē, kĩnhkumrêxkam arkôt ātor tēn Metündjwýnhmā mextire jarēnhō tē. ⁹ Nām kum mextire jarēnhō tē nhym me kunĩ arým omũ. ¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arým abenmā kum,

–E kum, tām wā ne kikreti jajkwa krekrebē Kĩnhire kuri amijo à'wýro krĩ. Je

tō mýj ne arým kam nē? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krāptĩmā Jeju'ā ujarēnh.

¹¹ Nhym mrānh kêt ne arým mexja arým Pedrumē Djuāo aro tým ne aro dja. Metündjwýnh nhō kikreti janhākam kikre kre kēnhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromāo nhō kikre kre kēnh jarēnhja. Nām ar dja nhym me kunĩ arým kam ar'ā akuprōn te kute marmā arkam no tyn kumex. ¹² Nhym Pedru arým memā kum,

–Ga me abē idjaer, mýkam ne ga me te aje marmā me'ōjakam ano tyn akumex ne ar ijā ano mao akumex? Djām ar ba ne bar me'ōjamā mrānh mex jadjā? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djām ar amimexo ne bar kum mrānh mex jadjā? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrānh mex jadjā.

¹³ Ba me amā arē ga me ama. Metündjwýnh kute Abraōomē Idjakmē Djakomē me bakukāmāre kunĩo ba djwýnh arým jakam amirax kôt Kra Jejuo ra:xĩ. Tām wā ne ga me amrēbē Piratumā kanga. Nhym kam bit kute kum irermā. Ta kute arek me aro'ā ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermā ga me kum, “Kati, Kati”, ane. ¹⁴ Be, Jeju ne Metündjwýnh mexo mex ne katāt ar amijo ban axwe kêt kumrêx ga me kanga. Ne kam me'ō jaxwe kute me parja'ā Piratumā kum, “Tām wā dja ga kum anhiren ano gē ta me ikôt arek ar ban umar mex”, ane. ¹⁵ Ne kam kute mýjja kunĩmā tĩn jangjēnh djwýnhja bĩ. Nā gām me bĩn'ā memā apnē nhym me kubĩ.

Nhym be, Metündjwýnh ne arým akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amā kôt 'ā idjujarēnh ar iba. ¹⁶ Be, Metündjwýnh ne amikôt Jejuo rax bar kam arým tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arým me'ōjamā týx jadjān o mex ne. Jeju ta ne ar imā ijamak bō bar arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arým prĩne me'ōjao mex ne. O mex nhym arým me anhipōkri dja ga me akunĩ arým omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amā arē ga me ama. Anhō bēnjadjwýrmē ne ga me ajamakkre kêt kam Jeju bĩ ba arým kuma.

¹⁸ Nhym be, amrēbē: ne Metündjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ me bakukāmāremā kum, “Dja Kritu tokry. Metündjwýnh kute Kra'ā Bēnjadjwýrbē kumkati mēnhja dja tokry.” Nām me ā me bakukāmāremā ane. Nhym me aben djō'ā arēnhō mō:n arēnhō mōr tām tāt: arým 'ýr o bōx. Tū:mrām me akamingrānyre amā kurē nhym arým Kritu tokry. Me bakukāmāre kute arēnh kôt Kritu tokry. Nām ā Pedru memā ane.

¹⁹ Ne kam itepā memā kum,

–Kam me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemā anhiren Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne katāt kabēn man kôt ar amijo

aba. Dja ga me ã amijo ane nhym arým me ajo kïnh ne. Ga, me kum kôrkam kaprïja pumû. Ne ajte kute ngôo kômkam kïnhja pumû. Dja ã me ajaxwekam akaprikam me ajo kïnh ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhym arým akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kãj bê me amã 'ã ujarênha dja me amã ano. Bënjadjwýrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju. ²¹ Dja arek kãjkwa djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunï ny kadjy akubyn ruw. Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhja kunï ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarênhkumrêx. ²² Mrãmri ne Môjdjê me bakukãmãremã kum, "Ba ne ba Metindjwýnh kukwakam me amã ikabên jarênho iba.

Dja Metindjwýnh ï me akadjy amijo me anhôbikwa'ô pytä nhym arým ï ikudjwa ã me amã kabên jarênho ane.

Dja me amã kabên jarê ga me prïne aman kôt ar amijo aba.

²³ Nhym me'ô kute kabên mar kêtja dja me o ajkê nhym ajte ô me wýnhkôt amirít kêtikumrêx ne."

Nãm ã Môjdjê ane nhym Pedru kôt memã arê.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunï apýnh mýjja apôxmã 'ã ajarê. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarê. Nhym jakam mýjja arým amirít nhym Kritu arým kato. Dja ga pi'ôk kôt akubyn arênho tën Xamuwe'y'r o bôx. Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ne aben nhitepã apôx tê. Kunï'ã dja ga pi'ôkkam ujarênh jarênho tën arým kôt ama. Kukwakam kabên jarênh djwýnh kunï ne me Kritu'ã memã ajarê. Ja dja ga me kôt ama. ²⁵ Ga me Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kabênjao aba rã'ã ne. Metindjwýnhmê me bakukãmãremê arým abenmã kabên jarênh mãmджи ga me kabêno aba rã'ã. Nãm Metindjwýnh Abraãomã kum, "Dja akrakam kra aben djô'ã apôx. Aben djô'ã apôx krãpti.

Atãmdjwý ja'ô dja meo kïnh. Dja apýnh pyka kunïkôt meo kïnh nhym me arým kï:nhkumrêx."

Nãm ã Abraãomã kabên pydjïn arênho ane.

²⁶ Be, ba me amã arê ga me ama. Kute meo kïnh kadjy ne Metindjwýnh amijo Kra pytãn me akumrêxmã ano. Dja me anhi pýnhkôt me ajaxwebê me ajo akêx ne arým me ajo kïnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

4

Pedru me rûnh krãptimã Jeju'ã ujarênh.

¹ Nãm ar memã kabêno dja nhym me rûnh arým ar'y'r bôx. Me kadjy Metindjwýnh mar

djwýnh ar'y'r bôx. Metindjwýnh nhô kikreti nêje ku'ê djwýnhho ba djwýnhjadjwý mekôt ar'y'r bôx. Mebê xadjudjêumê mekôt ar'y'r bôx. ² Pedru ar kãj bê memã Jeju tyk ne akubyn tïn'ã ujarênho dja. Ne kam ajte kãj bê me kute amim Jeju mar tykja kunï akubyn tïn'ã ujarênho dja. Jeju akubyn tïn kôt me tïn'ã ujarênho dja. Kam ne me rûnhja ngry:k ne arým ar'y'r bôx. ³ Nãm me ar'y'r bôx ne arým aro tým ne ar pa 'amýn aro tën Ar kubê ijê. Arým me'ã akamãt 'y'r. Nhym kam me akati kadjy Ar kubê ijê. ⁴ Nhym be, me kute Ar kubê ijê kêtiri ne me kute ar kabên marja krãpti: arým tu amim Jeju markumrêx. Ôbê me kute tu amim markumrêxjamê ajbir me krãptijamê ne me abenã mênhkam krãpti:kumrêx. Me my ne mebê 5.000.

⁵⁻⁶ Nãm me akati kadjy Ar kubê ijê nhym kam me'ã akati nhym me rûnh ar'ã akuprô. Mebêngêtmê Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê ar'ã akuprô. Nhym me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr raxbê Ananh mekôt nhý. Nhym Kajbajmê Djuãomê Arexãrimê Ananh nhôbikwa kunï ar'ã akuprô. Me rûnh ja ne me krãrãxbê Djeruxarêkam ar'ã akuprô. ⁷ Nhym me arým aro katon me ipôkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

—Mýj me'ô kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mýj ne idji kute? ane.

⁸ Nhym kam Metindjwýnh Karö arým raxo Pedru kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Nhym kam memã kum,

—Mebê idjaerkam me abënjadjwýrmê ar abêngêt ar, ⁹ mýjkôt ne bar imã me'ô punuja kaprïn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰ Dja bar me amã arê ga me ama. Me gamê mebê idjaer kunï dja ga me ikabên ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pite'y'ã nhôr ne bïn nhym Metindjwýnh akubyn o tïnja. Jeju ja kukwakam ne me'ô mrãnh kêtja arým mex. Mex ne me anhipôkri dja ga me arým omû. ¹¹ Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarên memã kum,

"E kum kën ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omûn bôm kumê.

Kën ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi."

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Me aje kikreo ãm djwýnhwã pyrãk. Amã Jeju kurê nhym arým kute kënwã pyrãk ne arým kãjkwa djwýnhkam me bakunimã nhý. ¹² Djãm ikrebê me'ô kute me bajaxwebê me bapytãr? Arkati. Me'ô kute me bapytãr kêtikumrêx. Mrãmri ne kute me bapytãr kadjy Metindjwýnh memã Jeju pydji jarê. Nhym pyka kunïkôt me bakadjy me'ôdjwý kêtikumrêx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumē Djuão ar memā kabēnkam me rūnh abenmā kum,

–E kum, arkum gwaj bapyma kêtukmṛēx. Be, ar kute me bakukṛādja mar kêt, ar kajgo mexi. Mýj got ar nēn'ā kabēn mexo ane, ane. Ne kam arým ar kuman abenmā kum,

–Be, ar Jejukôt ba tũmkam ne ar ā kabēn mexo ane, ane. ¹⁴ Nhyim ar kute me'ōo mexjadjwý ar ro'ā dja nhyim me omũ. Ne te kute abenmā, “Nām ar 'êx”, anhýr prāmje.

¹⁵ Ne kam me rūnh me bikprōnh djā nēje ar ano nhyim ar tē. Nhyim me ar kākā aro aben maro nhý. ¹⁶ Ne abenmā kum,

–Mýj dja gwaj ar on? Me kute Metindjwýnh raxmā kator kadjy ar mrāmri mýjja pumũnh kêt raxja nhípēx. Me'ōo punu mex nhyim ar arým o mex. Nhyim Djeruxarēkam me ja kunĩ arým omũ. Kam gwaj baje te memā, “Nām ar 'êx”, anhýr prāmje. ¹⁷ Be, gwaj ar kangrōnh týx gē ar ajte Jeju'ā ujarēnh kêt. Gēdja amũ me bu'ā me wā mar kêt. Nām me ā abenmā ane.

¹⁸ Ne kam amiwýr ar ku'uw nhyim ar bōx nhyim me arkum,

–Kwārīk wānh ajte Jeju kukwakam memā kabēn jarēnh kêt. Ne kwārīk wānh 'ā memā adjujarēnh kêt, ane. ¹⁹ Nhyim Pedrumē Djuão ar memā kum,

–Be, mýj dja bar nē? Metindjwýnh kute ar imā ar imex jarēnh kadjy mýj dja bar nē? Djām me akabēnkôt ar ije Jeju'ā idjujarēnh kētmā? Nār kon, djām Metindjwýnh kabēnkôt ar ije Jeju 'ā idjujarēnhmā? Me gadjwý amikadjy ama. ²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tũnkôt omũnh ne ar ije kabēn mar. 'Ā dja bar bir idjujarēnhkumrēx ar iba. Te 'ā idjujarēnh kētmā, ane.

²¹ Nhyim kam me ajte ar kangrōn arkum ire nhyim ar arým mā tē. Me rūnh ne me te: kute aro aben mar nhyim me kute mýj ar axwe'ō pānh kute aro bikēnhmā. Ar kute me'ōo mexkam ne me kātām kunĩ Metindjwýnhmā ra:x jarēn kum ar kīnh. Me rūnh ren aro ajkē nhyim ren bu'ā me kātām ren kum me kurē. Kam ne me rūnh te: kute aro bikēnhmā. ²² Be, te me'ōo jakryja abatānh mex nhyim ar arým o mex. 'Ā amexbē 40 nhijukri ne ajte amex rā'ā arým 'ā apēx nhyim ar o mex. Djā ne me mýjja ja'ō pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metindjwýnhmā rax jarēnh.

²³ Nām me rūnh Pedrumē Djuão arkum ire nhyim ar mā tēn kam arým aminhō me ja'ýr bōx. Ne kam me rūnh kute arkum kabēn kôt memā arē. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē mebēngētmē kabēn kôt arē nhyim me arým kuma. ²⁴ Ne kam axikôt Metindjwýnhmā kabēn ne kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh, abē Metindjwýnh. Ga ne ga kākwa nhípēx ne pyka nhípēx ne ngō raxbē pyka kêt nhípēx ne kam mýjja ar baja

kunĩ nhípēx. ²⁵ Be, anhō àpēnh Dawi ne akukwakam memā kum,

“E kum, mýkam ne apýnh me ba djākam me bajtem àkrēo kumex? Mýkam ne me amim mýjja'ā karō kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bēnjadjwýr rūnh ar arým kājma dja. Kute Bēnjadjwýr djwýnhbē àptārmā arým kājma djan itepato abeno akuprō.

Ō Kritudjwý me arým kute kubē àptārmā kājma dja. Me ō Bēnjadjwýrbē kumkatibē àptārmā kājma dja.”

Nām ā me bakukāmāre Dawi ane. ²⁷ Be, Bēnjadjwýr djwýnh, mrāmri ne Dawi kabēnkumrēx. Arým ne me kute Jejubē àptārmā akuprō. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arým 'ā Bēnjadjwýrbē kumkati mē. Nhyim Erodjimē Pōxu Piratumē apýnh me ba djākam me bajtemmē mebē idjaermē me kunĩ kute kubē àptārmā arým abeno akuprō.

²⁸ Ga ne ga amrēbē me kētri arým amim me'ā karōn amybým meo aba. Meo aba: nhyim kam me arým ā Jejuo ane. ²⁹ Me kute Jejubē àptārmā akuprō. Bēnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga me kute ar ikangrōnhja ma. Ne kam ar imā itýx jadjā bar imā me uma kêt ne me kunimā akabēn jarē. Ar ibē anhō àpēnh. ³⁰ Dja ga ar imā týx jadjā bar me punuo mex ne akra kukwakam me aērbē mýjja pumũnh kêt nhípēx. Me te kute mýjja marmā kam no tyk ne ku'ēn araxmā kator kadjy bar mýjja pumũnh kêt nhípēx. Akra ne mexti:ren axwe kêtukmṛēx, ane.

³¹ Nām me Metindjwýnhmā kabēn pa nhyim me bikprōnh djā arým amingrēk ne. Nhyim Metindjwýnh Karō arým me ĩ pýnhkôt raxo me kadjwýnhbē nhýn ar meo ba. Nhyim me arým kum me uma kêt ne memā Metindjwýnh kabēn jarē.

Me kute abenmā ō mýjja nhō:

Kar 2.42

³² Nhyim kam me kute amim Jeju mar krāpti: kum aben jabē. Me ĩ pýnhkôt kum aben jabēn kum Jejuo kīnh prām. Ne aminhō mýjja kunio aminhō kêt ne amikutā abenmā kwý ngā. ³³ Nhyim Jeju kute ar anorja mā memā kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh Jeju akubyn tũn. Ar ba ne bar tũnkôt omũ, anen mā memā 'ā ujarēnh ar ba. Metindjwýnh ne arkum týx jadjā nhyim ar tý:x ne memā 'ā ujarēnh ar ba. Nhyim Metindjwýnh arým tu me kunimā ukapri jadjā nhyim me arým ukapri:kumrēx. ³⁴ Nhyim kam me'ōo kum mýjja'ō prām kêtukmṛēx. Mýkam? Bir, apýnh me ĩ djāri ne me ō pyka nār ō kilre. Ne kam aben totokmā amũ memā kungā. Ne kam pānh amim pi'ók kapri byn o tēn ³⁵ mā Jeju kute ar anorjamā kungā. Nhyim kam ar mā me ō mýjja kētmā pi'ók kapri ngā. Me ō mýjja kêt

kôt memâ kungâ nhyem me kam o mã amim mýjja jamý. Ne kam me'ô kum prâm kêt.

³⁶ Kamâ ne me'ô nhidjibê Jôdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprîreo kînh djwýnh'â ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mebé Rewi'ô. Apêxtibê Xiprekam ne abatânh djâ. ³⁷ Banabe ne arým ô pyka. Ne kam pânň kadjy arým amû memâ kungâ. Ne kam amim pi'ók kaprî byn o tén arým Jeju kute ar anorjamâ kungâ. Nâm arkum 'êx kêt ne arkum kungâ.

5

Ananijmê Xapire ar 'êx.

¹ Nhyem be, Ananijmê prô Xapire ne ar ô pyka. Ne kam amû memâ kungân kam pânň amim pi'ók kaprî by. Ne kam 'êx. ² Nhyem my prômâ kum,

—Gu amim kwýo apdju, ane. Nhyem, “Ā”, ane. Nhyem kwýbito tén Jeju kute ar anorjamâ o tén o bôx ne 'êx ne arkum,

—Mî, bar inhô pyka pânň pi'ók kaprî jabit by, ane. Ne kam arým arkum kungâ.

³ Nhyem Pedru kum,

—Ananij, mýkam ne Xatanaj arým ajo ba ga arým Metindjwýnh Karômâ ajêx? Arým ne ga amim pi'ók kaprî kwýo apdju. ⁴ Ga ren anhô pyka nhôr kêt nhyem ren anhô pyka rá'â ga ren amexkumrêx. Nâr, aje memâ ôrkam ga ren pi'ók kaprîo aba rá'ân ren amexkumrêx. Mýkam ne ga amim ajêxa'â karô? Djâm ar imâbit ne ga ajêx got? Kati. Metindjwýnhmâdjwý ne ga ajêx. Nâm â Pedru kum ane.

⁵ Nhyem Ananij kabên man arým tým ne ty. Nhyem kam me kute arênh mar kunî arým umaje madjâ kreti ne. ⁶ Nhyem kam me abatânh ny kwý kâjmâ djan Ananijo kupun o môn arým adjâ.

⁷ Nhyem 'â myt kwýr kâjbê 'iry. 'Ā 3 ora apêx. Nhyem prôja kute mjên tyk mar kêt rá'â. Ne kam arým me'yr wadjâ. ⁸ Nhyem kam Pedru kum,

—Aje, on imâ arê. Mýj ne gar pyka pânň pi'ók kaprî on aby? Djâm jabit? ane.

Nhyem mjên kôt kum 'êx ne kum,

—Ô nâ. Bar amim â pi'ók kaprî byro ane, ane.

⁹ Nhyem Pedru kum,

—Mýkam ne ga aje Bênjadjwýr djwýnh Karômâ amikurê'uk kadjy amjênmê aben kôt akabên dji? Ota, amjên jadjâr djwýnh ar arým akubyn kikke jajkwa krekre'yr mô. Dja ar rûm gadjwý ajo mô, ane.

¹⁰ Nhyem on parbê tým ne arým ty. Nhyem ar abatânh nyre arým wadjâ. Nhyem arým ty nhyem ar omû. Ne kam o môn mjên kuri adjâ. ¹¹ Nhyem me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arým umaje madjâ

kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunî arým umaje madjâ kreti.

Pedru ar kute me krâptio mex.

¹² Nhyem Pedrumê Jeju kute ar anorja kunî mýjja pumûnh kêt krâpti nhipêxo ba. Me te kute mýjja marmâ kam no tyk ne ku'ên kute Metindjwýnh raxmê kator kadjy ne ar mýjja nhipêxo ba. Xaromâo nhô kikke kre kênkam ne me kunî axikôt Jeju maro krî. ¹³ Nhyem me kâtâm te me umaje ne te me ikô'â krî prâmje ne amybým abenmâ me mexkumrêx jarênhô kumex. ¹⁴ Nhyem kam me krâpti kum Bênjadjwýr djwýnh kînh ne arým tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arým mekôt akuprô. Nhyem kam me kute amim marja arým krâpti: tē. Me mymê me niremê arým krâpti: ne.

¹⁵ Nhyem Jeju kute ar anorja mýjja pumûnh kêt nhipêxo ba. Nhyem me me punuo apôx ne Pedru kukâm pry jakâ'â me adjwýro mô. Me ikwâ djâkam nâr aty djâkam me adjwýro mô. Dja Pedru tēm kôt karôbit me kwý'â rôrôk nhyem me arým mex. Ja kadjy ne me kukâm me adjwýro mô. ¹⁶ Nhyem Djeruxarê bu'â me krî djâri me jadjwý me krâpti: 'â akuprô. Me aben totokmâ 'yr me punu jamýn o ban o bôx. Me karô punu kute meo badjwý nhyem me aben totokmâ 'yr meo ban meo bôx. Nhyem Metindjwýnh arým me kunîo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhyem kam me rûnh kwý arým Pedru arkam ngyrk ne. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr raxmê ro'â mebé xadjudjêu krî kunî arkam ngyr:k ne. ¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngyrk ne ar'yr môn ar'yr bôx ne arým aro tým. Ne kam Ar kubê ijê nhyem kam me kunî ar omû. ¹⁹ Nhyem Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrânň djwýnh 'ô akamâtkam ar'yr bôx ne arým arkum kikke'â ijê djâ'â kuta. 'Ā kutan arým aro katan arkum,

²⁰ —Dja gar Metindjwýnh nhô kikretikam tén adjujarênhô dja. Dja me tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt tîn ne ar ba rá'â: rá'â ne. Tâm dja gar memâ 'â adjujarênhô dja, ane.

²¹ Nhyem ar kadjy mrânň djwýnh kabên man kam myt katorkam arým Metindjwýnh nhô kikretimâ wadjâ. Wadjân arým 'â memâ ujarênhô dja. Memâ ujarênhô dja nhyem wânň me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax ar arým me rûnh bikprônh djâkam bôx. Bôx ne arým amiwýr ô me rûnhô akuprô. Mebé idjaerkam me rûnh kunîo akuprô. Me rûnhô akuprô nhyem arým mebé ijê djâmâ ar'yr me krâkamngônň jano nhyem me 'yr mô. ²² 'Yr môn arým mebé ijê djâ'yr bôx ne te ar abej. Te: ar abej ne arým ar abej aprâ. Ne kam akêx ne me rûnh'yr môn 'yr bôx ne memâ kum,

²³ —Mebê ijê djâ'â ijê tÿx mex nhyem kre'â ku'ê djwŷnh ar bôm 'â ijê djâ kabem dja ba me ar omû. Ne kam 'â ijê djâ'â kurên te kadjwŷnhbê ar abej aprâ, ane. ²⁴ Nhyem me rûnh arÿm me kabên ma. Metindjwŷnh nhô kikreti nêje ku'ê djwŷnh ba djwŷnh me kabên ma. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr me kabên ma. Ne te aben kukij ne abenmâ kum,

—Je, mÿj dja ar ijukri nê? ane.

²⁵ Nhyem kam me'ô me'ÿr bôx ne memâ kum,

—E kum, onĳ me aje Ar kubê ijêja Metindjwŷnh nhô kikretikam memâ ujarênho dja, ane. ²⁶ Nhyem kam kikreti nêje ku'ê djwŷnh ba djwŷnhja ar'ÿr ô me jao mōn ar'ÿr bôx. Ne arÿm arkum prĳre ne akubyn me rûnh'ÿr aro bôx. Kum me kâtâm krâptĳ pymakam. Ar'ÿr tēm kētri ne me abenmâ kum,

—Gu me ren aro ajkê nhyem me ren pānh kēno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĳre ne arÿm me rûnh'ÿr aro bôx. Aro bôx nhyem ar arÿm me kabem dja. Nhyem kam me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arÿm ar amâ ikabên ne. Jeju kukwakam memâ 'â adjujarênh kêt kadjy ar amâ ikabên gar ajte 'â adjujarênh ar aba nhyem arÿm krĳrajabê Djeruxarê kunĳkôt me abenmâ ar akukràdjâ jarênho ipôk ne. Gar kam aje bit ar ijâ ar ijaxwe nhôrmâ memâ ar ije Jeju bĳn djwŷnh jarênho aba, ane.

²⁹ Nhyem Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĳ memâ kum,

—Bar me amâ arê ga me ama. Be, dja Metindjwŷnh ar imâ 'â karō bar mrāmri ajbit kabên markumrêx ne kôt ar amijo iba. Nhyem be, dja me te ar imâ atemâ kabên jarê bar mar kêt ne. ³⁰ Be, Metindjwŷnh kute me bakamâreo ba ja ne arÿm akubyn Jejuo tĳn ne. Me ga ne ga me pi'â anhôn arÿm abĳ. Nhyem Metindjwŷnh arÿm akubyn o tĳn ne.

³¹ Be, tām ne Metindjwŷnh arÿm o wabi nhyem arÿm ubôk'ānh bēnjadjwŷr rax ne memâ nhÿ. Kute me utār kadjy memâ nhÿ. Dja me bē idjaermâ amak bô nhyem me arÿm amikam kaprĳren wānh axwemâ iren Metindjwŷnh'ÿr amijo akêx. Nhyem kam Metindjwŷnh arÿm me axwe maro aknon mekam ngyrk kêt. Ja kadjy ne Metindjwŷnh arÿm Jejuo wabi nhyem memâ nhÿ. ³² Ar ba ne bar omûn memâ 'â idjujarênh ar iba. Metindjwŷnh Karōdjwÿ ne omû. Me kute kabên mar ne kôt ar amijo baja ne Metindjwŷnh arÿm memâ Karō jano nhyem arÿm meo ba. Nām â Pedru ar memâ ane.

³³ Nhyem me arÿm ar kabên man arkam ngyrk ne âkrêo kumex. Ne bit kute ar parmâ. ³⁴ Nhyem Gamarij raxja arÿm me rûnh nhĳpôkri kajmâ dja. Kubê ne me bē

pardjêu'ô ne kubê me bē idjaer kukràdjâ mar djwŷnh'ô. Nhyem me kunĳ kum kĳnh. Gamarij kajmâ djan Pedru ar'â memâ kum,

—Ar o akator ngrĳre, ane. Nhyem me arÿm aro kato. ³⁵ Nhyem Gamarij arÿm ar kâxâ memâ kum,

—Ba ar amâ arê. Kwārĳk wānh ajmâ aro kêt. Dja gar ar par jabej mÿj dja gar ijukri nê?

³⁶ Ba ar amâ arê gar ama. Amrêbê me'ôbê Teuda ari memâ amiraxo àmra ar ba. Nhyem me krâptĳ kute 400 pyrâk mâ kôt ajkamê. Nhyem kam me arÿm kubĳ nhyem me kunĳ kôt baja arÿm ajmâ nhyem arÿm kêt ne.

³⁷ Nhyem kam me'ôbê Djuda memâ amijo amirĳt ne. Bēnjadjwŷr bajtem amrêbê kute me idji'â pi'ôk no'ôko āmri ne Djuda memâ amijo amirĳt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatānh djâ. Djuda amijo amirĳt ne amikôt me krâptĳ kamê. Ne kam adjwŷnhdjwÿ arÿm ty nhyem me kunĳ kôt bajadjwÿ arÿm ajmâ.

³⁸ Be, Teudamê Djudakôt me krâptĳ ba. Ne kam me ta arÿm bimānhja dja gar ama. Pedru arkum anhĳra karo gê ar ta mekôt ar ba. Godja ar ta amikabēnkôt meo ba jabej nhyem me ta ĳ ajmâ. Amrêbê me ja kôt dja me ta ā bimānhjo ane. ³⁹ Nār, godja ar mrāmri Metindjwŷnh kabēnkôt meo bakumrêx jabej gwaj te aro āpanh ne aben bē me ngrānh prāmje. Gwaj ren aro ajkēn arÿm ren Metindjwŷnhmâ amikurêtuw.

⁴⁰ Nām ā memâ ane nhyem me arÿm kôt amikabēn dji. Ne kam amiwÿr Jeju kute ar anorja 'uw nhyem ar arÿm bôx. Nhyem kam me ar titik ne arkum,

—Kwārĳk wānh Jeju kukwakam memâ adjujarênh kêt, ane. Ne kam arÿm arkum ire nhyem ar tē.

⁴¹ Djām ar kaprĳre ne ar tē? Kati. Ar kĳnhkumrêx ne me rûnhbê tē. Mÿkam ne ar kĳnh? Bir, ar amim,

—Be, Metindjwŷnh ta ne amim ar ijâ karōn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kôt me kum ar adjwŷnhdjwÿ kurê.” Nām ā amim ar ijâ karōo ane. Nām ar ā amim anen arÿm kĳnhkumrêx. Metindjwŷnh ta kute amim ar'â karōkôt ar tokrykam ar kĳnhkumrêx ne me rûnhbê tē. ⁴² Ne kam akati kunĳkôt kaj bē memâ Jeju kukràdjâ'â ujarênh ar ba. Metindjwŷnh nhô kikretikam o ba. Me ô kikre kunĳ kôt o ban memâ kum,

—Mrāmri ne Jejubê Kritikumrêx. Mrāmri ne Metindjwŷnh Jeju'â me banhō Bēnjadjwŷrbê kumkati mēnhkumrêx, anhÿro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytār.

¹ Nhyem kam Jejukôt me ba djwŷnh arÿm krâptĳ. Ne kam me kwÿ me bajtembê kregu kabēnkam kabēn nhyem me kwÿ me bē idjaer kabēnkam kabēn. Nhyem kregukam me

kwý kabênja idjaerkam me kwý kabênjakam kaprîre ne. Nâm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunikôt me 'uwfîo djuw mex nhyam kam me bakam me 'uwfî kwý 'ã kâtãm, ane. ²Nhyam Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kôt me ba djwýnh krãptî:ja 'uw. Nhyam me ar'ã akuprô nhyam ar arým memã kum,

—Godja bar memã mýjja nhôrbito iban arým te ije Metindjwýnh kabên'ã memã idju-jarênh prãmje. Nhyam kam arým ar akaprîre ne.

³Be, mýj dja gwaj në? Bir, akmere, àpnhîre ar, dja gar me kwýo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunî kute ar mex jarê? Djãm Metindjwýnh Karô raxo ar kadjwýnhbê nhýn aro ba? Djãm ar krã mex”? ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhyam kam me kwý ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytãn ar imã ar arê. Ar imã ar arê bar arým ar'ã meo djuw mex djwýnh rê. ⁴Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arým Metindjwýnhmã ikabên'ãno djan memã kabên jarênh'ãno djan ar o iba, ane.

⁵Nãm ar ane nhyam me kunî arým kum ar kabên kînh ne. Ne kam arým amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metindjwýnh markumrêx. Nhyam Metindjwýnh Karô raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. Nhyam kam me amijo me kwý pytã. Piripimê Prokorumê Nikanômê Ximômê Pamenajmê Nikoraumê ne me amijo ar utã. Nikorau ja ne amrêbê kubê me bajtem. Krîraxbê Áxikikam ne abatãnh djã. Ne kam arým me bê idjaer kukrãdjã man kôt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrêx. Me bê kregu kabênkam ne kabên. ⁶Nãm me amijo ar utãn arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprô. Nhyam ar arým aro Metindjwýnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷Nhyam kam me kute Jeju mar arým amũ memã Metindjwýnh kabên jarênho kumex. Nhyam me kâtãm krãptî arým tu amim Jeju markumrêx. Nhyam kam Jejukôt me ba djwýnh arým Djeruxarêkam àptãr mex ne. Nhyam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnhdjwý krãptî: tu amim Jeju markumrêx ne kabên man kôt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amýnh.

⁸Exewão ne tu amim Metindjwýnh mar tÿ:xkumrêx nhyam Metindjwýnh arým kum tÿ:x jadjã. Kum tÿ:x jadjã nhyam arým me ipôkri mýjja pumũnh kêt rûnh nhîpêxo ba. Me punu mex nhyam meo mexo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metindjwýnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba. ⁹Nhyam ate me kwý kam kabên punun arým Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja. Me bê idjaer bikprônh djã 'ô kurûm ne me mō. Me bikprônh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpênh ar ba ne ja, ane. Krîraxbê Xirenimê Arexã kurûm ne me ja mō. Nhyam pykabê Xirxijmê Adjij kurûm me jadjwý mō. Ne kam Exewãomê aktã kabêno aben japanho dja: ¹⁰nhyam Metindjwýnh Karô kukwakam memã kabên ne kabên katãto me akrenh mex ne. Nhyam kam me te: kute kabêno itymã o ku'ê.

¹¹Te: kute kabêno itymã o ku'ên kam tèn arým me kãxã me kwýmã pi'ók kaprî jarê. Nhyam me arým me'yr bôx ne memã 'êx. Pi'ók kaprî pãnh arým memã Exewão'ã 'êx ne me kunimã kum,

—Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjê Mójdjêmê Metindjwýnh japyrý bar arým kuma. Nãm me ã anen me bê Exewão kurêo dja.

¹²Me bê kurêo djan arým memã kurêtuw. Me bêngêtmê Mójdjê kukrãdjã mar djwýnhmã kurêtuw. Nhyam me arým kam àkrêo kumex ne 'yr prôt ne o tým ne pa 'amý. Nhyam me rûnh krãptî arým kutêp akuprô nhyam me arým me'yr o bôx.

¹³Ne kam me rûnh kabem me 'êxnhî kwý dja. Nhyam me arým me rûnhmã Exewão'ã 'êx ne memã kum,

—Me'ô ja ne mã Metindjwýnh nhô kikreti japyrýo ban mã Mójdjê kukrãdjã japyrýo ba.

¹⁴Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ã Metindjwýnh nhô kikretio ajkên pyka me o amrã. Mójdjê kute me bakukãmãremã kukrãdjã jarênhja dja pãnh me bamã kukrãdjã 'ôdjwý jarê gwaj baje we mar ne kôt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'êx ne ã me rûnhmã arênho ane.

¹⁵Nhyam kam me rûnh kunî Exewãokam no ty. Kam no ty nhyam nokre arým amijo Metindjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyrãk nhyam me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rûnh krãptîmã me kukãmãkjê'ã ujarênh.

¹Nhyam kam me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax kum kabên ne kum,

—Djãm kôt ne me arê? ane.

²Nhyam tu me kukãmãre'ã ajarênh memã kum,

—Akmere, me bêngêtmê ar, dja ga me ik-abênja ma. Metindjwýnh ne me bakukãmãre Abraomã amijo amirî. Prîne me:xkumrêx ne uma: ne arým kum amijo amirî ne. Pykabê Arãkam ar ba kêtî Mexomikam ar bari ne Metindjwýnh arým Abraomã amijo amirî ne. ³Ne kam kum,

“Anhô pyka kurûm akato. Kam anhôbikwa ar baja Ar kubê akato. Dja ga tē: ba kam ã amã pyka 'ôdjwý jakre ga kam 'yr tèn 'yr bôx”, ane.

4 Nhyam kam kabên kôt pykabê Kaudjêkam me ja nhõ pyka kurúm katon tẽ. Tẽn kam arým pykabê Arã'yr bõx ne kam ar ba. Nhyam kam bãm kute irja arým kam kubê ty. Nhyam kam Metündjwýnh arým pykaja tãmmã ano nhyam 'yr tẽn arým 'yr bõx. Kam ne ga me ar aba. 5 Djã ne Metündjwýnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhyam arým o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka'õ 'yr kêtikumrêx. Kum 'yr kêt ne arým kukãm kum arênhbit ne kum, "Dja ba i anhõ kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx ne arým atãmdjwý krãpti. Me jamê me amã dja ba kanga ga me arým o aminhõ." Nãm ã kraxje kra'õ kêt rã'ãkam ã kum ane. 6 Ne kam Metündjwýnh ajte Abraõomã kum, "Atãmdjwý krãpti dja me me bajtem nhõ pykakam ar ba. Ne kam arým memã ãpênh kajgo ar ba. Ar ba nhyam me arým ãpênh pytío me kamjêro ba. Meo ba: nhyam pyka wãkam arým me'ã amex krãpti: kubê 400 apêx.

7 Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkê. Me bajtem kute me ãpênh'ã memã ãpnênh djwýnhõ ajkê. Kam dja atãmdjwý ar katon arým pyka jakam bõx ne imã ãpênh ar ba."

Nãm ã Metündjwýnh Abraõomã ane. Nhyam Exewãõ kôt memã arê. 8 Ne kam itepã memã kum,

—Ne kam Metündjwýnhmê Abraõõ ar abenmã kabên jarênh mãmdji nhyam kamã Metündjwýnh kum, "Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kã rê", ane. Nhyam kam arým Idjak dji nhyam ruw. Nhyam 'ã akatibê 8 nhyam arým kra my nhinhu kã krãta. Nhyam kam abatãnh ne arým Djako dji nhyam ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arým abatãnh ne.

9 Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãnje arým kam ngyrk ne. Kam ngyrk ne pi'ók kapri kadjy arým me bajtemmã kanga. Nhyam kam me pykabê Edjitukam kum ire nhyam kam memã ãpênh kajgo ar ba. Nhyam be, Metündjwýnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep 10 ne kapri djã kunibê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhyam bẽnjadjwýr arým kum kính. Edjitukam me õ bẽnjadjwýr rax nhidjibê Parao kum kính ne arým 'ã bẽnjadjwýr mẽ. Nhyam kam pykabê Edjitukam Parao nhõ me kunimã nhýn kum õ mýjja kuní pumũnhõ ba.

11 Nhyam kam Edjitukam me jamê pykabê Kanaãkam me ja kunibê djwý kêt. Nhyam prãm arým me pa:ro dja nhyam me arým kapri:ren kumex. Nhyam me bakukãmãre ar te amityx djã jabej aprã. 12 Ne kam abenmã kum, "Edjitukam ne me djwýõ atom nhyam kumex", ane. Nhyam Djako me kabên man arým djwý'yr me bakukãmãre ar ano. 13 Nhyam ar Edjitu'yr tẽn arým 'yr

bõx. Ne kam akêx ne arým akubyn aminhõ pyka'yr bõx. Ne kam ajte 'yr tẽn 'yr bõx. Nhyam kam kamy arkum amijarênhõ amiritkumrêx ne arkum, "Ba. Axikõt gwaj bajapõx", ane. Nhyam kam me Paraomã Jõdje nhõbikwa jarê nhyam kuma.

14 Nhyam kam Jõdje arým bãm Djakomê ar'yr kamy ar ano. Òbikwa kuní'yr ano. Me abenã ar mênhkam ne ar krãptikumrêxbê 75. 15 Nhyam kam Djako ar Edjitu'yr tẽn: kam 'yr bõx ne kam arek kam ar ba. Nhyam kam Djako kubêngêtte kubí. Nhyam kam me bakukãmãre arkubêngêtte ar kupa. Aben nhitepã ar paro tẽ. 16 Nhyam me amũ krãraxbê Xikíkam aro ban arým kênkrekam ar angij. Amrêbê: ne ar kukãmãre Abraõõ kute me tyk jangjênh kadjy mebê kênkre by. Xikíkam Imõ tãmdjwýmã ne ngõnhponho pi'ók kapri ngãn pãnh kênkre ja by. Kênkre jakam ne me ar angij.

17 Nhyam túmrãm Metündjwýnh arým kute memã pyka kanga kadjy amikabên tím ma. Kute amrêbê: Abraõomã pyka jarênhja arým kute memã kanga kadjy amikabên tím ma. Nhyam Edjitukam arým me ãptãr mex mõ. 18 Me ãptãr mõ nhyam atemã bẽnjadjwýr rax me kadjy kato. Bẽnjadjwýr ja ne kute me kukãmãre Jõdje'ã ujarênh mar kêt. 19 Nãm me kadjy katon arým me banhõ me wýnhmã 'êx ban ar meo bikênhõ ba. Nãm me bakukãmãremã me prĩre'ã karõn memã kum, "Dja me prĩre axidjuw ga me bõm arê gê ty", ane.

20 Nhyam kam Mõjdjê ruw. Nhyam Metündjwýnh kum kính. Nhyam kam nã ta úrkwãkam o kaõro krí nhyam arým 'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. 21 Nhyam kam me bõm kudji. Nhyam Parao kra ni arým amim kumýn kra'ã amim o djuw mex. 22 Nhyam kam me kum pykabê Edjitu nhõ me ja kukràdjã kuní jarê nhyam arým kuma. Ne kute me kabên jarênh kadjy kabên mexkumrêx ne ãpênh mex kadjy týxkumrêx.

23 Ne arým abatãnh mex ne. Rwýk'ã amexbê 40 apêx nhyam amim, "Ba 'yr inhõ me wýnhbê idjaer pumũ", ane. 24 Ne me'yr tẽn: kam me'yr bõx. Nhyam Edjitukam me kra'õ mebê idjaer'õo bikênhõ dja nhyam omũn arým o ngyrk ne kubí. 25 Be, kute bín kêttri ne amim, "Be, Metündjwýnh kukwakam dja ba me utã. Godja me kôt ima", ane. Nhyam kam me kute mar kêt. 26 Nãm Edjitukam me kra'õnh bí nhyam 'ã akati nhyam õ me wýnh ar aben tako dja. Nhyam bit kute aro mexmã aben nêje arkum kabên ne arkum, "Ê, ar ikabên ma. Ar aje abeno anhõbikwajakam aben tako dja", ane.

27 Nhyam kute ikjêõ bikênhõ ãmja arým amũ Mõjdjê kujaten kum, "Nhýnh ne me'õ me ikadjy ajã bẽnjadjwýr mẽ, ga aben nêje

ar imã akabēn ne? ²⁸ Ga ne ga amũja'ã Edjitukam me kra'õnh bĩ. Djãm aje ã ijo anhýrmã"? ane. ²⁹ Nhyr arým kuman amijã maje atemã pykabē Midjijã prõt ne. Prõt ne kam ýr bõx ne arým me bajtemwãkam ar ba. Ar ba:n kam arým kra ja dji nhyr ruw. Nhyr ajte ja dji nhyr ruw.

³⁰ Nhyr kam ar ba: nhyr 'ã amex krãptĩbē 40 apēx. Nhyr akati 'õkam arým kapõt kukritkam ar ba. Krãnhbē Xinaj bu'ã kapõtkam ar ba: nhyr akaõk tu põko dja. Nhyr kuwykam Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh kum amijõ amirĩt ne.

³¹ Nhyr te kute marmã kam no tyn djan amim, "Je tõ, mýj ne wã"? ane. Ne kute omũnh mexmã ýr bikamēnh tē nhyr Bēnjadjwýr djwýnh kum,

³² "Ba ne ba ibē me akukãmãre nhõ Metĩndjwýnh.

Ibē Abraõomē Idjakmē Djako ar õ Metĩndjwýnh."

Nãm ã Bēnjadjwýr djwýnh kum ane. Nhyr Mõjdjē umaje tertet ne ibõn djan te kãjmã ýr krãnh kute omũnhmã.

³³ Nhyr Bēnjadjwýr djwýnh kum,

"Ē, aparkã kaba. Inhõ pykakam ne ga adjãm wã. Kwãrĩk wãnh o abikēnh kēt.

³⁴ Ē, pykabē Edjitukam me kra ne inhõ me jao bikēnhõ ba ba arým mrãmri me tokrykõt omũn me kangãngã ma.

Ije me utãr kadjy ne ba ruw. Amrē tē ba Edjitumã ajano."

Nãm ã Mõjdjēmã ane.

³⁵ Be, Mõjdjē ja ne me amrēbē kangan kum,

—Nhyr ne me'õ ajã bēnjadjwýr mē ne ga aben nēje ar imã akabēn ne? ane. Be, me te kanga nhyr Metĩndjwýnh ta arým me kadjy ano. Memã bēnjadjwýr kadjy ne ano. Kute me utãr kadjy ne ano. Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne akaõk tu põkkam kum amijõ amirĩt nhyr arým me kadjy ano.

³⁶ Nhyr kam Mõjdjē Edjitu kurũm meo mõ. Kamã ne me aērbē mýjja pumũnh kēt kwý nhípēx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ēn Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja kwý nhípēx. Edjitukam ipēx ne ajte ngõ ra:x nhidjibē Kamrēkrekam ipēx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba: nhyr amex krãptĩbē 40 me'ã apēx. Nãm ã Exewão memã ane.

³⁷ Ne itepã ajte memã kum,

—Mõjdjē ja ne mebē idjaermã kum,

"Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã kabēn jarēnhõ iba. Dja Metĩndjwýnh ĩ me akadjy amijõ me anhõbikwa 'õ pytã. Amijõ utã nhyr arým ikudjwã ã me amã kabēn jarēnhõ ane."

Nãm ã Mõjdjē memã ane.

³⁸ Be, Mõjdjē ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydjĩn meo ba. Nhyr kam krãnhbē Xinajkam Bēnjadjwýr djwýnh kadjy

mrãnh djwýnh kum kukrãdjã jarē. Me kute katãt amijõ ba'ã Metĩndjwýnh kute memã karõkam kukrãdjã ja ne kum arē. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arē. Nhyr arým me bakukãmãremã arē. Nhyr me aben djõ'ã abenmã arē gu me bakamin-grãnyre arým baje mar ne o baba.

³⁹ Nhyr be, me bakukãmãre ne me kum kabēn mar prãm kēt. Me aminhirõ bē kabēn rēn arým te akubyn Edjitumã mõrmã bikraro nhý. ⁴⁰ Mõjdjē krãnh nhimõk'ã kute amikrãkam ne me arým Arãomã kum,

"Mõjdjēwã, kute Edjitu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwýnhwã birãm mýjwã ne arým ajmã'õn. Nhyr got omũ. Ýr aprõt ne me batĩndjwýnh karõ kwý nhípēx gē me bakukãm ba."

Nãm me ã Arãomã ane. ⁴¹ Ne kam arým mrybãri krare karõ nhípēx ne o we Metĩndjwýnh. Ne kam arým we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbē kudjin arým kum kubĩ. Ne arým kute ikrao mýjja nhípēxjakam Kĩnh katio dja. ⁴² Nhyr Metĩndjwýnh arým mebē amijõ akēx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhēti krãptĩmã rax jarēnhõ ba kadjy memã ire. Ije amã arēnhõ kõt ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhõ djwýnh kabēn'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

"Ga me abē idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me aje mýjjamã mry paro aba nhyr 'ã amex krãptĩbē 40 apēxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípēx ne kum rax jarēnhõ aba. Ne mã me karõbē Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwýnhbē Rēnpãnh nhõ kanhēti karõo aba. Aje ikupa'ã amijõ aba prãmkam dja ba arým me anhõ pyka djwýnh bē me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbē Babirõnij nhijukri me akujate."

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Nhyr Exewão arým kõt me rũnhmã arē.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykão kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwýnh kute memã amijõ amirĩt nhyr me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõjdjēmã 'ã karõn kum, "Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipēx." Nãm ã Mõjdjēmã 'ã karõo ane. Nhyr arým kõt ipēx nhyr me ar o ba. ⁴⁵ Nhyr kam õ'ã me bakukãmãremē Djodjuwemē ar kikreo ba:n arým apýnh me bajtem nhõ pyka djãri'ýr o bõx. Nhyr Metĩndjwýnh arým apýnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhyr me arým me pãnh pykakam ar ba. Nhyr mebēngēt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyr me tamdjwý arým aben djõ'ã mrykão kikreo krĩ. O krĩ: nhyr kam

tũ:mrãm Dawi arým me kadjy katon kam me kadjy bĕnjadjwýr. ⁴⁶ Nhy m kam Metündjwýnh kam kĭnh. Nhy m kum, “Metündjwýnh, abĕ Djakoo aba djwýnh. Ba amã anhũrkwã nhĩpĕx”, ane. ⁴⁷ Nhy m be, Dawi ne kute kum kikre nhĩpĕx kĕt. Nhy m be, krabĕ Xaromão ne arým kum kikre nhĩpĕx.

⁴⁸ Nhy m be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metündjwýnhbĕ kumkati krĩ prãm got? Arkati. Me bakukãmãre kabĕn kôt ne ba ikabĕn jarĕ. Amrĕbĕ: ne me Metündjwýnh kukwakam memã kum,

“Bĕnjadjwýr djwýnh ne me amã,
⁴⁹ ‘Be, kute me bĕnjadjwýr rũnh krĩ djã pyràk ne ã kýjrũm kãjkwakam ikri djã ã imã nõr ane. Kãjkwabĕ ne ikri djã.

Kute me par ku'ĕ djã pyràk ne pyka ã iparbĕ imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhĩpĕx nhy m imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikri djã'õ nhĩpĕx ba kam inhýr ne ity k djã kĕtmã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãjkwakam pyka nhĩpĕx. Djã ne ga me ja ma'?

Nãm ã Bĕnjadjwýr djwýnh me amã ane.”

Nãm kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhĩpĕxjakam Metündjwýnhbĕ kumkati kam krĩ kĕtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

–Ba me amã arĕ ga me ama. Be, me akukãmãre kwý kute arĩk amijo ba'ã ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbĕ Metündjwýnh kabĕn rĕn anhõkre kadjwýnhbĕ ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakre kĕtkumrĕx ne mã aminĕje Metündjwýnh Karõbĕ adjãptãr aba. ⁵² Nhýnh got Metündjwýnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh'õ nhy m me akukãmãre kute o bikĕnh kĕt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metündjwýnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh mã me bakukãmãremã kum, “Kritu ne katãt ne axwe kĕtkumrĕx. Mrãmri dja bõxkumrĕx.” Nãm me mã ã memã ane nhy m kam me mã me kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arým kangan abĩ. ⁵³ Be, kadjy mrãnh djwýnh ne me kadjy Mõj djĕmã Metündjwýnh kabĕn jarĕ. Me kute katãt amijo ba'ã kabĕn jarĕ ga me aben djõ'ã o aba kajgon mar kĕt ne kôt amijo aba kĕtkumrĕx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhy m me kute amijã kabĕn markam arým ngryk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhy m be, Metündjwýnh Karõ arým raxo Exewão kadjwýnhbĕ nhýn ar o ba. Ar o ba nhy m arým kãjmã krãn kãjkwa pumũn kam Metündjwýnh pumũ. Prĩne me:xkumrĕx ne uma: nhy m omũ. Nhy m Jeju Metündjwýnh djubõk'ãnh dja nhy m omũ. ⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arým memã kum,

–Ĕ ota, arým ne kãjkwa abenbĕ ajkij. Kute amijo ĩ ne bõxja ne arým ra:x ne Metündjwýnh djubõk'ãnh dja, ba arým omũ, ane.

⁵⁷ Nhy m kam me tu kãj bĕ amran amijamak'ã pron itepato 'ýr prõt ne. 'Ýr prõt ne o tỳm ne ⁵⁸ arým krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumĕ. Kumĕn kam kĕno titik ar o ba. Anhýr djwýnh rãm ne me'õ abatãnh nybĕ Xaur dja. Nhy m me aminhõ kubĕkão põx ne parbĕ adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhy m arým amijo Metündjwýnhmã a'uw ne kum,

–Bĕnjadjwýr djwýnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane. ⁶⁰ Ne kam kũnkraõ nhýn kãj bĕ ãmrao kum kabĕn ne kum,

–Bĕnjadjwýr djwýnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarĕnh kĕt. Nãm ã ane nhy m me arým kubĩ nhy m arým ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikĕnh mo r nhy m me bimãnh.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kĕtri ne Xaur memã kum, “Rã'ã me abĩ”, ane.

Nhy m me kubĩn kam arým me krãptĩo bikĕnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao bikĕnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarĕkam meo bikĕnhmo mõ:n me krãptĩ:o ajkĕ. Nhy m me me umaje arým ajmã. Pykabĕ Djudĕjakam pyka kunĩkôt ajmã. Ne pykabĕ Xamarĩkam pyka kunĩkôt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarĕkam ar ba. ² Nhy m me kwý kum Metündjwýnh jabĕja ne Exewão mýn o mõn arým adjã. Ne kam abej mu:w. ³ Nhy m be, Xaur arým ãkrĕn ari me kute amim Jeju maro bikĕnhmo ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio bajao bikĕnhmo ba:n kıkre kunĩkôt mrãn wangij ne me bjĕro mrãn meo apõx. Nãm me mýmĕ me nireo mõn arým me bĕ ijĕ.

Piripi Xamarĩkam bõx ne Jeju'ã memã ujarĕnh.

⁴ Nhy m me amũ bimãnhja ne me arým memã Metündjwýnh kabĕn jarĕnh mõ. Apýnh me ba djãri memã arĕnh mõ. ⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbĕ Xamarĩjã tĕn bõx. Ne kam arým kãj bĕ Kritu'ã memã ujarĕnh tĕ. ⁶ Nhy m me itepato arým kabĕn ma, me krãptĩ: kabĕn ma. Nãm mýjja pumũnh kĕt kwý nhĩpĕx nhy m me arým omũn kam kunĩ kabĕn mar 'ãno dja. ⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhy m arým ano nhy m me karõ amran memã iren arým mã mõ. Nhy m ajte me akrymĕ me mrãnh kĕt krãptĩo mex. ⁸ Nhy m kam me arým krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobĕ wajangare'ã ujarĕnh.

⁹ Nhy m krĩrax tãnkam ne me'õ. Me kum Ximão jarĕ. Ta ne kute amijo mýjja mar pytãr, amijo apýnh mýjja mar pytãr ne ari

amijo wajangao ba. Nām me noo biknor ar o ba nhyṃ me kam no tyn kumex. Nhyṃ mā amijo rax ne memā kum,

–Ē, ba ne ba iraxkumrēx, anhýro ba. ¹⁰ Nhyṃ me kātāmmē me rūnh kunī ma:r ar o ban abenmā kum,

–Tāmwā ne Metindjwýnh pymao uman tý:x ne, ane. ¹¹ Be, amrēbē ne amijo apýnh mýjja mar ne me kupēnh ne me noo biknor ar o ba nhyṃ me arým maro ba. ¹² Mar ar o ba: nhyṃ kam Piripi arým memā kabēn jarē. Memā Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo bakam kabēn jarē. Ne Jeju Kritu'ā memā ajarē nhyṃ me arým kuman tu amim Jeju markumrēx. Nhyṃ arým Metindjwýnhmā ngōmā me angij. Me mymē me nire jangij.

¹³ Nhyṃ kam Ximāodjwý arým mekōt amim kuma. Amim kuma nhyṃ me arým Metindjwýnhmā ngōmā adjā. Nhyṃ kam arým mā Piripi kōt ajkamē. Nhyṃ Piripi me aērēbē mýjja pumūnh kēt rūnh nhipexo ba. Me te kute mýjja marmā kam no tyk ne kute Metindjwýnh raxmā kator kadjy ne ipēxo ba. Nhyṃ Ximāo amim omūnhō ban te kute marmā kam no tyn ku'ē.

¹⁴ Nhyṃ kam me amū Djeruxarēkam memā kum,

–Be, pykabē Xamarijkam ne me arým amim Metindjwýnh kabēn markumrēx, ane. Nhyṃ Jeju kute ar anorja arým kuma. Kuman arým me'ýr Pedrumē Djuāo ar ano. ¹⁵ Nhyṃ ar me'ýr tēn me'ýr bōx. Ne kam Metindjwýnhmā meo a'uw ne kum,

–Dja ga memā Akarō jano gē me 'amýn meo ba, ane. ¹⁶ Be, kraxje Metindjwýnh Karō mekam rwýk kēt rā'ā. Nām me Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kukwakam Metindjwýnhmā ngōmābit me angij.

¹⁷ Nhyṃ Pedru ar Metindjwýnhmā meo a'uw ne me'ā ikra jadjuw nhyṃ Metindjwýnh Karō arým me 'amýn meo ba. ¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ā ikra jadjwýrkōt Metindjwýnh Karō me 'amý nhyṃ Ximāo arým amim omūn arkum,

–Ota pi'ōk kaprī. Dja gar amikudjwa imā akre. Ba badjwýr ar akudjwa maro iba ne me'ā aminhikra jadjwýro iba gē Metindjwýnh Karō me 'amýn meo ba, ane.

²⁰ Nhyṃ Pedru kum,

–Metindjwýnh kute tu memā kajjo Amikarō janorjakam ga arík amim, “Dja ba pi'ōk kaprī pānh Metindjwýnh Karō man ar o iba”, ane. Kam gē Metindjwýnh me biknor tokry djāmā ajano ga anhō pi'ōk kaprīmē ro'ā akuno. ²¹ Be, Metindjwýnhmā akadjwýnhbē ajaxwe rā'ān kum amex kēt rā'ā. Kam ne ga aje Karō mar prām kētkumrēx.

²² On amikam akaprīn wānh ajaxwejamā anhiren Metindjwýnhmā amijo a'wý. Gē kute ajaxweo biknor ne akam ngyrk kēt

jabej. Aje Metindjwýnh Karō'ā amim karō punujao biknor ne akam ngyrk kēt jabej kum amijo a'wý. ²³ Be, arým ne ba apumū. Ajaxwe kute ajamýnh týx ne kute ajo ba rā'ā. Nām ā Pedru Ximāomā ane.

²⁴ Nhyṃ Ximāo kum,

–Inēje Bēnjadjwýr djwýnhmā akabēn gē aje imā akabēn jarēnhja kōt ijo anhýr kēt, ane.

²⁵ Nhyṃ kam Pedrumē Djuāo ar Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā amijarēho djan kabēn'ā kaj bē memā ujarēho djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarēmā akēx ne. 'Ýr mō:n mōr kōt memā Kritu'ā ujarēnh nyjarēho mō. Pykabē Xamarijkam me ja apýnh me ba djari krāptī memā arēho mō.

Exopijkam me'ōjamā Piripi Jeju'ā ujarēnh.

²⁶ Nhyṃ kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyṃ Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh'ō arým 'ýr bōx ne kum,

–Kājmā djan amū aparmā tē. Ga, Djeruxarēmē, krīrāxbē Gadjamē abenmā pry mēnhja pumū. Pry 'ānh ne kapōt kukrit. Dja ga 'ýr tēn 'ýr bōx, ane. ²⁷ Nhyṃ arým kājmā djan 'ýr tē:n arým 'ýr bōx. Nhyṃ me'ō pry'ā tē nhyṃ omū. Ō pyka djwýnhbē ne Exopij. Kubē eunuku'ō. Exopijkam bēnjadjwýr rax nibē Kādjidji. Nhyṃ kukwakam ra:xi. Kubē ō nēkrēx kunī pumūnh djwýnh. Djeruxarē kurūm ne tē. Arým ne Metindjwýnhmā rax jarēn kam tē. ²⁸ Ne kam kurūm akubyn ō pyka'ýr tē. Ō kāmranhtýx, mry kute bjérjakam tē. Ne kam pi'ōk jarēho nhý. Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij nhō pi'ōk ne arēho nhý.

²⁹ Piripi me'ō ja pumū nhyṃ Metindjwýnh Karō kum,

–'Ýr aprōt ne kāmranhtýxme ro'ā tē, ane.

³⁰ Nhyṃ arým 'ýr prōt ne ro'ā tē. Nhyṃ Idjaij nhō pi'ōk jarēho nhý nhyṃ arým kuma. Ne kam kum,

–Ē, djā ne ga arým me kabēnwā ma? Mýj'ā ne kabēn amijakre? ane.

³¹ Nhyṃ kum,

–Djām ije mýjja mar godja ba mýjja'ā kute amijakreja ma. Kon, me'ō dja imā kraxkōt arē ba arým kōt kuma. Iwýr wabin inhikō'ā nhý, ane.

³² Me bakukāmāre Idjaij kabēn ne eunuku arēho nhý. Nām amim,

“Me kute bīnmā o tē nhyṃ uwbōre kute mrāmri ne mrykī'ātomti djuwbōre pyrāk. Ne kute mrāmri ne me arým kī jakāro āmkam mrykī'ātomti jabatānh nyre bēn kēt pyrāk. Nām ā aminēje kabēn kēto ane.

³³ Nām me 'ēx ne o kātām ne 'ā, 'Tāmwā ne axwekumrēx. Tāmwā ne axwekumrēx', ane. Axwe kētkumrēx

nhyŷ me arŷm tu kum mŷj axwe pānh jarē. Nhyŷ arŷm tyn wabi nhyŷ kute ô'ā me'ō kēt pyrāk", ane.

Tām ne eunuku pi'ōkkam arēnho nhŷ.

³⁴ Nhyŷ Piripi 'ŷr wabin ikō'ā nhŷ nhyŷ kum,

–Imā arē. Mŷj me'ō'ā ne Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ja jarē? Djām amijā nār me'ō'ā? ane. ³⁵ Nhyŷ kam Piripi eunuku kute pi'ōk jarēnh kōt arŷm kum Jeju ā ujarēnhmo krax ne arek ā ujarēnho tē.

³⁶ O tē:n kam arŷm ngō'ŷr bōx nhyŷ eunukuja kum,

–Ota ngō. Mŷj dja ba nē ga Metindjwŷnhmā ngōmā ijadjā? ane.

³⁷ Nhyŷ Piripi kum,

–Mrāmri aje tu amim Jeju markumrēx jabej ba kam arŷm ngōmā ajadjā, ane. Nhyŷ kum,

–Nā. Ba mrāmri tu amim Jeju Kritu markumrēx. Mrāmri kubē Metindjwŷnh Krakumrēx, ane.

³⁸ Nhyŷ eunuku mry kute kà bjērmā kabēn nhyŷ arŷm dja. Nhyŷ kam ar ngō'ŷr ruw ne arŷm nox ne. Nhyŷ kam Piripi arŷm Metindjwŷnhmā ngōmā adjā. ³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhyŷ kam Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō tu Piripi byn mā o tē. Nhyŷ eunuku arŷm ijukri omūnh kētkumrēx. Ne kam ō pykamā tē. Arŷm kīnhtiren tē. ⁴⁰ Nhyŷ kam krīraxbē Oxotokam aje Piripi amirīt ne. Ne kam bu'ā krī kunikōt memā 'ā ujarēnh tē. Tē:n kam krīraxbē Xedjare'ŷr bōx.

9

Xaur Jeju 'ŷr amijo akēx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhyŷ kam Xaurja kute ari meo bikēnho baja kute me kangrōnh rā'ā. Kute Bēnjadjwŷr djwŷnhkōt me ba djwŷnh kangrōnh rā'ā. Nām mā me'ā memā kum,

–Gē me tu me kupa. Gē me tu me kupa, ane. Nām memā anhŷr rā'ān arŷm me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr rax'ŷr tēn arŷm 'ŷr bōx ne kum,

² –Ba krīraxbē Tamagukam me rūnh'ŷr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ā pi'ōk no'ōk ne imā angā ba memā o tē. Ba apŷnh mebē idjaer bikprōnh djākam me rūnh kunikōt memā akreo tē. Dja me akabēnkōt me kute amim Jeju mar jabej ne memā katon arŷm imā me kanga. Ba me uwpre amrē Djeruxarē'ŷr meo tēn awŷr meo bōx, ane. Nhyŷ kam arŷm me'ā memā pi'ōk no'ōk nhyŷ arŷm kubyn me'ŷr o tē. ³ Me'ŷr o tē:n kam arŷm krīraxbē Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhyŷ tu aerbē kākwa kurūm mŷjja adjēnhja prīne kurwŷ. ⁴ Nhyŷ arŷm tu pykabē tŷm ne arŷm me'ō kabēn ma. Nhyŷ kum,

–Xaur, Xaur, mŷkam ne ga me kute amim imaro abikēnho aba? Aje ba mām ijo abikēnh pyrāk ane.

⁵ Nhyŷ Xaur kum,

–Bēnjadjwŷr, mŷj me ajō ga ne ga imā akabēn? ane.

Nhyŷ kum,

–Ba, ibē Jeju. Nā gām me kute amim imaro abikēnho aba ne aje ba mām ijo abikēnho aba pyrāk. Ne kam te adjamar mex prāmje. Ga, mry kute jēnh bjērja pumū. Me kute mŷjja djwa mexo mry kamjŷr nhyŷ arŷm umaje prōt tŷjxa pumū. Nhyŷ kwŷ amakkre kētkam tu amikamjŷr djā kanā ne arŷm tokry ne. Gadwŷy dja ga ari ijo abikēnho aban arŷm atokry:. Nām Jeju ā kum ane.

⁶ Nhyŷ kam kum,

–Bēnjadjwŷr djwŷnh, mŷj ne ga amā kīnh? Dja ba ā amā o ane, ane.

Nhyŷ kum,

–On kājimā djan amū krīraxmā wadjā. Kam dja me amā 'ā karō. Dja ga mrāmri katāt me kabēn man kōt amijo abakumrēx, ane.

⁷ Nhyŷ Xaurkōt ar mōrja me'ō kabēn man kam ar kute ī pumūnh kētkumrēx. Ne kam te: umaje te kabēnmā. ⁸ Nhyŷ kam Xaur kājimā djan no pōt kajgon arŷm rīt kēt ne. Nhyŷ kam ar pa'amŷn o tēn arŷm krīraxbē Tamagumā wadjā. ⁹ Nhyŷ rīt kētkumrēx ne. Ne kam kute mŷjja krēn kēt ne kōm kēt'ā akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx.

¹⁰ Nhyŷ kam krīraxbē Tamagukam ne me'ōbē Ananij. Bēnjadjwŷr djwŷnh ne Ananij nokrekam amirīt nhyŷ arŷm omū. Nhyŷ kum, “Ananij”, ane.

Nhyŷ kum, “Bēnjadjwŷr djwŷnh, mŷj nā”?

ane.

¹¹ Nhyŷ kum,

–Kājimā djan tēn pry nhidjibē Katāt'ānh tēn Djuda nhūrkwā'ŷr bōx. Kam Xaur jabej me kukja. Krīraxbē Taxukam ne abatānh djā. Dja ga abej me kukja. Wākam ne Xaur Metindjwŷnhmā amijo ā'wŷro nhŷ. ¹² Be, ga ne ga arŷm amikukām nokrekam amirīt nhyŷ akarō pumū. Ga ne ga arŷm 'ŷr wadjān 'ā anhikra dji nhyŷ arŷm akubyn rīt mex ne. Nām ā apumūnho ane. Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh Ananijmā ane.

¹³ Nhyŷ kum,

–Je, Bēnjadjwŷr djwŷnh, mŷkam? Xaur wā ne umakumrēx. Nām arŷm Djeruxarēkam anhō me ja krāptio ajkē nhyŷ me krāpti arŷm imā arē. ¹⁴ Ne jakam arŷm me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷr ar me ijā pi'ōk no'ōk nhyŷ amrē o tē. Me ije amā amijarēnhja kunī kadjy arŷm amrē pi'ōko tē. Kute me idjuwpre kadjy ne o tē, ane.

¹⁵ Nhyŷ Bēnjadjwŷr djwŷnh kum,

—'Yr tē. Ba ne ba inhô àpēnh kadjy amijo utā. Dja me bajtemmā ijā ajarēn me bēnjadwýr rūnhmā ijā ajarēn me bē idjaermā ijā ajarē. Ja kadjy ne ba amijo utā. ¹⁶Dja ba i kum, "Dja ga i ijā adjujarēnh djô'ā atokry kumex." Nām ā Xaur'ā Ananijmā ane.

¹⁷Nhym kam arým 'yr tē. 'Yr tē:n kam arým Djuda nhūrkwāmā wadjān Xaur'yr bōx. Ne kam arým 'ā kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhō Bēnjadwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bōx. Pry'ā atēm nhym kute amā amijo amirítja tām ne ijano ba awýr tē. Dja ga akubyn arít mex nhym Metindjwýnh Karô arým raxo akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tē. Nām Ananij ā kum ane. ¹⁸Nhym aerbē no kurūm mýjja kute tepkā pyrāk rōrōk ne. Nhym akubyn rít mex ne. Ne kam kájimā dja nhym kam arým Metindjwýnhmā ngómā adjā. ¹⁹Nhym kam ajte ō kwý krēn arým akubyn týx ne.

Xaur memā Jeju'ā ujarēnh nhym me kum kurē.

A Kô 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukôt me ba djwýnhmē ro'ā ar ba nhym 'ā akati kwý apēx. ²⁰Tamagukam ar bari ne apýnh me bē idjaer bikprōnh djākam kāj bē memā ujarēnh tē. Nām memā kum,

—Mrāmri ne Jejubē Bēnjadwýrbē kumkatikumrēx. Kubē Kritukumrēx. Kubē Metindjwýnh Krakumrēx, anhýr tē. ²¹Nhym me kuní kute kabēn markam te kute kraxkôt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmā kum,

—Bārām tāmja ne Djeruxarēkam ari meo bikēnh ba. Ne kute Jeju Kritumā amijarēnhjao bikēnh ba. Bārām tāmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrē tē. Kute me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýr ar'yr meo bōx kadjy amrē tē, ane. ²²Nhym kam Xaur kabēn mexo amū amikamēnh tēn arým kute memā Jeju jarēnh mar me:xkumrēx. Nām Tamagukam me bē idjaermē aktā kabēno aben japa nhym me arým kabēn kôt Jejubē Kritu ma. Mrāmri Jejubē Bēnjadwýrbē kumkatikumrēx man arým te kute kum kabēn'ō jarēnh prāmje. Te o anen ōkre kadjwýnhbē arík amikabēn kwý jarēnh kumex.

²³Nām ā memā anhýr tē nhym 'ā akati krāptí apēx. Nhym kam me bē idjaer kwý arým o aben maro nhýn abenmā kum,

—Mýj dja gwaj Xaur on arým kubí? ane. Nhym kam me arým amū Xaurmā arē nhym arým kuma. ²⁴Me ō krírax nēje ne bu'ā pyka týx nhípēx jabatānhja nhym kam apýnh ajkwa krekre djāri. Nhym me kute Xaur katorkôt bīnmā ajkwa krekre kuní'ā ku'ēn omūnh'ā rítikumrēx ne. Nhym Xaur arým me

kuma. ²⁵Nhym kam akamāt nhym Jejukôt me ba djwýnh krírax nēje pyka týx'ā Xauro wabin djan kadjy djudjédjēo kaxnokai akā 'āpren kam Xaur nhýr. Ne kam djudjédjē 'amýn pyka týx burūm aparmā kumēn o rwýko tēn arým pykabē kudja. Nhym kam kájimā djan mā me bē katon tē.

²⁶Tēn kam arým akubyn Djeruxarēkam bōx. Ne kam bit Jejukôt me ba djwýnhmē ro'ā ýrmā. Nhym me kum uman 'ā abenmā kum,

—E kum nhýnh ne tāmwā Jeju ma ne kôt ba? Godja ajte me bakwýo ajkē, ane. ²⁷Nhym kam Banabe o tēn Jeju kute ar anorja'yr o bōx. Ne 'ā arkum,

—Be, nām prykôt tēn arým Bēnjadwýr djwýnh pumū nhym kum kabēn jarē. Nhym kam arým kríraxbē Tamagukam Jeju'ā memā ujarēnh ba. Nām kum me uma kēt ne kāj bē 'ā memā ujarēnh ba, ane.

²⁸Nām arkum ane nhym kam me arým kum uma kēt ne. Nhym kam Djeruxarēkam Jejukôt me ba djwýnhmē ro'ā ar ba. ²⁹Ar ba:n kum me uma kēt ne Bēnjadwýr djwýnh kukwakam memā ujarēnh ar ba. Nhym me bē idjaer kwý ne me me bajtembē kregu kabēnkam kabēn. Nhym Xaur arým me jamē aktā kabēno aben japanho dja. Aben japanho dja nhym kam me bit kute Xaur bīnmā.

³⁰Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam Xauro tēn kríraxbē Xedjaremā o tēn o bōx. Ne kam kríraxbē Taxumā ano nhym arým 'yr tē.

³¹Nhym kam me arým me kute amim Jeju marjao bikēnh ino re. Apýnh me ja kute Jejukôt ar aben pydjio ba djāri meo bikēnh ino re. Pykabē Djudjēkam o ino re. Ne pykabē Garrējakam o ino re. Ne pykabē Xamarijakam o ino re. Kuníkôt ne me meo bikēnh ino re. Nhym me arým akubyn umar mex ne. Ne kam Metindjwýnh maro amū amikamēnh tēn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metindjwýnh pymakam katāt kabēn kôt ar amijo ba. Nhym Metindjwýnh Karô memā kīnh jadjā nhym me arým kīnhkumrēx. Nhym me kātām krāptí arým tu amim Jeju markumrēx ne arým mekôt ajkamē. Nhym kam me arým krāptí: tē.

Pedru kute Anējao mex nhym Dokre tyk nhym akubyn o tīn.

³²Nhym kam Pedru pyka kuníkôt kute me omūnh kadjy tē. Me omūnh tē:n kam krībē Ridjakam me jadjwý'yr bōx. Jeju nhō me ja'yr bōx. ³³Nhym kamā me'ōbē Anēja amrēbē akryn arek ikwā. Akry'ā arým amexbē 8 apēx. Nhym Pedru arým omū. ³⁴Ne kam kum,

—Ē, Anēja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kájimā djan anhikwā djāwāo mex, ane. Nhym me aerbē arým kájimā dja. ³⁵Nhym

krîbê Ridjamê krîbê Xaronakam me ja kunî arým omû. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krîbê Ridjakam arek ar ba. Nhyam kam krîbê Djopekam Jejukõt ba djwýnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarê. Ukaprîkumrêx ne mã me õ mýjja kêtõ djuw mexo ba. ³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhyam me amikukràdjâkõt ku'õn kikre tãmkam kýjrûm kumoka'êkam kudji nhyam nõ. ³⁸ Krîbê Ridja ne krîbê Djopeo râm ne ja. Dokre ty nhyam kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyam Jejukõt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ýr ar amânhkrut jano. Nhyam ar 'ýr tèn kam 'ýr bõx ne kum,

—Ê, amikrà kêt ne Ridja'ýr tẽ, ane.

³⁹ Nhyam amibêx ne 'ýr arkõt tẽ. Tèn kam arým 'ýr bõx. Nhyam ar Pedruo tèn kýjrûm kumoka'ê'ýr o wabi. Nhyam kam me 'uwti kunî 'ýr bõx ne muw. Ne Dokre tînri kute apýnh me inõkati, apýnh kubêkà nhípêx djâri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ Nhyam Pedru arým bõm me kunî jano. Ne kam kõnkrãõ nhýn arým Metindjwýnhmã a'uw. Ne kam tykja'ýr akêx ne kum,

—Ê Tabita, kâjmã nhý, ane. Nhyam arým no põt ne Pedru pumûn arým kâjmã nhý. ⁴¹ Nhyam 'ýr ikran arým ikra 'amýn kâjmã kudja. Ne kam memã kabên nhyam me arým 'ýr bõx. Jeju nhõ me jamê me 'uwtimê ne me bõx nhyam arým memã kum,

—Ota, arým akubyn tîn ne, ane. ⁴² Nhyam me arým krîbê Djopekam kikrepdjîtã abenmã arênho ipók ne. Nhyam me krãptî arým tu amim Jeju markumrêx ne. ⁴³ Nhyam kam Pedru arek krîbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximãõ nhûrkwãkam ne nhý. Ximãobê ne mry kãõ mex djwýnh'õ. Pedru krî wãkam ar ba nhyam arým 'ã akati krãptî apêx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarênh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyam krîraxbê Xedjarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõnhre krãptî: kubê 100 nhõ bênjadjwýr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurûm me ja, anhýro ba. ² Koneru katãt Metindjwýnh kabên man kõt ar amijo ba. Konerumê ûrkwãkam ar krîja kunî ne arkum Metindjwýnh rax pyma. Nãm me õ mýjja kêtõkam õdjãnhkumrêx ne mã Metindjwýnhmã kabên ar ba.

³ Nhyam kam arým myt akêxkam, 3 orakam, Metindjwýnh kadjj mrãnh djwýnh'õ nokrekam amirît nhyam arým omûnhõ nhý. Nhyam kum, “Ê, Koneru”, ane. ⁴ Nhyam kute omûnhkam madjã kretin kum, “Bênjadjwýr djwýnh mýj nã”? ane. Nhyam kum,

—Ga Metindjwýnhmã akabên nhyam arým ama. Ga me õ mýjja kêtõkam anhõdjãnh nhyam arým apumû. ⁵ Jakam dja ga krîbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbê Ximãõ Pedru. Gê ar tèn kum arên awýr o bõx. ⁶ Imõti mýrri ne nhý. Mrykãõ mex djwýnhbê Ximãõmê ro'ã ne ar nhý. Dja ar tèn kum arên amrê awýr o tèn o bõx nhyam arým amã arê ga kabên kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metindjwýnh kadjj mrãnh djwýnh Konerumã ane. ⁷ Ne kam mã tẽ. Nhyam arým amiwýr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amýnhja ne kum ãpênh kajo ar ba. Nhyam pydji ja ne kubê õ krãkamngõnh. Adjwýnhdjwý ne katãt Metindjwýnh kabên man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru târi kum ãpênh ar ba. Nãm amiwýr ar ja 'uw nhyam ar arým bõx. ⁸ Nhyam kam prîne arkum kadjj mrãnh djwýnh'ã ajarên arým krîbê Djopemã ar ano.

Mýjja kute Pedru nokrekam amirît nhyam kute omûnh.

Kar 11.5

⁹ Nhyam ar'ã akati nhyam ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tèn arým krî tẽpo tẽ. Nhyam arkum ajmã Pedru krîraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhý, imõk ngrengrer'ã nhý. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ýr ne wabin nhý. Ne kam Metindjwýnhmã kabêno nhý. Kãjkwa nhípõkri myt nhýrkam. ¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwý krênãm. Nhyam ar arým kum õmrõõ dja. O dja nhyam Pedru jaêrbê mýjja amirît nhyam omû. ¹¹ Kãjkwa ne abenbê ajkij nhyam omû. Nhyam mýjja kute kubêkati pyrãk rwýk mõ. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyam mýjja idja kunî 'amýn o rwýko mõ. ¹² Kadjwýnhbê ne apýnh pykakam mry kunî. Apýnh rop, apýnh mry ngãngãõ mrãnh, apýnh ãk, mry kunî kubêkati kadjwýnhbê ikwã nhyam omû. ¹³ Nhyam kam arým me'õ kum kabên nhyam kuma. Nhyam kum,

—Ê, Pedru kâjmã djan 'õnh bîn krê, ane.

¹⁴ Nhyam Pedru kum,

—Katî, Bênjadjwýr djwýnh. Mõjdjê kute me ibê mýjja kakrit pyma ja ne ije kur kêtõkumrêx, ane.

¹⁵ Nhyam ajte kum,

—Be, Metindjwýnh kute mýjjaõ mex kwãrik wãnh kum kakrit jarênh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabên ne ajte kum kabên ne ajte kum kabên nhyam aêrbê mýjja akubyn kãjkwamã wabi.

¹⁷ Nhyam Pedru amim,

—Je, mýj'ã ne ije mýjja pumûnhja amijakre? ane. Nãm amim anhýro dja nhyam Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyam me arým arkum arê. Nhyam ar 'ýr tèn arým ajkwa krekre târi bõx ne dja. Ne arým abej me kukij ¹⁸ ne kãj bê memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wâkam nhÿ? ane.

¹⁹ Nhyh wânh Pedru kute mÿjja pumûnh'ã arek amikabên maro nhÿ nhyh Metindjwýnh Karô arÿm kum,

—Ë, ar amânhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij. ²⁰ Kâjmã djan ar'ÿr rwýn arkôt tē. Kwârîk wânh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyh ar tē, ane.

²¹ Nhyh Pedru arÿm ar'ÿr ruw ne ar'ÿr bôx ne arkum,

—Ë, ba, ba ne gar ijabej. Mÿj ne gar amã kînh ne iwÿr tē? ane.

²² Nhyh ar kum,

—Krâkamngôn krâptî: kubê 100 nhô bēnjadwÿr'ô ne ar ijano bar awÿr tē. Idjibê ne Koneru. Nãm katât amijo ban kum Metindjwýnh rax pyma. Nhyh mebê idjaer kunî kum mex jarê. Metindjwýnh kadjy mrânh djwýnhja ne kum karôn kum, “Pedru'ÿr ar 'ô jano gē amrê awÿr tēn amã kabên jarê. Dja ga pîne kabên ma”, ane. ²³ Nãm ar Pedrumã ane nhyh arÿm arkum, “Amrê ar ikôt wadjã”, ane. Ne kam arkum aminhûrkwã jarê nhyh ar arÿm kam nhÿ.

Pedru Koneru nhûrkwãkam bôx.

Nhyh ar'ã akati nhyh Pedru arkôt arÿm 'ÿr tē. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwÿ ne arkôt tē. ²⁴ Amû Xedjare'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nhyh Koneru arÿm arkam amako nhÿ. Nãm arÿm amijã ôbikwamê kute meo ôbikwao akuprô. ²⁵ Nhyh ar me'ÿr bôx nhyh Pedru kikremã àr tē nhyh Koneru arÿm kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tÿm ne ibô.

²⁶ Nhyh Pedru pa 'amÿn kâjmã kudjan kum, —E kum, kâjmã dja badjwÿ ibê pykabê me'ô, ane.

²⁷ Ne kam kum kabên tēn wadjã. Nhyh me krâptî akuprô nhyh arÿm me omû. ²⁸ Ne kam memã kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmê ibikprônkh kêtumrêx. Me ibê idjaerkam ikukràdjã kôt ba me me bajtem nhûrkwãmã idjãr kêtumrêx. Arÿm ga me ama. Nhyh kam Metindjwýnh imã ikukràdjã ny jarê. Imã me kunî kînhmã ne imã arê. Ne ije me'ômã kakrit jarênh kêtã ne imã arê. Ije me'ô me bajtem kêtã ne imã arê. ²⁹ Kam aje imã ar anorja iwÿr bôx ne ar kute imã akabên jarênhkam ba aminêje ikabên kêt ne tu arkôt awÿr tēn bôx. Bôx ne arÿm me anhûrkwãmã wadjãn me anhikô'ã nhÿ. Kam ba me amã arê. Mÿj kadjy ne ga me ijo bôx? Mÿj ne ga me amã kînh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰ Nhyh Koneru kum,

—Amûja'ã, arÿm 'ã arngrobê 4 apêx ba amijajburo nhÿ. Nhyh ã myt ibô ane, 3 orakam ba inhûrkwãkam Metindjwýnhmã ikabêno nhÿ. Nhyh ijaerbê me'ô ikuka kônh

dja nhyh ô kubêkã jadjênh ne. ³¹ Nhyh imã, “Ë Koneru, ga Metindjwýnhmã akabên nhyh arÿm ama. Ga me ô mÿjja kêtumrêx anhôdjãnh nhyh arÿm apumû. ³² Jakam dja ga krîraxbê Djopemã anhô me ja kwÿ jano. Kam ne me'ôbê Ximão Pedru. Gê ar tēn kum arēn awÿr o bôx. Imôti mÿrri ne me'ô mrykão mex djwýnhbê Ximão nhûrkwã. Kam ne ro'ã nhÿ. Pedru dja awÿr bôx ne amã arê.” Nãm ã me'ô imã ane. ³³ Ba kam amikrà kêt ne awÿr ar ano. Be, arÿm ga bôx ba me ikînhkumrêx ne. Ne jakam ba me ikunî Metindjwýnh parbê nhÿ. Metindjwýnh kute kabên'ã amã karô kunî me ije mar kadjy ne ba me nhÿ. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴ Nhyh kam Pedru kum,

—Mrâmri ne Metindjwýnh kum me kunî kînh aben pyrãk. Ja arÿm imã amirîtkumrêx ne. ³⁵ Be, mebê idjaer nâr me bajtem. Apÿnh me ba djã kunîkôt me kunî. Me apÿnh kum Metindjwýnh rax pymam katât kute amijo baja, Metindjwýnh kum me ja kunî kînh. ³⁶ Ba me amã kabên jarê ga me ama. Be, Metindjwýnh ne mebê idjaermã me umar mex jarê. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ne arÿm umar mex. Kubê ne me kunî nhô Bēnjadwÿr djwýnh. Metindjwýnh ne mebê idjaermã ujarênh ny ja jano. ³⁷ Me ga ne ga me arÿm 'ã ujarênh ma. Djuão kute 'ã memã ujarênhkam ngômã me angjênhkam ne me Garrêjakam Jeju'ã ujarênhmo krax. Ne kam Djudêja kunîkôt me 'ã ujarênh ar ba ga me arÿm ama.

³⁸ Be, Metindjwýnh ne Nadjarekam Jejumã ta Karô jano nhyh arÿm raxo kadjwýnhbê nhÿn ar o ba nhyh arÿm kukwakam tÿx ne. Ne kam âpênh mex ar ba. Nhyh Xatanaj meo ba nhyh me umar punu:re nhyh Jeju arÿm me kunîo mex. Metindjwýnh kute kumê amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mÿjja kunî nhîpêxkôt ne bar omû. Mebê idjaer nhô pykakam bar omûn krîraxbê Djeruxarêkam omûn arÿm 'ã memã idjujarênh ar iba. Nãm me pîte'y'ã kunhôn kubî. ⁴⁰ Nhyh kam 'ã akatin akatin akati nhyh Metindjwýnh akubyn o tîn. Ne irãri o amirîr bar omû. ⁴¹ Me kunîmã ne o amirîr kêt. Metindjwýnh ta kute amrêbê amijo me utâr jamã ne o amirîr ne. Me kute omûnhkôt memã 'ã ujarênh kadjy ne memã o amirîr. Ar imã ne arÿm o amirîr ne. Ar ba ne bar akubyn tînkam ro'ã inhô kwÿ krên kôt ikô.

⁴² Nhyh ta ar imã karôn ar imã, “Mrâmri ne Metindjwýnh arÿm amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarê. Me tîn ne ar bajamã axwe pãnh jarê. Me tykjamã axwe pãnh jarê. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kaj bê memã arêno aba. Arÿm ar aje ipumûnhkôt memã 'ã adjujarênh ar aba.” Nãm ã ar imã ane. ⁴³ Be, Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunî

ne me amrēbē: me bakukāmāremā kum, “Jeju arŷm tyk ne akubyn tŷnkam dja me kwŷ ī pŷnhkōt tu amim markumrēx nhyM Metindjwŷnh arŷm me axwe maro aknon mekam ngryk kēt.” Nām me ā me bakukāmāremā ane, ane.

⁴⁴ Pedru memā ja jarēnho dja nhyM Metindjwŷnh Karō arŷm me kunŷkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabēn maro ŷrja kunŷkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵⁻⁴⁶ nhyM me arŷm apŷnh me ba djakam me kabēnkam kabēno kumex. Me kute me kabēn mar kētjakam ne me kabēno kumex. Ne apŷnh me kabēnkam Metindjwŷnh rax jarēnho kumex. NhyM Pedrukōt ar bōxja arŷm kuma. Kōt ar bōx jamā ne me kum me my kā rēnhne jarē. Ar ja ne ar amrēbē tu amim Jeju markumrēx. Nām ar me kabēn man arŷm mekam no tyn djan abenmā kum,

–Je, amrēbē me babē idjaermābit ne Metindjwŷnh kute Karō janor. Ne kam arŷm jakam tu me bajtemmā Karō jano, ane.

NhyM Pedru arkum,

⁴⁷ –Be, amrēbē Metindjwŷnh kute me bamā Karō janorkōt ne arŷm jakam ā me bajtemmā anoro ane. Me babē idjaer ren amrēbē abenmā, “Kwārŷk wānh ngōmā me bajtemja jangjēnh kēt”, ane. NhyM be, jakam Metindjwŷnh kute memā Karō janorkam me baje ngōmā me angjēnh kadjj amimar, ane. ⁴⁸ Ne kam arkum,

–Arŷm ne me tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Ar Metindjwŷnhmā ngōmā me angjŷ, ane. NhyM ar arŷm ā meo ane. NhyM kam me amijā Pedru nēn kum,

–Dja ga arek me ikam ar aba gē ajā akati kwŷ apēx ga kam ajte tē, ane.

11

Pedru kute Djeruxarēkam me jamā amikōt amijarēnh.

Kar 10.9

¹ NhyM kam me bajtemdjwŷ arŷm tu amim Metindjwŷnh kabēn markumrēx nhyM me kwŷ arŷm amū memā arēnho ipōk ne. NhyM pykabē Djudējakam Jeju kute ar anorja arŷm me arēnh ma. NhyM Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwŷ me arēnh ma. ² NhyM kam Pedru arŷm akubyn krŷrāxbē Djeruxarēmā tēn bōx. NhyM me kute amim Jeju mar kwŷ me bē idjaer kukrādja tūm'ā no tŷxi. 'Ā ne me memā me my kā rēnhne jarē. Pedru bōx nhyM me my kā rēnhne arŷm Pedrumē aktā kabēno aben japanho dja. ³ Ne kum,

–Ga ne ga me bajtem nhūrkwāmā wangjŷ ne me ro'ā adjākuro akrŷ, ane.

⁴ NhyM Pedru akubyn amijo tēn krax kurūm prŷne 'ā memā ajarēn memā kum,

⁵ –Be, krŷrāxbē Djopekam ne ba Metindjwŷnhmā ikabēno nhŷ. NhyM mŷjja

ijaērbē inokrekam amirŷt ba omūnho nhŷ. Mŷjja kute kubēkati pyrāk. NhyM mŷjja idja kunŷ 'ānh 'amŷn iwŷr o rwŷko mō. Ne arŷm iwŷr o bōx. ⁶ Ba kam arŷm omūnho dja nhyM apŷnh pykakam mry kunŷ, ropmē mry ngāngāo mrānhmē ākmē kadjwŷnhbē nō ba omū. ⁷ NhyM kam kākwa kurūm me'ō kabēn ba kuma. NhyM imā, “Ē Pedru kajmā djan 'ōnh bŷn krē”, ane.

⁸ Ba kuman arŷm kum, “Bēnjadjwŷr djwŷnh, kati. Mōjdjē kute mŷjja kakrŷt, mŷjja punu wā nēje me imā kabēn kōt ije kur kētkumrēx”, ane.

⁹ NhyM kākwa kurūm me'ō ajte imā, “Be, Metindjwŷnh kute mŷjja mex kwārŷk wānh ga kum kakrŷt jarēnh kēt”, ane. ¹⁰ Be, me'ō imā kabēn ne ajte imā kabēn ne ajte imā kabēn nhyM arŷm mŷjja kunŷ akubyn kākwwāmā wabi.

¹¹ NhyM ijaērbē ar amānhkrut ne ikjēkēt kikrekam inhŷrja'ŷr bōx. Krŷrāxbē Xedjare kurūm me'ō imā ar ano nhyM ar tēn bōx.

¹² NhyM Metindjwŷnh Karō imā, “Dja ga arkōt tē. Kwārŷk wānh ga Ar kubē me bajtemkam axwe adjumar kēt”, ane. Ba kam arkōt tē. NhyM Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubē 6ja arŷm ikōt tē. Bar 'ŷr tē:n kam Koneru nhūrkwākam bōx ne arŷm 'ŷr wadjā.

¹³⁻¹⁴ NhyM kam ar imā 'ā ajarē. Nām ar imā, “Metindjwŷnh kadjj mrānh djwŷnh'ō inhūrkwākam dja ba omū. NhyM imā, 'Dja ga anhō me ja kwŷ krŷrāxbē Djopemā ano. Me'ōbē Ximāo Pedru ne kam ar ba. Gē ar kum arēn amrē awŷr o bōx. Ta dja amā kabēn jarē. Gamē anhōbikwa kunŷmē dja gar kabēn ma nhyM Metindjwŷnh arŷm ar ajaxwebē ar apytā.' Nām ā kadjj mrānh djwŷnh imā ane.” Nām Koneru ā ar imā ane. Nām ā Pedru me kukrādja tūm'ā me no tŷxjamā ane.

Ne kam ajte memā kum,

¹⁵ –Ba kam memā ikabēn kraxbit jarēnho dja. NhyM Metindjwŷnh Karō arŷm mekam ruw ne meo ba. Amrēbē kute me bajo ba kōt ne ā wākamdjwŷ arŷm meo bao ane. ¹⁶ Ba kam akubyn amijo tēn arŷm amijā Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn ma. Nām me bamā, “Be, Djuāo Metindjwŷnhmā ngōmābit me angjŷ. NhyM be, dja ba ar amā Metindjwŷnh Karō jano nhyM arŷm ar ajo ba”, ane. Nā bām Bēnjadjwŷr djwŷnh kabēn ja man kōt ar amā arē. ¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēxkam ne amrēbē me bamā Karō jano. Jakam ne me bajtemdjwŷ me bakōt tu amim markumrēx nhyM arŷm ā memādjwŷ Karō janoro ane. Kam ba ar amā arē gar ama. Djā ne ba iraxo Metindjwŷnh jakre got ba kubē aptā? Kati. Nām ā Pedru memā ane.

¹⁸ Nhyem me arým amijã kabên man Pedrũmã kabên krãta. Ne arým abenmã Metindjwýnh rax jarên abenmã kum,

–Be, me bajtemdjwýr ne Metindjwýnh arým kum me kînh ne arým memã amak bô. Memã amak bô nhyem me arým amikam kaprîre wãnh axwemã iren Jeju'ýr amijo akêx. Jakam dja me kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ăxikikam me kute Jeju mar'ã ujarênh.

¹⁹ Be, amrêbê me kute Exewão bînkam ne me kute amim Jeju marjao bikênho mō. Nhyem kam me arým ajmã. Ajmã:n kam me kwý amũ pykabê Penixijmã bôx. Nhyem me kwý amũ apêxtibê Xipremã bôx. Nhyem me kwý krîraxbê Ăxikimã bôx. Me ja ne me kãj bê mebê idjaermãbit 'ã ujarênh tē. ²⁰ Nhyem be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatãnh djã nhyem me kwý pykabê Xirenikam abatãnh djã. Me kwý ja ne me Ăxiki'ýr bôx ne arým me bajtembê kregumã arê. Memã Bēnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarênh ny jarê. ²¹ Nãm me me bajtemmã arê nhyem Bēnjadjwýr djwýnh mekmê amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarênh jamê amijo kajkep nhyem me arým kabên mekkumrêx ne. Nhyem me bajtem krãptî: tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrêx ne arým 'ýr amijo akêx.

²² Nhyem me arým amũ me arê. Nhyem onj krîraxbê Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja arým me arênh ma. Ne kam Ăxikimã Banabe jano. Nhyem 'ýr tē:n kam ²³ 'ýr bôx ne arým me omũn amim,

–Be, mrãmri ne Metindjwýnh tu kum me kaprî:kumrêx* ane. Ne kam arým mekam kînhkumrêx ne memã 'ã karôn memã kum,

–Dja gar amã Bēnjadjwýr djwýnh jabê:n kabên man arek kôt amijo abakumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhýro bao ane. ²⁴ Be, Banabe ne mekkumrêx nhyem Metindjwýnh Karō arým raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhyem mrãmri tu amim Metindjwýnh mar tÿ:xkumrêx. Nhyem ô'ã arým me krãptî Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

²⁵ Nhyem kam Banabe amũ krîraxbê Taxumã tē. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tē. Nãm 'ýr tē:n arým 'ýr bôx. ²⁶ 'Ýr bôx ne kam abej ne arým kum kato. Ne kam akubyn Ăxiki'ýr o bôx. Nhyem kam ar arým me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajamê ro'ã akuprô. Aben ta me ro'ã akuprô. Me krãptî:mã Metindjwýnh kabên jarêhno ku'ê: nhyem ar'ã amexmê na apêx. Be, krîraxbê Ăxikikam ne me Jejukôt me ba

djwýnhja kumrêxmã me kute amim Kritu mar jarê.

²⁷ Nhyem kam Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kwý bôx. Krîraxbê Djeruxarê kurũm Ăxiki'ýr bôx. ²⁸ Nhyem kam ar 'ô kajmã me ipôkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kajmã djan Metindjwýnh Karō kukwakam memã kum,

–Dja apýnh me ba djãri pyka kunikôt mebê djwýr kêt. Nhyem me kunî kum prã:m, ane. Nhyem tũmrãm arým kato. Bēnjadjwýr raxbê Kraôdjô memã ýrri ne arým kato nhyem me arým kum prã:m. ²⁹ Nhyem memã prãm kêtri Ăxikikam Jejukôt me ba djwýnh kunî arým abenmã kabên djin abenmã kum,

–Gwaj amikutã memã banhô mýjja kwý jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhyem me abenmã kum,

–Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane. ³⁰ Nhyem kam Banabemê Xaur ar kute memã o tēmã nhyem me arým arkum aminhō mýjja ngã. Ne arkum,

–Dja gar me kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmã angã nhyem me arým memã kungrã, ane.

12

Pedru mebê ijê djã kurũm kator.

¹ Ăxikikam me kute memã mýjja nhõrmã o dja: nhyem onj pykabê Djudêjakam bēnjadjwýr raxbê Erodji arým àkrê:. Àkrên arým ô me ja jano nhyem me me kute amim Jeju mar kwýo rôrôk ne. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kwýo rôrôk ne. Kute meo bikênh kadjy meo rôrôk ne. ² Ne kam arým kãxdjwa kajgo Xijagu bî. Xijagumê Djuão ar axikôt apôx. ³ Nãm me Xijagu bî nhyem mebê idjaer arým kam kînhkumrêx. Nhyem Erodji arým mekam kînhkôt omũn kam kute Pedruo tÿm kadjy memã arê. Me kute djwýponhbit kur djã nhō akatikam ne memã arê.

⁴ Nhyem kam me arým o tÿm ne kubê ijê. Nhyem kam Erodji 'ýr ô krãkamngõnhbê 16 jano. Nhyem me kute Pedruo pumũnh kadjy me arým meo aben nhikjê'ã kabên. Me kunibê 4'ã kabên. Nhyem kam me 'ã aben japanho dja. Metindjwýnh me irôbê mrãnh djã nhō akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kujjêr nhyem me kute bînmã bit kute memã o katormã. ⁵ Kam ne me arek mebê ijê djãkam Pedruo dja. Nhyem me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metindjwýnhmã ã'wýr'ã rîtkumrêx.

⁶ Nhyem nêje akamãtkam Erodji amim,

* 11:23 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyem pãnh kum me kaprî Kati. Me ta te axwe kêtãm nhyem ta arým tu kum me kaprî.

–Gê kryrà, ba memā Pedruo ikato, ane. Nhyr Pedru arek ōto nō. Nhyr krākamngōnh amānhkrut ne aktā ijēn o nhý. Kāxirāxo ne krākamngōnh Pedrumē aktā amijāpre. Nhyr kre'ā ku'ē djwýnh ar 'ā ijē djā kuri dja. Arek kre nēje dja. ⁷ Nhyr Pedru ōto nō: nhyr Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh'ō arým 'ýr wadjā. Nhyr arým mebē ijē djā kad-jwýnhbē irā. Nhyr arým Pedru nhikre'i nhikjēbē kurwan kāmā kangōn kum,

–Amikrā kēt ne kāmā dja, ane. Nhyr kāmā dja nhyr kāxirāxo inýx 'āpre djā arým tu rōrōk ne.

⁸ Nhyr kadjy mrānh djwýnh kum,

–On amipren aparkā ponh jadjā, ane nhyr arým ā amijo ane. Nhyr ajte kum,

–Anhō kubēkā krākāo amikupun ikōt tē, ane nhyr arým amikupu. ⁹ Nhyr mā kator tē nhyr arým kōt tē. Ne kute amimar kētkam amim we,

–Be, nām mýjja kute ijo anhýr kajgo. Nā bām amiptir kajgo nō, ane. ¹⁰ Nhyr ar arým amipānh 'ā ijē djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwýnh ar ja dja. Nhyr ar ajte amipānh 'ā ijē djā ja mē. Kam ne kre'ā ku'ē djwýnh ar jadjwý dja. Nhyr kam ar arým krīrax 'ýr kāxirāxtio 'ā ijē djā ja tēpo tē nhyr ta arkum amijā kuta. Nhyr arým ar kato. Ne pry ja kumrēx'ā tēn amipānh kumē nhyr kadjy mrānh djwýnh arým mā kubē tē.

¹¹ Nhyr Pedru arým kute amiptir kētja man amim,

–Je, mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh Jeju imā kadjy mrānh djwýnh jano nhyr Erodjibē arým ipytā. Mebē idjaer kute ibīnmā kam amak kajgo nhyr arým mebē ipytā, ane.

¹² Ne arek amimaro tēm kam arým Marij nhūrkwā'ýr bōx. Djuāo Makō ne Marij kurūm kato. Kikre jakam ne me krāptī Metindjwýnhmā kabēno nhý. ¹³ Nhyr Pedru bōx ne arým kikre'ā ijē djā mō. Nhyr me ō āpēnh nija āmōr man arým kute me'ō pumūnhmā 'ýr tē. Idjibē ne Rodji. ¹⁴ 'Ýr tēn arým 'ā ijē djā'ýr bōx. Nhyr Pedru kabēn nhyr arým mrāmri Pedrukumrēx kabēn ma. Ne arým kīnhkam tu kikre'ā ijē djā'ā 'yr kēt ne akubyn me'ýr wadjān memā kum,

–Ō kum, Pedru kikre'ā ijē djā tāri dja, ane.

¹⁵ Nhyr me tu kum. “Ajbā”, ane. Nhyr, “Kati, mrāmri”, ane. Nhyr me arīk kum,

–Be, kadjy mrānh djwýnh kute mā Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyr wānh Pedru arek 'ā ijē djā mōro dja nhyr kam me kum 'ā kutan arým omū. Omūn kam arým te kute mýjja marmā kam no tyn kumex. ¹⁷ Nhyr memā aminhikra bēno dja nhyr me arým anhikrē. Nhyr kam arým Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kute mebē

ijē djā kurūm o kator'ā memā ajarē. Ne kam memā kum,

–Aje, dja gar tēn Xijagumē Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijā ajarē. Ba on, ane. Ne kam arým amū kikre 'ō'ýr tē.

¹⁸ Nhyr kam akati. Nhyr arým krākamngōnh abenkam kangao kumex. Bēnjadjwýr mekam ngryk karō abenkam kangao kumex. Ne abenmā kum, “Nār Pedru? Nār Pedru”? ane. ¹⁹ Nhyr kam Erodji Pedru'ýr me ano. Nhyr me abe:j ne te abej aprā. Nhyr arým prīne kre'ā ku'ē djwýnh ar kukij. Nhyr me te: aminēje kum kabēn ne. Nhyr arým memā arým memā kum,

–Pedru kator pānh me kupa, ane. Nhyr me arým me kupa.

Nhyr kam Erodji arým pykabē Djudēja kurūm amū tēn arým krīraxbē Xedjare'ýr bōx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arým krīraxbē Xirukam me jamē krīraxbē Xidōkam me jakam ngryk mex ne. Nhyr me arým axikōt 'ýr bōx. Me bōx djwýnhhrām ne me Erodji nhō āpēnh rax'ōmā amijarē. Idjibē ne Bradju. Kubē ne Erodji nhō kumoka'ē, kam ōt dja, nēje omūnh djwýnh. Kute me nēje Erodjimā kabēn kadjy ne me Bradjumā amijarē. Amrēbē ne me kute Erodji nhō pykakam ō djwý jamýnho ku'ē. Ne kam mebē djwý kēt karō Bradjumā amijarē nhyr arým me nēje bēnjadjwýr Erodjimā kabēn jarē.

²¹ Nhyr kam Erodji kute memā kabēn kadjy akati'ō jarē. Nhyr arým 'ā akati bōx. Nhyr Erodji arým ō kubēkā rūnho prīne amijo mex ne ō krī djā rax'ýr bōx ne kam nhý. Nhýn arým memā kabēno nhý. ²² Nhyr kam me arým abenmā o akij ne abenmā kum,

–Djām pykakam me'ō kabēn got? Be, kubē ne kākjakam metindjwýnh'ō, ane. ²³ Nhyr totokbē arým Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrānh djwýnh mýj kanējao kubī. Nhyr kōp arým kakuw nhyr arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metindjwýnh jarēnh nhyr kute aminēje memā kum, “Kati”, anhýr kētkam. Kute memā kum, “Kati, atemā kākjakam Metindjwýnh pydji”, anhýr kētkam ne kadjy mrānh djwýnh mýj kanē punure jao kubī nhyr arým ty.

²⁴ Nhyr kam me amū memā Metindjwýnh kabēn jarēnho kumex nhyr me krāptī arým kum kīnh. Nhyr me kute tu amim Jeju markumrēxja arým krāptī: mō.

²⁵ Be, amrēbē ne Āxikikam me kute memā me ō mýjja kwý janormā. Djeruxarēkam me ō mýjja kētjamā me kute anormā. Nhyr Banabemē Xaur ar arým amū me kadjy o mōn memā o bōx ne arým memā kungā. Memā kungān arým akubyn kurūm akēx ne

tê. Ar Djuão Makõ japrõn o tê. Tê:n arým akubyn Áxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemẽ Xaur ar anor:

¹ Be, Áxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwýbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh. Nhyim me kwýbê memã kukràdjã ujarênh djwýnh. Ar idjibê ne Banabemẽ Ximião Nidjê:mẽ Ruxumẽ Manaũmmẽ. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwýr raxbê Erodjimẽ ro'ã abatãnh ne kute o kamy. ² Ar Metĩndjwýnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhỹ. Nhyim Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemẽ Xaur aro aben nhikjê. Ba arým ar ãpênh dja ny kadjy aro amiptã, ane. ³ Nhyim kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwýnhmã aro ã'wýro nhỹ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwýnh Karõ ã kute ar anoro anhyrkam ne ar arým krĩraxbê Xerxij'ýr tê:n kam 'ýr bõx. Ne kam kãraxkam ngõ raxbê pyka kêtãtê. Apêxtibê Xipre'ýr tê:n kam arým 'ýr bõx. ⁵ Krĩraxbê Xarami'ýr ne ar bõx. Ne kam wabin tê. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djakam kãj bê memã Metĩndjwýnh kabên jarênho tê. Djuão Makõdjwý ne ar aprõn o tê. Arkum ãpênhmã ne ar o tê.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým me'õbê Bajēju kajpa. Kubê ne mebê idjaer'õ. Ta ne amijo apýnh mýjja mar mexo ban me kupênho ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabên jarênho ba.

⁷ Nãm pyka tãmkam bẽnjadjwýrmã ãpênh ar ba. Bẽnjadjwýr nhidjibê ne Xedju Paur. Bẽnjadjwýr krã mexkumrêx. Banabemẽ Xaur ar Papu'ýr bõx nhyim bẽnjadjwýr amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwýnh kabên jarê. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhyim kam Erimanh, kubê ne Bajējuja. Me bakabênkam ne gu me ren kum wajanga jarê. Nhyim be, me bajtem kabênkam ne me kum Erimanh jarê. Nãm bit kute Paur Ar kubê ãptãrmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwýr nêje Metĩndjwýnh kabên pytãrmã ne arým kabêno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhyim Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwýnh Karõ raxo Paur kadjwýnhbê nhỹn ar o ba nhyim arým wajanga'ýr akêx ne kam no tyn omũnho djan ¹⁰ kum,

—Êxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwý. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bẽnjadjwýr djwýnh memã 'ã karõ katãtkumrêx ga kam ga kupa'ã ar memã arênho aba nhyim me arým aman

Metĩndjwýnh kupa'ã amijo ba. Je tô mýkam ne ga akabên punu jao krã'ýr kêtumrêx? ¹¹ Jakam arým Bẽnjadjwýr djwýnh kute ajaxwe pãnh ajo bikênhmã. Dja ga arým ano rãn arngro pumũnh kêt nhyim ajã akati krãptĩ apêx, ane.

Nhyim totokbê arým no rãn kam nokrekam akamãt kô tyk pytĩ. Nhyim arým me'õ jabej ãpênh mõ. Me'õ kute pa 'amýnh ne o tẽmmã ne mekõt me'õ jabej ãpênh mõ. ¹² Nhyim bẽnjadjwýr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Nãm anhyr djwýnhãm amim,

—E kum, Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ar kabên kukràdjã mexkumrêx, anen kam tu amim markumrêx.

Paur Áxiki 'õdjwýkam memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

¹³ Nhyim kam Paurmẽ ro'ã ar tẽmja ar kãraxmã wadjãnh nox ne arým amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tê:n kam arým pykabê Papirijkam krĩraxbê Pedji'ýr bõx. Nhyim kam Djuão Makõ arým ar kangãnh Djeruxarê'ýr akêx ne.

¹⁴ Nhyim kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tê:n kam pykabê Pidjikkam krĩraxbê Áxiki 'õdjwý'ýr bõx. Nhyim kam arým ar'ã pi'õk rãrãr nhyim ar arým mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjãnh nhỹ. ¹⁵ Nhyim me'õ pi'õk jarênho dja. Mõjdjê kukràdjãmẽ Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh 'õdjwýmẽ kabên jarênho dja. Ne kam arým arênh pa. Nhyim me bikprõnh djakam bẽnjadjwýr ar Paurmã kabên kadjy memã arê. Nhyim me amũ abenmã arên arým kum arên kum,

—Bẽnjadjwýr ar ar amã kabên ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabên jarênh prãm jabej arê”, ane.

¹⁶ Nhyim kam Paur arým kãjmã dja. Ne memã aminhikra bê nhyim me arým anihikrê. Nhyim memã kum,

—Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwýnh pyma ar, dja gar ikabên ma. ¹⁷ Me babê idjaero ba djwýnhbê ne Metĩndjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytã. Nhyim kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyim Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyim kam Metĩndjwýnh me bakukãmãreõ krãptĩ:n o ra:x. Ne kam týx me:kõt arým meo kato. ¹⁸ Meo kato nhyim me kapõt kukritkam ar ba. Nhyim me mã kam amikrão ba nhyim mã kum me kaprĩn meo ba. Nhyim kam me'ã amexbê 40 apêx. ¹⁹ Nhyim kam Metĩndjwýnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apýnh me bajtem ba djãribê 7 nhyim arým memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmā memā me kute memā axwe pānh jarēnh djwýnh jarē nhyh me aben kukām ar meo ba. Nhyh kam me'ā amex krāpti: o kute 450 pyrāk apēx nhyh Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Xamuwe me kadjy kato. ²¹ Nhyh kam me amikadjy Metindjwýnhmā bēnjadjwýr raxo a'uw. Nhyh arým memā Xau, Kí kute irja jarē. Nhyh memā bēnjadjwýr'ā amexbē 40 apēx. Xaubē ne Bēnjamīn djō'ā me'ō.

²² Nhyh kam Metindjwýnh bōm Xau mēn pānh arým me kadjy Dawi jarē nhyh arým ar meo ba. Nhyh Metindjwýnh arým 'ā memā kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ā kum karō nhyh arým katāt ikabēn kunī man kōt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nām ā Metindjwýnh memā ane.

²³ Ne kam amrēbē kute me bakukāmāremā arēnh kōt arým tūmrām me babē idjaer kamingrāny kadjy Jeju jano. Dawija tām djō'ā ne kato. Jejubē ne ō kākwa kadjy me utār djwýnh. ²⁴ Jeju kute apēnhmo krax kētri ne Djuāo me babē idjaer kunī jakren me bamā, “Me amikam akapriren wānh ajaxwemā anhiren Metindjwýnh'yr amijo akēx. Ba kam kum ngōmā me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute apēnh'ā aminhinomā amimēnh 'yr ne me bamā, “Ga me Kritu bōxmā kam amako aba. Djām ibē tām wā got? Kati, ibē atemā. Nhyh be, itotokbē me'ō bōxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nā bām te irax ne 'ā inhihōn ije kum parkā 'āpre bōnh prāmje. Be, ām irax ba ren arým kum apē. Nhyh be, kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne.” Nām ā Djuāo memā ane. Nām ā Paur memā ane.

²⁶ Ne itepā ajte memā kum,
–Be, akmere ar, gar abē Abraão tām djwý ar, ar akunī ar amā Metindjwýnh rax pyma ar. Be, Metindjwýnh arým me bamā kabēn jano. Jeju kute me utār'ā kabēn jano. Ba arým ar amā kabēn jarēnh dja.

²⁷ Djeruxarēkam me jamē kam me bēnjadjwýrmē ne me kute Jeju raxkōt mar kēt. Amrēbē: ne Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukāmāremā arē. Me kute Kritu'ā axwe nhōr ne bīnmā arē. Nhyh me aben djō'ā kabēn jarēnh djwýnh kabēn jarē. Pi'ōk rārār kunīkōt kabēn jarēnh mōr tām tā. Nām me te arēn mýjja'ā kabēn kute amijakreja mar kēt. Jeju'ā kabēn kute amijakreja mar kēt. Ne kabēn jarēnh mōr tām tā arým 'yr o bōx. Tūmrām me kamingrānyre kute mar kēt rā'ān arým Jeju'ā axwe nhōn bīnmā arē. Amrēbē: Jeju rwýk kētri kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kute arēnh kōt arým tu bīnmā arē. ²⁸ Ne te: kute axwe'ō jabej ne kum kator ne pānh kute bīnmā te me kukij nhyh axwe kētkumrēx. Te Jeju axwe kēt nhyh me tu

mrāmri kute bīnkumrēxmā Piratumā o a'uw. ²⁹ Ne kam amrēbē: me bakukāmāre kute pi'ōkkam Kritu'ā kabēn jarēnh kōt ā Jejuo ane. Kabēn kunīkōt me kute o anhyrmā kōt ne me kamingrānyre arým ā Jejuo ane. Ā Jejuo ane nhyh arým ty. Ty nhyh kam me arým pite'y kurūm kaban o ruw ne me tyk nhō kēnkrekam adjā nhyh nō. ³⁰ Nhyh be, Metindjwýnh akubyn o tūn. ³¹ Nhyh kam kōt ba djwýnhmā amijo amirīt ar o ba nhyh arým 'ā akati krāpti apēx. Jeju tyk kētri ne ar pykabē Garrēja kurūm ro'ā tē, Djeruxarē'yr tē. Nām arkum amijo amirīto ba nhyh kam jakam ar Jeju'ā ujarēnh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tūn pumūnhkōt memā 'ā ujarēnh ar ba. Nām ā Paur memā ane.

³²⁻³³ Ne kam itepā memā kum,
–Metindjwýnh ne amrēbē: me bakukāmāremā kum, “Dja ba akubyn Krituo tūn”, ane nhyh me aben djō'ā arēnh mō. Arēnh mōr tām tā arým 'yr o bōx. Me bakamingrānyrekam Jeju ty nhyh Metindjwýnh arým akubyn o tūn. Tām ne bar ar amā arēnh dja. Ā ne me bakukāmāre amrēbē: me bē idjaer nhō me ngrer tūmbē 2'ā pi'ōk no'ōk. Kamā Metindjwýnh arým kramā kum,
“Mrāmri abē ikrakumrēx. Jakam ga arým ijo Abānkumrēx”, ane.

Kute Kramā anhyrkōt ne arým akubyn o tūn ne. ³⁴ Nhyh amrēbē: me pi'ōk 'ōdjwý no'ōk. Kamā Metindjwýnh kute akubyn o tūn nhyh ī rerek prām kēt'ā ajte kum,
“Ije angēt Dawimā ajarēnh kōt dja ba ā ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyh me me bē idjaer nhō me ngrer tūm 'ōdjwý'ā pi'ōk no'ōk. Kamā ne Dawi Metindjwýnhmā kum,
“Djām inhī rerekmā? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kētkumrēx”, ane.

Amrēbē: me kute pi'ōk no'ōk kōt ne Jeju tyn ī rerek kēt ne akubyn tūn ne. Nām ā Paur memā ane.

³⁶ Ne kam itepā ajte memā kum,
–Nhyh be, djām Dawi nhī rerek kēt? Kati. Dawi tyn arým ī rerek ne. Metindjwýnh kabēnkōt ne Dawi kum apē: nhyh kam kubēngēt arým kubī nhyh ty nhyh me arým adjā. Dawi akubyn tūn kēt nhyh arým ī rerek ne. ³⁷ Nhyh be, djām Jeju nhī rerek? Kati. Ī rerek kēt. Metindjwýnh kute akubyn o tūnkam ne ī rerek kēt. Nām ā Paur memā ane.

³⁸ Ne kam ajte memā kum,
–Be, akmere ar, ba ar amā arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tūnkam Metindjwýnh arým me axweo aknon mekam ngryk kēt. Ja'ā ne bar kaj bē ar amā idjujarēnh dja. ³⁹ Mōjdē kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkam kukrādja gu me te baje

mar ne katàt kôt amijo baba prãnje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhyim be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým me axwe kunî maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarê nhyim me arým kum mexkumrêx ne.⁴⁰⁻⁴¹ Amrêbê: ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã kum, "Ë, me atîn ne ar abari dja ba mýjja pumûnh kêt nhípêx.

Nhyim me te me amã 'ã ajarê ga me mar prãm kêtumrêx.

Ë, me aje ijapry prãm wã dja ga me te aje mýjja marmã kam ano tyn aku'ên arým me biknor tokry djãkam akuno", ane.

Ga, me kute mar prãm kêtum me biknor tokry djãkam biknorja pumû. Kwãrik wãnh mekôt ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhyim kam me bikprõnh djã kurûm me kator mörkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrê pi'ók råràr mörkam ajte ar imã me kabên ja jarê, ane.⁴³ Nhyim arým me bimãnhkam me krãptî Paurmê Banabe arkôt tê. Mebê idjaermê me bajtem kute me bêt idjaer kukràdjã mar ne kôt kute amijo bajamê ne me arkôt tê. Nhyim ar memã kabên ne memã kum,

—Metîndjwýnh ta kum ar akaprikumrêx*
Dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyim kam ajte pi'ók råràr nhyim me ajte ar'ã akuprô. Me kute Metîndjwýnh kabên marmã ne krãrax wãkam me kunî ar'ã akuprô.⁴⁵ Nhyim me bêt idjaer kwý arým ar'ã me krãptîja pumûn arým me'ã ngy:k ne. Ta te kute urãk prãmje arým Paur japyro kumex.

⁴⁶ Nhyim kam Paurmê Banabe arkum me uma kêt ne memã kabên ne memã kum,

—Me abê idjaerkam bar ije me akumrêxmã Metîndjwýnh kabên jarênh prãmumrêx. Be, jakam ne ga me am-inhirôbê kabên mên kam amim, "Djãm Metîndjwýnhkôt itîn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kînh kêt", ane. Kam dja bar arým memã idjujarênh kadji me bajtem'ÿr amijo akêx ne.⁴⁷ Metîndjwýnh kute pi'ók kôt ar imã me bajtem'ã karô kôt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

"Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrãnh punuja pumû. Nhyim me kute memã pry kurwý nhyim me arým irãkam katãt mrã. Me bajtemdjwý ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabên jarê.

Ja kadji ne ba arým ajano. Dja me amim ikabên man arým gadjiwý ama. Aje me axwebê me utãr djwýnh dja me ama. Aje pyka kunikôt me axwebê me utãr kadji ne ba ajano."

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjiwý ne bar arým kabênkôt me bajtemmã akêx ne. Nãm ã Paur memã ane.⁴⁸ Nhyim me bajtem kute ar markam arým kînhkumrêx ne abenmã kum,

—Metîndjwýnh kabên mexkumrêx. Metîndjwýnh kabên mexkumrêx, ane. Ne kam Metîndjwýnh kute me kêttri amijo me utãrja, kute kôt tîn ne ar ba rã'ã kadji amijo me utãrja arým tu amim Jeju markumrêx ne.

⁴⁹ Nhyim kam me pykaja kunikôt arým memã Bênjadjiwýr djwýnh kabên jarênh ba.⁵⁰ Nhyim me bêt idjaer arým Paurmê Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwý rûnh kute me bêt idjaer kukràdjã mar ne kôt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bêtadjiwýrdjiwýmã ar'ã apnê. Krãraxbê Æxikikam me jamã apnê. Nhyim kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arým amibê ar kujate.⁵¹ Nhyim ar kute me kangao amirît kadji me bêt amipark'ã me ô pyka ka'u. Ne kam amû krãraxbê Ikônî'ÿr tê. 'ÿr t:ên arým 'ÿr bôx.⁵² Nhyim Jejukôt me ba djwýnh arým kînhkumrêx ne. Nhyim Metîndjwýnh Karô arým raxo me kadjiwýnhbê nhÿn ar meo ba.

14

Ikônîkam Paur ar memã Jeju'ã ujarênh.

¹ Nhyim kam Ikônîkam Paurmê Banabe ar arým me bêt idjaer bikprõnh djã'ÿr tèn wadjãn kam memã ujarênh dja. Ne memã kabên mexkumrêxo dja. Nhyim kam me krãptî: kum kînh ne arým tu amim Jeju markumrêx. Me bêt idjaermê me bajtembê kregu krãptî: tu amim markumrêx.² Nhyim kam me bêt idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arým me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhyim me kum me kurêo ba.

³ Nhyim kam Paurmê Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bênjadjiwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarênh ar ba nhyim ar'ã arým arngro krãptî: apêx. Metîndjwýnh ta kute tu kum me kapri'ã memã ujarênh ar ban* Bênjadjiwýr djwýnh kukwakam me aêrbê mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metîndjwýnh raxmã kator kadji mýjja pumûnh kêt kwý nhípêx. Nãm ar me punu kwýo mex. Me kute abenmã kum,

* **13:43** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kapri Kati. Me ta te axwe kêtã nhyim ta arým tu kum me kapri.

* **14:3** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kapri Kati. Me ne me te: axwe kêtã nhyim Metîndjwýnh ta arým tu kum me kapri.

—Mrāmri ne Metündjwýnh kôt ar kabēnkumrēx, anhÿr kadjy ar ipēx.

⁴ Nhyam kam krīraxkam me apÿnh kabēn. Me kwÿ mebé idjaer kôt kabēn. Nhyam me kwÿ Jeju kute ar anorja kôt kabēn. ⁵ Nhyam kam me bajtemmē mebé idjaermē mekam me bēnjadwÿrmē arÿm abenmā ar'ā karōn abenmā kum,

—Gwaj arkum akjan kēno ar titik gē ar ty, ane. ⁶⁻⁷ Nhyam kam ar arÿm me kuman arÿm mā mebé tē. Mebé tē:n kam arÿm pykabē Rikaōkam bōx. Ne kam krīraxbē Rixakam bōx ne memā arē. Ne kam krīraxbē Tebikam bōx ne memā arē. Ne bu'ā pyka kunikôt memā arēho ba. Kritu'ā ujarēnh nyja ne memā arēho ba.

Rixakam Paur ar memā 'ā ujarēnh.

⁸ Nhyam krīraxbē Rixakam me'ō mrānh kêt. Adjakam ne par punuren mrānh kêt rā'ā ne arÿm abatānh ne. ⁹ Nhyam kam Paur memā ujarēho dja nhyam par punuja kabēn maro nhÿ. Ne mex kadjy arÿm tu amim Metündjwýnh kamnhÿxkumrēx. Nhyam Paur kam no djar tÿx ne arÿm kute amim kamnhÿxkôt omū. ¹⁰ Nām omūn kàj bê kum, “Kājmā dja”, ane. Nhyam arÿm ekruux ne kàjmā djan arÿm mrānh mex.

¹¹ Nhyam me krāpti arÿm Paur kute o mexkôt omūn kàj bê abenmā o akij. Nhyam be, Paur ar kute me kabēn mar kêt. Me ō pykabē Rikaōkam me kabēn kôt ne me kabēn. Nām me abenmā o akij ne abenmā kum,

—Apÿnh me batündjwýnh ar amijo me bapÿrāk ne arÿm pykamā ruw ne ar ba, ane nhyam ar kute me kabēn mar kêt.

¹² Nhyam me Banabemā Djupite jarē. Ne Paur kute kabēno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarē. Me ō metündjwýnh kajgo kôt ne me arkum idji jarē. ¹³ Krīrax jajkwa krekre 'ÿr ne me kute me ō metündjwýnh kajgomā amijarēnh djā. Me ō metündjwýnh jamā ne we kum Djupite jarē. 'ÿr ne kute mar djwýnh arÿm mrybāri kwÿo bōx. Nām me pidjōrā nhípēxo ipōk nhyam mry arÿm upij. Be, me krāptimē Djupite mar djwýnhmē ne me Paur aro ō metündjwýnh kajgon bit kute arkum mry bīnmā. Bit kute arkum amijarēnh kadjy arkum mry bīnmā.

¹⁴ Nhyam Jeju kute ar anorjabē Banabemē Paur ar arÿm me omūn arÿm kuma. Ne kute amikapriō amirīt kadjy amikā kadjōn me 'ÿr prōt ne. Ne me krāpti katikôt amineje kàj bê: memā kabēn tē. Me kute arkum mry bīn nēje kàj bê: memā kabēn tēn memā kum,

¹⁵ —Ē, mÿkam ne ga me aje ar imā amijarēnhmā? Djām ar ibē Metündjwýnh? Kati. Ar ije me apÿrāk. Me aje wānh mÿjja kajgo jamā anhirermā ne bar kàj bê me ajakreo iba. Metündjwýnh ne tīn ne ar ba. Ta ne arÿm kàjkwa nhípēx ne ajte pyka nhípēx ne ajte

ngō raxbē pyka kêt nhípēx ne ajte kam mÿjja kunī nhípēx. Tām dja ga me amim maro aba. ¹⁶ Amrēbē: apÿnh me ba djakam ne me ta kute amidjwýnhbit marn amikôt amijo ba kajgo nhyam Metündjwýnh ate krā.

¹⁷ Djām ate krākam kute me bamā amijo amirīt kêt? Kati. Kute me bamā amijo amirīt rā'ā. Ga, kute me bakunio djuw mex rā'āja pumū. Nām mā djwÿ nhō mytyrwÿ kôt apÿnh djwÿ djāri pykakam o apōx rā'ā. Ne kam djwÿo mā me bajo djuw mexkumrēx ne o me bajo kīnhkumrēx. Ne kute me bajo anhÿr rā'ā ne. Ga, Metündjwýnhkumrēx ne kute me bakunio djuw mex rā'āja pumū. Nām Paur ar ā amineje memā ane. ¹⁸ Nām ar te memā ane nhyam me krāpti:ja ar'ā ajkē. Ne me kute arkum amijarēnh kadjy kute mry bīn prām rā'an kam arÿm kanga.

¹⁹ Nhyam kam mebé idjaer kwÿ bōx. Āxiki kurūm me kwÿ bōx. Ajte Ikōni kurūm me kwÿ bōx. Ne kam memā ar kurētuw nhyam me arÿm kēno Paur titiko djan arÿm 'ā abenmā, “Arÿm ne ty”, ane. Ne kam arÿm krīrax nēje bjēro mōn o katon atykmā kumē. ²⁰ Nhyam kam Jejukôt me ba djwýnh bōx ne kum ipōk ne. Nhyam kam kàjmā djan arÿm akubyn krīraxmā wadjā. Nhyam kam me'ā akati nhyam Banabemē Paur ar arÿm krīraxbē Tebi'ÿr tē.

Ar arÿm amipry krax'ÿr akēx.

²¹ 'ÿr tē:n kam 'ÿr bōx. Ne kam krīrax tāmka kàj bê memā ujarēnh ny jarēho ba nhyam me krāpti arÿm tu amim Jeju markumrēx. Nhyam kam ar akubyn krīraxbē Rixa'ÿr tēn 'ÿr bōx ne kam Ikōni'ÿr tēn 'ÿr bōx ne kam Āxiki'ÿr tēn 'ÿr bōx. ²² Ne krī kunikôt Jeju kôt me ba djwýnhmā 'ā karōo tēn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrēx rā'an 'ā adjukanga kêt. Dja me kātām gwaj bajo bikēnh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhyam kam Metündjwýnh ŷtā amikôt gwaj bapÿmjÿrkumrēx. Arÿm ō me ja kunimā bēnjadwÿrkam dja 'ā gwaj bajo ane. Nām Paur ar ā memā anhÿro tēmo ane.

²³ Ne kam apÿnh me kute amim Jeju mar djāri kunikôt tē. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djāri kunikôt tēn me kwÿ'ā meo ba djwýnh rē. Ne kam Metündjwýnhmā meo a'uw ne kum amijajbun arÿm memā kum,

—Gar arÿm tu amim Bēnjadwÿr djwýnh markumrēx. Bar kum ar ajo a'uw gē mā ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. ²⁴ Ne kam arÿm tē. Pykabē Pidjijkôt tē:n kam arÿm pykabē Papirij'ÿr bōx. ²⁵ Ne tē:n kam krīraxbē Pedji'ÿr bōx. Ne kam kàj bê memā Metündjwýnh kabēn jarē. Memā arēn kam ajte tē. Tē:n kam krīraxbē Atarij'ÿr bōx.

²⁶ Ne kam ajte ngō raxbē pyka kētkôt akubyn krīraxbē Āxiki 'ōdjwÿ'ÿr tēmmā.

Krīrax jakam ne me amrēbē Metīndjwýnhmā aro a'uw ne kum,

—Amā ar āpēnh kadjy dja ga tu amā ar kaprīkumrēx ne aro djuw mexo aba, ane. Nām me kum aro a'uw ne kam amū ar ano. Nhyr ar arým amū krīrax krāptīkōt ujarēnh ba. Ne kam arým inomā amidjāpēnh dja mēn aje akubyn Āxiki ja'yr tēmmā. ²⁷ 'Yr tē:n kam arým 'yr bōx. Bōx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjīn arým memā amijā ajarē. Metīndjwýnh kukwakam ar āpēnh kunīkōt memā 'ā ajarēn memā kum,

—Be, Metīndjwýnh ne arým apýnh me bajtem ba djākam memā amak bō nhyr me krāptī: arým tu amim Jeju markumrēx, ane. ²⁸ Ne kam arek Jejukōt me ba djwýnhja kōt ar ba 'ā tūm.

15

Djeruxarēkam me kute kukrādjaō aben mar.

¹ Nām ar arek Āxikīkam ar ba: nhyr kam me kwý arým pykabē Djudēja kurūm bōx. Ne kam 'ēx ne Jeju kukwakam me kamymā kabēn. Me bajtemmā kabēn ne memā kum,

—Gē me Mōjdjē kukrādja kōt me amy nhīnhu kà rē. Dja me me amy nhīnhu kà rēnh kēt nhyr Metīndjwýnh kute ō kākwa kadjy me apytār prām kēt. Nām me 'ēx ne ā memā ane.

² Nhyr kam Paurmē Banabe ar arým Djudēja kurūm me bōxjamē aktā kabēno aben japa:nho dja. Nhyr kam me abenmā kum,

—Gē Paurmē Banabemē me bakwýdjwý Djeruxarēmā tē. Gē ar Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwýnh'yr bōx ne me my kà rēnh jabej me kukja, ane. ³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja arým amū ar ano nhyr ar tē. Tē:n pykabē Penixījkōt tē. Ne tē:n pykabē Xamarījkōt tē. Ne tēmkōt Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ujarēnh tēn memā kum,

—Apýnh me bajtem ba djākam ne me arým Bēnjadjwýr djwýnh'yr amijo akēx ne tu amim markumrēx. Nām ar ā memā anhýr tē. Nhyr kam me kunī arým kīnhhtirekumrēx.

⁴ Nhyr ar tē:n kam arým Djeruxarē'yr bōx. Nhyr kam me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabēn mextire jarē. Mekam Jeju kute ar anor jadjwý, meo ba djwýnhdjwý ne ar ā aro ane. Nhyr kam ar memā amijā ajarē. Metīndjwýnh kukwakam ar āpēnh kunīkōt ar memā 'ā ajarē.

⁵ Nhyr kam mebē pardjēu kwý kāj mā dja. Adjwýnhdjwý ne ar tu amim Jeju markumrēx. Ar kāj mā djan memā kum,

—Gē me me my kà rē. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rē. Dja me me bakukrādja'ā memā karōn memā kum, “Djā gām me katāt Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aba”, ane. Dja me ā me bajtemmā ane. Nām ā mebē pardjēu memā ane.

⁶ Nhyr kam me kute 'ā aben marmā Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmē akuprō. ⁷ Ne kam aktā kabēno aben japanho kumex. Nhyr kam Pedru kāj mā djan memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē. Metīndjwýnh ne amrēbē ar akurām amijo ipytā. Ije me bajtemmā idjujarēnh kadjy amijo ipytā. Ije memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh nhyr me kute tu amim markumrēx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytā. Ja ne gar arým aje mar.

⁸ Metīndjwýnh ne kute me ōkre kadjwýnhbē me kabēn kunī mar. Nām kum me bajtem kīnh ne arým memā ta Karō jano. O ne arým gwaj bamā kum me kīnh amirīt ne. Amrēbē ne gwaj bamā anon kam arým jakam ā memā anoro ane. ⁹ Djām kum me babē idjaerbit kīnh ne kum me bajtem kīnh kēt? Kati. Me tu amim markumrēx nhyr arým me ōkre kadjwýnhbē memā axweo ajngrā. Kam arým kum me bajtemdjwý kīnh. Nām kum me kunī kīnh aben pyrāk.

¹⁰ Ar akwý ne gar aje, “Dja me bajtem Mōjdjē kukrādja kōt amijo ba mex”, anhýro aba. Je tō, mýkam ne gar akabēn jao Metīndjwýnhmā amikurē'uko aba? Djām Mōjdjē kukrādja kōt ne me bakukāmāre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwý djām kōt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mōjdjē kukrādjakōt amijo baba mexmā. Kam kwārīk wānh me bajtemmā ja jarēnh kēt. Me kute Mōjdjē kukrādja kōt amijo ba mexmā kwārīk wānh memā arēnh kēt.

¹¹ Be, mrāmri Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.* Kam ta ne ō kākwa kadjy gwaj bapytā. Gwaj amrēbē tu amim ja markumrēx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprīn ā me utāro ane. Nām ā Pedru memā ane.

¹² Nhyr me krāptī:ja arým kabēn krāta. Nhyr kam Banabemē Paur ar arým memā kum,

—Be, me kute Metīndjwýnh raxmā kator kadjy bar kukwakam mýja pumūnh kēt kwý nhīpēx. Nā bām ar me punu kwýo mex nhyr me te kute marmā kam no tyn kumex, ane. Nām ar memā anen 'ā memā ujarēnho dja.

¹³ Nhyr me arek ar maro nhý: nhyr kam ar arým anhīkrē. Nhyr kam Xijagudjwý

* **15:11** Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhyr pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kēt mā. Nhyr be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrēx.

memã kabĕn. Memã kabĕnkam ne Pedrumã Ximão jarĕ. Nãm memã kum,

—Akmerē ar, dja gar ikabĕn ja ma. ¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arĕ. Metündjwýnh arým kum me bajtem kaprĭn kute amim me kwý pytãr kraxkôt ne ar amã arĕ.

¹⁵ Me bakukãmãredjwý tãm jarĕ. Metündjwýnh kute amim me bajtem kwý pytãr jarĕ. Amrĕbĕ: Metündjwýnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh tãm jarĕn arým 'ã pi'ók no'ók ne. Dawimĕ kramĕ tãmdjwý ar kute aben djô'ã mebĕ idjaermã krĭn meo ba. Metündjwýnh me'ã Dawi nhô kĭkre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bôx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bĕnjadjwýr mĕ. Mrãmri ne me kute akubyn kum ô kĭkre nhĭpĕx pyrãk. Kĭkre kukrãdjã tũmja ne amrĕbĕ amingrã. Dja ba kãjmã kudjan ipĕx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwýo ane gĕ me anhy ijabej. Gĕ mebĕ idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrĕxja kunĭ ijabej. Ba Ibĕnjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metündjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmĕ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarĕnhja pumũ. ¹⁸ Adjãkam kute amĭkukãm mýjja kunĭ markôt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bĕnjadjwýr djwýnho aminhō Bĕnjadjwýrja pumũ nhym kute me bajtemo aminhō meja pumũ. Ba ar amã arĕ. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metündjwýnh'ýr amĭjo akĕx ne tu amim markumrĕx. Kwãrĭk wãnh Mōjdjĕ kukrãdjã kunĭo me kunor kĕt. ²⁰ Gwaj memã Mōjdjĕ kabĕn ngrĕrebit'ã pi'ók no'ók ne memã arĕ. Gwaj memã kum, “Me kute mýjja metündjwýnh karō nhĭpĕxjamã mry parja kwãrĭk wãnh krĕn kĕt. Kwãrĭk wãnh aprō djwýnh kupa'ã nãr amĭĕn djwýnh kupa'ã akurĕ aba kĕt. Mry me kute mut djĕo parja kwãrĭk wãnh ãr ne krĕn kĕt. Kwãrĭk wãnh kamrō krĕn kĕt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Mōjdjĕ kukrãdjã jabit jarĕ. Gwaj ren memã arĕnh kĕt nhym ren me kute mar kĕt nhym ren kam mebĕ idjaer kum me kurĕ. Me Mōjdjĕ kabĕn'ã no týxkam kum me kurĕ. Be, me ô krĭ kunĭkôt ne me Mōjdjĕ kabĕn'ã no týx ne kãj bĕ memã arĕnho ku'ĕ. Pi'ók rãrãr kunĭkôt ne me kute me bikprōnh djãkam mýjja ja'ã pi'ók no'ók jarĕnho ku'ĕ. Amrĕbĕ: ne me me bakukãmãremã arĕn ajbir me kute arĕnh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mōjdjĕ kukrãdjã ngrĕre jabit jarĕ gĕ me kuman kôt ar amĭjo ba nhym kam mebĕ idjaer arým kum me kurĕ kĕt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'ók no'ók.

²² Nhym kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmĕ Banabe arkôt krĭraxbĕ Āxĭkimã gwaj banhō me ja kwý jano, ane. Nhym Jeju kute ar anorjamĕ me kute Jeju nhô me jao ba djwýnhmĕ me kute kôt ar aben pydjĭo baja kunĭmĕ ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ô jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amĭjo Djuda Baxabamĕ Xira ar utã. Ar amĕ ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkôt mōrmã. ²³ Nhym kam me arým pi'ók no'ók ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'ók no'ók ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabĕn jarĕ. Me ije Jeju nhô me jao iba djwýnhdjwý ne ba me me amã ikabĕn jarĕ. Me ibĕ Jeju kukwakam me kamydjwý ne ba me me amã ikabĕn jarĕ. Ga me apýnh me bajtem ba djãkam ar aba, krĭraxbĕ Āxĭkimĕ pykabĕ Xirĭjmĕ pykabĕ Xirxĭjkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabĕn mex'ã me amã pi'ók no'ók ne. Dja ga me me ikabĕn jarĕn ama.

²⁴ Be, wãm me kwý kumrĕx mōrwã ne me arým me amã 'ĕx. Me ikurũm mōn me awýr bôx ne me amã 'ĕx. Ne me ikukrãdjã tũmo me akunoro ban arĭk me amã, 'Gĕ me Mōjdjĕ kukrãdjã kôt me amy nhĭnhu kã rĕ. Dja me me amy nhĭnhu kã rĕnh kĕt nhym Metündjwýnh arým kute ô kãjkwa kadjy me apytãr prãm kĕt', ane. Be, me kute me amã anhýr djô'ã ne ga me te: ajte katãt Metündjwýnh kabĕn marmã. Arým ne Paur ar amrĕ tĕn me imã ja jarĕ ba me kuman arým wãm me amã ikabĕn jarĕ. Djãm me ba ne ba me wãm me 'ĕxnhĭwã jano got? Kati. ²⁵ Be, ba me ije me ajarĕnh markam arým axikôt ikabĕn ne me akadjy amĭjo me ijō ar utã. Amĭjo ar utãn Banabemĕ Paur arkôt me awýr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemĕ Paur ar kĭnhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metündjwýnh kĭnh kĕt ja ne me te ar kangrōnho ba nhym ar mã memã Jeju'ã ujarĕnh ar ba. Kum me uma kĕt ne tu memã banhō Bĕnjadjwýr djwýnhbĕ Jeju Kri'ũ'ã memã ujarĕnh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amã ar anorjabĕ ne Djudamĕ Xira ar. Dja ga me pi'ók jakam me ikabĕn jarĕn ama. Nhym ar wã dja ar ajkwakumrĕxkôt ajte me amã tãm jarĕ ga me mrãmri ajte kôt aman mar pydjĭ.

²⁸⁻²⁹ Mōjdjĕ kukrãdjã ngrĕrebit dja ba me me amã arĕ ga me aman katãt kôt ar amĭjo aba. Ba me me amã, 'Me kute mýjja metündjwýnh karō nhĭpĕxjamã mry parja kwãrĭk wãnh krĕn kĕt. Kwãrĭk wãnh

mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēo parja kwārik wānh ār ne krēn kēt. Kwārik wānh aprō djwýnh kupa'ā nār amjēn djwýnh kupa'ā akurē aba kēt', ane. Jabit ne ba me me amā arē. Dja ga me katāt Mōjdjē kukrādja ngrēre jabit man kōt ar amijo aban arým amrānh mex. Ba me ren me amā itepā kukrādja 'ōdjwý jarē ga me ren te: aje mar ne katāt kōt amijo aba prāmje. Be, Metīndjwýnh Karō ne me ikōt amikabēn dji ba me me amā ikabēn jarē. Tām ne ja."

Nām me ā me bajtemmā pi'ōk no'ōkkam kabēn jarēnho ane.

³⁰ Nām me memā pi'ōk no'ōk ne kam arým Paur arkum kungān arkum, "Aj mā", ane. Nym ar arým Āxiki'yr o tē:n kam 'yr o bōx. Ne kam me krāpti:o akuprōn arým memā pi'ōk no'ōk ngā. ³¹ Nym me memā pi'ōk jarē nym me arým kuma. Kabēn nextire man arým kīnhkumrēx ne.

³² Nym Djudamē Xira Ar kubē Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnho djwýnh ne arým memā 'ā karō kumex ne memā kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kētkumrēx. Nām ar ā memā 'ā karōo ane. ³³ Ne arek kam ar ba nym ar'ā arým akati kwý apēx. Nym kam ar memā kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'yr tē, ane. Nym Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mā. Ar adjumar mex ne tē, ane. ³⁴ Nym kam Xira memā kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵ Paurmē Banabe ar adjwýnhdjwý arek Āxikikam ar ba. Arek me krāpti ro'ā kaj bé memā Bēnjadjwýr djwýnh kabēn jarēn 'ā memā ajarē.

Paurmē Banabe kute abeno bikjē.

³⁶ Nym kam ar'ā akati kwý apēx nym Paur Panabemā kum,

—Gu baje ōbē apýnh krīraxkōt Bēnjadjwýr djwýnh'ā memā badjujarēnhja gu akubyn kunīkōt tē. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumūnho tē. Me katāt kute amijo ba jabej me omūnho tē, ane. ³⁷ Nym arkōt tēm kadjy Banabe kum Djuāo Makō kīnh.

³⁸ Nym be, Paur ne kum o tēm Kīnh kēt. Ōbē kute pykabē Papirijkam kute ar kangan arkōt apēnh'yr tēm kētkam ne kum o tēm kīnh kēt. ³⁹ Nym kam ar kabēno aben japan arým abenkam kaprīre ne. Ne kam arým abenbē ajkij. Nym kam Banabe arým Makōo tēn ngōkōt apēxtibē Xipre'yr o tē.

⁴⁰ Nym Paur amijo Xira pytā. Nym kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ā Metīndjwýnhmā kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrēx. Kam tu amā ar kaprikumrēx ne ar o aba, ane. Nym kam ar mā tē. ⁴¹ Ne pykabē Xirijmē pykabē Xirxijkam tē. Apýnh me kute amim Jeju mar djāri kōt ba. Me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djāri kōt ba. Ne memā tỳx jangjēnho tē. Nām ar memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrēx rā'ān 'ā adjukanga kētkumrēx, anhyro tē.

16

Paur kute mā amikōt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tē:n kam arým krīraxbē Tebi'yr bōx ne ajte tē:n kam krīraxbē Rixa'yr bōx. Nym Jejukōt me ba djwýnh'ō nhidjibē Ximoxi kam ar ba. Nā kurūm katorja ne kubē mebē idjaer'ō. Nām nāja kumrēx tu amim Jeju markumrēx. Nym bām kute irjabē me bajtembē kregu'ō. ² Krīraxbē Rixakammē krīraxbē Ikōnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mā: memā Ximoxi mexkumrēx jarēnho ba.

³ Nym Paur Ximoxi'yr bōx ne omūn kam kum ar ro'ā ba prām ne. Kum ar ro'ā ba prām nym be ar kukām pyka kunīkōt mebē idjaer krāpti ar ba. Me kute Ximoxi mar tūm. Ximoxi bāmbē me bajtembē kreguja me kute mar tūm. Ximoxi my kà krā'yr kēt me kute ajte mar. Nym kam mebē idjaer kum Ximoxi kurē kētmā Paur arým kum my nhinhu kà krāta.

⁴ Nym kam ar tē. Apýnh krīraxkōt tēn kunīkōt me kute amim Jeju marmā kabēn jarēnho tē. Djeruxarēkam Jeju kute ar anorjamē me kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmē ar kabēn ne memā arēnho tē. Me kute mar ne katāt kōt kute amijo bamā ar memā arēnho tē. ⁵ Nym kam ar ō'ā apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukōt aben pydjio ba djāri tu amim Jeju mar tỳ:xkumrēx. Nym akati kunīkōt me kwý kute Jeju mar kētja me kōt arým tu amim markumrēx. Nym kam arým me krāpti.

⁶ Nym ar pykabē Bridjakōt tēn pykabē Garaxakōt tē. Nym Metīndjwýnh Karō arkum,

—Kwārik wānh pykabē Adjijkam memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho kēt, ane. ⁷ Nym kam ar tē:n arým pykabē Midjij tēpo tē. Ne bit kute pykabē Bixinj katikōt tēmmā. Nym Metīndjwýnh Karō akubyn ar nē.

⁸ Nym kam ar arek tē:n kam amipānh pykabē Midjij mē. Ne tē:n kam krīraxbē Krōwadjij'yr bōx. ⁹ Nym ar'ā akamāt ne. Nym Metīndjwýnh Paurmā me'ō karō bē nym omū. Pykabē Matenikam me'ō amiwýr Paur 'uw nym omū. Nym kum,

—Amrē pykabē Matenikam tēn me ikōt apē, ane. ¹⁰ Be, Paur kute me'ō pumūnhkam

* **16:10** Pi'ōk ja no'ōk djwýnh nhidjibē ne Ruka. Jakam ne Ruka arkōt tēmmo krax. 'Ā ne kute, "Bar" jarēnhja. Paurmē amijā arē.

bar* on pykabê Mateni'yr itēm kadjy aminan abenmā,

—Be, mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh gwaj bajuw. Gwaj baje kâj bê memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrēx.

¹¹ Ne kam Krōwadj kurūm ikaton arým inox ne. Ne ngōkōt Xamokra'yr tē. 'Yr tē:n arým 'yr bōx. Ne ajte tē: nhyam kam ar ijā akati. Bar kam ajte tē:n kam arým krīraxbê Nējapōr'yr bōx ne 'ā kà nhō. ¹² Ne wabin kam ajte Nējapōr kurūm pykakōt tē. Tē:n kam arým krīraxbê Pirpu'yr bōx, pykabê Matenikam ne krīraxbê Piripuja. Krīrax ja ne kute raxo krīrax kwý jakrenh. Myt apōx djā kutā pykabê Mateni nhikjē'ā kute krīrax kunī jakrenh. Krīraxbê Rōma nhō me ja ne me krīrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyam kam ar ijā akati kwý apēx.

¹³ Nhyam kam ar ijā pi'ōk rārār. Bar kam krīraxbê tēn ngō rax'yr bōx. Kam ne mebê idjaer kute Metindjwýnhmā kabēn djā. Me nire kwý arým kam akuprō. Bar me'yr tēn arým me ikō'ā nhýn kam memā idjujarēnh dja. ¹⁴ Nhyam mekōt me'ō nire, idjibē ne Ridjij. Krīraxbê Xixxira kra 'ō. Kubē ne kubēkà nhōr djwýnh. Ta ne kubēkà 'ōk nhyam kamrēk. Nhyam kam pi'ōk kaprī kadjy memā ōro ku'ē. Nām Mōjdjē kukrādja kōt mā Metindjwýnhmā rax jarēnh ba. Bar memā idjujarēnh dja nhyam Ridjij ar ikabēn maro nhý. Nhyam kam Metindjwýnh arým kum amak bō nhyam arým tu amim Jeju markumrēx. ¹⁵ Bar kam Ridjijmē ō kikrekam ōbikwa kunīdjwý Metindjwýnhmā ngōmā ar angij. Nhyam kam ar imā krā ne ar imā,

—Ar aje ijā amim, “Mrāmri kute tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx”, anhyr jabej dja gar on ikōt tēn inhūrkwākam anhikwā, ane. Ne kam ar imā krāo dja. Bar kam kōt tēn ūrkwākam inhikwā.

Me kute Paurmē Xira Ar kubē ijē.

¹⁶ Arek ūrkwākam inhikwām kam Metindjwýnhmā kabēn djā'yr tē. Nhyam me priti'ō ar ikajpa. Me karō punu ne ar o ba. Nhyam me mā amikukām mýjja kute apōx'ā prítija kukij nhyam me karō punu mā kum arē. Kum arē nhyam ō'ā prítija mā memā mýjja'ā ajarē. Nhyam kam me arým pānh kum pi'ōk kaprī ngā. Nhyam kam prítija nhō bēnjadjwýr ar arým kubē pi'ōk kaprī kumex jamý. Ta ne arkum kungā nhyam ar arým kubē amý.

¹⁷ Nām Paurmē ar ikajpan ar ikōt arým ar ijo memā ākjēr tē. Nām ākjērkam memā kum,

—Ota, ar ja ne ar Metindjwýnhbē kumkamtimā apēnh ar ba. Ne me amā Jeju kute me apytār'ā ujarēnh ba, ane. ¹⁸ Nām akati kunīkōt memā anhyro tē nhyam kam arým ar

ijā akati krāptī apēx. Nhyam kam Paur me karō punumā ākrēn arým 'yr akēx ne kum,

—Ē, Jeju Kritu kukwakam ba amā ikabēn ne. On prítijamā anhiren kurūm akato, ane. Nhyam kum kabēn majmā nhyam arým kum iren mā tē.

¹⁹ Nhyam o ba djwýnh ar arým omūn abenmā kum,

—Je, jakam prítija arým kute gwaj bamā pi'ōk kaprī jamýnh prām kēt, anen kam ar arým Paurmē Xira aro tým ne ar pa 'amý. Ne kam me rūnh'yr ar bjēro mōn aro bōx. Me krāptī kute djwý jamýnh djākam ne me bikprōnh djā. ²⁰ 'Yr ne ar aro bōx ne arým me rūnh kabem ar kudjan memā 'ēx ne memā kum,

—Ar kubē idjaer ja ne ar me banhō krīraxkam me kunīmā umar punu jangjēnh ba nhyam me arým kangao kumex. ²¹ Nām ar me bamā atemā kukrādja jarēnh ba. Krīraxbê Rōmakam me ja kute me bajo aminhō. Ne gu me ren ar kukrādja wā man kōt ar amijo baba nhyam ren me bakam me bēnjadjwýr rūnh ren me bakam ngryk ne. Nām ar ā memā ane.

²² Ne kam me bu'ā me krāptī: amim ar kurētuw. Nhyam me rūnh arým ar'ā memā apnē. Me kute Ar kubē kubēkà o pōx ne kōo ar titik kadjy ne ar'ā memā apnē. ²³ Nhyam me arīk ar titik ne. Ne kam arým mebē ijē djāmā aro tēn kam aro bōx. Ne kam mebē ijē djwýnhmā kum,

—Dja ga omūnh 'āno dja gē ar kator kēt, ane. ²⁴ Nām me kum ane nhyam arým mebē ijē djā nhīpōkri kumoka'ēkam ar yr. Ne kam piponh amānhkrut aktā me temā nātjao ar te janē nhyam ar wānh nhý.

²⁵ Wānh nhý: nhyam arým ar'ā akamāt kō ipōkri. Nhyam ar Metindjwýnhmā kabēn ne kum ngrero nhý. Nhyam bu'ā mebē ijē krāptī ar maro ikwā. ²⁶ Nhyam me aērbē arým pyka amingrēk tý:x nhyam ō'ā arým mebē ijē djā par krax amingrēk ne. Amingrēk nhyam on 'ā ijē djā kunī jān amijā kurē. Nhyam me kunī'ā apýnh me unēnh djāja arým amijā kurē. ²⁷ Nhyam mebē ijē djwýnh nhyam no týx ne. Ne kam mebē ijē djā'ā ijē djā jān kute amijā rēnhkōt omū. Ne kam amim,

—Je, arým ne mebē ijē kunī kato, ane. Ne kam ō kaxdjwa kajgo kaban bit kute o amibīnmā amijo dja. ²⁸ Nhyam Paur kâj bê kum,

—Kwārīk wānh amibīn kēt. Ota, ba me ikunī inhýr rā'ā, ane.

²⁹ Nhyam kam ngōnhpōk'ā me ku'uw ne mebē ijē djāmā prōt ne wadjā. Wadjān umaje tertet ne arým Paurmē Xira ar parbē tým. ³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ē, bēnjadjwýr ar, mýj dja ba amijon arým ijaxwebē amipytā? ane.

³¹ Nhyam ar kum,

—Dja ga tu amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx nhyim arým ajaxwebê apytâ. Anhô kikrekam anhôbikwadjwý gé ar tu amim markumrêx, ane. ³² Ne kam arým arkum Metîndjwýnh kabên jarê, ô kikrekam ar ýr kunîdjwýmâ arê. ³³ Nhyim kam akamât tâmkam Paurmê Xira arkum igot ku'ô. Nhyim kam urokam ar arým Metîndjwýnhmâ ngômâ ar angij. Mebê ijê djwýnhmê ôbikwa ar angij. ³⁴ Nhyim kam aminhûrkwâmâ aro tê. Ne kam arkum ômrô jarê nhyim ar ô kwý krêno nhý. Nhyim ar kunî arým kînhkumrêx ne. Ar kute amim Metîndjwýnh markam ne ar kînhkumrêx ne.

³⁵ Nhyim kam ar'â akati. Nhyim me rûnh arým Paur ar'ýr krâkamngônh ar ano. Nhyim ar ar'ýr môn mebê ijê djwýnh kumrêx'ýr bôx ne kum,

—Me rûnh ne me arým amâ, “Arkum anhire gé ar tê.” Nâm me â amâ ane, ane. ³⁶ Nhyim kam mebê ijê djwýnh Paur'ýr tén kum arên kum,

—Me rûnh ne me arým ar ajâ imâ, “Arkum anhire gé ar tê”, ane. Kam dja gar akaton tén adjumar mex, ane.

³⁷ Nhyim kam Paur krâkamngônh arkum,

—Krîraxbê Rômakam me ja ne me ar ijo aminhê. Nhyim me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêtakam tu me ipôkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kâxâ bôm ar imênhmâ. Djâm me kute â krîraxbê Rôma nhô me jao anhýr got? Be, kati. Me kute â Rôma nhô me jao anhýr kêt. Gé me ta amrê tén ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyim kam krâkamngônh ar akubyn tén me rûnhmâ ar kabên jarê. Nhyim me kute Rômakam me ja kute aro aminhê markam arým ar umaje tîn prâm. ³⁹ Ne kam arým ar'ýr tén aminêje arkum kabên ne arkum,

—Gop ar ijarênh kêt, ane. Ne kam arým aro katon ajte arkum,

—Gop krîrax jabê mã tê, ane. ⁴⁰ Nhyim kam ar mebê ijê djâ kurûm katon Ridjij nhûrkwâmâ tén bôx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumûn arým memâ 'â karôn meo kînh. Ne kam mã ajte tê.

17

Texarônîkakam memâ Jeju'â ujarênh.

¹ Tê:n kam krîraxbê Áporij'ýr bôx ne amipân kumê. Ne tén kam krîraxbê Apônij'ýr bôx ne amipân kumê. Ne tén kam krîraxbê Texarônîka'ýr bôx. Kam ne mebê idjaer bikprôn dhâ'ô. ² Nhyim kam Paur ajte tãm ne pi'ók rârârkam me bikprôn dhâkam tén arým pi'ókkôt memâ 'â ajarên me kûj ne 'â memâ karô. Nhyim ajte pi'ók rârâr nhyim ajte kam tén pi'ókkôt memâ 'â ajarê. Nhyim ajte pi'ók rârâr nhyim ajte kam tén pi'ókkôt memâ 'â ajarê.

³ Nâm memâ kum,

—Be, amrêbê me bakukâmâre kute pi'ók no'ôk ne. Pi'ókkam ne mrâmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tînmâ. Be, pi'ókkam Kritu kute amijo anhýrmâ kôt arým Jeju â amijo ane. Mrâmri ne Metîndjwýnh Jeju'â me banhê Bênjadjwýrbê kumkati mênhkumrêx. Ja dja ga me pi'ók kôt ama. Ga, mrâmri kubê Kritukumrêxa pumû. Jejuja tãm ne ba kâj bê me mêmâ arênho iba. Nâm â memâ anhýro ku'ê.

⁴ Nhyim kam me kwý 'â amim,

—Be mrâmri. Kôt ne arê, anen arým mã Paurmê Xira arkôt ajkamê. Me bajtembê kregu kute Metîndjwýnhmâ amijarênho baja krâpti: arkôt ajkamê. Me nire rûnhdjwý krâpti arkôt ajkamê.

⁵ Nhyim mebê idjaer kwý kute amim Jeju mar kêtja arým 'â ngyrk ne. Me te kute ar urâk prâmje arkam ngyrk ne. Ar'â me krâptikam arkam ngyrk ne. Nhyim me kwý axwekam ate ar ba. Nhyim mebê idjaer me jamâ kum,

—Paur ar axwekumrêx. Gwaj me kunîbê ar kurê, ane. Nhyim kam me kwýja krîraxkam me krâptimâ ar kurêtuw nhyim me arým arkam kangao kumex. Ne kam Djaxô nhûrkwâ'ýr prôt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krâptimâ aro katormâ ne me ûrkwâ'ýr prôt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pân dhaxômê Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwý pa 'amýn aro katon krîraxkam me rûnh'ýr aro môn me'ýr aro bôx. Ne ar'â 'êx ne kâj bê memâ kum,

—Paurmê Xira ar pyka kunîkôt abenmâ me kurê'uko ba nhyim me kangao kumex. Nhyim kam ar arým jakamdjwý bôx. ⁷ Nhyim kam Djaxô arkum aminhûrkwâ jarên aro djuw mex. Ar ja kunî ne arkum bânjadjwýr raxbê Xedja kabên kurê. Xedjabê ne me bânjadjwýr rûnh kunî nhô bânjadjwýr. Arkum kabên kurê. Ne mã memâ kum, “Bânjadjwýr rax 'ôdjwý kute kabêno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nâm ar â memâ anhýr ba, ane. Be, nâm me â ar'â me rûnhmâ ane.

⁸ Nhyim kam me krâptimê krîraxkam me rûnh kute ja markam arým arkam ngyrk ne âkrêo kumex. ⁹ Ne kam Djaxô Ar kubê pi'ók kapri kumex byn arkum,

—Paur ar ano gé ar mã tê. Ar mã tén nhijukribit dja bar akubyn ar amâ anhê pi'ók kapri ngâ, ane. Ne kam arkum ire nhyim ar akubyn ûrkwâmâ tê.

Berêjakam memâ Jeju'â ujarênh.

¹⁰ Nhyim kam Jeju kukwakam me kamy akamât tâmkam amû Paurmê Xira ar ano. Krîraxbê Berêjamâ ar ano. Nhyim ar'ýr tén kam 'ýr bôx. Ne kam mebê idjaer bikprôn dhâ'ýr tê. ¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krîraxbê Texarônîkakam

me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memā Metündjwýnh kabēn jarē nhyh me arým kum kabēn kīnh. Kum kabēn kīnh ne kam akati kunikōt amim pi'ók jarē. Metündjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ók jarēn amim,

—Djām Paur ar katāt amikabēn jarēnhkumrēx? Djām ar Metündjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ók kōt amikabēn jarēnhkumrēx? ane. Me kute Paur ar nrāmri Metündjwýnh kabēn kōt kabēn jabej ā amim pi'ók jarēnh ne maro ane. ¹² Me kum kabēn kīnhkam ne me krāptī tu amim Jeju markumrēx. Me ni bajtem rūnhbē kregujamē me my bajtemdjwý krāptī tu amim markumrēx.

¹³ Krīraxbē Berējakam Paur kàj bē memā Metündjwýnh kabēn jarēnho ba: nhyh amybým krīraxbē Texarōnikakam mebē idjaer arým arēnh ma. Ne kam 'yr tē:n arým kōt bōx. Ne wākamdjwý me krāptīmā ar kurētuw nhyh me arým kangao kumex.

¹⁴ Nhyh kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngō raxbē pyka kēt'yr Paur jano. Nhyh Xiramē Ximoxi ar arek Berējakam ar ba. ¹⁵ Nhyh me kamy kwý Pauro tē. O tē:n kam arým krīraxbē Atēna'yr o bōx. Nhyh kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramē Ximoxi ar'yr tēn ar'yr bōx ne arkum ikabēn jarē gē ar amrē tē, ane. Nhyh ar arým akubyn Berēja'yr akēx ne.

Atēnakam memā Jeju'ā ujarēnh.

¹⁶ Nhyh kam Paur arek krīraxbē Atēnakam arkam amako nhý. Arkam amako nhýn kam arým mekam kapri:re ne. Be, me kute kum amijarēnh kadjy ne me apýnh metündjwýnh karō krāptī nhípēx ne krīrax tāmkan kikre kunikōt umjuw. Nhyh arým omūn mekam kapri:re ne. ¹⁷ Ne kam mebē idjaer bikprōnh djākam memā kabēno ku'ē. Me kukjēro ku'ē. Memā 'ā karōo ku'ē. Me bajtem kute Mōjdjē kabēnkōt amim Metündjwýnh mar jadjwýmā 'ā ujarēnho ku'ē. Ne akati kunikōt me krāptī kute djwý jamýnh djākam memā 'ā ujarēnho ku'ē.

¹⁸ Nhyh kam apýnh me kukrādjà tūm'ā ujarēnh djwýnh arým Paur'yr bōx ne kabēn ma. Me ja ne me mebē epikurēju kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Nhyh ate me jadjwý ne mebē exoko kukrādjà'ā ujarēnh ar ba. Amē me ja ne me Paur'yr bōx ne kabēn man kam arým abenmā kum,

—Je tō, mýj ne kabēn krāptīja bit kute me bamā arēnhmā? ane. Nhyh me kwý 'ā abenmā kum,

—Bārām metündjwýnh bajtem'ā memā ujarēnh ar ba, ane. Mýkam ne me ā abenmā ane? Bir, Paur kute kàj bē memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnho bakam. Ne kute kàj bē me tyk akubyn tūn'ā ujarēnh ar bakam. Kam ne me ā abenmā ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabēn man kam kum krān arým o tēn krānhbē Apaku nhimōk'yr o bōx. Kam ne me kute aben pydji djā. ²⁰⁻²¹ Nām me me aben pydji djākam Pauro bōx ne arým kum,

—Dja ga pīne me imā arē. Aje memā me kukrādjà ny jarēnhja mýj ne kraxkam kute? Be, ga bōx ne atemā me kukrādjà jarē. Mýj'ā ne ga arē? ane. Be, krīraxbē Atēnakam me krī tūm kunimē me bōx ny kunimē ne me mā akati kunikōt abenmā ujarēnhbit. Me abenmā apýnh me ujarēnh ny jarēnho babit nār me me maro krībit. Ne atemā mýjja kupēnh kēt.

²² Nām me Paur kukij nhyh arým me aben pydji djābē Apaku nhipōkri kājma djan memā kum,

—Krīraxbē Atēnakam me akrī ga me aje apýnh me anhō we metündjwýnh krāptī mar prāmkumrēx. Arým ne ba omū.

²³ Be, nā bām me anhō kikre kabe'ā tēn apýnh me ō mýjjamā kute amijarēnh djā kumexja pumūnho tēn kam kēn ja'yr ikato. Me anhō we metündjwýnh mar djā'ā kēn jamā ikato. Ga me akabēn'ā kēn no'ók ne. Kamā ne ga me, “Gu me baje metündjwýnh mar kētjamā rax jarēnh djā kadjy ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metündjwýnhkumrēx mar kētkam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tāmja mar. Ije Metündjwýnhkumrēx mar. Dja ba Metündjwýnhkumrēx'ā me amā ajarē ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamē kam mýjja kunī nhípēx. Pykakam mýjjamē kājkwakam mýjjamē kunīmā Bēnjadjwýr djwýnh ne kute o 'yr. Kunīmā Bēnjadjwýr djwýnhkam djām me kute kum kikre nhyh Metündjwýnh kam 'yrmā got? ²⁵ Nār djām mýjja 'ō Metündjwýnh nhō kēt ga me kam aje kum ōrmā? Kati. Be, ta ne kute memā tīn jangjēnh ne memā ākōr jangjēnh nhyh me ar ba. Ta ne memā mýjja kunī nhōro nhý.

²⁶ Apýnh me ba djā kunikōt me bakunī me banhingēt djwýnh pydji nhyh Metündjwýnh adjakamā ipēx. Nhyh kam ō'ā pyka kunikōt me ajmān kam ar ba. Metündjwýnh amim me kukām apýnh me bixadjwýr djā'ā karō. Amim apýnh akati'ā karō nhyh kōt me aben kukām apōx. Nhyh me kukām amim apýnh me ba djā'ā karō nhyh me kam aben kukām apōx ne arým kam ar ba.

²⁷ Mýj kadjy ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwýr djwýnh jabejmā ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormā ne me ipēx. Djām kum me bajōmā kre rax got? Kati. ²⁸ Metündjwýnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkepkam ne gu me batūn ne amingrēk ne amirīto baba. Ikabēnja kōt me akukrādjà jarēnh djwýnh

kwŷ amrēbē: ā memā ane. Ne memā kum, “Gu me babē Metindjwŷnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārīk wānh ga me amim, “Be, me ē mex ne umarkōt ne me kute Metindjwŷnh karō nhipēx. Kēn karŷro nār kryt jakao nār kēno me kute ipēx mex”, kwārīk wānh ga me ā amim anhŷr kēt. Metindjwŷnh ta kute me banhipēxkam kwārīk wānh ga me amim anhŷr kēt. ³⁰ Be, amrēbē me kute mar kētkam ne me ā amim anhŷro ba nhyim Metindjwŷnh ate krā. Ne kam ajbir jakam pyka kunīkōt me kunīmā kum, “Me on amika akapriren wānh ajaxwemā anhiren iwŷr amijo akēx”, ane.

³¹ Be, dja ī pyka kunīkōt me kunīmā axwe pānh jarēn katāt memā o pānhkumrēx. Kute kukwakam memā axwe pānh jarēn kadjy ne arŷm amijo Jeju pytā. Arŷm kadjy kukām ā akati jarēnh māmđji. Me kunī kute kum kator ne mar kadjy ne Metindjwŷnh arŷm akubyn o tŷn. Me kute tāmwā kute memā axwe pānh jarēnh djwŷnhkōt mar kadjy ne arŷm akubyn o tŷn.

³² Nām ā Paur memā ane nhyim me arŷm aprŷ. Me kute me tyk akubyn tŷn jarēnh markam ne me kwŷ arŷm aprŷo dja. Nhyim me kwŷ kum,

—Dja ba me ī ajte 'ā ama, ane. ³³ Nhyim kam Paur mā mebē tē.

³⁴ Be, tēm kētri nhyim me kwŷ mā kōt ajkamēn tu amim Jeju markumrēx. Me'ōja nhidjibē ne Dijoni. Nām Apakukam me rūnh bikprōnh djākam me ro'ā rax. Me'ō nire jadjwŷ idjibē Tamari. Nhyim me kwŷdjwŷ ar jakōt tu amim Jeju markumrēx.

18

Kōritukam memā Jeju'ā ujarēnh kadjy ne ja.

¹ Nhyim kam Paur amipānh krīraxbē Atēna mēn arŷm krīraxbē Kōritu'ŷr tē. 'ŷr tē:n 'ŷr bōx. ² Ne kam me'ōbē idjaer, idjibē Akwire'ŷr bōx. Pykabē Pōtukam ne rwŷk djā. Amrēbē ne krīraxbē Rōmakam prōmē ro'ā ar ba. Pykabē Itarijkam ne krīraxbē Rōma. Prōbē Pxiira. Ar kam ar ba: nhyim kam bēnjadjwŷr raxbē Kraōdjō mebē idjaer kunī jano. Krīraxbē Rōma kurūm me ano nhyim Akwiremē prō ar arŷm mekōt katon tē. Tē:n arŷm Kōritukam bōx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhyim kam Paur arŷm Akwire ar'ŷr bōx. Ne kam ar ūrkwākam tē.

³ Paurmē Akwire ar āpēnh djā kute aben pyrāk. Ar kubē kubēkatio kikre nhipēx djwŷnh. Kam Paur arŷm ar ūrkwākam tēn arek kam krīn ar ro'ā kikre nhipēxo ba. ⁴ Ipēxo ban kam pi'ōk rārār kunīkōt mebē idjaer bikprōnh djā'ŷr ban memā 'ā ujarēnh ku'ē. Nām mebē idjaermē me bajtembē kregudjwŷmā 'ā ujarēnh ku'ē. Me kukjēro

ku'ē, memā 'ā karōo ku'ē. Me kute tu amim Jeju markumrēxmā memā 'ā karōo ku'ē.

⁵ Nhyim kam Xiramē Ximoxi ar pykabē Mateni kurūm kōt bōx. Nhyim Paur no kato:n memā arēnh prā:m:kumrēx ne mā mebē idjaermā kum,

—Mrāmri Jejubē me banhō Bēnjadjwŷrbē kumkatibē Kritukumrēx anhŷro ba. ⁶ Nām memā arēnh prā:m nhyim mebē idjaer arŷm kabēno apanh ne aprŷo ku'ē. Nhyim kam Paur kute me kangao amirīt kadjy amijā kubēkā karngrōn memā kum,

—Ba te me abē idjaermā Metindjwŷnh kabēn jarē ga me mā akabēno ijapanho aku'ē. Jakam dja ga me te aje Metindjwŷnhmā kum, “Be, Paur kute me imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam itokry”, anhŷrmā. Jakam dja ba me bajtemmā tēn memā arē.

⁷ Nām ā memā anen kam arŷm mebē tēn me'ōbē Juxu nhŷrkwāmā wadjān kam nhŷ. Juxu ne amrēbē Metindjwŷnhmā rax jarēnho ba. Mebē idjaer bikprōnh djā kuri ne ūrkwā. ⁸ Me bikprōnh djā jakam me ō bēnjadjwŷrbē Kripu. Paur Juxu nhŷrkwākam ikwā: nhyim kam Kripu arŷm tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnh markumrēx. Ō kikrekam ōbikwa kunidjwŷ tu amim markumrēx. Nhyim bu'ā krīraxbē Kōritukam me krāptī Paur kabēn man kam tu amim Jeju markumrēx. Nhyim me arŷm Metindjwŷnhmā ngōmā me angij.

⁹ Nhyim kam akamātkam Bēnjadjwŷr djwŷnh Paur nokam amirīt nhyim omŷ. Nhyim kum,

—Kwārīk wānh me umaje abinhikrēnh kēt. Dja ga memā akabēn jarēnh rā'ā. ¹⁰ Ba ne ba amē amijo ikajkep. Me'ō kute awŷr prōt ne ajo bikēnh prām kētkumrēx. Be, krīrax jakam inhō me ja krāptīkam ne me'ō kute ajo bikēnh prām kētkumrēx. Nām ā Bēnjadjwŷr djwŷnh kum ane. ¹¹ Nhyim kam arek Kōritukam memā Metindjwŷnh kabēn jarēnho ba nhyim arŷm 'ā amex ne 'ā nan ajte 'ā amex apēx.

¹² Nhyim akati 'ōkam mebē idjaer arŷm akuprō. Gariju pykabē Akajakam memā bēnjadjwŷrkam ne me akuprōn kam abenmā Paur kurētuw. Abenmā kurētuw ne arŷm 'ŷr prōt. 'ŷr prōt ne o tŷm ne pa 'amŷn arŷm me kute memā axwe pānh jarēnh djākam o bōx. ¹³ Ne kam me rūnhmā kum,

—Me'ō ja ne me ibē ikurādja kurēo ban me imā, “Be, ikurādja jakōt dja ga Metindjwŷnhmā rax jarēnho aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ Nhyim Paur kum amijarēnh 'ŷr nhyim Gariju kumrēx ne memā kum,

—Je, me'ōja ren axwekumrēx. Ren me'ōnh bī, nār ren mŷjjao akī ba ren arŷm 'ā me akabēn ma. Nhyim be, ate ga me abē idjaer me akabēnbito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akurādja tūmbito angyrk ne

arým o ikunoro aba. Djām ba ije mýjja kajgo jakōt memā axwe pānh jarēnh got? Rūm me mōn wānh me akukrādjaō aba. Nām ā Gariju me bē idjaermā anen arým me anon bōm me kurē. ¹⁷ Nhyam kam me bajtembē kregu kunī Xoxinio tým. Xoxinibē ne me bē idjaer bikprōnh djākam memā bēnjadwýr rax. Nām me o tým ne arým me kute memā axwe pānh jarēnh djāja kabem titik ne. Nhyam Gariju ate krā nhý.

Prixiramē Akwiremē Apōr ar'ā ujarēnh.

¹⁸ Nhyam kam Paur krīraxbē Kōritu tām kam arek ar ba 'ātüm me. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, "Ba on", ane. Ne kam arým Prixiramē Akwire ar aprōn aro tē. Ar pykabē Xirij'ýr tēmmā. Ne krīraxbē Xekrere kumrēx'ýr tēn 'ýr bōx. Bōx kētri ne Paur Metündjwýnhmā amikabēn pydjín arē. Ne kam amikabēn kōt amijo tēn arým aminhinomā amimē nhyam me arým kum krānh kē, me bē idjaer kukrādja kōt. Nhyam kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tēn kam arým krīraxbē Epexu'ýr bōx. Nhyam kam Prixiramē Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým me bē idjaer bikprōnh djākam tēn memā Jeju'ā ujarēnh dja. Me kujjēro dja, memā 'ā karō dja. ²⁰⁻²¹ Nhyam me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gē kajbē ajātüm ga kam amü tē, ane.

Nhyam memā kum,

—Kati. Djeruxarēkam me bē idjaer krāpti kute aben kajmā'ā amikukrādja tüm mar kadjy arým aben pydji 'ýr. Ije me aben pydji djā nhō akati majmā ibōxmā. Ba on me'ýr. Nhyam kam Metündjwýnh kum akubyn itēm kīnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tē. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krīraxbē Epexu kurüm tē. Ngōkōt tē.

²² Tē nhyam kam me arým krīraxbē Xedjarekam ká nhō nhyam kam wabi, krīraxbē Djeruxarē'ýr wabin kam 'ýr bōx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja pa krij ne memā kabēn mex jarē. Ne kam krīraxbē Áxiki'ýr tē. 'Ýr tēn arým 'ýr bōx.

²³ Ne kam kam ar ba kajbē 'ātüm ne ajte tē. Tēn kam pykabē Garaxakōt tē. Ne kam pykabē Bridjakōt tēn apýnh Jejukōt me ba djwýnh djāri kunikōt memā týx jangjēho tēn mā memā kum,

—Gora tu amim Jeju mar týxkumrēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kēt, anhyro tē.

²⁴ Nhyam kam me bē idjaer'ō nhidjibē Apōr arým krīraxbē Epexukam bōx. Krīraxbē Arexākam ne rwýk djā. Nām kabēn mexkumrēx ne kute Metündjwýnh kabēn'ā pi'ók no'ók mar mexkumrēx. Kute memā arēnh mexkumrēx nhyam me kātām te kute

kabēno itymān kam kutā amikabēno biknoro nhý. ²⁵ Apōr Bēnjadwýr djwýnh Jeju'ā prīne me bakukāmāre kabēn kukrādja mar mexkumrēx. Ne kam no kator mex ne prīne katāt memā kabēn jarēnh mexkumrēx. Ne kam Djuāo kute Metündjwýnhmā ngōmā me angjēnhkam me kabēnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ā ujarēnh kunī mar kēt.

²⁶ Apōr ja ne Epexukam bōx ne kam me bē idjaer bikprōnh djā'ýr tēn 'ýr wadjān arým memā 'ā ujarēnh dja. Nām kum me uma kēt ne memā 'ā ujarēnh dja. Nhyam kam Akwiremē Prixira ar arým 'ā ujarēnh man arým o tēn kum arēnh mex. Apōr kute Jeju'ā ujarēnh mar kētja kum arēnh mex.

²⁷ Nhyam kam kute pykabē Akajamā tēmmā nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým memā pi'ók no'ók ne. Kute Akajakam Jejukōt me ba djwýnhmā ōr kadjy ne memā pi'ók no'ók ne arým Apōrmā kungā. Pi'ókkam ne me memā 'ā karōn memā kum,

—Dja ga me tu Apōro anhōbikwakumrēx, ane. Nhyam kam Apōr me'ýr tēn me'ýr bōx. Ne kam arým me kute amim Jeju marjamā Metündjwýnh kabēn jarē. Nhyam kam me arým tu Apōro ōbikwakumrēx. Amrēbē ne Metündjwýnh tu kum me kaprikumrēx ne memā amak bō nhyam kam me arým tu amim Jeju markumrēx. Nām me Apōro ōbikwakumrēx nhyam kam memā Metündjwýnh kabēn jarē: nhyam kam me arým amü amim mar kamēn kabēn mar rax ne.

²⁸ Nām mā me bē idjaermā me kukāmāre kute Kritu'ā pi'ók no'ók jarēn mā memā kum,

—Be, pi'ókkam Bēnjadwýrbē kumkatibē Kritu kute amijo anhyrmā kōt ne Jeju arým ā amijo ane. Be ga, mrāmri pi'ók kōt Jejubē me banhō Bēnjadwýrbē kumkatikumrēxja pumü. Mrāmri kubē Kritikumrēxja pumü, ane. Nām me krāpti nhipōkri ā memā kabēn mex jarēnh ane nhyam me bē idjaer te: kute kabēno itymā te o anen amikabēno biknoro nhý.

19

Paur Epexukam Jeju'ā ujarēnh.

¹ Nhyam Apōr arek krīraxbē Kōritukam ar ba nhyam Paur arým atýx kōt tē. Tēn kam krīraxbē Epexu'ýr bōx. Ne kam Kritu nhō me ja kwý'ýr bōx. Ar ja ne ar kute Metündjwýnhmā ngōmā me angjēnh djwýnhbē Djuāo kabēnbit mar. ² Nām ar'ýr bōx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrēxkam djā ne Metündjwýnh Karō ar ajamýn ar ajo ba? ane.

Nhyam ar kum,

—Krajxe me'ō kute ar imā Metindjwýnh Karō'ā ujarēnh kētkam ne bar ije mar kētkumrēx, ane.

Nhym Paur arkum,

³ —Be, me kute Metindjwýnhmā ngōmā ar ajangjēnhkam mýj ne me kute o amirīt kadjy ngōmā ar ajangij? ane.

Nhym ar kum,

—Be, nā bām ar arým amikam ikaprīren wānh ijaxwemā inhiren Metindjwýnh'ýr amijo akēx. Kute jao amirīt kadjy me ngōmā ar ijangij. Nām ā Djuāo ngōmā me angjēnho ane, ane.

⁴ Nhym kam Paur arkum,

—Mrāmri ne me amikam kaprīren wānh axwemā iren Metindjwýnh'ýr amijo akēx. Jao amirīt kadjy Djuāo ngōmā me angij. Kamā ne memā kum, “Be, itotokbē ne me'ō bōxmā. Tāmwa dja ga me tu amim markumrēx”, ane. Kritubē Jeju'ā ne ā memā ane. Nām ā Paur arkum ane ⁵ nhym ar arým kuma. Ne kam ar tu amim Bēnjadwýr djwýnh Jeju markumrēx nhym arým kum ngōmā ar angij.

⁶ Ne kam ar krā'ā aminhikra jadjuw nhym Metindjwýnh Karō arým ar 'amý. Nhym ar arým apýnh ar kute me kabēn mar kētkam kabēn jarēnho dja, Metindjwýnh kukwakam kabēn jarēnho dja. ⁷ Kute ngōmā ar angjēnh ja ne Ar kubē 12 pyrāk.

⁸ Nhym kam Paur aben tā mebē idjaer bikprōnh djākam tēn kum me uma kēt ne memā 'ā ujarēnho ku'ē. Nām aben tā Metindjwýnh kute amim me utār ne ar meo ba'ā memā ujarēnho ku'ē, memā 'ā karōo ku'ē. Nhym me kwý amim, “Mrāmri kabēnkumrēx”, anhýro krī. Nhym arým 'ā mytyrwýbē 3 apēx. ⁹ Nhym ate, me kwý ta arým amakkre kēt ne arým kabēn mar kēt ne me krāptī nhipōkri kabēn punuo dja. Ne memā kum,

—Djām Jejukōt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhýro ku'ē. Nhym kam Paur mebē Jeju nhō me jao tēn arým me kaxā meo krī. Me'ōbē Xiranu kute memā me kukradjā jarēnh djākam meo krī. Akati kunīkōt memā ujarēnho krī. ¹⁰ Nām aben tā meo krī nhym me'ā amex ne ajte 'ā na ne ajte 'ā amex ne ajte 'ā na apēx. Apēx nhym kam pykabē Adjikkam me ō krī kunīkōt ne me arým Paur kabēn ma. Mebē idjaermē me bajtembē kregudjwý ne me Bēnjadwýr djwýnh Jeju'ā ujarēnh ma.

¹¹ Nhym Paur Metindjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumūnh kēt djāri ipēxo ba. Nām me punuo mexo ba. ¹² Nām ipēxo ba nhym me me ĩjarop kukōnh djā, nār me ō kubēkā Paurmā o mōn o kupé. Ne kam apýnh me punu djāri memā o mō nhym me punu kunī arým mex ne. Nhym me karōo punu kunī arým memā ire.

¹³⁻¹⁴ Nhym mebē idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krī kēt. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýr'ō nhidjibē Xewa ne ar kunī jadjuw. Ar kubē 7. Xewabē ne mebē idjaer'ō. Kra ar ta ne amijo me karō mar mexo ba. Ar me karōo punu kute meo ba'ā Bēnjadwýr djwýnh Jeju nhidji jarēn kum,

—Bar Jeju kukwakam amā ikabēn. Paur kute kāj bē Jeju'ā memā ujarēnhja ba kukwakam amā ikabēn. On kum anhire. Nām ar ā memā anhýro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'ō jakam me karōo punu janormā kum Jeju nhidji jarēnh kajgo. Nhym me karōo punu arým ar aerbē arkum,

—Jeju ije kabēn mar ne Paur ije kabēn mar. Nhym be, ar ga djām ije ar akabēn mar got? ane. ¹⁶ Nhym me'ōja me karōo punu kute o baja arým tu aro arī ne ar titiko tē. Nām aro tēn prīne ar ōm ne. Ne arým Ar kubē ar ō kubēkā kadjōn o pōx. Ne ar par punu nhym ar kajgo mā kikre kurūm prōt ne.

¹⁷ Nhym kam me ar arēnho ipōk ne. Nhym me kunī arým kuma. Mebē idjaermē me bajtembē kregumē krīraxbē Epexukam me ja kunī arým kuma. Me kunī arým umaje madjā kretin Bēnjadwýr djwýnh Jeju ra:xkumrēxmā kato. ¹⁸ Nhym kam me krāptī kute tu amim Jeju markumrēxja bōx ne tu amijaxwe djāri arēnho amirītkumrēx.

¹⁹ Nhym kam mebē wajanga krāptī aben totokmā amidjudjý'ā pi'ōk no'ōk jao bōx. Ne kam me kute amidjudjý kangao amirīt kadjy me ipōkri kum kuton kam kurē nhym kumex ne. Mýj ne pi'ōk pānh kute nhym me kum kuto? Bir, pānh ra:x. Kryt jakao ngōnhponho pi'ōk kaprī krāptī, aben 'ā akre kubē 50.000. Nhym me tu kum pi'ōk kurēn arým kuwykam kunī rē nhym xēr. ²⁰ Nhym kam me arým týx ne amū memā Metindjwýnh kabēn jarēnho kumex nhym me krāptī kum kīnh nhym me kute tu amim Jeju markumrēxja arým krāptī: ne.

²¹ Nām me ā o ane nhym Paur ōkre kadjwýnhbē arým amim pry karō djā djirkumrēx ne amim,

—Ba pykabē Matenimē Akajamē 'ýr tēn kam me omū. Dja ba anen kam arým Djeruxarēmā tē. Ne kam krīraxbē Rōmamādjwý itēm prāmkumrēx, ane. ²² Ne kam amikukām Matenimā ō àpēnh amānhkrut jano. Nām Ximoximē Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabē Adjikkam ar ba rā'ā.

Temexu kute me krāptī:mā Paur kurē'uk.

²³ Paur ar ba: nhym kam krīraxbē Epexukam me krāptī arým ngyrk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krāptībē me kute amim Jeju mar kurēkam me arým ngyrk ne. ²⁴ Temexubē kryt jakao kikre kryre nhipēx djwýnh tūm. Kute

kikreti pyràk ne kikre kryre nhípéxo ba. Kikretikam ne me amrèbè Djijanamā amijarènh djà. Djijanabè ne me ò metindjwýnh kajgo'ò. Nām kryt jakao kikre kryre nhípéxo ba. Ne kam kute memā òr pānh pi'òk kaprī jamýn ò àpènhmā kungā. Pi'òk kaprī rū:nh ne amýn memā kungā.

²⁵ Nhyim me krāptī jadjwý kute ar mýjja metindjwýnh karō nhípéxo ba. Nhyim Temexu ò àpènh jao akuprōn metindjwýnh karō nhípéx djwýnh krāptī jadjwýo akuprōn memā kum,

–È, ar ikabèn ma. Gwaj badjāpènh djà ja djō'ā ne gwaj mā banhō pi'òk kaprī kumex jamý. Tām ne gar arým ama.

²⁶ È, arým ne gar Paur kute ar amijo ba kòt omūn arým kabèn kòt ama. Djām krīrax jabè Epexukambit ne ar kabèn ba? Kati, pykabè Adjijja kunīkòt ne me krāptī:bè metindjwýnh karō nhípéxja kuréo ban kubè ar meo akéxo ba. Nām arīk memā kum, “Djām metindjwýnh karō nhípéxjabè Metindjwýnhkumrèx? Arkati. Kubè Metindjwýnh kètkumrèx”, anhýr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memā ja jarènh ba rā'ā nhyim me krāptī arým me baje metindjwýnh karō nhípéxja kanga. Djijana nhō kikretidjwý dja me kum kīnh kèt. Be, Djijanabè me banhō metindjwýnh raxkumrèx. Pykabè Adjijj kunī, kam me kunī kum rax jarènh ba. Pyka kunīkòt apýnh me ba djākam me kunī: kum amijarènh ba. Dja me Paur kabèn man kòt ar amijo ban arým Djijanamā amijarènh krāta. Nām ā Temexu memā ane.

²⁸ Nhyim me kute amijā kabèn ja markam arým ngry:k ne kàj bè abenmā kum,

–Epexukam me batindjwýnhbè ne Djijana. Djijana raxkumrèx. Epexukam me banhō metindjwýnhbè ne Djijana. Djijana raxkumrèx anhýro kumex. ²⁹ Nhyim me kam me ja djō'ā kikrepdjità abenkam kanga:o kumex. Ne kam arým Gajumè Arxaku ar pa 'amý. Pykabè Matenikam ne ar abatānh djà. Paurmè ro'ā ar Epexukam bōx. Nhyim me ar pa 'amýn aro tēn me bikprōnh djātimā aro wadjā.

³⁰ Nhyim Paur kute aben nēje me akre kadjy bit me kanga katikòt àrmā. Nhyim Jejukòt me ba djwýnh arým akubyn Paur nē.

³¹ Be, pykabè Adjijkam me bēnjadjwýr kwý Pauro òbikwa tūm. Ar jadjwý Paur nēn kum,

–Kwārīk wānh me bikprōnh djātimā adjār kèt, ane. Me kute o bikēnh karō ne ar nē.

³² Nhyim me bikprōnhja ar kanga pròt ne ba. Djām me krāptī kute me kanga kraxkòt mar got? Kati. Nām me apýnh kabèn ne. Me kwý 'ā me kabèn ja jarènh amra. Nhyim me kwý 'ā atemā me kabèn ja jarènh amra. ³³ Nhyim mebè idjaer arým Arexārimā 'ā karō. Kute me nēje me kunī kukrāmā ne me kum 'ā karō. Nhyim me binhikrènh kadjy te: memā ikra bēno dja. Nām bit kute

mebè idjaer nēje me bajtemmā kabēnmā. ³⁴ Nhyim me arým Arexāribè mebè idjaer'ò kòt omū. Omūn arým kàj bè kabēno tuknīn mā abenmā kum,

–Epexukam me banhō metindjwýnhbè Djijana raxkumrèx. Nām me ā anhýro kumex nhyim arým me'ā myt ky:n me'ā ora amānhkrut apèx.

³⁵ Nhyim kam krīraxkam me'ā pi'òk no'ók djwýnh raxja arým bōx ne memā kabèn nhyim me arým anhikrè. Nhyim kam memā kum,

–Krīraxbè Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babè metindjwýnh raxbè Djijana nhō kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karō ne mrāmri kàjkwā kurūm ruw. ³⁶ Gu me babè o djuw mex djwýnh nhyim pyka kunīkòt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrè adjākrè kètkumrèx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metindjwýnh nhō kikretikam mýjja'òo akīnh got? Nār djām ar kute me banhō metindjwýnh'ā kabèn punu'ò jarènh got ga me ar'ā ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo. ³⁸ Be, dja Temexumè metindjwýnh karō nhípéx djwýnh ar kute ar arènh prām, wānh ne memā axwe pānh jarènh djà dja. Myt ja tāmkan ne memā pānh jarènh djwýnh kam memā nhý. Gè Temexu ar 'ýr aro bōx ne kum ar arè. Kam ne me kunī kute abenmā axwe jarènh djà.

³⁹ Nār me aje mýjja 'òdjwýo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukràdjā kòtbit akuprōn o aben ma. ⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwýr rax arým me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarènh arým me bamā ukumrèx. Godja bēnjadjwýr rax abej me bakukjèr jabej gu me bakangati ja'ā te: baje kum amijarènhmā, te: aminēje kum bakabēnmā. ⁴¹ Nām ā me'ā pi'òk no'ók djwýnh rax memā ane. Ne kam memā kum,

–Aje, me on ajmā, ane. Nhyim me arým ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ā ujarènh.

¹ Me kangati apèxkam Paur arým amiwýr Jejukòt ba djwýnh 'uw nhyim me arým bōx. Nhyim kam meo rōròk ne memā kum,

–Ba on pykabè Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar týx ne 'ā adjukanga kèt, ane. Ne kam me kurūm pykabè Mateni 'ýr tē. ² Nām 'ýr tē:n kam apýnh Jejukòt me ba djāri me omūnh tēn me týxmā memā 'ā karōn memā kum,

–Dja gar tu amim Jeju mar týxkumrèx, anhýro tē. Nām ā memā anhýr kumexo tē. Ne tē:n kam arým pykabè Krexā'ýr bōx.

³ Ne kam arek kam ar ba nhyŋ 'ā mytyrwŷ amānhkrut ne ikjékēt apēx. Nhyŋ kam bit kute ngōkōt pykabē Xirij'ŷr tēmmā. Nhyŋ mebē idjaer bit kute kam o arĭmā. Nhyŋ kam ate pykabē Matenikōt amipry karō dja dji.

⁴ Nhyŋ kam me kwŷ Paur kōt tēmmā. Pykabē Mateni katikōt tēmmā. Pykabē Xirij'ŷr ne kōt tēmmā. Xopatu Paur kōt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krĭraxbē Berējakam ne abatānh dja. Nhyŋ Arxakumē Xekunu arkōt tēmmā. Krĭraxbē Texarōnikakam ne ar abatānh dja. Nhyŋ ajte Gajudjwŷ kōt tēmmā. Krĭraxbē Tebikam ne abatānh dja. Nhyŋ ajte Ximoxidjwŷ kōt tēmmā. Nhyŋ ajte Xikikumē Krōpĭmu ar adjwŷnhdjwŷ kōt tēmmā. Pykabē Adjijkam ne ar abatānh dja. Paurkōt ar mōr ne ja. ⁵ Xopatu ar ar ikukām tēn krĭraxbē Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwŷ Paur kōt tē. Ba ibē Ruka.

⁶ Apŷnh akati wākam ne mebē idjaer amikurādja kōt djwŷponhbit kuro ba. Nhyŋ ar ijā akati wā apēx bar krĭraxbē Pirpu kurŷm, pykabē Matenikam krĭraxbē Pirpu kurŷm inox ne tē. Tē: nhyŋ kam ar ijā akatibē 5 apēx. Bar kam krĭraxbē Krōwadjikam Xopatu ar'ŷr bōx. Ne kam ar iba: nhyŋ kam ar ijā akatibē 7 apēx.

Juxiku tŷm ne tyk nhyŋ kute akubyn o tŷn.

⁷ Nhyŋ arŷm ar ijā pi'ōk kamrēk ne. Nhyŋ Jejukōt me ba djwŷnh arŷm akuprō, djwŷ kokjēr kadjy. Jeju kute aminhĭ'ā djwŷ jakren kokjērja tām ne ajte kute 'ā akren kokjēr ne krēn kadjy akuprō. Nhyŋ Paur arŷm kāj bē memā 'ā ujarēnhō dja. Akati nhyŋ tēm kadjy ne 'ā ujarēnhō 'iryō dja. 'Ā ujarēnhō dja: nhyŋ kam me'ā akamāt kō ipōkri.

⁸ Atemā kikrekam ne me bikprōnh dja. Kikre amānhkrut ne ikjékēt ne me aben nhĭby ipēx. Kŷjrŷm kumoka'ēkam ne me nhŷ nhyŋ me ō ngōnhpōk krāptĭ. ⁹ Nhyŋ me'ā akamāt kō 'iry: nhyŋ me'ō nōrny nhĭdjibē Juxiku kre krā'ŷr'ā nhŷ. Paur memā ujarēnhō 'iry: nhyŋ Juxiku arŷm ōtdjwa bĭn mex ne. Nhyŋ arŷm ōt mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabē mōn tŷm nhyŋ me 'ŷr ruw ne kumŷ nhyŋ arŷm ty.

¹⁰ Nhyŋ Paur arŷm 'ŷr ruw. Ne tu tykja nhĭby tŷm ne 'amŷnh tŷx ne. Ne memā,

—Kwārĭk wānh ga me kam atŷn prām kēt. Arŷm ajte tŷn ne, ane. ¹¹ Ne kam akubyn wabin arŷm djwŷ kokijn ō kwŷ krēno nhŷ. Ō kwŷ krēn pan ajte memā ujarēnhō krax. Ne o nhŷ: nhyŋ arŷm me'ā ōkrēn'ānh kār mex ne. Nhyŋ kam arŷm tē. ¹² Nhyŋ me ŷrkwāmā nōrny akubyn tŷnjao tē nhyŋ arŷm mexkumrēx ne. Nhyŋ kam me arŷm kĭ:nhkumrēx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwŷnhmā amĭjarēnh.

¹³ Nhyŋ kam Paur kute bamē Xopatumē ar ijo mōrmā ar imā 'ā karō. Ba ibē Ruka. Nām ar imā,

—Ba dja ba pykakōt krĭraxbē Axō'ŷr tē. Dja ba 'ŷr bōx ne arŷm ar akōt kāraxkam amŷ tē, ane. Ne kam pykakōt tē. Ar ba ne bar kāraxkam tē. ¹⁴ Tē:n kam arŷm krĭraxbē Axō'ŷr bōx nhyŋ arŷm ar ikōt bōx. Ne kam ar ikōt kāraxmā wadjā. Bar kam krĭraxbē Mixini'ŷr tē:n kam 'ŷr bōx.

¹⁵ Ne kam ajte ngōkōt tē. Tē: nhyŋ ar ijā akati. Bar ajte tē:n arŷm apēxtibē Kuju'ānh tē. Ne ajte tē: nhyŋ ajte ar ijā akati. Bar tē:n arŷm apēxtibē Xamu'ānh tē. Tē:n kam arŷm krĭraxbē Krodjirkam bōx. Ne kam amikrā:n kam ajte ngōkōt inox ne mō. Nhyŋ ajte ar ijā akati. Bar kam tē:n arŷm krĭraxbē Miretukam bōx. ¹⁶ Ar ibōx kētri Paur ar imā,

—Gwaj krĭraxbē Epexu jaā'ā tē. Ba ren kam tēn pykabē Adjijkam amikrā:, ane. Adjijkam ne krĭraxbē Epexu. Nām mebē idjaer bikprōnh dja nhō akatibē Pēxiko majmā Djeruxarē'ŷr bōxmā. Kam ne amikrā kēt ne tē.

¹⁷ Bar krĭraxbē Miretukam bōx nhyŋ Paur arŷm amŷ krĭraxbē Epexukam memā amikabēn jano. Nām memā kum,

—Gē amrē me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio bajao ba djwŷnh amrē mōn ipumŷ, ane. ¹⁸ Nhyŋ me arŷm wām kabēno tēn o bōx ne memā arē nhyŋ me arŷm kuma. Ne kam arŷm Paur'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhyŋ memā kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tē. Ne kam arŷm ar amā ikabēn jarē. Be, nā bām katāt ar amĭjo iba rā'ā gar arŷm ipumŷn ima. Me anhō pykabē Adjijkam ibōx totokbē gar katāt ije amĭjo ibakōt ipumŷnhmo krax ne jakam ajte ikatāt kōt ipumŷnh rā'ā.

¹⁹ Djā nā bām Bēnjadjwŷr djwŷnhmā idjāpēnh kēt? Nā bām amĭjo ingrin akrānmā kum idjāpēnh rā'ā ne. Ba kum idjāpēnh ar iba nhyŋ me axwekam irerek iwŷr bōx ba mekam imŷr iba. Nhyŋ mebē idjaer mā: amim ijā karōn ar ijo bikēnhō ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djā ne ba ar abē Metĭndjwŷnh kabēn'ō nēn ar amā arēnhō kēt got? Kati. Ar ajte mar mexo amŷ amĭkamēnhmā ne ba ar amā Metĭndjwŷnh kabēn kunĭ jarē. Nā bām ar akrāptĭ nhĭpōkri ar amā arē. Ne ajte ar anhŷrkwākōt ar amā arēnhō iba.

²¹ Nā bām me abē idjaermā arēn ajte me abajtembē kregumā arē. Ne mā: ar amā, “Ar amĭkam akapŷrēn wānh ajaxwemā anhiren Metĭndjwŷnh'ŷr amĭjo akēx ne tu amim Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Jeju Kritu markumrēx.” Nā bām ā ar amā ane.

²² Nhyŋ arŷm jakam Metĭndjwŷnh Karō mā: Djeruxarē'ŷr itēm'ā imā karōo dja ba te imātām. Mŷj dja wākam ikam nē? Kon.

Ije mar kêt. ²³ Be, krīrax kunikôt ne me Metindjwýnh Karō kukwakam imā kabēn jarēn imā, “Dja me mrāmri abē ijē ga mrāmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imā ja jarēnhkam ne ba ate ikrā. Djām ba ne ba imā pykakam itīn kīnh got? Amrēbē ne Bēnjadjwýr djwýnh Jeju imā idjāpēnh djā'ā karō. Nām imā, “Metindjwýnh tu kum me kaprī. Djām me ta ne me axwe kēt nhyh pānh kum me kaprī? Kati. Me te axwe kētmā nhyh ta arým tu kum me kaprīn memā ijano ba me axwebē me utāro iba. Tām dja ga memā arēnho aba gē me kuma.” Nām Jeju ā imā idjāpēnh'ā karōo ane ba kam ije idjāpēnh djā inomā mēnh prām. Jabit imā kīnh. Dja ba inomā kumēn arým ikīnhkumrēx. Djām imā pykakam itīn kīnh got? Kati. Jabit imā kīnh.

²⁵ Amrēbē ne ba ar amā, “Arým ne Metindjwýnh kute anim me utār ne ar meo ba 'yr”, anhyr ne 'ā kāj bē ar amā idjujarēnh ar iba. Be, jakim dja gar akunī ajte ipumūnh kēt. Ja ne ba kuman 'ā ar amā amijarē.

²⁶⁻²⁷ Be, djā ne ba ar amā Metindjwýnh kabēn kwýbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amā kabēn kunī jarē. Be, mýj me ajō ga dja gar ī ijā Metindjwýnhmā kum, “Be, Paur kute imā arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djākam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metindjwýnhmā ja jarēnhmā. Ba ne ba ar akunīmā kabēn kunī jarē. Ja dja gar akati jakim aman o abiknor kēt.

²⁸ Ije ar amā ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kēt kadjy amijāno djan me axwe kēt kadjy me omūnh 'āno dja. Metindjwýnh Karō ne arým ar ajā meo ba djwýnh rē. Ar ajā me kute Jeju maro ba djwýnh rē. Ga, mrykī'ātomti pumūnh djwýnh mā mryo djuw mexo baja pumū. Ar abē me kute Jeju maro aba djwýnhkam dja gar omūnh djwýnh kudjwa mā memā kabēn jarēnho aba. Kamrō prōtkam ne Metindjwýnh arým me axweo pānh. Ta kute o pānhkam dja gar ikabēn kōt me omūnh 'āno dja.

²⁹ Be, dja ba tē nhyh itekrekam dja me axwe ar awýr bōx gar abenkam akā. Ga, rop djākrē mrykī'ātomti katikōt ngjēxa pumū. Nām kwý pa nhyh umaje kunī ajmā. Me axwedjwý dja me wangij ne Jeju bē ar akwýo akēx gar akwý mekōt ajaxwe.

³⁰ Djām me kātāmbit kute ā ar ajo anhyrmā? Kati. Ar akwý dja gar Jeju bē amijo akēx ne arým ajaxwen Metindjwýnh kupa'ā memā 'ā ajarē. Nhyh kam me kwý arým ar amaro ban arým ar akōt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwýr ar ajōo akēx kēt kadjy dja gar me 'āno dja. Kwārik wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt. Nā bām akatikam

ar abē me uma. Ne ajte akamātkam ar abē me uma. Ne ajte imýrkam ar abē me uma. Ne ar akunibē me umao iku'ē: nhyh arým amexbē 3 apēx. Kwārik wānh ikabēno ajamak kēt kati kēt.

³² Be, akmere ar arým itēm 'yr. Jakam ba arým Metindjwýnhmā ar ajo a'uw. Gēdja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhyh arým ar amā ajamak mex jangij gar mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Metindjwýnh tu kum gwaj bakapri.* Ukapri'ā dja gar kabēn man arým ajamak mexo amū amikamēn mar rax ne. Be, dja ī Metindjwýnh ō me jamā mýjja ngā. Dja gar kabēn ma nhyh kute memā mýjja nhōrmā kōt arým ar amā kungā. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djām ba ne ba imā me'ō nhō mýjja puro prām? Kati. Me'ō nhō kryt jaka nār kēn karýr nār me'ō nhō kubēkà ne imā prām kētkumrēx. ³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjāpēnho iku'ē. Bamē iro'ā ar ar bamē ne bar imā mýjja prām jabej ba ba inhō pi'òk kapriō ar anim kuby. ³⁵ Mýj kadjy ne ba ā idjāpēnho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ā adjāpēnho anen kam amikutā me ō mýjja kētmā mýjja nhōro aba. Dja gar kam Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ma. Nām memā kum, “Ga amikutā memā mýjja ngān kam arým akīnh ne. Kam akīnh me kute mebē mýjja jamýnhkam kīnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amā ikabēn jarēnh ne ja. Tām ne ja.

³⁶ Nām ā Paur memā anen kam arým kōnkrāo nhýn Metindjwýnhmā kabēn. Nhyh me kunidjwý Metindjwýnhmā kabēno nhý.

³⁷ Nhyh kam me Paurkam mýro kumex ne aben nhitepā o rōrōk ne ine kaō. ³⁸ Paur kute memā kum,

—Jakam dja gar akunī ajte ipumūnh kēt, anhyrkam ne me kapri:re. Ne kam kà nhikwā djā'yr kōt mō.

21

Paur akubyn Djeruxarē'yr tēm.

¹ Bar kam mebē tēn kāraxmā wadjān amū mebē inox ne. Ne kam apēxtibē Kux kōnh tē. Ne tē:n arým 'yr bōx. Nhyh kam ar ijā akati. Bar ajte tē:n kam apēxtibē Rodji'yr bōx. Ne ajte tē:n kam krīrāxbē Patara'yr bōx. ² Ne kam wabin kārax 'ōdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabē Penixij'yr ne kārax mōrmā. Bar kum wadjān ajte inox ne. ³ Ne tē:n kam amybým apēxtibē Xipre pumū. Ne kam tē:n ar idjuge'ānh amipānh Xipre mēn tē:n arým pykabē Xirij tēpo tē. Ne tē:n arým krīrāxbē Xiru'yr bōx. Kam ne kāraxkam me kute kākam jēnh kadjārmā.

* **20:32** Djām gwaj ba ne gwaj bajaxwe kēt nhyh pānh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kētmā. Nhyh be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

⁴ Bar kam wabin Jejukōt me ba djwŷnh jabej mōn arŷm me kwŷmā ikato. Ne kam mekam ar iba: nhym kam ar ijā akat-ibē 7 apēx. Ar ijā akati apēx kētri ne me Metindjwŷnh Karō kukwakam Paurmā kum,

—Kwārik wānh Djeruxarēmā ābir kēt, ane.

⁵ Nhym arŷm ar ijā akati apēx bar tē. Nhym me kunī ar ikōt kārax'ŷr tē. Me mymē me niremē me prīremē ne me ar ikōt mō. Ba me mōn arŷm krīrax kurūm ikato. Ne kam ngō mŷrri ikōnkrāo nhŷn Metindjwŷnhmā ik-abēn. ⁶ Bar kam memā kum, “Bar on”, anen kam arŷm kāraxmā wadjān nhŷ. Nhym me akubyn ūrkwāmā akēx ne.

⁷ Bar kam amipānh krīraxbē Xiru mē. Ne tē:n kam arŷm krīraxbē Tomedja'ŷr bōx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumūnh kadjy arŷm wabi. Nhym ar ijā akati pydji apēx. ⁸ Nhym akati bar arŷm mebebē tē. Ne tē:n arŷm krīraxbē Xedjare'ŷr bōx. Ne kam wabin arŷm Piripi nhūrkwāmā wadjā. Amrēbē ne Piripibē me kute amim Jeju mar o djuw mex djwŷnh'ō. Ar kubē 7 kōt kubē meo djuw mex djwŷnh'ō. Piripi ajte me kute mar kētjamā Jeju'ā ujarēnh ar ba. ⁹ Kra ni ne amānhkrut ne amānhkrut. Kraxje ar mjēn kēt rā'ā. Ar kubē Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh.

¹⁰ Bar Piripi nhūrkwākam nhŷ: nhym ar ijā akati krāptī apēx. Nhym arŷm pykabē Djudēja kurūm me'ōbē Agabu bōx. Kubē ne Metindjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh'ō. ¹¹ Agabu ar iwŷr bōx ne arŷm Paur pre djā bōn kuby. Ne kam o amin-hinŷxmē amite djuwpre. Ne kam ar imā,

—Be, Metindjwŷnh Karō ar amā, “Djeruxarēkam mebebē idjaer dja me ā pre djā djwŷnhja djuwpreo ane. Ne kam arŷm me bajtemmā kanga.” Nām ā ar amā ane. Nām ā Agabu ar imā ane.

¹² Bar kuman arŷm tu Paurmā kum,

—Kwārik wānh Djeruxarēmā atēm kēt, ane. Nhym Jejukōt me ba djwŷnh, Xedjarekam ar ba tūmjadjwŷ ar ikōt ā kum ane.

¹³ Nhym Paur ar imā,

—Mŷkam ne gar amŷro imā ikaprī jadjāro dja? Kwārik wānh me idjuwpre. Godja me wākam ibīn jabej. Bēnjadjwŷr djwŷnh Jejumā idjāpēnhkam ibīn jabej. Kwārik wānh rā'ā, ane.

¹⁴ Nā bām ar te: nēn kam kum,

—Aj, Bēnjadjwŷr djwŷnh kute amim ajā karō kōt gē ā ajo tēmo ane, anen arŷm an-hikrē.

¹⁵ Nhym ar ijā akati ja kwŷy apēx bar arŷm amijo atom ne arŷm Djeruxarē'ŷr tē. ¹⁶ Nhym Xedjarekam Jejukōt me ba djwŷnh kwŷy ne ar ikōt tē. Ar me'ōbē Maxō japrōn ar ikōt o tē. Apētibē Xiprekam ne abatānh djā. Jejukōt ba tūm. Djeruxarēkam ne ō kikre.

Ō kikrekam ar inhŷr kadjy ne ar aprōn aro mō.

Djeruxarēkam bōx ne kute Metindjwŷnhmā amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarē'ŷr tē:n kam arŷm 'ŷr bōx. Nhym Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumūn kam kīnhkumrēx ne ar imā kabēn mex jarē. ¹⁸ Nhym ar ijā akati. Bar kam ije Xijagu pumūnh kadjy Paurkōt 'ŷr tēn 'ŷr bōx. Nhym me kute Jeju nhō me jao ba djwŷnh kunī kam nhŷ. ¹⁹ Nhym Paur arŷm arukum kabēn mexire jarē. Ne kam arukum apŷnh me bajtemkam āpēnh'ā ajarē. Kute apŷnh mŷjja nhīpēx'ā prīne ajarē.

²⁰ Nhym ar kute ja markam arŷm Metindjwŷnhmā rax jarē. Ne kam arŷm Paurmā kum,

—Be, akmere, ga, mebebē idjaer kute tu amim Jeju markumrēxja arŷm krāptīja pumū. Me me'ā akrekam ne mebebē 1.000'ā akre krāptīkumrēx. Ne kam me kunī Mōjdjē kukrādja'ā notŷ:x. ²¹ 'Ā no tŷx nhym me kwŷy arŷm ajā 'ēx ne memā ajarē. Ne memā kum, “Paur arīk apŷnh me bajtemkōt ban mebebē idjaerbē Mōjdjē kukrādja kurēo ba. Ne mā memā kum, ‘Kwārik wānh me akra my nhinu kā rēnh kēt ne kwārik wānh me bakukāmāre kukrādja mar ne kōt amijo aba kēt’, anhŷro ba.” Nām me kwŷy ā memā ajā 'ēxo ane.

²² Be, me kwŷy kute ajā 'ēxo anhŷrkam dja me mrāmri abōx jarēnh man arŷm akadjy akuprō. ²³ Be, djām aje mebebē idjaerbē Mōjdjē kukrādja kurēo aba? Kati. Gadjwŷy ne aje katāt mar ne kōt ar amijo aba. Me kute katāt aje amijo abakōt amā kator kadjy dja ga ar ikabēn man kōt amijo tē. Be, me babē idjaer ar amānhkrut ne amānhkrut arŷm Metindjwŷnhmā amijarēn kum, “Bar Mōjdjē kabēn kōt amā amijo mex.” Nām ar ā kum anen kam arŷm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metindjwŷnhmā amijo mex ne Mōjdjē kukrādja kōt ar aro'ā akrānh kēnh ne. Dja ga anen kam memā ar akrānh kēnh kunio pānh. Dja mebebē idjaer kute amim Jeju mar arŷm kōt apumūn ajā abenmā kum, “Be kati. Nām me Paur'ā 'ēx. Ga, me bakōt kute katāt Mōjdjē kabēn mar ne kōt amijo tēmjja pumū”, ane. Dja me ā ajā anen arŷm akubyn akam kīnh ne.

²⁵ Be, mrāmri dja gu me babē idjaerbit katāt Mōjdjē kabēn man kōt ar amijo baba. Nhym be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babē idjaer kōt ar amijo ba kēt. Gwaj amrēbē arŷm me kadjy Mōjdjē kabēn ngrērebit'ā pi'ōk no'ōk ne memā kum, “Me kute mŷjjae metindjwŷnh karō nhīpēxjamā mry bīn kwārik wānh krēn kēt. Kwārik wānh mry kamrō krēn kēt. Mry me kute mut djēo bīn kwārik wānh ār ne krēn kēt. Kwārik wānh aprō djwŷnh kupa'ā akurē aba

kêt. Nâr, kwârîk wānh amjên djwŷnh kupa'ã akurê aba kêt", ane. Gwajã memã ane. Kam dja me Môjdjê kabên ngrêre jakôtbit amijo ba. Nâm Xijagu ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhy m me'ã akati nhy m Paur arÿm me kabên man kôt amijo tē. Nâm ar amānhkrut ne amānhkruto tēn ar ro'ã Metindjwŷnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metindjwŷnh nhō kikretimã wadjân me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnhmã kum, —Ar ijã akatibê 7 apêxkam dja bar arÿm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metindjwŷnhmã mry bîn kadjy mryo bōx, ane.

Me kute Paur pa 'amÿnh ne uwpre.

²⁷ Nhy m kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ÿr nhy m me bē idjaer pykabê Adjij kurūm bōxja arÿm Paur pumū. Metindjwŷnh nhō kikretikam ar ba nhy m me omū. Ne kam me me kunīmã kurêtuw ne arÿm pa 'amÿ. ²⁸ Pa 'amÿn o djan 'ã 'êx ne kâj bē memã kum,

—Ê me abê idjaer, amibêx ne ar ikôt o kangō. Ota, me'ō ja ne bar arÿm ar amã arê. Nâm me bē ar inhō me wŷnh kurêo ba. Nâm ajte me bē Môjdjê kukradjã kurêo ba. Nâm ajte me bē kikreti ja kurêo ba. Nâm apÿnh me ba djari kunikôt me kunibê kurêo ba. Ne kam arÿm Metindjwŷnh nhō kikreti kreo àpnu. Nâm arÿm amikôt me bajtembê kreguo wadjã nhy m Metindjwŷnhbê arÿm kikreti kre punure ne. Nâm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amū jakam ne Paur krîraxbê Djeruxarêja tāmka me'ō bajtemmê ro'ã tē. Idjibê ne Krōpimu. Me bajtem nhō krîraxbê Epexukam ne Krōpimu abatānh djã. Amū jakam ne kubajtemjamê ar ro'ã tē nhy m me arÿm ar omū. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhy m me arÿm omūn arîk 'ã abenmã kum,

—Be, arÿm ne Paur Metindjwŷnh nhō kikretimã me bajtemo wadjã. Nhy m Metindjwŷnhbê arÿm kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nâm me anen kam arÿm krîraxkam me kunīmã Paur kurêtuw. Nhy m me arÿm prôt ne 'ã akuprō. Ne arÿm Paur pa 'amÿn Metindjwŷnh nhō kikreti kurūm bjêro mōn o katon kam pānh 'ã ijê. ³¹ Ne kam bit kute Paur bīnmã o dja. Nhy m me'ō arÿm krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr'ÿr tē. Bēnjadjwÿr ja ne me krāptî: kubê 1.000mã nhÿ. Nhy m me'ō arÿm bēnjadjwÿrja'ÿr tēn kum,

—Ê, bēnjadjwÿr, krîraxbê Djeruxarê jakam me kuni arÿm kangao kumex, ane.

³² Nhy m bēnjadjwÿr amikrà kêt ne ò krākamngōnh mōn meo ba djwŷnhmê ro'ã meo mō. Meo ba djwŷnh ne krākamngōnh krāptî: kubê 1000 ba. Nhy m bēnjadjwÿr meo

mōn me'ÿr prôt ne. Nhy m me krāptî arÿm krākamngōnh pumūn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhy m krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr Paur'ÿr bōx ne pa 'amÿn ò krākamngōnhmã 'ã karōn kum, "Kâxirãx amānhkruto uwpre", ane. Nhy m me arÿm uwpre. Nhy m arÿm bu'ã me ku'ê kukij ne memã kum,

—Mÿj me'ō ne ja? Mÿj ne o ajkê? ane.

³⁴ Nhy m me kâj bē 'ã kum apÿnh kabên kwÿ jarê. Nhy m me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam ò krākamngōnhmã 'ã karōn kum,

—Me banhō kikretimã o wadjã, ane.

³⁵ Nhy m me o mōn arÿm kikreti'ã me àbir djã'ÿr bōx. Ne arÿm 'amÿn kâjmã me bē arîn o mō. Me àkrê kumexkam ne me kâjmã me bē Paur jarîn o mōn o wabi. ³⁶ Me krāptî: ne me kôt mōn kâj bē memã kum, "Me tu abî. Me tu abî", anhyro mō.

Kute me krāptîmã amijarênh.

³⁷ Nhy m kam me bit kute aminhō kikretimã Paur o ar 'ÿr nhy m me bē kregu kabênkam arÿm krākamngōnh nhō bēnjadjwÿrmã kum, "Ba amã ikabên jarê", ane.

Nhy m kum,

—Je, djâm me bē kregu kabênkam ne ga akabên mex? ³⁸ Djâm abê Edjitukam me'owã kêt? Òbê ne me krāptîmã bēnjadjwÿr kurêtuw nhy m me arÿm kangao kume:x ne. Nhy m kam kapôt kukritmã me àprâr krāptî: kubê 4.000o kato. Djâm abê tāmwa kêt? ane.

³⁹ Nhy m Paur kum,

—Kati. Ibê me bē idjaer'ō. Krîraxbê Taxukam ne irwÿk djã. Taxu raxo kute pykabê Xirxijkam apÿnh krîrax djari krāptî jakrenh mex. Me ja ne ijo ò me wŷnh. Ba me krāptî ren kute ibinjãmã ikabên jarê, ane.

⁴⁰ Nhy m kum, "Ajrà", ane. Nhy m àbir djã'ã djan me binhikrênh kadjy arÿm memã aminhikra bē. Nhy m kam me arÿm binhikrênhkumrêx. Nhy m arÿm me bē idjaer kabênkam memã kabên jarê.

22

Paur me krāptîmã kabên.

Kar 9,3, 26,13

¹ Memã kabên ne memã kum,

—Akmerer ar, ba aminêje me amã ikabên jarê. Dja ga me ikabên ma, ane.

² Paur ne me bē idjaer kabên djwŷnhkam memã kabên jarê nhy m me arÿm tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhy m kam ajte memã kum,

—Ibê ne me bē idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krîraxbê Taxukam ruw. Ne kam krîraxbê Djeruxarêja tāmka ijabatānh djã. Gamarij ne prîne imã me bakukãmãkjê kukradjã jarê ba prîne mar mexkumrêx ne. Nã bām Metindjwŷnh kabên'ã ino tÿx ne. Mytja tāmka ne gar akunidjwÿ ã kabên'ã

ano tĭxo ane. ⁴ Ba 'ā ino tĭxh ne kam me kute amĭm Jeju maro ibikĕnho iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikĕnho iba. Ne mā me mymĕ me nire djuwpren mā mebĕ ijĕ djāmā meo mrā.

⁵ Be, me rūnh dja ar amā, “Be, kōt ne Paur arĕ”, ane. Me kadjy Metĭndjwĭnh mar djwĭnh nhō bĕnjadjwĭr raxmĕ apĭnh me rūnhmĕ dja me ā me amā ane. Me ta ne me me'ā pi'ōk no'ōk ne imā kungā. Ba kam krĭraxbĕ Tamagumā o tĕ. Nā bām bit ije kam mebĕ idjaer rūnhmā o itĕmmā. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarĕmā meo imōrmā nhyh me kute kam me axwe pānh jarĕnhmā. Ja kadjy ne ba bit ije memā pi'ōko itĕmmā.

⁶ Nā bām me'yr o tĕn arĭm krĭraxbĕ Tamagu tĕpo tĕ. Nhyh arĭm kĭjkwa nhĭpōkri myt nhĭ nhyh ijaĕrbĕ arĭm kĭjkwa kurūm mĭjja adjĕnho prĭne ikurwĭ. ⁷ Ba kam arĭm tu pykabĕ tĭm ne me'ō kabĕn ma. Nhyh imā, “Xaur, Xaur mĭkam ga ga me kute amim imaro abikĕnho aba? Nā gām aje ba mān ijo abikĕnho aba pyrāk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bĕnjadjwĭr, mĭj me ajō ga ne ga imā akabĕn”? ane.

Nhyh imā, “Ba ibĕ Jeju. Krĭraxbĕ Nadjarekam ijabatānh djā. Nā gām me kute amim imaro abikĕnho aba ne aje ba mān ijo abikĕnho aba pyrāk”, ane. ⁹ Nhyh ar ikōt mōrja ne ar mrāmri adjĕnh pumūn arĭm kam tĭn prām ne. Nhyh be, kabĕnja ne ar kute mar kĕt. ¹⁰ Jeju imā ane ba kam kum, “Bĕnjadjwĭr djwĭnh, mĭj dja ba nĕ”? ane.

Nhyh Bĕnjadjwĭr djwĭnh imā, “On kĭjmā djan amū krĭraxbĕ Tamagumā wadjā. Kam dja me'ō awĭr bōx. Ba ne ba arĭm amim ajā karōn arĭm kum arĕ. Tām dja ikukwakam amā ikabĕn jarĕnh amā 'ā karō. Dja ga ikabĕn man kōt ar amijo aba.” Nām ā Bĕnjadjwĭr djwĭnh imā ane.

¹¹ Be, mĭjja inokam adjĕnh tĭxh ba kam arĭm ino rā. Nhyh ar ikōt mōrja arĭm inihikra 'amĭn ijo mō ba arĭm Tamagu'yr bōx.

¹² Nhyh kam me'ōbĕ Ananij arĭm iwĭr bōx. Ananij ne katāt Mōjdĕ kukrādja man kōt ar amijo ba nhyh Tamagukam mebĕ idjaerja kunĭ mex jarĕ. ¹³ Ananij iwĭr bōx ne djan imā, “Akmere Xaur, on akubyn arĭt mex”, ane. Ba kam arĭm myt tām kam akubyn irĭt mex ne kĭjmā ikrān omū.

¹⁴ Nhyh imā, “Metĭndjwĭnh kute me bakukāmĭkĭjo ba djwĭnh ne arĭm amijo apytā. Arĭm ne amim ajā karō. Tām dja ga ama. Arĭm ne ga me'ō katāt kute amijo ban axwe kĕtkumrĕxia pumū. Arĭm ne ga Jeju pumūn kabĕn ma. Ja kadjy ne arĭm amijo apytā. ¹⁵ Ga dja ga aje mĭjja pumūnh ne mar kōt me kunĭmā 'ā ajarĕ. ¹⁶ Be, mĭj kadjy ne ga nhĭ? Aje, kĭjmā dja. Ba Metĭndjwĭnhmā ngōmā ajadjā. Ga, me ngrā tykkam me kute amĭpōnh ne arĭm mexja pumū. Gadjwĭ

dja ga Bĕnjadjwĭr djwĭnhmā amijo a'uw gĕ amā axwe kĕt jarĕ ga kum amex.” Nām ā Ananij imā ane. Nām ā Paur me krĕptĭmā 'ā ujarĕnho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarĕkam bōx. Ne kam Metĭndjwĭnh nhō kĭkretimā wadjān arĭm Metĭndjwĭnhmā ikabĕno nhĭ. Kum ikabĕno nhĭ nhyh arĭm Bĕnjadjwĭr djwĭnh inokrekam amĭrĭt ba omū. Nhyh imā, “Aje, amĭkrā kĕt ne on Djeruxarĕ kurūm akato. Dja ga te memā ijā adjujarĕnh ar aba nhyh me amim amar kĕtkumrĕx”, ane.

¹⁹ Ba kam kum, “Kati Bĕnjadjwĭr djwĭnh, dja me ima. Ba ne ba apĭnh mebĕ idjaer bikprōnh djākam mrān me kute amim amar jabej mō. Ne me titik ne mebĕ ijĕo iba.

²⁰ Nhyh me kute ajā ujarĕnh djwĭnh Exewāo bĭno mō ba arek me kuri dja. Ne memā kum, “Ajrā me on abĭ”, anhyro djan kam memā kubĕkā jamĭn o dja. Nā bām ā imā me kurĕo ane nhyh me kunĭ kute imar”, ane.

²¹ Nhyh imā, “Kati, on akato. Dja ba amū: apĭnh me bajtem ba djāri me'yr ajano ga me'yr mrā.” Nām ā Bĕnjadjwĭr djwĭnh imā ane. Nām ā Paur memā ane.

Me krĕptĭja ajte Paurkam ngyrk.

²² Nām me arek maro dja nhyh kam me bajtemmā amĭtĕmja jarĕ. Nhyh kam me arĭm tu ngyrk ne. Ngyrk ne on kĭj bĕ kabĕno kumex ne krākamngōnhmā kum,

—On me abĭ. Axwekumrĕx. Tĭn ne ar bakam ne punukumrĕx, ane.

²³ Nām me kĭj bĕ kabĕno djan arĭm aminhō kubĕkā krākāo pōx ne kurĕn kĭjmā pyka rĕnho dja. Me ngyrk tĭx:kam ne me ā amijo ane. ²⁴ Nhyh kam krākamngōnh nhō bĕnjadjwĭr me omūn arĭm ō me jamā 'ā karōn kum,

—Me kĭkretimā Pauro wadjā. Mrykā punuo kaprĕprĕk gĕ tokry pymaje axwe'ō kōt amĭjarĕ. Ba gop me 'ā kabĕno kumex kraxkōt kuma, ane. ²⁵ Nhyh me arĭm kadjy djudjĕdjĕo uwpreo dja. O dja nhyh Paur arĭm mebĕ 100o ba djwĭnhjamā kum,

—Ē, dja ga me ikukjan ima. Krĭraxbĕ Rōmakam me ja ne me ijo aminhō. Me bakukrādja kōt ne me kute me axwekumrĕx jabej me kukjĕr kumrĕx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprĕprĕk. Kraxje me aje imar kĕtkam ne ga me tu ikaprĕprĕko mō, ane.

²⁶ Nhyh meo ba djwĭnh kuman arĭm uwpreo kangan krākamngōnh nhō bĕnjadjwĭr rax'yr tĕn kum,

—Ē, aminĕje Paur kukja. Gwaj ren bakukrādja kupa'ā o ajkĕ. Be, krĭraxbĕ Rōmakam me ja ne me Pauro aminhō, ane.

²⁷ Nhyh krākamngōnh nhō bĕnjadjwĭr rax arĭm 'yr tĕn 'yr bōx ne kum,

–Djām mrāmri ne krīraxbê Rômakam me ja ajo aminhōkumrêx? ane.

Nhym kum, “Nà”, ane.

²⁸ Nhym bēnjadjwýr kum,

–Be, Rômakam me ja kute ijo aminhō kadjy ne ba arým pānh pi’ók kaprī kumex ne memā kungā. Mýj ne ga gadjwý memā nê? ane.

Nhym Paur kum,

–Rômakam me ja ne me ibām kute idiuro aminhō. Ibām kôt ne me ijo aminhō, ane.

²⁹ Nhym me bit kute kaprēprêk ‘ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhym krākamngōnh nhō bēnjadjwýr raxdjwý kute Rômakam me ja kute Paurō aminhōja markam arým umaje tīn prām. Kabēnkôt me kute uwprekam ne umaje tīn prām.

Paur kute me rūnh krāptīmā amijarēnh.

³⁰ Nhym kam me’ā akati nhym bēnjadjwýr bit kute kraxkôt marmā. Bit kute mebê idjaer kute Paurmā axwe jarēnh kraxkôt marmā. Nām arým ‘ā kàxirāx bōn kum ire. Ne kam me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmê me rūnh kunīmā amikabēn jano. Me Paur’ā bikprōnhmā ano. Nhym me arým ‘ā akuprō. Nhym kam me Paurō tēn me ipōkri kudja.

23

¹ Nhym kam Paur me rūnhkam no djar týxkumrêx ne memā kum,

–Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tēn kam amiwýr amijo bōx ne arým amim, “Djā ne ba amikam mýjja’ō ma nhym me ibê ijê? Kati. Ije amikam mýjja’ō mar kêt ne katāt Metündjwýnhmā idjāpēnh ar iba. Akati jakam ne ba katāt kum idjāpēnh rā’ā ne. Metündjwýnh ne prīne ipumtūn ima.” Nā bām ā amimaro ane.

² Nhym kam me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax Ananij Paur bu’ā me ku’ēmā ‘ā karōn kum,

–Me on ajkwabê kurwa, ane. Nhym me arým kurwa.

³ Nhym Paur kum,

–Ga ne ga ajêx ne amijo Metündjwýnh maro aba. Metündjwýnh dja í gadjwý akurwa. Dja í amā ijaxwe pānh jarē. Nā gām me bakukràdjā kôt aje ikukjêr ne imā mýj ijaxwe pānh jarēnhmān ate me bakukràdjā kupa’ā ijā memā apnê nhym me ikurwa, ane.

⁴ Nhym kam bu’ā me ku’ê kum,

–Me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxmā ne ga adjākjêro dja. Djām ā me kute kum anhýr got? ane.

⁵ Nhym Paur memā kum,

–Akmere ar, kubê me kadjy Metündjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr raxkôt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ā kum anhýr kêt. Be,

Metündjwýnh ne memā kum, “Kwārīk wānh me bēnjadjwýrmā adjākjêr kêt”, ane nhym me arým ‘ā pi’ók no’ók ne. Kam ba ren kum idjākjêr kêt. Nām ā Paur memā ane.

⁶⁻⁸ Ne kam ôkre kadjwýnhbê amim,

–Be, ibu’ā me ku’ê jabê ne mebê xadjudjêu nhym jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjā kôt mā memā kum,

–Me tyk akubyn tīn kêt ne Metündjwýnh kadjy mrānh djwýnh kêt ne me karō kêt, anhýro ba. Nhym be, mebê pardjêu ne me mā memā kum,

–Kati. Mrāmri me tyk akubyn tīnkumrêx. Mrāmri Metündjwýnh kadjy mrānh djwýnhkumrêx. Mrāmri me karōkumrêx, anhýro ba. Paur apýnh me ja kukràdjā ja man arým mebê pardjêu kôt amikabēn djin kāj bê me rūnhmā kum,

–Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu’ō. Ibām kute idjirbê mebê pardjêu’ō. Be, mrāmri dja Metündjwýnh akubyn me tyko tīnkumrêx. Ja ne ba tu amim markumrêx. Ije mrāmri me tyk akubyn tīnja jarēnhō ibakôt ne gar imā ijaxwe jarēn we ijaxwe jabej ikukjêro nhý. Nām ā memā ane nhym mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê aben kukràdjā mýr jabej arým abenkam ngryk ne aktā kabēno aben japanho kumex. Nhym kôt me krāpti: apýnh kabēno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhym mebê idjaer kukràdjā mar djwýnh kwý kāj mā dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjākôt amijo baja kāj mā djan arým Paur nêje memā bēn týx ne memā kum,

–Djām me karō mex kukwakam nār Metündjwýnh kadjy mrānh djwýnh kukwakam me akubyn tīn jarēnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren ‘ā axwe nhōn ren kam Metündjwýnhō bakurê djwýnh. Nām ar ā memā ane ¹⁰ nhym me arým kabēn mýr jabej kangao kumex. Nhym kam krākamngōnh nhō bēnjadjwýr rax amim,

–Je, me kute arým abenmā Paur nhirēnh ‘ýr pyrāk, anen arým krākamngōnhmā kum,

–On me ‘ýr rwýn pa ‘amýn o katon me banhō kikitimā o wadjā, ane. Nhym me arým o wadjā.

¹¹ Nhym arým me’ā akamāt nhym Bēnjadjwýr djwýnh arým tēn kuri djan kum,

–On atýx ne akīnh. Ga arým mrāmri Djeruxarê jakam ijā memā adjujarēnhkumrêx. Dja ga í krīraxbê Rômakamdjwý ā adjujarēnhō ane, ane.

Me kute Paur bīn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhym arým ‘ā akati nhym mebê idjaer kwý me kàxā aben kôt kabēn djin abenmā kum,

–Dja gwaj baje mrāmri Paur bīnkumrêx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajō Paur bīn kêtiri mýjja’ō krê nār ikō gora gē Metündjwýnh gwaj

bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī, ane. ¹³ Me krāptībē 40 ne ijukri ajmā kute ne me ā abenmā Paur'ā karōo ane. ¹⁴ Ne kam me rūnh'ŷr bōx. Me kadjy Metindjwŷnh mar djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmē mebēngēt'ŷr bōx. Ne kam memā kum,

—Ba me ije Paur bīnkumrēx kadjy arŷm aben kōt ikabēn djirkumrēx ne abenmā kum, “Kwārīk wānh gwaj mŷjja'ō krēn ne kōt bakōm kēt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhō kwŷ krēn kōt ikō. Dja gwaj bajō bajēx ne mŷjja 'ō krēn kōt ikō nhyr arŷm Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī.” Nā bām me ā abenmā ane. ¹⁵ Kam ne ba me me amā arē. Me ije bīnkumrēx kadjy dja ga me krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr'ŷr tē. Gamē me rūnh 'ōdjwŷmē 'ŷr tēn kum Paur'ā a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imā Pauro rwŷy ba me prīne kukjēr mex”, ane. Dja ga me ā kum ane. Nhyr arŷm o kato ba me arŷm kubī. Me awŷr bōx kētri ba me tu bīnkumrēx. Nām me ā me rūnhmā ane.

¹⁶ Nhyr kam Paur tām djwŷ arŷm me kute ingēt kangrōnh jarēnh ma. Ne kam me krākamngōnh nhō kīkretimā wadjān arŷm Paurmā me arē.

¹⁷ Nhyr kam Paur amiwŷr me krākamngōnh krāptī: kubē 100o ba djwŷnh'ōja 'uw nhyr bōx. Nhyr kum,

—Ē, anhō bēnjadjwŷr'ŷr bōktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ō jarēnhmā, ane.

¹⁸ Nhyr arŷm 'ŷr o tēn ō bēnjadjwŷr'ŷr o bōx. Bēnjadjwŷr nhidjibē ne Kraōdjō Rixijanh. Nām 'ŷr o bōx ne kum,

—Aje me'ōbē ijē nhidjibē Paur ne amiwŷr ijuw ne imā, “Ē, anhō bēnjadjwŷrmā bōktijao tē. Nām kute kum mŷjja'ō jarēnhmā.” Nām ā Paur imā ane, ane.

¹⁹ Nām meo ba djwŷnh kum ane nhyr arŷm bōkti pa 'ābyn amū o tēn me kākā kum,

—Mŷj ne ga aje imā arēnhmā? ane.

²⁰ Nhyr kum,

—Mebē idjaer arŷm aben kōt kabēn dji. Me kute amā arēnh ga aje me rūnhmā ajte ngētwa Pauro akator nhyr me we kute prīne kukjēr mexmā. ²¹ Kwārīk wānh ga memā o akator kēt. Me kubē 40 ne ijukri ajmā kute ne me ngētwakam amako nhŷ. Me kute tu bīnkumrēx kadjy arŷm abenmā kum, “Kwārīk wānh gwaj mŷjja'ō krēn ne kōt bakōm kēt. Gwaj baje Paur bīnkambit dja gwaj banhō kwŷ krēn kōt ikō. Dja gwaj bajō 'ēx ne mŷjja 'ō krēn kōt ikō nhyr arŷm Metindjwŷnh gwaj bajōnh bī. Gwaj bakabēn kajgo pānh gwaj bajōnh bī” Nām me ā abenmā ane. Ne kam jakam me kute bīn kadjy akabēnkam amako nhŷ. Nām ā bōkti bēnjadjwŷrmā ane.

²² Nhyr krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr rax arŷm kum,

—Aj, aje imā arēnhja kwārīk wānh me'ōmā arēnh kētkumrēx. Aj mā, ane.

Me kute Xedjare'ŷr Pauro mō.

²³ Ne kam amiwŷr krākamngōnh kubē 100o ba djwŷnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krākamngōnh kubē 200mā arē gē me amijo atom. Me ajā kājbē kō 'irykam, 21 orakam dja ga me krīraxbē Xedjare'ŷr mō. Mebē 70djwŷ dja me kawaru'ā 'ŷr mō. Mebē 200djwŷ dja me kākō nānh jamŷn 'ŷr o mō. ²⁴ Paurdjwŷ kadjy dja gar kawaru kwŷo mō. Gar me krāptio mōn mebē idjaerbē Paur pytār mex ne bēnjadjwŷrbē Perimā o bōx. Nām bēnjadjwŷr ā meo ba djwŷnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amū bēnjadjwŷr raxbē Perimā amikabēn'ā pi'ōk no'ōk ne kum,

²⁶ “Ba ibē Kraōdjō Rixijanh. Bēnjadjwŷr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amā pi'ōk no'ōkkōt wām amā ikabēn mex jarē.

²⁷ Pi'ōk jakōt ba amā me'ōbē Paur jano. Ajbir ne mebē idjaer o tŷm ne pa 'amŷn bit kute bīn 'ŷr. Ba kam arŷm krīraxbē Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja man 'ŷr inhō krākamngōnh mōn mebē utā.

²⁸ Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkōt bit ije marmā. Ne kam kadjy mebē idjaer nhō me rūnh'ŷr o bōx. ²⁹ Ne kam arŷm kuman amim, ‘Be, mebē idjaer ta kukrādja kōt ne me kum axwe jarē’, ane. Nhyr kute me babē Rōma kukrādja'ōo bikēnh kēt. Kam pānh me baje bīn nār pānh baje kubē ijē kadjy kēt.

³⁰ Nhyr mebē idjaer bit kute bīn kadjy aben kōt kabēn djin arŷm prykōt kum nōn kam amako nō. Nhyr me imā arē ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwŷnhmādijwŷ arŷm memā 'ā karōn memā kum, ‘Bēnjadjwŷr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ō jarē’, ane. Be, tām ne ja.”

Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr pi'ōkkam Perimā ane. Ne me kute 'ŷr o mōr kadjy arŷm memā pi'ōk ngā.

³¹ Nhyr kam me'ā akamāt. Nhyr me krākamngōnh arŷm bēnjadjwŷr kabēnkōt Djeruxarē kurūm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arŷm krīraxbē Pakrir'ŷr o bōx. ³² O bōx nhyr kam arŷm me'ā akati. Nhyr me krākamngōnh pykabē mrānhja akubyn aminhō kīkretimā akēx ne.

Nhyr me kawaru'ā mōrja amū Pauro mō. ³³ Ne o mō:n kam arŷm krīraxbē Xedjare'ŷr o bōx. Ne kam bēnjadjwŷr Perimā pi'ōk ngān kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane. ³⁴ Nhyr arŷm amim pi'ōk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhŷnh pykajakam ne arwŷk djā? Mŷj ne idji kute? ane. Nhyr kum, “Xirxijkam ne ba irwŷk djā”, ane. ³⁵ Nhyr kum,

–Gê me kute amâ axwe jarênh djwýnh bôxmâ ba kam arým akabên ma, ane. Ne kam ô krâkamngônhamâ kum,

–Bênjadjwýr rax Erodji nhô kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bênjadjwýr Perimâ amijarênh.

¹ Nhy me'â akatibê 5 apêx nhy mebé idjaer rûnh arým Xedjare'ýr bôx. Me kadjy Metindjwýnh mar djwýnh nhô bênjadjwýr rax Ananijmê mebéngêtmê me kadjy me kabên jarênh djwýnhbê Teturmê ne me arým Xedjare'ýr bôx. Ne kam arým bênjadjwýr Peri'ýr tèn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým Paur kâxâ 'â axwe janhô nhy bênjadjwýr Peri kuma. ² Kuman arým Paur'ýr ô âpênh jano nhy me o bôx.

Nhy Tetur arým 'â axwe nhôrmo krax ne bênjadjwýr rax Perimâ kum,

–Be, ga me imâ abênjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrêx. Ga me imâ mýjja kumexo mex. ³ Be, me imâ akînh ne pyka kunîkôt amâ amikînh jarênh râ'â. ⁴ Dja ba akunor ngri ne amâ ikabên 'ikrânnebit jarê ga ikabên ma.

⁵ Ba me me'ôja axwekumrêxmâ ikato. Nâm apýnh me ba djâ kunîkôt mebé idjaer kunimâ me banhô bênjadjwýr kurê'uko ba nhy me arým kangao kumex. Kubê meo ba djwýnh'ô. Krîraxbê Nadjarekam Jejuwâ kukràdjâ kôt ne ô me jao ba. ⁶ Ne kam kute Metindjwýnh nhô kikretio âpnumâ ba meo tým ne pa 'amý. Ne bit ije kum pân jarênhmâ o mô. Me ikukràdjâ kôt ne ije kum axwe pân jarênhmâ o mô.

⁷ Nhy kam krâkamngôn nhô bênjadjwýrbê Rixijanh bôx ne me imâ âkrê. Ne arým me ibê Paur pytân mâ o mô. ⁸ Ne kam me kute kum axwe jarênh djwýnhmâ 'â karôn memâ kum, "Bênjadjwýr rax'ýr dja gar tèn kum arê", ane. Be, ga dja ga abej kukjan arým ama. Me ije me'ôjamâ axwe jarênh kôt dja ga ama. Nâm â Tetur Perimâ kum.

⁹ Nhy mebé idjaer kunî 'êx ne kum,

–Be, mrâmri ne kôt arê. Mrâmri ne kôt arê, ane.

¹⁰ Nhy bênjadjwýr Peri arým Paur'ýr akêx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarênhmâ akre nhy kam kum,

–Ga ne ga pyka jakam aje memâ axwe pân jarênhô aba nhy arým jakam ajâ amex krâptî apêx. Ba arým kôt aman akam ikînh ne arým aminêje amâ ikabên jarê.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarêmâ wabin 'ýr bôx. Ije Metindjwýnhmâ rax jarênh kadjy ne ba wabi nhy arým jakam akatibê 12bit apêx. Ga dja ga me kukja gê me arým kute ipumûnh kôt amâ, "Be, mrâmri ne akati kôt arê", ane. ¹² Ajbir ne ba bôx ne ije Metindjwýnh nhô kikretikam me'ômê aktâ

ikabêno aben japanh kêtukumrêx ne ije amijâ me krâptio ibikprôn nhô kêtukumrêx. Apýnh me bikprôn djâkam ije meo anhýr kêt ne krîraxkam ije meo anhýr kêtukumrêx. Nhy mebé idjaer rûnh akabem ýrja kôt kute imâ kator ne ipumûnh kêtukumrêx. Ije mebé bênjadjwýr kurêkôt me kute imâ kator ne ipumûnh kêtukumrêx.

¹³ Kam me kute ijarênhja kôt ga te aje mýj ijaxwe'ômâ akator ne marmâ. ¹⁴ Dja ba amâ amijarê ga imarkumrêx. Be, Jeju kôt ne ba amijo iba. Kôt ne ba me ikukâmâreô ba djwýnhmâ rax jarênhô iba, Metindjwýnhmâ rax jarênhô iba. Nhy mebé idjaer kwý 'êx ne ijâ abenmâ kum, "Metindjwýnh kupa'â ne amijo ba", ane. Nhy be, kati. Ba ne ba mrâmri tu amim Môjdjê kukràdjâ markumrêx ne tu amim Metindjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunî kabên markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kabên'â pi'ók no'ók kôt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrâmri dja Metindjwýnh akubyn me tyko tîn. Me axwe kêtjao tîn. Me axwejao tîn. Ja ne ba tu amim markumrêx. Be, me rûnh nhýr jadjwý ne me amim â maro ane. ¹⁶ Mrâmri ne me tyk kunî akubyn tînmâ. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijânô dja. Metindjwýnh kute imâ ijaxwe jarênh karôn ibu'â me kunîdjwý kute imâ ijaxwe jarênh karô amijânô idjâm râ'â: ne.

¹⁷ Be, amrêbê ne ba apýnh me ba djâkam ar iba nhy ijâ amex krâptî apêx. Ba kam akubyn inhô me wýnh'ýr bôx. Mebé idjaer'ýr bôx. Ibôx kêtri ne me bajtem me ô mýjja kêt kadjy imâ pi'ók kaprî ngâ ba arým o bôx ne memâ kungâ. Ne me kute ikadjy Metindjwýnhmâ mry bîn kadjy me 'ýr bôx. ¹⁸ Ne kam arým me ikukràdjâ kôt Metindjwýnhmâ amijo mex ne arým Metindjwýnh nhô kikretimâ wadjâ. Nhy mebé idjaer kwý arým pykabê Adjij kurûm bôx. Kikretikam bôx ne arým ipumû. Ipumû ba amijâ me krâptio ibikprôn kêt ne ije memâ me bênjadjwýr'ô kurê'uk kêt nhy me kam kangati kêtukumrêx.

¹⁹ Adjij kurûm me bôxwâ kute Metindjwýnh nhô kikretikam ipumûnhkôt ren awýr bôx. Ne ren me kute mýj ijaxwe'ô markôt ren amâ ijarê. ²⁰ Nâr gê akuka kôn nhô me ýrwâ'ô kute Djeruxarêkam ipumûnhkôt amâ ijarê. Mebé idjaer rûnh kute Djeruxarêkam ijaxwe jabej ikukjêrkôt gê me'ô kute ipumûnh jabej amâ ijarê. Me kute mýj ijaxwe'ômâ katorkôt amâ ijarê.

²¹ Ba amâ amijarê ga ama. Ba Djeruxarêkam me ipôkri idjâkam kâj bê memâ kum, "Ije mrâmri me tyk akubyn tîn jarênhô ibakôt ne gar akati jakam mýj ijaxwe'ô jabej ikukjêro nhý", ane. Djâm ori ije ja jarênhkam ijaxwe'ô? Kati. Tâm ne ja. Nâm â Paur Perimâ ane.

²² Nhyŷ Peri kute Paur kabẽn markam arŷm kadjy akati 'õdjwŷ jarẽ. Amrẽbẽ ne Peri Jeju'ã ujarẽnh ma. Nãŷ kadjy akati 'õ jarẽn memã kum,

—Dja krãkamgõnh nhõ bẽnjadjwŷr Rixi-janhan amrẽ tẽ. Ba kam arŷm prĩne ajã ujarẽnh ma, ane. ²³ Ne kam krãkamgõnh krãptĩ: kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwŷrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gẽ ta ar mrã. Gẽ õbikwa ta 'ŷr wangij ne o djuw mex. Nãŷ ã Peri anen kam mã tẽ.

²⁴⁻²⁵ Nhyŷ arŷm 'ã akati kwŷ apẽx nhyŷ Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibẽ Kruhire ne o bõx. Kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nhyŷ kam Paur'ŷr õ me ja jano nhyŷ me kum o bõx. Nhyŷ kam arkum ujarẽnhõ djan arkum,

—Metĩndjwŷnh ne arŷm mrãmri Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwŷrbẽ kumkati mẽ. Kubẽ ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrẽx nhyŷ Metĩndjwŷnh arŷm ar amã ajaxwe kêt jarẽ gar arŷm kum amexkumrẽx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metĩndjwŷnh ĩ me kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Kadjy amrẽ akati mõr rã'ã, ane.

Nãŷ prĩne ã kum 'ã ujarẽnhõ ane nhyŷ kabẽn pymaje Peri arŷm madjã kretin kum,

—Aj mã. Gẽ idjãpẽnh'õ kêt kam ba ajte amã arẽ. Ga ajte imã arẽ ba kuma, ane. ²⁶ Nãŷ anen õkre kadjwŷnhbẽ amim,

—Dja Paur imã pi'õk kaprĩ nhõr jabej ba arŷm kum inhire gẽ tẽ, ane. Ne kam pi'õk kaprĩ jabej aben tã amiwŷr Paur 'uw ne kum kabẽno krĩ.

²⁷ Paur mebẽ ijẽ djãkam nhŷ nhyŷ arŷm 'ã amex amãnhkrut apẽx. Nhyŷ arŷm Peri kato nhyŷ Poxu Pexu arŷm pãnh memã bẽnjadjwŷr rax. Peri kator kेत्री ne kute mebẽ idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebẽ ijẽ djãkam Paurmã irerkumrẽx nhyŷ wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bẽnjadjwŷr Pexumã amijarẽnh.

¹ Pexu pykabẽ Djudẽja'ŷr bõx ne kam krĩraxbẽ Xedjarekam bõx. Nhyŷ kam 'ã akatin akatin akati nhyŷ krĩraxbẽ Xedjare kurũm katon Djeruxarẽ'ŷr tẽ. Tẽ:n kam 'ŷr bõx. ² Nhyŷ kam me rũnh Pexumã Paur jarẽ. Me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr raxmẽ mebẽ idjaer nhõ me rũnh 'õdjwŷmẽ ne me kum arẽ ³ ne kum,

—Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrẽ Djeruxarẽmã Pauo bõx, ane. Me kute kum arẽnh kेत्री ne me abenmã kum,

—Gẽdja me amrẽ pry'ã Pauo mõ gwaj kubi, ane. ⁴⁻⁵ Nãŷ me rũnh ã Pexumã Paur jarẽnhõ ane nhyŷ kam memã kum,

—Kati, gẽ wãnh Xedjarekam me arek o nhŷ. Badjwŷ arŷm 'ŷr itẽm 'ŷr. Gẽ ar anhõ me rũnh'õ ar ikõt 'ŷr tẽn axwe'õ jabej

kukja gẽ kum amijarẽ gẽ kam kum axwe jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Nhyŷ me'ã akatibẽ 10 ne ajmã kute apẽx nhyŷ kam arŷm Xedjare'ŷr tẽm 'ŷr bõx. Nhyŷ akati nhyŷ arŷm tẽn memã axwe pãnh jarẽnh djãkam memã nhŷ. Ne arŷm Paur'ŷr õ me ja jano nhyŷ me o mõn 'ŷr o bõx. ⁷ O bõx nhyŷ arŷm Djeruxarẽ kurũm mebẽ idjaer kwŷ 'ŷr bõx ne Paurmã ipõk ne. Ne kam Pexumã Paur jarẽnhõ dja. Nãŷ me kum axwe krãptĩ: jarẽnhõ dja. Djãŷ axwe kryre ne arẽ? Kati, Axwe rũnh ne arẽ. Me kute axwekõt omũnh kêt ne tu arik kum axwe jarẽnhõ dja. Nhyŷ Pexu me kabẽn ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'õmã kate ne mar kêt kumrẽx.

⁸ Nhyŷ Paur aminẽje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebẽ idjaer kukràdjã 'õo ibikẽnh kêt ne Metĩndjwŷnh nhõ kikretio ibikẽnh kêt ne mebẽ bẽnjadjwŷr raxbẽ Xedja kurẽ kêt, ane. Xedja ne me bẽnjadjwŷr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹ Nhyŷ be, Pexu bit kute mebẽ idjaerjao kĩnhmã ne arŷm Paurmã kum,

—Djãŷ Djeruxarẽkam atẽm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabẽnkumrẽx jabej, ane.

¹⁰ Nhyŷ Paur kum,

—Kati. Bẽnjadjwŷr raxbẽ Xedja kabẽnkõt aje me axwe jabej me kukjẽr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mŷj kadjy dja ga Djeruxarẽmã ijo tẽ nhyŷ me ikukij? Ba ne ba mebẽ idjaer 'õo ibikẽnh kêt kumrẽx ga arŷm ama. ¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibi, ba ren aminẽje ikabẽn 'õ jarẽnh kêt ne. Nhyŷ be, me 'ẽx ne kute imã ijaxwe jarẽnh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bẽnjadjwŷr raxbẽ Xedja'ŷr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ. Nãŷ ã Paur kum ane.

¹² Nhyŷ kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabẽn nhyŷ me Pauo aben ma. Nhyŷ kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bẽnjadjwŷr raxbẽ Xedja'ŷr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ŷr atẽmkumrẽx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabẽn mar.

¹³ Nhyŷ 'ã akati kwŷ apẽx nhyŷ bẽnjadjwŷr raxbẽ Angripamẽ prõbẽ Berni ar krĩraxbẽ Xedjare'ŷr bõx. Ar kute Pexumã kabẽn mex jarẽnh kadjy ne ar bõx. ¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyŷ ar'ã akati kwŷ apẽxmã. Nhyŷ Pexu arŷm bẽnjadjwŷr raxmã Paur'ã ajarẽn kum,

—Peri mebẽ ijẽ djãkam me'õmã iren arŷm mã tẽ. ¹⁵ Ba krĩraxbẽ Djeruxarẽkam ar ibari nhyŷ mebẽ idjaer nhõ me rũnh arŷm imã Paur jarẽ. Me õ mebẽngẽtmẽ me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷrmẽ

imã arê ba arým kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarên abi”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. Nhyim me me kuka kõnh axwe jarênh kumrêx ba me me kuma. Nhyim kam me me imã amijã aprã ba me arým kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arým pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arým amrê Xedjare jakam bõx. Nhyim me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarênh djãkam bõx ne memã nhý. Ba kam Paur'ýr inhõ me ja jano nhyim me o bõx. ¹⁸ O bõx ba arík 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrêx”, ane. Nhyim me kwý kãjmã ku'ên kam 'ã imã kabên kajgobit jarênh ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarê. Nãm me Jeju tyk jarênh nhyim be, Paur ne Jeju tĩn jarê. Nãm me 'ã Paur'ã kabên kajgo jarênh ane. ²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabênkumrêx jabej”, ane.

²¹ Nhyim kam Paur imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabên jarê”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhý ba kam i arým Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhyim kum,

–Badjwý me'õja kabên ma, ane.

Nhyim kum,

–Gê akatimã ga kam arým kabên ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarênh.

²³ Nhyim arým ar'ã akati nhyim Angripamê Berni ar õ nèkrêxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarênh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmê krĩraxkam me rũnh ja arkõt wadjã. Nhyim Pexu arým Paur'ýr õ me ja jano nhyim me o bõx.

²⁴ Nhyim Pexu Angripamã kum,

–Bẽnjadjwýr raxbê Angripamê me akatãmjamê, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbê Djeruxarêkam mebê idjaer kunimê krĩrax jakamdjwý mebê idjaer kunimê ne me imã me'õja jarênh ku'ên kam kaj bê imã, “On abi. On abi”, anhyõro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'õmã ikator nhyim me kute pãnh bĩnmã te kukij nhyim axwe kêtê. Nhyim ta imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwýr raxbê Xedjamã ikabên jarê. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'ýr anorkumrêx. ²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bẽnjadjwýr raxmã Paur jaxwe'ã pi'õk no'õkmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bẽnjadjwýr rax Angripa, akumrêx ne ba

aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan ama ba arým 'ã pi'õk no'õk ne. ²⁷ Ba ren me'õ bê ijêja jano ne ren ije kõt axwe'ã pi'õk no'õk janor kêt ne ren Xedjamã kute ibêno ibikênh pyrãk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhyim kam Angripa arým Paurmã kum, –Ajrã. Aminêje akabên jarê, ane.

Nhyim memã aminhikra bẽn arým aminêje kum,

² –Bẽnjadjwýr rax Angripa, arým mebê idjaer ijã axwe krãptĩ janhõ ba kam aminêje amã ikabên jarê. Myt ja tãm kam aje ikabên mar prãm kam ne ba ikĩnhkumrêx. ³ Ga ne ga aje prĩne mebê idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjêrdjwý aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrêx. Dja ba amã amijã ajarê. Gop amijamãr 'ĩryn ikabênja kunĩ ma.

⁴ Be, inhõ pyka djwýnhkam, krĩraxbê Djeruxarêkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebê idjaer kunĩ ipumũ. ⁵ Me kute ipumũnhkõt ren ijã amã ajarê. Ba mebê pardjêu kukràdjã man kõt ar amijo iba. Mebê pardjêu ne me prĩne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kõt amijo ba mex. Prĩne kute kõt amijo ba mexo kute mebê idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kõt ne ba amijo iba. ⁶ Ne kam jakam arým akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhý. Be, Metĩndjwýnh me ikukãmãkjêãm kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djõ'ã apýnh tãmdjwý ba djãri kubê 12, apýnh me krãptĩ: ba djãri kubê 12. Apýnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammê akamatkammê mã Metĩndjwýnhmã amijarênhõ kumex. Ne mã kum ãpênhõ kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhõ akati bõx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekõt tu amim kamnhĩxkumrêx ne mã me kunimã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhyim kõt mebê idjaer kamingrãnyre imã ijaxwe jarê ga kam ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhý. ⁸ Be, djãm aje mekõt amim, “Metĩndjwýnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhyõr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhyõr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

–Be, badjwý amrêbê ne ba mekõt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabênbê idjãptãrkumrêx gê me i maro ba”, ane. ¹⁰ Ne kam kõt mrãmri Djeruxarêkam ã mebê idjãptãro ane. Ne me kadjj Metĩndjwýnh

mar djwĭnh nhō bĕnjadjwĭr ar kabĕnkōt me krāptĭbĕ ijĕ. Jeju nhō me jabĕ ijĕ. Nhyġ me kute me parmā ba mekōt memā kum, “Ajrā. Me abĭ”, ane. ¹¹ Ne mā me bikprōnh djā kunĭkōt meo ibikĕnho iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrĭn kanga jabej ne ba mā meo ibikĕnho iba. Meo ibikĕnho iba:n kam amū apĭnh krĭrax bajtem djāridjwĭ me'yr mrān bōx.

¹² Kamā ne ba krĭraxbĕ Tamagu'yr tĕ. 'Yr itĕm kĕtri ne me kadjy Metĭndjwĭnh mar djwĭnh nhō bĕnjadjwĭr ar me kadjy imā pi'ōk no'ōk ne. ¹³ Bĕnjadjwĭr rax Angripa, nā bām me'yr pi'ōk no'ōko tĕ: nhyġ arĭm ijā kākwa nhipōkri myt nhĭ. Nhyġ kākwa kurūm mĭjja jadjĕnh prĭne ikurwĭ ba arĭm omū. Adjĕnh tĭxo kute arngro jakrenh. Nhyġ ikōt me mōrdjwĭ mĭjja jadjĕnh me kurwĭ.

¹⁴ Bar ikunĭ pykabĕ irōrōk ne. Ba kam me'ō kabĕn ma. Nhyġ mebĕ idjaerkam ikabĕn djwĭnhkōt imā kabĕn ne imā, “Xaur, Xaur, mĭkam ne ga me kute amim imaro abikĕnh ar o aba? Nā gām aje ba mān ijo abikĕnho aba pyrāk. Ga ari aje ijo abikĕnho abakam te adjumar mex prāmje. Ga, mry kute jĕnh bjĕrja pumū. Me kute mĭjja djwa mexo mry kamjĭr nhyġ arĭm umaje prōt tĭxja pumū. Nhyġ kwĭ amakkre kĕtkam te amikamjĭr djā kanān arĭm tokry ne. Gadjwĭ dja ga ari ijo abikĕnho aban arĭm atokry: ne”, ane.

¹⁵ Ba kum, “Bĕnjadjwĭr mĭj me ajō ga ne ga imā akabĕn ne”? ane.

Nhyġ imā, “Ba ibĕ Jeju. Nā gām me kute amim imarjao abikĕnho aban aje ba mān ijo abikĕnh pyrāk. ¹⁶ Be, amibĕx ne kāmā dja. Ije ajā inhō āpĕnh djwĭnh mĕnh kadjy ne ba amā amijo amirĭt. Aje ajbir ipumūnh'ā dja ga memā ajarĕ. Dja ba ĭ mĭjja kwĭ nhipĕx ne kōt amā amijo amirĭt ga ipumū. Jadjwĭ dja ga 'ā memā ajarĕ. ¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmā ajanon mā me bajtembĕ apytā nhyġ me kute abĭn kĕt. Ne mebĕ idjaerdjwĭbĕ apytā nhyġ me kute abĭn kĕt.

¹⁸ Ga, me no mjōtkam kute mĭjja pumūnh kĕt ne arĭk ba punuja pumū. Nhyġ be, me no pōt ne me mĭjja kunĭ pumūn kam katāt ba. Ga aje, akamāt kō tykkam me kute mĭjja pumūnh kĕt ne ba punuja pumū. Nhyġ me memā mĭjja kurwĭ nhyġ me arĭm mĭjja kunĭ pumūn katāt ba.

Me bajtemdjwĭ ne me arĭk ar ban axwe. Dja ba memā ajano ga memā ikabĕn jarĕ. Memā arĕ nhyġ me arĭm tu amim imarkumrĕx ne arĭm katāt amijo ban axwe kĕt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tūm. Kubĕ dja ga Metĭndjwĭnh'yr meo akĕx nhyġ me arĭm tu amim imarkumrĕx. Nhyġ Metĭndjwĭnh arĭm me axwe maro aknon mekam ngryk kĕt. Mekam ngryk kĕt ne arĭm mekōt me umjuw. Ta kute

amimexo meo mexja kōt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrĕx nhyġ Metĭndjwĭnh arĭm me axwebĕ me utā. Ja kadjy dja ba me bajtemmā ajano.” Nām ā Jeju imā ane. Nām ā Paur Angripamā ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bĕnjadjwĭr raxbĕ Angripa, Jeju kute kākwa kurūm imā amijo amirĭtkam ne ije omūnhkam djām ijamakkre kĕt ne ije mar kĕt? Kati. Arĭm ne ba tu amim markumrĕx ne katāt kabĕn man kōt ar amijo iba. ²⁰ Kam ne ba krĭraxbĕ Tamagu kumrĕxkam memā 'ā ajarĕ. Ne kam Djeruxarĕmĕ pykabĕ Djudĕja kunĭkōt memā 'ā ajarĕ. Ne kam apĭnh me bajtem ba djākam memā 'ā ajarĕ. Ne memā kum, “Dja gar amikam akapĭren wānh ajaxwemā anhiren Metĭndjwĭnh'yr amijo akĕx. Ne kabĕn man kōt ar amijo aba gĕ me ar apumūn arĭm amim, 'Be, mrāmri ne ar kute Metĭndjwĭnh'yr amijo akĕxkumrĕx', ane. Gĕ me ar apumūn ā amim ane”, ane.

²¹ Amrĕbĕ ije memā ja jarĕnho ibakam ne me arĭm ijo tĭm, mebĕ idjaer ne me Metĭndjwĭnh nhō kikretikam ijo tĭm ne ipa 'amĭn bit kute ibĭnmā. ²²⁻²³ Nhyġ Metĭndjwĭnh mā: mebĕ ipytā ba memā idjujarĕnho itĕm rā'ān arĭm myt ja'yr bōx. Nā bām me katāmmĕ me rūnhmā 'ā idjujarĕnho itĕm rā'ā ne. Mōjdjĕmĕ Metĭndjwĭnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwĭnh ar amrĕbĕ me bakukāmāremā kum, “Dja me banhō Bĕnjadjwĭrbĕ kumkatĭbĕ Kritu tokryn tyn akubyn tĭn ne. Akubyn tĭno me bamā wa. Ne kam kāj bĕ mebĕ idjaerġ amijarĕ. Ne aje me bajtemmā amijarĕ. Ne memā kum, 'Ga, ityk ne akubyn itĭnja pumū. Dja ga me tu amim imarkumrĕx ne arĭm ikōt atyk nihjukri akubyn atĭn', ane. Nām ā memā anhĭro ba. Kabĕn ja ne kute memā pry kurwĭ djā pyrāk. Kōt ne me katāt amijo ban tĭnkumrĕx.” Nām ā Mōjdjĕr ar me bakukāmāremā ane. Me kabĕn jabit ne ba memā arĕnho iba.

Nām ā Paur Angripamā ane. ²⁴ Nām kum ja jarĕnho dja nhyġ Pexu tu o kapĕr tan kāj bĕ kum,

—Paur, nā gām ajbā. Aje pi'ōknhidji jarĕnh krāptĭkam ne ga ajbā, ane.

²⁵ Nhyġ kum,

—Bĕnjadjwĭr Pexu, kati. Ibibānh kĕt. Mrāmri ne ba katāt ikabĕn jarĕnhkumrĕx ne ibĕno ibikĕnh kĕt. ²⁶ Bĕnjadjwĭr raxbĕ Angripa kute imarkumrĕx. Kam ne ije amipudjur kĕt ne tu aminĕje kum ikabĕn jarĕnhkumrĕx. Djām me kute mĭjjaao bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷ Nām me tu irāri o ba nhyġ me kunĭ kute omūnh ne mar. Kam Angripadjwĭ arĭm prĭne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nām anen arĭm Angripa'yr akĕx ne kum,

—Bĕnjadjwĭr rax Angripa, djām ga ne ga arĭm Metĭndjwĭnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwĭnh'ā amim, “Mrāmri Metĭndjwĭnh kōt

me kabênkumrêx"? ane. Arým ba ama. Mrâmri ne ga ā amim ane. Nām ā Paur kum ane.

²⁸ Nhyam Angripa kum,
—Aje Kritu'yr ijo akêx'yr, ane.

²⁹ Nhyam Paur kum,
—Ga ren 'yr amijo akêx'yr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrêx ba ren kam ikînhkumrêx. Me kunî kute jakam imaro ýrdjwý ren ikudjwa tu amim markumrêx ba ren mekam ikînhkumrêx. Jao ne ba Met'indjwýnhmā a'uw. Nhyam ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikînh kêt.

³⁰ Nām Paur ā Angripamā ane. Nhyam kam bēnjadwýr rax Angripamē bēnjadwýr Pexumē Bernimē ar ja nhikō'ā me ýrjamē arým kajmā dja. ³¹ Kajmā djan kubē akêx ne mōn kākā o aben maro djan abenmā kum,
—Ne ren axwe gwaj ren kubī nār kubē ijē. Nhyam be, katī. Axwe kêtumrêx, ane.

³² Nhyam kam Angripa Pexumā kum,
—Ren kute amā arēnh kêt ne ren kute amā, “Ba gop bēnjadwýr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, anhýr kêt, gwaj ren arým kum banhire nhyam ren ta mekōt ar ba, ane.

27

Me kute krīraxbē Rōmamā Pauro mōr.

¹ Nhyam kam bēnjadwýr ar memā kum,
—Me on ngōkōt pykabē Itarij'yr mebé ijējao mō, ane. Ne kam arým krākamngōnho ba djwýnh nhidjibē Jurmā Paur ar arē. Paurmē mebé ijē kwýmē ne meo ba djwýnhmā arē. Kum arē nhyam arým kute pykabē Itarij'yr meo mōrmā. Jurbē ne bēnjadwýr raxbē Xedja nhō krākamngōnh krāptī: kubē 100 nhō bēnjadwýr ō. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekōt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'yr imōrmān kam krīraxbē Amitukam me ja nhō kāraxmā wadjān arým inox ne. Pykabē Adjij'ānh ne me kute kāraxo mōrmā. Me'ō nhidjibē Arxaku ne me ikōt tē. Pykabē Matenikam krīraxbē Texarōnikakam ne abatānh dja.

³ Ba me kāraxkam mō: nhyam me ijā akati. Ba me kam krīraxbē Xidō'ā kārax nhō. Nhyam Jur kum Paur kaprīn kum,

—Ajrā. Anhōbikwa'yr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyam ar'yr wabin ar ikō'ā nhý:n kam ajte akubyn kāraxmā wadjā. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibē Xipre tekre'ānh mō, kōk me ikutā ābērkam. ⁵ Ne kam pykabē Xirxij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne pykabē Papirij'ānh mō:n kam amipānh kumē. Ne kam arým pykabē Rixijkam krīraxbē Mire'yr bōx ne kam kārax nhō.

⁶ Nhyam kam krākamngōnh kubē 100 nhō bēnjadwýr arým kārax 'ōdjwýmā kato. Nām krīraxbē Arexākam me ja nhō kāraxmā kato. Kā wākam ne me kute pykabē Itarij'yr

mōrmā. Nhyam kam me ijo tē ba me kà wāmā wadjā. ⁷ Ne kam inox ne mō. Ne iprī'ā mō: nhyam arým me ijā akati kwý apêx. Ba me kam krīraxbē Nidju tēpo mō. Nhyam kōk djābēr tý:x me ibē aptā ba me kam aparmā apēxtibē Kreta'yr mō. Mō:n kam Kretakam krānh krā'yrbē Xamona'ānh mō. ⁸ Ne kam iprī'ā mō:n kam arým amipānh Xamona mē. Ne kam kārax nhikwā djā nhidjibē Kā jarij djā mexte'yr bōx ne 'ā kārax nhō. Krīraxbē Raxêr kuri ne nō.

⁹ Nhyam kam me ijā akati krāptī apêx. Nhyam Paur amim,

—E kum, arým ne ba me amikrā nhyam arým na 'ityx'yr. Na 'ityx'ā mytyrwý bōx 'yr. Be, arým me kute amijajbur'ā akati apêx. Me ibē idjaer kute Met'indjwýnhmā amijajbur djā nhō akatija apêxkam na 'ityx kumex. Arým na 'ityx kumexkam ne ba me imā imōr pyma:, ngō raxbē pyka kêtum me imōrja pyma:, ane. Ne kam memā kum,

¹⁰ —Ikabēn dja gar ama. Dja gwaj ngō raxbē pyka kêtum mō nhyam na arým gwaj bajo ajkē. Ne arým kākam me jēnhmē kāraxo bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukām kuma. Nām ā Paur memā ane.

¹¹ Nhyam krākamngōnh nhō bēnjadwýrja Paur kōt kabēn djir kêt. Nām kào akêx djwýnhmē ō kārax djwýnh kōt kabēn dji. ¹² Ne kam me kute na 'ityx apêx jamārbē kārax nhikwā djā punure. Nhyam me bēn 'atom ne abenmā kum,

—Gwaj on banox ne amū krīraxbē Penixij'yr babōxmā. Ne kam kam na 'ityx apêx kam ama, ane. Be, apēxtibē Kreta tām kam ne krīraxbē Penixij. Penixijkam kà nhikwā djākam dja aparmā kōk 'ityx wabē nār kajmā wabē nhyam bu'ā akāx kōkbē aptā nhyam kārax nōr mex ne.

Kōk tý:x kute tu kārax rēnho mōr.

¹³ Nām me bēn 'atom nhyam kōkdjwý arým aparmā kajbē wabē. Nhyam me arým abenmā kum,

—Aje. Jakam arým 'yr me banox kadjy mexkumrêx, ane. Ne kam arým djudjédjēti'ā kēn 'āprejao wabin kāraxkam kudji. Ba me kam mō. Apēxtibē Kreta 'ānh mō. ¹⁴ Nhyam kajbē 'ātūm nhyam kōk arým ābēr týx ne. Kōk djābēr týx jamā ne me kam Juraku jarē. ¹⁵ Nhyam arým kōk djābēr tý:x ne tu kārax rēnho mō. Rēnho mō: ba me kam arým tu kum inhire nhyam kōk arek o mō.

¹⁶⁻¹⁷ Nhyam kam kà arým kōk djābēr kōt apēxti nhidjibē Kraōdja tekre'ānh mō. Amrēbē ne ba me kārax katē'ā kà ngrire nhōn o mō. Ne kam arým jakam idjāpēnh rax ne kà ngrire wabin kāraxkam kudji. Nhyam kam me djudjédjētio ibūmkōt kārax'ā kajngāro tē. Ngō tý:x kute kārax ka'ēk kêt kadjy ne me 'ā kajngār. Kōknhōkà raxkam ne ba me mō. Kōknhōkà raxkam ne me par

kwŷ pumjuw nhyŋ ku'ê tŷm. Nhyŋ me apŷnh pĭo krābê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pĭ'ā apŷnh kubêkāti janhô. Kôk kute o môr tŷx kadjy ne me 'ā anhô. Ba me mō: nhyŋ kôk me ijo môr tŷ:x ne. Nhyŋ kute arerek'ô'ā kàrax mēnh karō ne me arŷm par'ā wabin kubêkātīmē kukrādja kunĭ bôn arŷm o ruwn kudjin kam nhŷ. Nhyŋ kôk arek kàraxo mō. Nhyŋ arŷm kà kajgon prĭ'ā mō. Arerek wā nhidjibê ne Xixi.

¹⁸ Nhyŋ kôk djābêr tŷ:x ne me ijo abêr tŷ:x. Nhyŋ kàrax amĭjadjwŷr tŷxo mōrri: nhyŋ 'ā akati. Nhyŋ me kàrax kajkritmā arŷm ngōnhmā kākam me jēnh kwŷ rē. ¹⁹ Nhyŋ kam arŷm me inox'ā akatibê 3 apêx ba me arŷm ngōnhmā kàraxkam apŷnh kukrādja kwŷ rē. ²⁰ Ne kam mō: nhyŋ arngromē kanhêti amirĭt kêt'ā arŷm akati krāptĭ apêx. Nhyŋ kôk 'itŷ:x me ijo môr tŷx rā'ā ne. Ba me te: amĭpytār djā'ō jabej ar irĭt ne arŷm idjumar punure ne.

²¹ Ne mōn arŷm inhō kwŷ krēn kêt 'ātŷm ne. Nhyŋ kam Paur kākam me āpēnh'ŷr tēn arŷm me ipōkri djan memā kum,

—Ē, ba ar amā arê gar ama. Nā gām ren ar amŷja'ā ikôt akabēn dji gwaj ren apēxtibê Kreta'ānh arek wajēt. Ne ren kam badjumar mex nhyŋ ren mŷja'ō biknor kêt. ²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atŷx. Dja te kàrax wadjā nhyŋ ngō kute gwaj bajōnh bĭn prām kêtumrêx.

²³ Be, akamātkam Metĭndjwŷnh kadjy mrānh djwŷnh'ō iwŷr bōx ne ikuri dja. Metĭndjwŷnh ta ne mā ijo ba, ba kum idjāpēnh ar iba. ²⁴ Kadjy mrānh djwŷnhja ne imā, “Paur, on atĭn prām kêt. Dja ga bēnjadjwŷr raxbê Xedja kabem adjām kumrêx. Nhyŋ aro'ā me mōrwā ne Metĭndjwŷnh arŷm akôt me kunĭ dja. Akôt dja me tyk kêtumrêx”, ane.

²⁵ Be, ā kute imā anhyŷrkam dja gar adjumar mex. Mrāmri dja amĭkabēn kôt ngōbê gwaj bapytār kumrêx. Metĭndjwŷnh kute gwaj bapytārja ne ba tu amim kamnhĭxkumrêx. ²⁶ Nhyŋ kam mrāmri kôk 'itŷx dja apēxti'ō'ā gwaj bamēnhkumrêx. Kàraxmē ro'ā gwaj bamēnhkumrêx, ane.

Kàrax bika'êk'ā ujarēnh.

²⁷ Nhyŋ kam arŷm me inox'ā akatibê 14 apêx nhyŋ akamātkam ngō raxbê pyka kêt nhidjibê Angrĭkukam kôk 'itŷx ari: kàraxo ba. Nhyŋ akamāt kô ipōkri kākam me āpēnh abenmā kum,

—Ē, kute akāx'ŷr kà arŷm mōr pyrāk, ane. ²⁸ Ne kam koror jabej ngō'ā kadjāt 'ā tu jakre nhyŋ 'ā djudjēdjēbê 30 metu apêx. Nhyŋ me kam amak ngiren ajte 'ā kadjāt jakre. Nhyŋ arŷm kajbê krān 'ā 27 metu apêx.

²⁹ Nhyŋ kàrax kēn'ā bika'êk karō me arŷm ngōnhmā djudjēdjēti mē. Djudjēdjēti'ā kēn 'āpreja mēn ajte ja mēn ajte ja mēn ajte ja

mē. Nhyŋ kēn arŷm akubyn kàrax pynē. Nhyŋ me'ā akatio wajēt ne arŷm axwe umar. ³⁰ Nhyŋ kam kàraxkam me āpēnh bit kute mebê amĭpdjur ne amĭjā maje kàrax kurŷm katormā. Nām me 'êx ne memā kum,

—Ba me kà ngrirekam djudjēdjēti'ā kēn 'āpreja'ō nhŷr ne o ikaton kà krwŷt'ānh kumē gē akubyn kà krwŷt pynē, ane. Ne kam djudjēdjēti'ā kà ngrire o ruwn bit ngōnhmā mēnhmā. ³¹ Nhyŋ Paur arŷm me krākamngōnhmē mebê 100 nhō bēnjadjwŷr'ŷr tēn memā kum,

—Dja me wā mōn arŷm utār djā kêt ne me gadjwŷ apytār djā kêt, ane. ³² Nhyŋ me krākamngōnh arŷm 'ŷr mōn 'ā djudjēdjēti kunĭ jakā. Nhyŋ arŷm kà ngrire mebê ngōnhmā nox ne akuno.

³³ Nhyŋ arŷm akati tē nhyŋ Paur arŷm memā arēn memā kum,

—Nā gām ar kôk apêxkam amakbê amĭjajbu nhyŋ arŷm ar ajā pi'ōk kamrêk amānhkrut apêx. ³⁴ Ar atŷx kadjy gop on ar anhô kwŷ krē. Ngō kute ar apar prām kêtumrêx.

³⁵ Nām ā memā anen arŷm djwŷ'ō by. Ne me kunĭ nhĭpōkri Metĭndjwŷnhmā amĭkĭnh jarēn kokĭj ne arŷm krēmo krax ne. ³⁶ Nhyŋ kam me kunĭ akubyn kĭnh ne adjwŷnhdjwŷ ō kwŷ krēno kumex. ³⁷ Kàraxkam me ikunĭ ne me ikrāptĭ. Me kute me ijā akrebê 276. ³⁸ Nhyŋ me ō kwŷ krēn arŷm ajne. Ne kam kàrax kajkritmā ngōnhmā jēnh rē. Atemā bāyogo 'yo jēnh rē.

³⁹ Nhyŋ arŷm akati. Nhyŋ me arŷm pyka pumŷ. Nhyŋ me'ō kute amrēbê pyka pumŷnh kêtumrêx. Nhyŋ wānh pyka kute aktā ngō nhĭjēkam ngō binhĭkrēnhja. Nhyŋ me arŷm amŷbŷm kàrax kadjy omŷ. Ne kam abenmā kum,

—E kum, gwaj 'ŷr kam mān kàraxo wadjā gē umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arŷm kēn kunĭ'ā djudjēdjēti 'āpre bôn tu kum ire. Ne kà katē pynēnh djā'ā djudjēdjē 'āpre bō. Ne kam kà krwŷt'ānh par'ā kubêkātio wabin 'ā kunhō, kôk kute kàraxo mōr tŷx kadjy. Ne arŷm akāx'ŷr kàrax krāo akē ne. ⁴¹ Nhyŋ kam kàrax arŷm ngō kute aben mok djā'ŷr bōx. Kam ne koror. Ne mōn 'ā nōn arŷm 'ā nōr tŷx mex ne. Nhyŋ ngō djākā 'itŷ:x arŷm kàrax katē titik ne ka'êko mō.

⁴² Nhyŋ krākamngōnh ar abenmā kum, —Mebê ijē tŷm nox ne akāxmā rēr ne atŷxā ābir ne mā prôt kētri gwaj me kupa, ane. ⁴³ Nhyŋ krākamngōnh nhō bēnjadjwŷr Paur'ā maje akubyn me unēn memā kum,

—Kwārĭk wānh. Gē me rērja kumrêx tu nox ne rēn akāx'ā wabi. ⁴⁴ Gē me rēr kêt pĭponh jamŷ nār ngō kute kà ka'êk jamŷn 'ā mekôt rē, ane. Ba me kam ikunĭ arŷm inox ne. Ne kam ikunĭ arŷm akāx'ā wabi.

28

Apêxtibê Matâkam ar ba.

¹ Ba me arým wabi nhyh me bajtem apêxtikam ar baja me imâ,

–Apêxti ja nhidjibê ne Matâ, ane. Ba me kam kuma. ² Nhyh kam namê krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikaprikumrêx. Ne kam arým me imâ kuton me imâ kabên mestire.

³ Nhyh Paur arým pî ngrâ kwý karwân kuwykam adjuw. Nhyh kangâ djâkrê kuwy pymaje pî ngrâ kurûm katon arým Paur nhikra nhân 'â wajêt. ⁴ Nhyh me arým ikra'â kangâ jêtkôt omûn abenmâ kum,

–Be, tâmwâbê ne me par djwýnh'ô. Jakam dja ty. Ngô ne kute bîn kêt nhyh be, kangâ dja kubî. Axwe pân h dja ty, ane. ⁵ Nhyh kangâ ikra'â wajêt nhyh tu kum ikra wabê nhyh arým kuwykam tým. Nhyh kam tokry kêt ne. ⁶ Nhyh me te Paur nhigot jabej. Nâr, me aêrbê tyk ne tým karō te 'â ajkam ama. Te kam ama:n omûnho kumex. Omûnh 'âtûm nhyh ajmâ kute kêtukumrêx. Nhyh kam me atemâ kabên djîn abenmâ kum,

–Be, kubê ne metindjwýnh'ô, ane.

⁷ Apêxti tâmkam bēnjadjwýr nhidjibê Pubriju. Ô pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imâ,

–Inhô kikekram dja gar nhý, ane. Bar kam 'ýr mōn kam nhý nhyh arým me ijo djuw mex mexkumrêx. Ba me kam kam inhýr'â akati amânhrkut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhyh kam Pubriju bâm kute ir djwýnhja kâ kangron iku:w. Nhyh Paur arým 'ýr wadjân Metindjwýnhmâ o a'uw ne krâ'â ikra djîn arým o mex ne. ⁹ Nâm Paur â o ane nhyh kam apêxtikam me punu kunî 'ýr bōx nhyh arým me o mex ne. ¹⁰ Nhyh kam me me imâ mýjja kumex ngâ. Ba me kam arým inoxmâ. Nhyh me arým apýnh me imâ mýjja kînh djâri kâraxkam kumex ne.

Krîraxbê Rôma'ýr mōm bōx.

¹¹ Me inox kêtri ne apêxtikam me ijâ mytrywýbê amânhrkut ne ikjêkêt apêx. Ba me arým inox ne. Krîraxbê Arexâkam me ô kâraxkam inox ne. Nâm me amrêbê amex jamârbê apêxti'ânh kâraxja nhô. Kârax krwýt'â ne me karō amânhrkut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyh ja nhidjibê Pôr.

¹² Ba me inox ne mōn kam krîraxbê Xiraku'ânh kârax nhô. Nhyh me ijâ akati amânhrkut ne ikjêkêt apêx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ânh mō:n kam krîraxbê Reguju'ýr bōx. Ne kam me aâ'â mō: nhyh me ijâ akati. Nhyh kam kâjmâ kōk wabê ba me ajte akatikam krîraxbê Poteroj'ýr bōx ne 'ânh kâ nhô.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwý jabej ne memâ ikato. Nhyh me ar imâ,

–Dja gar inhûrkwâkam nhý, ane. Bar kam nhý. Nhyh ar ijâ akatibê 7 apêx. Bar kam itekôt krîraxbê Rôma'ýr mō.

¹⁵ Nhyh kam me amû krîraxbê Rômakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymâ ar ijarê. Nhyh me arým ar ikutâ mō, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ânh djwý jamýnh djâmê me ô djâbê 3mê kam bōx. Bar kam me'ýr bōx. Nhyh kam Paur me omûn arým Metindjwýnhmâ amikînh jarên akubyn týx ne.

¹⁶ Ba me kam mō:n arým krîraxbê Rôma'ýr bōx. Nhyh kam krâkamngōnh krâpti: kubê 100 nhô bēnjadjwýrja mebê ijê tûmo bōx. Me nêje ku'ê djwýnh nhô bēnjadjwýrmâ mebê ijê tûm kunô bōx. Nhyh arým mebê ijê djâkam mebê ijê. Nhyh be, me Paurmâ kum,

–Ga dja ga anhô kikekram nhý. Krâkamngōnh pydjibit dja anêje nhý, ane. Nhyh kam me'ô nhûrkwâ purokam nhý.

Kute Rômakam mebê idjaermâ amijarênh.

¹⁷ Nhyh kam arým Paur'â akatin akatin akati nhyh arým amiwýr mebê idjaer rûnh 'uw nhyh me 'ýr bōx ne arým 'â akuprô. Nhyh kam memâ kum,

–Akmerer ar, djâm me babê idjaerkam ne ijaxwe'ô? Nâr djâ ne ba me bakukâmâkjê kukràdjâ'ôo ajkê? Arkati. Ijaxwe kêt nhyh Djeruxarêkam me arým ibê ijên krîraxbê Rômakam me jamâ ikanga. ¹⁸ Nhyh me prîne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyh bēnjadjwýr ar ijâ abenmâ kum, “Ren bîn kadjy axwekumrêx gwaj ren arým kubî. Nhyh be, kati. Axwe kêtukumrêx”, ane. Ne bit kute imâ ikra karo ba itēmmâ.

¹⁹⁻²⁰ Nhyh mebê idjaer mâ kabêno bēnjadjwýr ar apa. Ba kam aminêje arkom, “Ba gop bēnjadjwýr raxbê Xedjamâ aminêje ikabên jarê”, ane. Nhyh ar arým amrê 'ýr ijano ba tēn bōx. Dja ba aminêje Xedjamâ ikabên jarê. Djâm ije kum inhô me wýnhbê idjaer jaxwe'ô jarēnhmâ? Arkati. Imâ inhô me wýnh jabêkam ne ba amiwýr ar ajuw. Ije ar apumûnh ne ar amâ ikabēnmâ ne ba amiwýr ar ajuw. Ê, ba ar amâ arê gar ama. Dja Metindjwýnh akubyn me tyko tîn. Mebê idjaer ne me tu amiwýr me akubyn tîn kamnhîxkumrêx. Badjwý ne ba tu amiwýr kamnhîxkumrêx. Ije amiwýr kamnhîxkam ne me arým kâxirâx jao idjuwpre. Nâm â Paur memâ ane.

²¹ Nhyh kam me kum,

–Pykabê Djudêjakam ne me nînh ar imâ ajâ pí'ók no'ók kêt. Nhyh mebê idjaer'ô nînh bōx ne kute ajâ mýjja'ô jarēnh kêt. ²² Be, pyka kunîkôt me kute me kukràdjâja japyro ba. Jabit ne bar kuma. Nhyh be, ar ba ne bar ije 'â adjujarēnh mar prâm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'ô jarê. Nhyh kam me kute kum akati jarēnh bōx nhyh me krâpti Paur nhûrkwâmâ

wadjà. Nhyam kam kryràam memã ujarēnhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ajarē. Nãm memã Mõjdjê kukràdjà jarēn Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kabēn jarē. Ne me kabēn kõt memã kum,

—Ga, pi'ók kõt Jejubê me banhõ Bēnjadjwýrbê kumkatija pumũ. Kubê Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nãm ã memã anhýro nhý.

²⁴ Nhyam me kwý tu amim kabēn markumrēx. Nhyam me kwý amim kabēn mar kêt. ²⁵ Ne arým kabēno aben japanho kumex ne arým ajmã. Nhyam me bimành kētri Paur memã kum,

—Idjaij ne amrēbê: Metĩndjwýnh Karõ kukwakam me akwý'ã kabēn jarē. Mrãmri ne arēnhkumrēx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'ýr tēn memã ikabēn jarēn memã kum,

'Dja ga me maro aku'ê kajgon mar kêt ne, kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrēx kêt.' Mýkam?

²⁷ Bir, arým ne ga me adjumar djàkam ajamakre kêt ne ajamakre jadu ne tu ano ngõr. Nã gãm me arík ã ibê amijo abao ane. Mýkam?

Bir, aje anoo omũnh kētmã ne aje ajamako mar kētmã ne aje ikukràdjà'ã mýjja kute amijakreja adjumar djàkam mar kētmã ne aje iwýr amijo akēx ba ije me ajo mex kētmã. Nã gãm me ibê ã ajamakre kētmē ano kēto ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij ane. Nhyam me bakukãmãre aben djõ'ã arēnho mõ. Arēnho mõr tãmtã arým me awýr o bõx. Tũ:mrãm ga me akamĩngrãnyre ã ikabēn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabēn mar kajgokam dja Metĩndjwýnh arým me bajtemmã ijano. Dja ba memã Metĩndjwýnh kute me utàr'ã ajarē nhyam me arým tu amim markumrēx nhyam kam arým me axwebê me utã. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebê idjaermã arēnh pa nhyam me arým mã kubê mõ. Ne aktã kabēno aben japanho mõ.

³⁰ Nhyam kam Paur ta aminhürkwākam arek krĩ nhyam 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta õ pi'ók kaprĩõ õ kikre djwýnhmã ũrkwãõ pãnh. Nãm ũrkwākam nhý nhyam me mã 'ýr ban bõx nhyam mã kam me kunĩõ djuw mex.

³¹ Ne kàj bê Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã memã ujarēnho krĩ. Ne mã memã Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu'ã kukràdjà jarēnho krĩ. Nãm kum me uma kêt ne ã memã arēnho ane. Nhyam me'õ kubê àptàr kētkumrēx. Tãm ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne krîraxbé Rômakam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm krîraxbé Rôma'yr tèm kutã memã pi'òk no'òk ne. Nãm 'yr tèm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'yr tẽmmã krà ne kam amikukãm memã pi'òk no'òk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam òkre kadjwũnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anh'yr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nãr, pyka kunĩkõt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtumrẽx. Nhy m be Metĩndjwũnh ukapri'kõt ar'ym me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurẽ rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me baw'yr me utãr djwũnh jano. Nhy m kam me kunĩ, mebê idjaer, nãr kon pyka kunĩkõt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhy m Metĩndjwũnh ar'ym meo kra ne meo t'yx, axwebê meo t'yx nhy m me ar'ym katãt ar amijo ba. Nhy m Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'õ kam dja ajte mebê idjaero t'yx nhy m me ar'ym 'yr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpẽnh. Ta ne amiw'yr ijuw ne ar'ym mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban ar'ym ijano ba ar'ym Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho iba. ² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum,

“Dja Metĩndjwũnh ĩ memã ujarẽnh ny jarẽ.” Nãm me ã Metĩndjwũnh nhõ pi'òkkam memã ane. ³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjw'rbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ĩ ne mã kurũm kato. Nã kurũm katon ar'ym kõt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjw'yr. ⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhy m kam Metĩndjwũnh Karõ ar'ym memã t'yx jadjã nhy m me ar'ym t'yx. T'yx ne ar'ym memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anh'yro ba. ⁵ Ta ne tu kum ikapri'ĩ ijano ba ar'ym memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gẽdja ap'ỹnh me ba djã kunĩkõt me idjujarẽnh man ar'ym tu amim Jeju markumrẽx ne ar'ym katãt kabẽn man kõt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã

idjujarẽnh ar iba. ⁶ Ga, ar gadjw'yr Jeju Kritu kute amiw'yr ar ajw'yr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbé Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy ar'ym amiw'yr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'òk no'òkjakam ikabẽn jarẽ.

Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akapri'. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjw'yr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akapri'ĩ * ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãmã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Ap'ỹnh me ba djã kunĩkõt ne me ar ajã abenmã kum,

—On'j, Krîraxbé Rômakam me ar'ym tu amim Jeju markumrẽx, anh'yro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwũnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjã'w'yr kunĩkõt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar aw'yr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam krîraxbé Rômakam ar'yr tẽn ar'yr bõx, idjumar mex ne ar'yr bõx. Ga mrãmri aje ar'yr ibõx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'yr ibõxkumrẽx. Nã bãm ã kum amijo idjã'w'yro ane. Mrãmri ne ba ar aw'yr ikrã ne. Djã nã bãm ar amã ijẽx? Metĩndjwũnh ta ne kute ar amã ijẽx kêt'kõt kute imar. Djãm kum idjãpẽnh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarẽnh ny ne ba kãj bẽ memã arẽnhõ ibakumrẽx. Kam ne ba mrãmri ar amã arẽnhkumrẽx.

¹¹ M'ykam ne ba ã kum idjã'w'yro ane? Bir, ije ar apumũnh prãm'kam. Dja ba ar akam bõx ne Metĩndjwũnh kadjy ar'ym ar amã adjãpẽnh djã'õ'ã karõ. Metĩndjwũnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar ar'ym maro aban ar'ym Jejukõt ar amijo aba. Kõt ar amijo aban ar'ym 'ã angrã t'yx ne 'ã adjukanga kêtumrẽx. ¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrẽx'ã aben pumũn ar'ym aben man kam tu amim Jeju mar t'yx:kumrẽx ne bakĩnhkumrẽx.

¹³ Bir, ar aw'yr itẽmmã ne ba mã amim 'ã karõ krãptĩ nhy m ap'ỹnh m'j'ija mã ibê aptã. Ar aje imar kêt karõ ne ba ar mã ja jarẽ. Imã ar aw'yr ibõx prãm. Ga, me kute bãygogo djẽo baja pumũ. Ar'ym me kute ê parkam kĩnhkumrẽx. Badjw'yr dja ba ar akam bõx ne Jeju'yr me kw'yo akẽx nhy m me ar'ym tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ba kam ar'ym ikĩnhkumrẽx. Ije me akam Jeju'yr meo akẽx prãm kute mrãmri ne ba ije pyka 'òkamdjw'yr ar'ym 'yr meo akẽxja pyrãk. Kute ar'ym ije amũ me bajtem 'õdjw'ykam 'yr meo akẽx pyrãk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêtõ me bajtemõ iba. Ba

* ¹⁷ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakapri'ĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtãm. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakapri'ĩ.

ne ba ije Metîndjwýnh'ýr me bajtemo akêx prâmkumrêx.

¹⁴ Jeju imâ me kunî'â karôkôt ne ba ije me kunîmâ 'â ujarênh ny jarênh prâm. Me krôr tûmbê kregujamê me krôr nyjamâ ije arênh prâm. Ne me krâ mexmê me krâ mex kêtâmâ ije arênh prâm. Ije Jeju'ýr meo akêx kadjy ne ba ije memâ arênh prâm. ¹⁵ Kam krîraxbé Rômakam me gadjwýmâ ije Kritu'â ujarênh ny jarênh prâmkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djâm ije Kritu'â ujarênh ny jarênhbê ipijâm? Kati. Ba arênhkumrêx nhyim me arým kwý î pýnhkôt tu amim markumrêx nhyim kam Metîndjwýnh arým me utâ. Týxkôt me utâ. Mebê idjaer kumrêx ne me utâ. Ne kam me bajtembê kregujadjwý me utâ. Kam ne ba ije arênhbê ipijâm kêtumrêx.

¹⁷ Ujarênh nykam ne Metîndjwýnh kute memâ axwe kêt jarênhjao amirît gwaj arým kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhyim arým memâ axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba râ'â: ne. Me bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ arê. Amrêbê: me bakukâmâre memâ kum,

"Metîndjwýnh kute memâ axwe kêt jarênh nhyim me arým kum mexja dja me tu amikajmâ'â markumrêx ne arým tîn ne ar ba", ane.

Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ ja jarê nhyim me arým 'â pi'ók no'ók ne. Kam mrâmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým memâ axwe kêt jarênhkumrêx nhyim me arým kum mexkumrêx ne. Nâm â meo ane ba kam krîraxbé Rômakam ar aje amim Jeju marjamâ arê.

Paur kute memâ Metîndjwýnh mekam ngyrkjarênh ne ja.

¹⁸ Nhyim be, atemâ mýjja ne Metîndjwýnh kute me axwemâ o amirît. Amingryk ne memâ o amirît. Me kute Metîndjwýnh mar prâm kêt ne axweja kunîkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katâtwa mar prâm kêt, anhýro bajamâ ne mekam ngyrko amirît ne. ¹⁹⁻²⁰ Godja me kwý amim,

—Mýkam ne Metîndjwýnh ikam ngyrk ne? Djâm arým imâ amijo amirît ba kuma? Kati. Ta kute imâ amijo amirît kêt kam ne tu ikam ngyrk ne, ane. Djâm mrâmri ne me kwý kabênja? Kati. Nâm me 'êx. Arým ne me Metîndjwýnh man mar kajgo. Me te kute noo omûnh kêt nhyim Metîndjwýnh arým prîne memâ amijâ mýjja kwýo amirît ne nhyim me arým kuma. Tý:xi ne týx râ'â: râ'â ne. Kubê me kunîmê mýjja kunî tîn djwýnhkumrêx. Ja ne o amirît nhyim me arým kuma. Adjakamâ ne mýjja kunî: nhîpêx nhyim me arým omû. Jakamdjwý mýjja râ'â nhyim me arým omû.

Mýjja rûnh, mýjja pýma, mýjja tîn nhyim me arým prîne omûn arým apôkmâ amim,

—Be, Metîndjwýnh tý:xi ne týx râ'â: râ'â ne. Kubê ne mýjja kunî, me kunî tîn djwýnhkumrêx. Nâm me â amim anen arým Metîndjwýnh man kam mar kajgo.

²¹ Djâm me kute markam kum,

—Metîndjwýnh ara:x ne apýma:kumrêx. Me imâ akî:nhkumrêx? ane. Arkati. Nâm me te Metîndjwýnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krâ. Ate kubê krâkam ne me arým arîk amim mýjja'â karô punuo ba. Bêh katikumrêxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djâkam kute akamât kô tyk pyrâk. ²² Me ta ne me amijo krâ mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrâmri arým no kêtumrêx. ²³ Ne kam arým Metîndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metîndjwýnh tîno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pân h apýnh mebêngôkre,† âk, mry, mry ngângao mrân h, apýnh mýjja tîn 'ikrân maro ba. Maro ban arým karô nhîpêx ne o Metîndjwýnh ne kum amijarênh o ba.

²⁴ Nhyim kam Metîndjwýnh arým wân h memâ ire. Me kum mýjja punu prâmja ta kute wân h ar o ba kadjy wân h memâ ire. Me ta kute wân h ari prô, mjên kupa'â kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhîo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wân h memâ ire. ²⁵ Mrâmri Metîndjwýnh katât amikabên jarênhkumrêx nhyim me arým aminhirôbê kabên rê. Am-inhirôbê kabên rên arým pân h me 'êxnhî kabên'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunî nhîpêx djwýnh maro ban ren kum rax jarênh o ban ren kum àpên h ar ba râ'â ne. Nhyim be, kati. Nâm me kangan arým mýjja nhîpêxmâbit rax jarênh o ban kum àpên h ar ba. Nhyim be, mrâmri ne mýjja kunî nhîpêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

²⁶ Nhyim be, me axwe ne me Metîndjwýnh kanga. Nhyim kam Metîndjwýnh arým wân h memâ ire. Me kum mýjja punu prâm ta kute wân h ar o ba kadjy ne wân h memâ ire. Nhyim me arým pijâm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupên h o ba prâm. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'â me nire kupên h o ba. ²⁷ Nhyim me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktâ kurê prâm:kam pijâm kêt kam amikupa'â me my kupên h o ba. Kam Metîndjwýnh arým memâ axwe pân h jarênh katât. Me ta ne me amijo bikên h mex ne.

²⁸ Metîndjwýnh ne kute ô mýjjakôt arým memâ amijo amirît nhyim me arým kuma. Ne kute mar râ'âmâ ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prâm kêtumrêx, anhýro ba. Mâ me kute â amim anhýro bakam ne

† 1:23 Apýnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre.

Metîndjwýnh arým wānh memā ire. Nhyam kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunõ ba tÿ:x ne.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba prã:m:kumrêx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rünho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karõ prã:m.

Ne ajte me õ mýjja'ã ngyrk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabêno aben japanh prã:m.

Ne ajte memā 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê.

Ne ajte kute me kãxã me arênh prã:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memā me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metîndjwýnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memā ãkjêr prã:m ne.

Ne amijo ãmra prã:m ne.

Ne ajte amibên prã:m ne.

Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim karõo ba prã:m ne.

Nhyam me bãmme me nã ar te ar me akre: nhyam me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt: ne.

Ne ajte 'êx ne we memā kabên pydjín arênh nhyam me me mar pydji. Mar pydji nhyam me atekam ajte,

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'õdjwýo ikjên kabên pydji mar kêt:kumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêt:kumrêx ne.

Ne ajte ukaprî kêt:kumrêx.

³² Me kute ã amijo anhýro bajamã ne Metîndjwýnh arým memā axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arým memā arê nhyam me arým prîne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh axwe ja'ã amü memā kum,

—Ã amijo ane. Kam ne me kum me akînhkumrêx, anhýro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arým wãm Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metîndjwýnh kute memā axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwý ne ga me amü memābit axwe jarênhõ aba. Djãm me gadjwý ajaxwe kêt got ga me amü me wã'ã amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metîndjwýnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhýr kôt dja Metîndjwýnh me gadjwý arým me akanga. Mýkam? Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne

amü me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me akanga. Djãm me aje Metîndjwýnhmã kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhýrmã? Kati. Me gadjwý me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhýrmã.

² Nhyam be, me kute ã axweo bao anhýrja'ã ne Metîndjwýnh katãt memã kum,

—Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ³ Me abê pykakam me ï kajgo. Akajgokam aje amü me wãbit'ã amim, “Dja Metîndjwýnh pãnh kanga”, anhýro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhýrkam djãm apydji Metîndjwýnh kute akanga kêtã? Kati. Gadjwý. Dja katãt amã ajaxwe jarê ne kam arým pãnh akan-gakumrêx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhyam Metîndjwýnh ukaprî ra:x ne ngyrk tãm kute amijã ngyrk nè 'ãtüm. Djã ne ga me ukaprî'ã amim, “Kê, djãm mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrik wãnh ã amim anhýr kêt. Metîndjwýnh kute me ajaxwebê amiwýr ajo akêxmã ne kum me akaprî. Me aje 'ýr amijo akêxmã kum me akaprî. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ýr amijo akêx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mýjiao atomja pumü. Me mã amim adjuw nhyam arým mã kãjmã ajkamên arým kum ra:xja pumü. Ga me aje me urãk ne mã ajaxwe nhyam mã me akam ngyrk ne mã kãjmã me akam ngyrk ajkamê. Nhyam kam dja õ akati arým me awýr bõx. Kute katãt memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me awýr bõx nhyam arým me akam ngyr:k ne. Me ajamakkre kêt:kam me akam ngyr:k ne.

⁶ Dja Metîndjwýnh katãt memã o pãnh. Dja katãt apýnh me kute mýjiao ba kôt memã o pãnh. Me ï pýnhkôt katãt memã o pãnh. ⁷ Me kute arek katãt amijo bajamã dja katãt memã o pãnh. Metîndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrêx”, anhýr kadjy, ne kute memã ï ny, ï punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katãt amijo ba. Nhyam kam Metîndjwýnh katãt memã o pãnh nhyam me arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhyam be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabên katãt kangan me axwe kôt axwe. Dja katãt me jadjwýmã o pãnh ne arým mekam ngyr:k ne. Nhyam kam arým mýjja puma: mekam apõx. ⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arým ï pýnhkôt umar punure ne tîn prãm. Mebê idjaer kumrêx dja ã ane. Nhyam kam me bajtemdjwý ã ane.

¹⁰ Nhyam be, me mex kôt me mexja dja me arým me:xkumrêx nhyam Metîndjwýnh arým kum me kî:nhkumrêx. Nhyam kam me arým

umar me: xkumrêx. Mebê idjaer kumrêx dja ã umar mexo ane. Nhyam kam me bajtemdjwý ã ane. ¹¹ Mýkam dja me ã ane? Bir, djâm Metîndjwýnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõ kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrêxmã.

¹² Metîndjwýnh ne me bakukãmãre Mõjdjêmã kukràdjã jarê. Me kute katãt amijo ba kadjy kukràdjã jarê nhyam amũ mebê idjaermã arê. Nhyam kam me aben djõ'ã kukràdjã'ã, "Mõjdjê kukràdjã, Mõjdjê kukràdjã", anhýro ba. Dja Metîndjwýnh katãt memã axwe pãnh jarênhõ nhý.

Nhyam me bajtem, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarênh kêtja. Godja me bajtemja kwý kam axwe jabej arým axwe pãnh akuno. Djâm kam Metîndjwýnh kute memã kum,

—Aje Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kêtkaam dja ga akuno, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, me kute memã Mõjdjê kukràdjã jarênh kêt nhyam me kum kute mar kêt. Kam dja ã memã anhýr kêt. Nhyam kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhyam mebê idjaerdjwý, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarênh tũmja. Godja me kwý kam axwe jabej Metîndjwýnh dja arým memã kum,

—Aje Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kêtkaam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjã mar ne kõt amijo ba kêtkaam dja ã memã ane. Nhyam kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹³ Djâm me kute memã kukràdjã jarênh nhyam me kute mar kajgoja djâm Metîndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amim kukràdjã markumrêx ne kõt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarê nhyam me arým kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mõjdjê kukràdjã jarênh kêtja. Me kwý ta ne me tu kute amikadjwýnhbê kukràdjã mar ne tu kõt ar amijo ba. Kam me kwý ta tu kute mar mexkumrêx ne tu kõt amijo ba mexkumrêx. Te me kute memã Mõjdjê kukràdjã jarênh kêt nhyam me ta tu kute mar ne kõt ar amijo ba mexkumrêx. ¹⁵ Me tu kadjwýnhbê kabên mexkumrêx ne kute mrãmri ne umar djãkam arým Metîndjwýnh kukràdjã no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwýnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, "Mrãmri ijaxwe", nãr axwe kêtkaam kute amim, "Kati, imexkumrêx", anhýr.

¹⁶ Me kwý tu kute kukràdjã kõt amijo ba ja dja Metîndjwýnh ì memã axwe kêt jarê nhyam me arým kum mex ne. Amrê õ akati mõrn bõxkam dja ã me kwýmã ane. Nhyam be me kwý kute mex pyrãk ne te amikadjwýnhbê axwe pudju nhyam tu me kuman arým memã pãnh jarênhkumrêx. Jeju Krituo

dja memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Ja ne ba ujarênh nykam memã arênhõ iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarênh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, "Ba ibê idjaer", anhýro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Mõjdjê kukràdjã kõt ar amijo iba nhyam kam Metîndjwýnh kum ikĩnhkumrêx, anhýro aba. Ne ajêx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metîndjwýnh mar mexkumrêx, anhýro aba. ¹⁸ Nhyam me me amã Mõjdjê kukràdjã jarê ga me we aje prĩne markam we aje Metîndjwýnh kute amim me'ã karõ kõt mar ne mýjja kabin we amijo mýjja mexbit pytãn memã arê. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim,

—Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa'amýnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibê katãt me no kêtõ iba djwýnhkumrêx, anhýro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kõ tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwý djwýnh pyrãk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwýnh, anhýro aba. ²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjã jarênh djwýnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no týx kadjy memã kukràdjã'ã idjujarênh djwýnhkumrêx, anhýro aba. We aje Metîndjwýnh kukràdjã katãtkumrêxja kunĩ marõ abakam ne ga ã'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arê. Me aje amũ me akren ã amim anhýrkam mýkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me ãkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mýkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ? ²² Aje memã kum,

—Kwãrik wãnh mebê prõo adjãkĩnh kêt, anhýro abakam mýkam ga: ne ga mebê prõo adjãkĩnhõ aba? Ga we amã mýjjao metîndjwýnh karõ nhĩpêx kurê:o aba. Mýkam ga: ne ga mýjjao metîndjwýnh karõ nhĩpêx nhõ kikrekam ar aba? Mýkam ga: ne ga mebê adjãkĩnh kadjy kam ar aba? ²³ Aje Mõjdjê kukràdjã'ã memã kum, "Kukràdjãja ne mexkumrêx", anhýro abakam mýkam ga ne ga ajte ari kukràdjãkam amikrão aba? Ga kukràdjãkam amikrão aba nhyam me arým adjõ'ã abenmã kum, "Metîndjwýnh kajgo", anhýro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwýnh kukwakam me ajã kabên jarênh kum,

"Apýnh me bajtem ba djãri ne me me ajaxwekõt Metîndjwýnh japry:."

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga me kukràdjão abikênhõ aba nhyam me arým ã me ajaxwe djõ'ã Metîndjwýnh japryõ ane.

²⁵ Me abê idjaer, mÿj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rênh mar ne aje 'ã amim, "Arÿm ne Metîndjwÿnh ijo aminhõ", anhÿr kadjy. Djãm me bamy kà rênhkambit nhym arÿm me bajo aminhõ? Kati. Gu me aje ajte Metîndjwÿnh kukràdjã marn kôt ar amijo babakam ne arÿm me bajo aminhõ. Nhyim be, godja ga me kukràdjãkam ajaxwe jabej arÿm me amy kà rênh kajgo. ²⁶ Kam me my kà tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katãt kukràdjã marn kôt amijo ba jabej nhym Metîndjwÿnh arÿm meo aminhõ. Te me my kà tã nhym arÿm meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kà tãja, kubê me bajtemja arÿm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Môjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kêtgam dja arÿm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katãt kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metîndjwÿnh kukràdjã'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rênh kajgon kukràdjãkam amikrà ar o aba. Nhyim kam me ta arÿm me apumün me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mÿj xêjabê ne Metîndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, "Ibê idjaer, ibê idjaer", anhÿrbit? Djã ne me kute amijo anhÿrbit ne kam mrãmri me bêt Metîndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kà nhinhubit rê nhym kam arÿm me mrãmri kubê Metîndjwÿnh nhõ me jakumrêx? Kati. ²⁹ Me kute mrãmri kadjwÿnhbê Metîndjwÿnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne me bêt ò me jakumrêx. Me kute amikad-jwÿnhbê amim mÿjja'ã karõ djãkam kute Metîndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne ò me jakumrêx.

Nhyim be, me kute kukràdjã 'ã no'òk mar kajgon me my kãbit rênhja me jabê ne ò me ja kêt. Me kute Metîndjwÿnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metîndjwÿnh dja memã mex jarê nhym arÿm me bêt ò me jakumrêx.

3

Kute memã Metîndjwÿnh 'êxnhî kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhyim kam mÿj kadjy dja me bêt idjaer? Kam ajte mÿj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djãm me bêt idjaer kute mÿjja maro kute me bajtem jakrenh? ² Nã. Me kute mÿjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metîndjwÿnh kabên mar. Metîndjwÿnh kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkôt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwÿ kute amim Metîndjwÿnh kabên mar kêtgam mÿj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêtgam ne Metîndjwÿnh

arÿm kabên kajgo? ⁴ Arkati. Dja te me kunÿ 'êxnhî kabên kajgo. Nhyim be, Metîndjwÿnh ne kabên kajgo kêtgamrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnhmã kabên kajgo kêtgamrêx jarênh kum,

"Dja me te ajã amim, 'Kabên kajgo', anen kam mrãmri akabênkumrêxmã katorcumrêx."

Nãm me bakukãmãre ã Metîndjwÿnhmã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me arÿm aben djõ'ã arênhõ mõn arênhõ mõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ bajê arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Metîndjwÿnh kabên kajgo kêtgamrêx.

Metîndjwÿnh me axwekam ngrykkam ne katãt.

⁵ Nhyim be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metîndjwÿnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumü. Me kute gwaj bajã, "Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kÿnh kêtgamrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metîndjwÿnhbit kÿnh", ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhym me kum gwaj bakÿnh kêtja pumü. Ne kam kôt kum Metîndjwÿnh kÿnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kÿnhkam Metîndjwÿnh ren gwaj bakam kÿnh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênhõ ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metîndjwÿnh gwaj bajaxwekam kÿnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apÿnh me ba djã kunikôtjwÿ ren memã axwe pãnh jarênh kêt. ⁷ Nhyim ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metîndjwÿnh ren ijêxnhîkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhîkôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumü. Me kute ijã, "Tãmwã ne 'êxnhî. Djãm ba dja ba kôt ijêxnhî? Kati. Ba dja ba imã kôt ijêxnhî kÿnh kêtgamrêx. Metîndjwÿnhbit dja ba imã kÿnhkumrêx", ane. Be ga, ijêxnhî nhym me kum ikÿnh kêt ne kam kôt me kum Metîndjwÿnh kÿnhja pumü. Ijêxnhîkôt me kum kÿnhkam ne ren ikam kÿnh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhî pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'õ ar ta ne arÿk ijã,

—Paur memã kum, "Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekôt arÿm mÿjja mex apõx". Nãm ã memã anhÿro bao ane, ane. Kati. Nãm me arÿk ikabên kêt jarê. Ne ren mrãmri Metîndjwÿnh me axwekam kÿnh bar ren ã memã ane. Nhyim be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metîndjwÿnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katãt, punu kêt, nhym Metîndjwÿnhdjwÿ katãt.

Kute memã me kunĩ kupãnhã axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mýj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhÿrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arÿm me kunĩ'ã,

—Mebê idjaermê me bajtemmê ne me kute aben pyrãk. Me kupãnhã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane. ¹⁰ Me bakukãmãre kabêh kôt ne ba me amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêtumrêx. ¹¹ Me'õ kute mar kêtumrêx. Me'õ kute Metĩndjwÿnh jabej kêtumrêx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunĩ kupãnhã Metĩndjwÿnhbê punu:re. Djãm me'õ pydji ne ãpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêtumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabêh apôx ne kute mrãmri ne me kute arÿm pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mýjja punu prôt pyrãk. Nãm me ã kabêh punuo ane.

Me kute memã 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabêh ne kute kangã djwakam tokry djãja pyrãk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabêh djã kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtumrêx.

¹⁷ Mýj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwÿnh pyma kêtumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênho mô:n arênho mô:r tãmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, me bê idjaermã ne Metĩndjwÿnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mýj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kôt amijo anhÿrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwÿnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwÿnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arÿm kam kuma. Apÿnh me ba djã kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Tãm ne gu me baje arÿm mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjã mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym Metĩndjwÿnh arÿm kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhÿrmã? Kati. Nhym be, mýj kadjy ne memã kukràdjã jarê? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjã jarê.

Metĩndjwÿnh ta kute memã axwe kêt jarênhja'ã ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjã mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhym kôt kute memã axwe kêt jarênhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarênh. Amrêbê: kute Mójdjêmã kukràdjã jarênhkam Metĩndjwÿnh arÿm memã Kritu'ã ajarê. Kukwakam kabêh jarênh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm memã 'ã ajarê. ²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mex ne. Me ï pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Mýkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyrãk. ²³ Djãm me'õ ta mexo Metĩndjwÿnh mãnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupãnhã axwe. ²⁴ Nhym kam tu memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Djã ne me kukràdjã maro ban kôt amijo anhÿro ba nhym pãnh arÿm memã axwe kêt jarê? Kati. Ta ne tu kum me kaprĩn ta memã arê. Kritu Jeju ta ne arÿm me axweo pãnh mex nhym kam kôt ta memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne.

²⁵ Metĩndjwÿnh ne amim Jeju dja nhym kam arÿm me axwe pãnh pite'y'ã wajêt nhym kamrô prôt nhym arÿm ty. Nhym kam me kute tu amim markumrêxja Metĩndjwÿnh arÿm me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pite'y'ã wajêt. Ne mýjja 'õdjwÿ kadjy ne Jeju pite'y'ã wajêt. Me kute Metĩndjwÿnh kute katãt meo baja mar kadjy. Kute katãt memã axweo pãnhkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pite'y'ã jêt kêtĩri ne me axwe: nhym Metĩndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djãkam me kumên kam ren arÿm katãt memã axweo pãnh kumrêx. Nhym be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã

* **3:19** Djãm pi'ók jarênh'ã ne me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrik wãnh ajaxwe kêt”, anhÿr nhym me kôt kute ã amijo anhÿr ne axwe kêtã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhÿr ja jarênh.

anhÿrkam katât kute meo bakumrêx? Nà, mrâmri katât.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metÿndjwÿnh katâtja ma? Bir, jakam ne Metÿndjwÿnh Jejumâ me axwe pânĥ jarê nĥym kam Jeju me pânĥ tyn arÿm Metÿndjwÿnhmâ me axweo pânĥ. Nĥym kam me arÿm Metÿndjwÿnh kute katât memâ o pânĥja man arÿm kum kato. Jeju kute me axweo pânĥjamâ kato. Nĥym kam me tu kute amim Jeju markumrêxja ne Metÿndjwÿnh arÿm katât kute memâ axwe kêt jarênhkumrêx.

²⁷ Djâm kam gwaj ba ne gwaj baje, –Metÿndjwÿnh kukràdjâ kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrêxja pumû, anhÿrmâ? Kati. Djâm gwaj bajô bamex? Arkati. Nĥym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nĥym Metÿndjwÿnh tu gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamexkumrêx ne.

²⁸ Kam, djâm me kute Metÿndjwÿnh kukràdjâ mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nĥym kam kute kôt memâ axwe kêt jarênh? Kati. Atemâ ne wâ. Nĥym be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbit ne kute memâ axwe kêt jarênh nĥym me arÿm kum mexkumrêx.

²⁹ Djâm Metÿndjwÿnh kute mebê idjaerbito ba? Djâm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿo ba. ³⁰ Mÿkam? Bir, Metÿndjwÿnh pydji:. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kâ rênhja tu amim Jeju markumrêx nĥym kôt arÿm memâ axwe kêt jarê. Nĥym me bajtembê me my kâ tâjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrêx nĥym kôt arÿm me adjwÿnhdjwÿmâ axwe kêt jarê. ³¹ Djâm gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje Metÿndjwÿnh kukràdjâ kôt amijo anhÿrja kangamâ? Kati. Nĥym bê ne gwaj baje kukràdjâ kanga prâm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje kukràdjâ kôt amijo anhÿr prâm kumrêx.

4

Kute Abraãomâ axwe kêt jarênh'â ujarênh. Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tên me bakukâmâre Abraão'â ujarênh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djâm ta ne mex? Kati. ² Djâm Abraão kute amijo ba mex pânĥ Metÿndjwÿnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pânĥ kute kum axwe kêt jarênh kêt. Ren kute amijo ba mex pânĥ ren kum axwe kêt jarê nĥym ren amimexo àmra ar ba. Nĥym be, kati. Metÿndjwÿnhmâ ne amimexo àmra kêt. ³ Mÿkam? Bir, djâm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metÿndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarê nĥym me arÿm 'â ajarê. Me bakukâmâre amrêbê: memâ kum,

“Abraão ne tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿkumrêx nĥym 'â amim,

'Be, nãm tu amim ikamnhÿkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nĥym arÿm imâ mex.' Nãm Metÿndjwÿnh 'â Abraão'â amim ane.”

Nãm me bakukâmâre 'â Abraão'â memâ ane. Nãm tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿkumrêx nĥym ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'ô me bënjadjwÿr'ômâ àpênhja pumû. Kute amim pi'ók kaprÿ kwÿ byr kadjy bënjadjwÿrmâ apê. Nãm kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nĥym kam bënjadjwÿr arÿm kum pi'ók kaprÿ ngâ. Àpênh pânĥ ne kum pi'ók kaprÿ ngâ. Djâm kajgo got? Kati. Àpênh pânĥ ne kum kungâ.

⁵ Nĥym be, djâm me kute amijo ba mex pânĥ Metÿndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amijo ba mex pânĥ kute memâ axwe kêt jarênh kêt. Me tu kute amim Metÿndjwÿnhbit markumrêx nĥym kôtbit arÿm kute memâ axwe kêt jarênh. Metÿndjwÿnh kute me axwemâ axwe kêt jarênh djwÿnh ta kute 'â memâ anhÿr nĥym me arÿm kum mexkumrêx. ⁶ Me bakukâmâre Dawidjwÿ ne amrêbê: ja tãm jarê. Metÿndjwÿnh kute tu memâ axwe kêt jarênh nĥym me arÿm kum mexkumrêx. Me ja ne me kÿnhkumrêx. Me kute kukràdjâ kôt amijo ba mex pânĥ ne Metÿndjwÿnh kute memâ axwe kêt jarênh kêt. Tãm ne me bakukâmâre Dawi 'â ajarê. ⁷ Nãm memâ kum,

“Metÿndjwÿnh kute wânĥ me axweo biknor ne me kam ngyk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kÿnhkumrêx.

⁸ Bënjadjwÿr djwÿnh kute tu memâ axwe kêt jarênh ja ne me kÿnhire ne.”

Nãm me bakukâmâre Dawi 'â memâ ane nĥym me aben djô'â arênh mo:n arênh mo:r tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arênh rã'â. Mrâmri ne arênhkumrêx. Mrâmri Metÿndjwÿnh kute tu memâ axwe kêt jarênhkam ne me kÿnhkumrêx.

⁹ Djâm kute mebê idjaermâbit arênh? Djâm kute mebê idjaerbê me my kâ rênh jamâbit arênh? Kati. Me bajtembê me my kâ tâjadjwÿ.

Ga, Abraãodjwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿkumrêx nĥym 'â amim,

–Abraão ne tu amim ikamnhÿkumrêx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arÿm kuma. ¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarênhkam kute? Djâ ne kumrêx kum amimy nhinhu kâ krâta nĥym kam arÿm kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kâ krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nĥym arÿm kum mexkumrêx.

¹¹ Nĥym kam Metÿndjwÿnh arÿm kum my kâ krã'yr'â kum karô. Nĥym kabênkôt arÿm

amijo tèn arým amimy kà kràtan kam arým amijà maro ba. Nàm mar kunìkòt amim,

—Be, amrèbè ne ba tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèx nhyim arým tu imà ijaxwe kèt jarènhkumrèx. Ga, imy kà krà'yrja pumù, anhýro ba. Amrèbè kute my kà krà'yr kètri ne Abraão tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèx nhyim arým tu kum axwe kèt jarènhkumrèx.

Nhyim kam tùmràim amimy kà kràtan arým à amim anhýro ba. À amimy kà krà'yr'á amim anhýro ba. Mýj kadjy ne kute my kà krà'yr kètri kum axwe kèt jarè? Bir, me bajtem my kà tája kunì kajmá'á ne kum axwe kèt jarè. Abraãoobè me kute amikajmá'á Metìndjwýnh marja kunì nhingèt kadjy. Dja me tu amim markumrèx nhyim arým tu memà axwe kèt jarènhkumrèx. ¹² Abraãoobè ne me my kà rènhja nhingèt. Djám Abraãoobè ne me my kà rènhbit nhingèt? Kati. Abraão kute amimy kà krà'yr kètri kute tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèx. Nhyim me kute Abraão kudjwa tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèxja me ajbit Abraãoobè me ingèt.

¹³ Nhyim ajtekam Metìndjwýnh arým tu Abraãoomè ó'á tàmjdjwým arkum ar kute meo aminhòn meo bamà arènhkumrèx ne arkum,

—Gamè adjó'á tàmjdjwýmè dja gar apýnh me ba djà kunìkòt meo aminhòn meo aba. Meo aminhòn meo aba kute mràmri ne me tàmjdjwým ingèt nhò nèkrèxo aminhòn o ba pyræk. Nàm à tu Abraãoomè ó'á tàmjdjwýmà kabèn pydjín arèho ane. Djám ar kute Mòjdjè kukràdjà mar ne kòt kute amijo anhýro ba pành kute arkum ar kute meo bamà arènh got? Kati. Nàm ar tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèx nhyim arým tu arkum axwe kèt jarèh kam arým kòt arkum kute meo bamà arè. Kabèn pydjín arè.

¹⁴ Ne ren memà me kute Mòjdjè kukràdjà maro ba pành ren memà kute meo bamà arè nhyim kam me ren kute Mòjdjè kukràdjà maro ba nhibej ren amim Metìndjwýnh kamnhìx kèt. Nhyim kam ren kabènja jarènh kajjo. Nhyim be, kati. Djám me kute kukràdjà mar ne kòt kute amijo anhýro ba pành memà me kute meo bamà arè? Kati. Ja pành kute memà me kute meo aminhò jarènh kèt. ¹⁵ Me kute Mòjdjè kukràdjàbit maro baja ne Metìndjwýnh mekam ngrykbit. Mýkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjàkam amikrào ba pràmkam ne mekam ngrykbit. Nhyim be, memà me kute Mòjdjè kukràdjà jarènh kèt nhyim me kute mar kèt jabit ne me kute kukràdjàkam amikrà kèt. Ren me arým memà arè nhyim ren me arým kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhyim be, me kute mar kètkam ne me kute kukràdjàkam amikrà kèt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrèxja ne Metìndjwýnh memà me kute meo

bamà arè. Mýkam? Bir, dja Abraão djò'á tàmjdjwým kunì tu amim markumrèx nhyim Metìndjwýnh ta arým tu kum me kaprí. Tu kum me kapríkam gédja arým mràmri tàmjdjwým kunìmà apýnh me ba djàkam me ja nhòrkumrèx nhyim me arým ar meo ba. Djám mebè idjaer kute Mòjdjè kukràdjà mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metìndjwýnh markumrèxja kunì dja me meo ba. Mràmri ne kute me ja kunìmà kute meo bamà arènhkumrèx. Abraãoobè ne me bakunì nhingèt.

¹⁷ Metìndjwýnh ne amrèbè: me bakukámare Abraãoomà ja jarè. Kum me bakunì nhingèt jarè. Metìndjwýnh kum, “Apýnh me ba djà kràptì:kam me jamà ne ba arým ajo me ingèt.”

Nàm à Abraãoomà ane. Nhyim me arým 'á pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djò'á arènhho mò:n arènhho mòr tàmjà gu me bakamin-grányredjwým baje arènh rà'á ne. Ga, mràmri Abraão kubè me banhingètkumrèxja pumù. Abraão kute tu amim kamnhìxkumrèxja ne arým Metìndjwýnh nokrekam kubè me banhingètkumrèx. Metìndjwýnh ta ne kute akubyn me tyko tìn ne mýjja kukàm 'á ajarè. Mýjja kator kèt rà'á nhyim memàbit kute kator pràm kèt pyræk. Nhyim be, Metìndjwýnhmàbit arým mýjja amirìt nhyim arým kukàm 'á ajarè. Ga, mràmri Abraão kubè me banhingètkumrèxja pumù.

¹⁸ Ne ren atemà me'ò ne ren te amiwýr kute meo aminhòja katorkam ama ne ren 'á ukanga. Nhyim be, kati. Nàm Abraão kute meo aminhòomà tu amiwýr kam amako tèmkmumrèx ne me kadjy tu amim Metìndjwýnh kamnhìxkumrèx. Ne kam arým meo aminhòkumrèx, arým kubè me ingèt. Kubè apýnh me ba djà kràptìkam me ja nhingèt. Metìndjwýnh kute kum anhýr kòt. Kute kum, “Dja à atàmjdjwým kràptìo ane”, anhýr kòt ne Abraão arým tu amiwýr me kamnhìxkumrèx. ¹⁹ Nàm te amim,

—Arým Xaramè ar ibèngè:tte. Nà bàm te ar ikra'ò pràmje. Mràmri ar ije me tykkam kra pràm kètja pyræk, ane. Nàm te amim anen tu amim kamnhìxo tèmkmumrèx. Arým ne Abraão'á amex kràptì: kubè 100 pyræk.

²⁰ Djà ne Metìndjwýnh kum kabèn jarè nhyim we amim,

—Dja ijo anhýr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhýr kèt jabej? ane. Kati. Nàm tu amim kamnhìx týxkumrèxo tè. Ne kam o Metìndjwýnhmà ra:x jarè. ²¹ Nàm amim,

—Djám Metìndjwýnh 'irere:k got? Mràmri kute imà ikra jarènh kòt dja imà ikra nhòrkumrèx, ane. ²² Kute à amim anhýrkam ne Metìndjwýnh arým 'á amim,

—Ba tu kum axwe kèt jarè nhyim arým imà mex ne, ane. ²³ Djà ne Abraãoobit man amim, “Ba tu kum axwe kèt jarè”, ane nhyim me'á pi'òk no'òk ne? Kati. ²⁴ Gawaj badjwýne arým

gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx nhy m arým gwaj bamâdjwý axwe kêt jarê. Metîndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Bêñjadjwýr djwýnh Jejuo tîn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx, tu amim markumrêx nhy m arým gwaj bamâdjwý axwe kêt jarê gwaj kam arým kum bamex ne. ²⁵Nâm me memâ Jeju kanga nhy m me arým kubî. Mýj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pânh kadjy ne me Jeju kanga nhy m me arým kubî. Kubî nhy m arým akubyn o tîn. Kute gwaj bamâ axwe kêt jarênh kadjy ne akubyn o tîn.

5

Kritu tykkôt me umar mex ne kînh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹Gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê. Kute gwaj bamâ axwe kêt jarênhkam arým gwaj bakam ngyrk kêt ne. Bêñjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pânh tokrykam ne gwaj bakam ngyrk kêt. Gwaj bakam ngyrk kêt kam ne gwaj arým badjumar me:xkumrêx ne ar baba. ²Jejukôt ne Metîndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrêx nhy m arým kute gwaj bamarkumrêx. Gwaj kum amijarê nhy m arým tu kum gwaj bakaprikumrêx.* Tu kum gwaj bakaprikumrêx gwaj arým kôt badjâm týx. Dja gwaj î Metîndjwýnh me:xkumrêx pumû. Baje Metîndjwýnh me:xkumrêx pumûnhkam amakbê gwaj bakînhkumrêx.

³Ne kam te apýnh gwaj badjumar punu, batokry djâri gwaj bawýr bõx gwaj bakînhkumrêx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmâ bakînhkumrêx. Mýkam? Bir, gwaj kam amim,

–Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'â idjukanga kêt. ⁴Mâ kôt ar amijo iba:n kam arým kum imexkumrêx. Kum imexkumrêx ne kam arým tu amiwýr kamnhîxkumrêx. Nâ gwâm â amim anen kuman arým bakînhkumrêx.

⁵Baje omûnhkumrêxkam amakbê mýj dja gwaj amikam kuman kôt batýx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nâm gwaj bamâ Karõ jano nhy m arým gwaj bamâ arênhõ ba. Gwaj bamâ,

–Ga, Metîndjwýnh kum ajabê:ja pumû, anhýro ba. Ne kum gwaj bajabê:ja prîne gwaj bamâ o amirît mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batýx. Baje Metîndjwýnh pumûnhkumrêxkam amakjakam batýx.

⁶Amrêbê ne gwaj te: kum bamex prâmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhy m arým õ akati bõx nhy m arým Kritu gwaj bapânh ty.

Metîndjwýnh kute amrêbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajêt nhy m Kritu arým gwaj bapânh ty. Gwaj ba ne gwaj bamâ Metîndjwýnh kînh kêt ne ar baba nhy m arým gwaj bapânh ty.

⁷Djâm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytâr kadjy ty? Kati. Djâ ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katât amijo baja pytâr kadjy ren batyk prâm? Kon. Gwaj baje me'õ djukapri pytâr kadjy mrâmri ren batyk prâm jabej.

⁸Nhy m be, djâm gwaj ba ne gwaj katât amijo baba nâr badjukapri? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhy m Kritu arým kute gwaj bapytâr kadjy ty. Nâm Metîndjwýnh â kum gwaj bajabêo amirîto ane.

⁹Kamrõ prõt ne tykja kam ne Metîndjwýnh arým gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

–Mrâmri ne Kritu kute Metîndjwýnh ngyrkbê ipytâr me:xkumrêx, ane.

¹⁰Amrêbê ne gwaj Metîndjwýnhõ bakurê djwýnh nhy m Kra arým ty. Ty nhy m Metîndjwýnh arým gwaj bajo õbikwa. Kute gwaj bajo õbikwakam ne gwaj arým amim,

–Mrâmri dja amim ipytâr me:xkumrêx. Arým tyn akubyn tîn ne. Kam dja ipytâr me:xkumrêx, ane. ¹¹Djâm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metîndjwýnhkam bakînhkumrêx. Bêñjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu djâpênhkôt kam bakînhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pânhkôt bakînhkumrêx.

*Me kute tu amim Kritu markumrêxja tîn.
Kô k 15.21*

¹²Nhy m be, Adão pydji me kukâm axwe nhy m kam me kunî kudjwa arým axwen arým ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arým kunî ty. ¹³Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute Mõjdjê:mâ kukràdjâ jarênh nhy m amû amidjõ'ã kute memâ arênh kêttri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhy m be, djâm kute memâ kukràdjâ jarênh kêttri Metîndjwýnh kute memâ kum, "Ajaxwe", anhýr? Kati. Kute memâ kukràdjâ jarênh kêttri nhy m me kute mar kêttri ne kute memâ axwe jarênh kêt. ¹⁴Nhy m be, kute pidjõ krên kêt kadjy kabên ja ne Adão arým kam axwe. Djâ ne me kunî Adão kôt â axweo ane? Djâ ne me â Metîndjwýnh kabênkam amikràõ ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabênkam amikrà kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djõ'ã ty: nhy m kam arým Metîndjwýnh Mõjdjê:mâ kukràdjâ jarê. Adão kumrêx axwe nhy m me kunî kudjwa axwe. Nhy m be, me'õdjwý amrê mormã ne atemã ne ukapri. Jeju ne ukapri.

* ^{5,2}Djâm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pânh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt:mã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

¹⁵ Gwaj Adão me Jeju Kritumê abenâ ar maro nhÿ. Adão axwe nhyem Jeju Kritu ukapri. Adão pydji axwekam ne me krãpti: ty. Aben djô'ã ty. Nhyem be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrëxkam[†] ne arÿm amim me krãpti: pytä. Metindjwÿnh tu kum me kapri nhyem Jeju Kritudjwÿ ukapri ne arÿm me axwe krãpti: pytä. ¹⁶ Adão pydji axwekôt mÿjja kator nhyem be, Jeju djukaprikôt mÿjja kator. Apÿnh mÿjja kator. Adão pydji axwe kôt Metindjwÿnh arÿm kam ngryk ne pãnh memã biknor jarë nhyem me arÿm me biknor tokry djakam akuno. Nhyem be, te apÿnh me axwe djari krãpti nhyem Metindjwÿnh kute memã Jeju nhôr kôt memã axwe kët jarë nhyem me arÿm kum mex ne. ¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunÿ aben djô'ã ty. Nhyem be, Metindjwÿnh tu kum me kapri tu memã axwe kët jarë nhyem me arÿm kum mex ne. Kute memã axwe kët jarënhkôt dja me tÿn. Nãm me Jejuo aminhõ nhyem Metindjwÿnh arÿm kum me kapri:kumrëx nhyem me tÿn. Adãokôt ne me ty. Nhyem be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tÿn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjõ krënhkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metindjwÿnh arÿm me kunÿmã biknor jarë nhyem me arÿm me biknor tokry djakam akuno. Nhyem be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metindjwÿnh arÿm memã axwe kët jarë nhyem me arÿm kum mex ne. Me kum axwe kët kam me kunÿ arÿm Metindjwÿnh kôt tÿn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. ¹⁹ Bir, me'õ pydji kute Metindjwÿnh kabën kangakam Metindjwÿnh arÿm me krãptimã axwe jarë. Nhyem be, me'õ pydji kute Metindjwÿnh kabën markumrëxkam dja Metindjwÿnh arÿm me krãptimã axwe kët jarë nhyem me arÿm kum mex ne.

²⁰ Nhyem ajtekan Metindjwÿnh arÿm memã Môjdjê kukradjä jarë. Apÿnh me axwe djario krãpti: kadji ne memã kukradjä jarë. Nhyem be, te apÿnh me axwe djari krãpti: nhyem ukapri: Me te mã axwe nhyem mã ukapri: Ukaprio amÿ amikamën arÿm ukapri ra:x ne. ²¹ Mÿj kadji? Bir, me mã axwe:n te axwe kët prãmje. Ne kam arÿm me biknor tokry djakam akuno. Nhyem be, Metindjwÿnh tu kum me kapri:kumrëx ne memã axwe kët jarë ne kam arÿm meo ba. Meo ban memã tÿn jangij nhyem me kôt tÿn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrëx ne kam arÿm Metindjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

6

*Me Kritumê ro'ã tyk ne akubyn tÿn.
A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13*

¹ Te gwaj bajaxwe nhyem Metindjwÿnh tu kum gwaj bakapri. Djãm tu kum gwaj bakaprikam dja gwaj we abenmã kum,

–Gwaj mã bajaxwe ar baba rä'ã. Gêdja kam Metindjwÿnh tu kum gwaj bakapri:kumrëx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhÿrmã? ² Arkati. Arÿm gwaj tu bajaxwe kangakumrëx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrëx pyrãk. Djãm kam gwaj bajaxwe rä'ãmã? Arkati. ³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunÿ gwaj amim,

–Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arÿm kute mrãmri ne Kritumê ro'ã ityk ne ijadjar pyrãk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kët?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumê ro'ã batyk ne bajadjar pyrãk. Ga, Bãm mexo uma:n arÿm akubyn Krituo tÿnja pumÿ. Gwaj badjwÿ baje mrãmri ne Kritumê ro'ã akubyn batÿn pyrãk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katãt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk jabej dja gwaj kam kumê baje mrãmri ne ro'ã akubyn batÿn pyrãk. ⁶ Bir, amrëbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjin arÿm kute ro'ã pite'y'ã arÿm bajarij pyrãk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrãk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arÿm bamã bajaxwe prãm kët. Arÿm gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mekkumrëx. ⁷ Ga, arÿm me tykkam me ajte axwe këtja pumÿ. Gwaj badjwÿ arÿm baje Jejumê ro'ã batyk pyrãk ne bamã bajaxwe prãm kët.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrãk mar jabej ne kam arÿm baje ro'ã akubyn batÿn pyrãk jadjwÿ mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrëx. ⁹ Mÿkam? Bir, Kritu arÿm mrãmri akubyn tÿnkam ajte tyk'yr bõx prãm këtumrëx. Dja ajte tyk prãm këtumrëx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrëx. ¹⁰ Mÿkam? Bir, tykkam ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhyem be, jakim ne akubyn tÿn ne ar ba. Metindjwÿnh kabën kôt ar amijo ba kadji tÿn ne ar ba.

Me kute wãnh axwemã irerkumrëxmã.

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

–Badjwÿ ne ba ije me'õ tyk pyrãk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerkumrëx. Nhyem be, jakim ije Metindjwÿnhkôt katãt ar amijo iba kadji ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tÿn pyrãk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumê batipdji kôt dja gar ã amim ane.

[†] 5:15 Djãm me ta ne me axwe kët nhyem arÿm pãnh kum me kapri Katÿ. Me ta ne me te: axwe kët mã nhyem ta arÿm tu kum me kapri.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarē gar ama. Me'õja ne õ bēnjadjwǝrmã àpēnh ar ba ne kubē tǝn amim,

–Ba te ije bēnjadjwǝr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djã kēt prãmje. Nhyim ijã nõ tǝx ne mã ijãno djan idjãpēnh'ã inē ne, ane. Ar gadjwǝ ar aje me'õja pyrãk ne te ajaxwe kēt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrĩk wãnh ajte amã ajaxwe prãm kēt. Jakam akubyn kubē aminē gē ar anhõ ba kēt, ar anhĩ tyk prãmjao ba kēt. ¹³ Kwãrĩk wãnh kum adjãpēnhmã me axwe nhõ bēnjadjwǝrmã amijarēnh kēt. Kwãrĩk wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarēnh kēt. Djã gar kõt ajaxwe. Kubē aminē. Nhyim be, aje me'õ tyk ne akubyn tǝn pyrãk djã gar Metĩndjwǝnhmã amijarē, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarē. Ne kam arǝm kõt katãt amijo aba.

¹⁴ Amrēbē ne gar amim,

–Ba djã ba Mõjdjē kukrãdjã man kõt amijo anhǝro iban arǝm kõt Metĩndjwǝnhmã ijaxwe kēt, anhǝro aban te kõt amijo anhǝr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhyim be, jakam ne gar amim,

–Metĩndjwǝnh djukaprĩtite ta ne tu ijo mex, anhǝro aban arǝm tu amim markumrēxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhirer kadjy atǝx.

Me kute Metĩndjwǝnhõ bēnjadjwǝrm kum àpēnhmã.

Kõ k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Mõjdjē kukrãdjã marn kõt amijo anhǝro babakõt Metĩndjwǝnh kute gwaj bajo mex kēt. Nhyim be, tu kum gwaj bakaprĩkõt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj baje we amim,

–Ba gēt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprĩkam ba gēt ijaxwe rã'ã. Djã imã ijaxwe pãnh jarēnh kēt, anhǝr ne kam kõt bajaxwe rã'amã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bēnjadjwǝrmã kum,

–Ã. Ba amã apē ga arǝm ijo aba, anhǝr jabej gar arǝm kum adjãpēnhkumrēx. Ne kam arǝm ajaxwen kam õ'ã arǝm akuno, me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be godja gar Metĩndjwǝnhmã kum,

–Ba akabēn kõt amã idjãpēnhkumrēx, anhǝr jabej ne arǝm Metĩndjwǝnhõ ar anhõ bēnjadjwǝrkumrēx jabej arǝm aje kabēn marn kõt amijo anhǝro aba. Ne kam arǝm õ'ã ajaxwe kēt ne akatãt. Djãm ar aje ja mar kēt?

¹⁷ Nhyim be, ba Metĩndjwǝnhmã ar akam amikĩnh jarē. Gar amrēbē me axwe nhõ bēnjadjwǝrmã apē. Kum adjãpēnhri te katãt aje amijo abamãn arerekre. Ne arǝm jakam mrãmri aje Metĩndjwǝnh kabēn markumrēx. Me kute ar amã Metĩndjwǝnh kabēn jarēnhja amã kĩnh. Ne kam mrãmri aje mar ne kõt amijo anhǝro abakumrēx. ¹⁸ Ne kam arǝm

ajaxwe kētmã atǝx ne arǝm akatãt. Abē Metĩndjwǝnh nhõ àpēnh ne arǝm kõt katãt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kētkam ne ba tu pykakam me kukrãdjã kõt ar amã ikabēn jarē. Amrēbē ne gar aje me axwe nhõ bēnjadjwǝrmã adjãpēnh kadjy kum amijarē, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarē. Aje amũ ajaxweo amikamēnh kadjy kum amijarē nhyim ar aje ba. Gar kum apēn te katãt amijo abamãn arǝm arerekre. Nhyim be, jakam djã gar Metĩndjwǝnhõ ar anhõ bēnjadjwǝr ne kum adjãpēnhkumrēx. Ne kam aje katãt amijo abamã arǝm atǝx ne. Djã gar kum atǝx ne arǝm katãt amijo aban amũ kum amexo amikamēnhõ mõ.

²⁰ Me axwe nhõ bēnjadjwǝrmã adjãpēnhri Metĩndjwǝnh kute ar aje ba kētkumrēx gar te katãt kõt amrãnh mex prãmje. ²¹ Jakam djã gar akubyn amijo tēn amima. Kam amikam apijãm ne. Amrēbē ate ar abakam mǝj got gar me axwe nhõ bēnjadjwǝrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekõt aba kajgo. Me ate ar ba djõ'ã ne me me biknor tokry djãkam akuno. ²² Nhyim be, jakam ne Metĩndjwǝnh arǝm me axwe nhõ bēnjadjwǝrbē ar apytã gar kum adjãpēnh ar aban arǝm õ'ã amexkumrēx. Ne amũ amexo amikamēnhõ mõn kam õ'ã arǝm Metĩndjwǝnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arǝm me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be, Metĩndjwǝnh ne kute memã tǝn jangjēnh nhyim me arǝm kõt tǝn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjēnh? Kati. Me kute kum o pãnh kētkam tu kute memã angjēnh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bēnjadjwǝr djwǝnhbē Jeju Kritu markumrēx nhyim arǝm ta kum me kaprĩn kute memã kõt tǝn jangjēnh.

7

Me kute Kritubit marn kõt amijo bamã kute arēnh.

Rõ 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwǝnh kute Mõjdjēmã kukrãdjã jarēnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabēn. Me tĩnri ne me kute kukrãdjã mar ne kõt kute amijo anhǝro bamã. Nhyim be, djãm me arǝm tykkam kute kõt amijo bamã? Kati. Arǝm me tykkam me kute kõt amijo ba kēt. Djãm ar aje ja mar kēt got?

² Ba ar amã arē. Me'õ nire arǝm mjēnkam djã arek mjēn'ã ngrã. Metĩndjwǝnh kukrãdjãkõt arek mjēn'ã ngrã. Mjēn tĩnri 'ã ngrã. Godja mjēn'ã ngrã kēt jabej arǝm Metĩndjwǝnh kukrãdjãkam amikrãn arǝm axwe. Nã, djã mjēn tĩnri 'ã ngrã. Nhyim be,

arým kubê mjên tykkambit dja arým 'ã ngrã kêt.

³ Godja mjên tînri me'odjwý'yr mör jabej nhyh me arým kum mjênkam axwe jarê. Arým ne me'ojao akî. Nhyh be, godja mjên arým kubê ty nhyh my 'ômê arkum aben kînh kwârîk wânh ar abenwýr mō. Djã ne kam ar Metîndjwýnh kukràdjãkam amikrà? Kati. Arým mjên kubê tykkam nhyh ar kute abenwýr mörkam kute kukràdjãkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarênh prãm kêtumrêx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjên tykkam kukràdjã mýj'ã ne ba ar amã arê? Mýj ne gar aje kam marmã? Bir, amrêbê ne gwaj Metîndjwýnhmã bamex kadjy Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjên arým tyk pyrãk. Jakam ne gwaj baje kukràdjã kôt amijo baba prãm kêt. Jakam arým Kritu tyn akubyn tîn ne. Kritumê batipdjikam ne gwaj baje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo anhýro baba prãm kêt. Kam Metîndjwýnhmã bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjên tykkam kukràdjã jarê. Kritu tyk ne akubyn tîjamê batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metîndjwýnhmã bamexkumrêx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrêbê gwaj ba baje amidjwýnhbit o kînh prãmkan ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Môjdjê kukràdjão gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metîndjwýnhkam bajaxwe: ne. Nhyh bit kute me biknor tokry djãkam gwaj bamênhmã. ⁶ Amrêbê ne gwaj baje te Môjdjê kukràdjã marn te kôt amijo anhýro baba. Ne amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro iban arým Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nhyh be, jakam arým gwaj Kritumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk ne arým baje ajte Môjdjê kukràdjã tûm'ã pi'ók no'ókja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro iban arým Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýrmã? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêtumrêx. Jakam ne gwaj mýjja ny man amim,

—Arým ne Metîndjwýnh Karō iwýr bōx ne ijo ba. Ta ne kute Metîndjwýnhmã ijo mexo ba, anhýro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjã man kôt amijaxwema.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metîndjwýnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjã kôt amijo anhýro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

—Môjdjê kukràdjã punu, anhýr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjã mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Môjdjê kukràdjão nêje ikukrà kêt, imã me'ō nhō mýjja pro kînh ne amim 'ã karō kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me ô mýjja pro kînh ne 'ã amim karōo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhyh be, kati. Arým ne me Môjdjê kukràdjão nêje ikukrà. Ba kam arým amijaxwema. Ba kajbê imã me'ō nhō mýjja puro kînh nhyh me Môjdjê kukràdjão mã imã,

—Kwârîk wânh amã me ô mýjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arým imã me ô mýjja pro kînh. Ne kam arým me ô mýjja puro prãmje ar iba. Ne arým imã apýnh me ô mýjja puro kînh ne arým ijaxweo imōr me:x ne. Ne ren Môjdjê kukràdjã kêt nhyh ren me mar kêt nhyh ren me axwe ren kute kajgo pyrãk. Kam ne ba ren badjwý ren amijaxwe mar kêt ne. Nhyh be, kati. Arým ne ba kukràdjã man ajte kôt ijaxwema.

⁹ Amrêbê ije Môjdjê kukràdjã mar kêt ri ne ba ate ikrãn amim,

—Dja ba Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhýro iba. Ne kam kute itîn pyrãk ne ar iba. Ne kam arým Môjdjê kukràdjã man amim,

—Je, arým ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metîndjwýnh arým ikangan me biknor tokry djãkam imê, ane. Ba kam arým ityk pyrãk. ¹⁰ Ba arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã mextire man kôt amijo anhýro iban arým Metîndjwýnh kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhýrmãn kam arým amim,

—Ijaxwe:. Dja Metîndjwýnh ikangan me biknor tokry djãkam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Môjdjê kukràdjã mextire markam amityk ma.

¹¹ Mýkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro iban Metîndjwýnh kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhyh be, kati. Me kunî te kute kukràdjã marn kôt amijo anhýr prãmje, ne kam kam amikrào ba. Badjwý ne ba kam amikrào iba. Ne kam aminoo aknon arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhýro iban arým Metîndjwýnh kôt itîn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhyh be, kati. Ije kukràdjãkam amikràkam dja Metîndjwýnh me biknor tokry djãkam imê. ¹² Djãm kam Môjdjê kukràdjã punu? Kati. Mexkumrêx. Metîndjwýnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjã jarênh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katãtkumrêx. Kukràdjã mexkumrêx.

¹³ Djâm Môjdjê kukrâdjâ mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djâkam itëmmã? Arkati. Ba kukrâdjâ maro iban kam arÿm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukrâdjâ kôt amijo anen mã ijaxwen kam arÿm mã amim,

—Dja Metîndjwÿnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djâkam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarënh.

Gar 5.17

¹⁴ Metîndjwÿnh Karô ne Môjdjê kukrâdjâ jarê. Nhyim be, jakam djê ne ba mã Metîndjwÿnh Karô ma? Kati. Imã ijaxwe prãm ne te ijaxwe kêt prãmje. ¹⁵ Djâm imã mÿjja kÿnhja ne ba o iba? Kati. Imã mÿjja kÿnh kêtja ne ba o iba. Mÿkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶ Imã mÿjja kÿnh kêtô ibakam ba arÿm amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukrâdjâ mexkumrêx, ane. ¹⁷ Djâm kam ba ne ba o iba, imã mÿjja kÿnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba. ¹⁸ Djâm imex got? Ije amidjwÿnhbito kÿnh prãm kam djâm imex got? Ije mÿjja mexo iba kadjy te imã mÿjja mexbit kÿnh. Kam, ije mÿjja mexbito iba kadjy mÿj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêt kumrêx. ¹⁹ Imã mÿjja mex kÿnhja djâm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kÿnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kÿnh kêt mã o iba. ²⁰ Kam, imã ijaxwe kÿnh kêtjao ibakam djâm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djâ ne ba mrãmri mÿjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mÿjja mexo iba kunikôt ne ba mã mÿjja punu o iba. ²² Ba ne ba imã Metîndjwÿnh kukrâdjâ kÿnh. ²³ Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mÿjja mexo iba prãm kunikôt mã ijaxwe. ²⁴ Ba amim,

—ÿ, watîre. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arÿm me biknor tokry djâkam itëmmã. Mÿj me'ô dja ikadjwÿnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane. ²⁵ Bir, gwaj banhô Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metîndjwÿnh kabên kôtbit amijo iba, ane. Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãm kumrêx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metîndjwÿnh Karô marja tîn.

¹ Kritu Jejumê gwaj batipdji nhyim arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apëxmã.

Kam, Metîndjwÿnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarënh kêt gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêt kumrêx. Baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metîndjwÿnh Karô kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêt kumrêx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djâkam batëmmã. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim Kritu Jeju markumrêx nhyim Metîndjwÿnh Karô gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tÿx jadjâ gwaj kam arÿm katât amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêt kumrêx ne Metîndjwÿnhkôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katât baje amijo baba prãmje ne te baje Môjdjê kukrâdjâ mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyim kam Metîndjwÿnh pykamã ta Kra pydji jano nhyim ta amijo kute me axwe nhÿ pyrâk ne ar ba. Nãm aminhÿ tã pite'y'ã wajêt nhyim Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ. Katât baje amijo baba kadjy arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ nhyim gwaj bajaxweja arÿm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metîndjwÿnh Karô man kôt ar amijo baba. Nhyim kam arÿm gwaj bamã tÿx jadjâ. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tÿx jadjâ. Gwaj kam arÿm kum bajaxwe kêt ne katât ar amijo baba. Ne kam arÿm tu Môjdjê kukrâdjâ kôt katât ar amijo baba.

Me ta kute amidjwÿnhbito kÿnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyim be, me kute Metîndjwÿnh Karô kôt amijo baja ne me kum Karô mar prãm. ⁶ Nhyim me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djâkam akuno. Nhyim be, me kum Karô mar prãm dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metîndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metîndjwÿnh kukrâdjâ kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane. ⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metîndjwÿnhho kÿnhmã.

Me kum Metîndjwÿnh Karô mar prãm'ã ujarënh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyim be, djâm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karô mar prãm. Mrãmri ar akam Metîndjwÿnh Karô ÿrkumrêx jabej ar amã Karô mar prãm. Nhyim be, me'ôkam Kritu

Karō ȳr kêtja Metîndjwÿnh kute o aminhō kêtukmrêx.

¹⁰ Nhy m be, mrâmri Kritu ar akam ȳrkumrêx jabej ar anhîbit dja ty. Me axwe djô'â me batyjkakam dja ar anhîbit ty. Nhy m be, Metîndjwÿnh kute ar amâ axwe kêt jarênh nhy m Karō kute ar ajo bakam dja gar kôt atîn ne ar aba râ'â: râ'â ne. ¹¹ Nhy m kam Metîndjwÿnh arÿm Karō akubyn Jejuo tîn. Karō ja ar akam ȳr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tîn. Krituo tîn djwÿnh ar ajo tîn. Dja gar te arÿm ty nhy m akubyn ar gadjwÿ ar ajo tîn. Ar akam Karō ȳr jao akubyn ar ajo tîn.

¹² Kam, djâm gwaj baje amidjwÿnhbito kînh kadjy mǎ bajaxweo babamǎ? Kati. ¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djâkam akuno. Nhy m be, dja gar apÿnh ajaxweo krâta. Aparo ajaxwe'ȳr amrân, anhikrao aje ajaxweo nhîpêx, anoo aje ajaxweo pumûnh, adjumar djâkam aje ajaxweo mar, ajajkwao aje mÿjja punu jarênh ajaxweja kunî krâta kute mrâmri ne me kute mÿjja bînkam arÿm âpêho krâ'yr pyrâk. Dja gar Metîndjwÿnh Karō maro ajaxweo krâtan arÿm Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar aba râ'â: râ'â ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metîndjwÿnh Karō maro ba nhy m kute meo baja ne me mrâmri kubê Metîndjwÿnh krakumrêx. ¹⁵ Karō kute ar ajo bakam djâm Metîndjwÿnh ar ajo ô âpênh kajgon kum ar akurênh ar ajo ajkê gar amâ uma: ar aba? Kati. Karō kute ar ajo bakam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amâ kî:nhkumrêx. Ne kam kum, "Djûnwǎ", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. Nhy m be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djûnwǎ", ane.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karō ta ne gwaj bakad-jwÿnhbê gwaj bamǎ,

—Be, omû. Mrâmri abê Metîndjwÿnh krakumrêxja pumû, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx. Tām ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metîndjwÿnh nhō mÿjjao aminhō. Kritumê ro'â dja gwaj ô mÿjjao aminhôn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhō. Kritukôt mrâmri batokry jabej dja gwaj ô mÿjjao aminhôn arÿm ro'â bame:xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kô 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'â dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrâk. Nhy m be, dja ba î Kritumê ro'â ime:xkumrêx nhy m kunî arÿm ipumû. Dja ba kam ikînh. Ne ikînhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj â batokry'â amim ane. ¹⁹ Dja gwaj babê Metîndjwÿnh krakôt bakato. Dja amrê ô akati bôx gwaj kam arÿm bakato.

Djâm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mÿjja kunî Metîndjwÿnh kute ipêx ja ne amiwÿr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bamê pykamê mÿjja kunî amiwÿr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mÿkam ne amiwÿr gwaj bakam ama:? Bir, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî nhîpêx ja ne amrêbê amijo ajkênh arÿm punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djâkrê kumex kato. Djâm mÿjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metîndjwÿnh kabênkôt ne â mÿjja amijo bikêho ane. Nhy m be, ajmâkam dja mÿjja kunî mekkumrêx. Mÿjja kunî amiwÿr amimexkam ama:.

²¹ Mÿkam? Bir, jakam ne mÿjja punu prâm, kâ rerek prâm, kro prâm, apôk prâm. Nhy m be, mÿjja kute amijo mekkam dja punu prâm kêt, kâ rerek prâm kêt, kro prâm kêt, apôk prâm kêtukmrêx. Gwaj babê Metîndjwÿnh kramê ro'â dja mÿjja me:xkumrêx ne kî:nhkumrêx. Dja î gwaj babê Metîndjwÿnh kra amirît. Ne kam bamexkumrêx ne bakînhkumrêx. Nhy m kam me baro'â mÿjja kunîdjwÿ mekkumrêx. Kam ne mÿjja kunî amiwÿr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mÿjja kunî: tokry pymaje kangângâ. Kute mrâmri ne me nire kra ân tokry pymaje kangângâ pyrâk ne kute kra bixadjwÿrkam ama:k pyrâk. Amrêbê: ne mÿjja kangângân jakam kangângâ râ'â ne.

²³ Gwaj badjwÿ ne gwaj banhî nykam ama:. Gwaj badjwÿ baje arÿm amijâ Metîndjwÿnh Karō kakinhja ne gwaj banhî nykam ama:. Dja gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx amirît. Nhy m akubyn bôkkam dja gwaj bamâ banhî ny ngâ. Dja gwaj banhî nyja rerek prâm kêt ne apêx prâm kêt ne ny râ'â. Banhî nykam amakbê bakangângâ. Banhîja punu prâmkam batokry pymaje bakangângâ.

²⁴ Gwaj amiwÿr banhî ny kam ama: nhy m arÿm Metîndjwÿnh amim gwaj bapytâ. Nhy m be, djâm arÿm ne gwaj banhî nyja pumû? Kati. Gwaj ren arÿm banhî ny pumûn ren amiwÿr kam amak kêtukmrêx ne ren ate bakrân ar baba. ²⁵ Nhy m be, kati. Kute gwaj bamâ banhî ny jadjar kêtiri ne gwaj amiwÿr kam ama:n kam akrân mǎ amiwÿr amâr 'iry.

²⁶ Gwaj banhî nykam amakbê Metîndjwÿnh Karō kum gwaj bakaprî:. Gwaj bakaprînh barerekrekam ne Karō kum gwaj bakaprî:. Ne Metîndjwÿnhmǎ gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprînh barerekrekam dja gwaj amim,

—Mÿj dja ba ikaprikam Metîndjwÿnhmǎ ikabênh jarênh on? anen te baje Metîndjwÿnhmǎ amijarênhmǎ. Nhy m kam Karō kute pykakam gwaj bajo ba arÿm gwaj bama. Gwaj baman arÿm kum gwaj bakaprî:. Kum gwaj bakaprînh arÿm amû

kàjkwakam Metíndjwýnhmā gwaj bajo a'u:w. Djām gwaj bakabēnkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabēn mar kētkam. Kum gwaj bakapri:kam ne kabēno kangāngān gwaj bajo a'u:w. Nām ā Karō amybȳm amū kàjkwakam Metíndjwýnhmā gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metíndjwýnh ne kute me kunī djumar djākam me kabēn mar mexkumrēx ne kam arým kute prīne Karō kabēn mar mex. Karō ta ne arým kute gwaj bajā Metíndjwýnh kabēn mar. Kute gwaj bajā amim karōkam kabēn ja kute mar ne kabēn kōt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ò me ja, Karō kute Metíndjwýnhmā gwaj bajo à'wýr. Metíndjwýnh kabēn kōt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhyam kam Metíndjwýnh arým kute prīne kabēn mar mex.

Kra mex kōt me mex.

Rô 8.37; Pir 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhyam apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunikōt. Apýnh gwaj bakapri djari nār apýnh gwaj bakīnh djari kute gwaj bajo baja. O ne Metíndjwýnh amim gwaj bajo mexo tē. Gwaj bamā abēja ne gwaj bajo mexo tē. Metíndjwýnh ne amrēbē: gwaj bakukām amim gwaj bajā karōn arým kōt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjja gwaj bajo mexo tē. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kōt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunī kētri ne kute me kukām ò me ja kunī mar ne arým amijo me utā. Kra mex kōt kute meo mex kadjy ne amijo me utā. Krakōt kute ò me ja kunio mexo tēmkam ne kute mrāmri ne me kra kutewa apōx nhyam kōt aben nhītepā kamy kunī apōx pyrāk. Kra kute kamy krāpti:mā wa kadjy ne Kra mex kōt gwaj bajo mexo tē. ³⁰ Kute amijo me utār ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memā axwe kēt jarē nhyam me arým kum mex ne. Kute memā axwe kēt jarēnh ja dja meo me:xkumrēx. Nhyam me arým kàjkwakam Kra mex kōt mrāmri me:xkumrēx. Dja gwaj kàjkwakam kōt arým bame:xkumrēx.

Metíndjwýnh kum me abē ne me'ā ukanga kēt.

³¹ Metíndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē. Ne kam dja ī Kra kōt prīne gwaj bajo mex. Kam, djām me'ō kute Metíndjwýnh bē gwaj bajo akēx gwaj kōt bajaxwemā? Kati. Metíndjwýnh ā kum gwaj bajabēo anhýrkam dja me'ō kubē gwaj bajo akēx kētkumrēx. ³² Nām amijā Kra djwýnh pydji nē kēt ne gwaj bakunī kadjy kanga nhyam arým gwaj bapānh ty. Djām kute gwaj bakadja Kra kangakam kute gwaj babē mýjja mex'ō nēmā? Arkati. Kute gwaj bamā mýjja mex kunī nhōrmā.

³³ Mýj me'ō dja gwaj bamā axwe jarē? Kati. Metíndjwýnh kute amijo gwaj bapytārja dja gwaj bamā axwe jarēnh kēt. Ta ne arým gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā axwe jarēnhmā.

³⁴ Mýj me'ō dja gwaj bamā me biknor tokry djākam babiknormā arē? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tīn ne ajte Metíndjwýnh djubók'ānh nhý. Metíndjwýnh djubók'ānh nhýn ajte gwaj banēja kum kabēno nhý. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā babiknormā arēnhmā. ³⁵ Kritu kum gwaj bajabē.

Dja te me'ō gwaj bajo ajkē nhyam Kritu kum gwaj bajabē rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

Dja te apýnh gwaj bakapri djari ajte gwaj bajo ba nhyam Kritu kum gwaj bajabē rā'ā.

Dja te apýnh mýjja týx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurē. Kritumā badjāpēnhkam te kum gwaj bakurē.

Dja te ajte gwaj bamā prām.

Dja te ajte gwaj bakā kētkam bamā kry:.

Dja te apýnh mýjja pyma ajte gwaj bajā apōx.

Dja me ajte te kaxo gwaj bapa. Nhyam Kritu mā: kum gwaj bajabē rā'ā:m gwaj bajo ba rā'ā: ne.

³⁶ Apýnh gwaj bakapri djari kute gwaj bajo ba kōt ne me bakukāmāre amrēbē: Metíndjwýnhmā amijarēn kum,

“Be, amā ar idjāpēnhkam ne me kute ar ibīn pyrāk. Myt kunikōt ne me kute ar ibīn pyrāk. Nām me ar ijo mryki'ātomtī pyrāk ne kum ar ibīn prām.”

Nām ā me bakukāmāre Metíndjwýnhmā anen arým 'ā pi'ók no'ók ne. Kam gwaj badjwý bakamingrānyre dja gwaj mrāmri mekōt ā apýnh bakapri djari maro ane. Jejumā badjāpēnhkam ā apýnh bakapri djari maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajā ukanga kēt ne kum gwaj bajabē rā'ā: Kam te apýnh mýjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar týx ne arým kubē amijo akēx kētkumrēx.

³⁸ Djām gwaj batykkam kum gwaj bajabē kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām gwaj batīn ne ar babakam kum gwaj bajabē kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām kadjy mrānh djwýnh 'ō kute gwaj bajo bikēnh nhyam kum gwaj bajabē kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām me karō punu,

nār djām jakam apýnh mýjja apōx,

nār djām amrē apýnh mýjja apōx mōr,

nār djām apýnh mýjja 'ityx gwaj bajo bikēnh nhyam kum gwaj bajabē kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

³⁹ Nār, djām kàjkwā kurūm mýjja apōx,

nār djām pyka krakri mýjja apōx,

nâr djâm Metîndjwÿnh kute amû apÿnh mÿjja kunî nhîpêx'ô kute gwaj bajo bikênh nhyim kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajâ ukangamâ? Arkati.

Apÿnh mÿjja pyma te gwaj bajo ajkê nhyim Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba râ'â.

Nâm â kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bênjadwÿr djwÿnhkôt â kum gwaj bajabêo ane. Tâm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metîndjwÿnh ta kute amijo me utâr.

¹⁻² Djâm gwaj baje Môjdjê kukràdjâ mar ne kôt baje amijo babakam ne Metîndjwÿnh kute gwaj bamâ axwe kêt jarênh gwaj arÿm kum bamex ne? Kati. Nâ gwâm tu amim Jeju markumrêx nhyim arÿm gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex ne. Nhyim be, inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer djâm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nâm me amim,

—Ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iba nhyim Metîndjwÿnh arÿm imâ ijaxwe kêt jarê ba arÿm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metîndjwÿnh arÿm pân h me kanga. Kam ne ba ikadjwÿnhbê ikaprî:n iban imÿr râ'â: ne. Kritu kôt ne ba katât ikaprî'â ar amâ amijarênhkumrêx. Metîndjwÿnh Karõ ta ne ajte idjumar djâ kadjwÿnhbê imâ,

—Mrâmri 'â ajêx kêtumrêx, ane. Mrâmri ikaprî:kumrêx. ³Inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metîndjwÿnhmâ kum,

—Kwârîk wân h mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pân h ikanga, ane. Nhyim ren me kam arÿm tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arÿm â Metîndjwÿnhmâ ane. Nhyim be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprî:re. ⁴Mebê idjaerkumrêx. Metîndjwÿnh ne amrêbê meo kra nhyim Metîndjwÿnh rax djô'â me ra:x. Ne kam ajmâ kute amim Jeju mar kêt ba arÿm mekam ikaprî:re ne. Metîndjwÿnhmê ne me kute aktâ abenmâ amijarênh mâm dji nhyim arÿm memâ kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex râ'â: râ'â ne, ane. Ne arÿm memâ Môjdjê kukràdjâ jarê nhyim me o ba. Ne kukràdjâ kôt kum apê ne kum amijarênho ba. Nhyim kute memâ mÿjja jarênh mâm dji. Me kukâm apÿnh mÿjja mex apõxmâ kute memâ arênh mâm dji. Nhyim me ajmâ ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprî:re ne.

⁵ Me bakukâmâre ne me me babê idjaer kukâmârekumrêx nhyim Jeju Kritu arÿm mekam amijo î ne kato. Kubê ne apÿnh me ba djâ kunîkôt me kunî, mÿjja kunî Tîndjwÿnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar

amâ arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurûm kato nhyim kam me ajmâ ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprî:re ne imâ me kaprî:kumrêx.

⁶ Metîndjwÿnh kute mebê idjaero kran kute memâ, “Me abê ikra”, anhyîrkam ne me kwÿ arÿm kanga. Me kwÿ kute kangakam djâm arÿm kam Metîndjwÿnh kabênh kajgo? Kati. Metîndjwÿnh kabênkôt me kwÿbê Metîndjwÿnh krakumrêx. Djâm mebê idjaer kunî ne Metîndjwÿnh kute meo kra? Kati. Me kwÿbit. ⁷Nâr, djâm Abraão djô'â me ar ba kunî ne Metîndjwÿnh kute memâ,

—Me abê Abraão tâmdjwÿkumrêx, anhyîro ba? Kati. Me kwÿmâbit. Nâm Abraõomâ kum,

—Idjak kurûm dja atâmdjwÿ apõx, ane.

⁸ Mÿj'â ne gwaj kabênh ja ma? Bir, amrêbê: me bakukâmâre Abraão ta ne amikabênkôt ô âpênh kajgomâ Imaêr dji nhyim kato. Djâm kra Imaêrmê ô'â tâmdjwÿ apõxmê djâ ne Metîndjwÿnh me jao krakumrêx? Kati. Metîndjwÿnh kute kabênh pydjî arênh kôt ne prõkumrêxmâ Idjak dji nhyim arÿm kato. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tâmdjwÿ apõxmê ne Metîndjwÿnh meo krakumrêx.

⁹ Arÿm ne Abraõomâ kum,

—Dja ba î bõx nhyim Xara arÿm kra, ane. Metîndjwÿnh kute kabênh pydjî arênh ne ja. Nhyim kam arÿm kra kato nhyim Metîndjwÿnh amikabênkôt arÿm o kra.

¹⁰ Nhyim ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamâ kra ar kudji nhyim tujarõ râ'âkam Metîndjwÿnh arÿm kra ar'â amim karõ. ¹¹⁻¹³ Ar rwÿk kêtî. Ar mex nâr ar axwe kêtî ne arÿm ar'â amim karõn Rebekamâ kum, “Kutewa dja kutapumâ apê”, ane.

Pi'õkkam kute me bakukâmâremâ ar arênh kôt ne â Rebekamâ ane. Ne memâ kum, “Imâ Djako kînh. Nhyim be, imâ Ixau kînh kêt”, ane.

Djâm mexkam ne kum Djako kînh? Kati. Djâm axwekam ne kum Ixau kînh kêt? Kati. Kute ar'â amim karõ kôt kum Djako kînh ne kum Ixau kînh kêt. Idjujarênhja ne me kunî'â amijakre. Mÿj dja gwaj me kunî'â amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metîndjwÿnh ne amikabênh kôt arÿm amijo me utâr. Kute me kêtî me'â amim karõ kôt ne arÿm amijo me utâr. Djâm me ta mexkôt ne amijo me utâr? Kati. Amikabênh kôt. Kute amiwÿr me wÿr djwÿnh ta amikabênh kôt ne kute amijo me utâr, ane. Tâm dja gwaj idjujarênh ja markam amim arênh maro baba.

¹⁴ Metîndjwÿnh ta kute amijo me utâr. Me kator kêtî kute amijo me utâr. Kute amim me'â karõ kôt kute amijo me utâr. Djâm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metîndjwÿnh kute katât amijo ba kêtja pumû, anhyîrmâ? Arkati. Metîndjwÿnh

katàt ry tipdji. ¹⁵ Ga, Metîndjwýnh amrêbê: me bakukâmâre Môjdjêmä kum, "Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kaprî. Ba dja ba amim me'ô'ã karôn tu imã kînh."

Nãm ä Metîndjwýnh me bakukâmâremã ane. ¹⁶ Mýj ne gwaj kabên ja burûm kuma? Bir, djâm me'ô ta kum kînh nhym kum kaprî? Kati. Nâr, djâm me'ô ta kum apê nhym kum kaprî? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum me kaprî. Tãm ne gwaj Metîndjwýnh kabênja burûm kuma. ¹⁷ Amrêbê: me bakukâmâre ar bari ne Metîndjwýnh Parao'ã amakkre kêt mên ajte o bikêhno dja. 'Ä amakkre kêt mênho ämri ne kum, "Mýj kadjy ne ga anã kurûm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakke kêt mênh ne ajo ibikênh kadjy. Ije me kunîmä akam itýxo amirît kadjy ne ba ajo ikato.

Apýnh pyka kunîkôt dja me iraxmä katon abenmä irax ne ipyma jarê. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato."

Nãm ä Paraomã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ¹⁸ Arým ne ba Rebeka'ã ajarên ajte Môjdjê'ã ajarên ajte Parao'ã ajarê.

Mýj dja gwaj Metîndjwýnh kute kam arkum kabên jarênh burûm kuma? Mýj'ã ne amijakre? Bir, Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam amikabênkôt arým tu kum me kwý kaprî. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabên jarênh ne ajte Môjdjêmä kute kabên jarênh burûm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarê. Mýj dja gwaj Metîndjwýnh kute kum kabên jarênhja burûm kuma? Bir, Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam ta amikabênkôt ajte tu me kwý'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabên burûm kuma.

¹⁹ Djâm ar ajô imã, –Metîndjwýnh kute ä amim me'ã karôo anhýrkam mýj me'ô ne kubê àptârmã? Arkati. Metîndjwýnh ta kute me'ã amakkre kêt mênhkam ne ren memã axwe jarênh kêt. Mýkam ne memã axwe jarê? ane. Djâm ajte ä imã anhýrmã? ²⁰ Kati. Kwãrîk wãnh mýjwã wã jarênh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabêno ajte Metîndjwýnh japanhmã. Nã bãm me bakukâmâre kabên kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum, "Djâm arým mýjja nhípêx kute ipêx djwýnhmä kum, 'Mýkam ne ga ga inhípêx prãm ne kam ä ijo ane'? anhýrmã? Kati."

Nãm ä me bakukâmâre memã ane. Mrãmri ne me bakukâmâre memã arênhkumrêx. ²¹ Ga, ngyo ngónh nhípêx djwýnh ta kute amim 'ã karô kôt kute ngy kajgo jamýnh ne o ngónh nhípêxa pumû. Ta mýjja mex kadjy ngónh nhípêx. Nâr, ajte ta mýjja punu kadjy ngónh nhípêx. Metîndjwýnhdjwý, kute me

ipêx djwýnh ta amikabênkôt tu ä meo ane. Djâm kam gwaj baje bakabêno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabênkôt tu ä meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwý ja'ã ne ta amim karôn amim,

–Dja ba î me kwýkam ingryko amirît ne. Nhym me kunî ipumûn arým 'itýx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nêh amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukapri kadjy me kwý nhípêx. Amrêbê: ne ta me'ã amim karôn amim,

–Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrêx. Ne me kunîmä mekam idjukapri amirît. Me kunî dja me 'ã ipumûn ime:xkumrêx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrêx, ane. Djâm ta kute amim me'ã karôn ajte ä me ipêxo anhýrkam djâm katàt kute amijo ba kêt? Kati. Katàt ne amijo ba. ²⁴ Ta ne tu ä gwaj badjwý gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djâm me ibê idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

²⁵ Metîndjwýnh ta ne amim me'ã karô. Ne kam ta amikabênkôt arým amijo me utàn ar meo ba. Me bakukâmâre Ôdjêja amrêbê: ja jarê. Metîndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwý pytãrja jarê. Metîndjwýnh ne Ôdjêjamã kabên jarê nhym me bakukâmâremã kum,

"Metîndjwýnh ne me amã, 'Amrêbê ije me kwýo inhô kêt. Nhym be, jakam dja ba memã inhô me ja jarê. Me kwý amrêbê imã me kînh kêt. Nhym be, jakam dja ba imã me kînh.' Nãm ä Metîndjwýnh me amã ane."

Nãm ä me bakukâmâre Ôdjêja memã ane nhym me arým kabên'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Metîndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytãrja pumû. ²⁶ Nhym kam ta ajte memã kum,

"Metîndjwýnh ne me amã, 'Pyka 'ókam me'ã ne ba memã kum, Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me î memã kum,

Me abê Metîndjwýnh tîh ne ar baja kra ar, ane. Dja me î ä memã ane', ane.

Metîndjwýnh ä me amã ane."

Nãm ä me bakukâmâre Ôdjêja memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metîndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytãrja pumû.

²⁷ Nhym kam me bakukâmâre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metîndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwý pytãrja jarê. Idjaij mebé idjaer'ã kãj bê memã kum, "Dja mebé idjaer krãptî: kute mrãmri ne ngô raxbê pyka kêtka pykati 'ykã krãptî pyrãk.

Dja te me krãptĩ nhyim arým amim me ngrêrebit pytä. Me anhybit me utä. Me kute amim mar me utä.

²⁸ Nhyim me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnh kute pykabê me axwemä pãnh jarênhmã. Dja meo kukrà kêt kumrêx ne katät memä pãnh jarênhkumrêx ne on inomä kumê."

Nãm ä me bakukãmäre Idjaij memä ane nhyim me arým 'ä pi'ók no'ók ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytä rja pumü.

²⁹ Nhyim kam Idjaij ajte tãm'ä ajarêñ memä kum,

"Bẽnjadjwýr djwýnh 'itýxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arým krĩrãxbê Xótomamê krĩrãxbê Gomora gan pyka mē o amrã.

Ne ren kum me bajä ma kêt gu ren me badjwý arým mekôt bakêt. Nhyim be, kati. Nãm kum me bajä ma nhyim kam me badjô'ä me anhy rä'ä, me kwý rä'ä ne."

Nãm ä me bakukãmäre Idjaij memä ane. Ga, me bakukãmäre kabênja kunĩ kôt Metĩndjwýnh ta amikabênkôt kute amijo me kwý pytä ne meo baja pumü.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mýj dja gwaj jakam abenmä arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metĩndjwýnhmä amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprĩñ memä axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým tu memä axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex ne.

³¹ Nhyim be, mebê idjaer kute Metĩndjwýnh kukràdjã marn kôt amijo bakam djãm me arým kum axwe kêt? Kati.

³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Mójdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmä ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe rä'ä ne. Kam ne me kute kên me par tok nhyim me rôrök pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt. ³³ Metĩndjwýnh ne amrêbê me bakukãmãremä kum,

"Ota, ba Xijãokam kên'ö nhýr. Kên wã kute me par tokkam me rôrök prãm kumrêx. Kam dja me kum kên wã kurê.

Nhyim be, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijãm kadjy kêt kumrêx."

Nãm Metĩndjwýnh ä memä ane nhyim me arým 'ä pi'ók no'ók ne. Kritu'ä ne kên jakren

arê nhyim me kum kurêmä. Nhyim kôt mebê idjaer ä kum kurêñ mar kêtö ane.

10

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imä mebê idjaer kĩ.nh. Mebê inhöbikwakam imä me kĩnh. Metĩndjwýnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytä ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Nã bãm mä Metĩndjwýnhmä kum,

—Gop amim me utä. Gop amim me utä, anhýro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prĩne me omü. Kam djãm me Metĩndjwýnhmä àpêñ prãm ngri got? Me kum àpêñ prãm. Me te kum àpêñ prãm ne kute Metĩndjwýnh mar kêt. Me arĩk ar kupa'ä ba. ³ Metĩndjwýnh ta ne memä kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memä axwe kêt jarê nhyim me arým imä mex ne, ane. Nhyim me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Mójdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmä imex ne, anhýro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Mójdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmä ijaxwe kêt, anhýrmã? Djãm gwaj baje ä amim anhýrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjã man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamä axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

Mýj dja me nêñ arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Mójdjê ne amrêbê: memä kum,

"Dja me katät kukràdjã man kôt amijo ban kam arým ĩñ ne ar ba rä'ä: rä'ä ne", ane.

Kute memä ja jarênhkam mýj dja me nêñ arým axwe kêt? Bir, dja me katät kukràdjã man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Mójdjê amrêbê memä arê. ⁶ Nhyim be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhyim Metĩndjwýnh arým tu memä axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arĩk amim,

—Mýj me'ö godja kãjkwã djwýnhmä wabi? Ne ren me'ö kãjkwãmã wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omün tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarêñh kêt.

⁷ Gar akwý ajte arĩk amim,

—Mýj me'ö godja me tyk ba djãkam ruw? Ne ren me'ö me tyk ba djãkam Kritu'ýr ruw ne ren iwýr o wabin iwýr o bõx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarêñh kêt. Mýkam dja gar ja jarêñh kêt? Bir, arým ne me ar amä Kritu'ä ajarêñ gar arým

ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.
 8 Metîndjwýnh ne me bakukâmâremâ kum,
 "Djâm onîj ikabên nô? Kati, arým ne akad-
 jwýnhbê nô. Ajajkwa kôt ne ga memâ
 arê nhyr ajajkwakam nôñ adjumar
 djâ kadjwýnhbê nô", ane.

Kabên ja ne bar kâj bê memâ arê. Dja me
 kwý tu amim kabênja mar ne amim Kritu
 markumrêx. Ja kadjy ne bar memâ kabên
 ja jarê. 9 Nâ bâm ar memâ kum,

—Dja gar amibu'â memâ amijarên memâ
 kum, "Mrâmri Jejubê inhô Bêñjadjwýr
 djwýnhkumrêx", anen ajte ar adjumar djâ
 kadjwýnhbê amim, "Mrâmri ne Metîndjwýnh
 akubyn Jejuo tînkumrêx", ane nhyr arým
 amim ar apytâ, ane. Ar ikabên ja ne bar
 memâ arê. 10 Mýkam? Bir, me umar djâ
 kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx
 nhyr arým tu memâ axwe kêt jarê nhyr
 me arým kum mex ne. Ne kam amibu'â
 memâ amijarên memâ kum,

—Arým ba tu amim Jeju markumrêx,
 ane nhyr arým amim me utâ. 11 Me
 bakukâmâre kabên kôt ne ba ar amâ ikabên
 ja jarê. Amrêbê: ne me bakukâmâre memâ
 kum,

"Djâm me kute tu amim markumrêx nhyr
 Metîndjwýnh kute amim me utâr kêt
 nhyr me arým pijâm? Kati.

Djâm me kute amim, 'Ba arým tu amim
 Metîndjwýnh markumrêx nhyr
 arým ibê kajgo', anhýrmâ? Kati.
 Me kwý î pýnhkôt kute tu amim
 markumrêxja dja Metîndjwýnh arým
 me utârkumrêx."

Nâm â me bakukâmâre memâ ane nhyr
 me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ga, me kute
 tu amim markumrêx nhyr kute amim me
 utârja pumû. Mrâmri me kabênkumrêx. Ba
 kôt ar amâ ikabên jarê.

12 Djâm kam kute mebê idjaerbit pytâr
 ne kute amû me bajtembê kreguja pytâr
 kêt? Kati. Kute me bajtemdjwý pytâr.
 Mýkam? Bir, Bêñjadjwýr djwýnh ne pydji:n
 me kunimâ bêñjadjwýr rax. Mebê idjaermâ
 Bêñjadjwýr ra:xi. Me bajtemmâ Bêñjadjwýr
 ra:xi. Me î pýnh kôt me kute kum amijo
 à'wýrja ne Bêñjadjwýr djwýnh kute apýnh
 meo djuw mex. Ô mýjja kume:xo meo djuw
 mex. 13 Me bakukâmâre ne me amrêbê: â
 memâ ane. Nâm me memâ kum,
 "Me kwý î pýnhkôt dja me Bêñjadjwýr
 djwýnhmâ amijo a'uw ne kum, 'Ipytâ',
 ane nhyr arým me utâ."

Nâm â me bakukâmâre memâ ane.
 Ga, me bajtemdjwý kute tu amim Jeju
 markumrêxja pumû. Metîndjwýnh kute
 amim me adjwýnhdjwý pytârja pumû.
 Mrâmri ne me kabênkumrêx ba me amâ
 arênhkumrêx.

14 Nhyr be, me kute amim Jeju kamnhîx
 kêtka djâm me kute kum, "Jeju ipytâ",

anhýrmâ? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'â
 ujarênha mar kêtka djâm me kute amim
 kamnhîxmâ? Kati. Ne ajtekam kraxje me
 kute memâ Jeju'â ujarênh kêtka djâm me
 kute marmâ? Kati. 15 Ne ajtekam me
 kute me'yr me anor kêtka djâm me kute
 memâ Jeju'â ujarênhmâ? Kati. Nhyr be,
 Metîndjwýnh arým me'yr me kwýjano nhyr
 me arým kâj bê memâ 'â ajarê nhyr me
 kum kî:nhkumrêx. Me bakukâmâre kabên
 kôt ne ba ar amâ ja jarê. Amrêbê: me
 bakukâmâre memâ kum,

"Kritu'â ujarênh ny, kôt me umar mexja.
 Apýnh mýjja mex'â me ujarênh nyja.
 Ujarênhkam me kî:nhkumrêxja. Djâm
 kute memâ 'â ujarênh ny jao mrân
 djwýnh mex ngri got? Me'yr bôxkam
 me kum kî:nhkumrêx."

Nâm â me bakukâmâre memâ ane. Ga, me
 kwý kum kînhkumrêxja pumû. Mrâmri me
 kabênkumrêx.

16 Nhyr be, djâm mebê idjaer kunî ne
 me arým Kritu'â ujarênh ny ma? Djâm me
 kunî arým Kritu aminhô? Kati. Mebê
 idjaer kunî kute Kritu aminhô kêt. Me
 bakukâmâre Idjaj ne amrêbê: me arê. Me
 kute amim mar kêtja jarê. Nâm memâ kum,
 "Nhýnh got me'ô kute tu amim ar ikabên
 markumrêx?"

Nâm me bakukâmâre â mebê idjaer jarênho
 ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumû.

17 Bir be, kam me kute memâ Metîndjwýnh
 kabên jarênhkambit ne me arým kuman tu
 amim markumrêx. 18 Djâm arým ne me
 mebê idjaermâ 'â ujarênh ny jarê nhyr
 me arým kuma? Nâ, arým. Amrêbê: ne
 me bakukâmâre memâ arê nhyr me arým
 kuma. Nâm me memâ kum,

"Apýnh me ba djâ kunîkôt ne me me kabên
 ma. Djâm jakambit ne me kuma?
 Kati. Ori:nâdjwý ne me arým kuma.

Apýnh me ba djâ kunîkôt ne me arým me'yr
 kabêno bôx ne arým memâ arê nhyr
 me arým kuma."

Nâm me bakukâmâre â memâ ane. Ga,
 mebê idjaer arým kute Kritu'â ujarênh ny
 marja pumû. 19 Ba ajte me amâ arê. Mýj'â
 ujarênh ny kute amijakreja djâm me kute
 mar? Nâ. Me kute mar. Ne kam me
 kute mar kajgo. Metîndjwýnh ne amrêbê
 mebê idjaermâ amikabên jarê. Me bajtem'â
 memâ amikabên jarê. Nhyr Môjdjê arým
 kabên man amâ Metîndjwýnh kukwakam
 me bakukâmâremâ arên memâ kum,

"Metîndjwýnh ne me amâ,
 'Me aje me'â, Me kakrit, anhýrja. Me ja dja
 ba amim me utâ. Dja ga me kam te ga
 aje me urâk prânje angryk ne. Ne aje
 me'â, Me no kêt, anhýr ja. Me ja dja
 ba amim me utâ. Dja ga me kam te ga
 aje me urâk prânje amim angry:k ne.'
 Nâm â Metîndjwýnh me amâ ane."

Nām ā me bakukāmāre Mōjdjê mebê idjaermā ane. ²⁰ Ne kam me bakukāmāre Idjaijdjwý kum mebebê idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ā memā ajarê. Metîndjwýnh ne kum amikabên jarê nhyam kukwakam arým me bakukāmāremā kum,

“Metîndjwýnh ne me amā,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arým imā kato.

Ba ne ba memā amijo amirít nhyam me arým imā kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamā ne ba amijo amirít.’

Nām ā Metîndjwýnh me amā ane.”

Nām ā Idjaij me bajtem'ā mebebê idjaermā ane. ²¹ Nhyam Metîndjwýnh ajte mebebê idjaer'ā memā kum,

“Me kute aminhirôbê ikabên rēnh ne amakkre kêt. Me jamā ne ba kryrām te ipa koror ne amiwýr me kam amako iku'ê: nhyam ijā akamāt nhyam me kute imar kêtumrêx.”

Nām ā Metîndjwýnh mebebê idjaermā ane. Be ga, mebebê idjaer arým kute Kritu'ā ujarēnh ny mar ne mar kajgoja pumū.

11

Metîndjwýnh kute amijo me anhybit pytār.

¹ Kam djām arým ne Metîndjwýnh ô mebebê idjaer kunī kanga? Arkati. Ga, badjwý ibê mebebê idjaer 'ôja pumū. Nhyam bê ne badjwý kute ikanga. Ibê Abraão tãmdjwý'ô. Tãmdjwý Bēnjamīn djô'ā ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyam kute ikanga kêt. ² Metîndjwýnh ne me kunī kêtiri amijo me kwý pytā. Kute amijo mebebê idjaer kwý pytār ja ne kute me kanga kêt. Me bakukāmāre Erij ne amrêbê Metîndjwýnhmā mebebê idjaer'ā kabên ne 'ā ajarê. Nhyam me arým kabên'ā pi'ók no'ók. Erij kabên dja gar ama. Nām arík amim,

—Arým ne me kunī Metîndjwýnh kanga, ane. ³ Ne kam Metîndjwýnhmā kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh, arým ne me akukwakam kabên jarēnh djwýnh kunī pa. Ne arým apýnh anhō ki djāri kungrà. Ba kam ipýdjīn ar iba nhyam me kute badjwý ibīnmā ijabej ar ba.”

Nām ā Erij kum ane nhyam me arým 'ā pi'ók no'ók ne. ⁴ Nhyam mýj ne Metîndjwýnh me bakukāmāre Erijmā arê? Bir, nām kum,

“Ba ne ba amim me krāptī: pytā. Me'ā akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumā kōnkrāo krī kêt ne kute kum amijarēnh kêtumrêx ba arým amim me utā.”

Nām ā Metîndjwýnh me bakukāmāre Erijmā ane nhyam me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Be ga, amrêbê: mebebê idjaer kwý kute amim Metîndjwýnh mar týxja pumū. Me anhy kute amim mar týx. ⁵ Ajbir jakamdjwý mebebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar týx. Ta ne me kêtiri tu kum me anhy kaprīn amijo

me utā nhyam kam me kute amim mar týx. ⁶ Djām me ta kute katāt kabên mar ne kôt kute amijo ba pānh ne Metîndjwýnh amijo me utā? Kati. Ta ne me kêtiri tu kum me kaprīn arým amijo me utā. Nām ren me kute arým kum o pānhkam ren amijo me utā djā ne ren kam tu kum me kaprī? Kati. Kam ren tu kum me kaprī kêt. Nhyam be, kati. Tu kum me kaprīkumrêxkam ne me kute kum o pānh kêt.

Mebê idjaer krāptī jamakkre kêt.

⁷ Kam, djām gwaj baje amim,

—Metîndjwýnh ne arým ô mebebê idjaer kanga, anhýrmā? Kati. Mebebê idjaer ta te kute Metîndjwýnhmā amijo mex jabej ar ban axwe rā'ā ne. Ne kam Metîndjwýnhmā mex kêt ne. Nhyam be, Metîndjwýnh kute me kêtiri amijo mebebê idjaer kwý pytār ja ne me arým Metîndjwýnhmā mex ne. Nhyam kam mebebê idjaer 'ā kātāmja Metîndjwýnh arým me'ā amakkre kêt mē. ⁸ Me bakukāmāre kute amrêbê: me'ā pi'ók no'ók kôt Metîndjwýnh ā meo ane. Kamā ne me bakukāmāre memā kum,

“Metîndjwýnh ne me'ā kaptī mē. Nām me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane nhyam me jakam amakkre kêt rā'ā. ⁹ Nhyam me bakukāmāre Dawi ajte memā tām jarê. Me amakkre kêt nhyam 'ā memā kum,

“Me kute ate krām ākur raxbit markam gé Metîndjwýnh me aêrbê memā axweo pānh.

Gé me te: aminêje amijo ane. Kute mrāmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unēnh pyrāk, nhyam kute kēn me aêrbê kute me tok nhyam me rōrōk pyrāk.

¹⁰ Gé me amakkre kêt ne no kêt gé me kaprī pymaje ibôn mrānh rā'ā: rā'ā ne.”

Nām ā me bakukāmāre Dawi me amakkre kêt'ā memā ane.

Kute me'ā pidjō jakren 'ā memā ujarēnh.

¹¹ Ba kam ar amā arê. Mebebê idjaer ne me kum Jeju kīnh kêt ne arým axwe. Kute mrāmri ne kute kēn me par tok nhyam me rōrōk pyrāk. Me kum kīnh kêtam djām Metîndjwýnh tu kute me kangakumrêxmā? Arkati.

Nhyam be, arým me kum Jeju kīnh kêtam ne Metîndjwýnh arým me bajtem'yr akēx ne arým amim me utāro dja. Mebebê idjaer ne mebebê idjaer kêtjamā me bajtem jarēnh ba nhyam Metîndjwýnh arým me'yr akēx ne me utāro dja. Dja amim me bajtem pytāro dja nhyam mebebê idjaer arým omū. Kute me bajtem pytārōt omū:n arým amim ngyrk ne. Me te ta kute me urāk prāmje amim ngyrk ne. Ne amim,

—Je tō mýkam ne ba me imā Jeju kīnh kêt? Ga, Metîndjwýnh kute me bajtembit

pytârja pumû, ane. ¹² Nâm me kum Jeju kînh kêt nhy me kute Jeju mar arým amû me bajtemjamâ Jeju'ã ajarê. Apýnh me ba djâ kunîkôt ne me memâ arê nhy me arým tu amim markumrêx. Nhy kam Metîndjwýnh arým amim me utâ. Nhy kam me arým kî:nhkumrêx. Nhy be, mebê idjaer kum Jeju kînh kêt kam ne me kînh kêt kumrêx.

Nhy be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metîndjwýnh amim me utâ. Kute amim me utârkam ne me kî:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne î akubyn Metîndjwýnh'ýr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam dja me kî:nhkumrêx. Dja me kînh me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmâ ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmâ ijano. Ije me amâ Kritu'ã idjujarênh kadjy ijano. Ije me amâ Kritu'ã idjujarênhkam ikînh ne mebê idjaermâ me akam ikînh jarênh kume:x. ¹⁴ Nâ bâm inhô me wýnhmâ me ajarênh memâ kum,

–Ba me bajtemmâ Kritu jarênh iba nhy me krâptî: arým tu amim markumrêx nhy Metîndjwýnh arým me krâptî: pytâ, anhýro iba. Ba ã memâ anhýro ibao ane. Nhy godja me te: ta kute me urâk prâmje amim,

–Ga, Metîndjwýnh kute arým ikangaja pumû. Nâm me bajtembit me utâro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metîndjwýnh arým amim ipytâ, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhy Metîndjwýnh arým me utâ.

¹⁵ Nhy be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metîndjwýnh arým me kanga. Nâm me bajtem'ýr amijo akêx ne arým amim me utâro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam ne amim me utâro ba. Nhy be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhy Metîndjwýnh arým amim me utâ. Kam, arým kute me utârkam mýj dja me kam ne? Bir, dja me kute mrâmri ne arým me tyk ne akubyn tîn pyrâk. Kam dja me kunî kînhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmâ kum,

–Be, me kukâmâkjê kukràdjâ kôt ne me kute Metîndjwýnh kumrêxmâ djwý kwý rênh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhy kôt djwý kunîdjwý kum mex. Nâr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhy apýnh padjwý kum mex, ane. Mrâmri ne me kute abenmâ arênhkumrêx. Me bakukâmâre Abraão ne kute urâk. Abraão arým Metîndjwýnhmâ mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metîndjwýnhmâ mex.

¹⁷ Ba me amâ arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrâk. Me

abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytân me ajo aminhô. Kute mrâmri ne me'ô kute pidjô bârikam pa djujabê mok ne kute pân h pa djujabê kêt jadjar pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhy Metîndjwýnh arým me apytân me ajo aminhôn me ajo djuw mex. Me aje mrâmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro arija pyrâk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex. ¹⁸ Djâm me amâ mebê idjaer kurêmâ? Djâm me aje amijo adjâmran amim,

–Be, ga, Metîndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikînhja pumû, anhýrmâ? Kwârîk wân h amijo adjâmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrâmri amijâ ikabên ma. Djâm ga ne ga Metîndjwýnhmâ týx jangij got? Arkati. Ta ne amâ týx jangij kute mrâmri ne pidjô jarê bârimê pamâ týx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

–Be, Metîndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytâ. Nâm me kanga kute mrâmri ne me'ô kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým pân h pidjô djujabê kêt pao tén pidjô djujabê bârikam adjâ. Nâm Metîndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrâmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytâro ba. Nhy be, kwârîk wân h amijo adjâmra kêt ne amim,

–Te me ibajtem nhy Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhýr kêt. Kwârîk wân h ã amijo adjâmrao anhýr kêt. Dja ga amâ Metîndjwýnh pyma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nâm me kanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhy ren arým amim me utâ. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhy arým amim me apytâ. Kam, dja ga me akubyn amijo tén amiman amidjwýnh adjâmra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprikam ne arým me apytâ. Dja ga me amidjwýnh amra nhy arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprîja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbê amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhy be, me ga ne arým tu kum me akapri. Dja ga me ukapri ma:ro aba. Godja ga me ukaprija mar kêt jabej nhy arým me akanga. Dja me akanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa mok ne wân h kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju 'yr amijo akêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utâ mrâmri ne kute amim me abajtem pytarja pyrâk. Kute akubyn me utâr mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytâr ne ajo kraja pumû. Nâm amim me apytâ kute mrâmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjâr pyrâk. Kute â kum me akaprîo anhÿrkam djâm kum mebê idjaer kaprî prâm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrâmri ne pidjô djujabê pa pyrâk. Kum me kaprî prâmkumrêx. Kum ajte meo kra prâmkumrêx ne kum amim me utâr prâmkumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrâmri ne amrêbê me kukâmârebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyrâk.

Metîndjwýnh kute tûmrâm mebê idjaer kunî pytâr.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwý rax ne me amakke kêt ba arým me amâ me arê. Me aje mar kadjy ne ba me amâ arê. Dja ga me aman arým amijo adjâmra kêt. Dja mebê idjaer djwýnh amakke kêt ar ba:. Nhyam kam me bajtem Metîndjwýnh 'yr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metîndjwýnh ne me kêttri arým amijo me bajtem kwý pytâ. Kute amijo me utârja kunî dja 'yr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhyam arým me utâ.

²⁶ Dja me utâ nhyam kam mebê idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrêx, kunî: tu amim markumrêx nhyam Metîndjwýnh arým amim me kunî pytâ. Ije me amâ ja jarênh ne me kute mar kêtumrêx. Mar kêtumrêx ba arým me amâ arê. Dja ga me aman arým amijo adjâmra kêt. Me bakukâmâre kute amrêbê: 'â pi'ôk no'ôk kôt dja â me adjwýnhdjwý pytâro ane. Kamâ ne Metîndjwýnh memâ kum,

"Dja me utâr djwýnh krîraxbê Xijâo kurûm katon amim mebê idjaer pytâ. Djako djô'â ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utâ nhyam me arým Metîndjwýnhmâ axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukâmâremê ne bar aktâ abenmâ ikabên jarênh mândji. Nâ bâm memâ kum,

'Ije memâ ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingyryk kêt ne.'

Nâ bâm â memâ ane."

Nâm â Metîndjwýnh me bakukâmâremâ ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytârmâja pumû.

²⁸ Nâm me mebê idjaermâ Kritu'â ujarênh ny jarê nhyam me kum kînh kêt. Me kum kînh kêt kam ne me arým Metîndjwýnhho kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhyam arým mebê amijo akêx ne arým amim me utâr kêt. Nâm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem

pytâ. Nhyam be, kum me ikukâmâre kînh. Kum me kînh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kînh râ'â ne. Kute me kêttri amijo me ipytârja kum me ikînh râ'â.

²⁹ Amrêbê ne me bakukâmâremâ apýnh mýjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwýr me ku'uw. Djâm kute kabên jarênh ne ajte atemâ kabên 'ô jarênhmâ? Kati. Djâm kute kabên tûm japanh ne o biknormâ? Kati. Mrâmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kînh râ'â.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metîndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhyam kam arým tu kum me akaprîn amim me apytâ. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhyam kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprîn amim me apytâ.

³¹ Nâ, mebê idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhyam Metîndjwýnh kum me akaprî kôt ajte kum me kaprî. ³² Nâm mebê idjaermê me bajtemmê arým axikôt amakke kêt. Amrêbê: ne me Metîndjwýnh kabênkôt amakke kêt ne ta te amak mexmâ. Mýj kadjy ne me amakke kêt? Bir, Metîndjwýnh kum me kunî kaprî kadjy ne me amakke kêt.

Metîndjwýnh rax'â ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metîndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'â karô mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'ô ne kute kum kator ne kute mar? Djâm me'ô amak mexo 'yr bôx? Ari:kati. Umáro memâ kre ra:x ne me'ô umáro 'yr bôx kêtumrêx. Kute me kunîo ba me:xkumrêx. Mýj me'ô ne kute urâk? Ari:kati. ³⁴ Me bakukâmâre ne me amrêbê: Metîndjwýnh djumar'â ajarênh memâ kum, "Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djâm arým ne me'ô kute mar? Djâm arým ne me'ô kumrêx kum mýjja'â karô nhyam arým kôt kute mar? Ari:kati."

³⁵ "Nâr djâm Metîndjwýnh we me'ômâ kum, 'Ga ne ga akumrêx imâ angâ. Dja ba kam amâ o pânhe ne', ane? Ari:kati."

Nâm â me bakukâmâre Metîndjwýnh djumar'â ujarênho ane. ³⁶ Ta ne kumrêx amim mýjja kunî'â karô nhyam kôt mýjja kunî apôx. Ta ne mýjja kunî nhîpêx nhyam apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunî'â kum rax jarênh râ'â: râ'â ne. Mrâmri ne ba ar amâ arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwýnhmâ aminh'ôrâ memâ karô.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, âpnhîre ar, Metîndjwýnh kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kum ar akaprî:kam

dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metîndjwýnhmã aminhõrja pumû. Nãm kum amingãn pîte'y'ã wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abîn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atîn ne prîne kum amijã ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arým katãt Metîndjwýnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute ar ajo amipyrãk ne amikukràdjã punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma. Mýj kadjy? Bir, Metîndjwýnh ne arým ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arým amijã Metîndjwýnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prîne kum amex. Kum amex nhym arým akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djã nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunimã ikabên jarê. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîn arým imã ikabên'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhî pýnhkôt ar amã arê. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Ar aje adjãpênh djã markam dja gar mã amim Metîndjwýnh rax ma. Kwãrik wãnh arik amim, "Be, iraxkumrêx", anhýr kêt. Dja gar katãt amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhym arým imã idjãpênh djã ja'ã karõ ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhî pýnhja pumû. Gwaj banhî pýnhkôt badjãpênh djã krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djã. Ne gwaj bakrãkam banhõ mýjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mýjja pumûnh djã. Ne gwaj baja-makkrekam baje mýjja mar ne kupênh djã. Gwaj banhikam badjãpênh djã krãptî. ⁵ Ga, Kritudjwý. Te gwaj bakrãptî gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhî pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêtã? Djãm gwaj apýnh ar babamã? Kati. Gwaj banhî pýnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprîkam gwaj abeno banhõbikwan banhî pýnhkôt apýnh badjãpênh djã. Metîndjwýnh ta ne gwaj bamã badjãpênh djã'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhî pýnhkôt apýnh Metîndjwýnhmã badjãpênh djãn kum badjãpênh ar baba.

Godja me'õ Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metîndjwýnh mar kôt memã arê. ⁷ Nãr, godja me'õ me kadjy mýjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nãr, godja me'õ

memã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mar jabej gê arê. ⁸ Nãr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar týx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõo ba gê me amim mar týx. Nãr, godja me'õ memã mýjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nãr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nãr, godja me'õ kum me kaprî mar jabej. Djãm nokre kaprîn kum me kaprîmã? Kati. Dja nokre kînh ne kum me kaprî.

Me kum me abê'ã memã karõ.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrik wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axweo nãr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axweo kînh kêt:kumrêx. Nãr, godja me abenkam mex nãr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kînh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprî:ren amã aben jabê.

Kwãrik wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarêho ane, anhýr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarêho aba. Memã mex jarêho aban kajmã memã rax kamêho aba.

¹¹ Metîndjwýnh kadjy mýjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atýx. Dja gar Karõ man kôt amã Metîndjwýnh jabê:n arek kadjy mýjjao aba.

¹² Dja gar amiwýr Metîndjwýnh nhõ mýjja mexja kamnhîxkumrêx. Aje amiwýr kamnhîxkôt akînhkumrêx.

Dja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar týx rã'an 'ã adjukanga kêt. 'Ã adjukanga kêt ne Metîndjwýnhmã amijo adjã'wýr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mýjja kêt jabej ar amã me kaprîn amikutã memã mýjja kwý ngã.

Gê me ar awýr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kînh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metîndjwýnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. Æ kadjy kum ane. Kwãrik wãnh kum,

—Dja ga ijo angyrk ne o ajkê, anhýr kêt.

¹⁵ Godja me'õ kînh jabej ar gadjwý kôt akaprîn. Godja me'õ muw ar gadjwý kôt akaprîn muw.

¹⁶ Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwãrik wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kînh ne ro'ã ar aba.

Kwãrik wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'â ipydyj, anhÿr kêt.
 17 Godja me'ô ar ajo ajkê kwârîk wânĥ amipânĥ o abikênĥ kêt.

Dja gar akabên katât ne katât amijo aba gê me amim ajâ,

—Be, mrâmri, tâmwâ ne katât kute amijo bakumrêx, ane.

18 Ar ga dja gar me kunîmê abenmâ akabên mexkumrêx jarê ne 'â adjukanga kêt. Nâr gar te me'ômâ akabên mex jarê nhym tu ar ajapa. Kwârîk wânĥ râ'â.

19 Akmere, âpnĥîre ar, imâ ar akînhkam ne ba ar amâ ikabên jarê. Kwârîk wânĥ amipânĥ kêt. Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngyrk.

Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukâmâremâ kum,

“Ba ne ba ibê memâ o pânĥ djwÿnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pânĥ. Kwârîk wânĥ amipânĥ kêt.”

Nâm â Bênjadjwÿr djwÿnh memâ ane. Kam dja gar kam ama. 20 Nhym kam ajte memâ kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prâm jabej ga kum mÿjja ngâ gê kukrê. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gê o ikô.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngyrk jabej ne ajo ôbikwa jabej.”

Nâm Bênjadjwÿr djwÿnh â me bakukâmâremâ ane. Kam kwârîk wânĥ amipânĥ kêt.

21 Me kute ar ajo bikênĥkam djâm mekôt ajaxwemâ? Kwârîk wânĥ mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprîo meo djuw mex.

13

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn kôt amijo ba'â memâ karô.

Xit 3.1; Ped k 2.13

1 Pykakam me bēnjadjwÿr rûnh me kute katât amijo ba'â kute memâ karôkam dja gar me kabēn mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bēnjadjwÿr'ô Metîndjwÿnh kute ar kêt. Nâm me bēnjadjwÿr kunî pumjuw.

2 Gêdja me'ô kum ô bēnjadjwÿr kurê jabej. Djâm ô bēnjadjwÿr kajgo ne kum kurê? Kati. Kajgo kêt. Metîndjwÿnh ne 'â bēnjadjwÿr mē. Me kum kurê dja Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe pânĥ jarê.

3 Djâm me mexkam kum krâkamngônĥ nhô bēnjadjwÿr pyma? Kati. Me axwekam-bit kum uma. Ar amâ uma kêt kadjy mÿj dja gar nê? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arÿm ar amâ mextire jarê. 4 Mÿj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amâ krî. Metîndjwÿnh ne ar akadjy me'â ô âpênĥ rê nhym me ar amâ krî. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atîĥ prâm. Djâm kute amijâ kâxdjwa kajgo nhôrn kute o ba kajgo? Kati. Metîndjwÿnh ne me âpênĥ'â me kurê kute kukwakam âpênĥmâ,

me badjumar mex kadjy âpênĥmâ. Kam dja me'ô axwe nhym arÿm kam ngyrk nhym arÿm tokry. Kadjy ne me bēnjadjwÿr nhô kâxdjwa kajgo.

5 Kam dja gar tu me kabēn ma. Djâm ar amâ umakambit? Djâm kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhôkre kadjwÿnhbê 'â amim,

—Pykakam anhô bēnjadjwÿr kabēn ma, anhÿro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me bēnjadjwÿr kabēn ma.

6 Kam dja gar ajte amikutâ me bēnjadjwÿrmâ ar anhô pi'ôk kaprî kwÿ ngâ. Me kute ar amâ ipôxu'â karô kôt memâ kwÿ ngâ. Mÿkam? Bir, me mâ ar akadjy bēnjadjwÿrkam âpênĥkam. Metîndjwÿnh ne me'â ô âpênĥ djwÿnh rê. Gora ar memâ angâ. 7 Me kute 'â ar amâ karô kôt ar anhô bēnjadjwÿrmâ angâ. Ar aje adjâpênĥ pânĥ pi'ôk kaprî jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhôrmâ. Aje me kabênkôt amikutâ kwÿ ngiren 'yr ne aje kum ôrmâ. Kwârîk wânĥ kubê nê kêt. Ar kum angâ. Nâr, gar pi'ôk kaprî pânĥ me'ôbê nèkrêx jamÿ. Nhym me ar amâ,

—Ar aje nèkrêx jamÿnh pânĥ'â akreja kôt dja gar pi'ôk kaprî kwÿ ngâ. Amikutâ me bēnjadjwÿrmâ kwÿ ngâ, ane. Kwârîk wânĥ kubê nê kêt. Ar kum angâ. Nâr, dja me ar amâ,

—Dja gar amâ me bēnjadjwÿr pyma, ane. Tu ar amâ uma. Nâr, dja me ar amâ,

—Dja gar kâjmâ me bēnjadjwÿrmâ rax kamê, ane. Tu kâjmâ kum rax kamê.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'â memâ karô.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

8 Ar aje amikutâ memâ anhô mÿjja'ô nhôrmâ kwârîk wânĥ mebê nê kêt. Ar amâ me abêmâdjwÿr kwârîk wânĥ mebê aminê kêt. Dja gar mrâmri amâ me abêkumrêx ne arÿm aje Metîndjwÿnh kukràdjâ marn kôt amijo aba mexkumrêx. Me kute katât amijo ba'â kute memâ karôkôt kukràdjâ kôt gar arÿm amijo aba mexkumrêx.

9 Me bakukâmâre ne Metîndjwÿnh kukwakam memâ kabēn kukràdjâ jarên memâ kum,

“Kwârîk wânĥ mebê prô nâr mjêno adjâkînh kêt.

Kwârîk wânĥ me'ônĥ bîĥ kêt. Kwârîk wânĥ adjâkînh kêt.

Kwârîk wânĥ me'â ajêx kêt.

Kwârîk wânĥ me amâ me'ô nhô mÿjja puro kînh ne 'â amim karô kêt.”

Nâm â memâ anen kam ajte memâ kum,

“Me amâ amibu'â me ja jabê. Kute mrâmri ne ga me amâ amijabêja pyrâk dja ga me â amâ amibu'â me ja jabêo ane.”

Nâm â memâ ane. Ja dja gar aman ar amâ me abê. Ar amâ me abêkam ne

gar tu Metîndjwýnh kukràdjà kôt amijo aba mex. Me kute katàt amijo ba'á kute memâ karôkôt kukràdjà kunîkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjà 'ô ne 'á kâtâm kêt. Ar amâ me abêkam gar aje kukràdjà kunî marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhy m bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mâ amâ me abêjabit man arým urokam Metîndjwýnh kabênh kukràdjà kunîkôt amijo aba mexkumrêx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amâ arê. Arým 'yr. Mýkam ne gar ate akrâ? Ar aje mrâmri ne me ôto nôr pyrâk. On ar ano tÿx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhîxkumrêxmo kraxkam akubyn bôxja kute onlj pyrâk. Nhy m be, kati. Gwaj bawÿr bôx ne kute amim gwaj bapytâr nhô akatija arým 'yr.

¹² Arým akamât kêt 'yr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamât pyrâk. A'u ne gwaj bajo râm ne ja. Dja Kritu bôx nhy m arým me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrâk. Kam gwaj on wânh badjâpênh punu kute akamât kô tyk pyrâk ja kanga. Kute mrâmri ne me krâkamngôn kute amipytâr kadjy ô kâxo kubêkâ jangjênh pyrâk. Gwaj Kritu kukwakam batÿx ne katàt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamâ tÿx jadjâr. Dja gwaj bamâ tÿx jadjâ gwaj arým katàt ar amijo baba. Kukwakam katàt ar amijo baba ne arým baje mrâmri ne me kute a'ukam mrânh pyrâk.

¹³ Gwaj memâ katàt ar amijo baba kute a'uri me katàt ba pyrâk. Djâm mekôt ar abixaêr punumâ? Djâm kadjwati kangôkam* ar abibânhmâ? Djâm mekôt aprô kupa'â, amjên kupa'â akurê abamâ? Djâm mekôt ar abixaêr tÿx ne tu apunu raxmâ? Djâm ar aje abenmâ akabên punu abamâ? Djâm ar aje aben nhô mÿjja puro'â angrykâm? Kati. Kwârîk wânh.
¹⁴ Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwârîk wânh ar aje amidjwýnhbito kînh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memâ ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwârîk wânh mÿjja'ô mÿr jabej ar amâ kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhÿr kêt. ² Me kute ar amâ,

—Dja gar âm mry pumû, anhÿro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tÿxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mÿjja kunî kuro iban kam Metîndjwýnhmâ imex râ'ã, anhÿro

aba. Nhy m me kwý kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwýbit kuro ba.

³ Kwârîk wânh ar amâ kurê kêt. Ar aje mÿjja kunî kuro abakam kwârîk wânh ar amâ me'ô kute djwýbit kurja kurê kêt. Nâr ar akwÿ aje djwýbit kurja kwârîk wânh me kute mÿjja kunî kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, Metîndjwýnh ta kute arým o krakam. Kwârîk wânh mÿjja kur mÿr jabej ar amâ aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djâm ar ga dja gar memâ axwe pânharê? Kati. Metîndjwýnh dja memâ axwe pânharê. Nâr, me mexkam djâm ar ga dja gar memâ kînh djâ ngâ? Kati. Metîndjwýnh dja memâ kînh djâ ngâ. Djâm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metîndjwýnh ne meo ban me axwebê memâ tÿx jangjênh ba. Kam kwârîk wânh ar amâ kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukâmâre ne me kute apÿnh akati maro ba. Nhy m ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwý amim, "Akati punu ne ja", anhÿro ba. Nhy m ajte kam me kwý kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kunî ne mex ne 'ô kute aben japanh kêt, anhÿro ba. Gê kam me kunî ta í pÿnhkôt prîne akatio amiman ta akati ma nâr ta mar kêt. Kwârîk wânh akati'ô mÿr jabej ar amâ aben kurê kêt.

⁶ Me'ô kute akati marja ta kute Bênjadjwÿr djwýnh markam kute akati mar. Nâr, me'ô kute akati mar kêtja ta kute Bênjadjwÿr djwýnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ô kute mÿjja kunî kurja ta kute Bênjadjwÿr djwýnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metîndjwýnhmâ amikînh jarênhkam kute kurja pumû. Nâr, me'ô kute djwýbit kurja ta kute Bênjadjwÿr djwýnh markam kute djwýbit kurja pumû. Ga, kute djwýbit kurkam kute 'ã Metîndjwýnhmâ amikînh jarênh ne kute kurja pumû.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunî djâm gwaj baje amidjwýnhbit maro babamâ? Kati. Dja gwaj Metîndjwýnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batînri dja gwaj Metîndjwýnh maro baba nâr gwaj tyn Metîndjwýnh ma. ⁸ Bênjadjwÿr djwýnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batîn ne ar babari Bênjadjwÿr djwýnh maro baba. Ne tyn Bênjadjwÿr djwýnh ma. Kam dja gwaj batîn ne ar baba jabej nâr batyk jabej. Kwârîk wânh râ'ã. Bênjadjwÿr djwýnh ne gwaj baje mar nhy m arým gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tîn ne? Bir, kute me tykmê me tîn kunîmâ Bênjadjwÿr djwýnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tîn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ôo ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'ô mÿr

* **13:13** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

jabej ar akamymã axwe jarêh ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarêh djwýnh got? Kati. Dja gwaj bakuní Kritu kabem dja nhym ta arým gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêho nhý. Kwãrik wãnh ga akamymã axwe jarêh kêt. ¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kòt dja gwaj kabem djan amikòt kum amijarê. Nãm memã kum,

"Bênjadjwýr djwýnh ne memã arêh memã kum,
Itín ne ar iba. Djãm itín ne ar iba kêt ne ba ikabên kajgo? Itín ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kuní dja me ikabem kônkrão nhýn kuní amikòt imã amijarê."

Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh ane."
Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. ¹² Ga, pi'òk no'òkja kòt gwaj banhí pýnh kòt gwaj baje Metíndjwýnhmã amikòt amijarênhmãja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwýja ma. Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrik wãnh mýjja'ò mýr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tèn ar akamy'ã amim,

—Ba on Metíndjwýnhmã amijangri týx. Ikamy ne ipumũho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mýjjao iban ren Metíndjwýnhbê ikamyo akêx. Ba on amijangri týx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mýjja kute me par tok nhym me rôròk pyrãk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute mýjja kurdjwý. Djãm me kute mýjja'ò krên arým Metíndjwýnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bênjadjwýr djwýnh Jeju kabênkòt markumrêx. Nhym be, dja ar akamy kwý mýjja 'ò'ã amim,

—Dja ba kukrên Metíndjwýnhmã ijaxwe, anhýro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mýjja punu. ¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mýjja ja krê nhym kòt arým akam kaprîre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mýjja punure krên arým Metíndjwýnhbê amijo ajkê, ane. Godja ã akamy anen arým kaprîre ne. Djãm amã akamy kínhkam ne ga tu nokrekam mýjja krê? Kati. Aje amidjwýnhbit mar. Kritu kum akamy kính ne kam kadjy ty. Gadjwý ga ren amã kính ne ren nokrekam mýjja krên kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwýnhbit man amã akamy kính kêt ne tu nokrekam mýjja krên arým akamyo ajkê. Kwãrik wãnh o anhýr kêt. ¹⁶ Dja ga te mýjja 'ò'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrêx, ane. Nhym me kute ajã, "Axwe", anhýr prãm kwãrik wãnh nõ. Dja ga ãm mýjja pumũ gê me ajã anhýr kêt.

¹⁷ Metíndjwýnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mýjja kuro babaja mar týx? Nãr, djãm gwaj baje mýjjao bakòm

mar týx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakính kadjy baje amimar. Gwaj baje Metíndjwýnh Karõ maro babakam ne gwaj bakính kadjy baje amimar. Metíndjwýnh kute gwaj bajo bakam mýjja mex ja kadjy gwaj baje amimar týxkumrêx. ¹⁸ Mýkam? Bir, me mýjja mex jao ba ne me Kritumã ãpênho ba ne arým kãjkwakam Metíndjwýnhho kính nhym pykakam me ar badjwý kum me kính.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabên mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarêh arým mar mexo amũ aben kamê. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰ Djãm ar aje me'ò akamya mar kêt ne ar aje adjãkurbit mar ne o ar aje Metíndjwýnh bê o akêxmã? Akamybê Metíndjwýnh nhõ ãpênh. Kwãrik wãnh kubê o akêx kêt. Mrãmri ne me kute mýjja kuní kurkam Metíndjwýnhmã mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwýnhbit man arým tu nokrekam mýjja'ò krê ne kam arým o Metíndjwýnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arým ajaxwe. ²¹ Djãm aje tu mýjjao aba ne aje tu mry'ò kuro abamã? Nãr djãm ar aje tu uba kangôo akômõ abamã? Nãr djãm ar aje apýnh mýjja 'òdjwýo abamã? Nãr djãm ar aje mýjjao abakòt ar amã Metíndjwýnh bê akamyo akêx pyma kêt? Aje o abakòt aje o kubê o akêx pymakam kwãrik wãnh o aba kêt. Dja gar akamy man kwãrik wãnh o aba kêt. Nãr djãm ar aje mýjja 'òo abakòt ar aje akamymã kaprî jadjãr jabej nãr ar aje akamymã Metíndjwýnh mar rerekreja jadjãr jabej? Kwãrik wãnh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwãrik wãnh o aba kêt.

²² Apýnh mýjja'ã ne gar amim,

—Ije amim Metíndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhýr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metíndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angryk ne ren amim,

—Mýkam ne ba o iban Metíndjwýnh bê ikamyo akêx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'ò mar kêt kam dja gar adjumar mex-tire. ²³ Godja me'ò kute mýjja'ò krênmã amim,

—Kon. Dja ba kukrên arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krên jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metíndjwýnh mar kêt ne tu krênkam. Me kute mýjjao ba kuníkòt dja me kumrêx o Metíndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metíndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh rã'ã.

Mak 10.45; Kô k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tÿx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprire. Djãm gwaj baje amidjwÿnhbito bakÿnho babamã? Kati. Gwaj meo kÿnh. ² Gwaj bakunÿ banhÿ pÿnhkôt amibu'ã meo kÿnh. Mÿj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amÿ amikamênh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwÿ kute amidjwÿnh kÿnh kêtja pumÿ. Kute amidjwÿnh kÿnh kêt kôt ne me bakukãmãre Kritu kabênh jarê. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhyim me bakukãmãre memã arê nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim kam tÿmrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katorn ar ba nhyim me arÿm kum kurê. Kum kurê nhyim arÿm amidjwÿnh kÿnh kêt. Gwaj badjwÿ kwãrik wãnh amidjwÿnhbito kÿnh kêt.

⁴ Metÿndjwÿnh ne mã me bakukãmãreo djuw mexo ba nhyim me mã me'ã ajarênh mã me'ã pi'ók no'óko ba. Mÿj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ók jarênh mã amijã kabênh kunÿ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gwaj amijã kabênh kunÿ man arÿm tu amim Jeju mar tÿx ne. Nhyim kam te apÿnh gwaj bakapri djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabênh kunÿ man te bakaprin akubyn bakÿnh ne. Bakÿnh ne arÿm amiwÿr kamnhÿx tÿx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarênh me'ã pi'ók no'ók ne.

⁵ Metÿndjwÿnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã tÿx jangjênh nhyim me kute amim mar tÿx ne kÿnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gé ar amã akabênh mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gé ar amã akabênh mextire jadjã gar axikôt abenmã akabênh mextire jarê. ⁶ Ne kam axikôt anhökre kadjwÿnhbê Metÿndjwÿnh ra:x ne uma:ja man arÿm me kunimã arênh amirÿt ne. Ja kadjy ne ba ã Metÿndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿro ane. Metÿndjwÿnhbê ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metÿndjwÿnh kum me bajtemdjwÿ kÿnh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhöbikwa kute Kritu gwaj bajo öbikwa pyrãk. Ar aje memã Metÿndjwÿnh raxo amirÿt kadjy ar abeno anhöbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arê gar ama. Kãkwakam Metÿndjwÿnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mÿjja jarê. Me my kã rênhamã arê. Nãm memã apÿnh mÿjja jarênh mãmdji. Nhyim kam kôt Jeju Kritu nã kurÿm katorn ar ba. Me bakamingrãnyrekam

ar ba. Ar ba:n arÿm mebê idjaermã àpênh ar ba. Metÿndjwÿnh kute me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mÿjja nhípêxo ba. Nhyim me arÿm omÿn amim,

—Mrãmri ne Metÿndjwÿnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arÿm kôt memã àpênh ar baja pumÿ. Metÿndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumÿ. Nãm me Jeju pumÿn arÿm ã amim ane.

⁹ Jeju memã mÿjja pumÿnh kêt nhípêxo ba; me punuo mexo ba: nhyim me bajtemdjwÿ arÿm omÿ. Me kute Metÿndjwÿnh raxmã katorn ne abenmã kum,

—Djãm Metÿndjwÿnh ukapri ngri got? Mrãmri ne ukapri:kumrêx, anhÿr kadjy.

Ja kadjy ne me bajtemdjwÿ arÿm mÿjja pumÿnh kêt kwÿ pumÿ. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metÿndjwÿnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwÿ ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarê. Me bajtem kute Metÿndjwÿnhmã rax jarênhja jarê. Kritu kãkwakam Bãmmã amijarênh kum,

“Me bajtem nhípökri dja ba memã ajã idjujarênh amirÿt ne apymã'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarênh ane nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. ¹⁰ Nhyim kam me bakukãmãre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on ö me wÿnh kôt akÿnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhyim me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. ¹¹ Nhyim kam me bakukãmãre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunÿ dja ga me Bênjadjwÿr djwÿnhmã mextire jarê.

Apÿnh me aba djã kunÿkôt ar abaja kum mextire jarê.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhyim me ajte 'ã pi'ók no'ók ne. ¹² Nhyim kam Idjaijdjwÿ me bakukãmãremã me ajarê. Nãm Kritu'ã arê nhingröt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwÿ'ö kato. Tÿmrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pi 'yr nhyim tÿmrãm ajte arêkam ingrãn abatanh pyrãk.

Dja ã tãmdjwÿ'ö katorn ar bao anen arÿm kubê Bênjadjwÿrbê kumkati. Ne kam arÿm apÿnh me ba djari meo ba. Nhyim kam me bajtem arÿm tu amim kamnhÿxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunÿ ne me me bajtem jarê. Metÿndjwÿnh kum me kapri nhyim me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metÿndjwÿnh ne kute memã amak bönh nhyim me kute amiwÿr ö mÿjja mex kamnhÿxo ba. Gé ar amã ajamak bö gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arÿm kôt

ar akînhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyam kam Metîndjwýnh Karô ar amâ atýx jadjâ gar amiwýr kamnhîx týx ne. Ja kadjy ne ba â kum ar ajo idjâ'wýro ane.

Paur kute me bajtem kadjy âpênh'â ami-jarênh.

¹⁴ Akmere, âpnhîre ar, djâm ar amex kêt ne ba ar amâ ikabêh? Kati. Ar ga ne gar arým amextire ne ar aje Metîndjwýnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmâ 'â karô mar mexkumrêx. Tãm ne ba arým ije markumrêx. ¹⁵ Ije ar amâ pi'ók no'ókam ne ba itýx ne ar amâ 'â karô. Te ar aje arým ikabêh mar jabej ba akubyn ar amâ arê gar ajte ama. Metîndjwýnh ne tu kum ikaprîn tu imâ idjâpênh djâ'â karô ba arým kabêh kôt ar amâ ikabêh jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmâ Metîndjwýnh'â ujarênh ny jarêho iba kadjy ne imâ Kritu Jejumâ idjâpênh'â karô. Mýj kadjy? Bir, ije Metîndjwýnh Kînh kadjy. Ije 'ýr me bajtemo akêx nhyam me kum mexmâ. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhyam Metîndjwýnh Karô arým meo mex. Tãm dja Metîndjwýnh kînhkumrêx.

¹⁷ Kritu Jeju kute imâ týx jadjârkam ne ba me bajtemmâ Metîndjwýnh kabêh jarêho iba. Idjâpênh djâ jakam ne ba ikînhkumrêx ne ar amâ 'â amijarêho amirîtkumrêx. ¹⁸ Kum idjâpênhkam ne ba Kritu kukwakam mýjja pumûnh kêt kumex nhîpêx. Kritu kukwakam ije mýjja nhîpêxbit dja ba 'â amijarê. Me bajtem kute kabêh mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memâ kabêh jarê. Nâ bãm memâ kabêh jarêh kôt mýjja kwý nhîpêx nhyam me arým omû. Omûn arým kabêh man kôt ar amijo ba.

¹⁹ Metîndjwýnh Karô 'ityxkôt ne ba mýjja pumûnh kêt kwý nhîpêx. Ne me punuo mex. Nhyam me karô punu meo ba ba me nêje me ano nhyam me arým memâ ire. Nâ bãm mýjja pumûnh kêt kwý nhîpêx nhyam me te kute marmâ kam no tyn kume:x ne arým Metîndjwýnh raxmâ kato. Ba kam kaj bê memâ Kritu'â ujarênh ny jarêho iba:. Djeruxarêkam arêho iba:n amû apýnh pykakam me ba djâri kunî kôt o iba:n o inhîpók ne. Ne arêho iba:n arým pykabê Irrîj'ýr arêho bôx.

²⁰ Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamâ arê. Me kute memâ Kritu'â ujarênh ny jarênh kêtjamâ ne ba ije kaj bê memâ arênh prâ:mikumrêx. Me'ô kumrêx kute memâ 'â ujarênh ny jarênh nhyam me arým kute mar. Me jamâ ne ije arênh prâm ngrîre. Me ujarênh nhîby ije ajte memâ arênh prâm ngrîre. Amû me kute mar kêt jamâbit ije kaj bê memâ arênh prâmkumrêx. Ga, me'ô arým kute kîkre nhîpêxmo kraxja pumû. Nhyam kam me'ôdjwý arým 'ýr bôx ne omû. Omûn ajte iby ipêx prâm kêt. Badjwý ije

me arým kute mar jamâ ajte arênh prâm ngrîre. Me kute mar kêt jamâbit ne ije arênh prâmkumrêx. ²¹ Ije me amâ ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ arêh memâ kum,

"Me kute memâ 'â ujarênh kêt jamâ dja me memâ 'â ajarê nhyam me arým kuma. Me kute mar kêt ja dja me arým kraxkôt prîne amijâ kuma."

Nãm me â me bakukâmâremâ ane nhyam me arým 'â pi'ók no'ók ne. Ba 'â pi'ók no'ók pumûn arým ije me kute mar kêt jamâ arênh prâmkumrêx. ²² Me kute memâ arênh kêt jamâ ije arênh prâmkam ne ba pyka jakam amikrâ ar o iban te ar awýr ikrâ krâptî ne.

Me ô krîraxbê Rôma'ýr têm kadjy kute memâ amijarênh.

²³ Nhyam be, jakam arým ne ba pyka ja kunîkôt memâ Kritu'â ajarêh arým inomâ kumê nhyam me arým kuma. Amrêbê ne ba ar awýr ikrâ nhyam ijâ amex krâptî apêx. Jakam dja ba wãm ar awýr tên bôx ne ²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakîho bakrî:n bakrî kajbê 'iry.

Ba kam arým amû pykabê Êpanha'ýr tê. Êpanha'ýr itêm kadjy dja gar ikôt o kangôn 'ýr ijano. Ba kam arým 'ýr tê. Ja kadjy ne ba amima. ²⁵ Nhyam be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ýr itêm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhô me jamâ pi'ók kaprî ngâ.

²⁶ Matenimê Akajakam Jeju nhô me ja ne me kute amû memâ ô pi'ók kaprî kwý janormâ. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwý ne me ô mýjja kêt ne ar ba nhyam me kute memâ anormâ. ²⁷ Me ta ne me kute memâ anormâ. Mrâmri me kute memâ ôr prâmkam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'â ujarênh nyo ban amû me bajtemmâ arê. Mebê idjaer ne me amû me bajtemmâ Kritu jarê nhyam me arým tu amim markumrêx ne kînhkumrêx. Ne kam me kute amikutâ memâ ô pi'ók kaprî janor prâmkumrêx.

²⁸ Dja ba me'ýr pi'ók kaprîo bôx ne memâ kungâ. Me kînh djâ ja memâ kungân arým akubyn tê. Akubyn pykabê Êpanha'ýr tê. 'Ýr têm krîraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amû pykabê Êpanha'ýr tê. ²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikî:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prîne ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akînhkumrêx. Tãm ne ba arým kuma.

³⁰ Akmere, âpnhîre ar, Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metîndjwýnh Karô kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amâ arê. Dja gar Metîndjwýnhmâ ijo adjâ'wýr 'âno dja. Ba ne ba idjâpênh týx ar iba. Kum ijo adjâ'wýr 'âno djan o iro'â apên ikôt o kangô.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djünwā, arým Paur pykabê Djudêjakam tēmā. Kam me kwý kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebé utā. Gêdja krîraxbê Djeruxarêkam tên Jeju nhô me jamā me ô pi'ók kaprî ngā. Dja ga memā kînh jadjā gê me kum me kînh ne amim me ô pi'ók kaprî by. Djünwā, aje mrāmri Paur ar ikam bôx'ā amim karô jabej amrê ar iwýr ano gê kînh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmā tÿx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ā idjukanga kêt, ane. Dja ga ā kum ijo adjā'wýro ane. ³³ Mefîndjwýnh ne kute memā umar mex jangjênh djwýnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunî mē amijo kajkep rā'ā ne. Tām ne ja.

16

Kute apýnh ôbikwamā kute amikabên mex janor:

¹ Gwaj bakanikwýnh Bebi ije ar amā arênhmā. Bebi ne mexkumrêx ne krîraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy âpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy âpênh ba. ² Dja gar amā kînh ne kum akabên mex jarê. Bênjadjwýr djwýnh Jeju nhô me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amā Bebi jabê. Godja gar âpênh'ô'ā omû nhym Bebi kum ar aje kôt o kangônh prām jabej tu kôt o kangô. Ta ne me krâpti:kôt o kangô. Badjwý ikôt o kangô. Dja gar pānh kôt o kangô.

³ Ne aje amû Prixiramê Akwire arkum ikabên mex jarê. Nām ar iro'ā Kritu Jejumā âpênh ba. ⁴ Ar ta ne ar inêje memā kabên. Nām me te umati tā nhym arkum amijā ma kêt ne tu me'ýr tên inêje memā kabên. 'Ā ne ba arkum ukaprî: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunî, apýnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djāri ne me aje arkum ukaprî jarê.

⁵ Ar ô kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawadjwý. Me wāmadjwý dja gar ikabên mex jarê. Wākam imā inhôbikwa kînh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjjikam ne Epenexu kumrêx Kritu'ýr amijo akêx.

⁶ Dja gar aje Marijā ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy âpênh rax.

⁷ Dja gar aje wākam inhôbikwa Tónikumê Djunijmê arkum ikabên mex jarê. Ar wā ne me ar iro'ā ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmā Tónikumê Djunij ar arê:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ýr amijo akêx. Ba kam badjwý 'ýr amijo akêx.

⁸ Āpritumê ne bar imā Bênjadjwýr djwýnh jabê. Kam imā Āritu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne aje Ubanumā ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt âpênh ar ba. Etakidjwý imā kînh. Dja gar aje kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne aje Aperimādjwý ikabên mex jarê. Aperi ne Kritumā âpênh mexkumrêx nhym me arým kôt kuma. Dja gar aje Artobur nhô kikrekam ar wādjwýmā ikabên mex jarê.

¹¹ Ne aje inhôbikwa Erodjiāomā ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bênjadjwýr djwýnh marjamā aje ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwýnh Kripenamê bakanikwýnh Kripodjamā dja gar aje arkum ikabên mex jarê. Nām ar Bênjadjwýr djwýnhmā âpênh ar ba. Dja gar aje Pexirmā kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwýnh kînh. Pexir ne Bênjadjwýr djwýnhmā âpênh rax.

¹³ Nhym Rupumê nā ar. Badjwý ne ba o inā. Dja gar aje arkum ikabên mex jarê. Bênjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytān ar o ba.

¹⁴ Dja gar aje Axikritumê Prekôtimê Eri-manhmê Patubamê Erimijmê ar ro'ā gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwýnhmê Orîpamê ar ro'ā Jeju nhô me ja kunîmê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwýr bôx ne abeno arôrök ne aben pa krij. Apýnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne me ar amā kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'āno ām'ā memā karô.

¹⁷ Akmere, âpnhîre ar, gora ikabên ma. Arým ne gar aje Metîndjwýnh kabên kukrādja mar katāt. Dja me'ô ar bôx ne kupa'ā aje ar amā atemā mýjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prām ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx prām. Gora ar aminêje me 'āno djan memā akāx. ¹⁸ Mýkam? Bir, djām me wā ne me gwaj banhō Bênjadjwýr djwýnhbê Kritumā apê? Kati. Nām me amidjwýnhbit man mā axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memā me kabêno irô mex. Ne memā 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhym me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhym be ar ga ne gar aje Metîndjwýnh mar mex nhym me kunî kute abenmā ar ajarênhô ipók ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwārik wānh mýjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwýnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amā tÿx jadjā nhym Xatanaj te ar amā apnê. Kôt ar ajaxwemā te ar amā apnê gar amijāno dja. Arým aje Xatanajmā rerek jadjārmā. Aje mrāmri ne aparo Xatanaj krā kajyr pyrāk. Arým aje Xatanajmā rerek jadjār 'ýr.

Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tām ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt âpênhja ne ar amā kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwý ar amā kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ôk ja no'ôk. Nã bãm tu amim Bẽnjadwýr djwýnh markumrêx. Ne amũ ar amã ikabên mex jarê.

²³ Gajudwý ne ar amã kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunĩ ne bar mã Gaju nhõ kikrekam bõx nhym mã ar ikunĩo djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amã kabên mex jarê. Eraxu ne kute krĩrax jakam bẽnjadwýrmã pi'ôk kaprĩ pumũnh djwýnh. ²⁴ Gê Bẽnjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩ:kumrêx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tỳx jadjà. Amrêbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarê nhym 'ã ujarênh arým ar awýr bõx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amã tỳx jadjà gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'ã ujarênh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tũm. Nhym kam me kute arênh kêtikumrêx. ²⁶ Nhym kam ajbir jakam Metĩndwýnh arým gwaj bamã Kritu'ã ujarênho amirĩtkumrêx. Amrêbê: ne Metĩndwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh Kritu'ã pi'ôk no'ôk gwaj jakam, 'ãtũ:mkam amim arên arým kuma. Metĩndwýnh tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabên kôt ne gwaj apýnh pyka djari kunĩkôt memã Kritu'ã ajarê nhym kunĩkôt me arým 'ã ujarênh ma. Dja me kwý tu amim Kritu markumrêx ne kabên markumrêx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarê.

²⁷ Metĩndwýnh pydji ne amak me:zkumrêx ne no me:zkumrêx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bõ. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêxkôt gê memã amak bõ. Dja memã amak bõ nhym me kunĩ arým kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ók kumrêx no'ók ne ja.

Paur ne krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm arým pyka kunî'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyem me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhyem kam Paur arým mã me jadjwý'yr tê nhyem tekrekam me amijo ajkê. Nãm ne abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nãr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwý pytãro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhípókri aben japyr ar o ba. Nhyem kam ajte me'ô bãmbê prôo akî nhyem me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tîn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhýr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj bajê mry me kute mýjiao Metîndjwýnh karô nhípêxmã bôrja kurmã nãr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kupry ne ar babit ne mex, nãr kon me abenwýr môrbit mex, ane. Be, nhyem Paur mýjia ja kunî man kam prîne pi'ók no'ókkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwýr ijuw. Metîndjwýnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwýr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwý ne ikôt dja.

² Krîraxbê Kôritukam ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwýr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Nãm amiwýr gwaj bakunî 'uw. Apýnh gwaj baba djãri bakunî 'uw. Gwaj bajê banhô Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kretimã amijo badjã'wýrja kunî 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunî 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwýr gwaj bakunî 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn * ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metîndjwýnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwýnh, Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwýnh tu kum ar akaprî. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhyem arým kum ar akaprî. Kam ne ba mã

kum ar akam amikînh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprîn prîne ar ajo djuw mex. Mýj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apýnh akînh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mýjia mar me:xkumrêx.

⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim, —Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje àpênh djã kunî mar ne o aba. Metîndjwýnh Karô ne ar amã àpênh djã kunî'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã týx jadjã gar mã amim mar týx rã'ã: nhyem Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metîndjwýnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'yr ar ajuw. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu'yr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhyem nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjin arê. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrik wãnh apýnh mýj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarênh kôt prîne amex. ¹¹ Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwý arým nînh iwýr bôx ne ar arým ar ajã imã,

—Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arým ar kabên man arým wãm ar amã arê. ¹² Gar we akwý amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhýro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhýro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhýro aba. Nhyem ar akwý ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhýro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêtone ane nhyem me arým imã arê ba arým kuma.

¹³ Nã gãm ar arým apýnh mýj xêja kôt aku'ên arým abenã akabên ne. Nã gãm ar

* 1:3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyem pãnh kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhyem be, ta ne tu kum ar akaprî.

arým aje abenmâ Kritu nhirênh pyrâk. Djâm ba ne me arým píte'y'â inhô gar we ikôt ar aba? Djâm imâ ne me arým ngômâ ajadjâ gar we ikôt ar aba? Kati.

¹⁴⁻¹⁶ Djâm ba ne ba ngômâ ar ajangij? Kati. Ije ngômâ ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwýnhmâ amikînh jarê. Mýkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômâ ar ajangij nhyem ren ar ajô arîk ijâ amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nâm arým amim ngômâ ijadjâ, ane ba ren kam ikaprire ne. Nhyem be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômâ ar adjâ. Exepa nhô kikkrekam ar jadjwý ba ngômâ ar angij. Nhyem me'ôdjwý ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômâ ar angij.

¹⁷ Djâm ije ngômâ me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba têt? Kati. Kâj bê ije memâ Kritu'â ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba têt. Me kum Metîndjwýnh Kînh kêtja me ta krâ mexja djâm me ta krâ mexo ikrâ mex ne ikabênh mex ne ba ar amâ arê? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krâ mexo ikrâ mex kêt. Ba ren me krâ mexo ikrâ mex ne ren ar amâ ikabênh mex jarênh ren arým o amibê Kritu'â ikabênja kuno. Kritu píte'ykam tyk'â ikabênh ja ne ba ren o kuno. Nhyem kam ren me arým Kritu mar kêt ne.

*Me ta krâ mex'â ujarênh.
Kô k 3.19*

¹⁸ Nhyem be, kati. Kritu píte'ykam tykbit ne ba kâj bê ar amâ 'â ajarê nhyem arým ar amâ amirîtkumrêx. Nhyem kam me biknor tokry djâkam me biknor prâmja ikabênh man amim,

—Kê. Djâm katât kute amikabênh jadjwýr got? Nâm krâ punu, ane. Nhyem be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxa gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu píte'ykam tyk'â ujarênhkumrêx. Nâm 'â ajarê nhyem me tu amim Kritu markumrêx. Nhyem kam Metîndjwýnh arým 'ityxo me utân ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukâmâremâ arênh ne ja. Nâm memâ kum,

“Me ta krâ mex ne kute memâ kabênh mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhyem kam me arým kabênh kajgo me:xi.

Nhyem me ta amak mex ne kute priene memâ mýjja'â karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhyem me arým kabênh kajgokumrêx.”

Nâm Metîndjwýnh 'â me bakukâmâremâ ane nhyem me arým 'â pi'ôk no'ôk ne. Nhyem kam me arým aben djô'â arênhô mô:n arênhô môr tâmtâ arým ýr o bôx. Tû:mrâm me bakamin-grânyrekam Jeju Kritu arým píte'y'â wajêt ne kam ty. Ty nhyem Metîndjwýnh arým o gwaj bapytân kam arým mebê amak mexo akno. Nhyem kam me arým kabênh kajgo me:x ne.

²⁰ Nhýnh ne me'ô ta krâ mex? Nhýnh ne me kum Metîndjwýnh Kînh kêtja ta krâ

mex? Kati. Nhýnh ne me'ô ta kute priene me kukradjâ mar? Kati. Nhýnh ne me'ô ta krâ mex ne kute kabênh mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwýnh Kînh kêtja ne me krâ mex kêt. Me kabênh kajgo me:xi.

²¹ Mýkam ne me kabênh kajgo mexi? Bir, Metîndjwýnh ta kute katât me'â amikabênh djirkumrêx ne amim,

—Djâm me kum ikînh kêtja ta kute imarmâ? Djâm me ta krâ mex ne kute imarmâ? Arkati. Me kute kâj bê memâ Kritu píte'ykam tykja'â ujarênh nhyem me kute me'â, “Me krâ punu”, anhýrja. Me kute anhýrkam gé inhô âpenh ar kâj bê memâ Kritu píte'ykam tyk'â ujarênhkumrêx. Nhyem kam me kwý kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utân ar meo iba. Ja ne imâ kînhkumrêx. Nâm 'â Metîndjwýnh me'â amim ane. Kute amim anhýrkam ne me kabênh kajgo me:xi. Me kum Metîndjwýnh Kînh kêt ta krâ mexja ne me kabênh kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imâ,

—Goja mýjja pumûnh kêt'ô nhipex ba me omûn kam arým amim Kritu'â akabênh markumrêx, anhýro ba. Nhyem be, me bajtembê kregu ne me kute ar imâ,

—Goja me krâ mex o akrâ mex ne akabênh mex ne arým imâ Kritu 'â ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'â akabênh markumrêx, anhýro ba. ²³ Bar kâj bê memâ kum,

—Metîndjwýnh ne Jeju'â Bênjadjwýrbê kumkatibê Krituja mê nhyem arým píte'y'â wajêt ne ty, ane. Nhyem mebê idjaer arým kôt kum Jeju kurê kute mrâmri ne kên me par tok nhyem me rôrôk ne arým kum kurêja pyrâk. Nhyem be, me bajtem kwý ne me abenmâ,

—Nâm ar ari kabênh kwý jadju:w. Nâm ar krâ punu, anhýro ba.

²⁴ Nhyem be, bar katât me kwýmâ 'â ajarê. Metîndjwýnh kute arým amiwýr me kwý 'wýr ne ar meo bajamâ 'â ajarê. Mebê idjaerja nâr me bajtemja bar katât me jamâ 'â ajarê. Katât Kritu píte'ykam tyk'â memâ ajarê. Nhyem me abenmâ kum,

—Djâm Metîndjwýnh 'irere:k got? 'ityxo kute me kunî rer me:xi. Djâm Metîndjwýnh kute ari kabênh jadjwýr got? Metîndjwýnh kute no mexo, kabênh mexo me kunî rer me:xi, anhýro ba.

²⁵ Mýkam me 'â abenmâ anhýro ba? Bir, Metîndjwýnh kute krâ mexo, 'ityxo kute me kunî rer mexkam. Nâm me kute Metîndjwýnh'â amim, “Krâ punure”, anhýr, me ta ne me krâ punure. Nhyem be, Metîndjwýnhhit ne krâ me:xkumrêx. Nâr, nâm me kute, “Irerekre”, anhýr, me ta ne me 'irerekre. Nhyem be, Metîndjwýnh 'ityxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mýj gêdja ga me kam amikadyy ama? Bir, mýj ne ga me kam akute nhyM Metíndjwýnh arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djám me akráptí akrá mexkam ne amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djám me akráptí ajityx nhyM kam arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djám me akráptí arúnh nhyM kam arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ NhyM be, me kum Metíndjwýnh kính kêt kute me'á, "Me krá punure", anhýr Metíndjwýnh arým amijo me we krá punure ja pytán meo ba. Mýj kadyy? Bir, dja meo ban arým meo me we krá mexjao apa. Me ta kute amijo krá mexjao apa nhyM me arým pijám ne. Me kum Metíndjwýnh kính kêtja kute me'á, "Me rerekre", anhýrja Metíndjwýnh arým amijo me we rerekre ja pytán meo ba. Mýj kadyy? Bir, dja meo ban arým meo me we 'ityx jao apa. Me ta kute amijo 'ityxjao apa nhyM me arým pijám ne. ²⁸ Me kum Metíndjwýnh kính kêtja kute me'á, –Me kajgo. Me kum me kính kêtukumrëx, anhýro ba. Me kajgo ja Metíndjwýnh arým amijo me után meo ba.

Mýj kadyy? Bir, dja meo ban arým meo me rúnh apa nhyM me arým pijám ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhyM me kuní arým Metíndjwýnhmä amijo amra kêt. ³⁰ NhyM be, ar ga ne Metíndjwýnh arým amijo ar apytán Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arým gwaj bamá Kritu jano nhyM bõx ne arým gwaj bamá katát kabên jarénhkumrëx. Gwaj kam arým markumrëx ne kôt arým bakrá mexkumrëx. NhyM Metíndjwýnh ajte Kritu kôt arým gwaj bamá axwe kêt jaré gwaj arým ta mexo bamex ne. NhyM ajte Krituo gwaj bajaxweo pánh mex.

³¹ Amrëbê: me kute me bakukâmäremä arënh kôt ne ba ar amä arë. Näm memä kum,

"Djám amijo adjámra präm? Kwärík wánh amijo adjámra kêt.

Dja ga Bënjadwýr djwýnh amra."

Näm ä memä ane nhyM me arým 'ä pi'ók no'ók ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Täm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhíre ar, amrëbê ne ba ar awýr bõx ne Metíndjwýnh kukwakam ar amä kabên jaré. Djä nã bãm me kum Metíndjwýnh kính kêtja krá mexo ikrä mex ne arým mekôt príne ikabên jarënh mex, príne mekôt ar amä ikabên jarënh mex gar arým amä ikabên kínhkumrëx? Kati. Mýkam?

² Bir, ba ar awýr íbõx këtí amim,

–Dja ba arkam bõx ne Jeju Kritubit man arkum 'ä ajaré. Kritu píte'y'ä jët ne tyk'ä dja ba ajaré. Kwärík wánh ba arkum atemä mýjja'õ jarënh kêt. Nã bãm ä amim ane.

³ Ne kam ar awýr bõx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arým ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djä nã bãm amim,

–Ba me krá mex o ikrä mex ne príne arkum ikabên jarënh mex gé ar arým ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djä nã bãm amim anen arým ä ar amä arënh ane? Kati. Metíndjwýnh Karõ ne ijo ba gar arým ipumü. Ba kam arým ar amä ikabên jaré gar arým ama. ⁵ Mýj kadyy ne ba ä ar amä ikabên jarënh ane? Bir, ar aje me ta krá mex mar kêt kadyy. NhyM be, Metíndjwýnh ne 'ityx. Ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrëx kadyy ne ba ä ar amä ikabên jarënh ane.

Me kute Metíndjwýnh Karõ marbit ne me krá mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djä nã bãm ar ikrä punun kôt ikabëndjwý punu? Kati, nã bãm ar ikrä mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamä ne bar príne memä arë. NhyM be, me kum Metíndjwýnh kính kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwýr kêt. När, me rúnh kwý kum Metíndjwýnh kính kêtja kabënkôt ne bar ije ikabên jadjwýr kêt. Me ja dja me íkêtukumrëx.

⁷ NhyM be, Metíndjwýnh kute katát kabên jadjwýrkumrëx. Kabên ja ne bar ije memä arënh. Mýjja kuní këtí ne Metíndjwýnh kute tu amim kabên'ä karõkumrëx. Kute príne amímexo gwaj bajo mex kadyy amim kabên'ä karõ. Ne kam kute me bakukâmäremä arënh kêt. Ne kam ajbir ar imä kabên jaré bar arým jakam memä arënh iba.

⁸ Djám pykakam me rúnh'õ kute kabënja mar? Kati. Ne ren me rúnh kuman ren píte'y'ä Jeju nhôr kêt. Bënjadwýr djwýnh Jeju ne príne mex ne umakumrëx. Ren me kute píte'y'ä nhôr kêtukumrëx. ⁹ Mrämri me'õ ta kute kabënja mar kêtukumrëx. Ije ar amä arënh kôt ne me amrëbê: me bakukâmäremä arë. Me memä kum,

"Metíndjwýnh ne arým me kadyy amim mýjja mex'ä karõ.

Djám me'õ ta kute omúnh? Kati. Me'õ ta kute omúnh kêt.

Djám me'õ ta kute mar? Kati. Me'õ ta kute mar kêt.

Djám pykakam me'õ ta kute amim 'ä karõ? Kati. Me'õ ta kute amim 'ä karõ kêt.

Me kum abëja kadyy ne Metíndjwýnh amim mýjja mex'ä karõn memä kudji. NhyM kam me'õ ta kute mar kêtukumrëx."

Näm me ä me bakukâmäremä ane nhyM arým 'ä pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmäja pumü. NhyM be, Metíndjwýnh ta ne arým gwaj bamä o amirítukumrëx. Karõo kute gwaj bamä kabëno amirítukumrëx. Karõ kute príne mýjja mar. Metíndjwýnh kute õkre kadjwýnhbê

amim mýjja'ã karôja kunĩ ne Karô kute prĩne mar mex. ¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'õ kute gwaj bakadjwýnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhõkre kadjwýnhbê bakabên mar. Metĩndjwýnhdjwý õkre kadjwýnhbê kabênja me'õ kute mar kêtukumrêx. Metĩndjwýnh Karôbit arým kute mar.

¹² Djãm me kum kĩnh kêtja karô ne Metĩndjwýnh gwaj bamã ano nhyam gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakĩnh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metĩndjwýnh ta gwaj bamã apýnh bakĩnh djã ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakĩnh djãjao pãnh kêt. ¹³ Bar memã gwaj bakĩnh djã'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkõt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metĩndjwýnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'ã ajarê bar ije mar ne arým memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute katãt kabên jadjwýrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kõt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhyam be, me ja, Metĩndjwýnh Karô kute meo ba kêtja djãm me kute amim Metĩndjwýnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mýkam? Bir, nãm me apýnh amim,

—Djãm kute amikabên jadjwýr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekõt kabên ma, ane. Ne kam 'ýr tẽn gwaj bakõt maro krĩn mar kajgo. Mar kajgon arým amim,

—Je, mýj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhyam be, gwaj ba ne gwaj baje Metĩndjwýnh kabên kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metĩndjwýnh Karô markõt kadjy bamex. Nhyam be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metĩndjwýnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwý gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kõt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh kute mýjja'ã amim karô djãm me'õ kute mar? Kati.

Kam, djãm me'õ kute Metĩndjwýnhmã mýjja'ã karõmã ne kum, 'Gêdja ga ã ane'? ane. Arkati. Metĩndjwýnh ajbit ne kute mýjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyam be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kõt Kritu djumaro badjumar ne arým baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arým baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prĩre pyrãk nhyam kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, ãpnhĩre ar, djãm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djãm arým ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã?

Kati. Ar aje Metĩndjwýnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukrãdjãja ne ar aje mar týt rã'ã. Ar aje me prĩre bixadjwýr nyre pyrãk.

² Ga, me prĩre bixadjwýr nyrekam kute mýjja týt kur kêtja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh kabên kwýbit ne ba ar amã arê. Amirĩtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metĩndjwýnh kabên kwý ne me bê bipdjur ne me bê týt. Me kute Metĩndjwýnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam arê jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metĩndjwýnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy amimar týt rã'ã ne. Ne kam te aje me urãk prãmje angyrky ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arým apýnh mýj xê jakõt aku'ê ne arým abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukrãdjã mar kêt got? Djãm mekõt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtãkõtbit ar aje amijo abakumrêx. ⁴ Ar akwý ar amã me kwý kĩnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kõt ar amijo iba, anhýro aba. Nhyam ar akwý ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kõt ar amijo iba, anhýro aba. Gar kam aktã ar amã aben kĩnh kêtõ aban mýj xêja kõt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kõt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kõt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apõrmê ar irax got gar ar ikõt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metĩndjwýnh nhõ ãpênhbit. Ar ikabên kõt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apýnh ar idjãpênh djã'ã karô kõt ne bar kum idjãpênhõ iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwýnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwýnh pyrãk. Nhyam Apôr kute ngo djwýnh pyrãk. Nhyam be, Metĩndjwýnhbê djwý kunĩmã rũnh jangjênh djwýnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arým 'ýr amijo akêx ne kõt ar amijo aba. Nhyam kam Apôr bõx ne ar amã Metĩndjwýnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhyam be, Metĩndjwýnhbit ne ar amã ajamak bõ gar arým amũ maro amikamê. ⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhyam Apõrdjwý kajgokumrêx. Nhyam be, Metĩndjwýnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bõnhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwý abatãnhmã ne kre djwýnh pur kre nhyam ajte ngo djwýnh pur ngo. Ar badjwý ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kõt dja Metĩndjwýnh ar inhĩ pýnhkõt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metĩndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metĩndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metĩndjwýnh mar ne kõt amijo aba kadjy

ne bar ar akam apê kute mrâmri ne me kute purkam apênh pyrâk. Ne ar aje mrâmri ne kute Metîndjwýnh nhô kikre pyrâk. Kute kên krâptîo kikre pyrâk. Ar akrâptî nhyim Metîndjwýnh arým amijo ar apytân ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprikam ne ba prîne ar amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh mex. Kute mrâmri ne me kute prîne kikre nhîpêx mexja pyrâk ne ba ar amã kukràdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjã jarê gar ama. Kute mrâmri ne me kute kikremã pyka nhîpônho têm, katã:t pyka nhîpônho têm ne kam kam kên kapîn ne kam îby pyka tÿx kapînja pyrâk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awÿr bôx ne ajte ar amã kukràdjã 'õdjwÿ jarê. Kute mrâmri ne me'õdjwÿ kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhîby kikre pyrâk ne me'õ ar amã kukràdjã 'õdjwÿ jarê. Ije ar amã kukràdjã jarênh nhîjukri ar amã arê. Gora gê ikôt bôxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno djan prîne katãt ar amã arênh mex. Kute mrâmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prîne katãt ipêx mexja pyrâk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwÿ nhîpêxkam mex got? Kati. Kritudjwÿ. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhyim ajte me'õdjwÿ bôx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nãr kute kryt jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tûmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katãt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhyim kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrâk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pîo ipêx nãr kute bôo ipêx nãr kute bôo ipêx. Tãm dja têmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwÿ godja bôx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhyim kam kute mÿjja rerekre kikre nhîpêx pyrâk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne têmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bôx 'ÿr nhyim arým apÿnh me umar punu djãri ban bôx. Kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx pyrâk. Nhyim kam

me arým me omû. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omû. Nãr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omû. Godja me'õ arým katãt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhyim te me umar punu djã me mr'ÿr bôx nhyim me mex rã'ã ne. Dja me kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrâk. Nãr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhyim kam me umar punu djã me'ÿr bôx. Nhyim kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx nhyim pôk ne xêt pyrâk.

¹⁴ Godja me'õ katãt memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhyim me arým Jeju mar tÿx rã'ã. Nhyim kam Metîndjwýnh arým me'õjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nãr godja me'õ memã arênh punu jabej nhyim me arým Jeju bê amijo akêx. Nhyim kam me'õja arým umar punure. Kute pãnh'õ byr kêt kam dja umar punure. Nhyim be, dja Metîndjwýnh arým me'õja pytã. Kute mrâmri ne me kute kikre pôk katãt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶ Metîndjwýnh Karõ ar akam ÿrkam ar aje mrâmri ne Metîndjwýnh nhô kikreti pyrâk. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁷ Metîndjwýnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'õ õ kikretio bikênh jabej nhyim kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam aje mrâmri ne õ kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'õ ar abê Metîndjwýnh kurênh kubê ar ajo akêx jabej nhyim kam pãnh o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajõ we aje prîne me kukràdjã mar. We aje me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjã mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrîk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhÿr kêt. Djãm mrâmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mÿj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwýnh man arým kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute amikukràdjã punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhÿrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjã mar kute kum ka'ên kam kute kum õ mry janhõrja pumû. Nhyim mry ta amikukràdjã kôt amijo ba tãmtã õ mry'ÿr bôx ne ta arým amipynê.

Nhyim me kum Metîndjwýnh kînh kêt djwÿ we ta krã mexkam dja me amikukràdjã punu kôt amijo mõr tãmtã arým ta amijo bikênh mex ne.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyṃ me arÿm 'ā pi'ók no'ók ne. ²⁰ Nhyṃ me ajte kam memā kum,

“We me krā mex. Me kum Metīndjwýnh kīnh kēṭja we me krā mexja. Me ta umar kōt ne me amim 'ā karō.

Nhyṃ Bēnjadjwýr djwýnh arÿm me kabēn man kam arÿm amim,

‘Me kabēn mrāmri kajgokumrëx.’

Nām ā amim ane.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyṃ me arÿm 'ā pi'ók no'ók ne.

²¹ Kam, djām ar aje mekōt we me krā mexjao adjāmramā? Kati. Kwārīk wānh mekōt we me krā mexjao adjāmra kēt. Mýkam? Bir, mýjja kunī ne ar anhō mýjjakam. ²²⁻²³ Metīndjwýnh ne Krituo Kra nhyṃ arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrëxkam arÿm ar ajo kamy. Nhyṃ kam Metīndjwýnhdjwý arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amā mýjja kunī ngā. Ne kam ba arÿm ibē ar anhō āpēnh. Nār, kam Apōr arÿm kubē ar anhō āpēnh. Nār, kam Pedru arÿm kubē ar anhō āpēnh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mýjja kunī ne ar anhō mýjja. Gar arek mekōt atīn ne ar aba nār ty. Te tyn arÿm Metīndjwýnh kōt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā. Kam mýjja kunī ne ar anhō mýjja. Ajbir jakam mýjja ne ar anhō mýjja. Nār amrē gwaj bawýr mýjja apōxdjwý ne ar anhō mýjja. Kritu kute ar amā mýjja kunīo bakam mýjja kunī ne ar anhō mýjja.

4

Paur kute Kritumā āpēnh'ā memā ami-jarēnh.

Rō 14.4

¹ Kam gē me ar ijā abenmā kum,

–Ar wābē ne Kritu nhō āpēnh ne ar gwaj bamā Metīndjwýnh kabēn jarēnh ba. Amrēbē memā kabēn jarēnh kēṭja ne ar arÿm jakam gwaj bamā arēnh ba, ane. ² Bir, mýj dja memā kabēn jarēnh djwýnh memā arēnh on? Bir, dja memā arēnh katāt. Metīndjwýnh kute kam arēnh kōt dja memā arēnh katāt.

³ Nhyṃ be, ba. Ar ga ar aje te idjāpēnh jaxwemā akator prāmkam djām kam itīn prāmmā? Kati. Djām ije idjāpēnh jaxwe'ōmā ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ō mar kēt. ⁴ Ne kam djām ije amikam ijaxwe'ō mar kētkam ije amim, “Ijaxwe kētkumrëx”, anhýrmā? Kati. Bēnjadjwýr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjāpēnh jaxwe'ō pumūnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwārīk wānh me'ōmā axwe jarēnh kēt. Nār, kum axwe kēt jarēnh kēt. Gwaj Bēnjadjwýr djwýnh nhō akatikam ama. Ta dja bōx ne me mex nār me axweo amirīt ne mýjja kunīo amirīt. Ga, me kute akamāt kō tykkam mýjjao bipdjurja pumū. Nhyṃ a'ukam amirīt nhyṃ me kunī arÿm omū.

Bēnjadjwýr djwýnhdjwý dja mýjja kunīo amirīt, me kute mýjja pudjurja kunīo amirīt gē me kunī kuma. Me kute umar djā kadjwýnhbē amim mýjja'ā karōjao amirīt gē me kunī kuma. Kam gēdja me ī pýnhkōt me mex jabej memā mex jarē. Nār, me axwe jabej memā axwe jarē.

⁶ Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā,

–Kwārīk wānh me'ō'ā, “Axwe” nār “Mexkumrëx”, anhýro aba kēt. Ja ne ba ajte Apōrmē ar amijā arē. Ar akady ne bar amijā arē. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijōo adjāmra kēt. Ne kam arÿm Metīndjwýnh kabēnbit mar rax. Kute me'ā kabēn jarēnh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ōo adjāmran ate amū amā me'ōo kurē kady kēt.

⁷ Mýj me'ō ne ar amā arē gar amim,

–Ba ne ba imexkumrëx, anhýro aba? Nhyṃ ne ar amex'ōja? Nhyṃ ne ar anhō mýjja'ōja? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar amā kungā gar kam amijo amran amim,

–Djām me'ō ne imā kungā? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhō mýjja, anhýro aba.

⁸ Nā gām ar aje mrāmri ne kute me ajne pyrāk. Nā gām ar amim,

–Arÿm jakam imexkumrëx. Ije imexo amū amikamēnh prām kēt. Arÿm jakam iraxkumrëx ne ije mrāmri ne ibēnjadjwýr rax pyrāk. Arÿm ne ba amipānh Paur ar kumē. Nā gām ar ā amim anhýro aba. Djām mrāmri ne akabēnwā? Kati. Ga ren ar mrāmri araxkumrëx ba ren ikīnhkumrëx. Gar ren kam amipānh ar ijō mēnh kētkumrëx. Ar ba ne bar ren ar aro'ā ren irax.

⁹ Nhyṃ be, kati. Kritu kute ar ijanorja djām ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kady kute me ipōkri me umjýr nhyṃ me kunī kute me omūnhja pumū. Ar badjwý. Bar memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho iban kam memābit ar ije mýjja pyrāk. Nhyṃ kam me kunī 'ā ar ipumū. Nhyṃ me kute ar ibīn prām. Pykakam me ja 'ā ar ipumū. Nhyṃ Metīndjwýnh kady mrānh djwýnhdjwý 'ā ar ipumū.

¹⁰ Bar Kritumā apē nhyṃ me arÿm ar ijā, “Nām ar krā punu”, ane. Nhyṃ be, ar ga ne gar amim,

–Ba tu amim Kritu markumrëx ne ikrā mexkumrëx, anhýro aba. Ar ijā ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhyṃ be, ar ga ne gar amim,

–Ba ne ba itý:xkumrëx, anhýro aba. Nhyṃ be, ar ijā ne me, “Ar ngrīre”, ane.

¹¹ Apýnh myt djāri ne bar prāmkam, kōrkam ar iba. Ne ajte inhō kubēkā punoren iba. Nhyṃ me ajte ar ikam ākrē kumex ne ar ititit ne. Bar ajte arek ar inhýr djā kēt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjāpēnh týx. Me te ar imā,

–Gora gē Metīndjwýnh ajo ajkē, ane bar mā memā kum,

–Gē Metīndjwýnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkē ba arek memā dja. ¹³ Me

te mǎ memǎ ar ijǎ kabën punu bar mǎ memǎ iprïren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrâmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrǎk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mÿm rênhja pumÿ. Nǎm me ǎ ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati rǎǎ. Be, djǎm kam ar irax?

¹⁴ Djǎm ije ar amǎ apijǎm jadjár kadjy ne ba ǎ ar amǎ amijarênho ane? Kati. Nǎ bǎm ar abê akabën kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrǎk ne ba imǎ ar ajabê. Imǎ ar ajabêkam ne ba ar abê akabën kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bǎm kute kra jadjwÿr nhym apõjja pumÿ. Badjwÿr ne ba ar amǎ Kritu Jeju jarê gar ikabênkõt tu amim markumrëx ne kõt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abǎm pyrǎk. Gar Kritu man kõt ar amijo aba nhym kam me krǎptî aben totokmǎ ar awÿr bõx. Ar awÿr bõx ne ar amǎ arê gar arÿm me krǎptî kabën ma. Nhym be, djǎm me kute ipyrǎk? Kati. Djǎm me kumrëx ar amǎ arê? Kati. Ba ikumrëx ne ba ar amǎ arê. Kam me kute ar abǎm pyrǎk kêt. Ba ikumrëx ne ba ar amǎ Kritu'ǎ ujarênh nyjarê gar ikõt arÿm tu amim markumrëx. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amǎ 'ǎ karõ. Dja gar ijǎ amijakren ikõt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijǎ amijakren mǎ ikõt amijo abamǎ ne ba arÿm ar amǎ Ximoxi jano nhym ar awÿr tê. Imǎ ikra Ximoxi jabê. Ba ikumrëx ne ba kum Bënjadwÿr djwÿnh'ǎ ajarê nhym arÿm tu amim markumrëx ne arÿm katât kabën man kõt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nǎ bǎm katât Kritu markumrëx ne kabën kõt ar amijo iba. Me kute katât Kritu mar ne kabën kõt amijo bamǎ ne ba memǎ arênho iba. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunîmǎ ne ba memǎ arênho iba. Tǎm dja Ximoxi ar amǎ arê gar ajte aba. Dja gar kam ikudjwa katât Kritu markumrëx ne kabën kõt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibõx kêt pyrǎk gar akwÿ amijo adjǎmra ar aba. ¹⁹ Bënjadwÿr djwÿnh mrâmri ar awÿr itêm'ǎ kute amim karõ jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tê. Ar awÿr tên ar awÿr bõx ne me kute amibên prǎmja kabën kõt me kuma. Djǎm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrâmri me ǎpênh tÿxkumrëx jabej memǎ ikato. Djǎm mrâmri ne we Metÿndjwÿnh me wǎmǎ tÿx jadjǎ? Kon. Dja ba bõx ne goja me omÿ.

²⁰ Metÿndjwÿnh kute meo bakam djǎm me kabênbit? Kati. Mrâmri kute meo bakumrëxkam kute memǎ tÿx jadjǎrdjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibõxkam gar amǎ kînh? Ga, me kute me ǎbêr djǎo me kaprêprêk nhym me tokryja pumÿ. Me kute memǎ bën tÿxkamdjwÿ me tokry. Djǎm ba ar awÿr ibõx

ne ar amǎ ibên tÿxmǎ gar atokrymǎ? Nǎr ar awÿr ibõx ne imǎ ar ajabêkam ije ibên prïo ar amǎ ikabën. Djǎm tǎm ne gar amǎ kînh?

5

Me kute bõm me'õ jaxwe mênh'ǎ memǎ karõ.

¹ Me ar akurÿm iwÿr tên bõx ne imǎ ar akam me'õ jarê. Ne imǎ,

–Me'õ ne bǎmbê prõ pytǎn o ikwǎ. Nǎm me ǎ imǎ ar akam me'õ jarênho ane ba kuman arÿm ar amǎ arên ajte ar amǎ me'õja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'õ kute bǎmbê prõ pytǎr kêt. Wǎkambit we me'õ kute Jeju mar arÿm bǎmbê prõ pytǎ. ² Gar kam apijǎm kêt. Me'õja bǎmbê prõ pytǎ gar mÿjja 'õ jarênh kêt ne ate ar akrǎn arÿm amijo adjǎmrabit. Ne ga ren ar amikam akaprïren ren aminêje bõm me'õja mē gē ar akõt krî kêt.

³ Mrâmri ne ba jakam idjǎmkam ar amar 'ǎno djan arÿm mrâmri me'õ jaxwe wǎǎ ikabên djirkumrëx. ⁴ Dja gar Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamǎ arênh kõt me'õ'ǎ akuprõ. Kute bǎmbê prõ pytǎrja'ǎ akuprõn amim kukjan kam kum axwe pǎnh jarê. Dja ba ar akǎǎ ar amaro nhÿn arÿm ar akõt ikabên dji. Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm ǎpênh tÿx. Kam dja gar katât me'õja'ǎ ar akabên djirkumrëx ba arÿm ar akõt ikabên dji. ⁵ Axwekam 'ǎ ar akabên djirkumrëx ne on Xatanajmǎ kanga gē ar o ban arÿm o ajkê. Dja o ajkê nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikõt karõ dja. Õ akatikam dja Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bõx ne arÿm amikõt karõ dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrǎn amijo adjǎmrakam mex kêtumrëx. Ga, me kute djwÿ nhigot djǎ ngrire djwÿkam rênhkam arÿm djwÿ kunî'ÿr bõx nhym igotja pumÿ. Me'õ jaxwejadwÿ. Dja gar ate akrǎ nhym me'õ amijo tēm tǎmtǎ gar akrǎptî arÿm amǎ axwe kînh ne kõt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjǎ kõt ne me kute djwÿ nhigot djǎ tÿm kunî kapînja pumÿ. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djǎ kêt. Dja gar aminêje me'õ jaxwe jano gē mǎ tē gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irõbê mrǎnh nhõ akatikam me axwe pǎnh mrykî'ǎtomti parja pumÿ. Kritu ne ǎ anen arÿm ta gwaj bajaxwe pǎnh ty. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamǎ axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metÿndjwÿnh me irõbê mrǎnh nhõ akatikam me kute katât Metÿndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumÿ. Kritu gwaj bajaxwe pǎnh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katât Metÿndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djǎ tÿm kur kêtja pumÿ. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tÿm kunî

kangan bamã aben kurêja kangan arým katát Metîndjwýnh maro baba. Me kute djwýkam djwý nhigot djá kêtjabit kur, kute djwýponhbit kur. Gwaj badjwý dja gwaj bajêx kêtukumrêx ne bakabênkumrêx ne katát Metîndjwýnh maro baba.

Djãm me axwemê ro'ã me ar bamã?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'ók no'ók ne ar amã,

—Me mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba kwârîk wãnh ro'ã ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djãm me kum Metîndjwýnh kînh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metîndjwýnh kînh kêtme ro'ã aba kêtma? Kati. Pyka kunîkôt me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krãpti gwaj te memã bakãxmã. Me mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mýjjao atom rûnh prãmja, me kute me noo biknor ne kute mebê mýjjao àkînh prãmja, me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunîkôt me axweja krãpti gwaj te memã bakãxmã.

¹¹ Nhyr me, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwârîk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nâr amim mýjja rûnho atom prãm nâr mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênh prãm nâr kute mebê me kurê prãm nâr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nâr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkînh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwârîk wãnh ro'ã aba kêt. Kwârîk wãnh ro'ã anhô kwý krêndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênh babamã? Kati. Metîndjwýnh ta dja me kum kînh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhyr be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênh babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arým aminêje bôm amê gé ar aro'ã bikprônh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'ôdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa'amýn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã

'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ýr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ã pykakam me kunî kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metîndjwýnh nhô me ja dja gu me me kunîmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêtgam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtma meo mrã?

³ Be, Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj ã jeju mar ã pykakam me kunî kukij ne memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhyr be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtma meo mrã nhyr me kute Jeju mar kêtgam arým memã axwe pãnh jarê. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gé ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãmka ga ren ar amikam apijãm ne. Nhyr be, kati. Amikam ar apijãm kêtgam ne ba ar amã ikabêh ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Kwârîk wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arým amim kukij ne ren arým kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhyr be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ýr meo mrã nhyr me arým memã axwe pãnh jarênh krî. Nhyr kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumûnho kumex. Kam ne ba ipijãm ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnhkam ne gar arým axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arým ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mýjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnh kêt. ⁸ Nhyr be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mýjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwârîk wãnh gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhyr Metîndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt. Kwârîk wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhýr kêt. Mýj xê dja Metîndjwýnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãmja.

* **5:11** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

Nâr me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amîjarênh prâmja.

Nâr me kute mebê prôo âkînh nâr mjêno âkînhja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

Nâr me kute me kupêno ikwâ kadjy me my kute amijo me nire pyrâkja.

Nâr me my kute me my kupêno ikwâja nâr me nire kute me nire kupêno ikwâja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

¹⁰ Nâr me âkînhîja.

Nâr me kute amim mÿjjao atom rûnh prâmja.

Nâr me kute kadjwati kangôkam* bibânh prâmja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

Nâr me kute mebê me kurê kadjy me'â kabên punu prâmja.

Nâr me kute me noo biknor ne mebê mÿjjao prôt prâmja.

Metîndjwÿnh kute ô kâjkwakam me ja'ôo ba prâm kêt kumrêx. Kwârîk wânh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imâ îjaxwe prâm rã'â nhyim Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwÿ mekôt â amijo ane. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo kute mrâmri ne me kute me pônî nhyim me arÿm mextire pyrâk. Nâm arÿm amimexo ar ajo mex ne arÿm ar amâ axwe kêt jarê gar arÿm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markam ne arÿm â ar ajo ane. Metîndjwÿnh Karôo arÿm â ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'â kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nâ gâm ar abenmâ,

—Apÿnh imâ mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhyim Metîndjwÿnh ajmâ ijo kêt kumrêx, anhÿr ar o aba. Djâm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Djâm apÿnh imâ mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iban arÿm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apÿnh imâ mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhyim Metîndjwÿnh ajmâ ijo kêt kumrêx, anhÿr ar o aba. Djâm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Dja ba imâ mÿjja kînh ne arÿm ije o ibamâ ne kam arÿm amiman amim,

—Kati. Dja ba mÿjja wâo iban kam arÿm te ije kangamâ, ane. Dja ba â amimaro anen kam arÿm o iba kêt ne. Te imâ kînh ba o iba kêt ne.

¹³ Nâ gâm ar abenmâ,

—Me tik kadjy ne djwÿ. Djwÿo me ajne kadjy ne me tik, anhÿr ar o aba. Nhyim be, djwÿmê me tik kajgo. Metîndjwÿnh dja pyka mē o amrâ nhyim kêt ne. Nhyim be, gwaj ba, djâm gwaj bakajgo? Kati. Mÿj kadjy

ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwÿr djwÿnh mar nhyim kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mÿj kadjy ne gwaj banhipêx? Djâm ga aje amjên djwÿnh kupa'â ar akurê aba, nâr gwaj baje baprô djwÿnh kupa'â ar bakurê gwabamâ? Djâm ja kadjy ne Metîndjwÿnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metîndjwÿnh tÿxo arÿm akubyn Bênjadjwÿr djwÿnh tîn ne. Ne kam gédja gwaj badjwÿ kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arÿm gwaj bajo kute apÿnh amikukràdjâ pyrâk. Kute arÿm ijo amikukràdjâ pyrâkkam djâm ije me kuprÿ mjên prâmjao inôrmâ? Kati. Djâm me ni kuprÿja mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inôr prâm kêt kumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukràdjâ pyrâkkam ije me kuprÿo inôr prâm kêt kumrêx. ¹⁶ Amrêbê ne me bakukâmâre memâ kum,

“Ar î abenâ tÿm ne kam kute î pydji pyrâk.”

Nâm â me bakukâmâre memâ ane. Ga, me kute me kuprÿ mjên prâmjao ikwâkam abenâ tÿm ne kam kute mrâmri ne î typdji pyrâk ja pumû. Ja ne Kritumâ mex kêt. ¹⁷ Nhyim be, me Bênjadjwÿr djwÿnhmê typdjija ne me arÿm ta Karôkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'ô kuprÿo anôrmâ on kum akâx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprÿo anhikwân arÿm aminhîo abikênh rax ne. Nhyim be, aje mÿjjao adjâkînhkam ne ga amibu'â meo ajkê. Nâr aje me'ônh bînkam nâr aje memâ ajêxkam ne ga amibu'â meo ajkê. Nâr, apÿnh me âpênh jaxwe 'ôdjwÿkam me kute amibu'â meo bikênh. Nhyim be, me kute me kuprÿo ikwâkambit ne me kute aminhîo bikênh rax ne.

¹⁹ Djâm ar aje amimar kêt? Ga, Metîndjwÿnh ô kîkretikam ÿrja pumû. Metîndjwÿnh Karô ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêt kumrêx ne ar akam nhÿ. Kâjkwakam Metîndjwÿnh ne ar amâ ano nhyim nhÿ. Djâm ar aje ja nar kêt? Djâm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metîndjwÿnh arÿm pânî raxo ar ajo pânî ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyim pite'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânîja pumû. Kute pânî ra:xo ar ajo pânî ne ar ajo ba. Kam, dja gar katât ar amijo aban adjukaprî nhyim kam me arÿm ar apumûn amim,

—Be ga, me kute katât Metîndjwÿnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, ne me mrâmri Metîndjwÿnh'â ujarênhkumrêx ne. Arÿm imâ kînhkumrêx, ane. Dja me â ar akatât pumûnhkam ane.

* **6:10** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

7

Me abenwÿr mōr ā ujarēnh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrêbê nînh imā pi'ōk no'ōkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr mōr jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kōt ar amā arê gar ama. Be, me abenwÿr mōr kêt kam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhyam be, ar amy kunîkōt ren aprō nhyam ar anire kunîkōt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krāpti kute mjên djwÿnh kupa'ā nār prō djwÿnh kupa'ā kurê ba prām kam. ³ Ne kam ar amy, kwārîk wānh ate anhi kwān aprōbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwārîk wānh amjênbê ate anhi kwān kubê aminê kêt. ⁴ Mÿkam? Bir, djām me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kōt kute amijo ba rā'ān kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamā? Arÿm prō'ÿr bakam gêdja prōdjwÿ maro ba. Nhyam prōdjwÿ amipānh mjên maro ba.

⁵ Kam kwārîk wānh aben bê ate ar anhi kwān aben bê aminê kêt. Ar aje abenmā akabên mex jarēnhkambit dja gar apÿnh anhi kwā. Nām me kwÿ kute Metîndjwÿnhmā amijajbur ne kum kabên'ā rît kadj apÿnh ikwā kryre. Ne kam ajte ro'ā ikwā. Me kute aben bê aminê'ā akati krāptîkam tÿx kêt. Tÿx kêt kam Xatanaj ren axwe'ā memā apnê nhyam me ren arÿm rerekren ren arÿm prō djwÿnh kupa'ā amijo tē. Nār mjên djwÿnh kupa'ā amijo tē. Nhyam be, kati. Dja gar apÿnh anhi kwā: nhyam ajā akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ā anhi kwā.

⁶ Djām ar akunî abenwÿr amōrmā ne ba ar amā 'ā karō? Kati. Ar akwÿ amā amijo anÿr prām kêt jabej amā amijā ma. ⁷ Ba iprō kêtja pumū. Ba amim,

—Me kunî ren kute ipyrāk ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne me kwÿmā tÿx jangij nhyam me kum amijā ma rā'ā. Nhyam me kwÿ tÿx kêt ne kum amijā ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kōt abenwÿr ba nār abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprō kêt. Nār, ar amjên kêt. Nār ar anhi kjê arÿm ty. Ba ar amā arê. Ga ren ar arā'ā ne ren aje ipyrāk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhyam be, te amā amijā mamā ne abenwÿr amōr prām. Abenwÿr ar amōr prām kam dja gar tu abenwÿr mō. Abenwÿr ar amōrkam amexkumrêx. Ar amā aben prām kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhyam be, ar ajō arÿm abenwÿr amōrkam ba arÿm 'ā ar amā karōkumrêx. Bēnjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imā arê ba kōt ar amā arê. Ar anire, kwārîk wānh amjên kanga kêt. ¹¹ Nār kon, godja ar ajō aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amā amjên prām jabej. Dja ga amā akubyn amjên tūm kînh gé akubyn awÿr mō. Nār dja ga te o ane nhyam kum akînh kêt kwārîk wānh atemā amjên

'ōdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwārîk wānh aprō kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajō anhi kjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amā arê. Djām Bēnjadjwÿr djwÿnh ne imā arê ba arÿm ije ar amā arēnhmā? Kati. Ba ije markam dja ba ar amā arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ō arÿm aprō nhyam kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ā ar aba kadj kum akînh. Kwārîk wānh kanga kêt. ¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhyam kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ā ar aba kadj kum akînh. Kwārîk wānh kanga kêt. ¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akōt ne amiwÿr o tē. Nhyam ar ajō aprō kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akōt amiwÿr o tē. Ne ren amiwÿr o tēm kêt nhyam ren akradjwÿ Metîndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhyam be, kati. Akōt akradjwÿ Metîndjwÿnhmā mex.

¹⁵ Nār, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwārîk wānh wām tē. Akmere, àpnhîre ar, djām aje arek 'ā angrān akaprî rā'āmā? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrā. Gwaj badjumar mexmā ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djām mrāmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nār, me my ar, djām mrāmri ar aje Jeju kōt ar aprō akêxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djām aje aba djā kangamā? Kati. Djām aje aprō, amjên kangamā? Kati. Akuprÿkam djām aje me'ō'ÿr amōrmā? Kati. Djām aje adjâpênh djā kangamā? Kati. Ba ar amā arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djā, adjâpênh djâjakam amrānh katāt rā'ā. Ja'ā ne ba me kute amim Jeju mar kunîmā karōn memā arê. Apÿnh me kute Jejukōt ar aben pydjio ba djârija kunîkōt memā arê.

¹⁸ Djām arÿm ar amy nhinhu kâ rēnh nhyam Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārîk wānh ar amy kâ rēnho bimirāk kêt. Kwārîk wānh memā,

—Imy nhinhu kào akuprōn 'ā kay gé kam arÿm kute adjakamā imy kâ djwÿnh pyrāk, anÿr kêt. Tu ar amy kâ rēnh rā'ā ne ar abê idjaer rā'ā. Djām ar amy nhinhu kâ tā nhyam Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwārîk wānh ar amy kâ rēnh kêt. ¹⁹ Djām me kute amimy kâ nhinhu rēnh nhyam Metîndjwÿnh arÿm me kam kînh? Kati. Djām me amimy kâ tā nhyam arÿm me kam kînh? Kati. Nhyam be, dja gar kabên man kōt ar amijo aba. Kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkōt, kabênja kōt dja gar amijo aba nhyam kambit arÿm ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjâpênh djā tūm, ar aba djā tūm nhyam Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam

kwärîk wānh ar aba djā tūm kanga kêt. Dja gar mā Metîndjwýnh man arek ar aba djā tūm, ar adjâpênh djā tūmkam ar aba rā'ā ne.

²¹ Djām me kute apa 'amýnh ga tu memā adjâpênh kajgo ar aba nhyM Metîndjwýnh arým amiwýr ajuw ne ar ajo ba. Kwärîk wānh adjâpênh pānh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh rā'ā. NhyM kam me amā,

—Arým me kute amā ikra karomā, ane.

Dja ga kum,

—Ā. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. NhyM me arým amā ikra karo ga arým ga arek mekôt ar aban amim apê. ²² Kam, ar akwý ne me arým ar apa 'amý gar tu memā adjâpênh kajgo ar abaja. Kwärîk wānh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrëx. Nār, ar akwý me'õ kute ar apa 'amýnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrāmri ne me'õ bēnjadjwýr kute me pa 'amýnh nhyM me kute katāt kabēn kôt ar amijo ba pyrāk. Kritu ne arým ar ajo ba gar katāt kabēn kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'õ pa 'amýnhja pumū. NhyM me'õja arým 'ýr bõx ne arým o pānh ne o katon o aminhõ. NhyM kam arým kum âpênh ar ba. Metîndjwýnhdjwý ne kute pānh raxo ar ajo pānh ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyM kute pite'ýkam tyk ne kute o ar ajaxweo pānhja pumū. Pānh ra:xja pumū. Kam me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukrādja kwärîk wānh ar amā kînh kêt gē me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amā kînh nhyM ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrāmri ne me'õ pa 'amýnh ne mekôt ba pyrāk.

²⁴ Akmere ar, apýnh ar adjâpênh djā tūm, aba djā tūm nhyM Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajo akêx. Kam kute amiwýr ar ajo akêxkam kwärîk wānh ar aba djā tūm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar týxkumrëx ne arek ar aba djā tūmkam ar aba rā'ā ne.

²⁵ Me nire kraxje me'õ kute 'ýr mör kêt rā'ā. Me'ā ne ije ar amā karomā. Ba ije markam dja ba me'ā ar amā karõ. Djām Bēnjadjwýr djwýnh ne imā arē ba arým ije ar amā arēnhmā? Kati. Ba ije markam dja ba ar amā 'ā ikabēn jarē. Bēnjadjwýr djwýnh kum ikaprîkam ne arým ije ikabēn jarēnh katāt kadjy ijo mex. Ba kam ba katāt ar amā arēnhkumrëx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikēnh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djām arým amjēn nār arým aprõ? Dja ga arā'ā. Kwärîk wānh kanga kêt. Nār, djām amjēn kêt rā'ā nār djām aprõ kêt rā'ā? Dja ga arā'ā. Kwärîk wānh amjēn nār aprõ jabej kêt.

²⁸ Nār, ga kam arým me'õ nire 'ýr mō. Djām kam ga arým amijo ajkēn ajaxwe? Kati. NhyM me my'õ 'ýr mörkam djām nire axwe? Kati. Djām arým amijo ajkēn axwe? Kati. Ba ar amā arē gar ama. Dja gar abenwýr mōn arým amikar ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamānhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nār, dja gar abenwýr amõr kêt ne arým ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjîkam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karõ ne ba kukām ijamak bēn bit abenwýr ar amõr nēje ar akukrā.

²⁹⁻³¹ Akmere âpnhîre ar, ba ar amā arē gar ama. Pykakam mýjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mýjja baba 'ikrān ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhõ mýjja kunîkôt bajamak bēn týx kêt. Godja arým aprõ. Djām aje o aba rā'āmā? Kati. Dja ga o aba 'ikrān ne. Kam kwärîk wānh kôt ajamak bēn týx kêt. Nār, godja arým amýr jabej. Djām amýr rā'āmā? Kati. Dja ga amýr 'ikrān ne. Kam, kwärîk wānh kôt ajamak bēn týx kêt. Nār, godja arým akînh jabej. Djām akînh rā'āmā? Kati. Dja ga akînh 'ikrān ne. Kam kwärîk wānh kôt ajamak bēn týx kêt. Nār godja ga arým pi'õk kaprî pānh mýjja mex'õ byr jabej. Djām o aba rā'āmā? Kati. Dja ga o aba 'ikrān ne. Kam, kwärîk wānh kôt ajamak bēn týx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhõ mýjja kunîkôt bajamak bēn týx kêt. Djām gwaj baje o baba rā'āmā? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrān ne.

³² Mýkam ne ba ar amā ikabēn ja jarē? Bir, dja gar ikabēn ja man arým pykakam mýjja kôt ajamak bēn týx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prõ kêt ne me kute kâkwakam Bēnjadjwýr djwýnhmā âpênh kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar. ³³ Me arým prõ ne me kute pykakam mýjja kadjy âpênh kadjy amimar. Kute prõo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arým mjēnja ne atemā umar nhyM me nire me'õ kute 'ýr mör kêtja ne atemā umar. Me apýnh umar. Mjēn kêtja Bēnjadjwýr djwýnhmā âpênh kadjy kute amimar. Nām prîne kum amijā man Bēnjadjwýr djwýnh mar 'āno dja. NhyM je, arým mjēnja pykakam mýjja kadjy âpênh kadjy kute amimar. Nām kute mjēno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djām ar akunî akuprýmā ne ba ar amā ja jarē? Nār, gar arým aprõkam nār gar arým amjēnkam, djām kam ar akaprîmā ne ba ar amā ja jarē? Kati. Bēnjadjwýr djwýnhmā prîne ar amexmā ne ba ar amā arē. Dja gar ikabēnja man arým kum adjâpênh 'āno dja. 'Āno dja nhyM mýjja'õ arým ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amā arē.

³⁶ Nār, akra nhyM mjēn kêt rā'ā jabej ga arým kam adjumar mex kêt ne ar o aba.

Arým abatanh mex tén kum mjên prâm. Arým aje mjênmä arênh ne ör prâm jabej kum angä. Ga kam amex. Kwärík wānh ar abenwýr mö. ³⁷ Nār kon, akra kum me my prām kêt ne aje me'ômä ör prām kêt. Aje amim akra'ä karôn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwý ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra né mexo me kute memä ör jakrenh.

³⁹ Metíndjwýnh kukràdjä kôt dja prô mjên'ä ngrä. Mjên tñri 'ä ngrä. Nhyam kam godja arým mýjja'ö kubê kubí nhyam tyk jabej. Dja kum me my 'ödjwý 'ýr mör prām jabej arým 'ýr mö. Dja me'ö kute amim Jeju marbit'ýr mö. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ä amim,

—Nām ren mjên kêt rā'ä nhyam ren umar mex. Arým ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nā bām ä amim ane. Metíndjwýnh Karō kute ijo bakam ba badjwý 'ä katāt ikabēn jarē. Ja ne ba kuma. Tām ne ja.

8

Me kute mýjiao metíndjwýnh karō nhípêxmā mry bōrja'ä ujarēnh.

Kō k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mýjiao metíndjwýnh karō nhípêxmā mry bōrja krēndjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imä,

—Djām ar ije amim Jeju mar mýjja karōmä nhō bōrja kurmä? Nār djām ar ije kur kētmā? ane. Jakam ije 'ä ar amä ikabēn jarēnhmä. Ar ga ne gar we,

—Djām ar ino kêt? Djām ar ijamakkre kêt? Arým ar ije mýjja mar, ane. Nā, gwaj bakuní baje mýjja kwý mar. Badjwý dja ba ar amä arē. Gwaj baje mýjja kumex markam ne gwaj baje amibēn prām. Nhyam be, gwaj bamä aben jabēkam baje abenmä týx jangjēnhō tēn kam baje amim Jeju mar mexo amü aben kamēn arým mar rax ne.

² Be, me kute mýjja maro amibēn prām kam djām mrāmri kute mýjja markumrēx? Kati. Kraxje kute mýjja mar mex kêt rā'ä. ³ Nhyam be, me'ö kum Metíndjwýnh jabē jabej, tāmja dja Metíndjwýnh amipānh kuma.

⁴ Kam, me kute mýjiao metíndjwýnh karō nhípêxmā mry bōr kurja mýj dja gwaj mar on? Mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx kuní ne kajgokumrēx. Nhyam be, Metíndjwýnh pydji. 'Ödjwý kêtumrēx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrāmri me kute arík apýnh mýjiamä metíndjwýnh jarēnh. Kājkwakam nār pykakam mýjja krāptikumrēx nhyam me kute arík kum metíndjwýnh, bēnjadjwýr djwýnh jarēnhō ba.

⁶ Nām me te mýjja kumexmä metíndjwýnh jarē gwaj bamä ne Metíndjwýnh pydjibit. Me Babām djwýnh. Tām ne kute mýjja kuní nhípêx. Kute amikadja gwaj banhipêx. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu pydji. Kôt ne

mýjja kuní kato. Gwaj badjwý kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwý ije mar.

⁷ Metíndjwýnh pydjibit. Nhyam kam mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx ja ne kajgo. Ne kam djām me kuní kute amim, “Mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx ne kajgo”, anhýro ba? Kati. Me kwý ja ne me arík amim,

—Be, mýjiao metíndjwýnh karō nhípêxbē metíndjwýnh'ö. Nām me kwý ä amim ane, kute Metíndjwýnhkumrēx mar rerekre rā'ākam. Ne kam arým mry bōrja krē. Ne kam arým amim,

—Be, mýjiao metíndjwýnh karō nhípêxmā ne me kute mry bōrja. Kubē ne metíndjwýnh'ö. Ba arým meköt mryja krē. Arým ne ba Metíndjwýnhkumrēxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metíndjwýnhkumrēx mar rerekre rā'ākam me ä amim ane.

⁸ Nhyam be, djām gwaj baje Metíndjwýnh mar týxkam ä amim ane? Kati. Gwaj ä amim anhýr kêt. Gwaj baje mýjja kuní krēn kajgokumrēx nhyam ajmä kute kêt. Djām gwaj baje mýjja'ö krēno Metíndjwýnh kôt ajkamē? Kati. Nār, djām gwaj baje krēnkam ne Metíndjwýnh gwaj bamä punu jarē? Kati. Nār, djām gwaj baje krēn kētkam ne gwaj bamä mex jarē? Kati. Mýjja kuní ne me kute krēn kajgo. Kam ajmä kute kêt.

⁹ Nhyam be, gora amijāno dja. Dja gar amidjwýnhbit maro aban arým tu mýjja karō nhō mry krēno aba. Nok ga ren tu ö mry krēno abao ren me'ö akēx jabej. Nok ga ren me'ö kute amim Jeju mar rerekreja Metíndjwýnhbē o akēx jabej nhyam ren ate ar ba jabej. Kam gora amijāno dja. Nok ga ren o me'ö akēx ne ren kam aje mýjja kute me par tok nhyam me rōrök pyrāk.

¹⁰ Ga amim,

—Djām ije mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx nhō mry krēnkam Metíndjwýnhbē ajmä ikuten ijaxwe? Kati. Ije krēnkam ajmä ikute kêt. Mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx ne kajgo. Ö mrydjwý ne kajgo, anhýro aba. Aje amim anhýro abakam ne ga tu mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx nhō kikretikam tēn me ikō'ä nhý. Nhý:n arým ö mry krē. Nhyam arým me'ö kute amim Jeju mar rerekre awýr bōx ne arým amim omü. Djām kute 'ä amim karō kētmā got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwý krēno iba, ane. Kute Metíndjwýnh mar rerekreja dja amim anen arým krēno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djām ije mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx nhō mry krēnkam Metíndjwýnhkumrēxbē ajmä ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krēnkam ajmä ikute kêt. Mýjiao metíndjwýnh karō nhípêx ne kajgo. Ö mry ne kajgo, anhýro aba. Ne kam tu mýjja karō nhō mry krē. Nhyam kam aje me'ö

akamyja kute Metindjwýnh mar rerekreja arým apumü. Ta kute anhÿr djwýnhrà m arík amim,

–Mÿjjao metindjwýnh karõ nhípëxbé metindjwýnh'õ. Dja ba õ mry krën arým Metindjwýnhkumrëxbé ajmã ikuten arým ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arík amim anhÿro ba ja ga arým tu nokrekam mÿjja karõ nhõ mry krë. Nhy m arým apumün amim,

–Ga, me'õ kute Metindjwýnh mar tÿx kute mÿjja karõ nhõ mry krënja pumü. Je, ba badjwý kuro iba, ane. Ne kam arým tu mÿjja karõ nhõ mry krë. Kritu kute utãr kadjy arým axwe pãnh ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pãnh ty. Ga krë nhy m arým akudjwa kukrë. Kukrën arým arík amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arík amim,

–Dja ba mÿjja karõ nhõ mry'õ krën kam ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karõ nhõ mry krë nhy m arým akudjwa kwý krën arým arík amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhy m kam Kritu arým ga amã, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krën kêt nhy m Kritu ren amã ajaxwe jarënh kêt. Nhy m be, kati. Ga krë nhy m Kritu arým amã, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karõ nhõ mry krë nhy m me'õ kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrën ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krën kêt kumrëx. Me kute ipumünh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karõ dja ba ajte krën kêt kumrëx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã ami-jarënh.

¹ Djãm mrãmri ne ba we imã mÿjja kïnh ne ije o ibamã nhy m me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djãm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrëx. Djãm mrãmri ne ba we ije gwaj banhõ Bënjadjwÿr djwýnh pumünh kêt? Kati. Mrãmri ije omünhkumrëx. Kam idjãpënhkam djãm 'ÿr ije ar ajo akëx kêt got? Ba ne ba Jeju 'ÿr ar ajo akëxkumrëx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

–Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu 'ÿr me wão akëx kêt kam ne me ã ijã ane. Djãm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu 'ÿr ar ajo akëx. Dja gar akubyn amikõt amijo tën ba ije Kritu 'ÿr ar ajo akëxja ma. Ne arým amim,

–Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrëx. Ga, Paur kute Kritu 'ÿr ijo akëxja pumü, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarënh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

–Djãm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukrãdjã jarënh pãnh aro djuw mexmã? Kati. Kwãrik wãnh gwaj o pãnh kêt. Djãm Jeju ne Paur jano got? Kwãrik wãnh gwaj Paurmã o pãnh kêt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarënhmã.

⁴ Jeju kute ar 'õdjwÿ janorja ar awÿr bõx ne ar amã kukrãdjã jarë. Gar kam pãnh arkum mÿjja ngã nhy m ar kukrën o ikõ. Nhy m be, ar ba, djãm ar bajbit ne gar ren ar imã o pãnh kêt got? Ar ije amã kukrãdjã jarënhja gar ren ar imã o pãnhkumrëx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar 'ÿr mör ne mã amikõt o ba. Djãm kam bajbit ren iprõ'ÿr imör kêt got? Ba ren iprõ'ÿr imörkumrëx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'õdjwÿ ar memã arënhõ ban mã prõ japrõn o ba. Jeju kõt axikõt ar apõxdjwÿ. Idji 'õdjwÿbê ne Xepa. Wãnh ne ar mã prõ japrõn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'õdjwÿ janorja ar ar awÿr bõx ne ar amã arë gar arým memã kabëno pãnh. Nhy m be, bamë Banabemë ne bar ije ar amã pãnh'ã idjã'wÿr kêt. Ar idjã'ÿr pãnh ne bar amim inhõ pi'õk kaprï jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabën pãnh'ã idjã'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabën pãnh'ã idjã'wÿrkumrëx.

⁷ Ga, me krãkamngõnhja pumü. Nhÿnh got krãkamngõnh'õ me 'ÿr prõt ba ne ta õ pi'õk kaprïo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwýnh nhõ pi'õk kaprïo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aëro ba nhy m kute pãnh memã pi'õk kaprï nhõro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjõ kre nhy m nep nhy m me kute kurja pumü. Djãm pidjõ nep nhy m me kute kur kêt got? Ga, nep nhy m me kute kre pãnh kute krënja pumü. Ga, ajte me kute mrykí'ãtomtio djuw mexo baja pumü. Djãm kute kã kangõ kwÿõ kõm kêt got? Kute kwÿõ kõmkumrëx. Kute o djuw mex pãnh kute kwÿõ kõmkumrëx.

⁸ Ba ibë pykabë me'õ kajgo ne ba ar amã ja jarë. Nhy m kõt Metindjwýnhdjwÿ ar amã arë. ⁹ Kamã ne amrëbë: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karõ. Nãm Metindjwýnh kukwakam memã 'ã karõn memã kum, “Mryti kute ituo me amã bãygogo ngãnhõ tëm kam kwãrik wãnh ajkwabë ijë djã inhumã adjãr kêt.

Kwãrik wãnh ta àpënh pãnh õ kwÿ krë.” Nãm ã memã ane. Djãm Metindjwýnh kute mrybit mar? ¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabën jarë. Kam, gë pur kre djwýnh àpënh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhïkkumrëx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrëx. Kute kre pãnh kwÿ byrkumrëx. Gë djwÿ ngãnh djwýnhdjwÿ àpënh ar bakam

tu amim djwý kamnhõxkumrëx. Ne àpënh pãnh amim kwý byrkumrëx.

¹¹ Ar badjwý ne bar arým ar amã Metïndjwýnh kabën jarë. Bar ren ar abë pãnh byrkumrëx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyrãk. 'Y ingrõt ne abatãnh ne arým ngrã. Nhyh kam me êo mõn arým amim kwý by. Ar badjwý ne bar ar amã Metïndjwýnh kabën jarë. Djãm ba ren ar ije pãnh ar akutã mýjja'õ byr kët got? Ba ren ar ije ar abë pãnh byrkumrëx. ¹² Me'õdjwý ne me ar awýr bõx ne ar amã Metïndjwýnh kabën jarë. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mýjja ngã. Me kute ar amã arënh pãnh tu memã mýjja ngã. Ar badjwý ar ibë ar anhõbikwakumrëx ne bar ar amã Metïndjwýnh kabën jarë. Mýkam ne gar ren ar ibë pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibë pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibë nê kët. Gar ren ar ikabën pãnh ar imã mýjja ngã bar ren ar abë byrkumrëx.

Nhyh be, kati. Ar ba ne bar ije ar abë pãnh byr kët. Te mýjja prãm ar ikangõ. Te ar idjã'wýr ar ikangõ. Bar amim,

–Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarënh ny jarën iby ren memã pãnh jarë nhyh ren me abenmã, “Je, mýkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarënh ny jarën ajte gwaj bamã pãnh jarë”, ane. Ne ren abenmã ja jarën ren arým Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabën pãnh jarënh kët ne.

¹³ Be ga, Metïndjwýnh nhõ kikretikam me àpënh ku'ëja pumü. Me kute kikretikam mýjja memã àpënh pãnh. Me kute kikretikam Metïndjwýnhmã mry par ne kute bõro ku'ëja kute àpënh pãnh amim mry kwý 'yr. Ja ne gar arým aje mar. ¹⁴ Kõt ne Bënjadjwýr djwýnh arým memã 'ã karõn memã kum,

–Gê me kute memã ujarënh ny jarënhja pãnh amim me kutã mýjja kwý byn õ kwý krën mex, ane.

¹⁵ Nhyh be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjã'wýr kët. Nãr djãm arým jakam ije ar amã idjã'wýr kadjy ne ba ã ar amã ikabëno anen ã ar amã pi'õk no'õko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarënh ny jarën pãnh jarënh kët. Ne kam ikõnhkumrëx. Gar ren imã õ pãnh ba ren arým ikõnh kët ne ren kam ikaprïre.

Metïndjwýnhmã àpënh'ã kute memã ami-jarënh.

¹⁶ Nhyh be, kãj bë ije ar amã ujarënh ny jarënhõ ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karõn amim,

–Ba dja ba memã arë, ane? Kati. Mýkam? Bir, Metïndjwýnh ta ne imã idjãpënh djã'ã karõ ba te akubyn ije aminëmã. Ba ren aminën amim,

–Kati, ba memã ujarënh ny jarënh kët, ane nhyh ren pãnh arým imã kaprï jadjã ba ren kam ikaprïkumrëx. ¹⁷ Godja ba imã

memã arënh kõnhkõt memã arë nhyh pãnh arým imã ikõnh djã ngã. Nhyh be, dja ba imã memã arënh kõnh kët kam tu memã arënhõ iba. Mýkam? Bir, Metïndjwýnh ta kute tu imã 'ã karõkumrëxkam. Kam ne ba tu memã arënhkumrëx.

¹⁸ Ije ikabën pãnh jabej kët kam mýj dja ijo kõnh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarënh ny jarënh ne memã pãnh jarënh kët kam ne ba ikõnhkumrëx. Me kute amã amijo a'wýrja ne me amijo a'uw nhyh be, bajbit ne ba ije amijo idjã'wýr kët. Kam ne ba ikõnh.

¹⁹ Djãm pykakam me'õ ne ipa 'amý ba kum apën arým memã Jeju jarënhõ iba? Kati. Me'õ ne kute ipa 'amýnh kët. Ba ne ba memã arënhõ iba. Te me'õ kute ipa 'amýnh kët ba imã me kõnh. Imã me kunï kõnh ne ije memã arënhõ iba. Ije mrãmri ne me'õ kute amijo me kunï nhõ àpënh djwýnh pyrãk. Imã me kunï kõnh ne me kunimã arënhõ iba. Dja ba me kunimã arën arým Jeju'yr me krãptio akëx.

²⁰ Dja me bë idjaer jabej ba ba amijo me bë idjaer pyrãk. Ije Jeju'yr me bë idjaer kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Mõjdjê kukrãdjã mar týx jabej ba ba amijo ije Mõjdjê kukrãdjã mar týx. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nãr me kute me bë idjaer kukrãdjã mar kët jabej ba ba amijo ije me bë idjaer kukrãdjã mar kët. Ije me kwýõ akëx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metïndjwýnh kukrãdjã 'amýnh rerekre? Kati. Ije Metïndjwýnh kukrãdjã 'amýnh týx ne Kritu kukrãdjã 'amýnh týxkumrëx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwýõ akëx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunimã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kunikõt dja ba Jeju'yr me kwýõ akëx jabej. ²³ Dja ba amijo me urãk ne memã ujarënh ny jarë nhyh me arým amim kuma. Ba kam arým amim ikõnh djã by, Metïndjwýnh kute memã me kõnh djã nhõrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djãja pumü. Kam me kute aben rer kadjy me kunï prõt. Nhyh be, me'õ pydjibit me kunï ren arým amim kõnh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kët? Ar gadjwýr dja gar Jeju man kõt ar amijo aba. Atýx ne kõt amijo aba ne amã djukanga kët. Dja ga anen arým akõnh djã byrkumrëx. Metïndjwýnh kute memã kõnh djã nhõrja byrkumrëx. ²⁵ Nhyh kam me kute me rer prãmja kunï ne me kadjy amiangri týx. Kute kõnh djã punu byrmã. Kute pi'õo krãdjê byrmã amiangri týx. Nhyh be, gwaj ba ne gwaj baje bakõnh djã punu prãm këtja byrmã. Kadjy gwaj Metïndjwýnhmã amiangri týx ne katãt ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amiangri kët ne ren Metïndjwýnhmã bamex kët nhyh ren gwaj bamã kõnh djã nhõr kët.

²⁶ Djām ije mrāmri ne me arik prõt pyrāk ne amikukām ikīnh djā mar kēt got? Ba amikukām ikīnh djā mar 'āno djan Metūndjwǎnhmā apē. Djām me ajbit ije me akre? Djām ije amijakre kēt got? Ne ba ren amijakre kēt ne ren ije mrāmri ne me bit kute ikra krāo me titikmān kōkremā ukabēr kajgo pyrāk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhyim be, kati. Nā bām mā amijakren mā amikukrān amim,

–Je, djām ije amidjwǎnhbito kīnh ne ijaxwemā? Kati. Kwārik wānh ijaxwe kēt, anen mā akubyn aminē. Ne kam ije mrāmri ne me ta kute amititik pyrāk. Ne mā amijakren arým amiman katāt amikabēn kōt ar amijo iba. Ije mrāmri ne me kute me pa 'amýnh nhyim me kute katāt me kabēn mar ne mekōt amijo ba pyrāk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kēt ne ren arým ate amijo iba. Nhyim kam Metūndjwǎnh ren arým imā,

–Djām amā dja ba kīnh djā ngā? Kati. Ije amā ōr prām kētkumrëx, ane.

10

*Memā mebē idjaer tūm'ā ujarēnh.
Idja 3.8; Djuda 5*

¹ Be, akmere, āpnīre ar, ar aje mar kēt karō ne ba ije ar amā me bakukāmāre'ā idjujarēnhmā. Amrēbē: ne me bakukāmāre kapōt kukritkam mō. Metūndjwǎnh ne me kadjy kakrā nhīpēx nhyim me kunī kakrā parbē mō. Nhyim kam ngō raxbē pyka kēt aprakamā memā ajkij nhyim me kam ngō bikjēr kōt mōn rē. ² Me kunī Mōjdjē kōt ar amijo ba. Ga, me kute ngōmā gwaj bajangēnhja pumū. Nhyim me gwaj bajā amim,

–Ga, me arým kute Jeju mar ne kōt amijo baja pumū, ane. Me bakukāmāredjwý kunī Mōjdjē kōt ar amijo ba ne kakrā parbē mōn ajte ngō parbē mōn rē. ³ Metūndjwǎnh memā djwý jano nhyim axidjuw nhyim me kunī djwý jabit kuro ba. Nhyim ta ajte memā ngōo kato nhyim me kunī ngō jabitō kōm ar o ba. ⁴ Metūndjwǎnh nhō kēn ne mekōt ar ba nhyim me kōt ngōo kōm ar o ba. Kēn ja ne Kritu'ā amijakre.

⁵ Nām Metūndjwǎnh te meo djuw mexo ban me kunīkam kīnh kēt. Nām me kwý ngrērebitkam kīnh. Ne me krāptīkam kīnh kēt nhyim kam me arým ty. Nhyim wānh me kapōt kukrit kunīkōt me tyk jangij nhyim me krā wānh kumex. Me tykkōt ne gwaj Metūndjwǎnh mekam kīnh kētja ma.

⁶ Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukāmāre marmā? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa ā anhýr kēt ne bamā mýjja punu prām kēt.

⁷ Kam kwārik wānh me kwý kudjwa kēt ne mýjjao metūndjwǎnh karō nhīpēxmā amijarēnho aba kēt. Amrēbē: ne me me bakukāmāre'ā ajarēn memā kum,

“Me mry karōmā mry bōn kukrēn kam kōt kōmo nhý. O nhým kam kajmā dja.

Kajmā djan ajte mry karōmā tor ne kam kīnh katio nhý”, ane.

Ga, me kute amrēbē: memā 'ā ujarēnh nhyim me bakukāmāre kute 'ā pi'ōk no'ōkja pumū.

⁸ Nām me mjēn djwǎnh kupa'ā nār prō djwǎnh kupa'ā kurē ba. Kwārik wānh gwaj me kudjwa kēt. Me bakukāmāre kwý ā anen kam akati pydjīkam arým ty. Krāptī: kubē 23.000 arým ty.

⁹ Nām me kwý ajte amim,

–Ba ijaxwe mex gē goja ijo ajkē. Goja Metūndjwǎnh mrāmri kute ipumūnh jabej goja ijo ajkē, anhýro ba. Nām me amim anhýro ba: nhyim kangā krāptī arým bōx ne me imex ne. Kwārik wānh gwaj me kudjwa ā bakabēno anhýr kēt.

¹⁰ Me kwý Bēnjadjwýr djwǎnhmē ō āpēnh ar'ā kabēn ar ba. Bēn prīkam 'ā kabēn ar ba. Kwārik wānh me kudjwa kēt. Nām me'ā kabēn ar ba: nhyim Metūndjwǎnh arým me'ýr kadjy mrānh djwǎnh jano nhyim me arým me'ýr bōx ne arým me imex ne.

¹¹ Mýkam ne mýjja ā me bakukāmāreo anhýro ba? Bir, gwaj baje amijā mýjja mar kadjy. Nām me me'ā pi'ōk no'ōk gwaj arēnh maro baba. Arým pykakam me kute am-inhinomā amimēnh djā nhō akati bōx 'ýr gwaj mýjja'ā pi'ōk no'ōk jarēnhja maro baba. Dja gwaj amikajmātā mýjja man arým bamā bajaxwe pyma. Me kute gwaj babē bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ā pi'ōk no'ōk ne. ¹² Dja gar amijā ano týx. Nok ga ren ar ajō amim,

–Ba ne ba itýxkumrëx. Ije me kudjwa ā ijaxweo anhýr prām kēt, anhýro aba. Nok ga ren ar te amitýx jarēn ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhyim be, jakam ne me ar ajaxwe'ā ar amā āpnēnh ba. Djām ar gajbit ar ajaxwe'ā ar amā āpnēnh ba? Kati. Nām ar ajaxwe'ā ar amā āpnēnh ban tām'ā me kunīmā āpnēnh ba. Nhyim be, Metūndjwǎnh ne kute gwaj bamar ne kabēnkumrëx. Amikabēn kōt dja mrāmri gwaj bajo djuw mexkumrëx ne gwaj bajā ukanga kēt. Dja me te axwe'ā ar amā āpnēnh ba nhyim arým ar amā týx jadjā nhyim kam me týxo kute ajakrenh prām kēt. Gar kam arým memā akāx ne ajmā akute kēt.

Me kute mýjja karōmā amijarēnh nēje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imā ar ajabēkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Godja me mýjjao metūndjwǎnh karō nhīpēxmā amijarēnh

prãm kwãrik wãnh mekôt amijo anhÿr kêt ne on memã akãx. ¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Goja ije kôt arênh jabej dja ga ikabên mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngônhrãkam pidjô kangô'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarênhô bakrî nhyim kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arÿm Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arÿm Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjêr ne krênkam arÿm Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arÿm me kute Kritu pite'y'ã nhôr nhyim tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx. ¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjin kubyn bakunî kukrê. Te bakrãptîin kute gwaj banhî pydji pyrãk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadjwý pumû. Me kunî Metîndjwýnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arÿm ro'ã mar pydji. ¹⁹ Mÿj ne ba ije me kute mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêx tîin ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhyim be, me kute Metîndjwýnh mar kêtja ne me mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã mry bôr ne kum amijarênhô ba. Djãm Metîndjwýnhmã ne me amijarênhô ba? Kati. Me karô punu ar bajamã ne me amijarênhô ba, Xatanaj nhô âpênhjamã amijarênhô ba. Me mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã amijarênhô ban kam me karô punu ar bajamã amijarênhô ban kam arÿm mar pydji. Ne kam 'ã tydji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjin 'ã atydpji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhô ngônhrãkam pidjô kangôo akôm prãm ne aje me karô punu nhô ngônhrãkam pidjô kangôo akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhô djwýmã akrî prãm ne aje me karô punu nhô mrymã akrî prãm? Kati. Kwãrik wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhyim Bênjadjwýr djwýnh arÿm gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arÿm ngryk ne. Djãm gwaj batÿxo baje akrenh got?

Me katãt ar amijo ban ukaprî'ã kute memã karô.

Mat 20:28; Rô 15:1; Pir 2:4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apÿnh imã mÿjjja kînh djãri kunîo iba nhyim Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhÿro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhÿr? Kati. Djãm apÿnh imã mÿjjja Kînh djãri dja ba kunîo iban arÿm amijo mex? Kati. Gwaj bamã mÿjjja kînh kunîo babakam djãm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh?

Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt. ²⁴ Kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mÿjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mÿjjja man amim,

—Ba ren o iba nhyim ren me arÿm 'ã ipumû ne ren arÿm Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arÿm o aba kêtumrêx. Nãr, ga amim,

—Dja ba o iba nhyim me arÿm 'ã ipumûn arÿm kum Jeju mar prãm kumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arÿm o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhôr djãja pumû. Kam ne me mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhôr djãkam bôx. Aje mry'ô byrmã bôx. Tu mry byn krê. Kwãrik wãnh amim me kujjêr ne memã kum,

—Djãm mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry? anhÿr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Pykamê pykakam mÿjjja kunîdjwý, mÿjjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mÿjjja”, ane. Ja dja ga aman me kujjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrik wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nãr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amã krãn amã,

—Dja ga ikutã anhô kwý krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mÿjjja jarênh kunî krê. Kwãrik wãnh kum,

—Djãm me karô nhô? anhÿr kêt. Dja ga amim,

—Mÿjjja kunî ne Metîndjwýnh nhô, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhyim be, godja amû me'ôdjwý nînh bôx ne amã,

—Be, ja ne me mÿjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã kubô ga krê, ane. Kwãrik wãnh kam krênh kêt. Me'ôja ne arîk amim,

—Dja ba me karô nhô mry krênh arÿm ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga ren omûnh nhirãm arek mÿjjja karô nhô mry krê nhyim ren arÿm akudjwa kwý krê. Ren kwý krênh ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Mrãmri ne pykamê kam mÿjjja kunîdjwý, mÿjjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mÿjjja. ²⁹⁻³⁰ Nhyim be, djãm aje amidjwýnhbit marmã? Kati. Me'ôjadjwý dja ga aman omûnh nhirãm krênh kêt. Nok ren akudjwa kwý krênh ren arÿm amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Ga ren amidjwýnhbit ma nhyim ren me'ô bôx ne amã kabên ga ren amim,

—Je tó mÿkam ne me'ô imã kabên ne ikunoro dja? Arÿm ba mry ja'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Ba tu omûnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar ne omûnh nhirãm krênh kêt.

³¹ Ga dja ga katãt ar amijo aban adjukaprî. Aje anhô kwý krênh ne akôm kôt nãr aje anhô mÿjjja kunîo abakôt katãt ar amijo aban

adjukaprī. Nhyṁ kam me ar̄ym apumūn amim,

—Be ga, me kute katāt Metīndjw̄nyh mar ne kōt amijo baja pumū. Me ukaprīkumrêx. Kam, mrāmri ne me Metīndjw̄nyh'ā ujarēnhkumrêx. Ar̄ym imā kīnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metīndjw̄nyh kīnhkumrêx.

³² Kwārīk wānh amidjw̄nyhbit maro aba kêt. Dja ga amidjw̄nyhbit maro aban ar̄ym Metīndjw̄nyh bê me'ōo akêx. Mebê idjaer nār me bajtem nār me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja. Kwārīk wānh aje amidjw̄nyhbit maro Metīndjw̄nyh bê me'ōjao akêx kêt. Nok ga ren me'ōo akêx ne ren kam aje mrāmri ne m̄jja kute me par tok nhyṁ me rôrōk pyrāk. ³³ Ba ije me kunīo kīnh kadjy ije amimar ne katāt ar amijo iba. Ije m̄jjae iba kunīkōt katāt ar amijo iba. Djām ije amidjw̄nyhbit mar? Kati. Ije me krāptī mex kadjy amimar. Ije Metīndjw̄nyh'yr meo akêx nhyṁ kute me utār nhyṁ me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prōo ba nhyṁ kajmā kum rax kamē.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nā bām Kritu'ā amijakren kōt ar amijo iba. Ar gadjw̄y dja gar ijā amijakren ikōt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amā ikabên jarēnh gar aje mar rā'ā ne ikabên kunīkōt ar amijo aba. Kam ne ba mrāmri ar amā amex jarē.

³ Me kute me bikprōnh djākam amikrā'ā prodjw̄y. Jadjw̄y ne gar abej ikukij. Gar imā,

—Dja bar me bikprōnh djākam ikrā'ā pro jabej. Nār, dja bar 'ā pro kêt. M̄jy dja bar nê? Nā gām ar ā imā ane. Jakam ije ar amā ikabên jarēnhmā. Ga, me krāja pumū. Me krākam ne me umar ne kam kukwakam amū ikrao apê nār parkam mrā. Me krā ne amū me kukrādjà kunī ngrêk ne meo ba. Kitudjw̄y ne gwaj bakunīo ba kute mrāmri ne me krā kute meo ba pyrāk. Gwaj bamydjw̄y ne gwaj baprōo baba kute mrāmri ne me krā kute meo ba pyrāk. Metīndjw̄nyhdjw̄y ne Krituo ba kute mrāmri ne me krā kute meo ba pyrāk.

⁴ Godja me my mekōt akuprōn Metīndjw̄nyhmā kabên nār kukwakam memā kabên jarē djām kute amikrādjê tur ne o amikrā'ā pro? Kati. Kam kute amikrā'ā prokam mex kêt. ⁵ Nhyṁ be, godja me nire Metīndjw̄nyhmā kabên nār kukwakam memā kabên jarē djām amikrā'ā pro? Nā. Me nire kute amikrā'ā prokam mex. Ren kam amikrā'ā pro kêt nhyṁ ren me ar̄ym kam pijām ne. Ren me kam pijām kute mrāmri ne me nire prīne krā kēnhkam ren me ar̄ym kam pijām pyrāk. ⁶ Dja me nire

amikrā'ā pro prām kêt nhyṁ ren me kum krānh kêt. M̄jy kadjy ren me kum krānh kêt? Bir, pijām kadjy. Nhyṁ be, kati. Me nire krānh kēnhkam nār kī jakārkam mex kêt. Mex kêt kam gē me nire amikrā'ā pro.

⁷ Adjākamā ne Metīndjw̄nyh amimekkōt, ampymakōt me my nhipêx nhyṁ ar̄ym mexkumrêx ne uma. Kute amikōt ipêxkam me my kute amikrā'ā pro kêt. Nhyṁ be, djām Metīndjw̄nyh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nām me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrā'ā pro. ⁸ Djām me'ōo nireo ne Metīndjw̄nyh my nhipêx? Kati. My nhōkwao ne ni nhipêx. ⁹ Djām me my me nirekōt ba kadjy ne my nhipêx? Kati. Mykōt ba kadjy ne ni nhipêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kōt ar amijo ba. Kamdjw̄y dja me nire ar̄ym amikrā'ā pro. Amikrā'ā pron ar̄ym memā amijo amirīt. Mrāmri kute mjên kabên mar ne kōt amijo bakumrêxa dja memā o amirīt nhyṁ me ar̄ym omū. Dja amikrā'ā pron Metīndjw̄nyh kadjy mrānh djw̄nyhmādjw̄y amijo amirīt nhyṁ me ar̄ym omū.

¹¹ Nhyṁ ar̄ym me kute Bēnjadw̄y djw̄nyh markam djām me nire ta ar ban kum me my mar prām kêt ne ar ba? Kati. Nār, djām me my ta ar ban kum me nire mar prām kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prām. ¹² My nhōkwao ne ni nhipêx nhyṁ me nire kurūmdjw̄y ar̄ym me my apōx. Nhyṁ be, Metīndjw̄nyh rax ne m̄jja kunī nhipêx. ¹³ Be, godja me nire amikrā'ā pro kêt ne Metīndjw̄nyhmā kabên jabej djām kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kī jabjêkam mex kêt. Nhyṁ be, me nire kī jabjêkam me kum me kīnhkumrêx. Me krā'ā pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhyṁ dja ar ajō aje me nire krā kajgo m̄y jabej akabēno ijapanh prām. Kwārīk wānh rā'ā. Djām ar ikam me nire kute amikrā'ā pro kêt? Nār djām amū me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja ap̄nyh ba djākam me nire kute amikrā'ā pro kêt? Arkati. Me nire amikrā'ā pro. Tām dja gar ama. Tām ne ja.

Me kute Jeju'ā djw̄y jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprōnh ne aje amim Jeju mar kadjy djw̄y krê. Be, djā ne gar akuprōn ar̄ym Jeju man aje mar mexo amū aben kamē? Kati. Ar aje Jeju'ā djw̄y krên ne aje Jeju marmā akuprōn ate aben kam amex kêt ne. Djām kam we ije ar amā mex jarēnhmā? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we ar̄ym ap̄nyh m̄jy xējakōt akrī ne ar̄ym abenā akabēn ne. Ja ne me nīnh imā arē ba ar̄ym kuma. Birām mrāmri ne me kabēnkumrêx. ¹⁹ Mrāmri gēdja ar akam

me kwý abená kabê:n ne. Nhyem be, mýj xêja dja mrãmri Metíndjwýnhmã mex? Djãm me aikwa kajgokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katãt kôt amijo ba kêt? Djãm kam me arým Metíndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhyem be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katãt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metíndjwýnhmã mexumrêx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djãm ar aje Bënjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krê. ²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrí. Nhyem me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krên raxkam ajbã. ²² Djãm ar aje anhõ kwý krên ne akõm kadjy ar anhürkwã kêtam ne gar aben bê djwýo aprõt? Djãm ar amã me kute amim Metíndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mýjja kêtja kanga nhyem me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djãm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhyem be, gwaj babikprõnh ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bënjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karõ ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bënjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tẽm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhyem akamatãtãm kam arým djwý byn ²⁴ 'ã Metíndjwýnhmã amikính jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhí jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhí ne ja. Dja me píte'y'ã inhõn ibí. Dja gar akuprõn inhí'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhyem ar arým kukrê. ²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhyem kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjõ kangõ byn arým arkum,

—Pidjõ kangõ ja ne ikamrõ prõt ne itykkõt amijakre. Arým ikamrõ prõt ne itykkõt gêdja Metíndjwýnh arým memã kabên ny jarênh mãndji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprõn ikamrõ'ã pidjõ kangõ jakren o ikõn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprõn 'ã djwý krên 'ã pidjõ kangõ ikõn ã maro ane. Ar aje ã maro anhýr kuníkõt gar arým memã Bënjadjwýr djwýnh tyko amirít. Dja gar memã o amirító akrí tãmtã nhyem í akubyn bõx.

²⁷ Kam me kute Bënjadjwýr djwýnh nhõ djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bënjadjwýr djwýnh nhõ pidjõ kangõo mýjja kajgon kute o kõmja ne me

arým axwe. Kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêtam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrõmã õpõkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhýn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metíndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjõ kangõo ikõ. ²⁹ Dja gar ajõ Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjõ kangõo ikõ nhyem kam Metíndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptí aje Bënjadjwýr djwýnh mar kêtam tu ar aje krên ne o akõmja pumũ. Kam arým ar akrãptí arerekren akanê nhyem me kwý arým ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhýn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metíndjwýnhmã amijarê. Nhyem kam ren Metíndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt.

³² Bënjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhyem be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprõn abenkam amako nhý. Kwãrik wãnh aben bê anhõ djwý 'amýnh ne tu o aprõt kêt. Dja gar abenkam amako nhý. ³⁴ Nhyem me'õ kum prãm gẽ ürkwãkam õ kwý krên mex. Õ kwý krên mexkam gẽ ar awýr bõx ne ar aro'ã nhý. Ne kam arým Bënjadjwýr djwýnh tyk mar katãt ne arým djwý krên kangõo ikõ. Mýkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kõmka ne Metíndjwýnh kute pãnh meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itẽm ne ar akam ibõxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karõkõt me apýnh Metíndjwýnhmã ãpênh djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metíndjwýnh Karõkõt adjãpênh jabej ikukij, ba arým kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama. ² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtiri ne me amã,

—Dja gar mýjjaõ metíndjwýnh karõ nhípêxmã amijarêhõ aba. Nãm me ã ar amã ane gar arým ari mekõt apýnh mýjjao metíndjwýnh karõ nhípêx jamakkre kêtjamã amijarêhõ aba nhyem kute ar amar kêtumrêx. Kam ne gar Metíndjwýnh Karõ djãpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metíndjwýnh Karõ djãpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'õ

kute Metindjwýnh Karõ kukwakam kabën'õ jarënhkam djãm kute memã kum,

–Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metindjwýnh Karõ kukwakam ne me kute Jeju'ã kabën mexbit jarëhno ba. Ne kam ajte me'õ kute memã kum,

–Mrãmri Jejubê Bënjadjwýr djwýnhkumrëx, anhÿro ba, Metindjwýnh Karõbit kukwakam kute arëhno ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metindjwýnh Karõ djãpënh kute? Bir, nãm apýnh mÿjja'ã memã karõ nhyr me arým kõt kute mar ne arým kam kum apënh ar ba. Djãm kam apýnh karõ kute apýnh mÿjja'ã memã karõ? Kati. Metindjwýnh Karõ ta pydji. Pydji kute 'ã memã karõ. ⁵ Bënjadjwýr djwýnh kadji gwaj apýnh badjãpënh djãri maro baba. Djãm kam apýnh Bënjadjwýr djwýnh? Kati. Bënjadjwýr djwýnh ta pydji. ⁶ Metindjwýnh apýnh gwaj bajo õ apënh ne kam kum badjãpënh kadji apýnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djãm kam apýnh Metindjwýnh? Kati. Metindjwýnh ta pydji.

⁷ Metindjwýnh Karõ kute gwaj bakõt amijõ amirõt kadji arým gwaj bakunimã 'ã karõ. Gwaj badjãpënh djã'ã gwaj bamã karõ. Dja gwaj bakunõ apýnh badjãpënh djã kõt kum apën arým abenmã Metindjwýnh raxõ amirõt ne kam bakunõ arým rax ma. Rax man arým katãt kõt ar amijõ baba nhyr arým gwaj bakam Kínhkumrëx.

⁸ Kute gwaj bakunimã apënh djã'ã karõ kõt ne karõ gwaj bakam me kwýmã amak mex jadjã. Nhyr kam arým kute memã kabën katãt jarënh mar mexkumrëx.

Metindjwýnh Karõ ta ajte gwaj bakam me kwýmã apýnh mÿjja mar kêt jarê nhyr me arým kõt kute mar ne kute gwaj bamã arënh mar mex.

⁹ Metindjwýnh Karõ ta ajte gwaj bakam me kwýmã Metindjwýnh raxõ amirõt nhyr me arým kõt tu amim Metindjwýnh markumrëx.

Metindjwýnh Karõ ta ajte gwaj bakam me kwýmã me punuo mex'ã kum karõ nhyr me arým kõt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhyr ajte gwaj bakam me kwýmã mÿjja pumünh kêt nhípëx'ã kum karõ nhyr me arým kõt kute mÿjja pumünh kêt nhípëxja mar mex.

Nhyr ajte gwaj bakam me kwýmã kabën jarëhno ba nhyr kam me arým kõt kute Metindjwýnh kukwakam kabën jarënh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apýnh mÿjja mar mex ne arým o kum badjãpënh ar baba.

Nhyr be, me'õ Metindjwýnhmã apënh gëdja gwaj bawýr bõx. Nãr kon, me'õ me karõ punumã apënh gëdja gwaj bawýr bõx. Kute mex pyrãk gëdja gwaj bawýr bõx. Mÿj dja gwaj me'õmã bakator on? Bir, Metindjwýnh Karõ ajte gwaj bakam me

kwýmã me'õ jarënh nhyr me arým kõt kute kum kator mar mex. Me'õ Metindjwýnhmã apënhkumrëx gwaj bawýr bõx nhyr me arým kuman gwaj bamã,

–Metindjwýnhmã apënhkumrëx ne wã, ane. Nãr, me'õ me karõ punumã apënhja gwaj bawýr bõx nhyr me arým kuman gwaj bamã,

–Me karõ punumã apënh ne wã, ane. Gwaj bakwý Metindjwýnh Karõkõt badjãpënh djã'õdjwý ne ja.

Nhyr kam ajte Metindjwýnh Karõ gwaj bakam me kwýmã me kabën'ã karõ nhyr me arým kõt kute me bajtem kabën mar këtja jarënh mar mex.

Nhyr kam ajte Metindjwýnh Karõ gwaj bakwýmã me kabën'ã karõ nhyr kõt me kute gwaj bakabën djwýnhkõt amü gwaj bamã me bajtem kabën mar këtja jarënh mar mex. Metindjwýnh Karõkõt gwaj bakwý badjãpënh djã'õdjwý ne ja.

¹¹ Metindjwýnh Karõ ta ne kute gwaj bamã apýnh badjãpënh djãri arënh ne ja. Gwaj banhõ pýnhkõt kute gwaj bamã arënh. Ta kute gwaj bajã amim karõn arým kõt gwaj bamã badjãpënh djã jarënh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhõ typdji pyrãk.

Rõ 12:4; Ep 4:16; Kor 3:15

¹² Ga, gwaj banhõja pumü. Gwaj banhõkam apýnh badjãpënh djã krãpti. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Ne banhikrao baje mÿjja kupënh djã. Ne bakrãkam banhõ mÿjja mar djã. Ne banokam baje mÿjja pumünh djã. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupënh djã. Be, gwaj banhõkam apýnh badjãpënh djã krãptija pumü. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo õbikwakam gwaj baje kumê banhõ pydji pyrãk. Ne kam gwaj banhõ pýnhkõt apýnh badjãpënh djã krãpti, badjumar djã krãpti.

¹³ Metindjwýnh Karõ ne pydji. Ne kam gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngõmã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nãr te gwaj babajtem nhyr arým Metindjwýnh Karõ Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nãr, me arým gwaj bakam ar kwý pa 'amÿ nhyr ar memã apënh kajgo ar ba. Metindjwýnh Karõ arým ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nãr, gwaj bakam ar kwý me kute ar pa 'amÿnh këtja nhyr ar arek mekõt ar ban umar mex. Kwãrik wãnh rã'ã. Metindjwýnh Karõ pydji arým gwaj bakunõ ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metindjwýnh Karõ kute ngõ pyrãk gwaj bakunõ baje pydji bakõm pyrãk.

¹⁴ Ga, gwaj banhõja pumü. Djãm gwaj badjãpënh djã pydjibit? Kati. Gwaj banhõkam apýnh badjãpënh djã krãpti, badjumar djã krãpti. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo õbikwakam

kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amâ arê gar ama. Kritu mê gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birâm Kritukam gwaj bajô djâpênh djâ kute gwaj bapar djâpênh djâ pyrâk ne kajgo. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me ikra djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhyim be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'â karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadji idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajôdjwý djâpênh djâ kute me amak djâpênh djâ pyrâk. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me no djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhyim be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mýkam ne Metîndjwýnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'â karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadji idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mýjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mýjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhyim be, kati. Metîndjwýnh ta gwaj bakadji apýnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djâ nhípêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djâ'â karô kôt arým apýnh gwaj badjâpênh djâ nhípêx. Kritudjwý. Gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apýnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹ Nhyim be, Metîndjwýnh ren gwaj banhijâkrebit nhípêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrânh kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhípêx mýj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhípêx ne ren gwaj bajajkwa nhípêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhípêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhípêx kêt gwaj ren bamrânh kêt. Mýj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmâ nê.

²⁰ Nhyim be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djâ krâptî. Nhyim be, gwaj banhî pýnhbit. Kritudjwý gwaj baje amim mar nhyim kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhyim be, apýnh gwaj badjâpênh djâ krâptî. Kam kwârîk wânh ar amâ adjâpênh djâ kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'â memâ karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amâ mýjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamâ bano kînh ne ate bamâ banhikra kurê? Kati. Gwaj bamâ bano kînh ne bamâ banhikra kînh ne bamâ bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwýnh Karô ne kute gwaj bamâ apýnh badjâpênh djâ'â karô gwaj o baba ne kam bamâ badjâpênh djâdjwý kunî kînhmâ. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamâ kînhmâ? Djâm me punuo mex ne gwaj bamâ kînh kêtâmâ? Kati. Dja gwaj bamâ badjâpênh djâ kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwý kwý rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwý rerekre. Te kwý rerekre gwaj bamâ kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nê? ²³ Nhyim gwaj bakukràdjâ kwý me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kajmâ kamê nhyim me arým kum kînh. ²⁴ Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kajmâ kamênh kêt.

Metîndjwýnhdjwý ne Kritu nhô âpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nâm mâ me kum ô âpênh kînh kêtjao mex ne kajmâ kum mex kamê. Nhyim kam me arým kum ô âpênh kunî kînh aben pyrâk. ²⁵ Mýkam ne ô âpênh aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhyim ren me amirax mýr jabej abenmâ kabên ne. Nhyim be, kati. Me kute abenmâ anhyr kêt kadji ne arým ô âpênh aben pyrâk nhyim kam me arým abeno djuw mex'â kabên.

²⁶ Nhyim kam godja gwaj bajô tokry jabej gwaj bakunî arým ô'â batokry. Nâr godja me kajmâ kum rax kamê nhyim arým kînh. Kînhkam gwaj arým ô'â bakînh ne. ²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhyim kute ar ajo ôbikwakam ar aje mrâmri ne kumê anhî kute pydji pyrâk. Nhyim arým ar ajo ô âpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunî ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwýnh kute aben nhitepâ me bajâ âpênh rênh. Nâm me bakwý'â memâ wa djwýnh mê. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'â idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhyim me bakwý'â ajte kukwakam kabên jarênh djwýnh mê nhyim me ar ijatâri. Nhyim me bakwý'â memâ kukràdjâ'â ujarênh djwýnh mê nhyim me me atâri. Nhyim kam ajte me bakwý'â mýjja pumûnh kêt nhípêx djwýnh mê. Ne kam ajte me bakwýmâ me punuo mex'â karô gu me baje mar. Nhyim kam ajte me bakwýmâ me âpênhkôt o kangôn'h'â karô gu me baje mar. Nhyim kam me kwýmâ meo ba djwýnh'â kum karô nhyim me kute mar. Nhyim kam me bakwýmâ me kabên'â karô gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djâm kam me bakunîbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwýbit. Djâm kam me

bakunibē Metīndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh? Kati. Me bakwŷbit. Djām me bakunibē memā kukrādja'ā ujarēnh djwŷnh? Kati. Me bakwŷbit. Djām me bakunī baje mŷjja pumūnh kēt nhīpēx mar; baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwŷbit. ³⁰ Djām me bakunī baje me bajtem kabēn mar kētja jarēnh mar? Kati. Me bakwŷbit. Djām me bakunī baje me kabēn djwŷnhkōt amū memā me kabēn mar kētja jarēnh mar? Kati. Me bakwŷbit. ³¹ Kam ar adjāpēnh djāja'ō mexo kute kunī jakrenh dja gar amā kīnh. Mex ja dja gar abej tŷx.

Ne kam mŷj dja gar nēn kam apē. Bir, dja gar amā me abēn kam apē. Gwaj bamā me abē kētkam badjāpēnh kajgo. Gwaj bamā me abēkambit mrāmri badjāpēnh mexkumrēx.

13

Me kum me abē'ā ujarēnh.

¹ Gwaj bamā me abēkambit ne mrāmri gwaj badjāpēnh mexkumrēx. Ne ren gwaj bakam me'ō ren pykakam apŷnh me bajtem kabēn mar kētja jarē nār ren kākjakam Metīndjwŷnh kadjj mrānh djwŷnh kabēn mar kētja jarē. Ne ren kum me abē kēt. Djām kam mex? Kati. Kum me abē kētkam kabēn kajgokumrēx. Kum me abē kētkam kabēn jarēnh kajgo kute mrāmri ne me ngōnh krōkrōkti titikkam kanga kajgo pyrāk.

² Nhy m ren gwaj bakam me'ō kute Metīndjwŷnh kukwakam kabēn jarēnh mar. Ne ren kute mŷjja bipdjur tūm kunō amirīt mar. Ne ren me kute mŷjja marja kunī ren mar. Ne kam ren kum me abē kēt. Djām me'ōja rax? Kati. Kum me abē kētkam ne kajgo me:xi.

Nhy m ren gwaj bakam me'ō ren mrāmri kute Metīndjwŷnh rax markumrēx. Ne ren mŷjja nhīpēx kadjj amim kamnhīx mexkumrēx. Ne ren kum,

–Djūnwā, dja ga imā krānhwā kaba, ane. Nhy m ren arŷm kum kadjār kumrēx. Nhy m kam ren me'ōja kum me abē kēt. Djām me'ōja rax? Kati. Kum me abē kētkam ne kajgokumrēx.

³ Nhy m ren gwaj bakam me'ō ren ō mŷjja kunī me bikēnhmā kungrā. Ne ren kum me abē kēt, mā ne kute? Kati, Kute memā mŷjja nhōrja kajgo mexi, kum me abē kētkam.

Nhy m ren kam me'ō kute me'ō pytār kadjj memā kum,

–Kwārīk wānh kuwyo tām wā bīn kēt. Ba dja ga pānh kuwyo ibī, ane. Nhy m ren me arŷm kabēnkōt pānh kubī. Kubī nhy m tykjao ren arŷm me'ō pytā. Nhy m be, ren tykja anhyr djwŷnhrām kum me abē kēt, mā ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abē kētkam.

⁴ Gwaj bamā me abēkam dja gwaj memā bano kator kēt ne amijamār 'iry.

Ne bamā me kaprī.

Ne me ō mŷjja'ā bangryk kēt.

Ne bamā me abēkam babēn kati kēt.

Ne amijo badjāmra kēt.

⁵ Ne memā baprīre ne memā bakabēn jarē.

Ne bamā me abēkam amidjwŷnhbit mar kēt.

Ne amijā bangryk nē.

Nhy m me'ō gwaj bajo ajkē gwaj amipānh kadjj mar kētkumrēx.

⁶ Ne bamā me abēkam me axwekam bakīnh kētkumrēx.

Ne me kute katāt amijo bakam bakīnhkumrēx.

⁷ Ne memā me arēnh prām kēt.

Ne bamā me abēkam tu amim me markumrēx ne amim, “Mrāmri kabēnkumrēx”, anen amiwŷr mŷjja kamnhīxkumrēx.

Ne mekōt badjām tŷxkumrēx ne 'ā badjukanga kēt.

⁸ Ne bamā me abēkam arŷm Metīndjwŷnh kadjj badjāpēnhkumrēx ne bakajgo kētkumrēx. Nhy m be, Metīndjwŷnh Karō kute apŷnh memā apēnh djā jarēnhja dja ī kēt. Dja kukwakam kabēn jarēnh djwŷnh ī memā arēnh kēt. Nhy m me ī me bajtem kabēn mar kētja jarēnh kēt. Nhy m me kute apŷnh mŷjja mar djwŷnh ī mar kēt. Nhy m be, djām me kum me abēn kam kum me abē kētmā? Arkati. Dja me kum me abē rā'ā. Ne kam kajgo kēt rā'ā ne. ⁹ Jakam gwaj mŷjja kwŷbit man Metīndjwŷnh kukwakam kabēn kwŷbit jarē. Gwaj baje kabēn kunī mar kēt. ¹⁰ Nhy m be, dja ī mŷjja kunī kute amirīt djā nhō akati bōx gwaj arŷm prīne mŷjja kunī ma nhy m me: xkumrēx. Nhy m mŷjja kāj bē mexja arŷm kēt ne.

¹¹ Amrēbē iprīri ikabēn kute me prīre kabēn pyrāk. Iprīri ije mŷjja mar kute me prīre kute mŷjja mar pyrāk. Ne ije amim mŷjja'ā karō kute me prīre amim mŷjja'ā karō pyrāk. Ba kam arŷm ijabatānh ne arŷm iprīre prām kēt. Ba arŷm iprīre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metīndjwŷnh nhō mŷjja pumūnh mex kēt kute mrāmri ne ixe punukam me kute mŷjja pumūnh mex kēt pyrāk. Dja gwaj ā omūnho ane:n kam ī arŷm kuka kōnh omūnh mexkumrēx. Jakam gwaj baje mŷjja kwŷbit mar. Dja gwaj ā maro ane:n kam ī arŷm prīne mar mexkumrēx. Dja gwaj maro kute mrāmri ne ta kute prīne gwaj bamar pyrāk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metīndjwŷnh markumrēx rā'ā. Ne amiwŷr kamnhīxkumrēx rā'ā. Ne bamā me abē rā'ā. Ne kam gwaj baje tu amim markumrēxja ne kāj bē mex. Gwaj amiwŷr kamnhīxadjwŷ ne kāj bē mex. Nhy m be, gwaj bamā me abēja ne mexo kute kunī jakrenh.

14

Aben kabên djwýnhkôt me kute abenmä arênh'ã memã karô.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apýnh adjápênh djâdjwý Kínhkumrêx. Metîndjwýnh Karô kute 'ã ar amã karôja dja gar amã kînh. Ne kam ar adjápênh djâ'ã abê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhja dja gar amã kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwýnhkam aje me aben djwýnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kînhkumrêx.

² Nhyh be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djâm gwaj bajômã ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwýnhmã ne arê. Me'ô ta ne mýjja mar kêt jarê. ³ Nhyh be, me'ô kute gwaj bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amü amikamêho tèn arým Metîndjwýnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karôn gwaj bajo kînh. ⁴ Nhyh be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwýnhmãbit arên kam ajbit arým amak mexo amü amikamê. Me'ôdjwý kute mar kêt. Nhyh be, me'ô kute me aben djwýnh kabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunimã arê nhyh me arým kuma. Ne kam arým amak mexo amü amikamên arým Metîndjwýnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrire. Nhyh be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mýkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhyh me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amã me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhyh me'ôdjwý me bakabênkam amü ar amã me'ô kabên jarê gar arým kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arým ajamak mexo amü amikamên arým mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arým mar rax ne.

⁶ Akmere, ãpnhîre ar, ba ren ar awýr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awýr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akînh ne. Metîndjwýnh kute imã mýjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arým amim aman arým akînh. Nâr ije mýjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arým amim aman arým akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwýnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arým amim aman arým akînh ne. Nâr, dja ba me

bakabênkôt ar amã Metîndjwýnh kukràdjâ jarê gar kam arým amim aman arým akînh ne.

⁷ Nhyh be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhyh kam me abenmä kum,

–Je tô mýj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pýjãbãrekan ngrer punu pyrâk. Nhyh kam me abenmä kum,

–Je tô mýj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krâkamngôn apýnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djâ ne ren krâkamngôn me ngrer man kurê djwýnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwý ga ren ar memã akabên djwýnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã akabên nhyh kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰ Apýnh me ba djâkam apýnh me kabên krãptî. Ne kam me kute aben djwýnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmä bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwý ne gar ã aje aben kabên mar kêtka ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memã akabên jarê. Metîndjwýnh Karô kute ar amã apýnh ar adjápênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memã akabên jarênh kôt apê nhyh me arým ar akabên markumrêx. Ne kam arým amak mexo amü amikamên arým mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arým mar rax ne. Ar adjápênh djâ ja'ô dja gar amã kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

–Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arým amü me bakabênkam memã arê nhyh me arým ama. Tãm ne ja. ¹⁴ Metîndjwýnhmã gwaj bakabênkamdjwý. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arým baje mýj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mýj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarênh mã bakabên djwýnhkôt kum bakabên jarênh arým amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwýnhkôt kum ngren arým amikabên ma. ¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtôbit kum mex jarê mýj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, “Mrãmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mýj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx. ¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhyh

be, abu'ä me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amü amikamënh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabën mar kêtja jarënh kumex. Ije me bajtem kabën mar kêtja jarënho ar akunī jakrenh mex ne. Kam ne ba Metündjwÿnhmä amikñh jarë. ¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djäm mekam ije me bajtem kabën mar kêtja jarënh präm? Kati. Nhyim be, me kabën djwÿnh ije arënh prämkuurëx. Ije memä Metündjwÿnh kukràdjä jarënh nhyim me kute mar kadjy ije me kabën djwÿnh jarënh prämkuurëx. Ne ba ren me bakabën djwÿnhkôt ikabën ngrërebë 5bit jarënh ren imä ikabënja kñhkuurëx. Nhyim be, ne ba ren me bajtem kabën mar kêtja kabën kräpti: kubë 10.000 jarënh ren kam imä ikabën ja kñh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, äpnhïre ar, kwärïk wänh ar aprïre kêt ne arïk amim akabën kajgo jarënh kêt. Dja gar ajabatànñ ne amim akabënkumrëx jarë. Dja gar me prïre ma. Prï:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katät ar amijo aba. ²¹ Be, amrëbë: ne Bënjadjwÿr djwÿnh me bakukämäre Mõjdjëmä 'ä karõ nhyim kukwakam memä 'ä karõ. Näm te memä 'ä karõ nhyim me kute mar kêt ne amakkre kêt rä'ä ne. Nhyim kam arÿm memä kabën ne memä kum,

“Me kabën mar kêtikôt, me bajtem kabënkôt dja ba jakam memä ikabën jarë.

Dja ba te memä arë nhyim me amim ikabën mar kêt rä'ä ne.”

Näm me amakkre kêtka Bënjadjwÿr djwÿnh ä me bakukämäre'ä ane nhyim me arÿm 'ä pi'õk no'õk ne.

²² Kam, ba ar amä arë. Mÿj xë kadjy ne me kute me bajtem kabën mar kêt jarënh? Djäm me kute tu amim Metündjwÿnh markumrëxja kadjy ne me kute arënh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arënh. Nhyim be, mÿj xë kadjy ne me kute Metündjwÿnh kukwakam kabën jarënh, kute me bakabën djwÿnhkôt kabën jarënh? Djäm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabën jarënh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabën jarënh.

²³ Kam, godja gar akunī aben pydjim akunī arÿm me bajtem kabën mar kêtjakam akabën jarënh jabej. Nhyim me kute Metündjwÿnh kabën mar prämja ar akôt wadjä. När me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjän ar akabën ma. Gar me bajtem kabën mar kêt jarënho akumexkam mÿj dja me ar ajä abenmä arë? Bir, dja me abenmä abibänh jarë.

²⁴ Nhyim be, dja gar akunī abikprõnh djäkam akabën djwÿnhkôt Metündjwÿnh kabën jarë. Aben totokmä arë. Nhyim kam

me'õ kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjä. När me'õ kute Metündjwÿnh kabën mar prämja ar akôt wadjä. Ne kam arÿm amijä akabën ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrämri ne ba mekõt ajmä ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunī akabën djwÿnhkôt ä arënho ane nhyim arÿm prïne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhïpë ne kute amikam o bipdjur djäri amikam kuma. Ne kam Metündjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbë tÿm ne kum rax jarë. Ne kam arÿm ar ajä me kunimä kum,

—Be, mrämri Metündjwÿnh mekmë jio kajkepkumrëx, ane.

Me kabën'ä atom ne kute arënh nÿje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjäpënh djä'ä ar amä karõ gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä akabën jarë. Me kute amim mar mexo amü amikamënhmä dja gar memä arë. Kwärïk wänh ar akabën kajgo jarënh kêt. Arÿm ar abikprõnhkam ar aje memä apÿnh anhõ me ngrer jarënhmä när memä kukràdjä'õ jarënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. När ar aje me bajtem kabën mar kêtka akabën jarënhmä när Metündjwÿnh kute ar amä mÿjja 'õo amirïtja ar aje memä arënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. När, ar aje me bajtem kabën mar kêtja akabën djwÿnhkôt memä arënhmä me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memä arë. Kwärïk wänh ar akabën kajgo jarënh kêt.

²⁷ Nhyim kam ar akam me'õ ar me bajtem kabën mar kêtja jarënh jabej. Djäm ar kräpti kute arënhmä? Kati. Gé ar amänhkrut när ar amänhkrut ne ikjékët arë. Ar jabit. Djäm me kute kabën jarënh'ä atom* ne aben mar këtma? Kati. Kwärïk wänh. Gé ar aben nwhitepä pÿnh ne memä arënhõ tÿ. Nhyim kam gëdja me'õ me bakabën kôt amü memä arënhkuurëx. ²⁸ När kon, dja me me bajtem kabën mar kêtja jarë nhyim me'õ kute me bakabënkôt amü ar amä arënh mar kêt. Kute mar kêtka kwärïk wänh me me bajtem kabën jarënh kêt. Me'õ kute me ijuk'ä ar amä arënh mar kêtka gë me ja anhikrë. Ar aje aben pydjikam anhikrë. Gé me bixamarkam amimäbit me kabën mar kêt jarënh Metündjwÿnhmä bit arë.

²⁹ Nhyim kam me'õ ar kute Metündjwÿnh kabën jarënhmä. Djäm tu ar kräpti kute arënhmä? Kati. Gé ar amänhkrut när kon ar amänhkrut ne ikjékët ne arë. Aben nwhitepä pÿnh ne arënhõ tÿ gë kam ar bu'ä me ja ar

* 14:27 'ä kräpti

maro krî. Mrâmri Metîndjwýnh kabên kôt ar kabên katàkumrêx jabej ar maro krî.

³⁰ Gê ar aben nhitepâ memâ kabên jarênho tē. Nhyam kam wânih me'ôdjwý nhý nhyam Metîndjwýnh arým kum mýjja 'ôo amirît nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênho âmja kum anhiokrê. Nhyam kam me'ô ýrja kâjmâ djan pânih memâ kabên jarê.
³¹ Gêdja gar akunî aben nhitepâ apýnh ne Metîndjwýnh kabên jarênho tē gé me kunî arým amim ar akabên ma. Ar akabên man arým amim Jeju mar mexo amû amikamên arým kôt kînh.

³² Metîndjwýnh kabên jarênih djwýnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apýnh ne aben nhitepâ memâ akabên jarê.
³³ Djâm ar aje akabên'â atom ne aje aben kabên mar kêtâmâ? Djâm Metîndjwýnh kute ar amâ ar akangaja jadjarmâ? Kati. Nâm kute memâ me umar mexbit jadjarmâ. Nâm â apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djâri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwý. Mýj dja ga me abikprônih djâkam nê? Djâm me nire kute memâ arênhmâ? Kati. Dja me anhiokrên me my kabên ma. Djâm apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djâri me nire kute kam memâ kabên 'ô jarênih? Kati. Kunîkôt me anhiokrê. Ar akam me niredjwý, gé me me kudjwa anhiokrên me my kabên ma. Me bakukâmâre kute Metîndjwýnh kukradjâ'â pi'ôk no'ôkkôt ne me nire kute me abikprônih djâkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamâ.
³⁵ Ne me kute mýjja'ô marmâ, djâm me aben pydji djâkam kute me kujjêrmâ? Kati. Gê me akrânâm aminhûrkwâkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'ô jarênihkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djâm ar ajô aje akabêno ijapanhmâ? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarênihmo krax djwýnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bôx? Kati.

³⁷ Godja me'ô we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênih djwýnh, ane. Nâr,

—Ije Metîndjwýnh Karô mar, ane. Gê tâmwâ ikumrêx iman ijâ ar amâ,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamâ kabên'â pi'ôk no'ôk ja ne mrâmri Bênjadjwýr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja â ar amâ ane gwaj kam arým me'ôja markumrêx.

³⁸ Nâr, dja me'ô amakkre kêt prâm kwârîk wânih me'ô kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwýnhkôt aje Metîndjwýnh kabên jarênihja amâ kînh. Nhyam be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'ô jarênih prâm jabej. Kwârîk wânih kubê adjaptâr kêt.
⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênih'â atom kêt gé mex.

Nhyam be, apýnh dja gar aben nhitepâ akabêno aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karôkôt ar adjapênih'â idjujarênho ino rer ne ja. Tâm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tîn'â ujarênih.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amâ Kritu'â ujarênih ny jarê. Ije amrêbê ar amâ 'â ujarênih ny jarênih gar arým tu amim markumrêx ne 'â adjukanga kêt. Ba ajte ar amâ tâm jarê.
² Ar aje amim 'â ujarênih nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytâ. Tâm dja ba ajte kâj bê ar amâ arê. Ar aje kam tu amim mar tÿx râ'â jabej arým ar apytâ. Nâr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imâ kabên mex jarênihja ba arým ar amâ arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pânih ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukâmâremâ 'â ujarênih nhyam me kute 'â pi'ôk no'ôk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pânih ty.
⁴ Ty nhyam me arým adjâ. Nhyam me kute ajte 'â pi'ôk no'ôk kôt 'â akatin akatin akati nhyam arým akubyn tîn ne.
⁵ Nâm akubyn tîn nhyam kam Pedru arým omû. Pedru nhidji 'ôdjwýbê ne Xepa. Nhyam kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omû.

⁶ Nhyam kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krâptî kubê 500 ne kam ajmâ ijukri 'â akre kuteja adjwýnhdjwý arým omû. Me kute omûnhja krâptî ne akati jakam tîn ne ar ba râ'â ne. Nhyam me kwýbit arým ty.
⁷ Nâm me omû nhyam kam ajte Xijagu omû. Nhyam kam Jeju kute ar anorja kunî omû.
⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omû. Ije mrâmri ne me prîre nhô akati nhôkre djâ kôt me aêrbê bixadjwýr pyrâk. Imâ Jeju kurê: o iba. Nhyam kam memâ amijo amirîto ba nhyam me omûnho ba. Omûnho ba ba kam badjwý arým omû. Nâm ijaêrbê imâ amijo amirît ba me totokbê arým omû.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rûnho kute ijakrenih mex. Bajbit mekam ikajgo pyrâk. Mrâmri ne me ren kute ijâ memâ kum, "Jeju ne Paur jano", anhyr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênho ibakam ne me ren ijâ anhyr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyam be, kati. Metîndjwýnh tu kum ikaprî kôt* Jeju arým ijano ba arým 'â idjujarênih ar iba. Djâm kum ikaprî kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjâpênho ar kunî jakrenih mex. Djâm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprînh ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê.
¹¹ Nhyam ar wâdjwý kâj bê memâ 'â ujarênih ar ba. Badjwý ba kâj bê memâ 'â idjujarênih ar iba. Bar aktâ Kritu'â memâ ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

* **15:10** Djâm ba ne ba ijaxwe kêt nhyam pânih kum ikaprî Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtâmâ. Nhyam be, ta ne tu kum ikaprî.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kàj bê Kritu akubyn tîn'ã ar amã ajarë gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memã kum,

–Kati. Me tyk akubyn tîn prãm kêtumrëx, anhýro aba? ¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhyim Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarënh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwý ren amim maro aba nhyim ren arým kajgo:kumrëx. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhyim Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metĩndjwýnh jarënh'ã ijëxnhõ iban memã,

–Metĩndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhýro iba. ¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhyim ren arým kajgo:kumrëx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

¹⁸ Nhyim me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrëx. ¹⁹ Gwaj ren batĩnri amim Kritu kamnhĩx ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batĩn kêt djã ne gwaj ren kam bakĩnh? Kati. Gwaj ren kam bakapĩkumrëx. Ne ren bakapĩo katãt me kunĩ jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyim be, kati. Mrãmri ne Metĩndjwýnh akubyn Krituo tĩnkumrëx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunĩdjwý dja me Kritu kõt akubyn tîn ne. ²¹ Pykakam me'õ djõ'ã ne me arým ty. Ne kam akubyn tĩndjwý pykakam me'õdjwý djõ'ã akubyn tîn. ²² Adão kõt me ja kunĩ Adão djõ'ã ty. Nhyim Kritu kõt me ja kunĩ ajte Kritu djõ'ã akubyn tîn.

²³ Djãm me kumrëx akubyn tĩn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrëx akubyn tîn ne wabi. Dja ĩ akubyn bõx. Akubyn bõx kambit dja akubyn õ me jao tîn.

²⁴ Nhyim kam arým pykakam mýjja kunĩ aminhinomã amimẽ. Kam dja Kritu arým Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunĩ arým Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwýnhram dja pykakam me bẽnjadjwýr kunĩo kajgo. Me 'itýx kunĩo kajgo. Nhyim kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bãmmã õ me ja kunĩ kanga nhyim arým me kunĩo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metĩndjwýnh kabẽnkõt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurẽ djwýnh kunĩmã rerek jadjã. Ga, me kum bẽnjadjwýr rũnh pymakam rerekren parbẽ rõrõkja pumũ. Kurẽ djwýnh kunĩdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtumrëx. Gwaj bakurẽ djwýnhbẽ batykjadjwý dja kêtumrëx. Gwaj bakurẽ djwýnhõ ino rer ne ja. ²⁷ Nã, dja Kritu kurẽ djwýnh

kunĩmã rerek jadjã. Amrëbẽ ne me me bakukãmãremã 'ã ajarënh memã kum,

“Arým ne me kunĩmã rerek jadjã nhyim me kunĩ arým umaje parbẽ kum rõrõk ne”,

ane. Amrëbẽ me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arým me kunĩmã rerek jadjã. Djãm kam Metĩndjwýnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mýjja kunĩ, me kunĩ Metĩndjwýnhmã rerekren kam arým Kritumã rerekre. ²⁸ Kute me kunĩmã rerek jadjãr nhyim me kute o bẽnjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bãmmã bẽnjadjwýr rax jarë. Nhyim kam Bãm arým me kunĩmã rax'ã pydjĩ. Ta ne Kra kadjy mýjja kunĩmã rerek jadjã.

²⁹ Ë, jadjwý. Me kute me tĩnri ngõmã me angjẽnh kêt nhyim me arým tyk. Nhyim me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djãkam ngõmã me tĩnja jangjẽnhõ ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tîn kêt nhyim ren me ngõmã me angjẽnh kajgo. Nhyim be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrëx.

³⁰ Badjwý myt kunĩkõt imã me kute ibĩn pyma. ³¹ Akati kunĩkõt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjãpẽnh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ã idjãpẽnhõ anhýr kêt nhyim ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn pyma kêt. Ba ne ba Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Kritu Jeju'ã ajarë gar 'ýr amijo akẽx. Kam ikĩnhkumrëx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarënh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikĩnhõ anhýr kêt. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrëx.

³² Krĩraxbẽ Epexu jakam me kute ibĩn prãm. Ga, me kute rop djãkrõo kẽ nhyim kute me par prãmja pumũ. Nã bãm memã Kritu'ã ajarë nhyim me arým imã ãkrẽ:n ibĩn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nẽ. Ren me Epexukam ibĩ ba ren akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nẽ. Nhyim be, kati. Dja me ibĩn ba akubyn itĩnkumrëx. Nhyim be, amrëbẽ ne me arĩk abenmã kum,

“Dja akatibẽ gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batĩnri amijo kĩnhbit.

Gwaj banhõ kwý krẽn bakõm rax ne bakĩnh kati”, anhýro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batĩn kêt ba ren mekõt ã ikabẽno ane. Nhyim be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrëx. ³³ Kwãrik wãnh gẽ me ar amã 'ẽx ne ar anoo biknor kêt. Amrëbẽ me memã kum,

–Dja me mexja me axweo õbikwan kõt ar ban ĩ arým me axweo axwe, ane. Kõt ne me kute arẽnhja. Kam kwãrik wãnh gẽ me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabẽn man ren arým me kõt ajaxwe. ³⁴ Wãkam me kwý kute Metĩndjwýnh mar kêt. Gora

ar amiman amijâno djan ajaxwe kêt. Ar apijâmmâ ne ba ar amâ ja jarê.

*Akubyn me tînkam mÿj dja me îkam kute?
A Kô 5.1; Pir 3.21*

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imâ,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbâ. Purkam aje mÿjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênho kute me tyk jangjên pyràk. Gar ren aje 'y jadjar kêt nhyem ren ingrôt ne abatàn kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷ Gar bãygogo 'y nâr atemâ 'y 'ôdjwÿ kre nhyem kam ingrôt ne kam bari abatàn ne. Djâm bari jabatàn pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djâm bari jabatàn kute 'y pyràk? Kati. Atemâ. ³⁸ Apÿnh mÿjja djari ne Metîndjwÿnh kute 'y kadjy bari nhîpêx. Kute amim 'â karô kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bari nhîpêx. Katêbâri 'y kadjy ne kute katêbâri bari nhîpêx. Apÿnh mÿjja djari ne kute 'y kadjy bari nhîpêx.

³⁹ Djâm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî. ⁴⁰ Me apÿnh kâjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bâ pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djari ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djari. ⁴¹ Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djari ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênha myt tâmkam punu. Nhyem be, akubyn me tînkam arÿm punu prâm kêtumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhyem be, akubyn me tînkam me arÿm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhyem be, akubyn tînkam me arÿm 'itÿxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me î. Kâjkwakam atemâ me î. Pykakam me ne me î jangij. Nhyem be, akubyn me tînkam ne me atemâ î. Me kâjkwakam me îjao î.

Pykakam me î nhyem kâjkwakamdjwÿ atemâ me î. ⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memâ kum,
“Me banhingêt Adâo kumrêx ne Metîndjwÿnh ipêx ne akôn o tîn nhyem arÿm tîn ne.”

Nâm me amrêbê â me bakukâmâremâ ane. Nhyem be, Adâo kôt Adâo 'ôdjwÿ ne kubê Jeju.

Ne kute mÿjja kunîo tîno ba. ⁴⁶ Metîndjwÿnh kute pykakam me ipêxkam djâm kâjkwakam me îo ne me î? Kati. Pykakam me î jao ne me î. ⁴⁷ Adâoja kumrêx ne Metîndjwÿnh pykao kum î. Nhyem be, Jeju, Adâo 'ôdjwÿja ne kâjkwakam me îo î. ⁴⁸ Adâo nhîja kumrêxo pykabê me bakunî nhî. Kâjkwakam Adâo 'ôdjwÿ nhîo ne kâjkwakam me ja kunî nhî. ⁴⁹ Nhyem be, arÿm gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mÿj dja gwaj banhîkam kute? Djâm Adâo nhîo gwaj banhîmâ? Kati. Dja gwaj atemâ banhî kute kâjkwakam Jeju nhî pyràk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djâm me banhî, me bakamrô jao dja Metîndjwÿnh kâjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhî ja râ'â, Metîndjwÿnh kute me bajo ba prâm kêt. Me banhî punu prâmkam. Nhyem be, kâjkwakam mÿjja punu prâm kêt.

⁵¹ Ba ar amâ mÿjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djâm gwaj bakunî dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwÿ dja gwaj batyk kêt. Nhyem be, gwaj bakunîmâ dja Metîndjwÿnh atemâ gwaj banhî nhîpêx. ⁵² Dja gwaj banhîpêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyràk. Dja me kunî, mÿjja kunî aminhinomâ amimê nhyem kadjy mrân djwÿnh arÿm ô'î kakô. Nhyem kam Metîndjwÿnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me î punu prâm kêt akubyn meo tîn ne. Ne kam arÿm gwaj badjwÿ atemâ gwaj banhî nhîpêx.

⁵³ Gwaj banhî tûmja ne punu prâm nhyem be me î punu prâm kêt dja gwaj banhî ny. Jakam gwaj batyk prâm nhyem be dja gwaj î batyk prâm kêt ne batîn râ'â: râ'â ne. ⁵⁴ Dja gwaj banhî punu prâm kêt ne batyk prâm kêt ne Metîndjwÿnh kôt batîn ne ar baba râ'â: râ'â ne. Nhyem kam me kute amrêbê: mÿjja jarênha dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memâ kum,

“Arÿm me tyk kêt. Arÿm akubyn meo tîn nhyem me arÿm tyk kêtumrêx. Ne tu tîn râ'â: râ'â ne.”

Nâm me amrêbê â me bakukâmâremâ ane nhyem me arÿm 'â pi'ôk no'ôk ne. ⁵⁵ Nhyem kam me ajte memâ kum,

“Ga, mÿjja kakrit kute me kamjÿr nhyem me arÿm tykja pumû.

Dja Bênjadjwÿr djwÿnh me batykjao apêx kute mrâmri ne me kute mÿjja kakrit perey jakâr nhyem kute arÿm me kamjÿr kêt pyràk.

Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyem kam nhÿnhjakam me ajte tykmâ? Kati. Arÿm me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amÿnh ne kute meo baja pumû. Nhyem me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunidjwý ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba rá'ã prämje.

Nhym be, Bënjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhym kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêtikumrëx."

Nãm me amrëbë ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arë:n arënho mõr tämtã: Me bakamingrãnye dja gu me ajte arënho bamõr tämtã: arým 'ýr o bõx. Mrãmri me batyk kêtikumrëx'ýr o babõxikumrëx.

⁵⁶ Mýjja kakrit kute me kamjýrkõt ne me ty. Me axwekõtjdwý ne me tyn arým me biknor tokry djákam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Mõjdjé kukradjá jarë nhym me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prämje. Te: axwe kêt prämje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djákam akuno.

⁵⁷ Nhym be, Metindjwýnh ne ukapríkumrëx ne arým Bënjadjwýr djwýnhbë Jeju Kritu jano. Nhym kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tîn. Dja gwaj kýt te tyn akubyn batîn. Akubyn batîn ne ajte batyk kadjy kêtikumrëx, bajaxwe kadjy kêtikumrëx.

⁵⁸ Kam, akmere, ãpnhîre, dja gar arek Bënjadjwýr djwýnhkõt adjãm týx ne tu amim mar týxikumrëx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'ókõt 'ã adjukanga kêt. Kum adjãpënh kumex rá'ã. Bënjadjwýr djwýnhkõt adjãpënhja kajgo kêtikumrëx.

16

Metindjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprî'ã kute memã karõ ne ja.

Kar 11.29; Rõ 15.25; A Kõ 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metindjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprî'ã ije ar amã karõmã. Dja gar Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprî jano. Ije krîrãxë Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arënh kõt dja gar memã pi'ók kaprî jano.

² Pi'ók kamrëk kunikõt dja gar akunî me kadjy anhõ pi'ók kaprî kwý jadjuw. Apýnh ar anhõ pi'ók kaprîja nhidji kõt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhõ pi'ók kaprî rax jabej ar anhõ rax kwý tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bõx nhym arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wýr ar iba kêt.

³ Dja ba bõx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arë. Ba kam ar'ã pi'ók no'ók ne arkum kungãn arým krîrãxë Djeruxarë'ýr ar ano. Gë ar pi'oko tën anhõ pi'ók kaprîo të. Ne Djeruxarë'ýr o tën o bõx ne memã kungã gë me omü. Ne kam arým ar mar katãt. ⁴ Nãr kon, gar me'ýr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ýr aro tën aro bõx. Dja gar ã pi'ók kaprîo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awýr itëm'ã ajarë. Wãm ar awýr gëdja ba ì tën ar apumü. Gëdja ba pykabë Mateni kumrëxkam tën: kam ajte amü ar awýr tën bõx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apëx jabej. Gar kam amü itëm kadjy ikõt o kangõn ijano. Ba kam o ajte amü itëm kadjy 'itýx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awýr tën bõx? Kati. Ne ba ren jakam ar awýr tën ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amü të. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metindjwýnh kute amim ijã karõ kõt ikabënkumrëx jabej dja ba arým ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhym be, krîrãxë Epexujakam ne ba idjãpënh mekkumrëx. Me kum idjujarënh kînh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijë djã'ã 'yr ne memã, "Ajrã amrë wadjã", anhýr pyrãk ne me kum idjujarënh kînh. Ba memã Kritu'ã ajarë nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwý krãptidjwý kute ikapërkãr ne ibë ãptãr prãmikumrëx. Gëdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djã nhõ akatibë Pëxiko ijã apëx ba kam arým wãm itëmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bõx jabej dja gar kam kum akabën mexbit jarë. Abenmã ikabën ja jarë gë ar akam bõx gar amã abë. Ne kam kum akabën mexo akabën gë umar mex. Mýkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bënjadjwýr djwýnhmã ãpënh ba. Kam dja gar ã kum ane. ¹¹ Kwãrik wãnh ar ajõ amã kurë kêt. Ne amrë ajte tëm kadjy dja gar kõt o kangõ gë týx ne umar mex ne amrë të. Nã bãm amiwýr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikõt mõrjadjwý ne ba amiwýr arkam amak ar o iba.

¹² Apõrdjwý ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awýr tëmmã kum ikabën mex jarë nhym mã imã,

–Kati. Jakam me'ýr itëm prãm kêt, ane. Ta dja 'õkam arým ar awýr të.

¹³ Ar ajaxwebë amijã ano týx. Kritukõt adjãm týx ne tu amim mar týxo aba. Me kum Metindjwýnh kînh këtja dja gar amã me uma kêt ne atýx. ¹⁴ Amã me abëbit. Amrãnh kunikõt amã me kunî jabej.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrëbë Metindjwýnh'ýr amijo akëx. Pykabë Akajakam ar kumrëx 'ýr amijo akëx. Ja ne gar arým aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kõt o kangõnh ar o ba. Arkum me kõt o kangõnh kînhikumrëx. ¹⁶ Dja gar ar kabën ma. Ne me kute ar kudjwa Metindjwýnhmã ãpënh týx ar o bajadjwý kabën ma. ¹⁷ Exepamë Potunamë Akaku ar arým amrë iwýr bõx ba arým ikînhikumrëx. Gar amrë iwýr abõx kêt ne ikõt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arým iwýr bõx ne ikõt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arým ikînhikumrëx ne. Wãkam ar gadjwý amybým dja gar arým aman idjõ'ã akînhikumrëx. Dja

ar wãm tẽn bôx gar ar aman abenmã ar mex jarê.

Kute apÿnh ôbikwa djâri kum amikabên mexjanor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djâri ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'ôk jakam wãm ar amã arê. Akwiremê PRIXIRA ar amã kabên mex jarê. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar ùrkwâkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿ ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'ôk jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunî ar amã kabên mex jarê ba kuman arÿm wãm ar amã arê. Dja gar abenwÿr abôxkam abeno arôrôk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabên mex ja'ã pi'ôk no'ôk ne.

²² Godja ar akam me'ô kum BÛnjadjwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metîndjwÿnh dja o ajkê nhym arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Gêdja BÛnjadjwÿr djwÿnh bôxkumrêx. ²³ Gê BÛnjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akapri.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar akunî jabêkumrêx. Tãm ne ja.

* **16:23** Djâm ar ga ne gar adjukapri nhym pânÿ arÿm kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akapri kumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamâ atâri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîraxbê Kôritukam me jamâ pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhyim be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abemâ kum,

—Kati, Metîndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memâ pi'ôk no'ôk ne memâ kum,

—E kum be mrâmri ne Metîndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunikôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prîne memâ amijã ajarê. Amitokry djã kunikôt memâ arê. Be, Metîndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memâ mÿjja punu ngã nhyim be Metîndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrãnho ba. Nãm ã Metîndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrãnho bao ane nhyim Paur memâ amijarêh kam ajte memâ apÿnh mÿjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memâ 'ã idjujarêh ar iba. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarêh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabêh jarê. Krîraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabêh. Bu'ã pykabê Akaja kunikôt djwÿ Metîndjwÿnh kute ar ajo ð me ja ba ar amã ikabêh. ² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apÿnh me kaprî djãri nhyim Metîndjwÿnh akubyn meo kÿnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metîndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mÿkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî nhyim Metîndjwÿnh kute me kunimã kÿnh jangjênhja pumû. ⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprî djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprî ja ma nhyim Metîndjwÿnh arÿm kunikôt akubyn ar ijo kÿnh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kÿnho ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kÿnh nhyim arÿm ar ikudjwa kÿnh. Metîndjwÿnh ta kute ar ijo kÿnh o dja bar ajte me'ôo kÿnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kÿnho ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memâ 'ã idjujarêh kôt itokry ma nhyim Kritu arÿm mã ar ijo kÿnh bar

ikÿnhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metîndjwÿnh ma nhyim arÿm ar apytã. Gar kam akubyn akÿnh. Te atokryn akubyn akÿnh ne. Nãr, godja bar akubyn ikÿnh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikÿnh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akÿnh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikÿnh. ⁷ Itokryn mã: ikÿnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kÿnho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akÿnh kamnhÿkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhÿre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arÿm amikukãm itykbitkam ama. ⁹ Mrâmri ne bar mã amim,

—Dja me ibi. Dja me ibi, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrãnho ba, bar arÿm amikanãrrãm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metîndjwÿnhbê kamnhÿkumrêx. Ta kute akubyn ne tyko tÿn djwÿnh dja bar tu amim kamnhÿx tÿxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytãr. Ar ityk pymatijabê ar ipytãr ne kute kubê ar ipytãr rã'ã. Ba tu amim kamnhÿkumrêx ne amim,

—Mrâmri dja kubê ar ipytãr rã'ã ne, ane. ¹¹ Ar gadjwÿ dja gar ar ikôt o kangõn Metîndjwÿnhmã ar ijo a'wÿ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metîndjwÿnh 'wÿr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhyim kam arÿm ar akabêh man ar akabênkôt kum ar ikaprîh ar ipytã. Gar kam akÿnho akumex ne ar ikôt Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarê.

Paur kute memâ 'êx kêt'ã amijarêh.

¹² Wãkam me kwÿ ar ijã memâ kum, "Paur ar 'êxnhÿkumrêx", ane. Djãm mrâmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tÿn amrêbê ar akam ar ibaja'ÿr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhyim bê ne ba mekam ijêxnhÿ ar iba. Kati. Ba ne ba Metîndjwÿnh mexo imex ne mekam ar iba. Metîndjwÿnh kôt ijêxnhÿ kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja ba memâ ijêx kêt. Nãr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arÿm amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwÿnhbêto kÿnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhyim be, Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprî ba arÿm ikrã mex ne ar akam

* ¹² Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhyim ar pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

ar iba. Ba ar amā amikōt amijarēn amikam ikīnhkumrēx. Amikam ikaprīre kēt.

¹³ Ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ikabēn jarēnhdjwý. Djām ikabēn krāpti? Kati. Ba ikabēn pýnh ne arēn 'ā pi'ōk no'ōk gar arým omūn ama. Ba kam ar ajā amim,

—Dja me ī imar pydji. Ne imar pydji rā'ā ne. ¹⁴ Be, kraxje me kute prīne imar mex kēt rā'ā. Godja me ī imar pydji. Nā bām ā ar ajā amim ane. Dja gar ī iman ikam akīnhkumrēx kute mrāmri ne ije ar akam ikīnh pyrāk. Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx ba ar akam ikīnhkumrēx. Nā bām ā ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ā ar amaro anhýrkam ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ibōx ne ije ar amā arēnh gar aje amim Jeju mar mexo amū amikamēnhmā. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibōx ne ije ajte ar amā arēnh gar ajte o amū amikamēnhmā. ¹⁶ Ba ar ajā amim,

—Dja ba me kumrēx 'ýr bōx. Krīraxbē Kōritukam me'ýr bōx ne mekam ar iban amū pykabē Mateni'ýr tē. Ne kam Mateni kurūm akubyn tēn ajte mekam bōx. Nhyim kam ajte amū pykabē Djudēja'ýr itēm kadjy godja me ikōt o kangō ba arým 'itýx ne tē. Nā bām ā ar ajā amim ane. Nhyim be, kati. Ar akam ibōx kēt. ¹⁷ Djā nā bām bit ar akam ibōxmā ne arīk ikabēn dji? Kati. Djā nā bām me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kudjwa ikabēn amānhkrut ne ar amā,

—Nā. Dja ba ar awýr bōx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ýr ibōx kēt, ane? Kati. Ikabēn amānhkrut kēt.

¹⁸ Metīndjwýnh kute kabēn pýnh ne arēnh ba ije kudjwa ikabēn pýnh ne arēnh. ¹⁹ Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kaj bē ar amā,

—Metīndjwýnh Krabē Jeju Kritu dja gar tu amim markumrēx nhyim arým ar apytā, ane. Djā ne bar atekam ajte ar amā, “Kati. Dja ar apytār kēt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrēx nhyim mrāmri arým ar apytār kumrēx. ²⁰ Metīndjwýnh ne gwaj bamā,

—Dja ba ī ar amā apýnh mýjja mex ngā. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ī ar amā kungā. Dja gar ikōt atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Mýjja kumex dja ba ar amā kungā. Nām ā gwaj bamā anen kam kabēn pýnh ne arē. Kabēn pýnh ne arē gwaj arým mar pýnh ne abenmā kum,

—Mrāmri ne arēnhkumrēx, ane. Gwaj ā abenmā ane nhyim Metīndjwýnh arým gwaj bakam kīnhkumrēx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamā týx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamā týx jangjēnh gwaj tu amim mar týxkumrēx ne 'ā badjukanga kētkumrēx. Nām gwaj bamā Karō jano nhyim arým ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mýjja 'ā aminhidji nhōr nhyim arým amirītkumrēxja pumū. Gwaj badjwý arým

ne gwaj bamā Karō jano nhyim arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karō man amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhyim kute ijo bakumrēxja pumū, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metīndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karō kute gwaj bajo bakōt ne gwaj kuma. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kute kukām memā kryre nhōrja pumū. Nhyim me amim kryre jamým arým amiwýr rūnh kamnhīxkumrēx. Gwaj badjwý Metīndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhyim arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kajkwakam kōt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kajkwakam Metīndjwýnhkōt batīn rā'ā: rā'āja markumrēx ne amiwýr kamnhīxkumrēx.

²³ Amrēbē ne ba pi'ōkkam ar amā me'ō jaxwe jarē. Me'ō jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhyim arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar awýr bōx ne ren arým 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kaprī jadjā. Ije ar amā akaprī jadjār karō ne ba on ajte Kōritukam ar awýr ibōx kēt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumrēx. Metīndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijēx nhyim ren ajmā ijōn. Mrāmri ne ba ar amā amikōt amijarēnhkumrēx.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju marmā ne bar ar awýr ibōxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjwýr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kajmā akīnh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrēxmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā týx jadjā gar mā kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

2

¹ Ar akaprī karō ne ba amim,

—On me'ýr itēm prām kēt. Nok ba ren me'ýr bōx ne ren memā kaprī jadjār mex ne, ane. ² Nā bām ren ar amā kaprī jadjār mex nhyim mýjje me'ōja ren ijo kīnh? Gar ren akaprīkam te aje ijo kīnhmā.

³ Kam ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ōk no'ōkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar awýr itēm ne ibōx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kēt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo kīnhmā ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ar awýr ibōxmā nhyim ren ate ar akwý imā idjumar punu jadjā. Ar akwýkam idjumar punu karō ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ōk no'ōk ne. Nā bām ar amexkam amakbē amim ar akunī kamnhīx ne. Ba ar awýr bōx

gar iro'ã akĩnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhĩkumrêx ne. ⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikadjwýnhbê itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akapri jadjãr kadjy ne ba ar amã pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabê:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrêbê amikukãm ar amã pi'òkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrêbê pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe: jarênha djãm bajbit ne imã ikapri jadjã? Kati. Ar gadjwý ne ar akunimã kapri jadjã. Ba ar amã ipriren ar amã me'õ jaxwe jarê. ⁶ Aje, kwãrik wãnh ajte ijukri me'õjamã kapri jadjãr kêt. Mrãmri amrêbê me'õja axwen kam arým kaprire. Ar akrãpti arým axwe pãnh kum kapri jadjã. Jao dja gar krãta. Kwãrik wãnh ajte kum kapri jadjãr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kĩnh gê akubyn týx ne. Gar ren kum kapri jadjãr rá'ã nhyr ren kapribê te amijo anen arým rerek mex ne. ⁸ Dja gar ajte kum,

–Mrãmri ar imã ajabêkumrêx, ane. Dja gar kum ane gê on kapri kêt.

⁹ Be, ije amrêbê ar amã ikabên'a pi'òk no'òkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'òk no'òk. Ije 'ã pi'òk no'òk kadjy ba amikabên man amim,

–Ba arkum ikabên mex jarê gê ar iman goja ikabên kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabên kunĩ mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'òk no'òk. ¹⁰ Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwý arým axweo aknon mar kêt ne. Mrãmri me'õja axwekumrêx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne. ¹¹ Djãm ije axwe mar rá'ã? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rá'ã nhyr ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nãm me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje priñe mar.

¹² Be, ba amrêbê krĩraxbê Krõwadji'ýr tẽn 'ýr bõx. Ije kaj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ba Krõwadji'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam memã Kritu jarê nhyr kam me kum kĩnh ne ma:ro kumex. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã kikre'ã ijê djã'ã rênh ne memã, “Ajrà amrê wadjã”, anhýr pyrãk. ¹³ Nãm me ã kum Kritu'ã ujarênh ny kĩnh ane. Me te kum kĩnh ba idjumar punu rá'ã ne. Nã bãm kam bõx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arým amũ pykabê Mateni'ýr Xitu jabej tẽ.

Me kudjy djão me kurwýk mõrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metĩndjwýnhmã ar amikĩnh jarê. Mýkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikĩnh. Ikĩnh kute mrãmri ne me kute me kurê djwýnh'ýr meo ban kute 'ã ãprãm akubyn õbikwa tẽpo ban kurwýko põx ne kĩnhja pyrãk. Nãm ã Kritu kôt amijo ibakam ikĩnh ane.

Ga, me krãkamngõnh krãpti: akubyn kurê djwýnh kurũm ban kurwýko põx nhyr me kute kukãm prykôt pidjõrã rênh ne kute kudjy djã kudjy týx bõr nhyr kudjy:ja pumũ. Nhyr kam ardjanh me kunĩkôt prõt ne kute me kunio bikamýr ja pumũ. Ar badjwý ne bar pyka kunĩkôt Kritu'ã memã idjujarênh iba nhyr me arým pyka kunĩkôt 'ã idjujarênh ma. Kritu ta kute kudjy djã mextire pyrãk bar me kunimã 'ã jarê.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arým Metĩndjwýnhõ kĩnh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjy djã mextire bõr nhyr ardjanh 'ýr ãbir nhyr kute bãrn kĩnhja pyrãk. Nã bãm ar ã kum anen kam arým me jamãdjwý ã ane. Metĩndjwýnh kute amim me utarjamê kute me kangajamê amê me jamã ne bar ije mýjja kudjy mextire pyrãk ne memã Kritu'ã idjujarênh iba.

¹⁶ Nhyr be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarênhja kĩnh kêt. Ar ije mýjja kudjy mextire ja pyrãk me kum kĩnh kêt. Metĩndjwýnh kute me kanga nhyr me me biknor tokry djãkam biknor ja kadjy ne me kum kĩnh kêt. Nhyr be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarênhja kĩnh. Ar ije mýjja kudjy mextire ja pyrãk me kum kĩnh. Metĩndjwýnh kôt me tĩn ne ar ba kadjy ne me kum kĩnh. Be, mýj me'õ ta ne ãpênh djã ja kadjy týx? Kritu'ã ujarênh kadjy týx. Djãm ar ba? Arkati. Nhyr be, Metĩndjwýnh ne ar ijo ban ar imã týx jangij bar me kunimã 'ã idjujarênh ar iba. ¹⁷ Nhyr kam me krãpti kute arĩk Metĩndjwýnh kupa'ã kabên jarênh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arênho ane? Kati. Ar ba ne bar amijão djan Metĩndjwýnh kukwakam katãt arênhkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne ar ipumũno nhý. Ar ije kupa'ã arênh nhyr kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katãt arênho ane. Kritu ar imê amijo kajkep bar katãt arênhkumrêx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarênh kêt.

¹ Djãm mrãmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarênhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarênh kêt. Djã ne bar me kwý kudjwa memã, nãr kon ar amã,

–Memã ar imex'ã pi'òk no'òk ne ar imã angã bar memã o tẽn o bõx. O bõx gê me arên arým ar imex man kum ar ikĩnh, ane?

Ne kam ar amā pi'ōko tēn o bōx gar arēn kōt arým ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt. Me kwý ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ōk no'ōk prāmkumrēx. Nhy m be, ar ba ne bar imā prām kēt.

² Mýkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ōk no'ōk prām kēt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarē gar ar idjō'ā 'ýr amijo akēx. 'Ýr amijo akēx nhy m arým ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhy m kam me kuní kute ar idjō'ā ar amex pumūnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwý ar imex mar. Me kute ar apumūnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ōk no'ōk pumūnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ōk no'ōk pyrāk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumūnh ne ije ar amar ne arým imā ar ajabē:ē. Me kuní ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ōk no'ōk pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx. Nhy m kam arým ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metīndjwýnh Karō tūn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar djā nyja pumū. Kritu ne Karō ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mýjja týxo kēnpō'ā no'ōkja pumū. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarē gar arým tu amim markumrēx ne arým adjumar djā ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amā arē nhy m Kritu arým ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrēx nhy m mrāmri Metīndjwýnhdjwý kute ar imar. ⁵ Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhy'ō iba? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā 'ā karō bar arým ar amā Kritu'ā ajarē nhy m kam ta arým ar amā ajamak bō.

Metīndjwýnh kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji.

⁶ Ta ne me kady ar imā ijamak mex jadjā bar memā arēnho iba. Metīndjwýnh ne kute Kritu'ā kabēn ny jarēnh māmđji bar arým kuman memā arēnho iba. Djā nā bām Mōjdjē kudjwa memā kabēn'ā kēnpoti no'ōk tūmja jarēnho iba? Kati. Metīndjwýnh Karō ne bar memā arēnho iba. Mýkam ne bar memā kabēn tūm jarēnh kēt? Bir, ba ren ar memā tūm jarē nhy m ren me te: kute katāt kōt amijo ba prāmje ne ren ta amikōt axwe rā'ā ne. Ne kam ren arým pānh me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be, kati. Bar memā Metīndjwýnh Karō jarē nhy m me arým maro ba nhy m ta arým katāt meo ba. Nhy m kam me arým Karōkōt tūn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁷ Me memā kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhy m me arým mar kajon ta amikōt

axwe rā'ā. Ne kam pānh arým akuno. Metīndjwýnh mýjja týxo kēnpoti týx no'ōk ne. Nhy m kam Metīndjwýnh mexo umakōt Mōjdjē nokre jadjēnh ne arým kēnpoti mýn memā o bōx. Ne kam memā Metīndjwýnh kabēn jarēnho dja nhy m kabēn me:xkumrēx nhy m me maro dja. Maro djan te kute nokre 'āno ām ne omūnhmā. Metīndjwýnh mexo uma djō'ā ne Mōjdjē nokre jadjēnh nhy m me te kute omūnhmā. Nhy m kam adjēnh apēx tē:n arým tu apēxkumrēx. Nhy m Metīndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūmjadjwý. Djām me kute kabēn tūm kōt katāt amijo bamā? Kati. Me ta te: katāt mān axwe rā'ā ne.

⁸ Nhy m be, Metīndjwýnh Karō ne gwaj bamā kabēn ny jarē. Kute gwaj bamā arēnh ja ne mexo kute Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne. ⁹ Djām Metīndjwýnh kute Mōjdjēmā kabēn jarēnh tūm punu? Kati. Mexkumrēx. Nhy m be, nām me te memā Mōjdjē kabēn tūm jarē nhy m me axwe rā'ā ne. Me ta amikōt axwe rā'ā ne. Axwe rā'ān kam pānh arým me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be, gwaj Karō kabēn ma nhy m arým gwaj bamā týx jadjā gwaj arým katāt kōt ar amijo baba. Kam ne Metīndjwýnh Karō kabēn nyja arým mexo Mōjdjē kabēn tūm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tūmja jakrenh mex nhy m tūmja me arým kute kum kīnh kēt pyrāk. ¹¹ Tūmja me kute 'ā ukangan mar kētmā. Nhy m be, pānh kabēn nyja dja me mar rā'ā ne kōt amijo ba rā'ā ne. Kam nyja ne mexo kute tūmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwýr kute mýjja jarēnhja kamnhixkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirītkumrēx. Nhy m be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metīndjwýnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebé idjaer kute omūnh kēt kady aminokre'ā pro. Nhy m kam adjēnh arým apēx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjō'ā Metīndjwýnh kabēn tūm jarē:. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhy m be, me kam amakkre kēt tē:n amakkre kēt rā'ā. Akati jakam me amakkre kēt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mýjja ngrirebit pumūnhja pumū. Mebé idjaerdjwý ne me kute Metīndjwýnh mar ngrire. Nhy m be, me kwý arým Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Kōt ar amijo ban arým mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā pro kētkam baje mýjja pumūnh rūnhja pumū. Mebé idjaer kwýdjwý ne me Metīndjwýnh mar rūnh. Nām me Bēnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akēx ne kōt ar amijo ba. Ne kam arým Metīndjwýnh mar rūnh ne. Nhy m be, me kute Bēnjadjwýr djwýnhkōt amijo ba kētja

ne me kute Metīndjwŷnh mar kryre. Me amakkre kētkam.

¹⁷ Be, Bēnjadjwŷr djwŷnhjabē ne Metīndjwŷnh Karō. Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō arŷm gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

–Ba katāt Mōjdjē kabēn man kōt ar amijo iban arŷm Metīndjwŷnhmā ijaxwe kēt, anhŷro baba? Katī. Gwaj baje amim anhŷr kēt. Metīndjwŷnh ta ne gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arŷm kum bamek ne.

¹⁸ Ga, me kute kubēkào aminokre'ā pro kētkam kute mŷjja pumūnh rūnhja pumū. Gwaj badjwŷ baje Bēnjadjwŷr djwŷnh mex mar rax. Ga, me kute ixekek mŷjja kumex pumūnh mexja pumū. Gwaj badjwŷ ā Metīndjwŷnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arŷm kōt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrāk kōt ar amijo baba. Kōt ar amijo baba: nhyr arŷm amikōt gwaj bajo mexo tē. Gwaj kam arŷm bamexo amū amikamēn arŷm ta mexo bamek ne. Mŷj me'ō ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bēnjadjwŷr djwŷnh Karō ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memā Kritu'ā ujarēnh'ā amijarēnh.

A Kō 1.12; Tex k 2.1

¹ Metīndjwŷnh kum ar ikapŷkam ne ar imā me'ā karōn ar imā,

–Dja ga memā Bēnjadjwŷr djwŷnhbē Kritu'ā ujarēnh nyja jarēnhō aba, ane. Kam ne bar arŷm memā arēnhō iba. Djā ne bar memā arēnh'ā idjukanga? Katī. Bar memā arēnh'ā idjukanga kētkumrēx ne memā arēnh ar o iba. ² Djā ne bar memā arēn ate mebē amipdjur mebē mŷjja kupēnhō iba? Katī. Amrēbē: ne ba mebē amipdjur mebē mŷjja kupēnhja kanga. Djā ne bar ari memā ijēx ne me noo ibiknoro iba? Nār ijēxnhīn ari me noo ibiknor ne Metīndjwŷnh kabēn kupa'ā memā mŷjja kwŷ jarēnhō iba? Arkatī. Ar ba ne bar katāt memā arēnhō iba. Ar ije memā Kritu kabēn jarēnhkam djā ne bar ajmā ikuten kupa'ā amijo iba? Katī. Kritu kōt ne bar katāt ar amijo iba. Metīndjwŷnh ta ne kute ar ipumūnh. Bar katāt ar amijo iban kam katāt memā arē nhyr me arŷm amim,

–Nā. Nām ar katāt me bamā arēnhkumrēx. Ga, katāt ar kute amijo baja pumū. Ar mexkumrēx. Dja ba amim ar kabēn ma, ane. Dja me kunī ar ipumūn kwŷ arŷm ā amim ane.

³ Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō iba. Djām kam mrāmri we Kritu'ā ar idjujarēnhja bipdjurkumrēx? Kon. Mrāmri, me kwŷ biknor prāmjabē bipdjurkumrēx. Ga, me kute kubēkào aminokre'ā pron mŷjja pumūnh kēta pumū. Mŷjja mebē

bipdjur. Me biknor prāmdjwŷ mebē ikabēn bipdjurkumrēx.

⁴ Kritumē Metīndjwŷnh ar. Djām ja ne uma rax nhyr ikjē uma ngrire? Katī. Ar umao kute aben pyrāk. Me kum amē ar uma:. Bar memā Kritu'ā ujarēnh ny jarē. Ujarēnh ny kute mrāmri ne memā irā djā pyrāk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrāmri ne me kute irākam mŷjja kunī pumūnh mex pyrāk. Nhyr be, nā bām ar me biknor prāmā ujarēnh ny jarē nhyr mebē bipdjur nhyr me kute amim mar kētē. Me kute mrāmri ne me no rā kute mŷjja pumūnh kēt pyrāk, ne te: kute marmā. Me kum Metīndjwŷnhkumrēx kīnh kēta nhō metīndjwŷnh, Xatanaj ne arŷm memā amakkre kēt jadja nhyr me arŷm ajbit maro ba. Nhyr kam arŷm mebē Kritu'ā ujarēnh nyja pytāro ba. Kam ne Kritu'ā ujarēnh nyja mebē bipdjurkumrēx.

⁵ Djā nā bām ar memā,

–Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrēx bar kam arŷm ar apytā, anhŷro iba? Katī. Bar kaj bē memā kum,

–Jeu Kritubē ne me kunī nhō Bēnjadjwŷr djwŷnh. Tām dja gar tu amim markumrēx nhyr arŷm ar apytā, anhŷro iba. Ā Jejumā ar idjāpēnh kute anhŷrkam ne bar ar amā idjāpēnh ar iba.

⁶ Be, adjākamā Metīndjwŷnh ta kabēn ne, “Akamāt kō tykbit. Gē on a'u. Gē a'u akamāt kurwŷ”, ane.

Ga, a'u kute mŷjja kunī kurwŷkam mŷjja kunī arŷm memā amirīt mexja pumū. Metīndjwŷnhdjwŷ ne arŷm gwaj bamā bajamak bō gwaj arŷm Kritu mar mex ne. Metīndjwŷnh ne kute mexo, umao me kunī jakrenh. Tām ne gwaj arŷm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrēx gwaj arŷm 'ā ujarēnh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arŷm Metīndjwŷnh mar. Metīndjwŷnh ne kute mexo, umao me kunī jakrenh. Tām ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngōnh pyrāk nhyr Metīndjwŷnh mekamŷr.

A Kō 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhyr be, gwaj ba ne gwaj baje mrāmri ne ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Gwaj bapānh ngrire. Te gwaj bapānh ngrire nhyr gwaj bakam Metīndjwŷnh nhŷ. Metīndjwŷnhbē kumkati nhŷ. Mŷj kadjy ne gwaj bakam nhŷ? Bir, Metīndjwŷnh ta dja gwaj bakam amity_{xo} amirīt nhyr me arŷm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kēt ne arŷm Metīndjwŷnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhŷ.

⁸ Ar ije ngyo ngōnh pānh ngrire pyrāk. Me arīk ar ibu'ā ar ijā kabēn punu krāptī. Me ā kabēn pytī: ane. Djā ne kam bar Jejumā idjāpēnh'ā idjukanga? Katī. Bar 'ā

idjukanga kêt ne kum idjâpênh râ'â. Ne mā amim,

—Mÿj godja bar amijon? Mÿj godja bar amijon? ane. Djâ nâ bām ar kam amim Metîndjwÿnh kamnhîx kêt got? Bar tu amim kamnhîxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djām kam Metîndjwÿnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhyim me arÿm pyka'â ar imê bar nō. Djām kam bar arÿm ty? Kati. Ar itîn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunîkôt me kute ar ibîn pyma. Kute mrāmri ne amrêbê Jeju akati kunîkôt me kute bîn pyma pyrāk. Nā bām ā ar ije amikam me kute ar ibîn pyma maro ane. Dja te me kute ar ibîn pyma nhyim Jeju mā ar ikam tîn ne ar ijo ba. Bar kam itîn ne nhyim me arÿm ar ijâ abenmā kum,

—Ga, ar tîn râ'āja pumū. Mrāmri Jeju tîn ne ar ba. Tām ne ar utār ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumā idjâpênh ar iba nhyim akati kunîkôt me ar ibîn pyma. Nā kam itîn râ'â ne. Nhyim kam me arÿm ar ijâ abenmā kum,

—Ga, ar tîn râ'āja pumū. Mrāmri Jeju tîn ne ar ba. Ta ne ar utāro ba, ane. ¹² Me kute ar ibîn pyma bar itîn râ'â. Gar kam arÿm ar ipumūn arÿm tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kôt atîn ne ar aba râ'â: râ'â ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memā kum, “Ba ne ba tu amim Metîndjwÿnh markumrêx. Ne kam arÿm memā arênh o iba.”

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhyim me arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ar badjwÿ ne bar tu amim Metîndjwÿnh markumrêx ne kam memā arênh o iba. Dja te me kute ar ibîn pyma bar tu amim Metîndjwÿnh markumrêx ne mā memā arênh ar o iba.

¹⁴ Nhyim be, godja me mrāmri ar ibîn jabej mÿj dja bar kam ikute? Metîndjwÿnh ne arÿm akubyn Bēnjadjwÿr djwÿnh Jejuo tîn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwÿ ar ijo tîn ne ar ijo mōn arÿm amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ā kabem baku'ê. Tām ne bar tu amim markumrêx. ¹⁵ Akati kunîkôt me kute ar ibîn pyma. Bar itokry ne ikapri maro iba. Mÿj kadjy? Biṛ, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhyim Metîndjwÿnh mā kum ar ikapri bar mā memā Kritu jarênh o iba. Gar kam arÿm ar ipumūn arÿm Metîndjwÿnh djukapri: man kam arÿm akî:nhkumrêx. Akî:nhkumrêx ne kum,

—Djūnwā, adjukapri:kumrêx. Imā akî:nhkumrêx, anhÿro aba. Nhyim gwaj babu'ā me krāpti: gwaj bapumūn arÿm kum Metîndjwÿnh Kînh. Ne kam tu amim markumrêx ne adjwÿnhdjwÿ kî:nhkumrêx. Kî:nhkumrêx ne arÿm kum,

—Djūnwā, adjukapri:kumrêx. Imā akî:nhkumrêx, anhÿro ba. Dja me krāpti: kum amikînh jarê nhyim Metîndjwÿnhdjwÿ arÿm Kînhkumrêx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krāpti: kum amikînh jarê. Bar amikukām ja man mā kam ikînh nhyim kam arÿm irerek iwÿr bōx kêt. Memā ar idjujarênhkôt bar itokrymê ikapri maro iba. Maro iba: nhyim arÿm ar ibê ar inhî kator mex ne. Nhyim be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibê ar inhî kator mex bar mā ikînh ne mā 'ityx ne. Akati kunîkôt mā 'ityx ne.

¹⁷ Mÿj ne bar kuman mā ikînh ne mā 'ityx ne? Biṛ, djām me kute ar ijo bikênh râ'â râ'amā? Kati. Me kute ar ijo bikênh 'ikrân ne. Kam dja bar Metîndjwÿnh'ÿr tēn bōx ne ikînhkumrêx. Djām kam ar ikînh 'ikrân ne? Kati. Dja bar kam ikînh râ'â: râ'â ne. Jakam ar ikapri. Metîndjwÿnhkôt dja bar ikînhire. Tām ne bar kuman mā ikînh ne mā 'ityx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje mÿjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikênh ja nār ar itokry ja nār ar ikapri ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mÿjja pumūnh kêtôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mÿjja pumūnh ja dja ī kêt ne. Nhyim be, gwaj baje mÿjja pumūnh kêt ne râ'â: râ'â ne. Metîndjwÿnhkôt ar baban bakînhire ja ne baje omūnh kêt râ'â. Kājkwakam ō mÿjja baje omūnh kêt râ'â. Mÿjja ja ne râ'â: râ'â ne. Ar ije mÿjja pumūnh kêt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikînh ne mā 'ityx.

5

Atemā me ī ny'ā ujarênh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhî ja kute mrāmri ne kubêkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhÿ, banhî kute kubêkatio kikre pyrāk ja kam nhÿ. Ga, me kute tēmbê kubêkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwÿ gwaj on ty. Nhyim be, arÿm gwaj batykkam gwaj arÿm Metîndjwÿnh'ÿr tēn arÿm atemā banhî ny. Metîndjwÿnh dja gwaj banhî ny nhîpêx gwaj kôt ar baba râ'â: râ'â ne. Tām ne bar ije markumrêx. Gwaj banhî ny ne kute gwaj banhîrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kājkwamā tēn arÿm banhî ny. Kute mrāmri ne me kute kubêkatio tūmo pōx ne ny jangjênh pyrāk dja gwaj banhî ny. On jakam gwaj bamā banhî ny prām. Gwaj banhî ny prāmje kam ama:n kam amakbê bakangāngā. On gwaj banhî ja katyk ne tokry djaje bakangāngā. ³ Gēdja gwaj arÿm kājkwakam banhî nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwÿnhbit ar baba kêt. Gwaj banhîi.

⁴ Jakam gwaj banhî ja, kute kubêkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djaje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhî kangan bakajgo prām, kājkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kājkwakam banhî ny

prãm. Ne kam arým batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãnkukãm kute mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

–Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arým kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Dja gwaj mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnhkõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'itýx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'itýx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr ar ibõx? Kati. 'Ýr ar ibõx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djãm jakam ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr tẽn bõx ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kêt bar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'itýx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr tẽn bõx ne kõt ar iban ren ikĩ:nhkumrêx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bẽnjadjwýr djwýnhkõt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrêx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ã ar iba jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nãr bar itýk ne kãjkwamã itẽm jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmã ne bar kum idjãpênh ar iba.

¹⁰ Mýkam ne bar ije o kĩnhmã? Bir, dja Kritu kãjkwakam krĩ djakam gwaj bamã nhý. Gwaj kam arým 'ýr bõx ne kabem dja nhym arým gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nãr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prĩne amikõt kum amijarẽ nhym kam arým gwaj bakunĩmã o pãnh. Apýnh gwaj banhĩ djari gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kõt gwaj bamã o pãnh. Katãt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamã o pãnh mex. Nãr ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamã o pãnh punu.

*Metĩndjwýnh kute me kunõ õbikwao ãm.
A Kõ 4.2*

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kõt gwaj bakunĩmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu'ýr amijo akẽxmã me 'wýro iba ne me axwe nẽje ar me kukrão

iba. Bẽnjadjwýr djwýnh pýma: bar arým kuman arým nẽje ar me kukrão iba. Ne katãt ar amijo iba nhym Metĩndjwýnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwý ar aje ar imar jabej ne aje amim,

–Mrãmri ne Paur ar katãt kute amijo bakumrêx, anhýr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

–Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarẽnho ba, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. Wãkam me kwý ta amimexo amran ar amã,

–Ba ne ba Kritu'ã idjujarẽnh mexkumrêx. Me kum ikĩnhkumrêx, anhýro ba. Djãm mrãmri ne me kabẽn mex? Kati. Nãm ne amijo 'ẽx. Djãm Kritu kabẽn kõt me kum me abẽ? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarẽn memã kum,

–Paur ar kute katãt ar imã arẽnhkumrêx. Paur ar kute katãt Metĩndjwýnh kabẽn marn kõt amijo bakumrêx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arým pijãm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbãn ar amã amijarẽ? Nã. Kwãrik wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metĩndjwýnh kadjy ne bar we ajbã. Nãr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katãt ar amã amijarẽnhkumrêx? Metĩndjwýnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metĩndjwýnh mar kadjy ne bar katãt ar amã amijarẽnhkumrêx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bababê:ẽ. Kum gwaj bababêkam ne gwaj bakunĩ pãnh ty. Gwaj badjwý bamã Kritu jabê:n arým 'ã memã badjujarẽnh prãm. Dja me te Kritu'ã gwaj bakan-grõnho ba. Kwãrik wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk pýma kêt. Kritu gwaj bakunĩ pãnh tykkam gwaj badjwý gwaj bamã batyk pýma kêt. ¹⁵ Gwaj bakunĩ pãnh tykkam mýj dja gwaj nẽ? Bir, dja gwaj amidjwýnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kõt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tĩn ne. Kam dja gwaj maro baban kõt ar amijo baba.

¹⁶ Arým gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metĩndjwýnh Kĩnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djã ne bar ã me mar punuo ane? Kati. Bar aminhujukri amidjan kam arým ar ije me mar punu kêt. Mrãmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djãm jakam ar ije mar punu rã'ã? Kati. Bar arým aminhujukri amidjan kam arým ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mýj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arým umar djã ny. Amrêbê ne me mýjja tũm kõt ar amijo ba. Ne jakam arým kute mýjja tũmkõt amijo baja arým krãtan arým mýjja nykõt ar amijo ba. Be ga, me arým mrãmri prĩne umar djã nykumrêxja pumũ. Bar aminhujukri amidjan arým kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metĩndjwýnh ta ne arým prĩne meo ny. Gwaj badjwý ne gwaj amrêbê Metĩndjwýnho bakurê djwýnh nhym ta arým gwaj bajo nyn gwaj bajo õbikwa. Jeju Kritu arým tyn

akubyn tīn gwaj kam tu amim markumrēx. Nhyim kam Metīndjwýnh arým gwaj bajo òbikwa. Gwaj bajo òbikwan arým me'á gwaj bamā karō. Gwaj baje memā 'ā badju-jarēnhmā gwaj bamā karō. Gwaj kam arým memā kum,

—Ga me aje Metīndjwýnho akurē djwýnh. Nhyim be, dja ga me tu amim Jeju markumrēx nhyim arým me ajo nyn me ajo òbikwa. Nā gwām ā memā anhýro baba. ¹⁹ Metīndjwýnh ta ne me kunīo òbikwao dja. Kritu arým tyn akubyn tīn ne nhyim me arým tu amim markumrēx nhyim kam arým meo òbikwa. Meo òbikwan arým memā axwe kēt jarē nhyim me arým kum mex ne. Nhyim arým ar imā Kritu'ā ujarēnhja jarē. Bar memā 'ā ajarēn memā kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrēx nhyim Metīndjwýnh arým me ajo nyn me ajo òbikwakumrēx, ane. Tām ne bar memā arēnho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabēnkōt memā id-jujarēnh ar iba ne Kritu kukwakam 'ýr ar ajwýro iba. Ar aje Metīndjwýnh'ýr amijo akēxmā ar ajwýro iban ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx nhyim Metīndjwýnh arým ar ajo òbikwa, anhýro iba. Bar 'ýr ar ajwýro iba kute mrāmri ne Kritu ta mān kute amiwýr me 'wýro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ō mar kēt ne axwe kēt me:x ne. Nhyim be, Metīndjwýnh arým kum axwe jarē. Nhyim mýj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarē nhyim arým kute ta mān axwe djwýnh pyrāk. Nhyim kam Metīndjwýnh arým pānh gwaj bamā axwe kēt jarē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx nhyim Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým Metīndjwýnh jaxwe kēto bajaxwe kēt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrēx nhyim Metīndjwýnh arým ar ajo òbikwakumrēx.

6

¹ Metīndjwýnh kōt ne bar idjāpēnh ar iba. Kam ne bar arým ar amā arē. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprī:kumrēx* ne ar amā ar ajamak bō gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrēx ne kwārīk wānh 'ā adjukanga kēt. ² Mýkam dja gar 'ā adjukanga kēt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukāmāremā kabēn ne memā kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imā amijarē ba arým me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ē, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytār arým me ajo djuw mex.”

Nām ā Metīndjwýnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwý kōt ar amā arē. Mytja tāmkan Metīndjwýnh kum ar akaprī. Akati jakam kute ar apytār. On 'ýr amijo akēx. Kwārīk wānh 'ā adjukanga kēt.

*Paur kute apýnh kaprī djāri'ā amijarēnh.
Kor 1.10*

³ Ar ba ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. Mýkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kēt ne ren arým ajmā ikute. Nhyim kam ren me'ō arým ijā,

—Djām Metīndjwýnhmā ar àpēnh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ō ren ar ijā anen ren arým Metīndjwýnh bé amijo akēx. Me'ō kute Metīndjwýnh bé amijo akēx karō ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. ⁴ Ne ar imrānh kunīkōt katāt Metīndjwýnhmā idjāpēnhkumrēx nhyim me kunī kute kōt ar imar.

Katāt kum ar idjāpēnhkam te apýnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjāpēnh'ā id-jukanga kēt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imā mýjja prām ne inhō mýjja kēt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itīn prām.

⁵ Katāt kum ar idjāpēnhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprēprēk.

Nhyim me ar ibē ijē

nhyim me krāptī: ar ikam àkrēn ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjāpēnh týxo prīne amidjōm ne. Ne ajte apýnh idjāpēnh'ā ino týx ne inhōt kryre nhyim arým akati.

Bar ajte Metīndjwýnhmā amijajburo iba. Katāt kum ar idjāpēnhkam bar ā ane.

⁶ Ne ajte kam prīne amijaxwe nēje amijāno dja.

Ne ajte prīne mýjja mar mexkumrēx.

Nhyim me ajte ar ijo ajkē bar bit ingrykmān ajte akubyn amijā ingryk ne.

Ne kum ar idjāpēnhkam ajte imā me kaprī.

Nhyim Metīndjwýnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abēkumrēx.

⁷ Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx nhyim Metīndjwýnh ajte ar ikōt àpēnh týx.

Kum ar idjāpēnhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga, krākamngōnh kute kākō kubēkà jangjēnh ne kute kurē djwýnhbē amipytārja pumū. Ar badjwý ne bar inhō kākō kubēkà jadjār mān pràbē amijāno djan katāt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe jarēnh karō ne bar amijāno dja.

⁸ Nhyim me ajte kum ar ikī:nhkumrēx. Djām kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metīndjwýnhmā idjāpēnhmā kanga? Kati. Bar mā kum apē.

Nhyim me ajte te mebē ar ikurē bar mā kum apē.

* 6:1 Djām ar ga ne gar ajaxwe kēt nhyim pānh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kētmā nhyim arým ta kum ar akaprī.

Nhym me ajte te ar ikàxà abenmā kum,
—Djām ar wā mex got? ane bar mā
Metīndjwýnhmā apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxà abenmā kum,
—Me kum ar kī:nhkumrêx, ane bar mā kum
apê.

Nhym me ajte te ar ijā,
—Nām ar ta amijo Metīndjwýnh maro ba.
Nām ar memā 'êx ne me noo biknoro
ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar
katāt kum idjāpênhkumrêx rā'ā.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krān
ba nhym Metīndjwýnh kute ar
imarkumrêx. Nhym ô me jadjwý kute
ar imarkumrêx.

Nhym me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn
pyma. Ota, ar itīn rā'ā.

Nhym me ajte mā ar ikaprêprêk. Ne te ar
ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprī:ren ikaprī japôkmā mā ikīnh.
Ne ajte ar inhō mýjja kêt. Te ar inhō mýjja kêt
bar memā Kritu'ā idjujarênh ar iba
nhym me arým tu amim markumrêx.
Me krāptī ne me tu amim markumrêx
ne arým kôt Kritu nhō mýjja kume:xo
ô mýjja.

Te ar inhō mýjja kêt bar tu amim Kritu
markumrêx ne arým Kritukôt ar inhō
mýjja kunī.

¹¹ Krīraxbê Kôritukam ar ga ne bar imā ar
ajabê:. Kam ne bar prīne amikôt ar amā
amijarênhō amirītkumrêx. ¹² Djā nā bām ar
ar abê amiptān imā ar ajabê kêt got? Ar
ga ne gar amā ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar
ajo ikramān prābê bar ar amā ikabêh. Ar
gadjwý dja gar amipānh ar imā akabêh mex
jarêh ar amā ar ijabê.

*Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ā kute
memā karō.*

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o
aben nhikjêja pumū. Mry kute aben pyrāk
kambit ro'ā apênh mex. Ar gadjwý ar aje
me'ō anhičkjê mā me kute amim Jeju mar-
bito anhičkjê. Kwārīk wānh me'ō kute Jeju
mar kêtō anhičkjê kêt ne ro'ā adjāpênh kêt.

Djām me axwemê me axwe kêt kute aben
pyrāk ne ro'ā apênh mex? Kati. Ga, a'umê
akamātmê ro'ā ba kêtja pumū. Apýnh ne ba.
Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam
ar amā ajaxwe kīnh kêt. Me kute Jeju mar
kêtja ne me kum axwe kīnh. Djām ro'ā ar
adjāpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djām Kritumê Berij axikôt kabêh? Kati.
Ar apýnh kabêh. Berij nhidji 'ôdjwýbê ne
Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djām
me kute amijo ba kute me kute Jeju mar
kêtja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim
Jeju mar katāt ar amijo ba. Nhym be, me
kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djām Metīndjwýnh nhō kikretikam me
kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjja
metīndjwýnh karō nhipêxja krī? Djām
Metīndjwýnhmā ja mex? Arkati. Me kute
kam Metīndjwýnhmābit amijarênhmā. Gwaj
badjwý. Djām gwaj baje Metīndjwýnhmā
amijarênh ne jām mýjja metīndjwýnh karō
nhipêxmā amijarênhmā? Me kute Jeju
mar kêtja kudjwa mýjja metīndjwýnh karō
nhipêxmā amijarênhmā? Kati. Gwaj baje
me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjja
metīndjwýnh karō nhipêxmā amijarênh
kêtmā. Ga, Metīndjwýnh ô kikretikam ýrja
pumū. Gwaj badjwý. Metīndjwýnh ne
gwaj bakam nhý. Metīndjwýnh tīn ne ar
bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tām ne gwaj
bakam nhý. Metīndjwýnh ta ne amrêbê:
memā kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrā. Dja
me imā, ‘Me inhō Metīndjwýnh’, ane
ba meo iba rā'ā ne.”

Nām ā amrêbê: me bakukāmāremā ane.
¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamā akāx.
Djām me aje meo anhičkjêh me ro'ā
adjāpênhmā? Kati. Kwārīk wānh. On
me memā akāx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā
ane. Ne kam ajte memā kum,

“Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me
axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba
ibê abāmkumrêx. Ne kam arým ajo
ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo
ikra nikumrêx.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā
ane. Bēnjadjwýr djwýnh 'itýxo kubê kumkati
ta ne memā ja jarê.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mýjja mex jarênhja
pumū. Mrāmri ne gwaj bamā kabêh pydjīn
arê. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunī
kanga. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy ba-
jaxwe kunī gwaj on wānh kanga. Bakabêh
punu kunikôt, badjāpênh jaxwe kunikôt ne
gwaj tu Metīndjwýnhbê amijo ajkê. Gwaj
wānh kunī kangan katāt Metīndjwýnh kôt
ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū
amikamêh prīne ta mexo bamex. Gwaj
bamā umakôt ā kum bamexo batêmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarêh.

² Dja gar amā ar ijabê. Djā nā bām ar ar
ajōo ajkê? Djā nā bām ar ar ajōo apnu? Djā
nā bām ar ar ajōbê mýjja 'ōo iprôt? Arkati.
³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarênhmā ne bar
ar amā ja jarê? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batīn ne ar baba.
Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane.
Nām bām ar ā imā ar ajabêo ane. ⁴ Nā bām
tu amim ar amex markumrêx ne prīne ar
amā amikôt amijarê. Nā bām ar akam ikīnh

ne memā ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apŷnh ikapri djāri iwŷr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni'ŷr tēn ŷr bōx. Nhyh kam apŷnh ar ikapri djāri mā ar iwŷr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:m ari ar ijo ba bar arŷm itŷn prā:m.

⁶ Nhyh be, me Batŷndjwŷnh kute me kapriō kīnh ba tām ne arŷm akubyn ar ijo kīnh ne. Arŷm Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne. ⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā,

–Nām me ar ajo ama: ne kaprire ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrēx”, anhŷro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnho ane. Ba kam arŷm Xitu kīnh djō'ā badjwŷ ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ne ba amim ingyk ne amiman ar ajā amim,

–ŷ, watire. Mŷkam ne ba arkum pi'ōk no'ōk ne arŷm arkum kapri jadja? ane. Djām jakam ije amim anhŷr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'ōko ije ar amā kapri jadjar ngrirebit. ⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mŷkam? Djām ar akaprikam? Kati. Gar akaprikam arŷm akubyn amima. Ba kam arŷm ikīnh ne. Ar aje Metŷndjwŷnh kabēn markōt gar arŷm akapri. Akapri arŷm akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kēta pumū. Ije pi'ōkkam ar amā ikabēn'ā no'ōko ije ar ajo ibikēnh kētē.

¹⁰ Me kute arŷm amikam Metŷndjwŷnh kabēn mar ne kōt kaprikam ne me arŷm amiman wānh axwemā iren Metŷndjwŷnh'ŷr amijo akēx. ŷr amijo akēx nhyh arŷm me utā. Djām kute me utārkam me amim ngyk ne kapri? Arkati. Nhyh be, me kum Metŷndjwŷnh kīnh kētamā ne me kabēn jarē nhyh me arŷm amim ngyk ne amikam kapri. Amikam kapri kajgon wānh axwemā irern kute Metŷndjwŷnh'ŷr amijo akēx kēt ne arŷm akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhyh be, amrēbē inhō pi'ōk ar awŷr bōx ja ne gar amim arēn aman arŷm amima. Amiman arŷm amijo mex prām ne amijo mex ngyr'ā ar ano kator me:x ne arŷm abenbē ar ajaxwe kurē. Abenbē ar ajaxwe kurēn arŷm ar amā ajaxwe pma:. Ne kam ijo ama:n arŷm inēje mā memā akabēn. Ne kam me'ō jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrēx. Ar Metŷndjwŷnh kabēn kōt akaprikumrēxja pumū. Ne kam arŷm ar amexo amirītkumrēx. Ōbē ne ba ar amā apŷnh mŷjja kwŷ jarē. Gar arŷm jakam mŷjja kunikōt imā amimexo amirītkumrēx ba arŷm ar ama.

¹² Ba amrēbē ar amā pi'ōk no'ōk ne. Me'ō jaxwe ne ba kuman pi'ōkkam arŷm ar amā arē. Nām ar ajo ajkē ba kuman pi'ōkkam arŷm ar amā arē gar arŷm ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arē? Kati. Ar aje badjwŷ imarmā. Ba ar ajā ino tŷ:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arē. Mrāmri ne ba ar ajā ino tŷxkumrēx. Metŷndjwŷnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akīnhkam bar badjwŷ ar adjō'ā akubyn ikīnh.

Nhyh Xitudjwŷ ar awŷr bōx ne bit umar punure. Gar kam akunī arŷm aērbē o kīnh nhyh arŷm ar akam kīnhkumrēx. Ne kam arŷm amrē tēn iwŷr bōx ne imā ar ajā ajarē bar badjwŷ arŷm ō'ā ikīnhitire. ¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarē. Djām kam ikabēn kajgon arŷm kam ipijām ne? Kati. Ije amrēbē ar amā ikabēn kunī jarēnhja ba ar akōnh kudji. Ije Xitumā ar amex jarēnhdjwŷ ba ar amex kōnh kum arē. Nhyh kam ta ar awŷr bōx ne arŷm ta ar amex pumūnhkumrēx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bōx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhŷ. Nām ar awŷr bōx gar akunī aje kabēn maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabēn mexbit jarē. Nām akubyn amijo tēn ar amaro nhŷn arŷm amybŷm kum ar ajabē:ē. ¹⁶ Kam ne ba arŷm ate ikrān amim ar amexbit man arŷm ar akam ikīnhkumrēx.

8

Kute me ōdjānh'ā memā karō.

Kar 11.29; Rō 15.25; Kō k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykabē Matenikam me arē. Ga, Matenikam apŷnh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne me ukaprikumrēxja pumū. Djām me ta ne me ukapri? Kati. Metŷndjwŷnh ta ne kum me kapri ra:xī nhyh me arŷm kuman arŷm ō'ā kum me kaprikumrēx. ² Nām me te amikam tokry ne kapri kumex man arŷm apōkmā amikam kīnh kati ma. Nām me te ō mŷjja ngrire ne memā mŷjja nhōr prā:m. Nām me tu ōdjānhitire ne memā mŷjja kumex ngā.

³ Be, apŷnh me āpēnh djā kōt ne me kute apŷnh pi'ōk kapri jamŷnh. Me kwŷ ō pi'ōk kapri rax nhyh me kwŷ ō ngrire. Djām Matenikam me ō pi'ōk kapri rax? Kati, me ō ngrire. Nām te me ō pi'ōk kapri ngriren memā kumex ngā. Ba ne ba omū. Me ta ne me memā kungā.

⁴ Nā bām bit akubyn memā nēn memā kum,

–Kati. Ar anhō pi'ōk kapri ngrire. Kōt dja gar memā ngrirebit ngā, ane. Nhyh ar imā,

–Kati. Djeruxarēkam Jeju nhō me ja ne me ō mŷjja kēt ne kum prām. Bar kam imā me kapri. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'òk kaprĩ nhõrkam ama. Nhyam kam me ta kumrêx ar ijaerbê Metĩndjwýnhmã amingãn amim,

–Ba katàt Bẽnjadjwýr djwýnh kabên man kòt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

–Ba Paur kabên man kòt amijo iba mex, ane. Metĩndjwýnh kabênkòt ne me ã ane. Ne kam me kadjy ar imã pi'òk kaprĩ ngã.

⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kõrituwãkam ar abaja'ã Xitumã karõ. Ta ne amrêbê ar awýr bõx ne ar amã arê. Gar kam arým memã pi'òk kaprĩ atommo krax. Nhyam kam jakam ar iwýr bõx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karõn kum,

–Dja ga Kõritukam memã arê gê me mrãmri ukapri'kumrêx ne pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhĩre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kòt mýjja kume:x mar. Ne mrãmri akabênkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. ã amexo ane. Nhyam be, dja gar mekam adjukapri'djwý ne me kadjy pi'òk kaprĩo atomkumrêx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhirãm ar amã,

–Ar iraxja man ar ikabên kòt memã o atomkumrêx, anhýro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhýr kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memã o atomo tẽn inomã kumê. Ar gadjwý ar aje ar ikabên mar ne aje memã o atomo atêm ne inomã mênhmã. Djãm mrãmri ne gar amã ar ijabêkumrêx? Ar amã ar ijabêkam dja gar o atomkumrêx.

⁹ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukapri'kumrêx. Tãm ne gar arým aje mar. Nãm ò mýjja kumex. Mýjja kunĩ ne ò mýjja. Nãm te ò mýjja kunĩ arým ar akadjy ò mýjja kêt. Gar kam arým mýjja kumexo anhõ.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amã arê. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrêx aje memã pi'òk kaprĩ nhõr prãm ne arým o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Djãm ar aje memã òr prãm ne o atommo krax ne katêri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã òr prãm ne ajte o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjapênh pãnh pi'òk kaprĩ jamýnh kòt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

¹² Be, me kute memã òr prãm'kumrêxja ne Metĩndjwýnh kute me mar ne arým mekam kĩnh. Djãm me'õ nhõ mýjja kêt'kam dja Metĩndjwýnh memã kum, “Memã angã”, ane? Kati. Me ò mýjja rax gêdja 'ã akren pi'òk kaprĩ rax ngã. Nhyam be, me ò mýjja ngrire dja 'ã akren pi'òk kaprĩ ngriren kum kungã.

¹³ Djãm ar aje memã òr nhyam me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mýjja kêt'mã ne ar amã prãm'mã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arê? Kati. Gêdja ar anhõ mýjja

nhyam amũ me ò mýjja nhyam kam ar ajõ'ã kâtãm kêt. Gamê amũ me wãmê gêdja ar anhõ mýjja aben pyrãk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabên. ¹⁴ Jakam arým ar anhõ mýjja kumexkam ar aje memã kwý nhõr nhyam memã prãm kêt'mã. Nhyam kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhyam me ò mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipãnh ar amã mýjja ngã. Gar kam anhõ mýjja aben pyrãk. ¹⁵ Me bakukãmãre kute djwýbê mýj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum,

“Nãm me djwýo atom kumex nhyam me mánh'kutã ne. Ne djwý'ã kâtãm kêt'ne. Nhyam me jadjwý djwý ngrireo atom nhyam me mánh'kutã ne. Ne me'ã 'ã kâtãm kêt ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ ò djwý nhyam me'õ'ã djwý'ã kâtãm kêtja pumũ.

Kute me'ýr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne Xitumã amak bõ nhyam kute ar amarkumrêx. Kute ba ije ar amar pyrãk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. ¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

–Dja ga memã arê gê me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane.

Nhyam ar imã,

–Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tẽn prãm'kumrêx. Ne kam arým kute ar awýr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kòt ije gwaj bakamyja 'odjwý janormã. Gwaj bakamy jamê Xitu ar ar awýr tẽn'mã. Ar ikamy ja ne àpênh mexkumrêx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam àpênh mexkumrêx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apýnh kòt ar aben pydjio ba djãri kunĩ ne me abenmã mex jarê. ¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

–Gwaj bakamy ja dja ar ikabên kòt ar akòt pi'òk kaprĩo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrêx Xitu kòt ar awýr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mênhkumrêx. Ar badjwý dja bar ì ar awýr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumê ro'ã arým Djeruxarê'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikòt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã òr prãm nhyam me kute jadjwý mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhyam kam me ar ikòt gwaj bakamy tẽn'ja pumũn ar ijà ar idjãkĩnhĩ nhõr kêt. ²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bõx. Metĩndjwýnh dja katàt ar ije amijo ibakòt ar ipumũ. Nhyam pykakam me ar badjwý dja me katàt ar ije amijo ibakòt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kōt ar awȳr tēmmā. Dja bar kam gwaj bakamy 'ōdjw̄y jano nhym arkōt tē. Gwaj bakamy jadw̄y ne mexkumrēx. Metīndjw̄ynhmā àpēnh kunīkōt gwaj bakamy ja mrāmri kum ukanga kētkumrēx ne kum àpēnhkumrēx bar ar̄ym amim omū. Nhym tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy àpēnh prām̄kumrēx. Gwaj bakamy jadw̄y dja arkōt ar awȳr tē.

²³ Nhym Xitudjw̄y. Be, tāmjamē ne bar iro'ā apē. Ne kam ar̄ym ar iro'ā ar akam idjāpēnhmā. Nhym gwaj bakamy ar jadw̄y, ap̄ynh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri ne me ar ano. Nhym kam ar ar̄ym me kabēn kōt ar awȳr tēmmā. Kute memā Kritu raxo amirīt kadjy ar awȳr tēmmā.

²⁴ Kam dja gar pi'ōk kapriō atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nhym ar ar̄ym o ar amarkumrēx. Ar amā ar abēja markumrēx. Nā bām ar mā memā ar ajarēnho iba. Ar akam ar ikīnh jarēnho iba. Dja gar pi'ōk kapriō atomo tēn inomā mēnhkumrēx gē ar pi'ōk kapri pumūnhkumrēx. Kam dja ar abenmā kum,

—Mrāmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ō pykakam bōx. Bōx ne ap̄ynh me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri memā ar ajarēnho ba. Ne memā kum,

—Mrāmri ne me ōdjānhkumrēx. Nām me ar̄ym pi'ōk kapriō atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me ar̄ym pi'ōk kapriō atomkumrēx, ane. Dja ar ā ar ajarēnho ane.

9

¹⁻² Djām ar aje amijā pi'ōk kapri nēmā ne ba aje ar amā arē? Kati. Ar aje pi'ōk kapriō atommā ne ba ar amā arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamā o atom prām̄kumrēx. Ar̄ym ba ar apumūn Matenikam me jamā ar ajarēnho iba. Nā bām memā kum,

—Onīj, pykabē Akajakam krīraxbē Kōritukam me ja ne me ar̄ym kute memā ōr prām̄kumrēx. Amū amex ja'ā me kute memā ōr prām̄kumrēx. Nā bām ā ar ajā memā anh̄yō iba nhym kam me ar akudjwa kute memā ō pi'ōk kapri nhōr prām̄kumrēx.

³ Kam, ar aje pi'ōk kapriō atomo atēm ne inomā mēnh kadjy ije ar awȳr gwaj bakamy ar anormā. Ar ga ne gar imā,

—Dja bar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kēt, Matenikam me jamā ikabēn ja dja kajgo kēt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memā kum,

—Kōritukam me ja kute ōr prām̄, anh̄yrkam gar ren katēri pi'ōk kapriō atom krāta ba ren ar̄ym ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awȳr tē nhym Matenikam ar ja'ō ikōt ar awȳr tēm ne ar awȳr bōx jabej. Kam bar ren ar awȳr bōx ga ren ar ar̄ym pi'ōk kapri katēri o atom krāta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumūn ren ar̄ym ar akam ren ar ipijām ne. Ga ren ar gadjw̄y kam apijām ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit t̄yx'ā me kamnh̄ixkumrēx nhym meo mōn tu krāta. Bar kam ar̄ym ipijām, ane.

⁵ Gwaj bapijām karō ne bar abenmā kum, —Gwaj amikukām bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'yr atēm̄kumrēx ne me'yr bōx nhym kam me ar̄ym ar ikukām pi'ōk kapriō atomo tēn inomā mēnhkumrēx. Nā bām ar ā arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awȳr bōx ne ar amā arē. Ar̄ym ne ba amrēbē ar amā arē. Ar aje o atomo atēm ne inomā mēnhmā ba ar amā arē. Djām me kute pi'ōk kapri'ā ngryk ne amim,

—Je tō, m̄ykam ne me ibē pi'ōk kapri jam̄ynho ba, anh̄yrkam mex? Kati. Kam mex kētkumrēx. Dja gar o atomo tēn inomā mēnhkumrēx bar ar̄ym ar awȳr bōx gar ar̄ym anhōdjānh ne akīnhkumrēx. Ne kam ar̄ym me kadjy ar imā angā. Kam dja bar ar̄ym Djeruxarēmā o tēn o bōx ne ar̄ym memā kungā.

Me kīnh ne kute memā m̄yija nhōr raxmā. Kō k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amā arē gar ama. Godja me 'y ngrēre ne kren kam djw̄y ngrēre ne o atom. Nār, godja me 'y kumex ne kren kam djw̄y kumex ne o atom. Tām dja gar anhō pi'ōk kapri'ā ama. ⁷ Djā gām ar abenā ar anhō pi'ōk kapri jakre kumrēx ne amim,

—Be, kōt dja ba memā amikutā kw̄y ngā, anen kam memā angā. Kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Dja ba memā kw̄y ngā nhym ibē kēt ba ajmā nē, anh̄yr kēt. Nār, kwārīk wānh 'ā maje amim,

—Gē me imā 'ā àpnēnh t̄yxmā ba kam memā kw̄y ngā, anh̄yr kēt. M̄ykam? Bir, dja me ōdjānh ne kīnh ne memā m̄yija ngā nhym Metīndjw̄ynh ar̄ym kum me kīnhkumrēx. Tām dja gar ama.

⁸ Djām Metīndjw̄ynh ōdjy got ar abē m̄yija 'ō nēmā? Kati. Dja ar amā m̄yija kunī ngā. Djām kute ar amā m̄yija ngrēre nhōrmā? Kati. M̄yija kumex dja tu ar amā kungā gar ar̄ym akīnhkumrēx. Ar gadjw̄y dja gar akati kunīkōt mekam adjukaprīkumrēx. ⁹ Ikabēnja kōt ne me amrēbē: memā arēn memā kum,

“Ar̄ym ne amikutā me ō m̄yija kētmā ō m̄yija ngrā. Nām katāt amijo bakumrēx rā'ā: rā'ā ne.”

Nām me amrēbē ā me bakukāmāremā ane nhym me ar̄ym 'ā pi'ōk no'ōk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mõrja pumü. Metĩndjwýnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhõr. Ne kam kute memã djwý nhõr. Me õ kwý krẽn djã'ã kute memã õr. Mýj'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Bir, ar aje memã mýjja nhõr'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Metĩndjwýnh ta dja ar apumü. Dja gar me õ mýjja kêtãm amikutã anhõ mýjja kwý ngã nhym arým ar apumün ar amã mýjja kumex ngã. Ar aje memã mýjja nhõr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mýjja 'y kumex ne kren arým õ djwý kumex ne kute o atomja pumü. Ar gadjwý dja gar memã mýjja kumex ngã. Nhym Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã mýjja kumex ngã gar arým katãt ar amijo aban kum amexkumrẽx ne.

¹¹ Ar anhõdjãnhkam mýj dja Metĩndjwýnh ar amã nẽ? Bir, dja mã ar amã mýjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mýjja kwý ngã. Anhõdjãnh ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'õk kaprĩ kwý ngã bar kubyn arým memã ar anhõ pi'õk kaprĩõ tẽn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'õk kaprĩ byn arým Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Gwaj badjõ'ã kum amikĩnh jarẽ.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhym me arým o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjõ'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽho kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrẽx ne arým Metĩndjwýnhmã kum,

–Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arým akabẽn kõt õdjãnh tire. Õdjãnh tire ne arým amikutã ar imã õ mýjja kwý ngã arým amü me kum prãm kunimã kwý ngã. Bar kam arým amã amextire jarẽ, ane. Ar aje memã pi'õk kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwýnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'õk kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabẽn arým ar akadjy Metĩndjwýnhmã kabẽn ne kum,

–E kum, Djũnwã, me kĩnh djã rax ne ga memã angã nhym me arým adjõ'ã ar imã pi'õk kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarẽ, ane. Dja me ã Metĩndjwýnhmã ajã ane. ¹⁵ Mýj kĩnh djãja ne Metĩndjwýnh memã kungã? Bir, Kraja ne arým memã kungã. Nãm gwaj bakunimã kungã. Kra ra:xi. Mýj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarẽnh mex kadjy 'ýr bõx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarẽ.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx.

¹ Ga, Kritu kabõt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumü. Ja ne ba kuman arým ar amã ikabẽn mex jarẽ. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabẽn ma. Ba ibẽ Paur ikabẽn ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

–Paur ne amybym kute týx pyrãk ne me ýtãri 'ýr bõxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. ² Dja gar on ikabẽn ma. Got ba ren ar awýr bõx ne tu ar amã ibẽn tý:x ne. Nã bãm anhýr djwýnhram amim,

–Dja ba wãkam bõx ne ar kwýmã ibẽn týx jabej, ane. Ar akwý aje amim,

–Paur ne amidjwýnhbito Kĩnh ne axwe ar ba, anhýro abakam ba ibõx ne ije ar akwýmã ibẽn týx karõ ne ba ar amã,

–Dja gar on ikabẽn ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurẽ djwýnh me'ýr bõxja pumü. Me'ýr bõx nhym me arým ãbêr djã jamýn o me'ýr prõt ne arým aminẽje me ãe. Pykakam ne me ã aminẽje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me ãbêr djã jamýnh kêt. Metĩndjwýnh ne tý:x. Bar týxo itýx ne me nẽje ikabẽn o me ity nhym me arým anhkirẽ.

Ga, me kurẽ djwýnh kwý kute aminẽje kikre tý:x nhípẽxja pumü. Nhym be, me týxo me ja jakre ne me arým me'ã kikre kate. Ne kam arým pardja'ã me pa 'amýn meo ban meo bõx nhym kam me arým memã ãpẽn ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurẽ djwýnh pyrãk. Me 'ẽxnhi. Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarẽnh pydji baje mar pydjimã nhym me arým 'ẽx ne ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne arík kupa'ã memã 'ã ujarẽnh punu. Nhym kam me arým me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarẽn me bẽ Metĩndjwýnh kabẽnkumrẽx kurẽn arým me noo akno. Nãm me memã 'ẽx ba. Me kabẽn 'ẽxnhi ne kute mrãmri ne me õ kikre týx pyrãk. Bar kam ikabẽn o me ity nhym me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arým katãt Kritu'ã ujarẽnh man katãt kabẽn kõt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bõx pyrãk nhym me arým Kritu kõt amijo ba.

⁶ Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabẽn kõt amijo aba mex ba arým bõx. Bõx nhym ar ajõ ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibẽn týx gar arým pãnh atokry.

⁷ Ar akwý ne gar abenmã,

–Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amã arẽ gar ama. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nãr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũnh o arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrẽx gar arým ama. Aje mrãmri markumrẽx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrẽx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrẽx. Gwaj baje aben pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amā ar irax jarēnh kumex. Djā ne ba ren kam amikam ipijām? Kati. Mrāmri ne Bēnjadjwyr djwýnh ar ba ar ijā irax mēnhkumrēx. Ar akadjy ar ijā ar irax mēnhkumrēx. Djām ar ije ar amā ibēn týx kadjy ne ar ijā rax mē? Kati. Bar Kritu'ā ar amā ajarē gar mar mexo amū amikamēn mar rax. Ja kadjy ne Bēnjadjwyr djwýnh ar ijā rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amā amirax jarēnh kumex. Nhy m be, kati. Me kute ar amā,

—Paur ne ar amā pi'ók no'óko kute ar ajaēr prām, anhýr. Djām mrāmri? Kati. Ije ar ajaēr prām kēt. ¹⁰ Me kwý ta ne me arík ijā kabēn ne ar amā,

—Paur ne pi'ókkambit we kabēnkumrēx ne tý:x. Djām mrāmri ne týxkumrēx? Kati. Dja ta anhýtāri ar awýr bōx ne arým rerekren kabēn punure gar amā kabēn kīnh kēt, ane. Nām me kwý ā ijā ar amā ane.

¹¹ Gora gé wākam me'ō ar ajte ikabēn ma. Amybým ar ikabēn kajjo kēt. Pi'ókkam ar amā ar ikabēnkumrēx. Dja ba wākam ar awýr bōx ne wākamdjwý itýxkumrēx. Ar ije pi'ók no'ókkam 'itýx kōt itýxkumrēx.

¹² Me kwý ta ne me amiraxo āmra ba. Me kum me kīnhmā ne me ta amijo āmra ba. Djām ar ije amijo me urāk? Kati. Djām ar ije me'ā amijakreo iba? Kati. Nhy m be, me ta ne me amirax jabej abenā amijakreo ban amim,

—Irax kute tām wā rax pyrāk, anhýro ba. Nār,

—Ba ne ba iraxo tām wā jakre, anhýro ba. Djām kam me krā mex? Kati. Me krā punu.

¹³ Nhy m be, kati. Metīndjwýnh ne ar imā idjāpēnh djā'ā karō bar Kritu'ā memā idju-jarēnh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō āpēnh djā pytān 'ā ar amijo amra? Kati. Metīndjwýnh ta ne ar imā ar idjāpēnh djā'ā karō. Kabēn kōt ne bar memā Kritu jarēn 'ýr meo akēxo iba. Kute ar imā ar idjāpēnh djā jakre kōt ne bar idjāpēnhō tē:n kam arým ar gadjwý ar awýr bōx ne arým ar amā arē. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarēn arým ar gadjwý 'ýr ar ajo akēx ne. Ar ije Kritu'ýr ar ajo akēxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awýr ibōx kēt ne ren arík ar amā amijarēnh kajjo. Nhy m be, kati. Arým ne bar ar gadjwý ar awýr bōx ne ije kāj bē ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkumrēx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ōdjwýkam dja me'ō Metīndjwýnhmā apēn arým Kritu'ýr meo akēx. Djā ne bar kam me kwý kudjwa ō pykakam ō me ja'ýr bōx ne ō āpēnh djā'ā amimēn arík memā kum,

—Ba ne ba Kritu'ýr ar ajo akēx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhýro iba? Kati. Ar ije ā memā anhýr prām kēt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bōx ne ajte ar amā Kritu kabēn jarē. Gar kam arým amim Kritu

mar mexo amū amikamēnhō tē:n arým mar mexkumrēx. Nhy m kam ar abu'ā me krāpti arým ar adjō'ā ajte 'ýr amijo akēx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikōt o kangō bar ajte amū ar anhijukri me jamā arēnhō tē. Amū memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhō tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kwý kudjwa me'ō djāpēnh djā'ā amimēnh ne arík me āpēnh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrēbē: me kute me bakukāmāremā arēnh kōt bar amijo iba. Nām me memā kum,

“Djām amijo adjāmra prām? Kwārík wānh amijo adjāmra kēt.

Dja ga Bēnjadjwýr djwýnhō amra.”

Nām me ā memā ane bar kabēn man kōt ar amijo iban amijo idjāmra kēt ne Bēnjadjwýr djwýnhō amra. ¹⁸ Djām me'ō ta kute amijo rax ne kute memā amijarēnhkam Metīndjwýnh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrēx”, anhýr? Kati. Metīndjwýnh ta kute me'ō'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrēx”, anhýr.

11

Me 'ex ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rō 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Ar arek nhýn ikabēn ma. Nā, dja gar arek ikabēn maro nhý. ² Nā bām ar ajā ino tý:x kute Metīndjwýnh ō me ja'ā no tý:xja pyrāk. Dja gar katāt Kritu kōtbit amijo aban ajaxwe kēt. Kwārík wānh me kum Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādājākōt amijo aba kēt. Mekōt ar aje amijo aba kēt kadjy ne ba ar ajā ino týx ne.

Ga, me bām, me nā kra ni'ā no tý:xja pumū. Me my kute Ar kubē kupēnh kēt kadjy kra'ā no tý:xja pumū. Nhy m kam arým abatānh nhy m mjēn pydji 'ýr mōrkumrēx nhy m krō'ā mjēn kētkumrēx.

Badjwý. Ba arým Kritumā ar ajarēn kum,

—Kōritukam ar ja dja ar katāt akōtbit amijo ban me kum akīnh kēt kukrādājā kōt amijo ba kēt. Nā bām ā kum ar ajarēnhō anen arým ar ajā ino týx ne. Dja gar katāt Kritu kōtbit amijo aban ajaxwe kēt. Kwārík wānh me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kōt amijo aba kēt. Mekōt amijo aba kēt kadjy ba ar ajā ino týx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydji kōt amijo aban ajaxwe kētmā. Godja me arík kupa'ā ar amā mýjja kwý jarē gar aman arým Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no tý:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'ēx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awȳr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwý'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kōt Metūndjwýnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kōt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mýjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kīnh ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwý ta amijo 'ēx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati. ⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tō, anhýro ba. Kwārīk wānh rā'ā. Ikabēn tō. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tō? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirītkumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Djām kam ne gar arým ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kētkam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mýkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārīk wānh gar amim anhýr kēt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apýnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio ba djāri me ku'uwn memā kum,

—Ar ikōt ō kangō ba Kōritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhyem me arým imā pi'ōk kaprī ngā ba amý. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mýjjaio pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ōk kaprīo inhō mýjjaio pānh. Ije ar amā idjā'wýr kēt kadjy ne ba inhō mýjjaio pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhyem kam prām iwýr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhō mýjja ibē kēt nhyem ar arým imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunīkōt ije pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Dja ba rā'ān ar abē amýnh kētkumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katātkumrēx. Badjwý kōt katāt ar amā ikabēn jarēnhkumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kōritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt. Ije amýnh kēt'ā dja ba ar amā amijarēho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kētkumrēx. ¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh prām kēt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arým ar amā amijarē. Mýkam? Djām imā ar ajabē kētkam? Kati. Imā ar

ajabēkam ne ba arým ar amā amijā ajarē. Metūndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abē pi'ōk kaprī jamý nhyem ren me'ō ikāxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ōk kaprī jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abē pi'ōk kaprī jamýnh ar ō bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, “Ar ije aben pyrāk”, anhýr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī jamýnh kēt rā'ā ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhyem ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'ēx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane. ¹⁴ Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbē Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metūndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba. ¹⁵ Kam ō āpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbē Xatanaj kudjwa memā 'ēx ne amijo Metūndjwýnh nhō āpēnh pyrāk. Ar ta arīk ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metūndjwýnh ar 'ēxnhī kōt arkum ō pānh katāt nhyem ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikaprī djāri Paur kute 'ā amijarēnh.

¹⁶ Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārīk wānh amim,

—Paur ne amimex jarēho ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhýr kēt. Nār gar aje ijā amim anhýr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷ Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kēt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē.

¹⁸ Me krāptī ne ar amā amijo āmra prām. Me kute amidjwýnhhito kīnh kadjy amijo āmra prām. Ba ne ba bir amimex kōt ar amā amijarēho amirītkumrēx gar badjwý ima.

¹⁹ Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awȳr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī. ²⁰ Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kōt ar amijo aba. Ne kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Dja me'ō bēn katikōt ar akwý anoo aknon ar abē mýjjaio prōt, gar kam ate akrān arek me'ōja kabēn maro akrī. Me'ō ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwý nobē tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

²¹ Ba ren badjwý ar amā ibēn týx gar ren ikabēn ma. Nhyem be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn týx kēt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar

kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhyro aba. Nhy m be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhyro ba. Me amijo amra:n arík ar amā, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nām me ā ar amā anhyr ar o ba. Ba badjwý jakam ar amā amimex jarê gar ama. Nā bām ije ibên kati pyrak ne ar amā amirax jarê gar ama.

²² Djām ar wābêbit ne ebraga. Badjwý. Djām ar wābêbit ne idjaer. Badjwý ibê idjaer. Djām ar wābêbit ne Abraão tãmdjwý. Badjwý ibê Abraão tãmdjwý. ²³ Djām ar wābêbit ne Kritu nhô ãpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibên kati pyrak ne ar amā amirax jarê. Nā bām kum idjãpênh týxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kã punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ã akremã.

Ne kute ajte ibê ijê krãptiõ ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibĩnmã ijo baja krãpti: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhô ãpênhkumrêxja pumũ.

²⁴ Kamã ne apýnh mebê idjaer djari ajte mry kã punuo ikaprêprêk kumex. Nām me ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunĩkõt ne me kute mrykã punuo itak'ã akre krãpti: kute 39 pyrak.

²⁵ Nhy m kam me ajte kôo ititik ne. Nhy m kam me ajte kôo ititik ne. Nhy m kam me ajte kôo ititik ne.

Nhy m kam me ajte kute ibĩnmã kêno ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhô ãpênhkumrêxja pumũ.

Ba kãkamdjwý, kã rũnhkam ngõ raxbê pyka kêt kam iba nhy m ijã kã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã. Ne ajte ijã ja wadjã.

Ba ajte ngõ raxkam wadjã ne pi'ã wajê:t ne ar iba:. Nhy m ijã akamãt ne akati ba wabi.

²⁶ Nā bām ar imrãnh kume:x ne.

Nhy m kam ajte apýnh ngõ rũnh djãrikam idjãr pyma: ne.

Nhy m apýnh me ãkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tým ne ijo bikênh pyma:.

Nhy m apýnh mebê idjaerdjwý kute ijo bikênh pyma:.

Nhy m ne bajtemdjwý kute ijo bikênh pyma:.

Apýnh krĩrax djãrikam ar iba ne apýnh kapõt kukrit djãrikam ar iba ne ngõ raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunĩkõt ne mýjja kute ijo bikênh pyma: ne.

Nhy m me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwý kute ijo bikênh pyma:. Ga, ibê Kritu nhô ãpênhkumrêxja pumũ.

²⁷ Nā bām idjãpênh pytĩdjwýo iku'ên o amidjóm me:x ne.

Ne ajte inhõt kêt krãpti:.

Prãmmê kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kryñ ikã kêt ne ar iba.

²⁸ Ikã krãkã'ã mýjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ.

Apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunĩkõt me ma:ro ikrĩ. Ne me kwý'ã ãpnhĩx ne, ne akati kunĩkõt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'õ rerekre. Djām kôt irerek kêt got? Kôt badjwý irerekre.

Dja me Metĩndjwýnhbê me'õo akêx. Djām o ingyryk kêt got? O ingyrykkumrêx. Nā bām me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjãpênhkumrêxja pumũ.

³⁰ Me kwý ta kute amijã,

–Kritu ne ijano ba bôx, anhyro baja djām mrãmri ar kum ãpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjãpênhõ ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amā amimex'ã idjujarênh prãm jabej arým ar amā apýnh itokry djari, apýnh ikapri djari'ã ar amā ajarê. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amā irerekredjwý 'ã ajarê gar ama.

³¹ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Tĩndjwýnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rá'ã: rá'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhĩ kêt kôt kute imar.

³² Ba ajte ar amā irerekre jarê gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhô bẽnjadjwýrja bit kute ipa 'amýnhmã. Bẽnjadjwýr rax Areta ne Tamagu nhô bẽnjadjwýr jamã nhý. Tamagu nhô bẽnjadjwýr õ krãkamngõnhmã ijarê. Nhy m krĩrax bu'ã pyka týx nhípêx apýnh ajkwa krekre djari. 'ã ikator nhy m me kute ipa 'amýnh kadjj narãm ne me ibê kre kunĩ pytã. ³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arým djudjêdjêo kaxnokai jakã 'ãpren kam inhýr. Ne kam kýjrũm krĩrax nêje pyka týxja burũm imê. Kre krã'yrkõt burũm imên arým ijo ruw. Ba arým pykabê djan mã mebê ikaton iprõt ne. Be, djām kam 'itýx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metĩndjwýnhbit tý:x ne arým ipytã.

12

Kute kãjkwa pumũnh'ã amijarênh.

¹ Djām ije amikõt ar amā amijarênhõ iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrik wãnh rá'ã. Ba ar amā mýjja'ã ajarê. Me kute mýjja pumũnh kêtja ba arým omũ. Dja ba ar amā 'ã ajarê. Bẽnjadjwýr djwýnh kute amrêbê memã mýjja jarênh kêt. Arým ne imã arê. Nām imã arê ba arým kuma. Dja ba ar amā 'ã ajarê gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhy m kam Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo ãbriõ tẽ ba amipumũnhõ tẽ. Nām

kàjkwa jan iby jan amū ja. 'Ŷr ne ijo wabi, amiwŷr ijo wabi ba arŷm amipumū. Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwŷnhbit got o wabi. Kon, ije mar kēt. Meŷndjwŷnh ta ne kute mar. Ba ije amipumūnhja'ā arŷm amex krāptī apēx. Amexbē 14 ne ijukri ajmā 'ā akre kute ne ijā apēx. ³ Bārām inhītā got ijo wabi nār kon ikadjwŷnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kēt.

⁴ Nā bām amipumūnho tē nhyŷ Meŷndjwŷnh amiwŷr ō kàjkwa djwŷnhmā ijo wabi. Kàjkwa djwŷnh ne me: xkumrēx. Kam mŷjja punu kētkumrēx. Meŷndjwŷnh ō kàjkwa djwŷnhmā ijo wabi ba amipumū. Ne kam arŷm kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrēx. Punu kētkumrēx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmā. Mexti: rekam te ije arēnhmā. Pykakam me babēngōkre kabēn'ŷr bōx kēt. Nhyŷ ta lbē uma, ije arēnh kētmā.

⁵ Be, tām ne ja. Ije amipumūnhja'ā dja ba ar amā amikōt amijarē. Djām ba ije ar amā amimex jarēnhmā? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amā amikōt amijarē. ⁶ Nār, ba ren ar amā amimex jarē djā ne ba ren ibēn kati? Kati. Ba ren ibēn kati kētkumrēx ne kam mrāmri ar amā amimex jarē. Ne ren katāt amimex kōt ar amā amijarēnhkumrēx nhyŷ ren me'ō arŷm ren ijo amra: ne. Nhyŷ be, kati. Irerekre'ā dja ba ar amā amijarē gar kam arŷm aje ipumūnh kōt ne aje ikabēn mar kōt imar katāt.

⁷ Ga, kute imā apŷnh mŷjja pumūnh kētjao amirīŷja pumū. Nām imā mŷjja rūnho amirīt. Ba ren kam 'ā amijo amra. Nhyŷ be, kati. Kam amijo idjāmra kēt kadjy itokry djā ja iwŷr bōx. Mrāmri itokry djā ja ne kute mrŷnhī arek me ikam ku'ē nhyŷ me tokry pyrāk. Xatanaj imā itokry djā ja jano nhyŷ iwŷr bōx ba arŷm itokry. ⁸ Kam, kute kubē ipytār kadjy ba te Meŷndjwŷnhmā amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhyŷ arŷm imā,

—Kati. Dja ga atokryja mar rā'ā ne. Be ga, me tokry ne kaprīrekam rerekreja pumū. Me te rerekre ba idjukaprīn itŷx puroo memā tŷx jangij. Gadjwŷ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arŷm atŷx.

Nām ā Meŷndjwŷnh imā ane. Kam ba itokry ne irerekre rā'ā. Tām ne ba ije ar amā arēnh prām. Irerekre dja ba ar amā arē, me kunīmā irerekre jarē. Kritu tŷxo itŷx kadjy ije memā irerekre kōt amijarēnh prām.

¹⁰ Kam Kritumā idjāpēnhkam mā ne ikute? Bir, apŷnh irerek djāri ne iwŷr ban bōx. Nhyŷ apŷnh me kwŷ imā akij. Nhyŷ apŷnh itokry djāri iwŷr ban bōx. Nhyŷ apŷnh me kwŷ ijo ajkē. Nhyŷ apŷnh mŷjja puma djāri ikam apōx. Te apŷnh mŷjja ikam apōx ne te irerekre ba kunikōt ikīnh. Mŷkam? Bir,

dja ba ba irerekre nhyŷm Kritu arŷm imā tŷx jadja ba arŷm itŷx ne.

Me kute kupa'ā Paur mar.

¹¹ Ije amimex kōt ar amā amijarēnhkam kute ibēn kati pyrāk. Mŷkam ne ba amimex jarē? Bir, ar aje ikupa'ā ijarēnhkam. Ar ga ne gar ikupa'ā abenmā kum,

—Djām Kritu ne Paur jano nhyŷ 'ā ujarēnh tē? Kati. Kute anor kēt, ane. Ba kam amā amimex kōt amijarē. Ba amimex kōt amijarēnh kute ibēn kati pyrāk. Ar ga ne ga ren ar abenmā kum,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx nhyŷ gwaj bamā 'ā ujarēnh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kōt ar amā amijarēnh kēt. Ar akam me'ō ar ta arīk amijo 'ēx ne kute ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā idjujarēnh ar iba, anŷr ne ta amijo raxo ba. Djām mrāmri ne ba we ar wā katēri irax? Kati. Ba ne ba ar wāmē ije aben pyrāk ne ar katēri itēm kētkumrēx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhyŷ be, mrāmri ne Kritu ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba.

¹² Amrēbē ne ba arek akrānmā ar akam mŷjja pumūnh kēt nhipēxo iba. Ne apŷnh me punu djāri meo mex gar omūn arŷm Kritu raxmā akato. Ba ar akam mŷjja rūnh nhipēxo iba gar amim,

—Mrāmri ne Kritu kute Paur janorkumrēx. Ga, Kritu kute anor kōt kute mŷjja nhipēxia pumū. Nā gām ar amrēbē ā amim ane. Mŷkam ne gar jakam arŷm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kēt, ane?

¹³ Mŷkam ne gar jakam arŷm amā ikīnh kēt ne? Nā gām ar amim,

—Be, Paur kum me ikīnh kēt. Nām kum me wābit kīnh. Kum apŷnh me kute amim Jeju mar wābit kīnh. Kum apŷnh kōt me ar aben pydjio ba djāri wābit kīnh ne arŷm āpēnh pānh mebē pi'ōk kaprī jamŷ. Nhyŷ be, gwaj bajbit ne kute gwaj babē pi'ōk kaprī jamŷnh kēt. Nā gām ar ā amim ane. Djām mrāmri imā me wābit kīnh? Kati. Imā ar gadjwŷ kīnh. Imā ar akīnho aben pyrāk. Kwārīk wānh gar ikam angyrk kēt.

¹⁴ Ota, jakam ba arŷm ar awŷr itēm mā. Arŷm ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēm mā. Dja ba ar akam tēn bōx ne ajte idjāpēnh pānh ar abē pi'ōk kaprī byr kēt. Djām ar anhō mŷjja ne ba abej ne ar akam itēm mā? Kati. Imā ar anhō mŷjja prām kēt. Ar aje amim Jeju mar raxmā ne ba ar akam itēm mā. Ja ne ba imā kīnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mŷjja atom ne adjwŷr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mŷjja atom.

¹⁵ Ba ije ar abām pyrāk dja ba ar akadji apē:n prīne ibē inhī kato. Ne kam ikaprī kēt. Ikīnhbit. Ar ga dja gar te amā ikīnh ngrire. Ba dja ba kāmā imā ar akīnh kamēnho tēn

mā ar akadjy apê. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjâpênh pânih ije ar abê pi'ók kaprî jamýnh kêtja ma. Nhyem be, ar akam me'ô arîk ar amâ,

—Djâm me kum prâmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'ók kaprî jamýnh? Kati. Paur no týxtikam ne arîk ar amâ 'êx ne ar anoo akno. Nâm arým ar anhô pi'ók kaprîo aminhõ, anhýro ba.

¹⁷ Be, amrêbê ba ar awýr ar ja jano nhyem ar awýr bõx. Ne kam arým ar abê pi'ók kaprî byn arým imâ o bõx. Djâm kam ne ba arým o aminhõ? Kati. ¹⁸ Nâ bâm ar ajâ Xitumâ karõ. Gwaj bakamy jadjwý ba arkõt ano nhyem ikabên kõt ar arým ar awýr tén bõx. Djâm Xitu kute ar anhô pi'ók kaprîo aminhõ? Djâ ne atemâ ibê kabên djin atemâ ibê amijo tê? Kati. Ar ije imrânih katâto aben pyrâk gar arým ama.

¹⁹ Ar akwý ne gar aje abenmä kum,

—Be, Paur ar mrâmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamâ amijâ aprârja ma, ane. Djâ ne bar ar ajõo ajkê got bar ar amâ amijâ aprâ? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amâ amijarê nhyem Metîndjwýnh ta kute ar imar. Akmere âpnhîre ar, djâm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amâ arênh gar aje Kritu mar raxmä. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imâ ar ajaxwe kêt prâm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awýr bõx. Ar amâ ne ba ikabên mexobit ikabên prâm. Ikabên ja ne gar amâ kînh. Ne ba ren ar awýr bõx ne ren ar amâ ibên týx ne. Ar amâ ibên týx karõ ba amikukâm pi'ókkam ar amâ ikabên. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prâm ba ren ar awýr bõx ne ren ar amâ ibên týx ne. Ga ren ar aje aben nhõ myjja'ã angyrk prâm nâr ren ar aje abenkam adjâkrê prâm ba ren ar amâ ibên týx ne. Nâr ga ren ar abenmä adjâkjêr prâm nâr ren abenâ akabên punu ba ren ar amâ ibên týx ne. Nâr ren ar aje aben kâxã abenbê aben kurê prâm nâr ren abên kati prâm nâr ren abenmä adjâkjêro abikarêr prâm ba ren ar amâ ibên týx ne. Ar awýr ibõx gar akrâptî ajaxwe ja'õ karõ ne ba pi'ókkam amikukâm ar amâ ikabên ne.

²¹ Ga ren ar akwý ajaxwe prâm rá'ã. Nâr ren akwý ar aprõ djwýnh kupa'ã akurê aba prâm rá'ã. Nâr akwý amjên djwýnh kupa'ã akurê aba prâm rá'ã. Nâr ren akwý aje apijâm kêtikam adjâpênh punu prâm rá'ã. Amrêbê ar akwý ã ajaxweo ane ba ar amâ pi'ók no'ók ne. Ar amikam akapriren wânih ajaxwemâ anhîrer ne aje akubyn Metîndjwýnh'ýr amijo akêx kêt karõ ne ba amikukâm pi'ókkam ar amâ ikabên ne. Ba ren ar akam bõx nhyem ren Metîndjwýnh ar akam imâ irerek jadjâ ba ren ar akrâptîkam

imýr rax. Ar akam imýr rax karõ ne ba amikukâm ar amâ ikabên ne.

13

Kute me kwýbê axwe pyma.

¹ Jakam ba arým ar awýr itêmmâ. Arým ba ar akam tén ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itêmmâ. Be, amrêbê: Metîndjwýnh me bakukâmâremâ kum,

“Dja me'ô amijarênh jabej. Gê ar amânhkrut nâr ar amânhkrut ne ikjêkêt kabên kõt memâ arê. Ar kute kabên mar kõt arê nhyem me arým kuma.

Ar axikõt kabênkam dja me ar kabên man arým abenmä kum,

‘Mrâmri me'õja kute amijarênh nhyem ar kute kabên kõt arênhkumrêx’, ane.

Dja me ã abenmä ane.”

Nâm ã Metîndjwýnh me bakukâmâremâ ane. Ja dja gar amijâ ama. ² Be, ôbê ne ba ar awýr bõx. Ne kam ajte ar awýr bõx ne ar abê ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akãã pi'ókkam ar abê uma. Ja dja gar amijâ aman ikabên mar pydji. Amrêbê ar akwý ajaxwe jabej nâr ajbir ar akwýdjwý axwe jabej djâm ije ar amâ iprimâ? Kati. Dja ba bõx ne ar amâ iprî kêt ne tu itýx.

³ Gar akwý ijâ,

—Goja mrâmri Paur Kritu kabêno kabênkumrêx jabej bar goja kabênkumrêxmâ ikato, anhýro aba. Ar aje ijâ anhýrkam dja ba bõx ne itýx. Djâm Kritu ar akam âpênhkam rerekre? Kati. Ar akam tý:xi. ⁴ Mrâmri me kute pite'y'ã nhõrkam memâ amijo rerekre. Nâm te memâ amijo rerekren jakam Metîndjwýnh 'itýxkõt tîn ne ar ba. Ar badjwý ne bar kõt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bõx ne Kritu kõt itîn ne ar iban Metîndjwýnh 'itýxo ar akam itîn ne ar iba.

⁵ Djâm bajbit ne gar aje imexkõt imâ akatormä. Ar gadjwý dja gar amima:ro tén amim akatorcumrêx ne amim,

—Djâm mrâmri ije tu amim Kritu markumrêx? ane. Dja ga ã amikukjêro anen kam mrâmri ar aje tu amim markumrêx jabej amim,

—Nâ ije mrâmri tu amim Kritu markumrêx, anen kam arým ja markumrêx. Aje tu amim markumrêxja markumrêx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrâmri ar akam ýrkumrêx. Djâm ar aje amikam ja mar kêt? Nâr kon, ar ajõ ga mrâmri amijo ajêx ne amijo Jeju mar jabej nhyem kam mrâmri ar akam ýr kêt.

⁶ Dja gar amiman arým ar badjwý ar iman amim,

—Mrâmri ne Paur ar kute Kritu markumrêx, ane. Ar aje amim ja jarênh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metîndjwýnhmä ar ajo a'uw ne kum,

–Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kēt, ane. Mýj kadjy dja gar ajaxwe kēt? Djām me kute ar akōt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba”, anhýr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijêx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Ar ajaxwe kētmā ne bar ar ajo Metīndjwýnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwýnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arým kabēn katāt kēt? Kati. Metīndjwýnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kōtbit amijo iba prāmkuṁrêx. Nhym kam me arým ar ikōt Metīndjwýnh kabēn katātkuṁrêxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwýnh kabēn kōt katāt ar amijo aban arým atýx. Kōt atýxkam ar ikīnhkuṁrêx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkuṁrêx.

¹⁰ Mýj kadjy ne ba ar akāxā pi'ōkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awýr bōx ne ren ar amā ibēn týx. Bēnjadjwýr djwýnh kute ijā rax mēnh kōt ba ren ar amā ibēn týx. Ar amā ibēn týx karō ne ba ar akāxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnho ino rer.

¹¹ Akmere àpnhīre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwýnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikōt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwýnh arým ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabê djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn* ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwýnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

* 13:14 Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arým kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkòt me'yr bõx ne memã Jeju jarê nhyem me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprõ. Nhyem kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhyem tekrekam mebê idjaer kwý me'yr bõx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwý kòt ar amijo aban kam arým Metĩndjwýnhmã amex, ane.

Nhyem kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhyem Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhyem me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkòt amijo bakòt Metĩndjwýnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhyem Metĩndjwýnh ukaprikòt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkòt amijo bao ane nhyem Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwýnh markumrêx ne arým Metĩndjwýnhmã mex. Nhyem amũ tũmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwýnh kurê. Nhyem Metĩndjwýnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kòt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kòt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'ò kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwýnh ne me'ò kajgomã ijã karõ nhyem ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhyem Bãm akubyn o tĩn ne. ² Jeju kukwakam bakamydjwý ikòt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'òk no'òkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kòt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne. ⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekòt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh

ty. Kute kubê gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwýnh kute kum 'ã karõ kòt ne gwaj bapãnh ty. ⁵ Metĩndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwýnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhyem mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyem Metĩndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhyem ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhyem kam Metĩndjwýnh ta kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhyem kam wãnh me kwý ar awýr bõx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'òdjwý jarê. Me wãnh ar amã arê gar arým ijaerbê me'yr amijo akêx ne mekòt amijo abao dja. ⁷ Ije. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê? Kati. Nãm me arĩk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arêno ba.

⁸ Arým ne bar kãj bê ar amã arê, katãt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar arým amim ama. Nhyem be, godja ar ijõ akubyn ar awýr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'òdjwý jarênh jabej gê Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã rã'ã ne. Nãr, godja kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnh 'o ar awýr bõx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'òdjwý jarênh jabej gê Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne. ⁹ Bar ajte jakam ar amã arê gar ama. Arým ne bar katãt ar amã Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar amim ama. Nhyem be, godja me'ò ar awýr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'òdjwý jarênh jabej gê Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

¹⁰ Djãm me kum ikĩnhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metĩndjwýnh kum ikĩnh ne ba abej. Djãm ije meo kĩnh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kĩnh prãm ba ren ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênhkumrêx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijarê.

A Kò 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arê. Ije kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhja djãm me'ò ta ne amim ujarênh'ã karõn imã arê? Kati. ¹² Djãm me kute aben djõ'ã ujarênh ar baja ne me'ò imã arê ba o iba? Kati. Nãr, djãm me'ò kute prĩne ujarênh marja ne imã arê ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarênh ny jarê ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹³ Arým ne me ar amã ijã ajarê gar ama. Amrêbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kòt

* 1:3 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyem ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

ar amijo iban Metĩndjwýnh nhõ me ja kute amim Jeju maro ibikẽnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebẽ Jeju kurẽn abenbẽ me ngrãho iba. ¹⁴ Ne mebẽ idjaermẽ ro'ã ijabatãnhja ije me kukràdjã maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjã tũm'ã ino tỳ:x ne o iba.

¹⁵ Nhyam kam Metĩndjwýnh ta arým kum ikĩnh ne kum ikapri. Djãm ba ne ba imã kĩnh nhyam kum ikapri? Kati. Ta ne tu kum ikapri arým amiwýr ijuw ne ijo ba. Adjãkamã inã tikkrekam ijẽtri ne Metĩndjwýnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kãj bẽ me bajtemmã 'ã idjujarẽnh kadjy arým imã Krao amirĩt. Kute imã Krao amirĩtkam djã nã bãm o me'õ kumrẽx ma nhyam arým imã arẽ ba ò'ã memã arẽnho iba? Kati. Kritu ta ne imã arẽ. ¹⁷ Nãr, djã ne ba krĩraxbẽ Djeruxarẽ kumrẽxmã tẽn bõx? Nãm Jeju ar ja kumrẽx janon kam badjwý ijano ba kum idjãpẽnh ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrẽx'ýr Djeruxarẽmã tẽn bõx nhyam ar imã kabẽn'õ jarẽ ba memã arẽnho iba? Kati. Ar'ýr Djeruxarẽkam itẽm kêt. Ate ne ba pykabẽ Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krĩraxbẽ Tamagamã akẽx. Kritu ta ne imã kabẽn jarẽ ba memã arẽnho iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabẽ Garaxakam ar amã arẽ.

¹⁸ Nhyam kam ijã amex amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx. Kambit ne ba arým Djeruxarẽ'ýr tẽ. Ije Pedru pumũnhmã 'ýr tẽ. Ne kam Pedru'ýr bõx ne ar iro'ã nhỹ. Ar iro'ã nhỹ: nhyam ar ijã akatibẽ 15bit apẽx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry gote Pedru imã me kabẽn 'õ jarẽ ba memã arẽnho iba? Kati. ¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'õdjwý pumũ? Kati. Ije ar 'õ pumũnh kêt. Bẽnjadjwýr djwýnh kamy axikõt katorja ne kubẽ Xijagu. Xijagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijẽx? Kati. Metĩndjwýnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabẽnkumrẽx.

²¹ Ne kam Djeruxarẽ kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkõt pykabẽ Xirijmẽ Xirxij'ýr tẽ. Tẽ:n kam arým kam bõx.

²² Nhyam Djeruxarẽ bu'ã pykabẽ Djudẽjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjjo ba djãri me kute ipumũnh kêt rã'ã. ²³ Nhyam be, me kwý ne me amũ memã ijarẽn memã kum,

—Paur kute me bajo bikẽnho ba ja ne arým jakam kãj bẽ Kritu'ã memã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu kõt amijo bamã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrẽbẽ mebẽ Kritu kurẽo ba. Ne jakam arým 'ã memã ujarẽnh ar ba. Nãm me ã ijarẽnho ane. ²⁴ Nhyam me arým jabit man ikam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽnho kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabẽn'ã imã karõ ba memã arẽnho iba? Kati. Kritubit

ne imã arẽ ba arým pi'õkkam wãm pykabẽ Garaxakam ar amã arẽ.

2

*Pedru ar kute Paur kabẽn'ã aben mar.
Kar 15.4*

¹ Nã bãm ar iba: nhyam kam ijã amexbẽ 14 apẽx. Ba kam Banabekõt Djeruxarẽmã tẽ. Xitudjwý ne ba o tẽ. ² Metĩndjwýnh ta ne imã 'ã karõ ba kabẽn kõt 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Ne kam me krãptĩ kãxã me rũnh kumrẽxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãjamẽ ro'ã akuprõ. Ne kam memã arẽ. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarẽnh ny jarẽnho ibaja ne ba memã arẽ. Ne ba ren Djeruxarẽkam me krãptĩ kumrẽxmã arẽn ren kam te memã arẽ nhyam ren me kute imar kêt ne. Nhyam be, kati. Me krãptĩ kãxã ne ba me rũnh kumrẽxmã arẽ.

³⁻⁴ Nhyam Xitubẽ me bajtembẽ kreguja ikõt dja. Me ja ne me kute Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba kêt ne my nhinhu kã tã. Nãm Xitu ikõt dja. Nhyam me ta kute amijo 'ẽx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekõt wadjã. Bar Kritu Jeju kabẽn kõt idjumar mex ne ar ibamã nhyam me amim,

—Paur ar kute Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba katãt jabej ba ar omũ. Gẽdja ar kõt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnẽ, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwýnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'lymã memã 'ã apnẽ. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekõt kabẽn dji? Kati. Me mekõt kabẽn djir kêt ne kute,

—Gẽ ar Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhýr kêtikumrẽx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabẽn kõt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabẽn kõt Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo itẽm kêtikumrẽx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekõt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikõt Mõjdjẽ kukràdjã maro aban kõt ar amijo aba. Ne kam ren arým Kritu kabẽn katãt mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Amrẽbẽ ne bar ar amã katãt Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ gar kõt ar amijo aba. Kõt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kõt amijo iba kêtikumrẽx.

⁶ Nhyam be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrẽbẽ ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrẽx, anhýrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhýrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. Nhyam be, Metĩndjwýnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabẽn jarẽ. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mýjja 'õdjwý

jarē ba kam memā arēnho iba? Kati. Ar kute ijukri imā mýjja'ō jarēnh kētkumrēx. ⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arým ne ar kute imar ne ar abenmā kum,

—Be, mrāmri ne Metīndjwýnh Paurmā kum, “Ga dja ga me bajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny jarē”, anhýrkumrēx. Nām ar ā abenmā ane.

⁸ Metīndjwýnh ne mebē idjaermā Pedru jano nhy arým memā Kritu'ā ajarē. Ga, me krāpti: arým kute tu amim markumrēxja pumū. Metīndjwýnh ajte badjwý ijano ba me bajtemmā 'ā ajarē. Ga, me jadjwý krāpti tu kute amim markumrēxja pumū. ⁹ Xijagumē Pedrubē Xepamē Djuāomē ne ar kumrēx tūm. Ar memābit rūnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh ta kum Paur kapri:kumrēx nhy mrāmri arým kōt kum āpēnhkumrēx, ane. Nām ar anen arým Banabemē bamē ar ipa krij ne ar itatak ne ar imā,

—Mrāmri ar ga dja gar me bajtem'yr mrān memā 'ā ajarē. Nhy me be, ar ba dja bar mebē idjaer'yr mrān memā 'ā ajarē, ane. ¹⁰ Ne kam ar imā,

—Dja gar ar ikam me ō mýjja kēt mar rā'ā, ane. Jabit ne ar ar imā arē. Ba kam arým ar kuman amū memā me arēnho iba nhy me arým memā mýjjaao atomo ba. Nā bām ā Djeruxarēkam me maro anen arým pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

Paur Pedrumā kabēn ne.

¹¹ Bar kam krīraxbē Āxikimā tēn bōx ne kam dja. Nhy kam Pedru nīnh tēn kam Āxikikam ar iwýr bōx. Ba kam arým kuka kōnh kum ikabēn ne. Arým Metīndjwýnh kabēn kupa'ā kute amijo tēmkam ne ba kum ikabēn ne.

¹² Mýkam? Bir, amrēbē ne Pedru tu me bajtemmē ro'ā ākuro krī. Ar ba ne bar me bajtemmē ro'ā idjākuro nhý nhy me Pedru mekmē ro'ā ākuro nhý. Nhy kam me kwý Mōjdjē kukrādja'ā no týxja arým bōx. Xijagu kurūm ne me bōx. Me ja ne me memā kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā ākuro krīn arým Mōjdjē kukrādja kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhýro ba. Me ja bōx nhy me Pedru arým me omū. Ne kam arým me bajtemmē ro'ā ō kwý krēn krātan arým ate nhý. Me Mōjdjē kukrādja'ā no týxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhý. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kēt. Abē mebē idjaer. Mōjdjē ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjākur kēt”, ane ga kam me ro'ā adjākuro akrī, anhýr karō ne Pedru ate nhý.

¹³ Nhy kam ar ikam mebē idjaer kunī Pedru kōt amijo mōn ate ar ibē nhý. Nhy kam Banabedjwý arým rerekre ne me

umaje kōt amijo tēn ate me bajtembē amijo tēn ate ar ibē nhý.

¹⁴ Ba kam me omū. Kritu'ā ujarēnh ny ne katātukumrēx nhy me arým kupa'ā amijo mō ba arým me omūn arým Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipōkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kōt ar amijo aban ajte. Ga arým mebē idjaer kukrādjabē amijo akēx ne arým me bajtem kōt ar amijo aba. Mýkam ne ga arým jakam ajte mebē idjaer kukrādja kōt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karō dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri me bakukāmākjē kōt ne gu me babē idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhýro baba. Djām me baje me wā kōt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babē idjaerkumrēx. ¹⁶ Djām kam me kute Mōjdjē kukrādja kōt amijo bakam ne me mrāmri axwe kēt? Kati. Me kute kukrādja kōt amijo baja ne me te axwe kēt prāmje. Nhy me be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrēx. Nhy kambit arým memā axwe kēt jarē nhy me kum axwe kēt. Tām ne gwaj amrēbē kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrēx. Gwaj badjwý ne gwaj bajaxwe kēt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrēx. Djām gwaj bajaxwe kēt kadjy ne gwaj baje Mōjdjē kukrādja marn kōt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrēx. Djām pykakam me'ō ta axwe kēt prām? Arkati. Me'ō ta kute Mōjdjē kukrādja marn kute kōt amijo bakam te: axwe kēt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'ō ta ne te axwe kēt prāmje. Nhy me, dja gwaj tu amim Kritu markumrēx ne arým bajaxwe kēt. Ne kam amim Kritu maro tē nhy arým gwaj bamā bajaxweo amirīto tē gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwý kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markōt ne ba ijaxwe”, anhýr mō? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā āpnēnh kēt. Kabēnkōt me'ō axwe prām kētkumrēx. ¹⁸ Be, amrēbē ne gwaj te: Mōjdjē kukrādja kōt bajaxwe kēt prāmje bajaxwe rā'ā ne. Nhy me, jakam ba arým kubē amijo akēx. Kubē ije amijo akēxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Mōjdjē kukrādja'yr amijo akēx ne ren amim,

—Ba Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo iban arým ijaxwe kēt, anhýro iba. Djām kam ba ren mrāmri ijaxwe kēt? Arkati. Akubyn ije 'yr amijo akēxkam ba ren arým Metīndjwýnh kabēn man kēt ne kam ren kam amikrā ar o iba.

¹⁹ Amrēbē ne ba amim,

—Ba Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo iban arým ijaxwe kēt, anhýro iba. Djām kam

mrāmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rā'ā. Ne kam arým Mòjdjê kukràdjà ma. Amrèbê ne Mòjdjê memā kum, “Dja me axwe arým pānh ty”, ane. Tām ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

–Kati. Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prāmje, ane. Kam ne ba arým Mòjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumū. Badjwý ije me tyk pyrāk. Ne kam arým Metīndjwýnh kadjy itīn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumē ro'ā pite'ykam ty. Ne kam ba itīn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tīn ne ar ba. Nā bām ā amimaro ane. Ne kam inhī jakam itīn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metīndjwýnh kra markumrēx ar o iba. Ta ne kum ijabēn ijaxwe pānh ty. ²¹ Nām Kritu ā kum ikapri o ane. Djā nā bām kubē ate ikrān Mòjdjê kukràdjābit mar 'āno dja? Djā nā bām ijaxwe kētmā kukràdjābit man o Kritubē aptā? Kati. Ne ren ne Mòjdjê kukràdjā kôt ren axwe kêt nhyr ren kam Kritu me axwe pānh tykja ren kajgokumrēx. Nhyr be, kati. Kritu kōtbit ne me axwe kêt. Nā bām ā Pedru arkum anen ajte pi'ōkkam wām pykabē Garaxakam ar amā arē.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pīr 3.9; A Xīm 1.9; Xīt 3.5

¹ Ar abē Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mý me'ō ne ar amā 'ēx ne ar anoo akno? Ē, Metīndjwýnh kabēn katātkumrēx. Kabēn kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba prīne ar amā Kritu pite'y'ā jēt'ā ajarē gar prīne ama. Nhyr kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imā arē ba kuma. Djā nā gām ar Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djā nā gām we ar ajaxwe kêt nhyr Metīndjwýnh Karō arým ar awýr bōx ne ar ajo ba? Dja gar imā arē ba kuma. Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim Kritu markumrēx nhyr Karō arým ar awýr bōx. ³ Nā gām ar Metīndjwýnh Karōkôt amijo abamo krax. Djā nā gām jakam Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmā.

⁴ Amrèbê ar aje Kritu mar'ā ne me ar ajo bikēnhō ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubē amijo akēx ne 'ā adjukanga jabej nhyr arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhyr be, kati. Ar aje mrāmri tu amim Kritu markumrēx rā'ā jabej arým atokryja kajgo kêt. ⁵ Djā nā gām ar Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhyr kam Metīndjwýnh arým ar amā Karō jano nhyr kam ar akam mýjja pumūnh kêt nhīpēx, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim markumrēx nhyr

arým kôt ar amā Karō jano nhyr kam arým ar akam apýnh mýjja pumūnh kêt nhīpēx.

⁶ Me bakukāmāre Abraōodjwý ne “tu amim Metīndjwýnh markumrēx nhyr arým tu kum axwe kêt jarē.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrēx, me ja kunī kute mrāmri ne Abraōo tām djwý pyrāk. Tām dja gar ama. ⁸ Amrèbê: ne Metīndjwýnh amim, “Dja me bajtem tu amim Kritu markumrēx ba kam tu memā axwe kêt jarē nhyr me arým axwe kêt.”

Nām ā amim anen kam kàj bê Abraōomā tām jarē. Nhyr me arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Mrāmri ne me kute tu amim Kritu markumrēx nhyr kute tu memā axwe kêt jarēnh. Ja 'ā ne Abraōomā kum,

“Ga tu amim ikamnhīxkumrēx. Ba kam arým imā akapri. Dja atām djwý akôt tu amim imarkumrēx. Ba kam arým imā me kapri. Dja apýnh me ba djākam me bajtem djwý akôt tu amim imarkumrēx. Ba kam arým imā me adjwýnh djwý kapri”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrēxja Metīndjwýnh arým kum me kaprija pumū. Abraōo tu amim kamnhīxkumrēx nhyr me kute kôt tu amim markumrēxja Metīndjwýnh arým kum me kapri.

¹⁰ Be, me kute amim,

–Dja ba Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhyro baja. Me ja kunī'ā ne Metīndjwýnh arým amim,

–Me wā dja ba me kanga nhyr me arým me biknor tokry djākam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrèbê Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

“Ga, Mòjdjê kukràdjā'ā pi'ōk no'ōkja pumū. Godja me mar kêt ne katāt kunī:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pānh me kanga nhyr me arým me biknor tokry djākam akuno.”

Nām Metīndjwýnh ā me bakukāmāremā ane. Me bit kute kukràdjà kunīkôt amijo baja, djām kôt me axwe kētmā? Kati. Nām me te kute kukràdjà kunīkôt amijo ba ne kam axwe rā'ā. Kam Metīndjwýnh ta kabēnkôt dja me ja kunī akuno. ¹¹ Nhyr kam me ajte me bakukāmāremā kum,

“Metīndjwýnh kute memā axwe kêt jarēnh nhyr me arým kum mexja dja me tu amikajmā'ā markumrēx ne arým tīn ne ar ba”, ane.

Ga, Metīndjwýnh kute memā axwe kêt jarēnhja pumū. Me kute tu amim markumrēx kambit ne kute memā axwe kêt jarēnh. Kam me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja te: axwe kêt prāmje.

¹² Nhyr kam ajte pi'ōkkam memā kum, “Me kute Mòjdjê kukràdjà marn kôt amijo baja gē me prīne kunīkôt amijo ba mex”, ane.

Djām pi'òkkam kabēn jakam ne memā, me kute tu amim Metīndjwýnh markumrēx jarē? Kati. Kute arēnh kētkumrēx. Nām memā, kōt me kute amijo babit jarē.

¹³ Nhy m be, Metīndjwýnh ne memā Kritu jarē. Kritu arým pīte'y'ā gwaj bajaxweo pānh. Amrēbē ne Metīndjwýnh memā kum,

—Godja me Mōjdjē kukrādja mar kēt ne katāt kukrādja kunī: kōt amijo ba kēt, ba dja ba pānh me kanga nhy m me arým me biknor tokry djākam akuno, ane. Tām ne Metīndjwýnh amrēbē arē. Kam gwaj ba ne gwaj kōt amijo baba kēt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pānh Metīndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumū.

Nhy m be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pānh. Gwaj bakadja ne Kritu ta mān axwe djwýnh pyrāk ne pīte'ykam wajēt. Nhy m kam Metīndjwýnh arým kute kanga pyrāk nhy m me biknor tokry djākam biknor pyrāk. Nām ā anen pīte'ykam wajēt ne arým gwaj bajaxweo pānh. Amrēbē: ne Mōjdjē me bakukāmāremā kum,

“Me pi'ā me anhō nhy m me arij. Nhy m kam Metīndjwýnh arým me kanga nhy m me arým me biknor tokry djākam akuno”, ane.

Ga, Kritu pīte'ykam jētkam Metīndjwýnh kute kanga pyrākja pumū.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pānh. Nhy m kam Metīndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memā axwe kēt jarē. Tām ne Abraōomā arē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx, nhy m Metīndjwýnh Karō arým gwaj bawýr bōx. Amrēbē kute gwaj bamā Karō jarēnhja arým gwaj bawýr bōx. Ja kadja ne Kritu gwaj bajaxweo pānh.

Metīndjwýnh ne Abraōomā kabēn pýnh ne arē.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, āpnhīre ar, ba ar amā pykakam me kukrādja'ō jarē gar ama. Godja me'ō ar tu abenmā mýjja'ō jarēnhkumrēx. Nhy m me rūnh arým 'ā pi'ók no'òkkumrēx. Djām kam ajte me'ō kute ijukri kabēn 'ō jarēnhmā? Nār, djām kam kute kabēn 'ōo bingrānhmā? Arkati. Arým ne me tu 'ā pi'ók no'ók māmđji.

¹⁶ Abraōomā ne Metīndjwýnh apýnh mýjja jarēn kam kum kabēn pýnh ne arēn kum, —Dja ba ajo djuw mex ne atāmdjwýo djuw mex, ane. Djām kute kabēn jao bingrānhmā? Kati. Djām tāmđwý krāpti'ā ne kum, “Dja ba atāmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tāmđwý pydji'ā ne kum arē. Tāmđwý ja ne kubē Kritu.

¹⁷ Metīndjwýnh ne amrēbē: tu Abraōomā tāmđwýbē Krituja jarēnhkumrēx. Nhy m kam tū:mrām, arým kute kum arēnh'ā amexbē 430 apēxkam Mōjdjēmā kukrādja jarē. Djā ne kute Mōjdjēmā me kukrādja jarēnho kabēn tūm japa? Djā ne kute amrēbē: Abraōomā

tāmđwýbē Kritu jarēnhja arým arēnh kajgo? Arkati. Kute amrēbē: Abraōomā arēnh kute mar týx rā'ā ne.

¹⁸ Djā ne me kute Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo bakam axwe kēt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kēt? Kati. Nhy m be, arým ne Metīndjwýnh mrāmri tu Abraōomā tāmđwý Kritu jarēnhkumrēx nhy m amim tu markumrēx nhy m arým kum axwe kēt jarē.

¹⁹⁻²⁰ Nhy m be, mýj kadja ne Metīndjwýnh Mōjdjēmā kukrādja jarē? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kōt amim kator kadja. Ja kadja ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Me aben djō'ā abenmā arēnho mō:. Abenmā arēnho mōr tāmā arým tūmrām Abraōo tāmđwý Kritu'yr o bōx. Me bakamingrānyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhy m kam me tu amim markumrēx nhy m Metīndjwýnh arým memā axwe kēt jarē. Metīndjwýnh ne Mōjdjēmā kukrādja jarē. Kadja mrānh djwýnh kumrēxmā ne arē nhy m arým amū Mōjdjēmā arē nhy m amū memā arē. Nhy m kam me krāpti amipānh Mōjdjēmā amijarē nhy m amū Metīndjwýnhmā me arē. Nhy m be, djā nām Metīndjwýnh me'ōmā Kritu jarē nhy m arým amū Abraōomā arē? Kati. Metīndjwýnh pydji ne tu Abraōo kuka kōnh djan kum tāmđwýbē Kritu jarē.

²¹ Metīndjwýnh ne Abraōomā apýnh mýjja mex jarēn kum tāmđwýbē Kritukōt axwe kēt jarē. Djā ne kam amikabēn jao aknon kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aba. Ba kam arým me amā axwe kēt jarē, ane? Kati. Dja me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo ban arým te axwe kēt prāmje ne Metīndjwýnhkōt tīn ne ar ba kēt. Ne ren me Mōjdjē kukrādja'ō man kōt ar amijo ban ren kam axwe kēt ne ren kam Metīndjwýnh kōt tīn ne ar ba nhy m Metīndjwýnh ren kam memā kum,

—Dja ga me Mōjdjē kukrādja man kōt ar amijo aban kam ajaxwe kēt, ane.

²² Nhy m be, kati. Me'ō ta te axwe kēt prāmje. Metīndjwýnh ne pi'òkkam me kunī kupānhmā memā axwe jarē. Mýj kadja ne me kunīmā axwe jarē? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrēx kadja. Dja me tu amim markumrēx nhy m Metīndjwýnh arým memā axwe kēt jarē. Tām ne amrēbē: me bakukāmāremā arēnh pydji.

²³ Nhy m be, amrēbē me bakukāmāre kute tu amim Kritu markumrēx kētri ne me Mōjdjē kukrādjakōt ar amijo ba. Me ta te: katormā ar amijo ba. Me kute mrāmri ne mebē ijēkam me ta te: katormā amijo ba pyrāk. Gwaj badjwý te bakatormā ari amijo baba. Nhy m kam tūmrām me arým gwaj bamā Kritu'ā ajarē, gwaj arým tu amim markumrēx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakīnhkumrēx.

²⁴ Kam, Mòjdjê kukràdjà ne kute me kra prîre pumûnh djwýnh pyræk. Me bakukâmäre ne me kute me kra prîre pyræk. Ne kam me omûnh djwýnh kôt ar amijo ba, Mòjdjê kukràdjà kôt ar amijo ba nhyim mebê tÿ:xi. Me kute aben djó'ã kôt amijo ba tãmtã nhyim kam tûmrãm arým Kritu me'ÿr bõx. Gwaj bawÿr bõx gwaj arým tu amim markumrêx nhyim arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê. ²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Djãm kam gwaj baje akubyn Mòjdjê kukràdjà'ÿr amijo akêx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumûnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Mòjdjê kukràdjà mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrêx.

Mebê Metîndjwýnh kra'ã ujarêh.

Dju r.1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunî ne gar arým abê Metîndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým abê Metîndjwýnh kra. ²⁷ Me kute ngômã ar ajadjar kunîja, mÿj'ã ne ngômã ar ajadjarja amijakre? Bir, Kritumê ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyræk. Kritubê Metîndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abê Metîndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajõ aben mÿr jabej memã kum, "Ibê idjaer", ane? Nâr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Nâr, gar ajõ aben mÿr jabej memã kum,

—Nãm me ipa 'amÿ ba me kabênkôt kajgo ari idjãpênh tÿxo iban idjumar punu, ane? Nâr,

—Me kute ipa 'amÿnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nâr gar ajõ aben mÿr jabej memã kum, "Imÿ", ane, nâr, "Ini", ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mÿr jabej ã abenmã anhÿro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunî abeno anhõbikwan apydji:i. ²⁹ Ne, ar abê Kritu nhõbikwakam Metîndjwýnh arým ar ajo Abraão tãmdjwý. Kute ar anhingêt Abraãoã kabên pÿnh ne arênhja kunî ne ajte ar amãdjwý arê. Dja gar arým Abãm nhõ mÿjjao aminhõ. Metîndjwýnh nhõ mÿjjao aminhõ.

4

Metîndjwýnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arê, me abê Garaxakam me jamã arê, gar ama. Me kra prîre ne me kute bãm nhõ nèkrêx kunîo bamã te o ane. Prîrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhõ àpênh kajgo pyræk ne kajgo: ne. ² Nhyim kam me omûnh djwýnh me prîre jamã mrãnh mex'ã karõn me omûnh ba nhyim me kam kôt amijo ba. Nãm me prîre pumûnh djwýnh meo ba: nhyim me arým abatãnh ne. Nhyim me bãm kute õ akati

jarênhja arým bõx nhyim kam me arým bãm nhõ nèkrêxo aminhõ o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bõx kêtîr ne gwaj baje me prîre pyræk. Gwaj baje me àpênh kajgo pyræk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyim me kute gwaj bamã pykakam me kukràdjà jarênh gwaj ajbit maro baba. Kute mrãmri ne me prîre pumûnh djwýnh me prîremã mrãnh mex'ã karõo ba nhyim me kute kôt amijo baja pyræk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukràdjãkõtbit amijo baba.

⁴ Nhyim be, kam arým õ akati bõx nhyim Metîndjwýnh arým pykamã Kra jano nhyim me'õ nire kurûm kato. Katon arým Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba. ⁵ Mÿj kadji ne Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadji. Gwaj te Mòjdjê kukràdjãkõtbit amijo baban mã bajaxwe:. Nhyim Kra arým gwaj bajaxweo pãnh nhyim kam Metîndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadji ne Kra arým ruw ne Mòjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamã Kra Karõ jano nhyim arým gwaj bakam nhÿn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhyim arým gwaj bakad-jwýnhbê Metîndjwýnhmã kum, "Aba, Aba", anhÿro nhÿ. Me kabên djwýnhkam kum, "Aba, Aba", anhÿro nhÿ. Me bakabênkam ne Karõ ren arên ren kum, "Djünwã, Djünwã", anhÿro nhÿ. ⁷ Ga, me kute me pa 'amÿnh nhyim me memã àpênh kajgo ar baja pumû. Amrêbê ar gadjwý ne gar Mòjdjê kukràdjà man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Mòjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadji ty nhyim Metîndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã õ mÿjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjão ba prãm.

A Kô 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metîndjwýnhkumrêx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apÿnh mÿjjao metîndjwýnh karõ nhípêjamã ne gar adjãpênh tÿx kajgoo aba. Djãm mrãmri ne kubê Metîndjwýnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhyim me memã àpênh tÿx kajgoo ba ne te apõx prãmje ja pyræk.

⁹ Nhyim be, jakam ne gar arým aje Metîndjwýnhkumrêx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrêx ne kute ar amarn arým ar amã amijo amirît gar kam kôt arým amim maro aba. Arým ar aje Metîndjwýnhkumrêx mar jakam mÿkam ne aje akubyn me kum Metîndjwýnh Kînh kêtja kukràdjã marn kôt amijo aba prãm? Gar me kukràdjã kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjã kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amÿnh nhyim me memã àpênh kajgo ba pyræk.

¹⁰ Ar aje mỳjja kajgo kadjy adjàpènh tỳx pràmkam ne gar apỳnh akati kràptìkam me kukràdjà man arỳm abenmã kum,

–Akati ja dja gwaj 'ã bano tỳx ne Mòjdjê kukràdjà kòt bamex, anen ajte apỳnh mytyrwỳ'ã abenmã kum,

–Mytyrwỳ ja dja gwaj 'ã bano tỳx ne me kukràdjà kòt bamex, anen ajte abenmã kum,

–Dja gwaj bàyogo djê pan ajte Mòjdjê kòt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

–Dja gwaj amex ja'ã bano tỳx ne Mòjdjê kukràdjà kòt bamex, ane. Dji:jàk. Djãm me kukràdjà kajgoja kra're got? Djãm ar aje ã amijo anhỳrkam Metìndjwỳnh kute ar amã ajaxwe kêt jarènh gar kum amex got? ¹¹ Amrèbê ba me abê Garaxakam Kritu jarènhò iban idjàpènh kume:x. Ar akam idjàpènh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karò ne ba ar ajã idjàpnhìx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhìre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyràk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabènh? Kati. ¹³ Nhyem be, amrèbê ije ar amã Kritu'ã ujarènh nyjarènh kutewa. Kamã ne ba ikanèn ar amã Kritu'ã ajarè gar ama. ¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurèn ikanga? Kati. Nã gãm ar prìne imar mex. Nã gãm ar ijo Metìndjwỳnh kadjy mrànnh djwỳnh pyràk nàr ijo Kritu Jeju pyràk ne ar amã ikình ne. ¹⁵ Ba ino kanè: gar te aje ikadjy ano kadjar ne pànnh imã ano jadjàr ba ikanè kètmã. Ba ne ba 'ã ar apumùn arỳm ar amã arè. Ar amã ikình. Mỳj ne gar arỳm jakam amijon? ¹⁶ Djãm ije katàt ar amã Metìndjwỳnh kabènh jarènhkam gar arỳm ijo akurè djwỳnh?

¹⁷ Be, wãkam me'ò ar kute amiwỳr ar ajo akèxmã àpènh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurèmã. Dja me ar abê ikurè gar kam arỳm mekòt ar amijo aban arỳm me kukràdjà'ã ano tỳx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurèo ba.

¹⁸ Ne ren ne kute ar ajo mexmã àpènh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrèx. Ar akam idjàmkam ne me ren ar ajo mexmã àpènh kumex ne ren ajbubè itỳmkamdjwỳ ren ar ajo mexmã àpènh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrèx. Nhyem be, kati. Me kute ar abê ikurè kadjy ne me àpènh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imã ar ajabè:é kute mrãmri ne me kum kra prìre jabèja pyràk. Ije me'ò nire kra àkam umar punure pyràk ne ar akam idjumar punure. Me'òja amijo 'èx ne Kritu kupa'ã ar amã arè ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabènh man Kritu kupa'ã amijo tè. Ga, me prìre kute nã tikkrekam aminhipèxo baja punù. Nãm aminhipèxo ba:n arỳm prìne aminhipèx nhinomã kumè. Ar gadjwỳ. Dja gar prìne Kritu kòt amexo amũ amikamènhò tè. Amikamènhò tè:n kam arỳm prìne Kritu mexo amex. Tãm ne ba

imã kình. Nã bãm ar ama:ro iba. ²⁰ Ar awỳr ibòx pràmkam ne ba dja. Ne ba ren inhýtã ar awỳr bòx. Djã ne ba ren kam ar amã ibèn tỳx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibèn rerekbito ikabènh. Nhyem be, kati. Amybỳm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremè Xara'ã ujarènh.

²¹ Dja gar jakam imã arè. Ar aje Mòjdjê kukràdjà marn kòt amijo aba pràmja mỳkam ne gar amikadjy kukràdjà kunì mar kêt?

²² Ba ar amã kukràdjà jarè gar ama. Mòjdjê ne kute 'ã pi'òk no'òkkam memã Abraão kra amànhrkut'ã ajarè. Kra ja ne Abraão'ò àpènh kajgobè Agaremã kudji. Agare ne kubè me pardja. Nãm Abraãomã àpènh kajgobit ar ban umar punure. Ò àpènh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhyem be, prò djwỳnhbè Xaramã ne kra djwỳnhja dji. Prò ja ne kubè me pardja kêt ne ta arek mekòt ar ban umar mex.

²³ Nhyem kam Abraão ta ne Xara kute kum arènhkòt me pardjamã kra ja dji nhyem kumrèx ruw. Nhyem be prò djwỳnhmã kute kra djwỳnh djirja ne Metìndjwỳnh kabènkòt. Metìndjwỳnh ta kute kum kra jarènh kòt ne Abraão arỳm pròbè Xaramã kudji. Kute kum, "Dja akra'ò amirìt", anhỳr kòt arỳm kum kudji. Xara kubè me pardja kêt ne ta arek mekòt ar ban umar mexkumrèxjamã ne kudji nhyem kam ruw.

²⁴ Mỳkam ne ba ar amã ar nire abenkòt kra rwỳkja'ã ajarè? Mỳj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amànhrkut Metìndjwỳnh kabènh amànhrkut'ã amijakre.

Ba ar amã kabènh jarè gar ama. Metìndjwỳnh kute Abraãomã kabènh jarènhkam ne kum Kritu jarè. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhyem be, Mòjdjê kukràdjà'ã ne Agare amijakre. Be, kabènh amànhrkut ne ja. 'Á ne ar nire amànhrkut amijakre. Metìndjwỳnh ne krànhbè Xina-jkam Mòjdjè:mã me kukràdjàja jarè. Me kukràdjàja kòt ne me àpènh tỳx kajgobit ar ban te axwe kêt pràmje. Krànhbè Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubè me pardja ne Abraãomã àpènh tỳx kajgobit ar ba. ²⁵ Agare'ã ne krànhbè Xinaj amijakre. Pykabè Arabijkam ne krànhbè Xinaj. Nhyem kam Xinaj'ã ne pykakam krìraxbè Djeruxarèja amijakre. Djeruxarè jakam me ar ba ne me kute Mòjdjê kukràdjàbit mar. Me kute Mòjdjê kukràdjàbit mar ne me àpènh tỳx kajgobit ar ban te axwe kêt pràmje.

²⁶ Nhyem be, me kute amim Kritu mar ne me kàjkwakam Djeruxarèkam ar ba. Me ja ne me kute Mòjdjê kukràdjà marn kute kòt amijo baja kangan Kritubit kòt ar amijo ba. Kòt ar amijo ban kubè me pardja kêt ne ta arỳm arek mekòt ar ban umar mex

ne. Kàjkwakam Djeruxarê ne kute me banâ pyrâk.

²⁷ Ga, Metîndjwýnh amrêbê: kute me bakukâmâremâ kabên jarênh nhyim me arým kute 'a pi'ók no'ókja pumû. Nâm Metîndjwýnh tu krîraxbê Djeruxarêmâ kabên jarê. Nâm tu kum,

“Ga te akra prâmjje ne akra kêtumrêxja on akînh. Aje akra à mar kêtja on tu adjâmra týx kaba.

Djâm mrâmri akra kêt ne ar abamâ, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamâ? Kati. Dja me arým mjênja te akurâm kra krâpti ga dja ga akra krâptio me akrenh mex ne.”

Nâm ã kàjkwakam krîraxbê Djeruxarêjamâ ane. Ga, kàjkwakam krîraxbê Djeruxarê kute mrâmri ne gwaj bakunî nâ pyrâkja pumû. Arým gwaj bakrâptin tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu gwaj bamâ axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metîndjwýnh kute Abraãoamâ kum, “Dja akra amirî”, anhÿrja pumû. Nhyim kam kute kum arênh kôt arým Idjak kato. Ar gadjwý ne gar aje Idjak pyrâk. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne ar amâ,

–Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arým ar amâ axwe kêt jarênh arým ar ajo ikra, ane. Gar kam arým tu amim markumrêx nhyim kute ar amâ arênh kôt arým ar ajo kra. Kute Abraãoamâ arênh kôt ne arým kra Idjak kato. Ar gadjwý kute ar amâ arênh kôt ne arým ar amâ axwe kêt jarênh arým ar ajo kra.

²⁹ Nhyim be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metîndjwýnh Karô kabên kôt ne Abraão arým kra Idjak dji nhyim katon ar ba nhyim Imaêr kum kurêo ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhyim arým kum kamybê Idjak kurêo ba. Nâm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

–Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým imâ ijaxwe kêt jarê, anhÿro baba. Gwaj anhÿro baba nhyim me arým kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhyim kam mýj ne amrêbê: me bakukâmâre arê nhyim me'â pi'ók no'ók ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'â Abraãoamâ kabên ne kum,

“Djâm gu banhò àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhò mýjjao aminhômâ? Amýrbê kute o aminhômâ?

Kati. Ikrabit dja anhò mýjjao aminhò. On ikra nêje bôm Agaremê kra ar amê.”

Nâm ã Xara Abraãoamâ ane. ³¹ Ar tãm 'â dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

–Ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhÿrja ne me te axwe kêt prâmjje. Nâm me me pardja kra'â amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metîndjwýnh nhò mýjjao aminhò kêt ne axwe rà'â. Nhyim be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu gwaj bamâ axwe kêt jarê gwaj arým kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'â amijakre ne kam Metîndjwýnh nhò mýjjao aminhò.

5

Pykakam me kute kukràdjâ kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arým gwaj bapytâ. Ga, mryti kute jênh pyti tur ne kute o baja pumû. Gwaj badjwý amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjâ kôt badjapênh týx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyim Kritu arým gwaj bapytâ gwaj arým me kukràdjâ kôt badjapênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arým Kritu kôt badjumar mexkam kwârîk wânh Môjdjê kukràdjâ'ÿr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arým akaprî:re kute mrâmri ne mry jênh pytikam kapri pyrâk. Gê me te: kukràdjâ'â ar amâ karô gar arek mebé dja. Kritu kôt dja gar adjâm týx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamâ arê. Godja gar aje memâ kum,

–Ajrâ. Môjdjê kukràdjâ kôt imy ninhuhò kâ krâta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhÿr jabej nhyim me amy kâ ninhuhò krâta gar kam arým aje Kritu mar kajgo. ³ Ba ajte mrâmri me kunîmâ arênhkumrêx. Metîndjwýnh ne arým me my kâ rênhjamâ kute prîne Môjdjê kukràdjâ kunî kôt amijo bamâ memâ arê.

⁴ Ar ajô ar aje amim,

–Ba Môjdjê kukràdjâ man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhÿr. Ar aje amim anhÿrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyim kam Metîndjwýnh kum ar akaprî kêt ne arým ar amâ axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwýnh arým Karô kôt gwaj bajo mex. Dja Karô gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunî bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwÿr kamnhÿkumrêx. ⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djâm Metîndjwýnh kute gwaj bamy kâ rênh mar? Nâr djâm kute gwaj bamy kâ tâ mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj

mrāmri kum bakajgo kêtukmrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arÿm bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrāmri ne me rer djwÿnh prôt mex pyrãk. Ne katãt Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtukmrêx. Mÿj me'õ ne ar abê aptã? Gar kabên katãt man kôt ar amijo aba nhym ar abê aptã? ⁸ Djãm Metÿndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr djwÿnh ta ne ar abê aptã? Djãm ta ne Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn o ar abê aptã? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwÿkam igot djã kryre rênhja pumũ. Nhym kam arÿm djwÿ djõm mê amrã. Ar gadjwÿ ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhym me kabên ar anhÿ kunÿ mê amrãn arÿm me'ÿr ar ajo akêx gar arÿm mekôt ar amijo aba. ¹⁰ Nhym be, arÿm ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhÿxkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhym be, me'õ ja kute Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn ar amã kaprÿ jadjãrja gêdja Metÿndjwÿnh arÿm kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhym me we ar amã,

—Paurdjwÿ ne me my kã rênh'ã memã àpnêho ba, anhÿro ba. Djãm mrāmri me kabên? Kati. Ba ne ba kãj bê memã kum,

—Kritu ne pÿte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhym Metÿndjwÿnh arÿm tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhÿro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kã rênh gê kam arÿm Metÿndjwÿnh me amã axwe kêt jarê, anhÿro iba nhym ren me kum ikurê kêt. Nhym be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne pÿte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm tu me amã axwe kêt jarê, anhÿro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kã rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arÿm ijo bikêho ba. ¹² Be, me kute ar amy kã rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprÿ jadjãrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metÿndjwÿnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhÿre ar, djãm ar aje Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo aban ar akaprÿmã ne Metÿndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metÿndjwÿnh amiwÿr ar ajo akêx. Ar aje Mõjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arÿm tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrik wãnh ajaxwe kêt. Arÿm aje Mõjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekôt ar

abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mÿkam? Bir, Metÿndjwÿnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metÿndjwÿnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arÿm Mõjdjê kukràdjã kunÿ man kôt amijo aba. Mrāmri ar amã me abêkam ne gar tu Metÿndjwÿnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nãr kon dja gar amã aben kurêo aba mÿj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwÿ dja gar amã aben kurê tãmtã ï arÿm aben bê akunÿ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwÿnhbito kÿnh prãm ne kôt arÿm bajaxwe prãm. Nhym be, dja gar amim Metÿndjwÿnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arÿm kôt ajmã akute kêt ne katãt amijo aba.

¹⁷ Djãm ar ga ne gar Metÿndjwÿnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwÿnhbito kÿnh”, anhÿro baba. Nhym kam Metÿndjwÿnh Karõ mã gwaj bamã,

—Kati. Kwãrik wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karõ mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwÿnhbito kÿnh”, anhÿro baba. Gwaj mã bakabêno Metÿndjwÿnh Karõ japanho baba. Nhym ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸ Nhym be, ar ga dja gar amim Metÿndjwÿnh Karõ man mã kôt ar amijo aba nhym kam ta arÿm katãt ar ajo ba. Dja gar amim Karõ maro aba:n arÿm amã Mõjdjê kukràdjã maro aba prãm kêtukmrêx.

Me kute amidjwÿnhbito kÿnh prãm kam apÿnh axwe djãri 'ã ujarênh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwÿnhbito kÿnh prãm kam ne me apÿnh mÿjjao ban kôt axwe. Me kute apÿnh mÿjjao baja ne me kunÿ kute mar. Nãm me mebê prõo akÿ, mjêno akÿ. Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba. Ne ajte kute abenbê me kupêho amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwÿnh kÿnh prãm kam kute mÿjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhÿpêxmã amijarêho ba.

Ne ajte ta apÿnh mÿjja maro amiptãn arÿm amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabên kêt ne abenã kabên ba.

Ne ajte me õ mÿjja pro'ã ngyrk ba.

Ne ajte kute amijã ngyrk nê kêt ne tu ngyrk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytáro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akêx prámje aben bê me kurêo ba.

Ne ajte apýnh mýj kukràdjaja'á no týx ne kam mýr jabej apýnh me kwý djári kôt bikprônh ba.

Me kute amidjwýnhbito kînh prámkam kute mýjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me uràk prámje ngryk ba. Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam * bibânha ba.

Ne ajte apýnh mýjja punukam aben týx jabejo ba.

Be, apýnh mýjja kute ja pyrâk rá'á. Me kute amidjwýnhbito kînh prámkam kute mýjjao ba ne ja. Dja Metîndjwýnh ĩ õ me ja kunîo ba. Djâm kam kute me jao bamâ? Me kute mýjja jao ba, djâm kute meo bamâ? Kati. Dja me ja wânha me biknor tokry djâkam akuno. Tãm ne ba amrêbê ar amâ arêh ajte jakam ar amâ arê.

Metîndjwýnh Karô kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhym be, dja Metîndjwýnh Karô ta ar ajo ba.

Gar arým ô'á amâ me abê.

Ne ajte akînh tire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memâ ano kator kêt ne amijamâr 'iry.

Dja Karô ta ar ajo ba gar ajte ô'á memâ aprî. Ne ajte anhôdjânh.

Ne ajte katât Metîndjwýnh kabêh man kôt ar amijo aban 'á adjukanga kêt.

²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijáno dja.

Dja Karô ta ar ajo ba gar arým á amijo anen kam Metîndjwýnh kôt amijo aba mexkumrêx nhym arým ar akam kînhkumrêx ne ar amâ ar akatâtkumrêx jarê.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhókam gwaj arým bamâ bajaxwe prâm kêt. Bajê amidjwýnhbito kînh kadjy bajaxwe prâm kêt. Bajê mebê me kupênh prâm kêt ne bamâ mýjja punu prâm kêt. Bajê mrâmri ne Kritumê ro'á aktâ banhikra, baparmo i'êk pyrâk. Gwaj á amimaro ane.

²⁵ Mrâmri Karô kute gwaj bajo ba jabej gwaj mã Karô man prîne kôt amijo baba mex. ²⁶ Kwârîk wânha gwaj bakajgokam arîk amijo badjâmra ar baba kêt. Dja gwaj amijo badjâmra ar baba:n arým abenmâ aben kurê'uko baba. Ne aben rax mýr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunî kaprî'á kute memâ karô.

* 5:21 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibânha kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹ Akmere àpnhîre ar, godja me'õ arým axwe nhym me arým kute kôt omûnh jabej. Ar ga ajte amim Metîndjwýnh Karô maro abaja dja gar me'õmâ aprîren akubyn Metîndjwýnh'ýr o akêx. Ne amiman amim,

—Ý, watîre. Nok ba ren akati 'ókam Metîndjwýnh maro aknon ren á kudjwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar á amimaro anen ajaxwe nêje amijáno djan arým me'õjamâ aprîren akubyn 'ýr o akêx jabej.

² Ga, me kute jênh pytîo baja pumû. Nhym me arým 'ýr bôx ne arým kum kaprîh kôt o kangô. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhym me'õ amikam kaprîre. Ar amâ kaprîh kum kaprî kwý ngri. Dja gar á anen arým aje Kritu kukràdjâ marn kôt amijo aba mexkumrêx.

³ Nhym be, godja ajô katât ajte amijo aba kêt kam mã amim,

—Djâm ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'õ kêt kumrêx, 'itýx, anhýro aba jabej. Djâm mrâmri ne akabêh? Kati. Ga ne ga amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunî apýnh anhî djári gar mrâmri katât ajte amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrâmri katât ajte amijo abakam ga amikam akînh. Nhym be, djâ ne ajte amim,

—Ba ne ba ije katât amijo ibao tãm wâ jakrenh, anhýro abakam djâm mrâmri akatât? Kati. Ar ajte á amim anhýro abakam akatât kêt kumrêx. ⁵ Nhym be, ar akunî apýnh anhî djári dja gar goja mrâmri akatâtkumrêx jabej katât amijo aba.

⁶ Be, dja Metîndjwýnh kabêh jarênh djwýnh ar amâ kabêh jarêhno ku'ê, ar amikutâ kum ar anhô mýjja mex kwý ngâ. Kum angâ gé ar akôt o amikînh.

⁷ Djâm me kute Metîndjwýnh'á abenmâ kum,

—Djâm mrâmri dja Metîndjwýnh memâ axwe pânha jarê? Kati. Kabêh kajgo. Me ákînhîkam pânha kêt. Me 'êxnîkam pânha kêt. Me axwe kunîkam pânha kêt, anhýr? Djâm me kute anhýrkam mrâmri me kabênkumrêx? Kati. Kwârîk wânha amim ajêx ne aminoo abiknor kêt. Ga, mrýnhî 'y, akrô 'y, akaók 'y, 'ê 'ôdjwý 'yja pumû. Djâ ne ren me 'y ja kren ren kôt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kôt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kînh kadjy bajaxwe jabej, badjâkînhîo baba jabej, bakabêh punuo baba jabej. Metîndjwýnh dja pânha gwaj bamâ mýjja punu ngâ gwaj arým bakaprîre. Dja gwaj bajê me kute mrýnhî 'y kren arým kaprî pyrâk. Nâr, godja gwaj amim Metîndjwýnh Karô man katât kôt ar amijo baba, Metîndjwýnh Karô dja arým gwaj

bamā o pānh. Pānh dja gwaj arým kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprīn katāt aje amijo aba'ā adjukanga kêt. Dja gar ā anen ī arým amim akīnh djā byn akīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute bāyogo djē parkam me kīnh pyrāk. ¹⁰ Pykakam mekôt ar abari dja gar amā me kunī kaprī. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrēx aman amā me kaprīn kam amā me kunī kaprī.

Metīndjwýnh kute meo nykambit kīnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amā pi'ók no'ókkam ije no'ók rūnhja pumū.

¹² Me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnho ba. Dja gar me kabēn kôt ar amy kà rê nhym amū me ja arým me'ā abenmā kum,

—Be, me Mōdjê kukràdjā'ā no tỳxkumrēx. Me mexkumrēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnē. Ne ren 'ā ar amā āpnēnh kêt nhym ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhym ren me Kritu pīte'ykam jētbit'ā ar amā ajarē nhym ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhym be, kati. Nām me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnho ba nhym me arým kum me kīnh. ¹³ Djām me arým my kà rēnhkam kute mrāmri Mōdjê kukràdjā marn kôt amijo bakumrēx? Kati. Ne kam mýj kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnē? Bir, dja me amiwýr ar ajo akēx ne 'ā amidjwýnhbito amran memā kum,

—Be, arým ar me bakukràdjā kôt ba mexkumrēx. Ba ne ba 'ýr aro akēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēnho ba.

¹⁴ Nhym be, djā ne ba ba: amijo idjāmra prām? Kati. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ne ba o idjāmra prām. Kute gwaj bajaxweo pānh kadjy ne arým pīte'ykam ty. Tām ne ba o amra. Pīte'ykam tykkam Metīndjwýnh arým imā ijaxwe kêt jarē. Kam, me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjāja ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mýjja kīnh kêtja pumū. Badjwý imā me kukràdjā kīnh kêt. Me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjāja imā kīnh kêt. Ba Kritumē ro'ā pīte'ykam arým ityk pyrāk ne imā me kukràdjā kīnh kêt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djām Metīndjwýnh kute gwaj bamy kà rēnh mar nār djām kute gwaj bamy kà tā mar? Kati. Mýjja ja ne arým kum kajgokumrēx. Nhym be, gwaj arým tu amim markumrēx nhym arým gwaj bajo ny ne. Tām ne Metīndjwýnh kute markumrēx.

¹⁶ Me kute ikukràdjā jakôt amijo baja gé Metīndjwýnh kum me kaprī gé me umar mexkumrēx. Metīndjwýnh nhō mebē id-jaerkumrēxja gé kum me kaprī gé me umar mexkumrēx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajō ajte imā ikaprī jadjār kêt. Kute mrāmri ne me kute Bēnjadjwýr djwýnh Jejuo bikēnhkam apýnh kà rā kumex pyrāk ne ikà rā kumex. Jujukôt ne ba ikà rā kumex. Kam kwārik wānh ajte imā ikaprī jadjār kêt.

¹⁸ Gé Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju tu kum ar akaprī.* Tām ne ja.

* 6:18 Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arým kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprīkumrēx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kríraxbê Epexukam me jamã pi'òk no'òk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djãkam ãmkam ne memã pi'òk no'òk ne. Kute meo týx ne meo kínhmã ne memã pi'òk no'òk ne. Ne memã Metíndjwýnh kute mýjja kunĩ'ã karõ amiřít ne. Metíndjwýnh kute pyka nhípêx kêtři ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arým Jejukõt gwaj bapytãro tẽn kam amũ 'òkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawýr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê týx ne amijo aptãn o apa. Kam ne Paur apýnh memã 'ã karõ, me kute katãt amijo ba'ã memã karõ.

Metíndjwýnh ne Kritukõt mýjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mýjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytã. Ne kõt gwaj bajo kính. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwýr. Kute gwaj bajo djuw meo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amiřító ne.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metíndjwýnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arým ijano ba memã 'ã idjujarẽnh ar iba.

Kríraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'òkkõt ar amã ikabẽn. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabẽn.

² Metíndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rá'ã ne.

Mýjja kunĩ kêtři Metíndjwýnh kute amijo me utãr.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metíndjwýnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metíndjwýnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym přine kãjkwakam õ mýjja kunĩo gwaj bajo djuw mex. ⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mýjja kunĩmê me kunĩ kator kêtři ne amijo gwaj bapytãn amim,

–Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arým meo inhõkumrêx nhym me arým imã axwe kêtumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵ Amrêbê me kunĩ kêtři, mýjja kunĩ kêtři ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

–Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arým meo ikrakumrêx, ane.

⁶ Metíndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwý kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

–E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhýro baba. Gwaj baje ã kum anhýro baba kadjy ne arým amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arým gwaj bajaxwe maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane. ⁸ Kute přine mýjja kunĩ mar. Kute amikukãm mýjja kunĩmê me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwý, kute amim gwaj bajã karõ kõt arým kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mýjja kunĩ markõt arým amim kabẽn'ã karõ. Ta ne kum kabẽn kính ne arým amim kabẽn'ã karõ ne kam memã arẽnh kêt 'ãtũm. Ne kam ajte ta arým jakam gwaj bamã kabẽnja jarê. ¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

–Dja ĩ me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djã nhõ akati bõx ba kam Kritu'ã me kunĩmê mýjja kunĩo akuprõ. Kãjkwakam mýjja nãr pykakam mýjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhym arým kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabẽn jarẽnh kêt ja ne jakam arým gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mýjja kunĩ kêtři, me kêtři ne amijo me ibê idjaer pytã. Nãm tu me ijã amim karõkumrêx ne amim,

–Be, me wã dja ba memã amak bõ nhym me arým tu amim Kritu markumrêx ba kam arým meo aminhõ. Nãm ã me ijã amim ane. Ta ne kute amim mýjja kunĩmê me kunĩ'ã karõ. Kute amim 'ã karõ kõt ne mrãmri kute o apõxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djãm me ibê idjaerbit ne amijo me ipytã? Kati. Mýjja kunĩ. Kute amim mýjja kunĩ'ã karõ kõt arým mrãmri kute o apõx ne o bakumrêx.

¹² Mýj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytã? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kõt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijã abenmã kum,

–Ga, me kute Kritukõt katãt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamã kínhkumrêx, anhýro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytã. ¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhym kam me arým me abajtemmã Kritu'ã ujarẽnh ny katãtkumrêxja jarê ga me aman tu amim markumrêx. Nhym kam Metíndjwýnh arým me ajaxwebê me apytãn kam me amã Karõ jano.

Amrêbê Kritu kute me bamã Karõ jarẽnhja ne me amã ano nhym arým me ajo ba. Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhõr nhym arým amiřítumrêxja pumũ. Me

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

badjwý Metíndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrāmri ne Metíndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxa pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrēx. Arým Metíndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrēx.

¹⁴ Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kam kukām kute memā mýjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnhja kamnhīxkumrēx.

Me badjwý Metíndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metíndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kōt ifin ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metíndjwýnhkōt batīn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhīxkumrēx. Dja gu me Metíndjwýnh kōt batīnmāja maro baba: nhym Kritu arým bōx ne amikōt me bajo mō. Metíndjwýnh kute amijo me bapytārjaio mō. Dja amikōt me bajo mō nhym me kunī arým abenmā kum,

—Metíndjwýnh me:xkumrēx. Me bamā kīnhkumrēx, ane.

Kute Metíndjwýnhmā meo ā'wýr.

Kor 1.9; Pír 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mā Metíndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēho iba. Ar ga ne gar arým tu amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju markumrēx ne kam amā Jeju nhō me ja kunī jabē. Nhym kam me arým imā ar ajarē ba ar aman mā Metíndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēho iban kam mā kum ar ajo a'wn kum,

¹⁷ —Metíndjwýnh, ga ne ga Bēnjadjwýr djwýnhē Jeju Krituo aba. Djūnwā, amexti:re. Dja ga Akarōo aro aba gé ar arým ō'ā katāt akabēn markumrēx nhym arým arkum Akrao amirītkumrēx gé ar mar mexkumrēx. ¹⁸ Anhō me ja dja me arým kàjkwakam anhō mýjja mexti:rekumrēxo aminhō. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhō mýjjaio amirīt gé ar pīne mexti:rekōt kuman amiwýr kamnhīxkumrēx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrēxja dja ga memā týx jadjā. Aje memā týx jadjār kadjy ajity:xi. Me kadjy ajityxo abē kumkati. Mýj ne ga aje meo týx kadjy ajityxkam kute? Tām dja ga arkum o amirīt, gé ar pīne kuma. Anhō mýjja ja dja ga arkum o amirīt gé ar kuma. Nā bām ā ar akadjy Metíndjwýnh 'wýro ane.

Metíndjwýnh ne 'ity:xi. ²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metíndjwýnh 'ityxo kam āpēnhja pumū. 'ityxo kam āpēnhō kute akubyn o tīnja pumū. Nām ajte kàjkwa djwýnhkam o wabin aminhikō'ā ýr. Raxo kute me rūnh jakrenh mex kadjy amidjubōk'ānh ýr.

²¹ Kýjrūm, me rūnh kunī nhiby ýr. Nhym arým rax ne týxo me akrenh me:x ne. Nhym pa:rbē memā ýr djwýnh kunīmē me rūnh kunīmē me 'ityx kunīmē me bēnjadjwýr kunīmē ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rūnh kunī ne me kum ngri:re, nār amrē pyka ny mōrkam me rūnh kunī ne me kum ngri:re. Me kunī ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbē me kunī kum kajgo me:xi. Metíndjwýnh arým me rūnh kunī kadjy Jeju'ā ra:x mē. Ne ō me kute amim Jeju marja kunī kadjy 'ā rax mē nhym arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krā pyrāk.

²³ Ga, me bakrāja pumū. Me bakrākam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amū me banhī amingrēk ne ar me bajo ba. Me bakrākam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjāpēnh nār me baparkam bamrānh. Me bakrā amū me bakukrādja kunī ngrēk ne me bajo ba. Kritudjwýr kute me bakrā pyrāk ne me bakunīo ba, me babē ō me ja kute ta ī pyrākjaio ba, me bangrēk ne me bajo ba, me baje amim mar kunījao tuknīn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamē kàjkwamē mýjja kunīo tuknīn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

2

Metíndjwýnh kute akubyn Krituo tīnkōt ō me jadjwýo tīn.

Kō k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhym be, ar ga ne gar amrēbē ajamakke kēt kute me tyk amakke kēt pyrāk ne ar aba. Gar Metíndjwýnh kabēnkam amikrāo aban mekōt ajaxwe. ² Me kum Metíndjwýnh kīnh kētja kukrādja kōt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karō punu nhō bēnjadjwýr kukrādja kōtdjwý ne gar amijo aba. Me karō nhō bēnjadjwýrja tām ne jakam me amakke kēt prāmjaio ba. ³ Amrēbē gwaj bakunīdjwý ne gwaj mekōt amidjwýnhbito kīnhō baban arým bajaxwe: Djām me'ō ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamā bajaxwe prām ne amim 'ā karōn arým kōt bajaxwe. Amrēbē gwaj bajaxwekam ne Metíndjwýnh gwaj bakam ngyrk ne. Me axwe kunīmē gwaj bakam ngyr:k ne.

⁴ Djām gwaj bakam ngyrk rā'āmā? Kati. Metíndjwýnh kum gwaj bakapri:kumrēx ne kum gwaj bajabē. ⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakke kēt kute mrāmri ne me tyk amakke kēt pyrāk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrēx ne kam mrāmri ne baje

me tyk ne akubyn tîn pyrâk. Metîndjwÿnh ne jakam Kritumê ro'ã akubyn gwaj badjwÿ gwaj bajo tîn ne. Ta ne tu kum ar akaprÿn arÿm ar apytã.

⁶ Metîndjwÿnh ne jakam Kritumê ro'ã akubyn gwaj badjwÿ gwaj bajo tîn. Gwaj kam arÿm bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumê ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kãjkwakam Kritumê ro'ã ar baba pyrâk. ⁷ Mÿj kadjy ne gwaj Kritumê ro'ã ar baba? Bir, Metîndjwÿnh gwaj bakam ukaprÿkumrêx. Kute me kunimã gwaj bakam ukaprÿo amirÿt kadjy ne gwaj Kritumê ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrêx nhyam kam gwaj bakam ôdjãnhkumrêx. Ukaprÿ:kumrêx kôt ne gwaj bakam ôdjãnhkumrêx. Amrê amex môr jakam ne amû nÿjkamdjwÿ dja memã gwaj bakam ukaprÿjao amirÿt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metîndjwÿnh ta ne kum ar akaprÿ. Ar ga ne gar amex kêtikumrêx, nhyam ta kum ar akaprÿn ar amã Kritu jano nhyam ty. Gar kam tu amim markumrêx, nhyam arÿm kôt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprÿ gar ga: amipytã? Kati. Metîndjwÿnh ta ne kum ar akaprÿn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã. ⁹ Djãm we kute ar amã,

–Be, ga ne ga amex ne adjukaprÿikumrêx, anhÿr, ne kam we kôt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajômã ane, gar ren arÿk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhyam be, kati. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arÿm badjukaprÿ. Kritu Jeju tyn arÿm akubyn tîn nhyam kôt arÿm gwaj bajo ny. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arÿm bamã ne kaprÿo baba. Ar adjukaprÿ ja ne Metîndjwÿnh amim 'ã karô. Gwaj bakêtri amim 'ã karô. Ne kam tûmrãm arÿm gwaj bajo ny gwaj arÿm kôt bamã me kaprÿo baba.

Mebê idjaermê me bajtem arÿm Kritu kôt abeno ôbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imã me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imã me akurêo iba. Ba me me ajã memã kum,

–Me wã ne me my nhinhu kã rênh kêt. Metîndjwÿnh kum me kÿnh kêt. Me ba ne ba me imÿ kã rênh. Nhyam Metîndjwÿnh kum me ikÿnhkumrêx, ane. Djãm mrãmri me kute me imÿ kã rênhkam arÿm me imex? Kati. Me imÿ kãbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê ajê Kritu mar kêtikumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metîndjwÿnh ne amrêbê: kute me ipytãr'ã me imã,

–Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã

apÿnh mÿjja jarênh mãmджи ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metîndjwÿnh mÿjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metîndjwÿnhkôt atÿn kadjy kêt ne aje amiwÿr atÿn kamnhÿx kêt ne aje mekôt Metîndjwÿnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhÿn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metîndjwÿnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhyam be, jakam ne arÿm Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhyam me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhyam arÿm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

–Me abeno anhôbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arÿm abeno banhôbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrâk. Gu me kam Jeju kabênkôt arÿm abeno banhôbikwa nhyam kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrâk.

¹⁵ Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karôkam kukràdjaja ne Kritu arÿm o kajgo. Pÿte'y'ã tyko arÿm o kajgon arÿm ajte mar kêt. Mÿj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arÿm amiwÿr me bajo akêx. Amiwÿr me bajo akêx gu me arÿm abeno banhôbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumû. Gu me arÿm baje mrãmri banhÿ tipdji pyrâk. Ja kadjy ne Môjdjê kukràdjao kajgo. ¹⁶ Kritu pÿte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjïn kam Metîndjwÿnh'ÿr me bajo akêx ne. Gu me kam arÿm o banhôbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arÿm me abajtem'ÿr bôx. Metîndjwÿnh bê amijo akre raxkam arÿm me awÿr bôx. Me awÿr bôx ne arÿm kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metîndjwÿnhho anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metîndjwÿnh kôt amijo ibakam Kritu arÿm me iwÿr bôx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metîndjwÿnhho inhôbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhôbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djãm apÿnh me Babãm'ÿr me bapry? Kati. Arÿm ne me Babãm'ÿr me bapry pydji. Metîndjwÿnh Karô pydji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karô pydji kôt me Babãm'ÿr bôx.

¹⁹ Kam ne ga me arÿm abajtem kêt ne me akatãm kêt. Metîndjwÿnh ne arÿm me ajo ô me ja ne me ajo ôbikwa. Me ibê ô me tûmmê ro'ã me ajo ôbikwa.

²⁰ Gu me kam arÿm baro'ã babê Metîndjwÿnh nhô kênô kikreti pyrâk. Kritu ne ar ijano bar me awÿr bôx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metîndjwÿnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par

krax ku'ê pyrâk. Jeju Kritu kute mrâmri ne aben nHITEPâ adJwÿr mexo mō. Ne kam aben nhÿy kēn jadjwÿr mexo mō: nhym Metîndjwÿnh nhō kikreti arÿm abatânh mō. Metîndjwÿnh Karōdjwÿ ã me bajo anen Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjÿr mexo mō. Metîndjwÿnh me ibê idjaero òbikwan kam me abajtemo òbikwa gu me arÿm Jeju kôt djan arÿm batypdjÿn dja. Batypdjÿn djan arÿm Metîndjwÿnhmâ bamexkumrêx ne.

²¹ Kum kajpar djâ djwÿnh kōnh ne me prÿne kēn jadjwÿr mexo mō. Kōnh ne me aben nHITEPâ adJwÿr mexo mō. Ne kam aben nhÿy kēn jadjwÿr mexo mō: nhym Metîndjwÿnh nhō kikreti arÿm abatânh mō. Metîndjwÿnh Karōdjwÿ ã me bajo anen Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjÿr mexo mō. Metîndjwÿnh me ibê idjaero òbikwan kam me abajtemo òbikwa gu me arÿm Jeju kôt djan arÿm batypdjÿn dja. Batypdjÿn djan arÿm Metîndjwÿnhmâ bamexkumrêx ne.

²² Djâm me ibê idjaerbit ne me ijo òbikwa? Kati. Me abajtemdjwÿ. Gu me kam arÿm baro'ã babê Metîndjwÿnh nhō kēno kikreti pyrâk. Metîndjwÿnh ne me bamã Karō jano. Kute me bamê amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metîndjwÿnh kute me bajtemÿr Paur jano:

¹ Metîndjwÿnh kute me amã Karō janorkam ne ba arÿm kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarēnh ar iba nhym me arÿm 'ã kum ikurēn idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arÿm idjuwpre.

² Me ga ne ga me arÿm ama. Metîndjwÿnh ta ne kute imã me ajã karō ga me arÿm ama. Nãm imã,

—Arÿm imã me bajtemdjwÿ kaprÿ. Ga dja ga memã 'ã adjujarēnh djwÿnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arê. ³ Kum me abajtem kaprÿmã ne kute amrêbê arēnh kêt. Ne kam jakam ba imã arÿm arê ba arÿm me amã 'ã pi'òk no'òk ngrÿre ga me arÿm omũn aman ⁴ badjwÿ ima. Metîndjwÿnh kute Kritu'ã mÿjja jarēnh kêt ba ije prÿne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrêbê kute memã arēnh kêt nhym pykakam me kra'ò kute mar kêt. Me kute aben djô'ã mar kêt. Nhym kam Metîndjwÿnh Karō arÿm jakam ar imã arê bar arÿm jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê ò àpēnhkumrêx ne kukwakam idjujarēnh ar iba. Nãm ar imã arê bar jakam arÿm kuma.

⁶ Kute mÿjja jarēnh kêtja arÿm ar imã arēn ar imã,

—Djâm me bajtemmê me abê idjaermê arek apÿnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunÿ tu amim Kritu'ã ujarēnh ny markumrêx ne arÿm aro'ã kôt ar aba. Ne kam arÿm aro'ã Metîndjwÿnh nhō mÿjja am-inhōn aro'ã kôt ar aban kam aje anhÿ tipdjÿ pyrâk. Ne kam Metîndjwÿnh kute amrêbê: memã mÿjja jarēnh mãm djja me aro'ã amim

aby. Me abê idjaermê me abajtemmê dja ga me tu amim Kritu markumrêx ne arÿm me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arê ba arÿm kuma.

⁷ Metîndjwÿnh ta ne 'ityxkôt ijo ban tu kum ikaprÿ.* Ne kam arÿm imã me'ã karō ba memã Kritu'ã kabēn nyja'ã idjujarēnh ar iba.

⁸ Metîndjwÿnh nhō me ja kunÿ ne me kute rũno ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhym Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum ikaprÿn kam arÿm imã idjapēnh djâ'ã karō. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kaj bē Kritu'ã adjujarēnh ar aba, ane. Kritu ne memã kÿnh djâ rũ:nh ngã, krãptÿ: ngã. Me te: kute kÿnh djâ'ã ujarēnh inomã mēnhmã. Kritu kôt me kÿnh djâ ja'ã ne ba idjujarēnh ar iba.

⁹ Kum ikaprÿkam ne imã,

—Ije memã ikabēn jarēnh kêtja dja ba amã arê ga arÿm prÿne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunÿmã arēnh amirÿto aba. Nãm ã imã ane. Metîndjwÿnh ta ne Krituo mÿjja kunÿ nhÿpêx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mÿjja kunÿ nhÿpêx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karōn kute me bakukãmãremã arēnh kêt tãm ne imã arê.

¹⁰⁻¹¹ Mÿkam ne kute amrêbê me bakukãmãremã me apytãr jarēnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamēnhja pumũ. Kam ne me kajkwakam aparmã abenã me bapumũno nhÿ. Kajkwakam me bēnjadjwÿrmê me rũnhmê ne me jakam me bapumũno nhÿ. Me baje amim Jeju mar kunÿja pumũno nhÿn arÿm me bakôt Metîndjwÿnh raxmã kato. Me kute me bakôt Metîndjwÿnh raxmã kator kadjy ne Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arēnh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamēnhja kute arēnh kêt.

Nãm me me bapumũno nhÿn me bajã abenmã kum,

—Be, djâm mrâmri ne djâm Metîndjwÿnh kute prÿne abenã me mēnh mar mexkumrêx. Nãm mÿjja kunÿ kêttri amim me'ã karōkumrêx. Djâm kabēno kute amikapêr kâr? Kati. Nãm Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'ÿr meo akêx nhym tu kute ar meo bakumrêx. Djâm Metîndjwÿnh no kêt got? Ga, prÿne kute aben ã me mēnh mar mexkumrêxja pumũ. Ga, me kute abeno òbikwa mexkumrêxja pumũ, ane. Nãm me me bapumũno nhÿn ã abenmã ane. Me kute kajkwakam ã abenmã anhÿr kadjy ne Metîndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arēnh kêt. Kute memã me

* 3:7 Djâm Paur ta axwe kêt nhym pãnh kum kaprÿ Kati. Paur te axwe kêtã nhym ta arÿm tu kum kaprÿ.

abajtem pytār ne kute aben ā me bamēnhja jarēnh kēt.

¹² Metīndjwýnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kētja kum uma:. Me badjwý gu me ren baje Kritu mar kēt ne ren bamā Metīndjwýnh pyma: ne. Nhy m be, kati. Arým ne gu me tu amim me banhō Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu markumrēx ne arým baťin prām kēt. Ne kam arým Metīndjwýnh pymatio banhōbikwakumrēx ne kum amijarēnhō baba.

¹³ Kam kwārīk wānh amim mar rerekre kēt. Me amextire kadjy ne ba Metīndjwýnhmā apē. Nhy m kam me arým 'ā kum ikurēn ijo bikēnhō ba. Gē me te ijo bikēnhō ba kwārīk wānh kam amim mar rerekre kēt. Dja ga me tu amim Jeju mar týxkumrēx.

Kute meo Metīndjwýnhmā à wýr.

¹⁴ Me akīnh kadjy ne ba arým ikōnkrāo nhýn Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu Bāmmā me ajarē. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kuñio kra. Kājkwakam me kute amim Jeju marmē pykakam me kute amim Jeju marmē ne me kuñio kra. Ba arým kum me ajo a'uw. Nā bām kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djūnwā, ara:x ne adjukaprīti:rekōt dja ga memā týx jadjā. Gē Akarō me umar djākam memā týx jadjā gē me kōt tý:x ne mrāmri tu amim Kritu markumrēx. Nhy m kam Kritu arým mrāmri tu me kadjwýnhbē ýrkumrēx. Nhy m kam me arým ó'ā kute mrāmri ne pidjō pykakam arē jabjēkam ku'ē týx pyrāk. Kam dja me mar týxkumrēx. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu mrāmri kum me abē:kumrēx. Tām dja me mar týxkumrēx. Ne kam ó'ā mrāmri me kum me abē:kumrēx ne.

¹⁸ Dja me kum me abēkumrēx ne kam arým prīne kuma. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abē:kumrēx. Ja dja me prīne kuma. Kritu nhō me ja kuñi dja me prīne kuma. Mýj ne Kritu kum me abēkam kute? Kum me abē ja ne kute mýjja jabatā:nh pyrāk. Mýjja jabatānh ne kum me abē ja'ā amijakre. Me te kute kājkwā nār kon, pyka'ā akremāja pumū. Ā abatā:nh ane nhy m me te aktā irē'ýr bōx ne 'ā akremā. Nār kon, me te 'ēnhōt nār krax'ýr bōx ne 'ā akremā. Nār kon, me te 'ā abir nār aparmā rwýk ne 'ā akremā.

¹⁹ Nām ā Kritu kum me abē ra:xo ane. 'Ā akre'ýr me bōx kēt:kumrēx. Me kute mar mex kēt:kumrēx. Kritu kum me abē:ē. Kum me abēo me rer me:x ne. Dja kum me abē rā'ā: rā'ā ne. Nhy m be, Djūnwā, dja ga memā akren memā arē gē me kuma. Dja me prīne Kritu kum me abēja ma ga kam arým araxo me kadjwýnhbē nhý. Ne kam me ī pýnhkōt meo tuknīn prīne meo aba mex. Nhy m kam me prīne araxmā katon arým prīne amikam ama. Nā bām ā me Babāmmā ajarēnhō ane.

²⁰ Metīndjwýnh ne ra:xi. Me'ō ne kute raxo tēp kēt:kumrēx. Kute mýjja kuñi nhípēx mar. Mýjja 'ō kubē týx kēt:kumrēx. Djām me baje kum mýjja ra:xo badjā'wýr nhy m te kute me bakadjy ipēxmā nhy m kubē týxmā? Kati. Kubē týx kēt. Nār, djām me baje amim mýjja ra:x'ō'ā karō nhy m te kute me bamā ipēx mā? Arkati. Me bamābit ne kute mýjja rūnh pyrāk. Nhy m be, kumā ne mýjja kuñi kry:re. Kute mýjja kuñi nhípēx kadjy umaro, týxo kute me bajakrenh me:xi. Djām gu me baje kum mýjja rax'ō jarēnh nhy m te kute umaje ne ipēx kēt:mā. Kati. Týxo me bakadjwýnhbē ýrkam dja arým mýjja rūnh nhípēx ne. ²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kuñi ne ba me amā, "Ara:x ne apyma:kumrēx", anhýro iba. Dja ba me aben djō'ā amā arax jarēnh rā'ā: rā'ā ne, ane. Gu me ā kum ane.

4

Me kum aben jabē'ā kute memā karō.

Rō 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

¹ Ē, Bēnjadjwýr djwýnhmā ne ba apē nhy m me 'ā kum ikurēn idjuwpre. Ba kam arým ar amā 'ā karō. Katāt ar aje amijo aba kadjy ne Metīndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katāt ar amijo aba nhy m Metīndjwýnh arým ar akam Kīnhkumrēx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwārīk wānh amijo adjāmra kēt ne akrānmā ar amijo aba. Kwārīk wānh memā bēx kēt ne memā aprīren memā akabēn. Gē me'ō ar ajōo bikēnh jabej akubyn amijā angryk nē. Ar amā aben jabēkōt amijā angryk nē ne. ³ Metīndjwýnh Karō kute abenā ar amēnh gar aje abeno anhōbikwakam aje mrāmri ne me ī pydji pyrāk. Kam amā aben jabēn abenmā akabēn mex jarē. Abenmā akabēn mex ry tpydji 'āno djan aben nēje aben pumū.

⁴ Gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrāk ne ren kam axikōt bakabēn. Metīndjwýnh Karō pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikōt bakabēn. Kute amiwýr gwaj bajwýr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunī amiwýr me'ō pydji kamnhixkumrēxo baba. ⁵ Bēnjadjwýr djwýnh pydji: Gwaj bakunī baje tu amim Jeju pydji: markumrēx ne pydji kōt ar amijo baba nhy m me arým ngōmā gwaj bajangij. ⁶ Nhy m me Baťindjwýnh pydji kubē ne gwaj bakunī Bām djwýnh ne gwaj bakunimā Bēnjadjwýr djwýnh. Nām gwaj bakunīo ban bakunī mē amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrāmri ne me ī pydji pyrākja pumū.

⁷ Nhy m be, ajtekan gwaj banhī pýnhkōt apýnh gwaj badjāpēnh djā. Kritu ta kum gwaj bakaprīn gwaj banhī pýnhkōt arým amim gwaj bajā karō. Amim gwaj bajā karōn arým gwaj bakunimā gwaj badjāpēnh

djà'ã karõ. Gwaj kam banhĩ p̃yñhkõt ar̃m ap̃yñh badjãpêñh djã maro baba. Gwaj badjãpêñh djã'ã ne Metĩndjw̃yñh gwaj bakĩnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metĩndjw̃yñh me bakukãmãremã kum, "Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãpt̃ja pytãn meo mõ. Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djã ngã", ane.

Ga, Metĩndjw̃yñh kute Kritu kãjkwamã àbir jarêñhja pumũn kam kute memã kĩnh djã nhõrja pumũ.

⁹ M̃j̃ ne kãjkwamã àbir kêttri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nõ. ¹⁰ Nõ:m kam ta ajte wabi. Kãjkwã kunĩ m̃yrbê kãjkwã djw̃yñhmã wabin kam nh̃y. Kute m̃yjjã kunĩ mē amijo kajkep kadjy kam nh̃y. Kute kãjkwamē pykamē amijo kajkep ne o ba kadjy kam nh̃y.

¹¹ Ga, Kritu àbir kam kute memã me kĩnh djã nhõrja pumũ. Tãm ne Metĩndjw̃yñh me bakukãmãremã arê. M̃j̃'ã ne kute memã kĩnh djã nhõrja amijakre? Bir, kute memã ap̃yñh àpêñh djã nhõr'ã ne amijakre. Kritu ne ar̃m gwaj bamã ap̃yñh badjãpêñh djãri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarêñhmã ne ar ikw̃mã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omũnhkõt memã 'ã idjujarêñh ar iba. Nhyam kam ajte gwaj bakw̃mã ap̃yñh kabên jarê gwaj maro baba ne ar̃m kukwakam amũ memã kabên jarêño baba. Nhyam kam ajte gwaj bakw̃mã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arêño baba. Nhyam kam me ar̃m amim Jeju maro ba. Nhyam kam ajte gwaj bakw̃mã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhyam kam me tu amim Jeju mar t̃yxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhyam kam ajte gwaj bakw̃mã memã kukràdjã'ã badjujarêñh'ã karõ gwaj memã 'ã badjujarêño baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã ap̃yñh badjãpêñh djã nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj ap̃yñh badjãpêñh djãjakam apê:, Jeju nhõ me ja p̃rine kum mex kadjy apê: nhyam kam me adjw̃yñhdjw̃y Metĩndjw̃yñhmã àpêñh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpêñh ar baba nhyam me kunĩ ar̃m Kritu mar mexo amũ amikamên ar̃m amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē ĩ pydji pyrãk ja ar̃m amim mar ra:x ne. ¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjw̃yñh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ m̃y: jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikõt arên tu amim markumrêx. Ne kam baje me p̃rire pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam p̃rine amim kuman ar̃m amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me p̃rire no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhyam ap̃yñh me 'èxnhĩ mrãn bõx ne no t̃yxtikam ari gwaj

banoo biknoro bamã? Me kute ari ap̃yñh me kukràdjã jarêño kute kók, kute ngõ djãkã ari m̃yjjã jap̃in pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukõt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punukõt bakabên djir ne ari: bakabên jadjw̃yro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katãtbit jarên ar̃m kãjmã Kritumã aben kamênho tē. Baje mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamênho tē. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nar baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukràdjã kunĩ ngrêk ne gwaj baje ba. Gwaj bakrã kumrêx umar nhyam kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjã kunĩ apê. Kritudjw̃y ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunõ ba gwaj kukwakam ap̃yñh kum badjãpêñh djãri kum badjãpêñh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijakre, bakukràdjã kunĩ:, kunĩ ap̃yñh gwaj bakudjêkkõt kute aben jam̃yñh t̃yx, kute abenmã t̃yx jangjêñh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjã kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ê kêt. Kritudjw̃y ne ã ane. Nãm gwaj bakrãpt̃io õbikwa gwaj banhĩ p̃yñhkõt ap̃yñh kum badjãpêñh djãri. Gwaj kam baje aben jam̃yñh t̃yx mãn prãbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te ap̃yñh kum badjãpêñh djãri gwaj baro'ã kum badjãpêñh ar baban o abenmã t̃yx jangjêño baba. Kute gwaj bamã badjãpêñh djã'ã ujarêñh kõt gwaj kum badjãpêñh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênho mõ. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênho mõ.

Me kute me kukràdjã punu kõt amijo ba kêtma.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarêñhkam djãm ar ajte arek amijo aba tũm kõt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjw̃yñh bē ar amijo aban me bajtem kukràdjã punu kõt ar amijo aba. Djãm ajte arek me kukràdjã punu kõt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abē uma:. Me wã ne me amim m̃yjjã kajgobit'ã karõ ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêt kumrêx. Nhyam me te kute memã m̃yjjã mex'ã karõ nhyam me kute mar kêt kumrêx. M̃yjjã'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêt kumrêx. Kam ne me ar̃m umar djãkam m̃yjjã punubit man ar̃ik ar ba. Ar̃ik ar ba kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me ar̃ik ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjw̃yñhbê: amijo ban kam kõt t̃in ne ar baja mar kêt kumrêx. ¹⁹ Nhyam ren me me akre ren me amimaro tēn ren ar̃m amim ngryk ne. Nhyam be, kati. Me ja ne me kute amimar kêt kumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bē me kupêñh ra:x

ne mýjja punu kunĩ nhípêxo ban ajbit mar prã:m ne.

²⁰ NhyM be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,

—Ajrã mekõt ã amijo ane, ane? Arkati.

²¹ Arým ne gar mrãmri Jeju kabên katãt kõt ama. Nãm amã, “Kwãrik wãnh”, ane. Nãr ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê. ²² Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwýnh kính kêtja kukràdjã kõt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjã kõt ne me kum mýjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã, kam amexkumrêx”, anhýro ba. Aje me kukràdjã ja kangamã. ²³ Adjumar djã ny kadjy aje amimarmã. ²⁴ Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metĩndjwýnh katãtkõt katãt aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵ Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunimã akabên katãtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikõt gwaj bakunio ba gwaj baje kumê banhi pydji pyrãk. Kam djã gwaj memã bakabên katãt jarê.

²⁶ Godja ga angryk jabej kwãrik wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrik wãnh angryk'ã akamãt kêt ne angryk 'iry kêt. ²⁷ Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸ Kwãrik wãnh ar ajõ adjãkĩnhĩ ajte mýjja 'õo adjãkĩnh kêtumrêx. Ga djã ga adjãpênh týx ne anhiakrao katãt mýjja kupênh mex. Ne kam adjãpênh pãnh arým amim anhõ mýjja jamý. Ne kam arým amikutã me õ mýjja kêtjamã kwý ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹ Kwãrik wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamên arým mexkumrêx.

³⁰ Kwãrik wãnh Metĩndjwýnh Karõmã kaprĩ jadjãr kêt. Metĩndjwýnh ne arým ar amã ano nhyM amim ar ajo ba. NhyM o kute mrãmri ne arým ar ajã kute aminhidji nhõr pyrãk.* Djã Karõ arek amim ar ajo ba: nhyM kam Jeju arým bõx. Bõx ne amikõt ar ajo mõ.

³¹ Djã gar wãnh angryk, kam amadjãkam atokryja wãnh kanga. Ne wãnh mekam adjãkrêmê angrykmê akabên punumê wãnh kangakumrêx. Ar aje meo abikênh'ã amim karõja kunĩ djã ga wãnh kangakumrêx.

³² Ar ga djã gar amã aben kaprĩn abenmã abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt. Mýkam? Bir ga, Metĩndjwýnh arým Kritu tykkõt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Kam djã gar aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt.

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhõr nhyM arým amirĩtkumrêxja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhyM ar ajo ba gar arým amim, “Mrãmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhyM kute ijo baja pumũ”, ane.

5

¹ Ga, me bãm kum kra jabê nhyM kute bãm kõt amijo baja pumũ. Nãm kute amim,

—Ba djũnwã kudjwa, ba djũnwã kudjwa, anhýro ba. Metĩndjwýnh kum ar ajabêkam djã gar kõt ar amijo aban kudjwa amã me abêo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumũ. Ne kam arým gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnhmã amingã nhyM me kam kubĩ nhyM arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Kritu kute mrãmri ne mry bĩn pyrãk, me kute amrêbê me axwe pãnh kute Metĩndjwýnhmã mry par pyrãk. Me kum mry pan kubõ nhyM arým ardjãnh bãn kính ne. Djã gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhyM arým akam kínhkumrêx ne.

Apýnh me axwe djãri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ NhyM be, me mjên djwýnh nãr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba. Nãr me ãpênh punu:re kunĩ nhyM me arým mekam pijãm ne. Nãr me kute mýjiao atom rũnh prãm. Kwãrik wãnh ar ajõ amijo anhýr kêtumrêx gê me ajarênh kêtumrêx. Djãm Jeju nhõ me ja kute ã amijo anhýrkam mex got?

⁴ Nãr, me kabênkamdjwý. Ar amy aje me nire kukràdjã'ã me aprý nhyM me ar akam pijãm. NhyM ar anire aje me my kukràdjã'ã me aprý nhyM me ar akam pijãm. Nãr, ar abixaêrkõt ar akabên kajgo. Nãr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkê nhyM ar ani amipãnh me my'ã abêno ajkê. Ar akabên ja ne mex kêt. Kwãrik wãnh memã arênh kêt. Atemã djã gar memã Metĩndjwýnhkam amikĩnh jarê.

⁵ NhyM be, me mjên djwýnh nãr prõ djwýnh kupa'ã kurê ba. Nãr, me ãpênh punu:re nhyM me mekam pijãm ne. Nãr, me kute mýjiao atom rũnh prãm. Me ja ne me mrãmri ne me kute mýjiao metĩndjwýnh karõ nhípêxmã amijarêho ba pyrãk. Djãm me ja Metĩndjwýnh kute meo bamã? Djãm Kritumê Metĩndjwýnh ar me kunimã Bênjadjwýrkam djãm ar kute meo bamã? Nãr, djãm ar kute me jamã ar õ mýjja nhõrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar. ⁶ Ar aje markam kwãrik wãnh me'õ ajte kabên kajgoo arik ar amã,

—Ajrã. ã ajaxweo ane. Djã Metĩndjwýnh ajmã ajo kêtumrêx, anhýr kêt. Kwãrik wãnh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhýr prãmkan ne Metĩndjwýnh arým mekam ngry:k ne. ⁷ Kam kwãrik wãnh mekõt ã ar ajaxweo anhýr kêt.

⁸ Mýkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamãt kõ tykkam me ar baja pyrãk. NhyM be, jakam ne gar arým Bênjadjwýr djwýnh kõt ar amijo aban arým aje a'uri

me ar baja pyrāk. Bēnjadjwyr djwýnh kute ar ajo krakam dja gar ajmā akute kēt ne katāt ar amijo aba. Dja gar aje mrāmri ne me a'uri ar baja pyrāk. ⁹ Metīndjwýnh Karō dja meo ba nhyam kam me ô'ā ukapřikumrēx ne katāt kute kabēn jarēnhkumrēx ne 'ēxnhī kētkumrēx.

¹⁰ Dja gar Bēnjadjwyr djwýnhō kīnh, mýj akabēnkōt, aje mýjo abakōt aje Bēnjadjwýro kīnh jabej amikabi. ¹¹ Ne kwārik wānh me axwe kōt ajaxwe kēt. Me axwe ne me kute akamāt kō tykkam me āpēnh punu pyrāk. Djām me āpēnh punu djō'ā mýjja mex got? Arkati. Kwārik wānh me axwe kōt ar ajaxwe kēt. Ar ga dja gar me axwe nēje me kukrā.

¹² Mýkam dja gar me axwe kōt ajaxwe kēt? Bir, me me kākā apdjun ba punukumrēx. Gwaj ren abenmā me arēn ren bapijā:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjun āpēnh punuo ba: nhyam me arým memā Metīndjwýnh kabēn jarē. Nhyam kam me arým amijaxwe ma. Me kute memā arēnh nhyam me kute amimar kute mrāmri ne me kute memā mýjja kurwýkam mýjja kunī kum amirīt pyrāk. ¹⁴ Me kute memā Metīndjwýnh kabēn jarēnhkambit ne me arým kute amijaxwe kunī mar. Amrēbē: ne me me bakukāmāremā me kute amijaxwe mar'ā ajarē. Me memā kum,

“Kute mrāmri ne me ōto nōrkam kute me kabēn mar kēt pyrāk ne ga aje Metīndjwýnh mar kēt.

On ano týx ne amim kabēn ma kute mrāmri ne me krā apōx ne no týxkam amak mex pyrāk.

Aje kabēn mar kēt kute mrāmri ne me tyk kute me kabēn mar kēt pyrāk. On kabēn man kōt ar amijo aba kute mrāmri ne me tyk ne akubyn tīn ne ar ba pyrāk.

Dja ga kabēn ma nhyam Kritu arým přine amā arē ga přine amima.

Kute mrāmri ne me kute memā pōk ne o kute pry kurwý nhyam kam me kute přine rīt mex pyrāk”, ane.

Mrāmri ne me kute me bakukāmāremā arēnhkumrēx. Mrāmri ne Metīndjwýnh kute memā arēnh ne kute me axwe kunīo amirītā.

¹⁵ Kam dja gar amijā ano týx ne katāt ar amijo aban ajmā akute kēt. Djām ano kētmā? Kati. Dja gar akrā mex ne amijā ano tý:x ne katāt ar amijo aba. ¹⁶ Ar abu'ā me axwe kunīja dja gar me'ā ano tý:x. Nhyam kam ar aje memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djā ar awýr bōx gar arým memā arē. Akati jakam me axwe krāptīkam dja gar ā memā ane.

¹⁷ Kam kwārik wānh ar akrā punu kēt. Dja gar amijo Bēnjadjwyr djwýnh man kum,

—Mýj dja ba nē ga kam arým ikam akīnhkumrēx jabej? ane. Dja gar ā kum anen arým přine amijo Bēnjadjwyr djwýnh markumrēx.

¹⁸ Kwārik wānh kadjwati kangōkam* ar abibānh kēt. Kam ne me arým amijo ajkēn punu mex ne. Ar ga dja gar Metīndjwýnh Karō mar týx ne 'ā adjukanga kēt gē ar anhī pýnhkōt raxo ar akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar týx ne abenmā me bē idjaer nhō me ngrer tūm jarē, me ngrerkōt Bēnjadjwyr djwýnhmā mextire jarē. Metīndjwýnh'ā me ngrerja kunī jarē. Djām ate akrān ajajkwa kajgokambit aje Bēnjadjwyr djwýnhmā me ngrer jarēnhmā? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabēnja markumrēx ne angrerkōt kum arēnhkumrēx.

²⁰ Dja gar Karō mar týx ne mā Metīndjwýnhmā, me Babāmmā amikīnh jarē. Mýjja kunīkōt kum amikīnh jarē. Djām ar adjumar mexkambit dja gar kum amikīnh jarē? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

—Djūnwā, te idjumar punu ga mā ijo djuw mex ne mā ijo kīnh. Bēnjadjwyr djwýnhbē Jeju Kritu ba tu amim markumrēx ne arým amā amikīnh jarē, ane. Dja gar akati kunīkōt ā kum amikīnh jarēho ane.

²¹ Dja gar akrānmā aben kabēn man kōt ar amijo aba. Ar aje Metīndjwýnh pyma markam dja gar ā amijo abao ane.

Prōmē mjēnmē abenā memā karō.

Kō k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremā ne ba ikabēn jarē. Dja gar amjēn kabēn man akrānmā kōt ar amijo aba. Aje mrāmri ne Bēnjadjwyr djwýnh kōt ar amijo aba pyrāk dja gar ā amjēn kōt amijo abao ane. ²³ Mýkam? Bir, ar amjēn ne ar ajo ba kute mrāmri ne me krākam umar ne o kute amingrēk ne ba pyrāk. Me krākam ne me umar ne kam amū ikrao apē nār parkam mrā. Me krā ne amū me kukrādja kunī ngrēk ne meo ba. Nām Kritudjwý ā me kute amim marja kunīo ane. Ta ne kute me krā pyrāk ne meo ba. Ne kam arým me utān meo ba. Ō me kunī ne me kute ta ī pyrāk nhyam me utān meo ba. ²⁴ Nhyam kam Kritu nhō me kute amim mar kunīja akrānmā kabēn man kōt amijo ba. Dja me aniredjwý ā amjēn kabēn kunī mar ne kōt amijo abao ane.

²⁵ Me amymādjwý ne ba ikabēn jarē. Dja gar amā aprō jabē: kute Kritu kum ō me kute amim marja kunī jabē pyrāk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumū.

* **5:18** Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

²⁶ Mýj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prīne kute meo mex kadjy. Kute mrāmri ne me kute ngōo kubēkà pōnh nhym prīne mex pyrāk. Mrāmri ne kabēn kute ngō pyrāk ne prīne meo mex. Kritu memā kabēn jarē nhym me amim kuman arým Metīndjwýnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷ Ō me kute amim marja kunī prīne kum me:xkumrēx nhym me arým kum me kī:nhkumrēx nhym kam kute amikabem me umjyr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja ō me ja kute ta ī pyrākja prīne mexkumrēx ne axwe kētkumrēx kute mrāmri ne me kà mjō kētkumrēx ne ngrā kētkumrēx nhym mýjja 'ō kute meo bikēnh kētkumrēx pyrāk. Dja me Metīndjwýnh mexo mex ne kum punu kētkumrēx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djām kum ō me ja jabē ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwý dja me ā kum prō jabēo ane. Kum prō jabēo kute mrāmri ne me kum aminhī jabēja pyrāk. Me kum prō jabēja ne me kum aminhī jabē. ²⁹ Djā nām me'ō kum aminhī kurē? Kati. Me kum aminhī jabē ne ō kwý krēmē kubēkāmē mýjja kunō aminhō djuw mex.

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me baje Kritu mar djwýnh djuw mexo ane. ³⁰ Me banhī pýnhkōt ne gu me baje Kritumē banhī typy-dji pyrāk. Baje Kritu pa pyrāk, no pyrāk, par pyrāk. Baje ta kukrādja kunī pyrākkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ā me amim prōdjwýo djuw mexo ane. ³¹ Amrēbē: ne me bakukāmāre 'ā memā kum,

"Kamā dja me my prō kadjy arým bāmmē nā arkum iren kam arým prōbit'ā ngrā ne.

Nhym kam ar ī abenā tým ne kam kute ī typdji pyrāk."

Nām ne bakukāmāre ā memā ane.

³² Be, ije ar amā kukrādja jarēnhja ne me kute prīne mar mex kētkumrēx, mebē týt. Kritumē me bamē ō me kute amim marja kunī'ā ne ba ikabēn ja jarē.

³³ Kam ne ba ar amā aprō jabēkumrēxmā ar amā 'ā karō. Kute mrāmri ne ar amā amijabē pyrāk ne ar amā aprō jabēn aje o djuw mexmā. Nhym ar anireja, ar amjēn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijā marmā ne ba ar amā 'ā karō. Tām ne ja.

6

Bāmmē kramē abenā memā karō.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprīremā 'ā karō. Bēnjadjwýr djwýnh kabēnkōt dja gar abāmmē anā kabēn man ar kabēn kōt ar amijo aba. Ja ne mex. ²⁻³ Mýkam? Bir, amrēbē: Metīndjwýnh me bakukāmāremā kum,

"Me amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma." Nām ā memā anen kam kōt memā mýjja mex jarēn memā kum,

"Kam arým adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba", ane.

Metīndjwýnh kute memā 'ā karōkōt kukrādja ne ja. Kukrādja kumrēx kute kōt memā mýjja mex jarēnh ne ja. Kam dja gar mar týt ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatānhwādjwý, ar amā ne ba 'ā karō. Kwārik wānh akra arkum amikurē'uk kēt. Ari arkum adjākrēo kum amikurē'uk kēt. Ar ga dja gar akumrēx amijā Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man arým katāt kōt ar amijo aba. Ne kam kōt axwe nēje ar akren kam mrānh mex'ā arkum karō. Dja gar ā akra aro ane gē ar akōt Metīndjwýnh kōt ar amijo ba.

Bēnjadjwýrmē ō āpēnhmē abenā memā karō.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memā adjāpēnh týt kajgo ar aba. Ar amā ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhō bēnjadjwýr kabēn ma. Ar anhō bēnjadjwýr raxmē uma dja gar aman kum adjāpēnh katāt. Kute mrāmri ne Kritumā ar adjāpēnh pyrāk dja gar ā kum adjāpēnh ane. ⁶ Djām ar aje anhō bēnjadjwýr ýtābit kum adjāpēnh katātmā? Kati. Ar amā kākxkamdjwý dja gar amim,

—Kati, Kritumā ne ba apē. Kam dja ba Metīndjwýnh kabēn kōt mrāmri pykakam inhō Bēnjadjwýrmā idjāpēnh katātkumrēx. ⁷ Dja ba kabēn man kum idjāpēnhkam ikīnh. Nā bām kute pykakam memā idjāpēnh pyrāk. Nhym be, kati. Kājkwakam Bēnjadjwýr djwýnhmā ne ba apē, ane. Dja gar ā amim anen kam kum adjāpēnhkam akīnh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabēn kōt adjāpēnh týt kajgo ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kute aparmā ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kōt dja ar amā o pānh mex. Nār ar akwý apa 'amýnh kētāw ne ar ga gar adjāpēnh ar aba. Me kute ar amā o pānh kadjy gar adjāpēnh ar aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar adjāpēnh pumūnh. Ar adjāpēnh mex kōt dja ī ar amā o pānh mex. Me akunī adjāpēnh mex kōt dja ta amā o pānh mex. Tām ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwýr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhym me ar amā āpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhō āpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kōt ar gadjwý ar anhō āpēnhmā amex. Kwārik wānh aje meo abikēnhmā me kangrōnhō aba kēt. Djām bēnjadjwýr'ā apydji? Kati. Ar gadjwý ne kākjkwakam ar anhō Bēnjadjwýr djwýnh. Tām ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'ō pyma kētkumrēx.

*Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubèkà'ã ujarènh.
Rõ 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8*

¹⁰ Akmere àpnhĩre ar, ije ar amã arènhõ ino rer kadjy ne ja. Bènjadjwýr djwýnh tý:xi. Atýx kadjy gora amim maro aba nhym arým ar amã atýx jadjã. ¹¹ Me karõ punu nhõ bènjadjwýr kute gwaj bamã 'èx ne gwaj banoo biknor prãmkumrèx. Dja gar amijã ano týx ne arek kubè dja nhym arým ar anoo biknor kèt. Arek kubè ar adjãm ne aje kangõnh kadjy dja gar aminèje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubèkà jangjè, kute gwaj bamã kàxo kubèkà nhõr kunija aminèje angjè.

¹² Mýkam dja gar angjè? Bir, djãm me ì, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminèje me kangõnhmã? Kati. Me karõ punu pumũnh kètja. Apýnh me axwe nhõ bènjadjwýr ja ne gwaj baje aminèje me kangõnhmã. Apýnh me karõ punu, me rũnh 'itýx ja ne gwaj baje aminèje me kangõnhmã. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrãmri ne akamãt kò tykkam me mrãnh punuja pyrãk. Me ja nhõ bènjadjwýr ne gwaj baje aminèje kangõnhmã. Kãjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminèje me kangõnhmã. ¹³ Kam, dja gar aminèje Metĩndjwýnh nhõ kàxo kubèkà kunì jangjè. Dja aje me kangõnh nhõ akati awýr bõx ga mebè atýx ne me kangõnhõ dja. Ne kam arým meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebè adjãm týx rã'ã.

¹⁴ Be, mýj dja mebè ar anhõ kàxo kubèkãja kute gar aminèje angij? Bir, ajèxnhĩ kèt ne akabènkumrèx. Ajèxnhĩ kèt kadjy ne ar anhõ kàxo apre dja. Ga, krãkamngõnh kàxo pre djão kute kã janènh týxja pumũ. Kute o kàxo kubèkãja kunì janènh týx nhym arým 'ã rorok kèt. Ar gadjwý ar aje apre djão amikrax pre mãn prabè ajèxnhĩ kèt ne akabènkumrèx. Akabèn kajgo kèt ne arek me karõ punu kangõnhõ dja. Nhym kam me te kute Metĩndjwýnhbè ar ajo akèxmã.

Metĩndjwýnh kabènkõt dja gar katãt ar amijo aban ajaxwe kèt. Akatãt jabè ne anhõ kàxo anhinõkã. Ga, krãkamngõnh kute kurè djwýnhbè amipytãr kadjy kute kàxo inõkã jangjènhja pumũ. Ar gadjwý ar aje kàxo ar anhinõkã jadjãr mãn prabè ajaxwe kèt ne Metĩndjwýnhmã akatãt. Ne arým me karõ punubè amipytãn aminèje kangõnhõ dja.

¹⁵ Ar prĩne 'ã ujarènh nyja ma. Aje 'ã ujarènh ny mar jabè ne ar aparkã týx. Ga, krãkamngõnh kute parkã týx jangjènhja pumũ. Kurè djwýnh'ýr prõt ne kute amiparo bikènh kèt kadjy ne kute parkã týx jangjènh. Ar gadjwý ar aje ar aparkã týx jadjãr mãn prabè dja gar Kritu'ã ujarènh ny kõt adjumar mexja prĩne aman arým me'ýr mrãn memã arè. Dja gar memã arèn arým o aminèje me karõ punu kangõnhõ dja nhym me te: kute Metĩndjwýnhbè ar ajo akèxmã.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metĩndjwýnh markumrèx. Aje tu amim markumrèx jabè ne ar anhõ kàxo kruwbè àptãr djã. Ga, krãkamngõnh kute kruwbè àptãr kadjy kute amýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje anhõ kruwbè àptãr djã byr mãn prabè tu amim Metĩndjwýnh markumrèx. Tu amim markumrèx ne arým arek me karõ jaxwe nhõ kruwbè adjãptãro dja. Aje tu amim markumrèx jao dja ga õ kuwoy kruw kunibè aptãn mã pa. Me kabèn punu, apýnh me kaprĩ djãri, apýnh me tokry djãri ne kubè me karõ jaxwe nhõ kuwoy kruwja. Ar aje tu amim markumrèx jao dja gar mã pa. Nhym me te: kute Metĩndjwýnhbè ar ajo akèxmã.

¹⁷ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytãrkumrèx. Ja dja gar tu amim markumrèx. Jabè ne ngõnhõ ar akrãdjè. Ga, krãkamngõnh kute amikrã pytãr kadjy kute ngõnhõ krãdjè turja pumũ. Ar gadjwý ar aje ngõnhõ akrãdjè tur mãn prabè tu amim ja markumrèx. Mrãmri Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytãrkumrèx ja markumrèx. Ne kam arek me karõ punu kangõnhõ dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbè ar ajo akèxmã.

Dja gar aje prĩne Metĩndjwýnh Karõ kabèn man memã arè. Aje kabèn mar jabè ne ar anhõ kãxdjwa kajgo. Ga, krãkamngõnh kute kurè djwýnhõ àpanh kadjy kute õ kãxdjwa kajgo jamýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje ar anhõ kãxdjwa kajgo byr mãn prabè prĩne Metĩndjwýnh Karõ kabèn man memã arè. Ne arým me karõ punu kangõnhõ dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbè ar ajo akèxmã.

¹⁸ Dja gar kam Metĩndjwýnhmã akabèno aba. Kum mýjja kunio a'wý. Akati kunikõt kum ar akabèn jarè. Aje Metĩndjwýnh Karõ mar'ã ar amã djukanga kèt gè prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwýnhmã akabèn jarè. Kum Jeju nhõ me ja kunio a'wý. Ar ano týx ne amã djukanga kèt ne meo a'wý.

¹⁹ Badjwý kum ijo a'wý gè ijamak'ýr kabèno bõx ba gop imã me uma kèt ne memã kabèn jarè. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarènh ny mar kèt rã'ã. Ba gop me kunimã arènhõ amirĩtkumrèx gè 'ã ujarènh ny memã amirĩtkumrèx. ²⁰ Ba ne ba Bènjadjwýr djwýnh kabènkõt memã 'ã ujarènh ny jarènhõ iba nhym me arým kãxirãx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wý gè me te arým idjuwpre ba gop imã me uma kèt ne memã arènhkumrèx ne gop mrãmri kabènkõt ibè 'ã idjujarènh djwýnhkumrèx ne memã arènhkumrèx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arým ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabèkumrèx nhym Bènjadjwýr djwýnhmã àpènh katãtkumrèx ne 'ã ukanga kètkumrèx. Ba arým ar amã ano. Gèdja ar awýr bõx ne arým ijã ar amã ajarè. Mýjja kunì'ã ar amã ajarè gar arým iman arým ikam adjumar punu kèt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwỳnhbê ne me Babām. Ne Bēnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywāo djuw mex gar adjumar mex ne amā aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx. ²⁴ Ar amā Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akapřikumrêx.* Tām ne ja.

* **6:24** Djām ar ga ne gar adjukapřĩ nhym ar pānh arỳm kum ar akapřĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akapřikumrêx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyr kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhyr ar jadjwý amipãnh kum Paur kĩnhkumrêx nhyr kam Paur ar kurũm tẽn atemã krĩrax 'òkam bõx. Bõx nhyr me ja kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djãkam kumê. Nhyr arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djãkam dja, prãm kam dja. Nhyr kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhõbikwaja kum kĩnh djã jano, kõt kum ò kwý krẽn djã jano, nãr kon kum pi'òk kaprĩ jano nhyr kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarẽnhja ta ne kõt kum mýjja jano, Epaprodjĩkõt ne kum kĩnh djã jano. Nhyr 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhyr kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arým kubyn arým ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhyr kute kõt kum kĩnh djão bõxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mekumrêx ne kam ò pykamã tẽmmã, nhyr Paur kute kõt arkum pi'òk no'òk janormã. Kute arkum pi'òk no'òk ne kõt anor ne ja.

Ê, Paur kute arkum pi'òk no'òk ne ja.

*Paur kute Metĩndjwýnhmã ar arẽnh.
Ep 1.15*

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhõ àpẽn ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ê, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhõ me ja, ò me mestire jamã ne bar pi'òk no'òk ne. Ar aje Jeju nhõ me jao aba djwýnhwãm atãri àpẽnhwãmê, ar akunĩmã ne bar pi'òk no'òk ne.

² Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê gwaj Babãmmê krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprikõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhõ Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunikõt kum amikĩnh jarê. ⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjã'wýr katã kum amikĩnh jarê. ⁵ Mýkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikõt adjãpẽnkkam. Kra:x kurũm ne gar ikõt apê ne memã Jeju kukrãdjã ny'ã adjujarẽnh atẽn rã'ã ne kam kõt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarẽnh tẽn.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arým ba kuma. Metĩndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arým inomã kumê gar akunĩ

amextire. Á kute ar ajo anhyrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bõx nhõ akatikam.

⁷ Be, kõt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikõt ar adjãpẽn abã. Metĩndjwýnh kute imã idjãpẽn jarẽnhja ne gar ikõt kum adjãpẽn ar aba. Djãm mekbê ijê djãkam idjãm kambit ne gar adjãpẽn ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikõt adjãpẽn ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarẽnh nhyr me kute apryo ba, ba prĩne kõt memã 'ã idjujarẽnh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kõt Jeju'ã idjujarẽnh ar o ibaja, anhyrja, be, nã gãm ar ã ikõt Jeju'ã adjujarẽnh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne. ⁸ Imã ar akĩnhkõt ne ijamak inhõ djãkam tokry ne. Mrãmri ne ba kõt ar amã arê. Metĩndjwýnh kute prĩne me kadjwýnhbê me omũnhkõt arým ikadjwýnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamak kõt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kõt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atẽn rã'ãn kam arým kõt prĩne mýjja pumũnh mex ne kõt akrã kre mex. ¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhyr mũm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhyr arým akubyn Kritu bõx. ¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gẽdja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhyr me kam ar apumũn kam kõt Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kum mex jarê. Tãm ne ja.

Paur tyko nãr tño kute Jeju raxo amirĩtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, àpnhĩre ar, ê, ba ar amã arê. Djã nãm me ibê ijẽn kam Jeju'ã me ujarẽnh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarê, arẽnh ry tpydjy nhyr me kunĩ kuma, me kute arẽnh bãptãr kêt. ¹³ Nhyr kam bẽnjadjwýrbê Xedja nhõ krãkamgõnhre kunĩ kuma, mete mekbê ijê djãkam imẽnkhõt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarẽnh tẽn nhyr me mekbê ijê djãkam imê nhyr me kunĩ kõt kuma. ¹⁴ Nhyr gwaj bajê abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djãkam idjãm kõt ipumũn kam Bẽnjadjwýr kanãrrãm kum me uma kêt kumrêx ne irãri ar tu memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhyr bep apýnh ne me kwý kute amijo rũnh prãm kam Jeju'ã pydjĩn'ã ujarẽnh

mōr prāme memā Jeju jarēnho ba. Kum ikīnh kēt ne 'a pydji prāme ne arik ajkwakambit we memā Kritu jarēnh ar o ba. Ikaprī rax kadjy, mekbê ijê djākam idjāmkam ikaprī rax kadjy ne me arik Jeju'a ujarēnh ny jarēnh kajgo ar ba.

Nhym bep ate ne me kute mrāmri ukaprīkōt ar memā Jeju jarēnho ba. Me ja ne me kum ijabēn arým prīne ipumū. Metūndjwýnh kute imā idjāpēnh jarēnh ba ije tu katāt arēnhkumrēx nhym kōt me kute ibê ijê kōt ipumūn kum ijabēn kam ikudjwa memā Jeju jarēnho ba. Nhym bep ate ne me kwý arik Kritu'a ujarēnh kajgo ba.

¹⁸ Kwārīk rā'ā gē me tu ar amē arek 'ā ujarēnh ba. Dja me kum Jeju jabēn 'ā ujarēnh mexja mrāmri rā'ā. Nhym me kute 'ā pydji prāme Jeju jarēnh kajgojadjwý mrāmri rā'ā. Mrāmri gēdja me amē ar 'ā ujarēnh ba. Gē kam me kunī Kritu'a ujarēnhja ma. Ba kam arým ikīnhkumrēx. Gēdja ba mā ikīnh rā'ā ne. ¹⁹ Jeju Kritu Karō gēdja ijo ba rā'ān ikadjy me ngrēk nhym me kam ikaba. Nhym adjwýnhdjwý mrāmri ar aje Metūndjwýnhmā ije adjā'wýro gēdja me arým bōm imē. Ja ne ba arým prīne kuma. Kam dja ba ikīnh rā'ā ne.

²⁰ Gora ba imā me uma kēt ne idjām týx ne Kritu'a ajarē. Gora ba ā anhýr jabej kam memā Kritu raxo amirīt ne amikam ipijām kēt. Ije Kritu raxo amirīt prā:mā. Itīn rā'ā nār kon mete ibīn jabej o ne ba ije Krituo rax prām, o ne ba ije memā o amirīt nhym me arým kōt kute kum katormā. Amrēbē ne ba memā Kritu raxo amirīt rā'ā. Gora ba jakam djwý ā o ane. Tām ne ba amim kamnhix ne aminhōkre kadjwýnhbē maro nō.

²¹ Ikīnh djābē ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikīnh. Djām ityk nhijukri ikaprī? Kati, ityk nhijukri dja ba ikīnho itīnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arým Kritubē ikīnh djā pumūn kam ikīnhkumrēx ne.

²² Nhym bep dja ba arek itīn jabej kam Kritumā apē ne memā 'ā ajarē nhym me krāptī arým amikajmā'ā Jeju ma. Jadjwý ne mexkumrēx. Ije, nā bām te ari mýjja ma. ²³⁻²⁴ Nām te mýjja 'ō imā pydji prāme. Nā bām ityk ne Kritumē ro'ā iban inhýtā ije aben pumūnhmā kuman jām itīnkam ije Kritumā idjāpēnhja ma. Ije, nā bām te ari mýjja ma. Dja ba tyn arým mrāmri imexo, ikīnho itīnja jakrenh mex ne. Tām ne ba imā kīnhkumrēx ne. Nhym bep dja ba itīn ne kam ar amādjwý kīnh jadjār ar amā arēnh nhinon kumē.

²⁵ Nā, dja ba itīn ne kam ar amā Metūndjwýnh kabēn jarēnho tēn inom kumē. Tām ne ba arým prīne kuma. Itīn ne arek ar ar akam iba rā'ā, ar aje amim Jeju mar rax ne o atēm ne kōt akīnh kadjy. Ja ne ba arým kuma. ²⁶ Bir be, dja ba arým ar awýr ibōxjakam gar arým ipumūn kam arým ikōt Kritu Jejumā mex jarē. Kute ipytārkōt

ipumūn kam akīnh rax ne kam arým akunī kikrepdjitā Kritu Jejumā rax jarē.

*Ar te tokry Jeju'ā ukanga kētmā.
Ruk 6.22; Xij 1.12*

²⁷ Ē, ar ikabēn ma. Gar arým Kritu'ā ujarēnh nyja ma. Gora kōt ar amijo aba. Dja ba ar awýr itēm ne ibōx ne ije inhýtā ar apumūnh jabej arým ikīnhkumrēx. Ar aje kōt amijo abakam ikīnhkumrēx. Nār kon, mekbê ijê djākam idjām rā'ā jabej nhym arým iwýr ar ajā ujarēnh bōx jabej dja ba kuman ikīnhkumrēx. Gar atypydjin adjām týx ne axikōt akabēn ne ar memā Jeju kukrādja ny'ā adjujarēnh aban aro'ā aje o angryk ne aje akabēno me unēnhkam. Me kute Metūndjwýnh Kabēn japrýja dja gar akabēno me unē. Ja dja ba kōt kuman arým ikīnhkumrēx ne.

²⁸ Kwārīk wānh me kute ar ajaprýwā ne mūm kute Metūndjwýnho akēx ne kute aprýwā kwārīk wānh gar amā me uma kēt. Ate gēdja me wānh ar axwe ba. Gwaj mrāmri tu katāt Metūndjwýnhmā badjāpēnh mex ne. Nhym kam kōt me ar amā katon kam amijā,

—Bep djām mrāmri ne Metūndjwýnh ar wā pytā. Nhym bep ba ne ba ije mar kētkam kute ipytā kētkumrēx. Dja ba tu ibiknorkumrēx. Bep djām mrāmri ne ar ja arým mrāmri Metūndjwýnho aminhō. Kam ne kute ar utārja, ane. Dja me ar apumūn kam ā ane.

²⁹ Arým ne Metūndjwýnh Kritu kadjy amim ar ajā karō. Ga kam ar arým amikajmātā Kritu ma. Djām ja'ābit ne amim karō? Kati, mýjja 'ōdjwý. Ē, aje Kritukōt amijo abakam ar atokrymādjwý. ³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukōt djan o angryk nhym me arým jām ar ajo akēx ne ar amā tokryjadja ga kam ar ikudjwa aje Kritukōt amijo abakam te atokryn te akaprīn mā kōt ajkamē. Wākam idjāmkam ne ba ā ane gar kōt ipumū. Jakam idjāmkamdjwý ne ba Krituo ingyk ne memā ikabēn gar ijā ujarēnh ma. Tām ne gar gadjwý arým kōt adjām ne aje o angryk ne atokryo aben pyrāk kadjy ne Metūndjwýnh ar ajā amim karō. Tām ne ja.

2

*Ar kute Kritu kudjwa amijo kàtammā.
Ep 4.1; A Kō 8.9*

¹ Akmere ar, āpnhīre ar, gora axikōt akabēn ne akabēno ikīnh. Be, ga arým Kritu kute ar amā týx jangjēnhwā pumū. Ne ajte kum ar ajabēn kam ar akaprīkam kute ar amā kīnh jadjār wā pumū. Metūndjwýnh Karōdjwý kute ar ajo ōbikwan kute ar ar ajo bawā pumū. Gar kōt aje abeno anhōbikwan kam amā aben kaprī. ² Be, ā kute ar ajo anhýrwākam dja gar kōt axikōt akabēn ne akabēno ikīnh. Kam dja ba arým kāj mā amū ikīnh ajkamē. Dja gar akabēn'ā kabēn ne

ar amã aben jabêo aben pyrãk ne axikôt akabên ne abenmã kum,

—Gwaj atemã bakabên kêt ne kam gwaj badjãpênho aben pyrãk ne gwaj bakabêno aben pyrãk, ane. O dja gar amũ kãjmã ikĩnh kamênho mō.

³ Kwãrik wãnh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr ne ar meo aba kêt. Kwãrik wãnh gar amijo arax prãm kêt. Dja gar tu amikam apijãm ne amijo angrire ne amijo akãtãm. Kwãrik wãnh gar amikadjwýnhbê amijo abênjadwýr kêt. Nhy m bep amũ me ja'ãbit dja gar aminêje me'ã bënjadwýr rên kãjmã me kamênho tẽ. ⁴ Kwãrik wãnh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwãrik wãnh gar amijo adjãptãr ne ar mebê mýjja jao anhýro aba kêt. Dja gar amũ me jadjwý ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumũ. Kute mrãmri amijo ngri mex ne kute amijo kãtãmja pumũ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmê Metĩndjwýnh raxo aben pyrãk. Kute aben pyrãk. Dji Kritu kubê Metĩndjwýnhkêt. Nãm ren Kritu ren amirax pumũnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhy m bep kati, nãm te rax ne, te kãjkwakam õ mýjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĩ kangan amijo ngrin me bawýr ruw. Ne kam ar memã ãpênh ba. Nãm tu amijo kubêngõkre.*

⁸ Ne kam ã kute me babêngõkre nhýja pyrãk. Axikõtõ. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrãnmã Bãm kabênkõt mrã. Akrãnmã Bãm kabênkõt mrãnh rã'ã nhy m me kubĩ. Djã nãm me bĩn kajgo? E kum kati, pite'y tokry týxkam ne me kubĩ.

⁹ Kam ne Metĩndjwýnh raxo kãjmã kamên kam kum idji mex jarê, idjibê kumkati ne kum arê, idji rax ne kum arê. Kãjmã kute raxo amũ mýjja kunĩ jakrenh, o kute mýjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arým umaje ibõ, pijãm djãje ibõ. Mýjja kunĩ dja idji raxkõt kuman kam arým umaje ibõn anihkrên 'õ kabên kêtumrêx. Kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnhmê pykakam me kunimê, pyka kadjwýnhbê me karõmê mýjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmã,

—Nã, Jeju Kritu, ajbit ne Bënjadwýr djwýnh, ane. Dja me ane nhy m kam Metĩndjwýnhbê Bãmdjwý dja õ'ã

memã rax nhy m me Bãmmãdjwý kãjmã rax jarênho tẽ.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabênkõt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwý, akmere ar, ãnhýre ar, ajamak mex ne kabênkõt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwãrik wãnh rã'ã. Gar itekre kamã mýjja punu wã 'õ nhípêx kêt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne prĩne Metĩndjwýnh kabênkõt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjwýnh kabênkõt amijo abawã rã'ã. Gora Metĩndjwýnh kute ar apytãr ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kõt amijo aba rã'ã. Ne kum adjãpênh rã'ã ne. Dja gar amũ Metĩndjwýnh pyman kam apijãm ne kam kum adjãpênh rã'ãn kõt ar amijo aba rã'ã ne.

¹³ Nhy m mýj me'õ ne ar angrêk gar kabênkõt ar amijo aban kum adjãpênh prãm ne kum adjãpênh ar aba? Bir, Metĩndjwýnh. Metĩndjwýnh ta ne ar amã arê gar kabênkõt ar amijo aban kum adjãpênh prãm ne kum adjãpênh ar aba.

¹⁴ Kwãrik wãnh gar aben prĩkam mýjja japry kêt ne akabêno aben japanh kêt. Dja gar tu abenkam akabên mex. ¹⁵ Mýkam? Bir, ar ajaxwe kêt ne ajmã akute kêt ne arek ar abamã. Ar abê Metĩndjwýnh krakumrêxkam memã katãt amrãnhmã. Gora memã katãt mrã gê me axweja, me arĩk ar baja ar apumũ. Katãt ar amrãnhkam ne gar aje ngõnhpõkti nhirã pyrãk, aje akamãt kô tykkam ngõnhpõkti kute memã irãja pyrãk. Nhy m bep me axweja, me arĩk ar baja ne me kute akamãt kô tyk pyrãk.

¹⁶ Dja gar aje ngõnhpõkti pyrãk ne aje mã memã Metĩndjwýnh kabên jarênh nhy m me kute amim mar ne tĩn rã'ã rã'ã rã'ãmã. Dja gar ã amijo anhýr ar o aba ba kam ar akam ikĩnh. Kritu akubyn bõx ne kute me bakabin kam kute ar amexmã apõxkam dja ba ar akam ikĩnh ne ar ajo idjãmra iba ne kam aminhõkre kadjwýnhbê,

—Be, djã nã bãm te arkam idjãpênh rax? Djã nã bãm te arkam Jeju jarênho iba? Djã nã bãm arkum arênh kajgo? Kati, nãm ar amikajmãtã Jeju markumrêx. Ba kam idjãpênh kajgo kêt, ane.

¹⁷ Birãm djãm me ibĩ. Kon ne. Dja me te ibĩ ba mã ikĩnh. Nhy m Metĩndjwýnhdjwý mã ikam kĩnh. Mýkam? Bir, dja mete ibĩn jabej ibĩ nhy m Metĩndjwýnh mrãmri ikam kĩnhkumrêx. Kute mrãmri ne me kute amrêbê Metĩndjwýnhmã mry par ne kute kum bõr nhy m kam mekam kĩnhja pyrãk. Dja ã ikam kĩnh ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metĩndjwýnh kamnhix. Kam gédja

* 2:7 Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunikõt me kunĩ: bêngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre. Me kamrõmê me kukrãdjã kunĩ kubêngõkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

Metündjwýnh ar akamdjwý kīnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metündjwýnhmā mry nhiby uba kangô runh nhym kam mekam kīnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kīnho ane. Bir, mrāmri, kwārīk wānh ibīn rā'ā ba tu ikīnh ne. Gwaj bakunī baro'ā bakīnh ne. ¹⁸ Gar gadjwý ā ikôt akīnh ane gwaj baro'ā bakīnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ī wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormā tu amijā Bēnjadjwýr Jeju kamnhīkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikīnh jadjā, ba kam ajte ikīnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhýnh ne atemā me'ō ne ba ije wām ar awýr anormā? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrāmri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunī ne me amidjwýnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kēt ne.

²² Nhym bep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmā akato. Nām ikôt āpēnh mexkumrēx. Kute me kra bāmōt āpēnh mexja pyrāk. Nām ā ikôt memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēho tēmo ane. ²³ Be, tām ne ba ije ar awýr anormā tu kamnhīkumrēx. Dja ba amima, itīn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awýr ano nhym wām tē.

²⁴ Adjým, dja ba badjwý ī wām ar awýr tēn bōx. Nā bām itēmmā tu amijā Bēnjadjwýr djwýnh kamnhīkumrēx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awýr ikamy Epaprodji jano. Nā gām ar iwýr ano nhym iwýr bōx ne ikôt āpēnh ar ba. Bar kam iro'ā ar ije Jejuo ingyk ne memā ikabēn iba. Tām ne gar iwýr ano nhym iwýr bōx ne kam ar akāxā ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arým akubyn ar awýr anormā.

²⁶⁻²⁷ Nām ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awýr anormā. Mrāmri ne arým kanē týx ne tyk ýr. Tyk ýr nhym Metündjwýnh kum kaprīn arým o mex ne. Kum tāmja kaprīn kum badjwý ikapri. Ikapri nhiby ajte ikapri karō ne kanēbē utā, Epaprodji pytā, nhym arým mexkumrēx ne ar ajo aman kam,

–Ý, arým ne ar ikanēkôt iman arým ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awýr anor prām kumrēx, gé ar awýr tēn bōx gar omūn kam ajte akīnhkumrēx. Ar akīnhkumrēx ba badjwý arým ikapri apēx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awýr bōx gar amiwýr o wadjā, ne akīnhkumrēx ne Bēnjadjwýr kōpdji'ā kum akabēn mex jarē. Dja gar ā o ane, me'ō kute Epaprodji pyrāk dja gar ā o ane, kāj mā kamēho tē. ³⁰ Be, tu amiwýr o wadjān kum akabēn mex jarē. Djā nā gām ar omū, Kritumā āpēnh ar bakam ren tykja pumū? Nām ikôt ar āpēnh ba. Gar te ikôt adjāpēnh prām nhym kam ta ar akāxā ikôt āpēnh ar

ba. Kute amikam tyk mar kēt ne tu ikôt ar āpēnh ba.

3

Paur kute amikukrādja tūm kunī kanga.

¹ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akīnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwýrwā kôt akīnh.

Ē, ba ajte ar amā mýjja 'ōdjwý jarē, ōbē ije ar amā 'ā pi'ōk no'ōkja dja ba ajte ar amā arē. Djā nā bām ije ajte akubyn ar amā arēnhbē imā idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbē dja ba ajte akubyn ar amā arē. ² Ē, gora ar aminēje me omū. Me axwe, me arīk ar bawā ar aminēje me omū. Me wā ne me mýjja punubit nhípēx ne memā me kute me mykā jakārmābit arēnh ar o ba. Nām me 'ēx ne we ar memā,

–Djām me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomā. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me amy nhinhu kādjwý rē. Metündjwýnh ne kum me my nhinhu kārēnhbit kīnh ne meo kra, bep me mykā tā ne kute meo kra kēt, anhýr ar o ba. Nām me 'ēx. Me 'ēxnhī ne me ar 'ēx ba. Bir, nhýnh me jabē ne Metündjwýnh krakumrēx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babē Metündjwýnh krakumrēx. Gwaj baje Metündjwýnh mar ne kum rax jarēnh nhym Metündjwýnh Karō kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhīxbē ar baba. Kam ne gwaj babē Metündjwýnh krakumrēx. Djām gwaj ba ne gwaj ajmā amijon amiptān ar amijo badjāmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytā gwaj kam Kritukam bakīnhkumrēx ne o ar badjāmra baba.

⁴ Djori me'ōwā amikukāmāreo amran we,

–Ba inhingēt kōpdji'ā Metündjwýnhmā imex, anhýr ar o ba? Nār kon ajmā amijon amijo āmra ba? Bir be, ba ren amijo idjāmra prām ne ren badjwý ren amikukāmāreo amran ren amimexo idjāmra iba. Djām ikātām, djām ipry kātā got ba? Arkati, inhingēt kute imā mýjja rero kute me ja kunī rer. Gora ima.

⁵ Ē, ijā pi'ōk kamrēk pydji nhym me imykā krāta. Ibē idjaerkumrēx nhym inhingēt bē Bēnjāmīn. Djām ibajtem got? Kati, ināmē ibām amē Ar kubē idjaer djwýnhī. Ibē mekbē pardjēu 'ō ne ba prīne Mōjdjē kukrādjakōt amijo iba mextire. ⁶ Nā bām imā Mōjdjē kukrādja kīnhkumrēx ne o ingyk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nā bām prīne Mōjdjē kukrādjakōt amijo iba. Nhýnh ne me'ō ijā,

–Kati, nām Mōjdjē kukrādja 'ōo akno, ane? Kati, nā bām prīne kôt amijo iba. ⁷ Bir be, amrēbē mýjja ja kunī imā mex ba kanārrām amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arým imā punun imā kajgo. Ba arým kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrrām ar amijo iba. ⁸ Djām Mōjdjē kukràdjāmē me ikukāmāre jabit imā kajgo? Kati, mýjja kunī ne imā kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwýrbē Kritu Jeju marmā, ajbit pydji ne imā mex, imā kīnh, ba kōtbit ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mýjja kunī kanga. Nā bām ikukràdjā tūm kunīo mīn ne tu bōm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhōn kam kōt idjām ne kōt ibamā ne ba mýjja kunī kanga. Ta ne imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djām Mōjdjē kukràdjākōt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukōt ne ba imex. Nā bām amikajmā'ā Kritu ma nhym Metīndjwýnh imā ijaxwe kēt jarē ba kam kum imex ne. Nām me ā amikajmātā Kritu maro ane nhym arým Metīndjwýnh memā axwe kēt jarēhno ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kōt ar amijo ibamā ne ba mýjja kunī kanga. Mýkam ne ba mýjja kunī kanga? Bir, ije prīne Kritu mar nhym kute ta týxo ijo týx, týxja tām kute akubyn amītūn jao itýxmā ba kudjwa tokryo itokryn 'ā ingrà týx rā'ā nhym me kute Jeju kudjwa ibīn jabej ba kanga kēt ne kam ije ityk nhjukri akubyn itūn ne ikator kadjy amim kamnhīxbē ar amijo iba.

¹² Djām arým imexo imexkumrēx? Djām arým imex ne ijaxwe 'ō kētkumrēx? Kati, ām ije amijo itēm rā'ā. Tūmrām gēdja Metīndjwýnh ijā mex mē ba kam nrāmri imexkumrēx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytān ijā amim karō.

¹³⁻¹⁴ Ē, akmere ar, àpnhīre ar, kraxje ijaxwe apēx kēt rā'ā. Ām ije amijo itēm rā'āā. Ne kam mýjja pydji'ā ino týx. Mýjja tūm, ije amijo iba tūmja ne ba tu wānh kum inhire. Tu wānh kum inhiren mar kēt ne amikukāmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prōt týx ne kam amim kīnh djā jamýnhja pyrāk. Nām me amikukām 'ýr prōt ne prōt týx ne tyk djā kēt ne arým 'ýr: tē. Me kute me týxmē me tyk djā kēt nhō nēkrēx jamýnhmā. Me kute amim amýnhmā ne me katāt 'ýr prōt ne. Me prōtkōt ari ar rīt kēt ne ate krān mūm rīt ne mūm rīt kēt. Ajbit ne me kuman tu 'ýr prōt ne.

Bir be, nā bām ā ane. Nā bām ā amijo anen 'ýr amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwýnh kute ijā amim karōkōt ne ba amijo tē. Metīndjwýnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr ba ije amim amýnhmā ne ba kōt amijo tē. Bir be, nā bām ajbit ma. Ije kōt amijo iba nhym ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōrmā ne ba kadjy amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne.

Mýj nēkrēx nā, mýj ikīnh djā ne ba ije amim byrmā? Bir, Metīndjwýnh kute

kājkwamā me bajwýr gu me 'ýr bamōr ne ō kājkwakam mýjja mextikam ar babamā, tām. Kritu Jejukōt dja gu me kājkwamā wadjā. Mýj me'ōkōt? Bir, Kritu Jeju pydjikōt dja ba kājkwamā wadjā. Kadjy ne ba amijo itēm rā'ān 'ā inopdji ne. Metīndjwýnh ikam kīnh ne kute imā ikīnh djā nhōr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tūm ne kōt arým bamexja, dja gwaj arek kōt amijo bamōr rā'ā. Metīndjwýnhmā bajaxwe kēt kadjy arek amijo batēm rā'ā. Nā, gwaj o ane, ā axikōt maro ane. Dja gar akwý ate anhō kre kadjwýnhbē,

—Kē, waj. Ije Metīndjwýnhkōt ar ije amijo iba prām kētkumrēx. Mýj kadjy gēdja bar mýjja wākōt ar amikangōhno iba? anhýr jabej, nhym Metīndjwýnh arým ar amā kabēn 'ō jarē gar arým aman kam kōt amim akato.

¹⁶ Ē, ja dja gar ama. Arým ne gwaj kōt amijo batēmo ane. Gwaj arek bamōr rā'ā. Metīndjwýnh kute gwaj bajo mōr gwaj arek kōt bamōr ne atemā mūm bajō bamāt kēt ne tu arek katāt kōt amijo batēm nhym tūmrām Metīndjwýnh kute gwaj bajā mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kētkumrēxmā.

¹⁷ Akmere ar, àpnhīre ar, ar aro'ā ijā amijakren ikōt amijo tē. Ē, ar ipumū. Ar akajmātā katāt imrānhja pumū. Dja gar ipumūn kam katāt ā ikudjwa ar amijo anhýr ar o aba. Arým ar kwý kute ikōpdji'ā ikōt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwý kum Kritu kurē. Nām me arīk ar ba ne kute Kritu me bakunī kadjy pīte'ykam tykja mar prām kētkumrēx ne kum kurē. Arým ne ba ar amā me ja jarēnh krāptī ne kam ajbir ajte akubyn ar amā arē, imýrkam ne ba ar amā arē. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrēx. Djā nām me kum Metīndjwýnh kīnh got? Kati, nām me arīk ar ban kam kum axwebit kīnh ne. Djā nām me pijām ne? Nām me ren axwekam pijām ne ar ba. Bep kati, nām me pijām kēt ne ar ban ajte ta amijo āmra ba. Djā nām me kājkwakam mýjja ma? Kati, nām me pyka jakam mýjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhō pykakumrēxbē ne kājkwā, Metīndjwýnh nhō kājkwā. Kurūm dja Bēnjadjwýr Jeju Kritu kubē me bapytār djwýnhja bōx. Tām ne gwaj kōtbit bajamak bēn ne amār ar o baba. ²¹ Dja bōx ne kam me bajo ny, me banhī punuja, tyk prānja dja o ny gu me kam banhī kute ta ī mextire, ī kadjwýnh ajmā kute kēt, ī mextire pyrāk. Mýjo dja me banhīo ny? Djām Jeju Kritu rerek got. Týxi. Ta týxo. Dja amityxo amijo aptān kam amikōt mýjja kunī mēn kam mýjja kunī nhō bēnjadjwýr. Ta týx tāmo dja me banhīo ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmā 'ā karō.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, āpnhīre ar, kam dja gar ā Bēnjadjwyrkōt amijo aban 'ā angrā t̄yxo ane. Djām imā ar akīnh ngri. Axwe imā ar akīnh, ije ar aje ijamak t̄yxkam ne ba ar amā ikabēn jarēn ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar ajo dja ba amikīnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjāmra mō, imā ar akīnh raxkam, akmere ar, āpnhīre ar. Ar Jeju 'ā angrā t̄yx ne kōt aje amijo abamā ne ba ā ar amā pi'ōk no'ōko ane.

² Ē, āpnhīre ar, Ebodjijmē Xixiki, ba ar amā ikabēn jarē. Kwārīk wānh akabēno aben japanh kēt. Ar abē Bēnjadjwyr djwýnh krakam on ar aje aben pyrāk ne aro'ā axikōt akabēn. ³ Gadjwý, akmere, ikōt adjāpēnh djwýnhkumrēx, dja ga arkum akabēn jarē gē on ar kute aben pyrāk ne kabēno aben japanh kēt. Nām ar ikōt āpēnh ar ban memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh ar o ba. Ne kam Kremēxidjwýkōt āpēnh ar ba. Kremēximē me ikōt āpēnh kunīmē, me tām ne me arým Metīndjwýnh me tīn rā'ā rā'āmā arým pi'ōk no'ōkkam amim me idji janhō. Nhyr bep ar nire kute ar ikōt āpēnhja ne ajmān ar arým ajbir kabēno aben japa. Mýkam? Arkumā dja ga akabēn jarē.

⁴ Be, on tu ar akīnh ry tpydjji, ar abē Bēnjadjwyr djwýnh krakam on tu ar akīnh ry tpydjji. Ba ajte ar amā arē,

—Ar akīnhkumrēx. ⁵ Gora me kunīmā ar adjukaprī. Bēnjadjwyr arým akubyn bōx 'ýrkam dja gar me kunīmā adjukaprī gē me kunī ar adjukaprīkōt ar ama.

⁶ Kwārīk wānh gar mýjjakam adjumar punu kēt. Tu Metīndjwýnhmā akabēn ne prīne kum amijarēn mýjiao a'wý. Ne mýjiao adjā'wýr katā kum amikīnh jarē. Kute ar amā mýjja kunī nhōrkam kum amikīnh jarēn kum ōdjānh jarē. Ā kum amijarēnho ane. ⁷ Dja gar ane nhyr kam Metīndjwýnh ar amā umar mex djā jarē gar kam adjumar mexkumrēx ne ar aba. Djām tāwā nhō me umar mex djā punu got. Tām wā ne ō me umar mex djā ra:xi. Nām me te kute mar ne kute kraxkōt omūnhmā. Kriju Jejukōt dja gar adjumar mexkumrēx. Ō me umar mex djājao dja prīne ar anēje aptā. Nhyr me umar punu 'ō ar amā ār prām kētkumrēx, amadjāmā ār kētkumrēx ne ar anhōkre kadjwýnhbē ār kētkumrēx.

⁸ Be, akmere ar, āpnhīre ar, ba ajte ar amā mýjja jarē. Godja mýjja mextire, nār mýjja ajmā kute kēt ne kīnhkumrēx jabej gora ar ajbit ma. Kwārīk wānh gar mýjja punu 'ō mar kēt.

Bep mýjja me kute arēnh ne 'ēxnhī kēt 'ō, me kute katāt kabēn jadjwýr 'ō, mýjja mex me kute kōt amijo ba 'ō,

me kabēn mex me kute o aben nhikjē kēt 'ō, mýjja mex me kute omūnh ne kīnhkumrēx 'ō, mýjja mextire me kute kīkre kunīkōt mar ne kute o ýrja 'ō,

mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amā ikabēn jarēnh gar aje ikabēn mar ne ikabēnkōt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakōt ipumūnh gora ar ā ikudjwa amijo ane nhyr kam Metīndjwýnh ar amā umar mex jarēn prīne ar ar ajo ba. Tām ne ja.

¹⁰ Be, nā bām ikīnh ra:x ne. Ne Bēnjadjwýrmā amikīnh jarē. Nā gām ar ajte ijo djuw mex ba kam ikīnhkumrēx ne. Ar aje ijo djuw mex kēt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atāri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rā'ā. Nhyr bep amybým ne ba ar iba gar ijo djuw mex kēt. Djā nā gām ar ijo aknon ijo djuw mex kēt. Arkati, nā gām ar aje imar rā'ā ne te jānh gar aje ijo djuw mex prāme.

Kute arkum arkam amikīnh jarēnh.

¹¹⁻¹² Djām imā prām nār inhō mýjja kētkam ne ba ije ar amā amijarēnhja? Kati, ikīnhkumrēx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrā. Ē, godja inhō mýjja kētkam nār kon inhō mýjja krāptīkam ba tu kam ikīnhkumrēx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bōx ba tu ikīnhkumrēx. Nhyr mýjja mexdjwý arým iwýr bōx ba arým ikīnhkumrēx. Mýjja punu nār mýjja mex iwýr ban bōx katā ba tu ikīnhkumrēx ne ar iba. Imā prām nār ijajne jabej, inhō nēkrēx krāptī nār inhō nēkrēx kēt jabej ba tu ikīnhkumrēx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar t̄yx. ¹³ Kriju ta ne ijo t̄yx nhyr mýjja kunī iwýr ban bōx katā ba tu ate ikrān ikīnhkumrēx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrāmri ne gar adjukaprīkumrēx. Nā gām ar itokry pumūn kam anhōdjānhkōt imā mýjja jano. Mrāmri ne gar amexkumrēx.

¹⁵ Amrēbē ije pykabē Matenikam memā Jeju'ā idjujarēnh ny jarēnhmo krax ne kam kurūm itēm kam ne gar gajbit ikōt apē ne imā mýjja kwý jano. Atemā me kute Jejukōt aben pydjji 'ō kute imā mýjja janor kēt. Ar gajbit ne gar imā mýjja jano. Be, gar aje imar rā'āja pumū. Kribé Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kōt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imā pi'ōk kaprīre jano ba amim kuby.

¹⁶ Ne ajte kribé Texarōnikakam idjām rā'ākam inhō pi'ōk kaprīre kēt. Gar imā kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djām ar aje ajte imā pi'ōk kaprīre nhōrmā ne ba ajte ar amā ane? Kati, Metīndjwýnh ar akam kīnh ne kute ar adjukaprīo pānh gar akīnh raxmā.

¹⁸ Nā, mrāmri ar aje imā anorja kunī arým iwýr bōx ne imānhkutān kwý ijakre. Gar aje Epaprodjīkōt imā anor nhyr kute imā o bōxja imā kungā nhyr arým inhō mýjja krāptī ne. Ar aje imā ōrja kute Metīndjwýnh nhō mry pyrāk, kute ō mry

kudjyre pyrək. Me kute Metĩndjwýnhmā mry par ne kute kum bōr nhym kum kīnh ne mekam kīnhja. Kute tām pyrək. Nā gām ar imā mýjja ngā nhym kam Metĩndjwýnh ar akam kīnhkumrēx. ¹⁹ Kam dja ar amā mýjja ngā nhym ar amānhkutā ne.

Djām inhō Metĩndjwýnh ō nēkrēx kēt got. Arkati, kàjkwakam ō mýjja krāptīti: kute kanhētire pyrək. Dja ar amā kwý ngā, Kritu Jeju djō'ā ar amā kwý ngā nhym kam ar anhō mýjja ar amānhkutā. Nhýnh ne Metĩndjwýnh ar amā mýjja 'ō nhōr kēt? Kati, dja ar amānhkutā kungā nhym rā'ān kumex.

²⁰ Gē me kunī me banhō Metĩndjwýnhmā rax jarē, Metĩndjwýnhbē me Babāmmā rax jarē. Kum rax jarēnh rā'ā rā'ā. Gē me ā ane. Tām ne ja.

²¹ Nā bām ar ajo ama, wānh, Kritu Jejukōt ar abē Metĩndjwýnh nhō ar amexja ne ba ar akunīo ama ne. Wānh ar abenmā ijarē. Nhym jakamdjwý ar kute Jejukōt abeno kamy ar ajo amak rā'ān ar amā amijarē.

²² Jakam, Metĩndjwýnh nhō me mex kunī ne ar ar ajo amak rā'ān ar amā amijarē. Nhym bēnjadjwýr Xedja nhūrkwākam me jadjwý ar ajo amak tý:x ne.

²³ Gē gwaj banhō Bēnjadjwýr Jeju Kritu ukaprīkōt prīne ar akunīo djuw mex. Tām ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Me'ò nhidjibê Epapraj ne arým Paurkòt Jejuo aminhò. Ne kam akubyn ò pykabê Korximã tèn kam memã ar Jeju'ã ujarènh ba. Nhyr mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kòt aben pydji. Nhyr kam Epapraj Paur'ýr tèn bôx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rã'ã nhyr Epapraj 'ýr bôx ne kam ò pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arènhò nhý. Nhyr kam tu Paur kute ar omünh kêt kam tu kum ar kñhkumrêx. Kute ar omünhmãn prãbê tu kum ar kñhkumrêx ne kam arkum pi'òk no'òk ne. Nhyr bep Korxikam me kwý ne me Metündjwýnh kabên kupa'ã ar memã arènhò ba. Nãm me 'èx ne we,

–Me mykã rênhibit ne Metündjwýnh kum me kñh ne meo kra. Ne ajte memã 'èx ne we,

–Metündjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katãt Metündjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amü kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'èx. Nhyr me kute mýjja krênãm nhyr me mebê mýjja pyman memã kum,

–Ë, kwãrik wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

–Kwãrik wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyr bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gédja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utãr. Kwãrik wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utãr. Kwãrik wãnh atemã 'ò jabej kêt. Ajbit ne Metündjwýnh djwýnhí ne mýjja kuni 'y ne kute me utãr. Nã, nhyr Jeju Bãmbê Metündjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bôx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bôx ne me bajo òbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'òk no'òk anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ibê Paur, Metündjwýnh kute ijã amim karò nhyr Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Krãrxbê Korxikam Kritu nhò me ja, ò me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týx ne Kritukòt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metündjwýnh ar ajo djuw mex, Metündjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadwýr Jeju Kritu ar ukaprikòt ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metündjwýnhmã arkam amikñh jarènh.

³ Bar ije Metündjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkòt mã kum ar akam amikñh jarê. Bãmbê Metündjwýnh, gwaj banhò Bênjadwýr Jeju Kritu Bãmbê Metündjwýnh kumã ne bar amikñh jarê. ⁴ Mýkam ne bar kum ar akam ikñh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kòt amã me jad-jwý jabêkumrêx, amã ò me ja, ò me mex-tire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikñhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metündjwýnh kute kãjkwakam ar amã mýjja mex djir ne katãt ar amã arènh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhìxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kòt amã ò me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarènh nyja man tu amim kamnhìxkumrêx. Jeju'ã ujarènhja ne katãt nõ. Kabên punu kêt. Kabên 'èxnhí kêt. Kam ne katãt nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarènh ny arým wãkam ar awýr bôxwã pumü. Nãm me pyka kunikòt Jeju'ã ujarènhò ajmã. Arým ne me o ajmã nhyr me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kñh ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwý ar amã arènhò ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax kurüm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metündjwýnh jarènhò tẽ gar arým kòt maro tẽ. Nã, Epapraj ne ar amã Metündjwýnh djukapri jarê. Metündjwýnh ne ukaprikòt ar ajo djuw mex. Nhyr Epapraj ar amã ukapri jarê gar kam arým tu amim markumrêx. Nã gãm ar anhòkre kadjwýnhbê,

–Nã, mrãmri ne arým Metündjwýnh djukaprikumrêx ne ja, ane. Nã, Epapraj ne ar amã arê gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kñhkumrêx. Nãm ar ikòt àpènh ar ba. Mrãmri Kritu nhò àpènhkumrêx ne kum àpènh ar ba ne kute kanga kêtumrêx. Nãm wãm ar akam bôx ne ar ikòpdji'ã ar àpènh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarènh ar imã,

–Ota arkum aben jabêkumrêx. Metündjwýnh Karò ne abenã arkum karò nhyr ar arým kum aben jabêkumrêx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarènhò ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarènh bar ije mar totokbê ne bar Metündjwýnhmã ar ajo idjã'wýr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

–Dja ga prñe arkum 'ã karò gê ar kuman akabènkòt ar amijo ba. Dja ga Akaròo prñe ar no bô. Akaròo ar no bô gê ar prñe akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wýro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metündjwýnh prñe ar amã ar adjàpènh'ã karòh ar ano bôn ar amã

amikukràdjà jarè gar kam arým mã kòt amijo aba mextire gè Bènjadjwýr ar akam kínhkumrèx. Ga kam ar amã mýjja mexbit kính ne ar o aban ajte Metíndjwýnh maro tèn: amũ maro ajkamèn mar rax ne.

¹¹ Gèdja Metíndjwýnh prìne ar ajo týx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mýjja kunĩ jakrenh. Ta týxo godja prìne ar ajo týx ne, ta mexo prìne ar ajo mex ne. Ga kam ar akràn mã amijo aba. Kwãrik wãnh gè te mýjja punu ar akam apòx nãr kon ar akaprĩ ar akam apòx gar mã Jejukòt ajkamèn tu akràn mã amijo aban angrýk kèt ne tu akínhkumrèx. ¹² Ne tu Jeju Bãmbè Metíndjwýnh mã amikính jarè.

Bir, mýkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute ò me mextire jamè ro'ã gwaj bamã mýjja nhõrmã. Kute ò me jamã mýjja mextire djir ja tãm gèdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrã. Ò pykakam a'ubit, ò pykakam me axwe 'ò kèt, mýjja punu 'ò kèt tãm'ýr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mýjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrèx. Amrèbè ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kính ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamãt kò tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metíndjwýnh kubè gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbè gwaj bapytãrkumrèx. Xatanaj kute átykri ar gwaj bajo bajabè ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kínhkumrèx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbè gwaj bapa 'amý. Amrèbè Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubè gwaj bapa 'amýn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrò bikapínkòt ne Bãm gwaj bapytãn gwaj bajaxweo aknon tu mar kèt ne.

Kritu kute raxo katãt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nã, kra ta ne memã Bãmo amirít ne. Djãm me kute noo Metíndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kèt. Nhym kam kra ta memã Bãmbè Metíndjwýnh amirít ne. Amè ar kute aben pyrãk. Ar amè tãmý. Nhym kam kra ta memã Bãmo amirít ne. Ne kam ajte kubè Metíndjwýnh Krakam ta ne ò mýjja kunĩ djwýnh, mýjja kunĩ nhõ bènjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mýjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabènkòt ne mýjja kunĩ 'y. Kãjkwamè pykakam mýjja ja kunĩ 'y. Mýjja me kute noo omũnhjamè mýjja me kute noo omũnh kètjamè, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bènjadjwýrmè kadjy mrãnh djwýnh nhõ bènjadjwýrmè me bẽngòkre* nhõ bènjadjwýr

rũnhmè bènjadjwýr krymè mýjja kunĩ ne amim ipèx ne. Bãm kabènkòt amim ku'y. Nãm prìne amim mýjja kunĩ 'y, prìne o atom, kam ne ò mýjja kunĩ djwýnh, ta ò mýjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mýjja kator kètri ne Jeju ar tìn ne ba. Djãm pykabè mýjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mýjja ba djwýnh ne kam kute mýjja 'ò kanga kèt kumrèx. Kute mýjja kunĩ 'yrkam ne kute mýjja 'ò kanga kèt. Kra ta ne ar mýjja ba. Nhym mrãmri mýjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhym ajte Krabè Jeju ta ne ò me ja kadjy bènjadjwýr. Me kute amim Jeju mar ne kòt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyrãk. Nhym bep Jeju ne kute krã pyrãk. Jeju ne kam ò me ja kadjy bènjadjwýr. Ta ne kutewa ne kam amikòt mýjja kunĩ apòxo tè. Ne kubè Metíndjwýnh krakam kumrèx me tyk kurũm tìn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mýjja kunĩ jakrenh, raxo mýjja kunĩ mã wa.

¹⁹ Kubè Metíndjwýnh djwýnhĩ. Apýnh Ar kubè Metíndjwýnh djwýnhĩ. Kra kubè Metíndjwýnh djwýnhkumrèx. Metíndjwýnh ne Kramè kute aben pyrãk'ã amim karõ nhym kam Kradjwýr kubè Metíndjwýnh djwýnhĩ. Ar amè kubè Metíndjwýnh djwýnhĩ.

²⁰ Bir be, Metíndjwýnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakòt kute amim mýjja kunĩ ò bikwamã, pykakam mýjja nãr kãjkwam mýjja, kunĩ kute o ò bikwamã. Mýjkòt? Krakòt, kra ne me kadjy pite'ykam tyn kamrò ajkapĩ nhym kam kòt Bãm memã kabèn mex jarè nhym me arým umar mexbit ma.

Metíndjwýnh kute meo ò bikwa.

²¹ Amrèbè ne gar Metíndjwýnh akurè djwýnh. Ar aje ajaxwekòtbit ajamak bèn ne aje mýjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurè djwýnh. ²² Nhym bep ajbir ne Metíndjwýnh ar ajo ò bikwa. Nã gãm ar te amã kurè nhym Metíndjwýnh tu ar ajo ò bikwakumrèx. Kra ne me kadjy amijo kubèngòkren ruwn kam ty. Nhym kam kòt Metíndjwýnh ar ajo ò bikwakumrèx. Mýj kadjy ne ar ajo ò bikwa? Bir, kute amiwýr ar ajo bõx, gar kabem aku'emã. Ar mrãmri Metíndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kèt ne ar aba ne ar akam mýjja punu 'ò kèt kumrèx ne kabem aku'emã. Kadjy ne Metíndjwýnh ar ajo ò bikwa, godja gar arek o tèn kanga kèt jabej. ²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrãnh mrãmri adjãm týx ne aje kanga kèt jabej ne kam ajte amijã kamnhìxbè kam amak ar o aban kanga kèt jabej. Nã gãm ar arým Jeju'ã ujarènh nyja man kam amim kamnhìx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kòt amijo atèm rã'ã ne aje kanga kèt jabej ne kam mrãmri arým 'yr bõx.

* **1:16** Apýnh me ò pyka djãri kunikòt ne me kunĩ bẽngòkre. Kubèkã jakamè me kakrãtykmè me babèngòkremè ne me kunĩ: bẽngòkre.

Djām ar gajbit ne gar Jeju'ā ujarēnh ma? Kati, pyka kunikōt ne Jeju'ā ujarēnh mekōt ajmā. Ba ibē Paur ne ba memā Jeju kukrādja ny'ā idjujarēnh mō. Idjāpēnh ne ja. Kam ne ba kājbe memā 'ā idjujarēnh mō.

Paur me kadjy āpēnh.

²⁴ Ā idjujarēnh mō nhyem me arým kōt ijo ajkē ba itokry ne. Djām kōt ikapri? Arkati, ikīnhkumrēx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikīnh ne. Mete Krituo bikēnh nhyem tokryja 'ā ne me ijakre. Ba kam ba itokrykōt mete inhō bikēnh ba, ba itokryjakōt ne ba Kritu tokry nhinomā rēnhō tē. Jeju nhī kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhī pyrākja, me kadjy ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akadjy idjāpēnhja. Metūndjwýnh ne me akadjy idjan imā idjāpēnh jarē. Ba kam me amā idjāpēnh ar iba. Mýj idjāpēnh nā? Bir, ije me kunimā prīne Metūndjwýnh kabēn'ā idjujarēnh itēm nhyem me kunī kute marmā.

²⁶ Amrēbē ne me kunibē Kritu apdju ne. Nām me bakukāmāre amikam kra jadjwýro tēm tāmtā: nhyem bipdjur rā'ā. Nhyem kam ajbir Metūndjwýnh arým memā o amirīt, ta o me mextire jamābit o amirīt ne. Kute amim me ja'ā karōkōt ne memābit o amirīt ne. ²⁷ Amrēbē ne amim 'ā karō ne kam mebé udju: ne. Ne arým jakam memā o kato, o me mextire jamābit ne o amirīt ne. Mýj ne mekbē udju ne ajbir memā o amirīt ne? Bir, Kritu me bakadjwýnhbē ýrja. Tām ne gu me o mýjja mex'ā amim kamnhix ne. Kritu me bakadjwýnhbē ýrkam ne myt kunikōt mā me bamā mýjja mex ngā ba me ikīnhkumrēx. Mā ne mýjja mexja kute? Bir, mýjja mex ja ne apēx prām kētkumrēx. Mýjja mex ja ne mexo kute mýjja kunī jakrenh, kute me kute o nékrēxo amimexja kunī jakrenh mex ne. Dja mā amirīt rā'ā ne. Djām me kwýmā ne o amirīt ne? Kati, pyka kunikōt ne o me jamā o amirīt ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mā me kunimā Kritu'ā ajarē. Ar ikrā mexkōt, ar ik-abēnh mexo ne bar me kunimā tīn jangijñ me kunimā Metūndjwýnh kabēnh jarē. Ar ije Metūndjwýnhmā meo imōr ne kum me ōrmā. Me kunī arým kute Kritu mar mex ne kute inomā mēnh, me tām ne bar ije Metūndjwýnhmā meo imōr ne kum me ōrmā. ²⁹ Kadjy ne ba idjāpēnhkam ityk djā kēt ne. Djām Kritu rerek got. Axwe týx ne ta týxo ijo tý:x ba kam me kadjy idjāpēnh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhyem me kute ja mar kadjy ne Paur djāpēnh raxja.

¹ Ē, ba ar amā arē, gar ama. Gora ar amā idjāpēnh raxjakōt ima. Krīrāxbē Raodjikam ar jamē apýnh krī rūnh djāri me jamē me aje te ipumūnh kēt ba akrānmā ar me akunimā idjāpēnh ibaja pumū.

² Mýj kadjy ne idjāpēnh raxja? Ije ar amā týx jangjēnh gar aje atýxmā. Ne aje ar amā aben jabēn axikōt akabēn ne ar abamā. Ga kam ar aje mrāmri Kritu markumrēxmā, Metūndjwýnh kute prīne mekbē o bipdjurja ar aje mar ne aje katāt kōt mar ar o abamā. Mýj ne mekbē o apdju? Kritu. Kritu mekbē bipdjur ne gar aje marmā. Me kute Kritu mar rax ne kute mrāmri me o nékrēx rūnh pyrāk. Dja gar ā Kritu mar rūnhō ane. Kadjy ne idjāpēnh raxja.

³ Nā, Kritu pydji ne kute amikadjy memā no mex jangjēnh djwýnh. Ajbit kute memā Bāmmē ar kukrādjaō amirīt, kukrādjaō bipdjurjao amirīt nhyem kōt me arým o mýjja mex maro tē, o mýjja mex maro tēn kam kōt no mex. Nhyem kam apýnh me kute Metūndjwýnh nhō mýjja mar djāri mrāmri kute o nékrēx mextire ja pyrāk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memā no mex jangjēnh nhyem me no mex ne kute o mýjja marja pumū. ⁴ Atemā 'o kēt. Ta pydji ne kute Bāmjo amirīt. Ē, me'ō kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā katāt 'ā ajarē. Me 'ēx ne kute kabēn punuo amikabēnh mex ne o kute ar anoo biknor karō ne ba ar amā ane.

⁵ Nām te jānh prāme ba amybýmbit imā ar akīnh ne ar amar rā'ā. Arým ne ba ar aman kam ikīnhkumrēx ne. Nā gām ar amim Kritu markumrēx ne 'ā angrā týx ne amā me uma kēt ne kanga kētkumrēx ne 'āno dja, ne akrānmā aben mē ar aba. Ba kuman kam ikīnhkumrēx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhō Bēnjadjwýrkam ā kōt amijo abao ane, anhō Bēnjadjwýr Jejukōt ā amijo abao ane. ⁷ Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnhō atēm kute mrāmri ne pī abatānh kadjy kute pykamā arē ngjēnh ne kute pyka 'amýnh týxja pyrāk. Dja gar ā amū Kritu maro abikamēnhō atēmo ane, ne ā Kritu 'amýnh týx ne 'āno adjāmo ane. Ne amrēbē ar aje amim Kritu marja arek o tē. Me kute ar amā arēnhkōt dja gar arek o anhýro tē. Dja gar ā o anhýro atēm rā'ān prīne mar týx ne. Ne kam Metūndjwýnhmā amikīnh jarē, ne kum amikīnh jarēnh 'āno dja.

⁸ Dja gar aminēje me kabēn punuwā pumū. Dja me kabēn punu 'ēx ne amijo kabēn mex ne mōn ar anoo akno. Djām me kabēn punuja kabēn katāt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmā 'ēx ban amū abenmā arēnhō mōr tāmtā nhyem i kamingrāny amū abenmā arēnhō mō. Djām Metūndjwýnh kabēnkōt ne wā? Kati, me ta kukrādjakōt ne me kabēn kajgowā. Nhyem bep atemā ne Kritu kabēn katātā. Mrāmri katāt arē.

⁹ Kubē Metūndjwýnh djwýnhkumrēx. Amijo kubēngōkren me bawýr pykamā

ruw. Kubêngôkrekam ne kubê Metîndjwýnhkumrêx. Âm Metîndjwýnh djwýnhî. Ta ne kubê Kritu. ¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbê nhÿn gwaj bamã umar mexti:re jarê. Gwaj bamã umar mextire jarê gwaj kam bakînhkumrêx. Mã ne gwaj bakînh kute? Bir, mrãmri me kute ô nèkrêx rû:nhkam kînhja pyrâk. Dja gwaj Jejukam bakînho bamã nèkrêx kînhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bÿnjadjwýr rûnhmê me bÿnjadjwýr kry kute meo baja kunî jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kînh ba, gwaj bamã kînh jangjêho ba.

¹¹ Arÿm gwaj baje Krituo aminhokam ne gwaj atemã bakukràdjã. Gwaj bakukràdjã tûm, gwaj bajaxweja ne gwaj arÿm tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbê idjaer kute me my nhinhu kã rênh nhym me kam mex ne kînhja pyrâk. Me bajtem kute Metîndjwýnh nhô me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kã rê. Nãm me me my nhinhu kã rênh mûm kurênh kam kînh nhym Kritudjwý arÿm gwaj bamã gwaj bakukràdjã tûmja mûm ã rêho ane gwaj kam ã badjwý ã bamexo ane nhym Metîndjwýnh arÿm gwaj bakam kînh ne.

¹² Jeju akubyn tîn ne me tyk krã kurûm kator'ã ne ngônhmã gwaj bajangjênhja amijakre. Ngônhmã gwaj bajangjênh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrâk. Nãm me ã ngônhmã gwaj bajangjêho ane. Ngônhmã gwaj bakrã jangjênh, gwaj kam akubyn bakrã apôx ne kute Jeju kênkre kurûm akubyn tîn ne kator pyrâk. Metîndjwýnh ta ne tÿxo akubyn Krituo tîn, me tyk kurûm Krituo kato. Gwaj kam arÿm tu amim kamnhîxkumrêx nhym kam ngô kurûm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batîn pyrâk, kute ta tÿxo Kritumê ro'ã gwaj bajo tîn pyrâk. Kam dja gwaj bakukràdjã nykôtbít amijo baba.

¹³ Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrâk ne ar baba. Nã gwaj bajaxwekumrêx ne mûm amikukràdjã tûm rênh kêt kam kute me batyk pyrâk. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh gwaj bajaxwe kunîo biknokumrêx. Nhym kam kute Kritumê ro'ã gwaj bajo tîn pyrâk.

¹⁴ Arÿm ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjão apêx. Môjdjê kute memã "Kwãrik wãnh" anhÿr ne 'ã pi'ok no'okja arÿm o apêx. Nã gwaj te kukràdjãkôt amijo babamãn ãm mã bajamakkre kêt. Nhym kam Metîndjwýnh ôkre kadjwýnhbê,

—Ikra tykkôt, mete pîte'ykam kum o i'êk nhym tykkôt dja me tu amim ikamnhîxkumrêx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Môjdjê kukràdjãkôt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nãm ã Metîndjwýnh o anen ã Môjdjê kukràdjão apêxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkôt ne Metîndjwýnh me karô punu rûnhjadjwýo ajkê, me karô punu nhô bÿnjadjwýrmê, me tãm ne Metîndjwýnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amÿn kam meo kurwýo ban meo bôx. Me ipôkri ne me meo kurwýo ban meo bôx ne kam prîne mekbê àbêr dja kunîo apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunî kôt omûn arÿm kôt kuma. Nãm ã Kritu tykkôt ã Metîndjwýnh me karô punu rûnho bikêho ane.

¹⁶ Metîndjwýnh kute me karô punu rûnho bikênhkam kwãrik wãnh ô kukràdjãa mar kêt. Nãm me Môjdjê kukràdjã kupa'ã mekbê mÿjja pyrna ar o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjã kakritja dja gar mar kêt. Metîndjwýnh arÿm kute mÿjja tûmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrik wãnh ga arîk ar adjakur abakam gê me'ô adjakur mÿr jabej ar amã kabênh 'ô jarênh kêt, nãr kon, mÿjjao akôm mÿr jabej gê me'ô ar amã kabênh 'ô jarênh kêt. Nãr kon, me rer mex 'okam, mytyrwý 'okam, akati 'okam, me rer mexo môrkam, mekôt ar aje amijo anhÿr kêt kam, kwãrik wãnh gê me kam ar amã kabênh 'ô jarênh kêt. Kwãrik wãnh mÿjja kukràdjã ja mÿr jabej gê me'ô ar amã àkrê kêt.

¹⁷ Kritu bôx kêtiri ne me kukràdjã ja arîk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjã jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bôx ne arÿm o ajngra, kukràdjã tûmja tu mûm kumê.

¹⁸ Kwãrik wãnh me 'êx ne kute amijo pijàm ne arîk Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã kabênjja wãnh nô. Nãm me kum mÿjja ja kînh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm me me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwýnhmã amijarênh kum rax jarê nhym arÿm Metîndjwýnh kum ar akînh. Dja ga ar o anhÿr kêt nhym arÿm kum ar akînh kêt. Djãm abÿnjadjwýr got ga tu Metîndjwýnhmã akabênh, ane. Kati, nãm me 'êx. Kwãrik wãnh wãm nô gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm me me biptirkam mÿjja pytiro ikwãw we ar amã kôt 'ã ujarênh ba. Kati, nãm me 'êx. Me ja ne me kajo mex ne kam we ar amã mÿjja jarêho ban we amijo àmra ba. Kati, nãm arîk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekôt animan kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'êx. ¹⁹ Ne arÿm Kritumã iren 'amÿnh kêt.

Kritubê Metîndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhî. Kute ta krã pyrâk. Me baje Kritu mar ne gu me baje í pyrâk. Nhym bep Kritu ta ne kute krã pyrâk nhym me kum iren 'amÿnh kêt. Nã gu me bakukràdjãri ajkanhok ne kam tu batypydji. Apÿnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunîo aben pydjín me bakrãmã kumê.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta io djuw mexo tê, me bajo djuw mexo têmo ane. Kritu

ne ta ò me jamā bēnjadjw̄yr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te ap̄yñh me ba djāri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjji gu me batypydjji aben mē ar baban kam kōt bamā aben jabēn kam baro'ā Kritu maro tē. Metīndjw̄yñh ne amim me bajā karō gu me kam kāmā kōt ā maro batēmo ane.

²⁰ Ar̄ym ne gar Kritisūmē ro'ā ty nhym ar̄ym ar amā m̄yja kukrādja kakritja m̄um kumē. Kritisū kute ar amā m̄yja ap̄ex gar kam mā ajte amā akukrādja kakrit kīnh. M̄ykam ne gar akubyn mā amā pyka jakam me kukrādja jabit kīnh ne kōt ar amijo aba? Nām we me,

²¹ – Kwārīk wānh byr kēt,
– Kwārīk wānh kakinh kēt,
– Kwārīk wānh kupēnh kēt, ā we anh̄yr ar ba gar kōt amijo aba.

²² Djām Metīndjw̄yñh kukrādja ne ja ne me we ar “Kwārīk wānh” ar o ban mekbē m̄yja pyma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukrādja t̄um, kukrādja kakritja ar̄ym kēt. Metīndjw̄yñh ar̄ym kukrādja t̄umjao ap̄ex gu me ar̄ym kōt amijo baba kēt. Mrāmri kute me badjakur dja pyrāk. Tebē dja me batikkrekam ap̄ex ne me banh̄i'ā ap̄ex ne me bakrākā'ā mrā. Nām ā kukrādja kakrit, kukrādja t̄umja ap̄exo ane.

²³ Me kute mebē m̄yja pymaja ne me 'ēx ne kabēn mex ne. Bep kati, nām me tu ar m̄yjamā amijarēnho ba, m̄yja Metīndjw̄yñh ne ar kum amijarēnho ban 'ā memā apnē nhym me kudjwa. Nām we me 'ēx ne we ar amijo pijamo ban ar ta aminh̄i djw̄yñho bikēnho ba. Me ta kute we amibē axwe rēnhmā prīne amijo bikēnho ba. Metīndjw̄yñh kute memā ja jarēnh kēt. Me ta ne me arīk ta kute amijaxwe bīnmā ap̄yñh amijo ba djāri amijo ba. Nām me amititik ne kam amijo bikēnh mexo ba. Kati, ām kajjo mexi. Nām me te aminh̄i djw̄yñhja te o ane nhym ām mā axwe. Djā nām me amibē axwe kurē? Kati, nām me te o anen mā axwe.

3

Ar kute katāt amijo bamā arkum 'ā karō.

¹ Gora ar Kritisūmē ro'ā ar̄ym akubyn at̄inkam, ngō kurūm ar ajapōx kute akubyn at̄in pyrāk, kam dja gar kākjakwamak m̄yja jabej ajkam ama. Kam ne Kritisū nh̄y, Metīndjw̄yñh djubōk'ānh nh̄y. ² Dja gar kākjakwamak m̄yjakōtbit ajamak bēn. Kwārīk wānh pykakam m̄yja mar kēt.

³ Kute Kritisūmē ro'ā ar̄ym atyk pyrāk. Djām me tykkam kute pyka jakam m̄yja mar got. Bir be, ar̄ym Kritisūmē ro'ā ar atyk ne ro'ā akubyn at̄inkam, dja gar jakam, pyka

jakam, Kritisūmē atypydjji ar ar aba. Nhym kam Kritisū kadjw̄yñhbē, Metīndjw̄yñh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytār mex kadjy. Kam dja gar kākjakwamak m̄yjjabit ma. ⁴ Be, Kritisūmē ne gar atypydjji ar aban kam tu at̄inkumrēx ne. Gēdja Kritisū akubyn raxo amirīt ne kam abēngōkredjw̄y* ar̄ym araxo amirīt.

⁵ Bir be, kam dja gar arīk abawā tu krā'yrkumrēx gē on wānh nō. Kwārīk wānh gar krō'ā aprō kēt, nhym me nijadjw̄y krō'ā mjēn kēt. Ar aprō prām, nhym me ni mjēn prāmja kwārīk wānh nō. Gē me my prō prām ne kurē ar ba, nhym me ni ar mjēn prām ne kurē ba kwārīk wānh nō. Me kum m̄yja punubit prāmja kwārīk wānh nō. Ne me kum nēkrēxbit prāmja kwārīk wānh nō. Nām me kum nēkrēxbit kīnh ne kam kōtbit amak bēn ne kam kum Metīndjw̄yñhja mar prām kētkumrēx. Me kute m̄yja Metīndjw̄yñh karō nhipēx ne kute we kum ar amijarēnho baja tām ne Metīndjw̄yñh kum kīnh kētkumrēx. Nhym me kum nēkrēxbit prāmjadjw̄y kum kīnh kētkumrēx. Amē punu nhym kam kum kīnh kēto aben pyrāk ne. Kam ne ba ar amā,

– Tām gēdja on wānh nō, ane.

⁶ M̄yja ja kunīkōt ne Metīndjw̄yñh mekam ngry:k ne. Godja me kute m̄yja jao ban kam kute Metīndjw̄yñhkōt amijo ba kētkumrēxja, me tām gēdja Metīndjw̄yñh mekam ngryk ne i memā o pānh. ⁷ Nhym bep amrēbē ne gar gadjw̄y ā amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on m̄yja ja kunī kanga. Kwārīk wānh gar angyk kēt ne memā adjākjēr kēt ne aje amipānhmā mar kēt ne me kāmex jarēnh kēt ne ajakjakwamak akabēn punu 'ō jarēnh kēt. Me my kute me nire kukrādja'ā me apr̄yja dja kēt. Nhym me niredjw̄y kute me my kukrādja'ā me apr̄yjadjw̄y dja kētkumrēx.

⁹⁻¹⁰ Kwārīk wānh gar akukrādja t̄um jakōt abenmā ajēxnh̄i kēt. Ar̄ym ne gar akukrādja t̄umja m̄um kunī mē. Ar aje akukrādja t̄umkōt aje abenmā ajēx aba ja ne gar ar̄ym nh̄i'ām kunī mē. Pānh ne gar akukrādja nykōt m̄yja mexbit ma. Metīndjw̄yñh kute ar ajo ny nhipēx djw̄yñh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metīndjw̄yñh mex pyrāk kadjy ne ar ajo nyo tē, prīne ar aje Metīndjw̄yñh markumrēxmā ne ar ajo nyo tē.

¹¹ Metīndjw̄yñh kute meo nykam ne me ar̄ym abenmā kre rax kēt ne tu ar̄ym abenā t̄ym ne typydji. Ar̄ym Kritisūmē me ap̄yñh ba djāri kute abeno kurē djw̄yñh kētē ne kam ar̄ym tu abeno kamyn abeno ōbikwa. Me bajtemmē mebē idjaermē, me tām ne Metīndjw̄yñh ar̄ym meo aben pydjji. Ne ajte me my nhinhu kā rēnhmē me mykā tāmē,

* **3:4** Ap̄yñh me ō pyka djāri kunīkōt ne me kunī bēngōkre. Kubēkā jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

me tām ne Metīndjwýnh ajte meo aben pydji. Me kute arým me krórmē me krór kēt apýnh ō pykakam ba djāri bajamē, me tām ne Metīndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhym me memā āpēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy āpēnhjamē, me tām ne arým Metīndjwýnh meo aben pydji. Nā, ne arým memā me kute abeno kurē djwýnhja arým o ajngrā. Kritukōt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit kute amikajmātā mar. Djā nām kum me'ō kīnh kēt ne? Kati, nām kum me kunī kīnh ne me 'āno dja. Nām me 'āno āmo aben pyrak ne.

¹² Ga Metīndjwýnh kute amijo ar apytār ne arým kute amim ar ajo bikjēr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabēkumrēxia pumū. Kam gēdja gar tu amim akukrādja ny man kōt amijo aba. Gora ar amā me kaprī ne adjukaprī ne ar meo aba. Kwārīk wānh ar ajō apydji arax prāme ari aba kēt. Dja gar memā aprī mex ne ar meo aba. Tu akabōt katin akrānmā ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar ā maro anen kam tu kōt amijo aba.

¹³ Gēdja me'ō ari kute anokoro ba jabej kwārīk wānh ga kum adjākrē kēt ne mā kum akabēn mex jarē. Dja gar ā anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrā rax jabej nār kon amikrā ngri jabej tu o aknon abenkam angyrk kēt. Gar Bēnjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikrāja tu o biknorkumrēx ne ar akam ngyrk kētja pumū. Dja gar ā anen ar aje abenkam amikrāja tu o abiknorkumrēx ne abenkam angyrk kēt.

¹⁴ Gora ar mýjja ja kunīkōt amijo aban kam ajte iby amā aben jabē. Gora ikabēn ja ma. Ar amā aben jabēn ar abeno aba. Ar atypydji djā ne ja. Ar amā aben jabēn kam atypydjin kam amexkumrēx. ¹⁵ Djām ar aje abeno ajtemmā ne Metīndjwýnh amiwýr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwýr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amā umar mextire jadjā ne o aben nēje me akukrā. Dja ta ō me umar mex djāo prīne ar ajaēn kam o aben nēje ar ajakre. Ē, gora ar Metīndjwýnhmā amikīnh jarē.

¹⁶ Gora ar prīne ajamakrekam Kritu kabēn kunī nhōn kōt ar amijo aba. Ne akabēn mexo abenmā Metīndjwýnh kukrādja jarēn o abenmā tīn jadjā. Ne Metīndjwýnh'ā angrer aba. Mebē idjaer nhō me ngrer tūm jarēn kam ajte Metīndjwýnh Karō kute ar amā me ngrer ny jarēnhjadjwý jarē. Ne Metīndjwýnhmā ar amikīnh jarē, angrerkōt kum akadjwýnhbē akīnh jarē.

¹⁷ Dja gar Bēnjadjwýr Jejukōt amijo aban Jeju Bāmbē Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. Djām ar akātām, djām ar anhō bēnjadjwýr kēt dja gar adjāpēnh punun akabēn punu? Kati, ar abē Bēnjadjwýr Jeju nhō āpēnhkam dja gar

adjāpēnh mexkumrēx ne akabēn mex ne. Ar abē Bēnjadjwýr Jeju nhō āpēnhkam dja gar anhō bēnjadjwýrkōt amiman kōt akabēn mexkumrēx ne kōt adjāpēnh mexkumrēx ne mýjja kunīkōt Jeju Bāmbē Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. Kritukōt kum amikīnh jarē.

¹⁸ Ē, ar apa, ar anire, arým ar amjēnja dja gar amjēn kabēn man kōt amijo aba. Bēnjadjwýr djwýnh kute ar amā ā anhyrkam dja gar ā amjēn kabēn mar ne kōt amijo abao ane nhym kam mexkumrēx ne.

¹⁹ Ē, ar apa, ar amy, ar amā aprō jabēn kum akabēn djā jarēnh kēt ne kum akabēn mexbit jarē.

²⁰ Ar apa, ar aprīre, gora ar ar anāmē ar abām ar kabēn man ar kabēnkōt amijo aba. Ar kute ar amā kabēn jarēnhjakōt amijo aba ne o abiknor kēt. Nhym kam Bēnjadjwýr djwýnh ar akam kīnhkumrēx ne.

²¹ Ē, ar apa, ar ajabatānhja, kwārīk wānh gar akra arkum akabēn kēt ne arkum ngyrk jadjār kēt. Arkum akabēn mexbit jarē. Dja gar arkum adjākrē nhym ar arým kaprī ne katāt mrānhja kanga.

²² Ē, ar apa, memā ar adjāpēnh kajgo ar abawā, me kute ar ajo pānh ne amim ar apa 'amýnh gar memā adjāpēnh kajgo ar abawā gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabēn ma. Kute mýjja ar amā arēnh kunīkōt dja gar kabēn man kōt amijo aba. Djām me kute ar apumūnho ku'ēkambit got gar memā adjāpēnh mex ne, nhym we me ar akam kīnhmā? Kati, me kaxādjwý dja gar tu adjāpēnh katāt ne. Ar amā Bēnjadjwýr Jeju kīnh ne amā umakam dja gar tu kum adjāpēnh katāt ne.

²³ Gora tu ar adjāpēnhkumrēx. Kwārīk wānh gar adjāpēnh punu kēt. Dja gar tu adjāpēnh kunī amā kīnh ne kupēnho tē. Ne tu adjāpēnh mexkumrēx ne katāt adjāpēnh tē. Djām pykabē mebēngōkre 'ōbitmā ne gar apē? Kati, kākwa kam ar anhō Bēnjadjwýrmā ne gar apē. Kam ne ba ar amā katāt ar adjāpēnh'ā karō, ar aje katāt adjāpēnhwāo atēmmā ne ba ar amā adjāpēnh'ā karō.

²⁴ Gora ar ama. Bēnjadjwýr djwýnh ta dja ar amā o pānh. Kute ō me jamā mýjja mex-tire djirja dja ar amā kungā gar amim aby. Bir be, Bēnjadjwýr Kritumā ar adjāpēnhja man kam kōt kute ar apa 'amýnh djwýnhmā adjāpēnh ar aba.

²⁵ Bep apýnh me axwe djāri gēdja Metīndjwýnh memā axwe pānh jarēnho tē. Amrēbē tīnri axweri gēdja Metīndjwýnh kōt kum o pānh ne, tīnri axwekam dja memā o pānho aben pyrak ne. Djā nām we,

—Ije bep tāmja ne ōbikwa krāptī ne kam bēnjadjwýr rax. Kwārīk wānh kum pānh jarēnh kēt. Ba 'uwťjamā pānh jarē, anhyr got? Kati, nām tu memā pānh jarēnho aben

pyràk ne. Ne me axwekam katàt memã o pãnh.

4

Me bñnjadjwýr kute ô àpèhno ba katàtmã.

¹ È, ar apa, ar aje meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhyem me ar amã àpènh kajgo ar bawã, ar amã ne ba ikabèn. Gora ar anhô àpènhmã akabèn mex jarèn meo aba katàt. È, ar gadjwý ne gar kãjkwakam anhõ Bñnjadjwýr. Gora ar ama. Tãm ne ja.

² È, ar apa, gora ar akupãnhntã Metíndjwýnhmã akabèn 'ãno dja. Gora ar Metíndjwýnhmã amijarènhkam amã adjukanga kêt ne aje kum amijarènh ar o abakôt aje mýjja'ã 'wýrja tãm dja gar kam ama. Ne kum ar akabènkôt kum amikíndjwý jarènh 'ãno dja.

³ Kum ar akabènkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gé Metíndjwýnh mýjja kute ar ibè àptàrjao ajngrã bar tu memã Metíndjwýnh kabèn jarè, memã Kritu jarè. Nãm mekbè apdju bar kam ije memã o amirítmã. Kam ne ba mekbè ijè djàkam idjãmja. Nã bãm ije memã Kritu jarèhno itèm katikôt nhyem me mekbè ijè djàkam imè. ⁴ Bir be, kam gédja gar kum ijo a'wý, ije memã arènh ne ije katàt memã o amirítmã. Ije Jeju mekbè bipdjurja memã arènh ne ije memã mã o amirít nhyem me kute katàt marmã. Nã, kadjy ne Metíndjwýnh amim idja, ije príne memã o amirítmã. Tãm ne ja.

⁵ Be, me kàtãm kadjy, me kute Jeju mar kètja, kadjy dja gar akrãnmã amijo aba mex-tire ne memã akabèn mexbit jarè. Gédja aje Jeju'ã adjujarènh djà awýr bõx ga kam mekmã Jeju jarè.

⁶ Gora akrãnmã memã adjujarèhno akrí gé me ar amã,

—E kum goja ajte adjujarèhno nhý. Ga nã gãm akabèn mar prãmre, ane. Gédja me kute mýjja 'õ mar prãm jabej akukij ga kam memã katàt 'ã adjujarèhno nhý. Be, tãm ne ja.

Apýnh òbikwamã kute kabèn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amã príne ijarè. Gwaj bamã Xikiku jabèkumrèx tãm dja ar amã ijarè. Nã, nãm ikôt àpènh mexkumrèx ne àpènh kanga kètkumrèx. Bñnjadjwýr nhõ àpènhkumrèx ne ja. Nãm ar ikôt kum àpènh ar ba. Ta dja príne ar amã ijarè. ⁸ Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amã ar ijarènh gar aje ar imar nhyem kute ar amã kính jadjãr gar ajte atýx ne akínhmã. Kadjy dja ba ar awýr ano. ⁹ Gwaj bakamy Ônemudjwý dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ônemu jabèkumrèx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu markumrèx ne kanga kêt. Ar ajõ 'õ. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mýjja kuní jarè.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumè ar iro'ã mekbè ijè djàkam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarè. Nhyem Makudjwý kubè Banabe tãmdjwýja adjwýnhdjwý ar ajo aman wãm ar amã amijarè. È, arým ne ba ar amã 'ã karõ. Dja ar awýr tèn bõx gar amiwýr o wadjãn kum akabèn mex jarè. ¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarènhja adjwýnhdjwý ar ajo aman wãm ar amã amijarè. Be, Arxakumè Makumè Jejuw ar ajbit ne Ar kubè idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpènh ar ba. Ar kute mekmã Jeju jarènh nhyem me kute amikajmãtã Jeju mar nhyem Metíndjwýnh kute ar meo bamã ne ar ikôt àpènh ba. Nãm ar ikôt àpènh mexkumrèxo ikính ne.

¹² Epapraj, ar ajõ 'õ ne kubè Kritu Jeju nhõ àpènh ne ar ajo aman wãm ar amã amijarè. Nãm Metíndjwýnhmã ar ajo à'wýr 'ãno dja. Tyk djà kêt ne ar ajo à'wýro ban kum,

—Ga dja ga aro týx gé ar ajã ngrã týx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurè. Ga dja ga arkum 'ã karõ gé ar kôt mrã, aje amim ar'ã karõkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wýro ane. ¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumün kôt ar amã 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhix ne. Kríraxbè Raodjikam ar jamè kríraxbè Ijeporikam ar jamè me akuní'ã ne àpnhix ne. Ba ne ba arým omün ar amã 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁴ Rukabè me kane djwýnh gwaj bamã kínhkumrèxjamè Temanhmè ar ar ajo aman wãm ar amã amijarè.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarè. Nípa nhürkwãkam ar kute Jejukôt aben pydjwãmè Nípa bèngòkremè ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwý ijarè.

¹⁶ È, ije ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar omün omünh pan kam amü kríraxbè Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gé kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar ga wã pumün amü ar wãmã angã gé Raodjikam ar wã amrè amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omü.

¹⁷ È, Akipumã kum,

—Gora Bñnjadjwýr kute amã adjápènh jarènhja on o tèn inomã amè, ane.

¹⁸ Ba ibè Paur ne ba wãm ar amã ikabèn ne. Nhyem bep ngrire ja ne ba inihikrao ipèx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarè. Gora mekbè ijè djàkam idjãmja man o abiknor kêt. Gé Metíndjwýnh ukapríkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamâ pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pir-pukam bôx ne mekmâ Jeju jarê. Nhyam me kwý kum Jeju'a ujarênh mar prâm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyam akati nhyam me ajte bôm ar kumê nhyam ar mâ me kurûm tê. Mâ me kurûm tên kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmâ Jeju jarê. Nhyam me kwý rax ne tu Jejuo aminhò. Nhyam kam mekbê idjaer ajte mekmâ ar kurêtuw. Nhyam kam Paur krîbê Texarônika kurûm tê. Tên atemâ krî 'ôkam bôx. Nhyam Texarônikakam ar kute Jejuo aminhòja arek abeno bikprônho dja. Nhyam Paur ar kurûm tên aro aman te akubyn ar'ýr têm prâme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhòja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmâ ar'ýr ano.

Nhyam Ximoxi ar'ýr tên bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ýr tê. Akubyn tê:n bôx ne Paurmâ ar arê,

—Âm arkum Jeju kînhkumrêx. Onîj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyam kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nâm me,

—Paur ne me amâ 'êx. Nâm me amâ akubyn tēm̄mâ amijarê. Nâm 'êx. Nâm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nâm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyam Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyam Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amâ pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amâ pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjiwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amâ ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprikôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amâ umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmâ arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmâ ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja.

³ Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amâ Metîndjwýnh jabêkôt arým kum

adjapênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhò Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmâ ar ajarê, gwaj banhò Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmâ ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arým Metîndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amâ idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amâ Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Âm Metîndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amâ Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amâ ikabên jarê? Kati, âm Metîndjwýnh Karò kabênkôt ne bar ar amâ ikabên jarê. Âm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. Âm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amâ arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumûn tu amim ar ikabên markumrêx.

⁶ Ar ikabên man ar ijã amijakren Bênjadjwýr Jeju'ãdjwý arým amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyam kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nãm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar týx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwýnh Karò kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷ Nhyam arým Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arým ar apumû, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumûn arým ar ajã amijakren kute ar apyrãk ne ar ba. ⁸ Ê, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyam Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arým kunî Bênjadjwýr Jeju'ã adjujarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunîmã arê nhyam me arým kuman kam arým amû abenmã arê. Nhyam me arým prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwýnh marja memã amijarê nhyam me arým prîne kuma ne kam amû aben djò'ã abenmã ar ajarê. Nhyam kam pyka kunîkôt me arým ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arým memã ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amâ kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arým mýjjao we Metîndjwýnh karò nhîpêxja kangar arým Metîndjwýnhkumrêx, Metîndjwýnh tînjao aminhò. Ar kute amikadjy kum

âpênhmâ ne ar o aminhō, ¹⁰ ne arÿm krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nâm me â ar ajarêhho ane. Mrâmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tâm ne tykkam Bâm ajte akubyn o tîn ne. Tâm dja ajte kâjkwa kurûm bôx. Tâm ne gar kam ama. Tâm ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngyrkbê gwaj bapytâ. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngyrk ne. Bâm ngyrkbê godja Jeju arÿm gwaj bapytâ. Tâm ne bôxmâ gwaj kam ama.

2

Paar arkam âpênh mex.

A Kô 1.12

¹ Akmere ar, âpnhîre ar, wânh ar ar akam idjâm ne kajjo kêtumrêx. Gar arÿm ama. ² Ar awÿr ar imôr kêtiri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imâ kabên punu jarê. Gar arÿm ama. Nâm me ja te ar ijo ajkê bar ar amâ Metîndjwÿnh'â idjujarênh ny jarênh râ'â ne. Metîndjwÿnh ne ar imâ tÿx jadjà bar itîn prâm kêt ne tu ar amâ arê. Nâm me te Metîndjwÿnh'â ar amâ ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mâ ar amâ arê.

³ Nâ bâm ar ar amâ,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djâm kupa'â ne bar ar amâ arê?

Nâr djâm mÿjja 'ô prâme ne bar ar amâ arê?

Nâr djâ nâ bâm ar ar amâ ijêx? ⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar tê. Nâm ar imâ,

—Gora ar memâ Jeju kukrâdjâ ny'â ajarê, ane. Nâm â Metîndjwÿnh ar imâ ane bar kabênkôt me akunimâ 'â idjujarênh mō.

Djâm me abêngôkre* amâ ikînh kadji ne ba me amâ Metîndjwÿnh'â idjujarênh mō? Kati, Metîndjwÿnh ta ar ikam kînh kadji ne bar me amâ 'â idjujarênh mō ne kum ar idjâpênh iba. Tâm ne kute prîne ar ikabi. Kum ar idjâpênhkôt ne arÿm ar ipumû.

⁵ Djâ nâ bâm ar ar amâ ijêx ne ar atâri ar amâ,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akâxâ ar ajâ ikabên ne? Arkati. Arÿm ne gar imex pumû.

Nâr djâ nâ bâm ar arîk ar amâ ijêx ne pi'ôk kaprîre prâme ar amâ ikabên jarê? Kati, Metîndjwÿnh ta ne prîne ar ikadjiwÿnhbê ar ipumû.

⁶ Nâr djâm wâkam ar aje ar imâ ar imex jarênhmâ ne bar tê? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tê.

Nâr djâm atemâ me ja'ô kute ar imâ ar imex jarênhmâ ne bar tê? Kati, Metîndjwÿnh ta ne kute prîne ar ipumûnh. ⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhîrâm ne bar ren ar amâ,

—Amrê ar ar imâ mÿjja ngâ,

—Gop ar ar imâ apê, ane ne ren arÿm ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, â ar ije anhÿr kêtê. Nâ bâm ar akrânmâ ar ajo iba. Mrâmri ne me nire kute amim kra karâkam o djuw mex pyrâk. Nâ bâm â ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imâ ar akînh raxi. Kam ne bar prîne arÿm ar amâ Metîndjwÿnh kukrâdjâ ny'â ajarê ne ar itîn prâm kêtumrêx ne. Djê ne ren me'ô kute ar ibîn prâm bar kam ren tu ate ikrân mâ ar amâ Metîndjwÿnh'â ajarê nhym kam me ren ar ibî. Nâ bâm â imâ ar akînh rax ane.

⁹ Akmere ar, âpnhîre ar, ar akam ar idjâmkam ar idjâpênh raxja gar omû. Arn-gro'âmê akamâtkammê ar idjâpênhja pumû. Bir mÿkam? Ar ije pi'ôk kaprîre'â ar ajwÿr kêt kadji. Ar ije kâj bê ar amâ Metîndjwÿnh kukrâdjâ ny'â idjujarêhho iku'êkam ije pi'ôk kaprîre'â ar ajwÿr kêt kadji.

¹⁰ Nâ bâm ar akrânmâ: ar ar ajo iba. Nâ bâm ar ar ajo iba mekkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrânmâ ar ar ajo iban ijaxwe kêtumrêx ne. Ar imrânih mekkumrêx. Nâ bâm ar katât amijo iba. Gar arÿm ar ipumû. Metîndjwÿnhdjwÿ ne arÿm prîne ar ipumû.

¹¹⁻¹² Nâ bâm ar ar akunî: o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunimâ ikabên jarêh ar amâ,

—Kwârîk wânh Metîndjwÿnh kanga kêt. Gora ar 'â angrâ tÿx, ane.

Ne kam ajte me kaprîmâ kum,

—Kwârîk wânh akapri kêt. Metîndjwÿnh dja ajo kînh, ane.

Ne kam ajte ar amâ,

—Gora ar mâ Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba râ'â ne, ane.

Ar aje â anhÿrkam godja Metîndjwÿnh ar akam kînhkumrêx. Metîndjwÿnh ne ar kute gwaj bajo ba djwÿnh. Tâm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tâm ne kute ar gwaj bapytâr ne ar kute gwaj bajo bamâ amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne ô pyka mexti:re, ô pyka ra:xkam ar babamâ ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadji dja gar katât amijo aba, Metîndjwÿnh ar akam kînh kadji.

Akubyn kute arkam amikînh jarêh.

¹³ Arÿm ne bar ar amâ Metîndjwÿnh kabên jarê gar arÿm ama. Kam ne bar mâ ar akam ikînhkumrêx ne Metîndjwÿnhmâ amikînh jarê. Djâ nâ gâm ar mar kajjo got? Kati, nâ gâm ar tu markumrêx. Nâ gâm ar anhôkre kadjiwÿnhbê,

—Djâm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwÿnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwÿnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwÿnh ne arÿm ta kabêno katât

* 2:4 Apÿnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

ar akrâ dja, kam ne gar arým amrânñ mexkumrêx mô.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djâm wânñ Texarõnikakam, ar anhô krókambit ne me ar ar ajo bikênho ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwý ne me ô krókam me ar o bikênho ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwý ne ar arým Kritu Jejukôt aben pydji. Nhyim me kute Jeju mar kêt ar aro bikênho ba. Gar ar anhô krókam me kute ar ajo bikênñja pumû. Aprakamã ar aje amim Metîndjwýnh marja ne me arík ar me ajo bikênho ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwýnh kabên jarênñ djwýnh paro ban kam arým Bêñjadjwýr Jeju bîn kam arým ar badjwý ar ijo kurê djwýnh ne. Arým o Metîndjwýnhmã ngyrk jadjân me kunîkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwýnh kabên jarênho itêm nhyim kute me utãrmã nhyim mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngyrk jadjãro tē:n kam arým Metîndjwýnhmã ngyrk jadjãr mex ne. Nhyim kam arým Metîndjwýnh prîne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênñ.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, nã bãm ar ar akurûm itêm ngyre ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwitî tûm pyrãk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumûnh prãme. ¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imôr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itêmmã ikrân ikrân ikrân nhyim Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ê, Bêñjadjwýr Jeju akubyn bôxkam, kuka kônñ gwaj badjãmkam, nhyim dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mô. Ar ije kum ar ajarênñmã ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikînh djã? Ar ga. Texarõnikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djã. Nhyim Metîndjwýnhdjwý dja ar imã ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhökre kadjwýnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwýnhmã àpênñ ba. Tãm ne bar ar awýr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênñ ny jarênho baja tãm ne bar ar awýr ano. Kute ar amã tÿx jadjãr ne kute ar amã kabên jarênñmã ne kute ar amã,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã tÿx, anhÿrmã ne bar ar

awýr ano nhyim tē. ³ Birãm me kute ar ajo bikênñ gar arým aje Jeju kanga karô ne bar ar awýr Ximoxi jano nhyim tē, kute ar amã tÿx jadjãmã ar awýr ano nhyim tē.

Be, mrãmri godja me arík ar ba gwaj bajo ajkê. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajã amim karô. Me arík ar ba kute me baje Jeju maro bikênñmã ne amim me bajã karô, me kute me bajo bikênñ gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karô. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjãmkan ne bar arým ar amã arê. Anhÿr djwýnhràñ ne bar ar amã arên ar amã,

—Gora ar ar ikabên ma. Godja me ar ar ajo bikênho ba, ane. Be, kôtô. Nã bãm tu kônñ kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awýr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibîn kajgo ne ba ar awýr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awýr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awýr ano. Nã bãm inhökre kadjwýnhbê amim,

—Birãm arým godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhyim arým ar kanga. Nhyim arým ar idjãpênñ, ar ije arkum arênñja arým kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabên jarênho ane.

Ximoxi kute ar mex jarênñ.

⁶ Nhyim bep kati. Nã bãm ar ar awýr Ximoxi jano nhyim ar awýr tēñ ar akurûm tēñ bôx ne arým ar imã ar ajarênñ mextire ne. Bar kam ikînhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tÿx nhyim omûn bôx ne ar imã arê bar ikînhkumrêx. Nhyim ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onÿj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumûnh prãmã. Ar kute ar apumûnh prãm gar gadjwý aje ar omûnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarênho ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhîre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omûn akubyn bôx ne ar imã arê. O ar imã ar ikînh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhyim bep ar ga ne gar ar imã kînh jadjã. ⁸ Jakam ne bar arým ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bêñjadjwýr mar ne 'ã angrã tÿx rã'ãkôt ne bar arým ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metîndjwýnhmã ar akam ikînh jarê. Mýjkôt ne bar ikînh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã tÿxkam ne bar ikînhkumrêx ne kam gwaj Batîndjwýnhmã amikînh jarê. ¹⁰ Akamãt kunîkôt arngro kunîkôt ne bar amikadjy Metîndjwýnh ma:ro iku'ê. Ar awýr ar itêm, gwaj baje aben nhýtã aben pumûnh bar ije ôbê ar amã Metîndjwýnh kabên jarênho ino rer kêtja jarênñ gar aje prîne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metîndjwýnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babâmbê Metîndjwýnhmê gwaj banhõ Bênjadjwýrbê Jeju, gora gê ar ar ljanõ bar kam wãm ar awýr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arým amã aben jabên ar aba. Gê Bênjadjwýr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunî jabê, ar amã me kunî jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxõ kute ar imã ar ajabê ja pyrãk. ¹³ Kam dja Metîndjwýnh arým ar ajo tÿx ne, gar arým 'ã angrã tÿx ne. Nhyr kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêt kam amextire ne ar aba. Gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju dja õ me ja kunõ bõx. Õ me ja kunõ bõx gu me bajaxwe kêt kam me Babâmbê Metîndjwýnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunî ajmã bakute kêt ne Metîndjwýnh mexõ bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

4

Me kute katãt amijo bao Metîndjwýnh kînhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhîre ar, bar prîne arým ar amã arê gar arým ama. Ar aje Metîndjwýnh kabênkõt ar amijo aba nhyr ar akam kînh kadjy ne gar arým ama. Mrãmri ne gar arým ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwýr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metîndjwýnh kabênkõt ar amijo aba rã'ã ne. ² Amrêbê ne bar ar amã ik-abên jarê ga arým ar ama. Bênjadjwýr Jeju kabênkõt ar amã ikabên jarê gar arým prîne ama.

³ Metîndjwýnh ne arým ar ajã amim karõ. Ar Metîndjwýnh mexõ amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karõ. Kam dja gar aprõ prãm kêt ne abenbê prõo adjãkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyr me nidjwý mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprõ djwýnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyr bep me katãm, me kute Metîndjwýnh mar kêt me tam ne me prõ prãm kam, kurêkam tu arîk prõ'ÿr ba. Nhyr bep kati, kwãrik wãnh meknã nõ. Nhyr bep ar ga dja gar aprõ djwýnh'ÿrbit aban 'ã apýnh ne. Kwãrik wãnh gar krõ'ã meo aprõ kêt. Kwãrik wãnh gar krõ'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt. ⁶ Kwãrik wãnh akamykam amikrã ar o aba kêt ne kubê prõo adjãkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bênjadjwýr Jeju godja mÿjja ja kunõ pãnh ne. Ê, kute o pãnh kêt ri ne bar anhÿr djwýnhram arým prîne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katãt bamrãnh

kadjy. Katãt me bamrãnh ne baje abenbê prõo badjãkînh kêt kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'õ kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngõkre kabên dja me'õ mar prãm kêt ne? Kati, Metîndjwýnh kabên dja mar prãm kêt. Metîndjwýnh ta kute ar amã ta Karõ mex janor tam dja me'õ mar prãm kêt.

⁹ Nã gãm ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metîndjwýnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'õk no'õk kêt ne. ¹⁰ Nã gãm ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukõt abeno kamy kunîmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabõt katin ar aba. Adjãkrê kêt ne ar aba. Kwãrik wãnh kikrekõt mõi ne mÿjja pumũnh ne mÿjja mar ne arênho aba kêt. Gora anhikrao adjãpênh aba. Tam ne ba arým amrêbê ar amã arê. ¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjãpênh aba? Bir, me katãm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjãpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bõxmã.

Kõ k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arým tyk tũmja dja ba ar amã arê gar ama, ar akapri kêt kadjy. Nhyr bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrãmri kapri. Me ja'õ dja ty nhyr me ja tu kaprikumrêx, tyk nhijukri Jeju'ÿr bõx kêt kam. Nhyr bep gu me ba dja gu me ã bakapri anhÿr kêt kumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tam ne gu me arým tu amim kamnhÿxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukõt akubyn tîn ane. Tam dja gu me kuman tu amim kamnhÿxkumrêx ne. Mrãmri godja Metîndjwýnh me tyk tũmja Jejumê ro'ã meo mõi, me kute amim Jeju mar tyk tũmja dja Jejumê ro'ã meo mõi. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tũmja, me tam godja Metîndjwýnh Jejumê ro'ã meo mõi.

¹⁵ Ê, Bênjadjwýr ne ar imã arê bar õ'ã prîne ar amã arê, katãt ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bênjadjwýr akubyn bõxkam dja gu me batînjã me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bênjadjwýr ta dja kãjwa kurũm ruw ne kãj bê me bamã akij ne amiwýr me bajuw. Kadjy mrãnh djwýnh nhõ bênjadjwýrmê dja ar me bamã akij ne Metîndjwýnh nhõ mÿjja kute poti nhõkre pyrãk kakõ. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tũmja, me kumrêx tyk ne pykakam nõrja dja me kumrêx pyka kurũm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîn râ'âjamê dja gu me baro'â wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhyr bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batîn râ'âjamê abenâ bôx. Gu me arÿm baro'â Bênjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'â me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrâkam dja me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bênjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhyr kam kajkwamâ me bajo mô. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba râ'â: ne. Dja gu me Bênjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba râ'â ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmâ ikabên ja jarênhô aban o ar akaprîbê abenmâ kînh jadjâ.

5

Meo bikênhdjâ nhô akati'â ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amâ 'â pi'ôk no'ôk ne? Mÿj mytyrwÿ 'ôkam nâr mÿj akati 'ôkam dja meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôxmâ ne ba ije 'â ar amâ pi'ôk no'ôkmâ? ² Godja me aêrbê Bênjadjwÿr Jeju kute meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamatkam me âkînhî me aêrbê me ûrkwâmâ ngjêx ne kute mekbê mÿjjao âkînhô ba. Dja meo bikênh djâ nhô akati â me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrâk. Mrâmri godja meo bikênh djâ arÿm â me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmâ,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mexkumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'ô ajmâ me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmâ arênh râ'â nhyr me aêrbê meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx, Bênjadjwÿr kute meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhyr me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'ô kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhyr bep kati, akmere ar, âpnhîre ar, djâm âtykri ar amrânh got meo bikênh djâ nhô akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmâ. Kute me âkînhî me aêrbê me ûrkwâ'ÿr mrânh ne ngjêx pyrâk. Nhyr bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêtumrêx ne. Me mû ja'ÿrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhyr bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrâ, ne arngro'â mrâ. Nâ gâm ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrânh pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamatkam baba kêtumrêx, âtykri baba kêtumrêx. Nhyr bep me arîk ba ne me kute âtykri me ba pyrâk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânhja, arngro'â bamrânhja 'â bano tÿx râ'â ne babibânh kêt ne ar baba. Nhyr bep me arîk ar baja, âtykri ar baja dja me wânh arîk ar ba. Nhyr bep gwaj ba dja gwaj â anhÿr kêtumrêx ne ar baba. ⁷ Nhyr bep me Jejubê jâm krâja ne kute arîk akamatkam me ba pyrâk. Nhyr me arîk ar badjwÿ ne me kute me bibânhkam arîk akamat kô tykkam ba pyrâk.

⁸ Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânhja dja gwaj bajaxwe kêtumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijâ bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ âpnênh prâmkumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'âno djan arek bamâ me abê. Kute mrâmri ne me kute ngônho kubêkâ jangjênh nhyr me te kute me'â kamjÿrja pyrâk. Dja gwaj â baje amim Jeju mar 'âno badjâm ne bamâ me abêo ane. Nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê. Gwaj Jeju 'âno djan amiwÿr kam ama. Kute mrâmri ne me kute ngônho krâdjê tur nhyr me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj â baje Jeju 'âno badjâm ne amiwÿr kam amako ane nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'â gwaj bamâ apnê.

⁹ Djâm Metîndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytân amim me bajâ karô? Kati, kute me bapytârmâ ne me bajo amiptâ. Me banhê Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytân ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapânh tyn ajte me bakadjy tîn ne. Gu me kôt bakunî batîn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nâr kon batîn râ'â jabej mrâmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batînkumrêx ne. ¹¹ Me akubyn tîn dja gar mâ abenmâ arê. Ne mâ o abenmâ kînh jangjî ne o abenmâ tÿx jangjî. Arÿm ne gar â ane. Jakam dja gar mâ â anhÿr atêm râ'â.

Akubyn ajte arkum 'â karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, âpnhîre ar, dja gar prîne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prîne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amâ âpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prîne ar kabên ma. ¹³ Gora ar prîne ar kabênja man amâ ar abên amâ ar kînh. Ar akrânmâ ar amâ âpênhkam dja gar amâ ar kînhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunî abenmâ adjâkrê kêt ne amâ aben jabên ar aba.

¹⁴ Ê, akmere ar, âpnhîre ar, ba ajte ar ar amâ ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmâ kum,

—On adjâpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane. Godja me kaprî gar memâ kînh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmâ kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrà tỳx, ane.

Gora ar akunĩ abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjàkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrào ba ga amipânho o abikênkh kêt ne. Tu ate akrân ar aba. Godja gar abenkam adjukaprîn ar aban me kunĩkam adjukaprîn ar aba.

¹⁶ Gora ar akĩnh rá'ã rá'ã.

¹⁷ Gora ar Metĩndjwýnhmã akabên 'ãno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunĩkôt Metĩndjwýnhmã kum,

—Aje imã mỳjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane. Adjumar mexkam nâr apunukam nâr abikênkhkam nâr mỳjja kute ajo bikênkhkam dja gar kum ã amijarênho ane ne 'ãno dja. Ar aje mỳjja kunĩkam akĩnh ne aje kum amijarênhmã ne Metĩndjwýnh ar ajã amim karô. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karôo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'ô Metĩndjwýnh Karôkôt ar amã mỳjja'ô jarê gar aprý kêt. Kwãrik wãnh Metĩndjwýnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhym arým Metĩndjwýnh Karô ar amã kabên kêt ne. ²¹ Dja gar prĩne me kunĩ kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

²² Be, gora ar rûm apýnh mỳjja punu djãri kunĩmã akre rax.

²³ Gê Metĩndjwýnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwýnh prĩne amim ar amã mex jadjà gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunĩ dja gar anhĩ pýnhkôt amexo tuknĩn ar aba. Dja me banhô Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn tê gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djãmê banhĩmê bakarômê ajmã bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metĩndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjà. Mrãmri godja ar amã mex jadjà. Metĩndjwýnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, ar badjwý dja gar Metĩndjwýnhmã ar ijarê.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

²⁷ Ba ar amã arê. Bênjadjwýr kabênkôt ar amã arê. Ije ar amã pi'ók no'ókja dja gar akamy kunĩmã arê.

²⁸ Gê gwaj banhô Bênjadjwýr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Texarõnikakam me jamã atãri pi'õk no'õk ne ja.

Arým ne Paur Texarõnikakam ar jamã pi'õk no'õk ne. Nhyr arým mã me'õ ar'ýr o tẽ nhyr ar arým omũn kam amipãnh Paurmã pi'õk no'õk ne kum amijarẽ. Texarõnikakam ar kwý kum ukanga rã'ã. Nhyr ar kwý meo bikẽnh djã nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

—Arým ne me bawýr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arým arẽ, anhýro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyr ar kwý ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwýnh'ýr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽho ane nhyr kam Paur omũn ajte arkum pi'õk no'õk ne. Ar kute Texarõnikakam Jeju marjamã ajte pi'õk no'õk ne arkum týx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwýnh ta ne ar amã týx jadjã gar 'ã angrã týx ne. Nhyr me te ar ajo ajkẽ. Adjým, dja Metĩndjwýnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwýnh kute meo bikẽnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja i bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwýnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã týx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã ãpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'õk no'õk anen arkum ano. Gwaj 'ýr Paur kabẽn ma.

¹ Ba ibẽ Paur ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'õk no'õk ne. Ar aje krĩbẽ Texarõnikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'õk no'õk ne. Metĩndjwýnhbẽ gwaj Babãmmẽ krabẽ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'õk no'õk ne.

² Gẽ Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwýr Jeju Kritumẽ Bãmbẽ Metĩndjwýnh ar ukaprikõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, ãpnhĩre ar. Nã gãm ar arým Jeju mar týxo tẽn kam arým akunĩ amã aben jabẽ rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apýnh pyka djãri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwýnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnhõ ban ar ajapryo ba gar aje mã tu Jeju mar týxkumrẽx

ne mã 'ã angrã týx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arým ne me kute Jeju mar kõtja ar ajo ajkẽ. Arým ar amã Metĩndjwýnh jabekam ar ajo ajkẽ. Bir, mýj kadjy? Mýjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprikõt godja Metĩndjwýnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwýnh kute õ me ja ar o ba'ýr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwýnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwýnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwýnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ ⁷⁻⁸ gar kam arým ajo bikẽnhja arým adjumar mexkumrẽx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwý dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djã kêt.

Mýj akatikam? Bir, Jeju kãjkwa kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy põk jabatãnhmẽ kadjy mrãnh djwýnh pymamẽ, tãm dja Jeju amikõt o mõ. Kute ar apãnh meo bikẽnhmã dja bõx. Me kute Metĩndjwýnh mar kẽto bikẽnhmã dja bõx. Me kute Jeju kabẽn mar prãm kõtja, gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju 'ã ujãrẽnh ny mar prãm kõtja kute meo bikẽnhmã dja bõx.

⁹ Dja prĩne ar apãnh meo ajkẽ nhyr me biknor rã'ã: ne. Tu biknorkumrẽx. Godja Bẽnjadjwýr tu abenbẽ me bajo bikjẽrkumrẽx nhyr me wãnh ba djãkam tu wãnh bakumrẽx ne Metĩndjwýnh'ýr bõx kêtumrẽx. Ne kam Bẽnjadjwýr pumũnh kêtumrẽx ne mex pumũnh kêtumrẽx ne uma pumũnh kêtumrẽx ne týx pumũnh kêtumrẽx.

¹⁰ Be, dja Jeju i bõx. Akubyn me'ýr bõx nhyr ta õ me ja kunĩ dja me kum mextire jarẽn kum uma jarẽn kum týx jarẽ. Me kute amim Jeju mar kunĩ dja me uma pumũn ari aben pumũn kam kĩnhkumrẽx ne Jejumã mextire jarẽn kum uma jarẽ. Ar gadjwý dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarẽ. Jeju'ã ar idjumarẽnhja ne gar tu markumrẽx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarẽ.

¹¹ Kadjy ne bar mã gwaj banhõ Metĩndjwýnhmã ar ajarẽn ar akadjy Metĩndjwýnh 'uw ne kum ikabẽn. Metĩndjwýnh ne arým amiwýr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwýr ar 'wýr djwýnh dja ga amikadjy katãt ar krã dja. Ota ar ja katãt mrãnh prãmkumrẽx. Ota ar arým tu amim Jeju markumrẽx ne kam kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Abẽ mýjja 'õ bipdjur kêtõt dja ga katãt ar krã dja. Atýxkõt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metĩndjwýnhmã ar ajarẽho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metĩndjwýnh katãt ar akrã pumjuw nhyr kam me ja ar apumũn arým Jejumã mextire jarẽ. Ar amex pumũnh nhĩrãm mã Jeju jarẽho ba. Nhyr

gway banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ dja ar amexkōt ar apumūn arŷm ar akam kīnh ne ta dja ar amā ar amex jarē. Gwaj banhō Metīndjwŷnh djukaprikumrēx, nhym Bēnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ ukaprikumrēx. Ar ukaprikōt dja ar katāt ar akrā dja.

2

Kute me'ō ar axwe baja katormā arēnh.

¹⁻² Akmere ar, āpnhīre ar, Bēnjadjwŷr Jeju Kritu akubyn bōx gwaj baje 'ā aben pycjīmā, kam dja gar axwe amikam adjumar kēt ne ar aba. Kwārīk wānh gar arīk abenmā ajēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, anhŷr kēt ne kam adjumar punu kēt. Godja me'ō arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Nār kon arīk 'ēx ne,

—Arŷm ne gwaj bawŷr bōx. Metīndjwŷnh Karōkōt ne ba kuman kam ar amā ikabēnh jarē. Nār kon ijā,

—Arŷm ne Paur gwaj bamā pi'ōk no'ōk ne. Arŷm ne gwaj bajo bikēnh djā nhō akati gwaj bawŷr bōx, ane. Kati, dja gar tu ate akrān ar aba. Nām me 'ēx ar ba.

³ Kwārīk wānh me'ō arīk ar amā 'ēx ne ar amā kabēnh jarē gar kōtbit ajamak bēn kēt. Dja gar tu ate akrān ar aba.

Ē, meo bikēnh djā nhō akati bōx djwŷnhrām godja me kato, ne amibē Metīndjwŷnh kurēn axwebit ma. Nhym kam gormā me'ō katon kam me kadjy bēnjadjwŷr ne kam ar axwe ban ī axweo amijo amirīt mex ne. Godja axweo amijo amirīt kumrēx nhym kam atāri arŷm meo bikēnh djā me'ŷr bōx. Kam godja me'ō ar axwe baja tu biknorkumrēx ne. Arŷm ne Metīndjwŷnh me'ō jaxweja tu biknorkumrēxmā amim 'ā karō.

⁴ Be, dja me'ō ar axwe baja arīk 'ēx ne amijo Metīndjwŷnh. Godja me kute mŷjjao metīndjwŷnhja kunī kum kurēn mekbē o akabē, ne me kute mŷjja karō nhipēx ne kum, “Me Itīndjwŷnh”, anhŷr kajgoja kunīo akabē. Ne kam ta amijā bēnjadjwŷr rax mē. Ne kam Metīndjwŷnh nhō kikremā wadjān nhŷn kam mekmā kum,

—Ibē ne Metīndjwŷnh, ane. Nām arīk 'ēx ne amijo Metīndjwŷnh. Axwekam arīk 'ēx ne mekmā amijo Metīndjwŷnho nhŷ.

⁵ Djām arŷm ne gar ikabēno akno? Ar akam idjāmkam ne ba arŷm bēnjadjwŷr ar axwe baja ar amā arē gar arŷm ama.

⁶ Ē, kraxje bēnjadjwŷr ar axwe baja nhō akati 'ŷr bōx kēt. Gēdja ō akati 'ŷr bōx nhym arŷm axweo amijo amirīt ne. Nhym bep mŷjja ne mā me banēje bēnjadjwŷr ar axwe baja kukrā, me baje Jeju mar nēje kukrā. Arŷm ne gar mŷjja ja ma.

⁷ Mrāmri ne me arŷm bēnjadjwŷr ar axwe bajakōt axwebit ma. Axweo kute amijo amirīt kēt rā'ākam ne me kukām axwemābit amima. Nhym bep kute me banēje kukrā djwŷnhja dja me banēje kukrāo dja:n kam mā tē. ⁸ Mā tē nhym kam arŷm axweo memā amijo amirīt. Nhym kam Bēnjadjwŷr Jeju bōx. Bōx ne kam axwe pānh akōro pyka mē o amrā. Umao dja bōx ne o kubī, prīne o akno.

⁹ Ē, godja bēnjadjwŷr ar axwe baja Xatanaj kabēnkōt bōx ne kam ar ro'ā ar ba. Xatanajmē dja ar ar ba nhym kam bēnjadjwŷr ar axwe baja ar mekmā amimao ba, ar mekmā amimao pōxo ba. Ne kam mekmā mŷjja pumūnh kēt nhipēx ar o ba. Kute o me noo biknormā ar mŷjja pumūnh kēt nhipēxo ba. Nām ar mekmā 'ēx ba.

¹⁰ Dja prīne mŷjja punu kunīo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamā 'ēx nhym kute mrāmri pyrāk, nhym me kōtbit amak bēn ne, ajbit ma. Metīndjwŷnh kute me jao biknor'ā amim kerōja, me tām. Metīndjwŷnh kute katāt memā amikabēnh jarēnh nhym me kute mar prām kētja, me tām. Mē tām ne me kum Metīndjwŷnh kabēn mar prām kētkumrēx ne kum kīnh kētkumrēx nhym te Metīndjwŷnh kute me utārmā. Kam dja me tu biknorkumrēx ne.

¹¹ Nām Metīndjwŷnh katāt mekmā amikabēnh jarē nhym me mar prām kēt ne kum 'ēxnhībit kīnh ne. 'Ēxnhībit mar prām nhym kam me kute 'ēxnhībit mar kadjy me kanga. Me kute 'ēxnhībit marmā me kanga. ¹² Mŷkam? Bir, nām te Metīndjwŷnh mekmā amikabēnh katāt arē, nhym me kum axwebit kīnh ne. Kam dja Metīndjwŷnh me jamā axwe pānh jarēn me biknor djā'ŷr me ano.

Me kute Metīndjwŷnh kukrādjà'ā ngrā tŷxmā kute arēnh.

¹³ Akmere ar, āpnhīre ar, nhym bep ar ga ne gar atemā. Ar ga ne Bēnjadjwŷr Jeju kum ar ajabē:kumrēx. Metīndjwŷnh ne amijo ar apytā, kute ar apytārmā ne amijo ar apytā. Amrēbē mŷjja kētri ne amijo ar apytā, ar aje tu Metīndjwŷnh kute katāt amikabēnh jarēnh markumrēx nhym Metīndjwŷnh Karō kute katāt ar akrā djā kadjy ne amijo ar apytā. Kam ne bar mā Metīndjwŷnhmā ar akam ikīnh jarē.

¹⁴ Kadjy ne amiwŷr ar ajuw. Ar amā idjujarēnh kōt, Jeju'ā idjujarēnh nykōt ne amiwŷr ar ajuw. Gwaj banhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mŷjja kunī jakrenh gwaj kōt badjwŷ ā baje anhŷrmā ne amiwŷr gwaj bajuw.

¹⁵ Ē, akmere ar, āpnhīre ar, kam dja gar 'ā angrā tŷx ne. Ar ije ar amā prīne Metīndjwŷnh kukrādjà jarēnhja dja gar ajamako mar tŷx mex ne. Ar ije pi'ōk no'ōkkam ar amā arēnh ne ije ijajkwakam ar amā

arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadwỳr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabekumrẽx. Nhyr Metĩndjwỳnhbẽ gwaj Babãmdjwỳ kum gwaj bajabekumrẽx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batỳxo ino rer kêt rã'ã ne. Nhyr kam arỳm gwaj bamã mỳjja mex jarẽ gwaj kam amĩm kamnhĩxbẽ ar kadjy baba.

Gẽ Metĩndjwỳnhmẽ krabẽ Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjãn ar amã tỳx jadjã. Gar kam arỳm akabẽn mexkumrẽx ne ar aban apỳnh mỳjja mex djãribit kupẽ.

3

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Pauro à'wỳrmã kute arẽnh.

¹ Ë, akmerer ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gẽ Bẽnjadwỳr djwỳnh'ã ar idju-jarẽnhja pyka kunĩkõt ajmã gẽ me kuman tu amĩm Jeju kamnhĩxkumrẽx gẽ me kum mextire jarẽ. Gora gẽ me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh'ã ar idjujarẽnhja man tu amĩm Metĩndjwỳnh markumrẽx ne. Nhyr kam ar akam me ja ar apumũnh nhĩrãm ar akõt Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽ. Gora gẽ Bẽnjadwỳr'ã ar idju-jarẽnhja ã pyka kunĩkõt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gẽ on me axwemẽ me kabẽn punubẽ ar ipytã gẽ me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabẽn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ.

³ Nhyr bep ar ga. Ar ga dja Bẽnjadwỳr ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnhbẽ Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arẽ. Djãm Metĩndjwỳnh kabẽn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwỳnh ne kabẽnkumrẽx. Mrãmri ne arỳm ar amã arẽ, mrãmri dja ar amã tỳx jadjãn ar anẽje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx. Ar aje Bẽnjadwỳr djwỳnh kabẽn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrẽx. Amrẽbẽ ne gar amikam ar ikabẽn man arỳm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhyr rã'ãn tu ar ikabẽn man kõt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁵ Gẽ Bẽnjadwỳr ta ar amã Metĩndjwỳnh jabẽ kadjy ar amã arẽ. Gar kam amã Metĩndjwỳnh jabẽkumrẽx. Gẽ ta ajte ar amã arẽ, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arẽ. Gar kam aje Kritu pyrãk gẽ me te ar ajo ajkẽ gar kanga kêtumrẽx.

Arkum ukanga nẽje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ë, akmerer ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadwỳr Jeju Kritu kabẽnkõt dja bar ar amã ikabẽn 'õ jarẽ. Dja ar aje Jejukõt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpẽn prãm kêt jabej gar rũm

arkum akre rax. Ar kute ar ikabẽn mar kêtumrẽx dja gar rũm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpẽnho adjãpẽnhamã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãmkam ar idjãpẽn kêt ne ar iba. Arkati. ⁸ Ar ar idjãpẽn ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mỳjja kupẽ. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpẽn iba. Nã bãm ar amĩm apẽ. Ar ije pi'õk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjy. Nhyr ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikõt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhĩrãm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhyr me ren ijo djuw mex kajgo nhyr ren mrãmri kõt. Nhyr bep kati, ar ba ne bar idjãpẽnhit iba, ar aje ar idjãpẽnkhõt ar ipumũnh ne aje ar ijã amijakremã. ¹⁰ Ar akam ar idjãmkam ne bar arỳm ar amã,

–Godja me'õ àpẽn prãm kêt kwãrik wãnh gar kum õ kwỳ krẽn djã nhõr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwỳ ne ar àpẽn prãm kêtumrẽx ne ar ba bar arỳm kuma. Nãm ar mỳjja kupẽn kêt ne kam kũkre kabe'ã kabẽn prãm kadjybit ar ba. ¹² Ë, ar prĩne ikabẽn ma. Bẽnjadwỳr Jeju Kritu kabẽnkõt ne bar arkum ukangajamã ikabẽn jarẽ ne àpẽn'ã arkum apnẽ ne arkum,

–Dja gar akrãmã adjãpẽn ar aba. Ar anhõ kwỳ krẽn kadjy adjãpẽn ar aba, ane.

¹³ Be, akmerer ar, àpnhĩre ar, ar akunĩ dja gar amrãnh mexja kanga kêt. Ar akunĩ dja gar amrãnh mexkumrẽx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabẽnja mar prãm kêt, ar ije ar amã 'ã pi'õk no'õkja mar prãm kêt gar 'ãno djan omũn kum akre rax. Kute on amĩm kator ne pijãm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tỳx ne 'ãno djan omũ. ¹⁵ Djãm ar aje o akurẽ djwỳnhmã? Kati, ar aje o akamykam dja gar abẽn djãnh no katio bit kum akabẽn ne kum,

–On tu Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo aba, ane. Dja gar ã kum ane.

Kabẽn jarẽnh ino rer.

¹⁶ Gẽ Bẽnjadwỳr kute memã umar mex jarẽnh djwỳnh ta ar amã umar mex jarẽ gar mã adjumar mexbit man o aba gẽ te mỳjja ar ajo ajkẽ gar mã adjumar mex ne ar aba. Gẽ Bẽnjadwỳr amimẽ ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibẽ Paur ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Ë, ba ne ba inhikrao pi'õk no'õk ja ngrire no'õk ne o ino re. Ije memã pi'õk no'õk kunĩkõt ne ba ã pi'õk no'õk kryre o ane.

¹⁸ Gẽ gwaj banhõ Bẽnjadwỳr Jeju Kritu prĩne ukaprĩkõt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'òk kumrëx no'òk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arënh nhyim kute tu amim markumrëxkôt ne o kra. Nhyim kam arkum aben Kìnhkumrëx ne.

Nhyim kam Paur kumrëx ne kríraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metíndjwýnh'a ujarënh ba ne kam tē. Nhyim kam Ximoxidjwý arým kam bôx. Kam tēn bôx ne kam ar kam memã 'a ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba. Nhyim me kwý arým príne amikajmãtã Jeju me. Nhyim bep ar kwý ne ar arík 'ëx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtumrëx ne arík 'ëx ne memã mÿjja jarë. Nãm we ar,

–Kwãrík wãnh abenwýr mör kêt, ane. Ne, –Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

–Dja ga akabëno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karõ ne kum,

–Ë, Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê me atãri ãpënhjamê gêdja ar katãt mrãn memã Metíndjwýnh'a ajarë, ane. Ne kam Ximoximãdjwý kum,

–Ë, gadjwý, gadjwý dja ga katãt mrãn Metíndjwýnh kabënkôt príne memã arë, ane. Ne kam ajte me'ã kum karõ, me Metíndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã, me mýmê me niremê me ari memã ãpënh kajgo ar bajamê me 'uwtimê, me kuní. Me kuní ne me Metíndjwýnh kabënkôt katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karõ. Ne kam me'ã kum pi'òk no'òk ne kum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ximoxi, ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kôt ne ba arým ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'òk no'òk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpënh? Kati, Metíndjwýnhmê Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpënh jarënh ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metíndjwýnh, kute gu bapytãr djwýnhjamê Kritu Jeju gu baje amiwýr kam amakjamê, ar ta ne ar imã kabën jarë ba kam arkum idjãpënh iba.

Be, gê Metíndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwýrmê Bãmbê Metíndjwýnh ar ukapríkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprí ne amã umar mex jarë, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metíndjwýnh kabën jarënh djwýnh 'ëxnhí bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwý arík kupa'ã ar

memã arënh ba, Metíndjwýnh kabën kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itëm kutã, pykabê Matenimã itëm kutã amã ikabën jarënh kam arým ajbir ajte ar'ã amã pi'òk no'òk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

–Kwãrík wãnh ar me tûmre'a ujarënh kajgomê me akukãmãre nhidji me kute tûmrãm abenmã arënhja kwãrík on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabën ar ban kam me kute amim Metíndjwýnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mÿj kadji ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, me kum aben jabê kadji. Godja me ôkre kadjwýnhbê axwe 'õ nör kêt ne kute amikam axwe 'õ mar kêtam arým kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadji ne ba amã ikabën ja jarë.

⁶ Bir be, me kwý arým kute ja mar prãm kêtam arým kabën kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma.

⁷ Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Mõjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arënh ba. Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarënh djwýnh ne. Ne kute memã,

–Mrãmri ne ba ije me amã arënhja. Kôt ne ba me amã arë, anhýr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabën mar kêt ne Mõjdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Mõjdjê kukràdjãja ne mexkumrëx. Gu arým kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhyim arým rãn mexkumrëx. Nhyim bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arënh ar o ba.

⁹ Be, nhýnh me jamã ne Mõjdjê kukràdjãja? Djãm me kute katãt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptãrjamê, me amakkre kêtjamê, me kute Metíndjwýnh mar prãm kêtjamê, me axwejamê, me kute mÿjja punubit mar prãmjamê, me kute Metíndjwýnh japrýjamê, me kute nãmê bãm ar parjamê, me kute me parjamê ¹⁰ me prõ nãr mjên prãmjamê, me my ta kute aben nínho bajamê, me kute mekbê krao ãkìnhjamê, me 'ëxnhíjamê, me kute me kã mex jarënhjamê, nãr me kute mÿjjao amiptãr, Metíndjwýnh kute katãt memã amikukràdjã jarënh ne mekbê mÿjja puma nhyim me kute o amiptãrjamê. Me ja kuní kadji ne Mõjdjê kukràdjãja. Gu arým kuma.

¹¹ Nã, Metíndjwýnh amikabën nykôt katãt memã amikukràdjã jarë. Djãm kabën ny punu got. Axwe mextire. Metíndjwýnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhyim kabën nydjwý ã mexo, umao ane. Nhyim kam ta, Metíndjwýnh kìnhtire ta ne imã amijã ujarënh ny jarënh ijano ba kam ô'ã memã arënhõ tē, memã 'ã idjujarënh tē.

Kritu kum Paur kaprî ne kute àpênh 'ã mênh.

¹² Ê, akmere, mrâmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bênjadjwÿr amim idja. Kum idjâpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrà tÿx ne kanga kêtã kôt tu iman amim idjan imã idjâpênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjã ba kam kum idjâpênh mex ar iban kôt kum amikîn jarê. Mrâmri ne Kritu Jeju imã mexkumrêx ba kam kum amikîn jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japyr ar o iban arîk ûno iban Jeju nhõ me jao ibikênho iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhyim tu kum ikaprîn kam amim idja. Nã, mrâmri ne tu kum ikaprî. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêtãkam ije amimar kêt nhyim bi kum ikaprî. ¹⁴ Nãm gu banhõ Bênjadjwÿr tu ukaprikôt kum ikaprî raxkumrêx ne prîne ijo djuw mex. Djãm ukapri kêt got. Kum ikaprî rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrêx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrêx ne imã abê:kumrêx.

¹⁵ Ê, mrâmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrâmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunî jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhyim bi kum ikaprî rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhyim me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunî jakrenh nhyim mã Jeju kute akrãnmã prî'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrak ne kute Jeju japyr jabej dja ikõpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhÿxkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhi-jukri tîn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprîn akrãnmã prî'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã, —Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metîndjwÿnh djukaprija pumũ. Kumã dja me rax jarê. Djãm bênjadjwÿr ngri got. Dja memã Bênjadjwÿr rax rã'ã: rã'ã Bênjadjwÿr rax. Dja tyk kêtãkumrêx ne. Me kute noo omũnh kêtãkumrêx ne. Kubê Metîndjwÿnh pydji. Atemã 'õ kêtãkumrêx. Kumã dja me rax jarên kum uma jarên mex jarê. Dja me kum arênh rã'ã: rã'ã ne. Mrâmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arÿm amã ikabên jarê. Gora ikabên ja ma. Amrêbê ne me Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh adjâpênhmã akabin prîne adjâpênh'ã amã karõ. Kôt ne ba amã ikabên ja jarê. Ê, dja ga ar ikabên ja man kôt atÿx ne. Ê, ba me abenwÿr prõt'ã atÿx jakre. Ê, gora

atÿx. Gora atÿx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metîndjwÿnh kabên jarê gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prõtja pyrak.

¹⁹ Nã, dja ga 'ã anen Jeju'ã angrã tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtãkumrêx ne ar aba.

Nhyim bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ã ngrã tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkê. ²⁰ Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arÿm Jeju kangan amijo ajkê. Arÿm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arÿm Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japyr kêt kadjy ne ba arÿm kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arê ga aman amũ idjõ'ã memã arê. Dja me Metîndjwÿnhmã mã kabên ne kum me kunî jarê. Mã ne mete Metîndjwÿnhmã kabên kute? Dja me kum aben jarên kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akêx ne me jadjwÿ kum meo a'uw. Ne kôt kum õdjãnh jarên kum amikîn jarê. ² Nã, dja gu me kum pykakam me bênjadjwÿr rûnhjao a'uw ne kam ajte me bênjadjwÿr kry kute meo ba jadjwÿo a'uw.

Mÿkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metîndjwÿnh kabênkõt ar baba ne kôt ar amijo baba katã ne. ³ Be, me ã kute Metîndjwÿnhmã kabêno anhÿrkam mexkumrêx. Kam dja Metîndjwÿnh mekam kînkhkumrêx. Metîndjwÿnh kubê me bapytãr djwÿnh dja mekam kînkhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunî pytãr prãmãkumrêx. Nãm arÿm memã katã kabên nhyim me kute tu markumrêxmã. ⁵ Nã, Metîndjwÿnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamênh djwÿnh pydjii, kubêngõkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwÿnh'ÿr babõx kêt ne. Nhyim kam kra ta amijo kubêngõkren me bawÿr bõx ne kam Bãm'ÿr me bajo bõx. Gu me kam arkõt baba. Kute Bãm'ÿr me bajo bõx djwÿnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubêngõkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunî pãnh ty, tãm ne amrêbê Metîndjwÿnh 'ã akati jakre nhyim arÿm 'ÿr bõx nhyim kam arÿm amijo aptãn memã amikangan me kunî pãnh ty, me kunî kute mar kadjy. Me kunî kute,

—Mrâmri Metîndjwÿnh kum me bajabên kute me bapytãrmã, anhÿr kadjy. Kadjy ne ty.

⁷ Kam ne Metîndjwÿnh ijano ba tẽ. Ba ikumrêx itẽm ne ije memã Metîndjwÿnh kute me utãr jarênhmã. Jeju kute ijanorkõt ne

* 2:5 Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrâmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunikõt me kunî: bêngõkreja pyrak. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunî: bêngõkre. Me kamrõmê me kukràdjã kunî kubêngõkre aben pyrak. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

ba me bajtemdjwý'yr tēn bôx ne memā kàj bē Metīndjwýnh'ā ajarē. Nā bām memā Metīndjwýnh kabēn katātja, 'ēxnhī kētja jarē nhyṃ me amikajmā'ā kuma. Kadjy ne ijano ba tē. Mrāmri ne ikabēnja. Ijēxnhī kētkumrëx.

⁸ Ije, ije ar amā Metīndjwýnh jarēnh gar aje kum akabēnmā ba ate o akno. Ba akubyn ar amā arē gar ama.

Dja pyka kunīkôt mete abeno bikprōnhkam me my Metīndjwýnhmā kabēn. Dja me p̄rīne Metīndjwýnhmā amijarē. Me mexo mexkumrëx, me kute mýjja punu 'ō mar prām kēt, me ja dja me kum kabēn. Nhyṃ bep me ngryknhī, me kute kabēno aben japanh, me tām dja me kum kabēn kēt ne.

Me nire kute akrānmā amijo bamā.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhyṃ me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrānmā amijo ba mexkumrëx, kwārīk wānh amimex ne me my nokam mrānh kēt. Dja ga me apijām ne ar aba. Mýkam dja ga me akrākābito mex? Nā gām me amikakrwýnhmē akunhērmē angāmē kubēkà mexmē o amimex ne ar aba. Me akrākābit ne mex. Me my nomā amrānh kadjybit aje amikrā ngrānh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

–Ba ije Jeju mar, anhyrja dja apýnh kabēn mexo amiptān o amimex.

¹¹ Me kute Metīndjwýnhkôt abeno bikprōnhkam dja me nire anhikrēn nhýn Metīndjwýnh kabēn maro nhý. Akrānmā dja me Jeju nhō me jao ba djwýnh kabēn maro nhýn amijamakrekam kunhō. ¹² Kwārīk wānh me nire dja me me my jakre kēt ne me mymā kabēn jarēnh kēt ne. Nhyṃ bep me me gēdja me me niremē me mymē me akre nhyṃ me nire anhikrēn me kabēn maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metīndjwýnh ne mybē Adāo kumrëx nhípēx ne kam atāri nibē Ewa nhípēx ne. ¹⁴ Be djām Xatanaj ne Adāo noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhyṃ kam nija arým Metīndjwýnhkam amikrā. Be, kam ne ba amā,

–Kwārīk wānh me nire dja me me my jakre kēt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metīndjwýnhkam amikrā nhyṃ mā Metīndjwýnh kum me nire jabēkumrëx ne me kra bixadjwýr kutā me utā. Me nire kute Jeju marja gēdja me Jeju 'āno dja ne mā kum me abēkumrëx ne kute mýjja punu 'ō mar prām kētkam gēdja mexo mexkumrëx ne mā me my nomā mrānh kēt. Godja me ā kute anhyr jabej nhyṃ Metīndjwýnh me kra bixadjwýr kutā me utā nhyṃ me kra me bīn kēt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmā 'ā karō.

Xit 1.6

¹ Be mrāmri ne me abenmā kum,

–Gēdja me'ō kute meo ba prām jabej, kute Jeju nhō me jao ba prām jabej, mrāmri mexkumrëx. Nā, mrāmri mexkumrëx. Nā, kôt ne me kute arēnhja.

² Be, mā gēdja Jeju nhō me jao ba djwýnh kute? Me axwe kēt ne kute amijo ba mex-tire nhyṃ kam me me'ā kabēn kētja, me prō pýnh, me bixaēr punu kēt, me kute amipnēnh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prām, me kute memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh prām, me ja gēdja me Jeju nhō me jao ba.

³ Kwārīk wānh me kum kadjwati kangō* djānh, me àkrē, me kute kabēno me apanh prāmja, me kute pi'ók kaprībit mar ne kute amim o àptarja, kwārīk wānh me ja gēdja me meo ba kēt ne. Bep kati, me ukaprimē, me kute umar mex marja dja me Jeju nhō me jao ba.

⁴ Dja me'ō meo ba prām jabej dja kumrëx amim prōmē kra jakre, ne arkum mrānh mextire gē ar omūn kam adjwýnhdjwý kôt mrānh mexkumrëx. Dja amim ar jao ba mex nhyṃ kra amakre mex ne kabēnkôt ar amijo ba nhyṃ kam arým kôt Jeju nhō me jao ba. ⁵ Nok ren me'ōja ar meo ban kam prōmē kra jakre kētkumrëx ne kam Metīndjwýnh nhō me jabit me akre, mā gēdja on? Mā gēdja kam nē? Ije, mýkam ne prōmē kraja ar o ba mex kēt nhyṃ kra jaxwe rā'ā? Ije kum bep nām ren amim prōmē krawā kumrëx jakren kam ren kôt Metīndjwýnh nhō me ja jakre. Mýkam ne prōmē krawā ar o ba kēt ne kam Metīndjwýnh nhō me jabit ar o ba?

⁶ Kwārīk wānh me'ō ajbir kute Jejuo aminhō ny'ō'ā Jeju nhō me jao ba djwýnh mēnh kēt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhyṃ kam ren Metīndjwýnh kute o bikēnh karō dja me kute Jejuo aminhō ny'ō'ā meo ba djwýnh mēnh kēt. Ne ren amiraxo amra nhyṃ ren Metīndjwýnh o ajkē. Mrāmri kute Xatanajo bikēnhja pyrāk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhyṃ kam Metīndjwýnh kute p̄rīne o bikēnhja pyrāk. Ne ren me'ō ajbir kute Jejuo aminhō ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhyṃ ren Metīndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkē.

⁷ Nhyṃ bep kati, Jeju nhō me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhyṃ kam me kātāmdjwý kum kīnh ne kum mex jarē. Nām ren arīk ar ba nhyṃ kam me kātām rān 'ā kabēn ne. 'Ā kabēn nhyṃ kam rān Xatanaj ikōta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikōta.

* 3:3 Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

⁸ Nhyem Jeju nhô me jao ba djwýnh jatári me àpênhdjwý dja me katát mrâ gê me me'ã kabên kêt. Dja me kabên mexmê me kabên punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djânh kêt. Kwârîk wânh gê me pi'òk kaprî prâmebit me noo biknor prâm kêt. ⁹ Dja me amim Metîndjwýnh kukràdjâ markumrêx ne 'ã ngrâ týx ne. Metîndjwýnh kute me bamābit amikukràdjâo amirítja, kukràdjâ tâmbit dja me 'ã ngrâ týx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'ò mar kêt. Kadjy dja me Metîndjwýnh kukràdjâ'ã ngrâ týx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhô me jao ba djwýnh jatári me àpênha kumrêx kabi nhyem me kabên mex ne kam ar kôt àpênh ba. Godja me mrâmri mexkumrêx jabej ne kam arým àpênh ar ba.

¹¹ Nhyem Jeju nhô me jao ba djwýnh jatári me àpênh prôjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katát mrâ gê me me'ã kabên kêt. Dja me me kâ mex jarênh prâm kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prîne mrânh mextiren kabên pýnh ne arê. Dja ã Jeju nhô me jao ba djwýnh jatári me àpênh prôja ã ane.

¹² Be, Jeju nhô me jao ba djwýnh jatári me àpênh gédja me prô pýnh ne. Dja me ò kike kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrânh mexkumrêx gê ar omün kam adjwýnhdjwý kôt mrânh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gê ar kabên mexkumrêx ne ar ba. ¹³ Godja me atári me àpênha mrâmri àpênh mex ne kam arým memā amímexo amirít nhyem me kâtâmjâ arým me mex pumün kam kum me kính. Gédja mekam amikam pijâm kêt ne kâjmâ djan tu memā Jeju'ã ajarê. Me kute amim Kritu Jeju mar tûmkam tu memā 'ã ajarê. Bir be, dja ã Jeju nhô me jao ba djwýnhmê atári me àpênhmê ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amā ikabên'ã pi'òk no'òk ne amikukâm ano. Dja ba ï wãm kôt tē. Nã bãm amim itēm djâ ma. ¹⁵ Nâr kon birâm dja ba amikrà ga prîne omün kam kôt memā arê, me kute mar kadjy. Metîndjwýnh kra kunî kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amā pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunîkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytâ nhyem Metîndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhô pyka djâri kam aprakamā kôt aben pydji, Metîndjwýnh tînjakôt mã pyka kunîkôt aben pydji. Ne me kâtâmmâ Metîndjwýnh kabên jarênh ar o baba, Metîndjwýnh 'éxnhî kêt ne kute katát kabên jarênha memā arênh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djâm mýjja kakrit, djâm mýjja prîre, djâm mýjjao bikênh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhîxbê ar baba? Djâm mýjja ngri: got me tebê kute mar ne ate krâmâ? Mrâmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngôkren‡ kato. Nhyem Metîndjwýnh Karô kabin axwe kêtma katon kôt memā arê. Nhyem kadjy mrânh djwýnhdjwý arek omünh ar o ba.

Nhyem me apýnh me ò pyka djâri kâj bê memā 'ã ujarênho ajmâ.

Nhyem me kam pyka kunîkôt tu amim markumrêx ne.

Nhyem kam Metîndjwýnh kâjkwamā o wabi, ò kâjkwa mextiremā o wabi. Ò kâjkwa mexo kute pykabê mýjja kunî jakrenhjamā o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'éxnhî pyma.

¹ Be, akmere. Anhýr djwýnhhrâm ne Metîndjwýnh Karô arým prîne me bamā arê, ne,

–Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kính kêt ne kam ate me karô 'éxnhîja kabên ma, me karô djujarênh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nã, mrâmri me kwý dja me me karô djô'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'éxja, me tãm ne me òkre kadjwýnhbê kute mýjja punubit markam pijâm kêt mex ne arîk 'éx ba ne me karô 'éxnhî djô'ã me akre ne memā kum,

³ –Kwârîk wânh abenwýr môr kêt. Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'ò nâr me ákur djâ'ò mekbê uman memā,

–Kwârîk wânh krên kêt, ãm omü, ane. Nhyem bep kati, Metîndjwýnh ta ne me bamā mry, me badjakur djâ nhípêx, me baje 'ã kum amikính jarênh ne krên kadjy ne me bamā ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamā ne Metîndjwýnh me banhô kwý krên djâ'ã apýnh mýjja nhípêx.

⁴ Be, mýjja kunî Metîndjwýnh kute ipêxa ne mexkumrêx. Djâm mete mry nâr djwý'ò kanga kadjy ne Metîndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metîndjwýnhmâ 'ã amikính jarênh ne tu kute amim byr ne krênmâ ne ipêx.

⁵ Metîndjwýnh kabênkôt arým mrymê apýnh me badjakur djâ mexkumrêx. Mýjja kunî ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'ã kum amikính jarê nhyem arým mexkumrêx.

† 3:8 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê. ‡ 3:16 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrâmri ne apýnh me ò pyka djâri kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrâk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukràdjâ kunî kubêngôkreo aben pyrâk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

⁶ Akmere, dja ga memä arë, me kute Jeju kôt abeno kamymä ikabën ja jarë. Godja ga memä ikabën ja jarën arým mrämri abë Kritu Jeju nhö àpênhkumrëx. Nà, Metîndjwýnh kabën ne gu baje tu amim markumrëxja, kôt dja ga arek amijo tën amijo tën kam atýxkumrëx. Jeju kukràdjä mexkumrëx, tãm ne ga arým kôt amijo tē. Dja ga arek kôt amijo tën amijo tën arým atýxkumrëx. Atýx ne arým Kritu Jejumä adjàpênh mex ne.

⁷ Nhyh bep me tûmre'ä ujarënh kajgoja dja wánh nō. Tãm ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwýnh kukràdjäkôt amijo tē. Katät amrânň kadjy dja ga arek amijo tën arek amijo tën kam amityxmä amijakre. Djãm akräkä'ä ne ba amä ane? Kati, akadjwýnhbë atýx'ä ne ba amä ane.

⁸ Mrämri ne me î kräkä týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kàjbë mex. Nhyh bep me kadjwýnhbë me týxja mete Metîndjwýnh kukràdjäkôt amijo tēm kam týx, ja ne mrämri mexkumrëx, tûmräm mexkumrëx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhujukri akubyn batînkam kadjy mexkumrëx. Kadjy ne ba amä,

—Metîndjwýnh kukràdjäkôt amijo tën kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrämri ne kabënja nhyh me abenmä arë. Kabën ja dja me tu markumrëx ne amijamakkrekam nhörkumrëx. ¹⁰ Metîndjwýnh kute me kunî pytär djwýnh, bep me baje amikajmätä marja ne mrämri kubë me bapytär djwýnhkumrëx. Mrämri ne gu me amim Metîndjwýnh kamnhixbë ar baba, Metîndjwýnh tînja kamnhixbë ar baba. Kam ne gu amikukäm kuman kam badjapênh rax ne memä arënhō tē, batyk djä kêt ne memä arënhō tē.

Metîndjwýnhmä àpênhkumrëxmä kum 'ä karō.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijäm kêt ne tu memä ikabën ja jarën memä Metîndjwýnh kukràdjä jarë. ¹² Kwärîk wánh gë me amä,

—ÿgë, e kum djãm ajabatànň ne ga ar me akreo aba, anhÿr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatànň ne mä katät mrä gë me ajä amijakre, me kute amim Jeju marja ajä amijakre. Kadjy dja ga akabën mexbit jarënh ar o aban amrânň mex ne amä me abën amim Jeju markumrëx ne 'ä angrä týx ne aprō präm kêt ne ar aba. Dja ga ä ane nhyh me ajä amijakren ä akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³ Dja ga kàj bē memä Metîndjwýnh kabën jarën memä Metîndjwýnh kabëno amirît ne memä kukràdjä jarë. Ja dja ga 'äno adjãm rä'ä ba awÿr bōx. Ba ibë Paur dja ba awÿr bōx.

¹⁴ Amrëbë ne me kute Metîndjwýnh kabën jarënh djwýnh arým Metîndjwýnhmä adjan amä,

—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytä ga kum adjàpênhmä. Ta dja amä týx jadjä ga kam atýx ne ar kum adjàpênh aba, ane. Nhyh kutä Jeju nhö me jao ba djwýnh akrä'ä ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmä adjàpênh ar aba. Kwärîk wánh Metîndjwýnh kute amim adjarwäo abiknor kêt. Memä Metîndjwýnh kukràdjä jarënh 'äno dja ne mä memä 'ä adjujarënh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabënja tu markumrëx ne amijamakkrekam anhōn kôt amijo mō. Dja ga ä amijo atëmo anen arým amrânň mexkumrëxo tën o tē nhyh me kunî arým amrânň mexkôt apumün kôt amä kato. ¹⁶ Ë, ajaxwebë amipnën amrânň katät kadjybit amima. Gora memä Metîndjwýnh kabën jarë. Gora memä arënh 'äno dja. Godja ga anen arým amiptän kam o me jadjwý pytä, me kute akabën maro ÿrjadjwý pytä. Tãm ne ja.

5

Mebêngëttemë me 'uwt'ä kum karō.

A Xim 2.24

¹ Ë, godja me kute amim Jeju marwä 'ō, mebêngëtte 'ō, me'ökam amikrä, kwärîk wánh ga kum abën týx kêt ne akränmä kum akabën ne kum,

—Kwärîk wánh ga ä anhÿr kêt, ane. Mrämri ne me kra djwýnh kute bäm mä kabënja pyräk, akränmä kum akabën. Dja ga me kraremë me nör nyreo akamyn me adjwýnhdjwýmä akabën mex jarë. ² Dja ga mebêngëtte anän me adjwýnhdjwýmä akränmä akabën. Dja ga me kra pÿnhmë me kurerero akanikwýnhkumrëx ne memädjwý katät akabën jarën mekam apijäm ne meo akanikwýnhkumrëx. Dja ga ä me kute amim Jeju mar kunimä akabën jarënhō ane.

³ Ë, akmere, ba amä me 'uwt'ä karō, ga amü idjō'ä memä arë. Me kute amim Jeju marwä kute akränmä me bē mjën tykjao djuw mexmä. Me kute amim Jeju marwä dja me me 'uwt'ä djuw mex. ⁴ Nhyh bep djãm me'öbë mjën ty nhyh arým kra när kon tãmdjwý 'ō arým ta amim o djuw mex ne. Me'ō kra 'ō nã kute amim o djuw mex nhyh abatànň ne arým amipänň amim não djuw mex ne. Ne me'ō tãmdjwý 'ō kwatynň 'ō amim tãmdjwýo djuw mex ne. O djuw mex nhyh abatànň ne kam amipänň kwatynňo djuw mex ne. Me kute mrämri Metîndjwýnh mar jabej dja ä ò kikre kumrëxkam amim me 'uwt'io djuw mexo anen kam atäri amü me jadjwý o djuw mex ne. Kam ne Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrëx ne.

⁵⁻⁶ Ate gëdjä me'öbë mjën ty nhyh arîk ar ba. Nãm amidjwýnhbit amiman ar amijo

ba. Ne kam kute me'ô tyk pyrâk. Tîni kute me'ô tyk pyrâk, kute Metîndjwýnh mar kêt kam, arîk ar bakam. 'Uwtî kajgo ne wâ. Kwârîk wânh me wâ. Me tãm dja gar aje Jeju marwâ o djuw mex kêt. Nhyr bep atemâ me'ô mjên kubê tyk nhyr kam ate: ar ba ne kam amijâ Metîndjwýnh kamnhîxkumrëx ne kam kum kabên ne kum amijo a'awn kam ajte jâm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamâtkammê a'urimê kum kabên 'âno dja. Me'ô tãm ne mrâmri 'uwtîkumrëx. Tâmbit dja gar aje Jeju marwâ o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memâ ikabên ja jarê gê me'ô kra nâr kon me'ô tamdjwý ôbikwa 'uwtîo djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'â kabên kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'ô ta ûrkwâ djwýnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arým mrâmri axwen arým Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kâtâmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ê, ba amâ me 'uwtî nhô pi'ôk'â karô. Dja ga me 'uwtî nhidji pi'ôk no'ôkkam anhô, me kute amim Jeju marwâ kute kôt meo djuw mex kadjy. Ê, kwârîk wânh me abatânh nybê mjên tykwâ kwârîk wânh me 'uwtîkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhôr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhô gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djâm ori arým 'â amex 60 apêx jabej? Djâm ori mjên tîni krô'â mjên kêt nhyr kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krô'â o prô kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mýjja mexbit kînh ne ar o ba nhyr me kunî arým kôt omûn abenmâ arênh jabej? Djori amikôpdji'â kra jakreo tê nhyr kudjwa mexkumrëx jabej? Djori ôbikwa kêt kam meo djuw mex jabej? Djori prîne Metîndjwýnh nhô me wâo djuw mex ne memâ ôdjânh jabej? Djori kum me umar punu kaprî jabej? Djori kute mýjja mexo amiptârkôt kute mýjja mexbit mar jabej? Djâm ori â kute anhÿr jabej mrâmri mexkumrëx, me 'uwtîkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhô, me kute amim Jeju marja kunî kute me 'uwtî jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhyr bep kwârîk wânh ar abatânh nybê mjên tykja kwârîk wânh pi'ôk no'ôkkam me 'uwtî ro'â idji nhôr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtîja kute ôbê,

—Ba ikuprý gê me'ô iwÿr môr kêt kumrëx. Ba tu Kritumâ idjâpênhbit, anhÿrja tu o aknon ajte kum me my kînh nhyr me'ô 'ÿr môr prâme kum Kritu kînh kêt ne kubê amijo akêx nhyr me arým 'â kabên ne.

¹³ Nhyr ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremâ ipôko tẽ. Djâm arkum ukangabit? Kati, nâm ar kabên prâmdjwý, ne me'â kabên tẽ, me pijâm djâbit, mýjja punubit jarênh tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memâ kum,

—Dja ar abatânh nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mý ne kramê mjêno djuw

mex ne akrânmâ âpênh ar ba. Be, nâ bãm â ar abatânh nybê mjên tykjamâ ane. Mýkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajâ kabên kêt kadjy. ¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amâ arê.

¹⁶ Nhyr bep me kute amim Jeju mar ni 'ô nâr my 'ô ôbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim ôbikwa 'uwtîo djuw mex. Nhyr ate me kute Jejukôt aben pydjija gêdja me'ô 'uwtîkumrëx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kâjmâ meo ba djwýnh kamênhmâ.

¹⁷ Ê, me jadjwý. Jeju nhô me jao ba djwýnh kute prîne meo baja, ar tãm dja me kâjmâ me kamê. Jeju nhô me jao ba djwýnh kute memâ Metîndjwýnh kabên jarênh ne kute memâ o amirîtkam âpênh rax. Me tãm dja me mrâmri kâjmâ me kamênh memâ o pânh mex ne. Ar kute memâ Metîndjwýnh kabên jarênh pânh.

¹⁸ Kam ne Metîndjwýnh kabên'â pi'ôk no'ôkkam memâ,

—Mryti kute amâ âpênh ar ba ne kute amâ bågogo 'yka ka'uko ipôko âmjja kwârîk wânh inhu djuwpre kêt gê ta âpênh pânh âkur tẽ. Nâm mryti'â Metîndjwýnh nhô me jao ba djwýnh jakren âkur'â kum pânh jakre. Jeju nhô me jao ba djwýnhmâ me kute o pânhmâ. Ne ajte Metîndjwýnh kabênkam ne,

—Me âpênh ne pânh, ane. Me âpênh me mânkhutâ tãm gêdja memâ o pânh, ane. Kam ne ba amâ,

—Dja me Jeju nhô me jao ba djwýnhmâ o pânh mex, ane.

¹⁹ Ê, mýjja 'ôdjwý dja ba amâ arê. Gêdja me Jeju nhô me jao ba djwýnh'â kabên ne arîk me kâtâm jarê ga tu ate akrâ. Djâm me 'êxnhî kêt got. Nhyr bep me'ô ar amânkhkru nâr kon amânkhkru ne ikjê kêt ne mrâmri kute noo axwekôt omûnh ne axikôt arênh ga kam arým tu 'ÿr tẽn kum akabên jarê gê amim kato. ²⁰ Godja mrâmri Jeju nhô me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipôkri kum abên tÿx, me kute maro 'ÿrja tîn prâm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ê, ba amâ mýjja 'ôdjwý jarê. Dja ga tu memâ akabêno aben pyrâk. Dja ga tu me kunîmâ axikôt akabên.

Ê, Metîndjwýnhmê Kritu Jejumê Metîndjwýnh kute amijo kadjy mrânh djwýnh pytâr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrâmri tu amâ ikabên jarê.

Ê, gora ikabên ja ma. Ikabên kunî ma, prîne ikabên ja ma. Ê, dja ga me kunîmâ akabêno aben pyrâk. Kwârîk wânh me umaje anhôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhôbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhÿr kêt. Dja te anhôbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijâm kêt ne tu kum akabên jarê.

När kon, kwärík wānh anhōkre kad-jwýnhbê amim,

—Be, tãwã ne õbikwa krãptí. Ba kum ikabên kêt, anhÿr kêt. Dja te õbikwa krãptí ga tu kum akabên jarê, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunimã akabêno aben pyrãk.

²² Ê, kwärík wānh ga arík aje me kabi kêt kam Metúndjwýnhmã me umjÿr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjÿr ne 'ã anhikra jadjwÿr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metúndjwýnhmã me'õ dja nhym arÿm mekam amikrão ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyrãk. Kwärík wānh ã anhÿr kêt ne mekõt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katãt mrã.

²³ Ê, atikkrekam akanê prãmkam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangõ kwÿ ikõ. Uba kangõmê ngõmê apÿnh dja ga o akõmo tẽ.

²⁴ Ê, me kwÿ ne me axwekam amirít kumrëx. Nhym me kuní kõt omün arênhõ kumex. Nhym kam me memã axwe pãnh jarê. Nhym bep me kwÿ ne me axwekam amirít kêt ne. Metúndjwýnh gédja túmrãm memã o amirít ne memã kum katon memã pãnh jarê nhym me kam kõt omü. ²⁵ Nhym me mexdjwÿ ne me amirít ne. Nhym me abenmã me arê. Nhym me kwÿ apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrëx? Kati, Metúndjwýnh gédja túmrãm memã me mexõ amirít ne, nhym me arÿm kõt omü.

6

Me õ àpênh kajgoja'ã kum karõ.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ê, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwýmã arê gê me õ bënjadjwÿr kabên kõt amijo ban príne kabên ma. Mÿkam? Bir, me kãtãm kute Metúndjwýnh japrÿ kêt kadjy, ne kute Metúndjwýnh kukràdjãdjwÿ japrÿ kêt kadjy. ² Dja ga aje me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

—Ê, djori ar anhõ bënjadjwÿrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwärík wānh gar amã kurê kêt. Djãm ar aje Jejukõt abeno akamykam amã kurêmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjãpênh mextire ne ar aba. Mÿkam? Bir, ar akamÿmã ne gar apê. Kute Jeju mar 'õ, Metúndjwýnh kum abê 'õ, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjãpênh mextire ne ar aba, ane. ã me pardjamã ane.

Ê, gora príne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirító aba.

Nêkrëxkõtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrëx.

³⁻⁴ Godja me'õ atemã kabên 'õ jarênhõ ku'ê prãm jabej arÿm amijo ajkên kam Bënjadjwÿr

Jeju Kritu kabên mexja kubê kính no kati ne kam kõt kabên kêt ne. Ne aje Metúndjwýnh kute katãt gu bakrà pymjÿr'ã ujarênhja kubê kính no kati ne kam kõt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'èx ne amiraxbitõ amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nãm ajbã ajmã me kukràdjã kajgo mex mÿr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. ã me kute anhÿr ne punu. Nãm me ã anhÿr ban kam mÿjja kukràdjã'ã ngyrk ne abenbê meo bikjêro ban aben japrÿ ne aben kamnhÿx ar o ban ⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mÿjwã ne arÿm me ja djumar djã ajmã o nhym me arÿm katãt kabên kumrëxja mar kêt. Nãm me nêkrëx prãme 'èx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhõ nêkrëx kumex ba kam amimex kumrëx ne, ane. Nãm me ã nêkrëx prãme amim 'ã karõõ ane. Kam ne me aben kam axwe ar baja.

⁶ Mÿjkõt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metúndjwýnh kukràdjãkõt amijo ba ne nêkrëx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwãõ amimex ar o ba. ⁷ Mÿj ne gu me banã tikkre kurüm amÿn o axidjuw? Kati, nã gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me amÿn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhÿkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhõ kwÿ krên djãmê me banhõ kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mÿjja 'õ jabej kêt. Metúndjwýnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhym bep me kute amim nêkrëx nãr pi'õk kapríõ àptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrëx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrëx prãm kêt mã ne mã nêkrëxbit ma. Ne kum mÿjja kakritmê mÿjja punubit kính ne kõt arÿm amijo ajkê ne kam arÿm tu biknorkumrëx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrëx nãr pi'õk kapribit kính ne ã amijo ane. Ne arÿm amijo bikênh mex ne. Mÿkam? Bir, nãm me kum nêkrëxbit kính ne kam ajbit man kam kõt apÿnh axwe djãri kuníkõt amijo ba. Memã nêkrëx prãm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkê, kapríõ príne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katãt amijo bamã ã karõ.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metúndjwýnh nhõ àpênhkam dja ga mÿjja ja kunimã akre rax ne. Katãt amrãnh kadjy mÿjja jamã akre rax. Katãt amrãnh ne aje Metúndjwýnh kukràdjãkõt amijo aban aje amim Jeju kamnhÿx bẽ ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhÿ djuwbõn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kõt amijo tẽm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me

kute aben rerkam ne me tÿx ne prôto bit prôt ne me bê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atÿxo anen mã Jejukôt amijo tē, kute me prôtja pyrâk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêxmã. Kadjy ne Meťindjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katât amijarēnh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arÿm ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tēn kam atyk nhijukri atîn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêx, ane.

¹³ Ê, Meťindjwÿnhmē Jeju Kritu ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amã ikabēn jarē. Meťindjwÿnh ne mÿjja kunĩ tîn djwÿnh. Ta ne kute ikabēn mar ne ikôt kabēn. Kam ne ba amã ikabēn jarē. Nhym Kritu Jejudjwÿ kute katât amijarēnh mexja, kute bēnjadjwÿrbē Pôxu Piratu kabem katât amijarēnh mexja. Ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amã ikabēn jarē ne amã,

¹⁴ —Ê, gora prīne ikabēn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gē me ajã kabēn kêt. Dja ga mã ã anhÿro aba rã'ã nhym arÿm Jeju Kritu gu banhō Bēnjadjwÿr kato. ¹⁵ Dja ô akati arÿm 'ÿr bôx nhym Meťindjwÿnh dja kum arē nhym arÿm bôx. Nã, Meťindjwÿnh ta pydji ne memã Bēnjadjwÿr rax ne meo ba. Atemã 'ô kêt. Meťindjwÿnh umar mex ne kīnhkumrêx tãm ne Bēnjadjwÿr raxbē kumkatiti. Kute bēnjadjwÿr raxo pykabē me bēnjadjwÿrja kunĩjakrenh mexi. Kam ne kubē Bēnjadjwÿr raxbē kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶ Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tîn rã'ã: tîn djwÿnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'ô kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhÿnh got me'ô arÿm noo omũ? Arkati. Me'ô kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrãm omũnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarēnh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kãjmã kamēnh rã'ã rã'ã. Gēdja memã Bēnjadjwÿr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ê, me pykakam ô nēkrêx kumexmã dja ga,

—Amijo arax kêt. Djãm nēkrêx kute me apytãrmã ne ga me nēkrêx kanãrrãm ar aba? Kati, kwãrik wãnh. Nēkrêx ne kajgo ne me abē biknor prãm. Kati, dja ga me Meťindjwÿnh kanãrrãm ar aba. Meťindjwÿnh ta ne kute ôdjãnhkôt me bamã mÿjja kunĩ nhōr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanãrrãm dja ga me ar aba, ane. ¹⁸ Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhōdjãnh ne memã anhō mÿjja ngrã, ane.

¹⁹ Dja ga ã me ô nēkrêx krãptĩjamã arēnh o ane gē me ã anen kam arÿm amityk nhijukri kadjy atemã kãjkwakam nēkrêxo aptã. Nēkrêx tãm ne mekbē biknor prãm kêt ne

memã nōr rã'ã. Dja me kam arÿm 'ÿr bôx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ÿr bôx.

²⁰ Ê, Ximoxi, Meťindjwÿnh kute amã kukrãdja rerja gora prīne omũ. Gora 'ãno djan omũnh tÿx. Me kabēn kajgo, me kabēn tũm dja wãnh nō. Rũm kum akre rax. Nhym me 'exri amijo kute mÿjja mar ne kam mÿr jabej abenkam kangati dja adjwÿnhdjwÿ wãnh nō. ²¹ Mrãmri ne me kwÿ kupa'ã,

—Ije mÿjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibē arÿm Jeju mar kanga ne. Gē Meťindjwÿnh ukaprĩkôt prīne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Krĩraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhyim mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhyim Ximoxi krĩraxbê Epeukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhyim Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

–Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

–Amrê Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjãr nhyim Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhyim me 'êx ne kute amijo Jeju nhô me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênho ba. Nhyim bep Ximoxi gêdja katãt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhô ãpênh ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjĩn arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjĩn arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênho tẽn.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmê Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukapri'kôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akapri' ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênh. Ije amikam ijaxwe 'ò mar kêt ne kum idjãpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã ãpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammê a'urimê ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne. ⁵ Ba ije prĩne amim. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimê anã Juniximê ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju

markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêt mã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpênh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê. ⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarên ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênho tẽn nhyim me mekbê ijê djâkam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhyim bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarê nhyim me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngyrk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwãrik wãnh rã'ã Metĩndjwýnh dja on amã týx jadjã, atokry katikôt amã týx jadjã ga kam atýx ne ar aba.

⁹ Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytãr djwýnh dja amã týx jadjã. Nãm me bapytãn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mã ne gu me nê nhyim Metĩndjwýnh kôt me bapytã? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytã? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukapri'kôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwýr me bajuwn me bapytã. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytã. Amrêbê:, kute pyka nhipêx kêtĩri ne Metĩndjwýnh ukapri'kôt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytãrmã ne amim me bajã karõ. ¹⁰ Amrêbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirĩt. Kritu Jeju, me bapytãr djwýnh arým me bawýr tẽn bõx ne me bamã Metĩndjwýnh djukapriõ amirĩt. Arým ne bõx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batĩnkumrêx, me batyk nhijukri batĩn rã'ãn amũ ijukri batyk kêtumrêx ne. Be, Metĩndjwýnh ukapri'ja pumũ. Nhyim me Jeju'ã gwaj badjujarênh nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metĩndjwýnh ijano. Kum idjãpênh ne me kunĩmã kaj bẽ Jeju'ã idjujarênhmã ijano ba tẽn. Ije me kunĩmã kukràdjã ny jarênh nhyim me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tẽn. ¹² Nã bãm tẽn memã arê nhyim me kam ijo ajkê. Jeju'ã idjujarênhkôt ijo ajkê ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam arým prĩne amim atãri. Gêdja prĩne ije Jejumã amikangakam prĩne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhyim õ akati arým 'yr bõx nhyim

akubyn me bawŷr bōx. Tām ne ba mar tŷx ne amijā kamnhŷx ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amijamakkrekam anhōn 'āno djan ikōpdji'ā kōt ar amijo aba. Ne aje arŷm amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kōt tu amā me kunī jabē ne. ¹⁴ Ē, Metīndjwŷnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kōt ar amijo abaja gora mā kōt ar amijo aba rā'ā. NhyM Metīndjwŷnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tŷx ga kam kōt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabē Adjikkam me kunī ne me ikan-gan mō, me umaje mō ga arŷm ama. NhyM Pijerumē Emodjedjwŷ mekōt ikanga.

¹⁶ NhyM bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjār mexkumrēx. Ne aje imā kīnh jadjā. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kēt ne. Kum me uma kēt ne. Gē pānh Bēnjadjwŷr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī. ¹⁷ Nām krīraxbē Rōmakam ajbir bōx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato. ¹⁸ Amrēbē krīraxbē Epexukamdjwŷ ikōt āpēnhja ga arŷm aje mar mex. Nām apŷnh mŷjja kupēn o ikōt kangō. Gē Bēnjadjwŷr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwŷr akubyn bōxkam kum kaprī. Tām ne ja.

2

Ām tŷx ne rerek kētmā kute arēnh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atŷx. Kritu Jeju ta ukaprikōt dja ajo djwŷ mex ne ajo tŷx ga kam atŷx ne ar aba. ² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipōkri memā ikabēn jarēnh nhyM me krāptī kute mar ga gadjwŷ aje marja tām dja ga amidjō'ā me kwŷmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhyM kam me akōpdji'ā amū aben nhujuk'ā memā arēnhō tē.

³ Ē, me krākamngōnhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngōnh prābē te atokryn mā Kritu Jejukōt ajkamē. ⁴ Ē, me krākamngōnhre ba kutā kute amijangri tŷx ne kute tu mŷjja mar kēt ne mūm mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā mŷjja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadjwŷr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam kīnh kadjy. Gadjwŷ dja ga ā amijo anhyr ar o aban anhō Bēnjadjwŷr Jeju Kritu kabēnkōt amrānhbit aje mar nhyM kōt kute apumūnh ne akam kīnh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjwŷ pumūn me'ā amijakre. Gadjwŷ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjakōtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh tŷx'ō pydjim me bakukrādja tūmkōt me kure. NhyM kam me kumābit kīnh djā ngā. Be, gadjwŷ dja ga

ā anen Kritu Jeju kukrādjakōtbit ar amijo aban kam kajkwamā 'ŷr bōx.

⁶ Ē, dja ga aje me ō pur djwŷnh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djwŷnh amim pur jadjwŷn arŷm kam djwŷ kre nhyM arŷm abatānh ne. NhyM me ō pur djwŷnh kumrēx kam djwŷ krēn arŷm kīnh ne. Dja ga 'ā amijakren adjāpēnh rax ne. NhyM kam Metīndjwŷnh amā o pānh ne. ⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. NhyM kam tūmrām dja Bēnjadjwŷr djwŷnh arŷm ano bō ga kam arŷm mŷjja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjwŷr raxbē Dawi tām djwŷ 'ō. Ga tyk ne akubyn tīn ne katorja pumū. Kukrādja ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja, ⁹ Jeju kukrādja ny'ā ar idjujarēnh ibakōt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Metīndjwŷnh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunikōt abenmā arē. ¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metīndjwŷnh 'āno djan tu ate ikrā. Mŷj kadjy? Bir, Metīndjwŷnh nhō me ja kadjy, Metīndjwŷnh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjwŷ Kritu Jeju kute me utār nhyM me kōt ō kajkwa mextirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō kajkwa mextire, kam mŷjja punu kēt, prīne mexo kute pykabē mŷjja ja jakrenh, ō kajkwa mextire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwŷ kute amim Jeju mar nhyM kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jejukōt batyk jabej kōt aje batīn.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhujukri akubyn batīn ne babēnjadjwŷr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhyM adjwŷnhdjwŷ me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē bajē amijo Jeju pytārkam me krāptījakōt bajaxwe nhyM kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhyM bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. Mŷkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadjy arē. Gēdja atemā aje amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnhō ane.

Kute memā Metīndjwŷnh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga aje akubyn memā tām jarē gē me aje kuma. Ne aje memā kum,

—Ē, kwārik wānh me akabēn kukrādja mŷr jabej abenmā adjākrē kēt ne akabēno aben

japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarê, kàþ bê memã akabên jarê. Metĩndjwýnh kute akabên mar ne akôt kabênkam memã akabên jarê gê me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mýjja man nhýnh kabên ja'õ mýr jabej ajmãn ar abeno bikênho o ba.

¹⁵ Ê, gora Metĩndjwýnhmã adjãpênhkam atýx. Prĩne katãt Metĩndjwýnh kabên'ã memã adjujarênh ar aban memã arê. Metĩndjwýnh kabên ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarê. Metĩndjwýnh akam kĩnh ne kute amã,

–Amexkumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, anhýr kadjy. Kadjy dja ga adjãpênhkam atýx ne kam amikam apijãm kêt ne.

¹⁶ Kwãrik wãnh me kabên kajgo kwãrik wãnh nõ. Me kabêno kute aben japanh kwãrik wãnh nõ. Rùm kum akãx. Wã, me kabên wão dja me Metĩndjwýnhbê amiptãr mex ne. Kubê o amiptãro mõn o mõn o mõn ì kubê o amiptãr mex ne arým o amipunu mex ne. ¹⁷ Me kabên punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ì kuro baja pumũ. Nhyim me ujarênh punuja ã prĩne meo bikênho ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Ođjwý ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metĩndjwýnh kabên kanga, Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên jarênhja kangan kabên punuo amũ Jeju nêje meo akêxo tẽn memã kum,

–Arým apêx. Arým Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn djã arým apêx, ane. Nãm ã ar memã 'êxo anen me kwýo ajkê, me kute amim Jeju mar kwýo ajkê.

¹⁹ Nhyim bep ate ne Metĩndjwýnh kabên. Metĩndjwýnh kabên ne mrãmri kabênkumrêx. Kute kên pyrãk, kên nhýr týtja pyrãk. Nãm me te kute kên nhikõ 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwýnh kabêndjwý ane nhyim me te kute kabên nhikõ'yrmã. Nhyim Metĩndjwýnh kabên ne memã kum,

–Bênjadwýr djwýnh ne ta õ me ja prĩne arým me àtãri ne prĩne arým mekam ama, ane. Ne ajte,

–Gora gê me kute “Ije Bênjadwýr Jeju mar” anhýrja me on mýjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók ane. Nhýnh ne me'õ ne kute kabên nhikõ'yrmã.

²⁰ Ê, me'õ bênjadwýr nhũrkwãkam ne ngõnh apýnh kute abeno djãri kumex. Kwý ne adjênh nhyim bep kwý ne kajgo. Mexja ne kên karýro ipêx ne kwý kryt jakao ipêx. Nhyim bep kajgoja ne ngõkraxmê ngoyo ipêx. Tãm ne mýjja kajgo kadjy. Nhyim bep mexja ne mýjja mex kadjybit.

²¹ Nhyim me prĩne ngõnh ku'õ nhyim kam akan kam mexkumrêx, mýjja mexkumrêx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwý ngõnh'ã

amijakren prĩne amijaxwe, mýjja punu kangan kam bamexkumrêx, mýjja mex kadjybit bamextire. Nhyim kam me banhõ Bênjadwýr dja arým amim me bapumjuw, kum me badjãpênh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apýnh badjãpênh djãri badjãpênho baku'ê.

²² Nãm me abatãnh nyre kum mýjja punu prãmikumrêx. Rùm kum akãx ne kubê amiptã. Gê arík wãnh me kute mýjja punuo bawã arík wãnh memã nõ. Nhyim bep kati, ga dja ga katãt amrãnh'ã anopdji. Katãt amrãnh ne aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên mekam angrýk kêt ne adjumar mex ne ar aba, be, mýjja ja dja ga 'ãno djan 'ã anopdji ne. Kam gêdja ga ã amijo anhýro tẽ. Me jamê ro'ã ã amijo anhýro tẽ. Me õkre kadjwýnhbê axwe'õ nõr kêt ne kute Metĩndjwýnhmã amijo ã'wýrjamê ro'ã dja ga ã amijo anhýr o tẽ. Nhyim arík wãnh mýjja punuwã wãm nõ.

²³ Kwãrik wãnh me kute abenã atomwã kwãrik wãm nõ. Tãm ne kajgokumrêx. Tãm gêdja wãm nõ. Djãm kôt mete mýjja mar got. Kôt ne me kum aben kurên kam aben japrýn abenmã àkrê.

²⁴ Bep kati, ga abê Bênjadwýr djwýnh nhõ àpênhkam kwãrik wãnh akabêno me apanh kêt. Bênjadwýr nhõ àpênh ne me me kunĩkam ukapri ne prĩne memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênh mex ne, ngrýk kêt ne memã 'ã ajarê. Nãm ã Bênjadwýr nhõ àpênh ã meo ane.

²⁵ Abê Bênjadwýr nhõ àpênhkam dja ga ã o anen kam akrãnmã akurê djwýnhmã akabên ne tu kum akabên mex jarê. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy me ja ngrêk nhyim me arým amikam ajkam aman wãnh axwemã iren 'ýr amijo akêx ne arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên ja arým kum kato. ²⁶ Arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabên jarênh ja man arým amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amýn amiwýr meo mõn ar meo ba nhyim me kam ar kum àpênh ba. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy akabêno me ngrêk nhyim me arým amim katon Xatanaj kangan kubê amiptãn arým jãm Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amã,

–Akrãnmã memã akabên jarê, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ýr me axwe raxmã kute arênh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ê, prĩne ikabên ma. Adjým, dja ì me umar punu djã kato. Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja ì me umar punu djã kato. Mýkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mã ne me kukràdjã kute?

Je kum dja ì me apýnh amijo ba. ² Dja me õdjýn kam amidjwýnhbit man memã mýjja

nhör kêtukumrêx. Dja me kum nëkrêxmê pi'ók kaprîbit prâmkumrêx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ôkre kadjwýnhbê amim,

–Ba ne ba imexmê iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me úno ba. Dja me námê bãk kabên mar kêtukumrêx. Dja Metîndjwýnh kute memã mýjja nhôrja kunî kubê kînh no kati. Dja me Metîndjwýnhbê amiptâr mex ne.

³Dja me kum aben kînh kêtukumrêx. Dja me ukapri kêtukumrêx ne kum aben kurêkumrêx. Dja me aben kã mex jarê. Dja me amipnên ar ba kêt ne tu arîk ar ba. Dja me âkrêkumrêx. Dja me kum mýjja punubit kînh ne kam kum mýjja mex kurêkumrêx.

⁴Dja me kurê djwýnhmã ôbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arîk ta amijã bēnjadjwýr rēnh ar o ba. Dja me amidjwýnhbit o kînh ne kum Metîndjwýnh kînh kêtukumrêx. ⁵Dja me 'êx ne mekôt Metîndjwýnhmã ngrero krî. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhy m bep kati, amikad-jwýnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtukumrêx. Ê, kwârîk wānh me ja kôt amrānh kêt ne rūm memã akre rax.

⁶⁻⁷Ê, me arîk baja ne me kwý me nire'ýr wangij ne atemã memã kabên jarê. Me nire ja ne me no kêt ne axwebet ma ne kum mýjja punubit prâmkumrêx ne arîk mýjja punu jabej mrã. Te kute mýjja marmã ne Metîndjwýnh katã kabēnja mar kêtukumrêx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabên jarê nhy m me prîne me kabên man kôt ar amijo ba.

⁸Me ja, me kute Metîndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarēnhja ne me kute mýjja punubit mar. Djām me kute amim Jeju mar got. Arkati, nám me kum Metîndjwýnh katã kabēnja kurêkumrêx ne kam me kute Mōjdjê kurê djwýnh pyrāk. Me kute me bakukãmārebê Mōjdjê kurê djwýnh ja pyrāk. Ar idjibê ne Djanimê Djāmbrî ar: Ar tām ne ar kabēno Mōjdjê japanho ba. Nhy m me kute Metîndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarēnhjadjwý ã kabēno Metîndjwýnh kabēn katãtja japanho ane, ne Metîndjwýnh kabēno mýjja kajgo ar o ba.

⁹Bep kati, dja me punuja amijo mrānh 'ijabjê kêt nhy m me memã apôx, me axwemê me bibānhmê me arîk bajamã apôx. Me kute Djanimê Djāmbrî arkum katorja pyrāk. Dja ã me memã apôxo ane nhy m me kunî me axwe kôt me omũ.

Metîndjwýnh kabēn jarēnh'ã ukanga kētmã kute arēnh.

¹⁰Nhy m bep ga ne ga arým iman ikôt ar amijo aba. Ije memã Metîndjwýnh kabēno amirît ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metîndjwýnhho amiptâr kadjy idjāpēnhho ije amirît ga arým kôt prîne ipumũn arým prîne idjātari. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrã týx ne akrānmã ije meo iba ne imã

me abê ne ije Jeju 'āno idjām ne ije kanga kêt ga arým kôt ipumũ. ¹¹Me kute ijo bikēnh ga ga arým itokrykôt ipumũ. Krîraxbê Āxikimê krîrax 'ôbê lkōnimê krîrax 'ôbê Rixamê kam me kute ijo bikēnhkôt ga arým ga ipumũ. Nām me prîne ijo ajkê ba itokry: ne. Nhy m bep Bēnjadjwýr Jeju ne mýjja kunibê ipytã.

¹²Bir be, mrāmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katãt mrānh prāmja mrāmri dja me katãm arým me jao ajkê.

¹³Ê, me axwemê me 'êxnîmê gēdja me î punu raxo mōr purokam î punu rax mex ne. Dja me memã 'êx ne me noo akno nhy m me kam amipānh me jamã 'êx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴Nhy m bep ga. Ga dja ga mã kôt amijo aba. Ar ije amã Metîndjwýnh kabēn jarēnh ga arým ga prîne aje amim mar dja ga arek 'āno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arēnhja ga arým ar ipumũ. ¹⁵Aprîrekam ga arým Metîndjwýnh kabēn maro tē. Maro tēn o atēm rã'ān arým ajabatānh ne arým prîne ama. Metîndjwýnh kabēn mexkumrêx kute ano bōnh ga arým aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrêx nhy m arým kute apytãrja tām ne ga arým prîne o tēn arým prîne ama.

¹⁶Be, Metîndjwýnh ne me bakukãmāremã arê nhy m me kabēn'ã pi'ók no'ók ne, kôt pi'ók no'ók ne. Pi'ók no'ókja kunî ne kubê me banhō Metîndjwýnh kabēnja. Mýj kadjy ne Metîndjwýnh kabēnja? Bir, kute katãt memã Metîndjwýnh kukrãdjã jarēnh kadjy, kute me axwe nēje me akre kadjy, kôt me kute amũ aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katãt me krã pymjýr nhy m me kute katãt mrānhho amũ amikamēnhho mōr kadjy. Be, kadjy ne Metîndjwýnh kabēnja. ¹⁷Nã, Metîndjwýnh ta kabēno dja prîne ô āpēnhho týx ne, prîne o mex gē me kum apýnh mýjja mex djāribit kînh ne ar o ba. Be, dja ã Metîndjwýnh Kabēno meo ane.

4

¹Ê, Kritu Jeju dja akubyn me bawýr bōx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bōx ne me kunî jaxwekam memã pānh jarê, me tînmê me tykmê me axwekam memã pānh jarê. Kam ne ba Jeju Kritu kabēnkôt, Metîndjwýnh kabēnkôt amã ikabēn jarê. Ne amã,

–Ê, gora memã Metîndjwýnh kabēn jarê. ²Gora prîne memã Metîndjwýnh kabēn kôt kãj bē memã arê gē me kuma. Gora 'āno dja. Dja me kute mar prām jabej ga memã arê. Nhy m bep djām me kute mar prām kêt jabej ga kam ga mã akubyn mekmã arê.

Gora Metîndjwýnh kabēno me ngrêk. Dja me'ô kute Metîndjwýnh mar kêt jabej ga kum Metîndjwýnh kabēn jarê gē Metîndjwýnh kute katãt kabēn jadjwýrkôt amim kuman 'ýr amijo akêx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memā akabēn 'ō jarē gē me axwe kēt.

Gora memā t̄yx jadjā. Dja me'ō kute Jeju mar rerek jabej ga kum t̄yx jadjā gē 'ā ngrā t̄yx.

Dja ga ā me 'āno adjāmo anen kanga kēt mex ne akrānmā memā Met̄indjw̄ynh kabēn'ā ajarē.

³ Dja ī me kute memā m̄yja kupa'ā arēnh djw̄ynh bōx ne kam Met̄indjw̄ynh kupa'ā ar memā arēnho ba. Nhy m mā me m̄yja punu mar prām ne. Nhy m te Jeju nhō me jao ba djw̄ynh te katāt memā arē nhy m me mar prām kēt kumrēx ne. Ne kam me kute kupa'ā memā arēnho bajabit ma ne amim me punubito atom nhy m me kumex ne kam atemā memā kabēn punu jarē. Me kute me kabēn punu mar prāmkam ne me me kabēn punubit ma. ⁴ Nām me Met̄indjw̄ynh kute katāt kabēn jarēnhja mar prām kēt kumrēx ne jām kubē krā. Ne kam me t̄umrē'ā ujarēnh kajgobit mar prām ne.

⁵ Nhy m bep ga. Ga dja ga m̄yja kunīkam ano t̄yx ne katāt o tē. Djām me te ajo ajkē ga tu ate akrān ar amijo aba rā'ān mā kam amirīt ne. Gora adjāpēnh 'āno dja. M̄y adjāpēnh gēdja ga 'āno dja? Ije kum me kute Jeju mar kētjamā kukrādja ny'ā adjujarēnh gēdja ga 'āno dja. Dja ga mā kam apē, prīne memā Met̄indjw̄ynh kabēno amirīt ne katāt memā m̄yja jarēnh mexkumrēx.

⁶ Ē, ar̄ym me kute ibīn 'yr. Ar̄ym itēm 'yr. Ar̄ym ne itēm djā ijo rām ne jao tē. Ityk'ā, me kute ijo Met̄indjw̄ynh nhō m̄r me ibīn ba ityk'ā ne ba ar̄ym itēm 'yr jarē. Ar̄ym ne ba amikam kō krān mexo tēn kam amā itēm djā jarē. Ar̄ym ne ityk djā ijo rām ne jao tē.

⁷ Nā bām Jejumā idjāpēnho mrāmri ne me kute me prōt t̄yxmā m̄yja janhōr nhy m me kumrēx 'yr mrānh ne bōx ne kute am̄ynhja pyrāk. Nā bām ā amikam it̄yxo anen Jejumā idjāpēnhkōt ajbit ma. Nā bām ā Jejumā idjāpēnh anen kam ar̄ym o ino rer djā'yr ar̄ym ibōx tē. Nā bām ā 'it̄yx anen amijo tēn aminhinomā amimēn ar̄ym itēm mā. Nā bām ije Jeju kanga kēt ne katāt memā m̄yja jarēn ar̄ym itēm mā.

⁸ Nhy m kam Bēnjadjw̄yr Jeju kute katāt memā o pānh djw̄ynhja tām dja imā o pānh. Dja katāt imā o pānh mextire. Ar̄ym ne ikutēp kudji. Dja imā,

–Akmerē, amrē tēn amim aby. Ba ar̄ym amā ajaxwe kēt jarē ga ar̄ym imā amexkumrēx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memā o pānh nhō akatikam dja imā kungā. Djām bajbit dja imā kungā? Kati, me kute kam amakja, me kum kīnhja kunīmā gēdja kungā, me kunīmā o pānh ne.

Kurē djw̄ynh amiw̄yr o bōx nhy m ate kuka kōnh dja.

⁹ Akmerē, gora amrē amibēx ne on iw̄yr bōx. ¹⁰ Nhy m Demaj. Demaj ne kum me kātām kukrādja punujabit kīnh, me kute Met̄indjw̄ynh kurē djw̄ynh kukrādja punu jabit ne kum kīnh ne ar o ban ar̄ym ikangan imā iren mā tē, pykabē Texarōnika'yr tē. Nhy m Krexēxi ar̄ym pykabē Garaxa'yr tē. Nhy m Xitu pykabē Damaxa'yr tē. ¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprōn amrē iw̄yr o tē. Nām ikōt āpēnh mexkumrēx. Tām gēdja ga amrē o tē. ¹² Xikiku ne ba pykabē Epexu'yr ano.

¹³ Ē, iw̄yr atēm kam dja ga amrē imā inhinōkā riyiwāo tē. Wānh ne ba gu bakamybē Kapukam kum inhire, krīraxbē Krōwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrē imā o tē. Pī'ōk nō'ōk ngriwāmē nō'ōk raxwāmē amrē imā o tē. Pī'ōk nō'ōktiwā ne ba imā kīnhī. Gora aman amrē imā aby n o tē.

¹⁴ Ē, Arexāri kute ngōnh nhīpēx djw̄ynhja ne prīne ijo ajkē. Met̄indjw̄ynh ta dja kum axweo pānh. ¹⁵ Gadjw̄y dja ga aminēje tawā pumū. Nām kabēno ar ijapa ne. Nām kabēno ar ijapa: ba te kum ikabēn mex jarē ne te akre nhy m mā kabēno ar ijapan kam prīne kabēno ijo ajkē. Kam ne ba amā,

–Gora aminēje tawā pumū, ane. Kam ne ba amā ane.

¹⁶ Me kute amiw̄yr ijo bōx kutewakam nh̄ynh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Me kute amiw̄yr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro 'yr kutewakam? Ba we ijaxwe ije amiptār kadji nārām me kute bit ibīnmā amiw̄yr ijo bōx ne we ijaxwe jabej ikukjēro nh̄y. Nhy m nh̄ynh ne inhōbikwa 'ō ikuri dja? Kati, nām ar kunī ikangan mā prōt ne, mā ipymaje prōt ne. Gora gē inhōbikwa ipymaje prōt wā gora gē Met̄indjw̄ynh arkum o pānh kēt ne arkam ujakrānh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nā, me ne me ipymaje prōt ne. Nhy m bep kati, Bēnjadjw̄yr ne ikōt djan imā t̄yx jadjā ba tu kanārām kaj bē memā Met̄indjw̄ynh jarē, prīne kunī'ā ajarē nhy m me bajtem kunī ar̄ym kuma. Djām me kute ikukjēr kam uma ngrī got. Nām me kubē rop prābē uma:kumrēx. Nhy m bep Met̄indjw̄ynhbit ne mebē ipytā.

¹⁸ Nh̄ynh ne m̄yja punu 'ō ne kute ijo bikēnhmā? Kati, Met̄indjw̄ynh ta gēdja inēje jām m̄yja punu dji. Met̄indjw̄ynh ta ne kute ipytār ta gēdja ipytān ijo tēn ō pykakam ijo bōx, mōr djāmā ijo bōx ba kam kōt imexkumrēx ne ar iba. Gora gē me kunī Met̄indjw̄ynhmā kāmā rax jarē. Me kunī dja me kāmā kum rax jarēnho tē. O tēm rā'ā rā'ā rā'ā ne. Gora gē me mrāmri o anh̄yro tē.

¹⁹ Dja ga Prixiramē Akwire arkum ijarē, ne ajte Nexipōrmē prōmē kramē arkum ijarē, ar kupānh tā arkum ijarē. ²⁰ Ē, Eraxu ne krīraxbē Kōritukam arek dja. Nhy m

Krôpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tỹm djwỳnhràm iwỳr bôx.

²¹Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraôdjamẽ me kute Jejukôt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarẽ. ²²Gê Bẽnjadjwỳr Jeju prĩne ajo ba nhym Metũndjwỳnhdjwỳ ukapřikôt prĩne me akunĩo djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne Xitu kàxã djan kum pi'òk no'òk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'òk no'òk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhyam kam kam dja. Nhyam kam Paur kum pi'òk no'òk ne Artemanhkôt ano. Mýj'ã ne Paur pi'òk no'òk ne?

Bir, Xitu kute prïne memã Metĩndjwýnh kabêno amirít ne kute memã kabên jarênhmã. Kute me kabên punu kabêno me itymã, ne kute Jeju nhô me jao ba djwýnh kum àpênh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'òk no'òk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhô àpênh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nã, Metĩndjwýnh kubê me bapytãr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarênh kadjy ijano ne imã,

—On kãj bê ijã adjujarênh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarênh nhyam me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrêxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytã. Me ja kute tu amim Jeju markumrêxmã, ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Metĩndjwýnh kabên katãtja, 'èxnhĩ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Nã, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarênh nhyam me kute amim kamnhĩxkumrêxmã. Mýj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrêxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrêxmã. Metĩndjwýnh 'èxnhĩ kêtumrêxja tãm ne me bamã arê. Amrêbê ne kute pyka nhípêx kêtĩri arým kabên pydjĩ jarênh me bajã amim karô. Me batyk nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karô. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirít ne. Ar idjujarênhkôt o amirít ne. Arým kute aminhõ akati jarênh djãkam me bamã o amirít ne. Ba ne ba memã 'ã ajarê nhyam arým amirít ne.

Be, akmere, gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytãr djwýnhmê Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarê ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhô me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mýj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mýjja inomã mênhmã, ije

kum o krax ne ije inomã mênh kêtja aje ikudjwa inomã mênhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhô me jao ba djwýnh kum àpênh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkôt aje me'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rênhmã, ije amã 'ã karôkôt.

⁶ Bir, mýj me'õ Ar kubê dja Jeju nhô me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kêtme, me prõ pýnhmê, me ja gêdja me Jeju nhô me jao ba. Nhyam me kradjwý tu kute amim Jeju markumrêx ne me bãm kabênkôt mrãnhmã. Nhyam me ja bep bãmbit me kabên mexkumrêx nhyam kam kraja arĩk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabên mar kêt nhyam me kam kum kĩnh kêt ne ar'ã kabên ba. Kwãrĩk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rênh kêt. Djãm me kraja kabên mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rênhmã.

⁷ Nã, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhô me jao ba djwýnh. Mýkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rê? Bir, me kabên mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apê. Djãm me kabên punu Metĩndjwýnhmã àpênh got. Kwãrĩk wãnh me amakkre kêt, me ngryknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djãnh, me kute pi'òk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrĩk wãnh me ja'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rênh kêt.

⁸ Nhyam bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mýjja mexbit kĩnh, me kute amipnênh ne ar ba, me katãt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrêx, me axwe nêje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhô me jao ba djwýnh rê. ⁹ Dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kum Metĩndjwýnh kabên kĩnh ne kôt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kabên 'èxnhĩ kêtja, ar ije prïne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prïne memã Metĩndjwýnh kabên jarênh mextire ne o kute memã týx jangjênh ne o kute me kĩnhmã. Nã, dja Jeju nhô me jao ba djwýnh prïne mekmã Metĩndjwýnh kabên jarênh kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metĩndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhyam me kam me amy nhĩnhu kãdjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nã, me ja dja Jeju nhô me jao ba djwýnh kabêno me unê gê me anhikrê. Nãm me apýnh kikrekam me

* ^{1:7} Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

kunī noo aknon meo ajkē. Mýjo ne me meo ajkē? Me kute Metíndjwýnh kupa'á mekmā arēnhkam ne me meo ajkē. Mýj kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'á mekmā arēnh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me ō pi'ók kapríreo prōt kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'á mekmā arēnh ar o ba. Kam dja Jeju nhō me jao ba djwýnh akubyn kabēno me ity nhym me arým anhikrē.

¹² Bep Kretakam me'ō kute memā kabēn jarēnh djwýnh'ō ne ta ō me wýnh'ā kabēn ne, —Kretakam me kra ne mrāmri 'ēxnhikumrēx, axwekumrēx, kum ukangakumrēx, ákurbit kute mar. Nām ā me'ā kabēn ane.

¹³ Nā, mrāmri ne ā ane. Kam dja ga memā akabēn jarē, tu memā abēn týx, me kute mrāmri amim Jeju mar ne 'ā ngrā týx kadjy. ¹⁴ Dja ga memā abēn týx nhym me arým wānh kabēn kakrit marmā ire, mekbē idjaer kukāmāre'ā ujarēnh kajgojamā ire. Me kabēn punuja ne me kum Metíndjwýnh kabēnkumrēxja kurēn kam ta amimarkōt kabēno mekbē mýjja puma ar o ba nhym me kabēn man kōt amijo ba. Dja ga memā abēn týx gē me on kōt amijo baja krāta.

¹⁵ Me axwe kētmā ne mýjja kunī mekxumrēx. Nhym bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju mar kētja, me tām ne mebé mýjja kunī punu. Be, djām me ja mex got. Nām me ōkre kadjwýnhbé mýjja punubit man mýjja punu'ābit amim karō.

¹⁶ Nām we me ajkwakambit,

—Ije Metíndjwýnh mar, anhýr ar o ban kam arík ar ba. Nām me axwe, me amakkre kēt, ne te kute mýjja mex marmān mýjja punubit ma. Djām ā me kute amim Metíndjwýnh mar kute anhýr.

2

Xitu kute mebēngētemē me kunīmā Metíndjwýnh kabēn jarēnhmā.

¹ Nhym bep ga, akmere, dja ga me kupānhā me kute amim Jeju marwāmā Metíndjwýnh kukrādja'ā prīne adjujarēnh ar aba.

² Dja ga mebēngētemā,

—Gora ar abixaēr punu kēt ne ar aba. Ne akabōt katin ar aba, ne amipnēn ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrēx ne amibē kanga kēt ne mā kōt ajkamē. Ne kam mā amā aben jabē, ane. Dja ga ā mebēngētemā ane.

³ Ne kam ajte mebēngētemā kum,

—Gora ar amrānh mekxumrēx ne ar aba. Metíndjwýnh mex'ā amijakren kōt ar amijo aba, ane. Kwārik wānh aben japry kēt ne amā kadjwati kangō* djānh kēt, ane. Dja gar

mekmā mýjja mexbit jarēnh ar o aba, ane. ⁴⁻⁵ Nā, akmere, dja ga mebēngētemā kum,

—Ē, tynhwa ar, dja gar amū idjō'ā me kra pýnh jakre gē me ar ajā amijakren me akudjwa kum mjēn jabēn kum kra jabēn amipnēn ar ban mjēn prām kēt ne ar ban ōbikwao djuw mex ne ukaprikumrēx ne mjēn kabēn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kātām te kute me amrānh punu 'ō pumūnh ne kute ar akōt Metíndjwýnh kabēn japrymā te me ajabej ajkam aman kam tu ate krā, ane.

Dja ā mebēngēte me kra pýnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremādjwý akabēn jarē gē me amipnēn ar ba. ⁷ Ga dja ga katāt mrā gē me krare apumūn kam akōt ar amijo ba. Dja ga katāt memā Metíndjwýnh kabēn jarēnh mektire ne abixaēr kēt. ⁸ Dja ga memā arēn mā memā akabēn mektire jarē gē me te kabēno kute ajapanhmā, me kum akurē ar o baja te akabēn punu jabej umar ar ban arým pijām ne ate krān ar ba.

⁹ Dja ga me memā āpēnh kajgo ar ba jamādjwý akabēn jarē. Me kute meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhym me memā āpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarē. Dja ga memā kum,

—Gora me anhō bēnjadjwýr kabēn ma. Dja gar prīne me kabēn man me kabēnkōt ar amijo aba ne memā adjāpēnh mex ar aba gē me ar akam kīnh, ane. Kwārik wānh me anhō bēnjadjwýr pānh akabēn kēt ne akabēno apanh kēt, ane.

¹⁰ Kwārik wānh mekbē adjākīnh kēt, ane. Dja gar katāt memā apē gē me kātām ar adjāpēnh mekxumrēxkōt ar apumūn kam arým kum Metíndjwýnh kīnh, Metíndjwýnh kubē me bapytār djwýnhja kum kīnh, ne kum Metíndjwýnh kabēndjwý kīnh ne. Dja ga ā me memā āpēnh kajgo ar bajamā akabēn jarēnhō ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katāt mrā? Bir, Metíndjwýnh ne arým me kunī kadjy ukapriō kato. Kute me bakunī pytār kadjy ne ukapriō kato. ¹² Nā gu me prīne ukaprija man kam arým pānh arík ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kēt kute mýjja punuo amikānhja tu arým kangakumrēx nhym wānh nō. Gu me kam on pyka jakam amipnēn ar baban katāt mrā ne Metíndjwýnh kabēnkōt akrānmā ar amijo baba. Dja gu me prīne amim Metíndjwýnh djukapri man kam ā kōt amijo ane.

¹³ Ne akrānmā ar amijo bababē amiwýr Jeju kamnhīx, akubyn rwýk djā amiwýrkam amako tē. Me banhō Metíndjwýnh, me bapytār djwýnhbé Jeju Kritu tām dja me bajaerbē kato, ta raxo kubē kumkatio me bawýr kato. Djām ngri got. Raxo, mexo kubē kumkatiti. Nhýnh ne me'ō mexo,

* 2:3 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakĩnhkumrêx. Me bakĩnh djã ne ja. Tãm ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunĩbê me bapytãr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo ò me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo ò me wÿnh gu me kam bamã mÿjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãnhãtã me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora atÿx ne me axwe nêje me akren memã abên tÿx gê me arek ar ba. Kwãrik wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwÿnh djukaprĩ marn kute katãt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bēnjadjwÿrmē meo ba djwÿnh kabên man me kabēnkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjãpēnhkumrêx jarê ga me kam kubê amikatĩ kêtikumrêx ne tu ÿr tē. Nhy m bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã. ² Kwãrik wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katĩn amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarēho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwÿ bano kêtikumrêx ne bajamakkre kêtikumrêx nhy m me arĩk me banoo biknor ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãn mã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhô mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhy m me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhy m bep ajbir ne Metĩndjwÿnhbê me bapytãr djwÿnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrêx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhy m Metĩndjwÿnh tu ukaprĩkôt me bapytã. Kum me bajabên kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytã. Nãm me ngôo amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nhy m Metĩndjwÿnh Karôdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên

mexbit ma. Nhy m kam Metĩndjwÿnh Karô mã me bajo mexo tēm rã'ã ne. ⁶ Ukaprĩkôt ne me bawÿr Karô jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djãm ôdjÿ got me babê Karô nê? Kati, mrãmri ne ôdjãnhkumrêx ne me bamã ta Karô jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwÿnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhjukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhĩxê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrãmri ne ikabēnja. Ikabēnkumrêx. Dja ga memã prĩne idjô'ã ikabēnja kôt arê gê me kute amim Metĩndjwÿnh marja kam mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Kam ne mexkumrêx, me kunĩmã mexkumrêx.

⁹ Kwãrik wãnh me abenkam kangatija wãnh nō. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrik wãm nō. Kwãrik wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nō. Nhy m me kute kabēno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwÿ kunĩ dja wãnh nō. Mõjdjê kukràdjã tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nō.

¹⁰ Dja me'ò kabēno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabên jarê. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrêx. Arÿm ne ga te kabên punu nêje te o ane nhy m mã kum kabên punu kĩnh. ¹¹ Arÿm ne ga kôt kum akato. Mrãmri ne me'ò ja punukumrêx. Atemã kabên. Kum axwe kĩnhkam ne ga arÿm kum akato. Nãm kabēno amijo amirĩt. Mrãmri dja ga tu kangakumrêx. Tãm ne ja.

Kabên o ino rer:

¹²⁻¹³ Be, dja ba awÿr Artemanh nãr kon Xikiku jano gê awÿr tēn bõx ga kam tebê mã amrê iwÿr tē. Krĩraxbê Nikoporikam dja gu abenwÿr bõx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nĩnh iwÿr atēm kētri dja ga Djenajmê Apôr aro tēn amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabên jarēnh djwÿnh, ar ja. Dja ga prĩne aro djuw mex ne aro tēn amũ ar kujate gê ar tēm mex ne ÿkam tēm kêt. Ga kam amrê iwÿr tē.

¹⁴ Be, gora gê gu banhõbikwa kute Jeju marwã, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kĩnh. Mÿkam? Bir, gu banhõbikwa kute me 'uwtũo djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrãnmã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarê. Badjwÿ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakĩnhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarê.

Gê Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'òk no'òk ne. Jejukõt ne ar abeno kamy. NhyM Piremõ nhõ kubê kra 'ò, me pardja 'ò kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'òk kaprĩreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'òkam bõx. Pyka 'òkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyM kam Paur Jeju'ã ujarênho ku'ẽ. Mekbê ijê djakam ãm rã'ãkam ne 'ã ujarênho ku'ẽ. NhyM kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrẽx, tu amim kamnhĩxkumrẽx ne. NhyM kam Paur arým o kra. Kum abêkumrẽx ne, ne kam te kute nãmã ajte Piremõmã ano. 'A pi'òk no'òk ne Piremõmã ano nhyM Xikiku ò pi'òk no'òko tẽ. NhyM kam kum,

—Kwãrik wãnh, ga kam angryk kêt. Tu amã abê. Jejukõt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'òk no'òko ane. Tãm ne ja.

¹⁻² Piremõ, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'òk no'òk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikõt Metĩndjwýnhmã adjapênh ar aba bar imã akĩnhkumrẽx ne amã pi'òk no'òk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakõt àpênhamê ar aje amim Jeju mar ne kõt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'òk no'òk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkõt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrẽx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênho anen kõt kum mextire jarê. ⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx, tãm ne me iwýr arênho bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne. ⁶ Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum òdjãnhmê kum me abê jarê gé memã òdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênho ane.

Nã, akmere, dja me akabên mex man anhõdjãnh pumũn arým akõt Kritu ma, Kritu

nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkõt apýnh mýja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gé me gop apumũn kam arým akõt Kritumã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrẽx ne kam ajte itý:xkumrẽx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukõt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrẽx ne kam itý:xkumrẽx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrẽx ne.

Õnemu nêje kum kabên.

⁸⁻¹⁰ Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Õnemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'ãkam ne Õnemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nã bãm kum Jeju jarê nhyM tu amim markumrẽx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênhkam ren amã ibên týt ne. Ne ren amã,

—Kwãrik wãnh arek ikuri dja, ane. NhyM ren arým tu mrãmri dja.

NhyM bep kati, imã ababêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngéttekam amã ikaprĩ jabej, nhyM me kute Kritu Jeju'ã idjujarênh ibakam ibê ijê ga amã ikaprĩ jabej ne ba tu 'ã ama.

¹¹ Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrẽx, ne badjwý imã mexkumrẽx ne.

¹² Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrẽx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne. ¹³ Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhyM arek ikuri ãm ne kute akaxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukradja ny'ã idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam dja nhyM Õnemu kute akaxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

¹⁴ NhyM bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ã anhýr kêt ne. Ga dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gé arek ikuri dja. Aje amimarkõt dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gé kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mã abê tẽm ngrire ne kam arým akubyn awýr tẽmmã. Kon ne, birãm arým akubyn tu awýr bõxkumrẽx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arým wãm tẽmmã. ¹⁶ Djãm aje o me bajtem'ò pyrãk nhyM amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awýr tẽmmã? Kati, arým ar aje Kritukõt abeno akamymã. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamã kĩnhkumrẽxja tãm ne awýr tẽmmã. Mrãmri imã kĩnh raxi. NhyM bep ga dja ga amã kĩnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arým ajbir Bẽnjadjwýr Jejukõt abeno akamykam dja ga amã kĩnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awýr bõx ga amiwýr o wadjãn kum akabên mex jarê. Gu

baro'ā badjāpēnh ne abeno banhōbikwakam baje aben pyrāk jabej dja ikāxā awȳr bōx ga o ipyrāk ne kutā aprōt ne pa 'amyn amiwyr o wadjān kam kum akabēn mex jarē.

¹⁸ Djori ajo ajkē? Nār kon, djori abē mỳjjaō akī? Kute ajo bikēnh jabej amrē imā 'ā pi'ōk no'ōk ba kam amā o pānh. ¹⁹ Ē, gop ije inhikrao pi'ōk no'ōkja pumū, ba ibē Paur dja ba amā o pānh. Kwārīk wānh, ga dja ga àkīnhī pānh kum arēnh kēt.

Gora ijā mān amijakren ikudjwa pānh jarēnh kēt, àkīnhī pānh kum arēnh kēt, tu ate akrā. Ga ije amā Jeju jarēnh ne ije amā pānh jarēnh kētja pumū. Nā ba ren amā Jeju jarēnh kēt ga ren amim mar kēt ne tu abiknorkumrēx ne. Bep kati, nā bām amā arē ga ama ba kam ije amā pānh jarēnh kēt. Gora aje ipyrāk ne tu àkīnhī pānhja mar kētkumrēx. Ōnemu kute ajo bikēnh tūmja tu o pānh mar kēt.

²⁰ Nā, akmere, gora ā anen kum akabēn mex jarē gu banhō Bēnjadjwyr kabēnkōt tu kum akabēn mex jarē. Kum akabēn mex jarēn o ikīnh, akmere. Gu baje Kritukōt abeno bakamykam gop ijo kīnh, akmere. ²¹ Be, nā bām inhōkre kadjwýnhbé amim,

—Dja tu ikabēn man kōt amijo ba. Dja ikabēn man kam o djuw mexo ikabēn jakre, ane. Nā bām ā amim anen kam amā pi'ōk no'ōk ne.

²² Ē, ajte mỳjja 'ōdjwý. Ba wām awȳr itēm ne ibōx jabej on ikutēp imā kikre kre kapō ne kikre kadjwýnhbé inhikwā djāwā kapī. Godja Metīndjwýnh wām awȳr ijano ba kam awȳr tēn bōx. Kadjy dja ga Metīndjwýnhmā ijo a'uw nhym kam arým awȳr ijano. Me kute ikadjār ba kam wām awȳr itēmā. Kam ne ba amijā Metīndjwýnh kamnhīxbé nō.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Adjwýnhdjwý ne me kubē ijē. Nām Kritu Jeju'ā ujarēnh ar ba nhym kam me kubē ijē nhym iro'ā mebē ijē djākam dja. ²⁴ Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjwýnhdjwý kute ajo amak ne kute ajarēnh rā'ā. Ar ja ne ar ikōt āpēnh ar ba.

²⁵ Gē Bēnjadjwyr Jeju Kritu ukaprīkōt prīne ajo djuw mex. Tām ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'òk no'òk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngrakumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metíndjwýnhmã mry bôn kamrô kapí. Birãm Jeju kamrô me bñrakumrêxmã. Kwãrik wãnhkútã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metíndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'òk no'òk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxwe bingrãnh djwýnh. Kwãrik wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mãnhkútã. Kwãrik wãnh Jeju kamrô nhíbej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jekubê ne Metíndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kuní kurãm mexkumrêx. Ne kadyj mrãnh djwýnh kurãm raxi. Ne Mõjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadyj Metíndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrãnh kadyj mexkumrêx. Nhyem Jeju kukràdjã nyja ne Mõjdjê kukràdjã tùm jakãjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gédja me mrãmri Jeju'ã ngrakumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kãjkwakam õ pykakam bõx.

Metíndjwýnh kra kute raxo kadyj mrãnh djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metíndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwýnhkôt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djãri kôt memã amijo amiríto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã í amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhyem bep ajbir ne Krakõtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakõt me bamã kabên ne me bamã amijo amirít ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kuní kangaja pumũ. Nhyem kam Kra arým pykamê kãjkwamê mýjja kuní 'y. Metíndjwýnh djõ'ã ne mýjja kuní 'y. ³ Nãm Metíndjwýnh jadjênho adjênho ne. Kubê Metíndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itýxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kuní nhípêxa pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kuní pytãn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhý, Metíndjwýnh djubók'ãnh nhý. Metíndjwýnh kubê kumkati djubók'ãnh nhý. Djãm me kãtãm ne me me bñnjadjwýr rúnh djubók'ãnh krí? Kati, ãm me bñnjadjwýr rúnhbit. Me bñnjadjwýr rúnh ne me me ubók'ãnh krí.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadyj mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadyj mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bñnjadjwýr mẽ nhym uma: ne. ⁵ Nhýnh ne Metíndjwýnh kadyj mrãnh djwýnh 'õmã kum, "Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmumrêx", ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nãr kon, nhýnh ne Metíndjwýnh kadyj mrãnh djwýnh 'õ'ã memã kum,

"Dja ba o ikra nhym ijo Bãm", ane got.

Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane. ⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum, "Gora gẽ ikadyj mrãnh djwýnh kuní ikramã rax jarê", ane.

Be, kubê Metíndjwýnh krakam arým kum mýjja kuní re nhym rax ne.

⁷ Nhyem bep kadyj mrãnh djwýnh 'ãbit ne, "Nã bãm amikadyj mrãnh djwýnh nhípêx nhym kute kòkmê kuwy pyrãk.

Akrãnmã imã mrãnh ne ikadyj ãpênhmã", ane.

⁸⁻⁹ Nhyem bep Kramãbit ne kum,

"Be, Metíndjwýnh, mrãmri dja ga meo aba rá'ã rá'ã ne.

Nã gãm katãt meo aban amã mýjja mexbit kính ne katãt amijo aba ne amã mýjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metíndjwýnh ne amijo apytãn arax kadyj adja. Ga kam akínhkumrêx ne. Nã gãm araxmê akínhõ anhõbikwa kuní jakrenh mex ne", ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰ "Ga, Bñnjadjwýr, ga ne ga krax kurũm pyka nhípêx ne anihikrao kãjkwã nhípêx.

¹¹⁻¹² Dja í apêx. Nhyem bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rá'ã rá'ã.

Nhyem bep kati, dja í kute kubêkã pyrãk ne tũm ne.

Mrãmri ne me kute kubêkã, mýjja tũm, inòkã tũm nhym me kute krãn o mrãnh ne 'ẽ'ã rênhja pyrãk. Dja ga í ã kãjkwamê pyka tũm krãn o atẽm ne mênho ane. Ne kam arým pãnh ny nhõ.

Nhyem bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rá'ã ne. Ga adjwýnh tãmo dja ga amũ arã'ã: rá'ã ne. Dja ga atemã kêtumrêx", ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³ Nhýnh got kadyj mrãnh djwýnh 'õmã kum,

"Amrê idjubók'ãnh nhý, abñnjadjwýr raxkam idjubók'ãnh nhý.

Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnhno mō ga kwÿ o apardjan kwÿ nhimex", ane.

Djām kute kadjy mrānh djwÿnhmā ā anhÿr got? Arkati, Kramābit ne ā kabēn ane. ¹⁴ Nhyim bep kadjy mrānh djwÿnh ne Metīndjwÿnh nhō āpēnh kajgo. Djām mebēngōkre got* amirīt ne? Kati, me kute noo omūnh kēt nhyim Metīndjwÿnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metīndjwÿnh kute me bapytār ne kute ar me bajo bamā, me bawÿr ne anoro dja, kute me bapumūnh ne kute me bajāno āmmā ne me bawÿr ano.

2

Me kute Metīndjwÿnh kabēn mar 'āno āmmā.

¹ Bir be, kam, Metīndjwÿnh kute me bamā krabē kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakrekam nhōrkumrēx. Me kute gwaj bamā katāt arēnh gwaj baje marja tām dja gwaj tu amijamakrekam nhōrkumrēx ne 'amÿnh tÿx, gwaj baje o babiknor karō. Dja gwaj ajte ar bakrān baban kam ī o babiknor mex ne, o babiknor mexo tē.

² Amrēbē ne kadjy mrānh djwÿnh memā Mōjdjē kukrādjà jarē, me kute kōt amijo bamā. Nhyim me'ō kōt kute amijo ba kēt nār kon kubē binhirēnh katā nhyim kam arÿm kum o pānh ne. Katāt kum o pānh ne. ³ Bir be, dja gwaj badjwÿr ate bakrān ar baba djām kute gwaj bamā o pānh kētmā? E kum kati, gēdja gwaj bamādjwÿ o pānh ne. Amrēbē ne Metīndjwÿnh memā kukrādjàbit jarē. Nhyim me ate krān ar ba nhyim arÿm memā o pānh ne. Nhyim bep ajbir, ajbir ne me bamā kra ngā, krabē me bapytār djwÿnh me bamā kungā. Djām ate gwaj bakrājāmā kute o pānh kētmā? E kum kati ne. Dja gwaj bamādjwÿ o pānh ne. Bēnjadjwÿr ta ne kumrēx memā amijarē, kute me utārmā amijarē. Nhyim kam kute ar meo baja, me kōt baja ne me kuman kam ō'ā gwaj bamā kōt arē, kabēno kabēn ne gwaj bamā arē.

⁴ Nhyim Metīndjwÿnhdjwÿ kōt mÿjja kwÿo amirīt, me kute kōt kum kator kadjy ne umao apōx ne o mÿjja 'yro ba, apÿnh mÿjja pumūnh kēt 'yro ba, me kōt baja ne me uma proo mÿjja 'yro ba. Nām me me akrymē me kanēo mex, me tyk kwÿo tÿn, bōm me nēje me karō rē, ā ar meo anhÿro ba. Nhyim kam Metīndjwÿnh ajte kōt memā ta Karō jano, apÿnh āpēnh djāri ne kadjy tu ukabikōt memā kungrā. Nām ā Metīndjwÿnh kute meo bao ane, me kute Jejumā kator kadjy.

Jeju amijo kubēngōkren kute me bapyrāk.

⁵ Djām kadjy mrānh djwÿnh Metīndjwÿnh kute amim umjÿr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjÿr got? Ije ar amā

pyka ny jarēnhja tām, djām kute ar o bamā? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metīndjwÿnh amim kudja. Kute mÿjja kunio ba kadjy ne amim kudja. ⁶ 'Ā ne me'ō Metīndjwÿnh kabēnkam,

"Ē, Metīndjwÿnh, djām me ibēngōkre imex got ga aje me imar rā'āmā? Mÿkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?

⁷ Nā gām o kātām, akadjy mrānh djwÿnh kōpdji'ā o kātām. O kātām 'iry kēt ga aje umamē raxo utā ⁸ nhyim ajte mrāmri bēnjadjwÿr rax ne mÿjja kunio ba", ane.

Nām ā Metīndjwÿnh kabēnkam ane. Ga kute mÿjja kunio baja pumū. Nhÿnh ne mÿjja'ō kubē 'ā kātām ne? Kati. Djām me babēngōkre'ā ne kabēnja? E kum kati, Jeju'ā ne ā ane. Mebēngōkre kute mÿjja kunio ba kētja pumū.

⁹ Nhyim bep Jeju'ā ne ā ane. Mrāmri ne kadjy mrānh djwÿnh kurām kātām 'ikrān mex ne, nhyim Metīndjwÿnh ajte 'ā raxmē umamē kumē. Nām me bapānh ty nhyim kam pānh Metīndjwÿnh 'ā kute raxmē umamē mēnho ane. Metīndjwÿnh me bakam ukapri kōt ne amim kra'ā karō nhyim kam me bapānh ty, me bakunī pānh ty. Djām nām tyk kadjy tokry kēt ne ty? Kati, nām tyk kadjy tokry: ne. Nhyim kam pānh Bāmja 'ā umamē ra:xmē kumē.

¹⁰ Djām Metīndjwÿnh kute kra tokry'ā amim karōja puno got? Kati, mrāmri katāt. Metīndjwÿnh kute mÿjja kunī 'ÿr ne kute ar o baja tām ne krabē Jeju'ā amim karō, kute tokry maro tēm ne inomā mēnh ne kam mrāmri kubē me bapytār djwÿnhkumrēxmā. Tokrykōtbit ne me bapytā. O ne Metīndjwÿnh me bakrāpti pytān me bajo kra, kute ō kākwa mextiremā me bajo tēm gu me kramē baro'ā arkam babamā. Jeju ne me bamā wan me bamā pryō mōn kāk kwamā wadjā. Dja gu me ī kōt pry'ā mōn wadjā.

¹¹ Bir be, ta Bām ne kubē me Babām pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamē gu me bamē ne gu meo Babām pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijām kēt ne tu me bajo kamy. ¹² Nām Bāmmā kum, "Dja ba ikamyremē ikanikwÿnhremā ajo amirīt.

Me kute aben pydji nhipōkri dja ba memā amex jarē", ane.

¹³ Ne kam ajte,

"Metīndjwÿnh kanārām dja ba ar amijo iba", ane.

Ne kam ajte,

"Ota ba dja. Metīndjwÿnh kute imā ikra nhōrjamē ro'ā ne bar dja", ane.

Nām ā Jeju gwaj bajo ōbikwao ane. ¹⁴ Bir be, Metīndjwÿnh krabē ne gu me babaja. Ga

* **1:14** Apÿnh me ō pyka djāri kunikōt ne me kunī bēngōkre. Kubēkā jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

me banhija pumû. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumû. Kam ne Jeju amijo kubêngökren* kute me bapyrakâ. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memâ tyk jarênh nhyem me kabênkôt tykja tãm ne prîne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngökren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nâ gu me bamâ batyk pyma: ne. Me batînri bamâ batyk pyma: ne. Nhyem kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamâ me batyk pymajao ajngra, gu me arÿm bamâ uma kêt ne.

¹⁶ Djâ nãm amijo kadjy mrânih djwÿnh ne ruw ne me utâ? Kati, nãm amijo kubêngökren ruw. Nãm amijo Abraão tâmdjwÿ 'ôn ruwn me utâ.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrak. Nãm me banhio î, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mÿjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kînh. Bir be, nãm prîne kute kamy bêngökre pyrak, kute me bapyrak ne kam arÿm kubê Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax djukaprikumrêx ne Metîndjwÿnhmâ âpênhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metîndjwÿnhmâ amijarê, me bajaxwe pânih tyk jarê, nhyem arÿm me bajaxweo ajngra ne bajaxweo akno.

¹⁸ Djâm me banhio Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djâm kute adjwÿnhdjwÿmâ mÿjja jarênh kêt, axwe'â âpnênh kêt. Pykabê ar baridjwÿ ne kum axwe'â apnê nhyem adjwÿnhdjwÿ tokry: ne. Kute tokrydjwÿ mar. Kute mÿjja kunî mar. Kam dja gwaj bakam ukapri: ne gwaj bawÿr prôt ne kubê gwaj bapytâ. Xatanaj kute gwaj bamâ axwe'â âpnênhkam dja gwaj bawÿr prôt ne kubê gwaj bapytâ.

3

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

¹ Nâ, akmere ar, âpnhîre ar, ar abê Metîndjwÿnh nhô me mextireja, Metîndjwÿnh kute kâjkwa kadjy gwaj baro'â amijo gwaj bapytâr, on ar Jejukôt ajamak bën. Ê, dja ba ar amâ Jeju rax jarê. Arÿm ne Metîndjwÿnh me bawÿr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhyem bôx. Ne kam mrâmri ne kubê me banhio Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memâ arênh ar o baba. ² Nhyem kam Jeju bôx ne kum âpênhkumrêx ar ba. Metîndjwÿnh kute anorjamâ âpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Môjdjê pyrak. Môjdjêdjwÿ ne prîne

kute anor djwÿnhjamâ âpênh ar ba ne Metîndjwÿnh nhô me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhyem bep Jeju ne Môjdjê kurâm rax ne. Kam dja me mâ abenmâ Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumû. Kikre nhîpêx djwÿnh ne raxo, tÿxo kikre jakre. Nãm â Jeju kute kikre nhîpêx ar o ba prâbê Môjdjê nhîpêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne. ⁴ Nhyênh ne kikre 'ô ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwÿnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm â Metîndjwÿnh mÿjja kunî 'yro ane. Nâ, mÿjja kunî nhîpêx djwÿnhbê ne Metîndjwÿnh. Ta ne Môjdjêdjwÿ nhîpêx ne.

⁵ Mrâmri ne Môjdjê prîne Metîndjwÿnh nhô me ja kunîo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memâ Metîndjwÿnh kute amû tûmrâm amikukradjâo amiritja kajmâ'â memâ arênh o ba. Kubê Metîndjwÿnh nhô âpênh. Ô âpênh kajgo.

⁶ Nhyem bep Kritu kubê Metîndjwÿnh kra. Kubê Metîndjwÿnh kra ne ta ô me jao ban prîne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta ô me ja. Nhyem Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamâ mÿjja mex dji. Gwaj batîn prâm kêt ne baje amim kamnhîxbê mÿjja mexja kam amak ne kam bakînh râ'â jabejmâ. Dja gwaj o anhÿro bamôr ne inomâ mênih jabej babê ta ô me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memâ kabên.

Kô k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metîndjwÿnh Karô memâ kum, "On me akati jakam on aje Metîndjwÿnh kabên mar jabej gê on wâm ajamakkre kêt on wâm nô.

Amrêbê ne me akukâmâre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jâm Metîndjwÿnh akêx ne 'â kabên ne. Me kute ngyrk jabejmâ ne me,

'Kati, Metîndjwÿnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyem me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krâ', â ar anhÿr ba.

Nãm me â me kute Metîndjwÿnh ngyrk jabejmâ â ane."

Nãm â Metîndjwÿnh ane ne kam ajte memâ kum,

⁹ "Nâ, wânih ne me akukâmâre kute amim ikakînhmâ, kute ingryk jabejmâ ar ikam amikrà: o ba. Nâ bâm te me nokam memâ mÿjja kwÿo amirît ar o iba nhyem me âm ate kute we ingryk jabejmâ ar we â anhÿr ba. Me kute we ingryk jabejmâ 'â amexbê 40.

* **2:14** Kritu ne amijo kubêngökre kute mrâmri ne apÿnh me ô pyka djâri kunîkôt me kunî: bêngökreja pyrak. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngökremê ne me kunî: bêngökre. Me kamrômê me kukradjâ kunî kubêngökreo aben pyrak. Jakam dja ga Karô 17.26 jarênh ama.

4

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingy:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mō. Ne ikabên mar prãm kêtukmürêx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingy:ky ne mrãmri ikabên pydjín arê. Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmürêx ne ikôt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtukmürêx', ane."

Nãm ã Metîndjwýnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'ō, apunu 'ō ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhîx kêt ne aje Metîndjwýnh tînja kanga karō dja gar mrãmri amijãno dja. ¹³ Kwãrîk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunîkôt abenmã akabên ne o abenmã tÿx jadjã. On akati jakam, Metîndjwýnh kute ar amã,

—On jakam, anhÿr ja ma. Metîndjwýnh kute me amakkre kêtō tÿm kêttri. Gêdja mÿjja punu 'êxri kute mex pyrãk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karō dja gar on abenmã tÿx jadjã.

¹⁴ Gwaj bakunî baro'ã babê Kritu nhō me ja dja gwaj 'ã bangrà tÿx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhîx nyrekam batÿxja dja gwaj o batêm rà'ã o tèn o tèn o tèn inomã kumê. Gwaj gop mrãmri ã o anhÿr jabej kam arým babê Metîndjwýnh nhō me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metîndjwýnh Kabên kute,

"On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nō.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtukmürêx ne kapôt kukritkam jãm Metîndjwýnh akêx ne 'ã kabên ne", anhÿrja pumû.

¹⁶ Nhÿnh me ja ne me Metîndjwýnh kabên mar kajgon kam jãm o akêx ne? Je kum Mōjdjê kute pykabê Edjitu kurûm meo kator ne kute meo baja kunî, me tãm.

¹⁷ Nhyh nhÿnh me ja ne Metîndjwýnh mekam ngyrk ne? Mekam ngyrko têm rà'ã'ã amex krãptîbê 40? Je kum, me tãm, me kute Metîndjwýnhkam amikrão ba ne kam wãnh kapôt kukritkam apÿnh rōrōk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhyh nhÿnh me ja'ã ne Metîndjwýnh memã kabên pydjín arê ne memã kum,

"Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmürêx ne ikôt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtukmürêx", ane.

E kum me tãm, me kute Metîndjwýnh kabên mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane. ¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metîndjwýnh mar prãm kêtukmürêx 'yr bōx kêtja pumû.

Metîndjwýnh memã me tyk djã kêt djã jarê.

¹ Ê, gwaj amijãno dja. Gwaj bajō 'yr babōx kêt karō dja gwaj amijãno dja. Metîndjwýnh kute ò pyka'yr memã kràn kute memã tyk djã kêt djã jarênhja tãm ne gwaj bamã nōr rà'ãã. Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajō 'yr babōx kêt karō. ² Ê, 'ã ujarênhja, 'ã ujarênh mekumrêxja ne arým gwaj bawÿrdjwÿ bōx, gwaj arým me kudjwa kuma. Me bakukãmãre kumrêx 'yr bōx nhyh me kuma. Nãm me mar kajgumrêx ne. Djã nãm me kuman amikam jãm'ã tu kamnhîxkumrêx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã. ³ Nhyh bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijã kamnhîxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'yr babōxkumrêx ne kam kam batyk djã kêt ne. Nhyh bep me amakkre kêt'ã ne Metîndjwýnh memã kum,

"Nã bãm ingy:k ne mrãmri ikabên pydjín arên memã kum,

'Aj, me kute ikabên mar kêtja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmürêx ne ikôt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtukmürêx', ane."

Djãm kam me tyk djã kêt djã kêt got me 'yr bōx kêtãm. Je kum amrêbê ne Metîndjwýnh pyka nhîpêxo tèn inomã kumên kam me kukãm tyk djã kêtmo krax ne te memã tyk djã kêt djã jarên te mekam ama. ⁴ Be, Metîndjwýnh kabênkam ne pi'òk ràràrà'ã memã,

"Nãm pi'òk tyk to ino rerkam àpênhō ino ren kam pi'òk ràràràkam tyk djã kêtō nō", ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djã kêt djã jarê, ne,

"Aj, me ja dja me inhō pyka'yr bōx kêtukmürêx ne ikôt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtukmürêx", ane.

⁶ Me bakukãmãre kumrêx kute 'ã ujarênh mar kajgoja me tãm ne me 'yr bōx kêtukmürêx, me kute amim Metîndjwýnh mar kêtukam. Tãm, me tyk djã kêt djã, ne arek me ja kadjy nōr rà'ã, atemã me ja kadjy nōr rà'ã. ⁷ Kam ne Metîndjwýnh ajte akati 'ō jarê ne memã, "Akati jakam on ajamakkre kêtãw on wãm nō ga me ikabên man kam ikôt atyk djã kêt djã'yr bōx."

Nãm amû tûmrãm Dawimã kabên nhyh ô'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

"On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakkre kêt on wãm nō", ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djã kêt djã'yr meo bōx nhyh ren Metîndjwýnh ren ajte tûmrãm akati 'ō jarênh kêtukmürêx, me tyk djã kêt djã kadjy akati 'ō jarênh kêtukmürêx.

⁹ Nhyem bep kati, 'ÿr kute meo bôx kêt kam memâ nôr râ'â. Metîndjwýnh nhô me ja kadjy, kadjy ne nôr râ'ââ, gwaj bamâ nôr râ'ââ. Kute pi'ok rârârkam Metîndjwýnh kôkam kôto nôr ja pyrâk. Dja gwaj â kudjwao ane. ¹⁰ Kôt dja gwaj badjâpênh jakân kam Metîndjwýnh kudjwa bakôkam kôto banhikwâ. ¹¹ Ajrâ, gora gwaj batýx ne kudjwa 'ÿr bôx ne kudjwa bakôkam kôto nô. Gwaj bajô baje me bakukâmâre'a amijakren bajamakkre kêt ne arîk ar baban 'ÿr babôx kêt karô ne ba ar amâ,

—Gora gwaj batýx ne kudjwa 'ÿr bôx, ane.

¹² Djâm Metîndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mýjja tîn ne âdjôn pyrâk. Dji tînkêt. Dji kute mýjja kyxkêt. Ga mrâmri me kute kâx aktâ irêkôt prîne wa ngrân nhyem kute mýjja kyx týxa pumû.

Nâm â Metîndjwýnh kabên kute kâx pyrâk ne wa mexo kâx jakrenh mexo ane. Mrâmri me kute kâx djwa mexo mrymâ ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amû katât o 'i jakâr nhyem kre kamrêk ne ikwâ nhyem 'i kanhînja amirît mex ne ikwâja pyrâk.

Nâm â Metîndjwýnh kâx'â amikabên jakreo ane ne kabêno â gwaj bajo ane. Nâm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prôt ne gwaj badjumar djâ'â kurênh gwaj bakamûnho ane. Ne kam gwaj banhökre kadjwýnhbê baje amim mýjja'â karôja, baje mýjja mar ar o babajao amirît ne mýjja kabi. Gwaj Metîndjwýnh kabên mar ar o baba nhyem Metîndjwýnh gwaj badjumar djâkam gwaj bamâ kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkôt ne ga amijo aba, ane.

Nâr kon,

—Ê, nâ gâm aje ikabênkôt amijo aba kêt, ane.

Nâm â Metîndjwýnh Kabên kute kâx pyrâk ne gwaj bakadjwýnhbê: prôto ane. ¹³ Bir be, nhýnh ne mýjja 'ô Metîndjwýnhbê apdju? Arkati, kute mýjja nhipêx kunî ne amirîtkumrêx ne nô. Irâri kum nô. Noo kute mýjja kunî pytâr. Kumâ dja gu me amijarê, kubê mýjja 'ô hiknor kêtumrêx.

Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax'â ujarênh.

¹⁴ Ije ar amâ arênh ja ma. Ije ôbê ar amâ Jeju rax'â idjujarênhja dja ba akubyn ar amâ arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'â ar memâ badjujarênh babaja gora gwaj 'â bangrâ týx. Ga gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ra:xja pumû. Nâm kâjkwamâ wadjân amû kajônkhôt katon kam ýtâ Metîndjwýnh'ÿr bôx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax djukaprikumrêx. Djâm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nâm te

Xatanaj axwe'â kum apnê nhyem âm tu ate krâ. Gwaj apýnh bajaxwe djâri kute 'â gwaj bamâ âpnênh, 'â ne kum apnê nhyem âm tu ate krân axwe kêtumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijâm kêt ne tu Metîndjwýnhmâ amijarê. Ôdjânhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukaprikumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakapri, gwaj batîn prâm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijâm kêt ne Metîndjwýnhmâ amijâ ajarê nhyem kam ta ukaprikôt prîne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

¹ Ê, Metîndjwýnh kute amim me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax, bënjadjwýr bêngökre 'ô* djarmâja pumû. Kute amim 'ô djar kadjy ne amijo me bajô, me babêngökre 'ô pytân amim kudja, nhyem kam ta, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ta ne me ô'â Metîndjwýnh ma. Nhyem me kâtâmja amijaxwe pânh me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhjamâ mryo mrân kungâ nhyem me axwe pânh Metîndjwýnhmâ kubô, me ô'â kubô. Nhyem kam Metîndjwýnh me ja jaxweo ajngrân tu o akno. Nâm â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh memâ Metîndjwýnh maro ane.

² Djâ nâm me no kêtja, me kute Metîndjwýnhbê ikô mâtjamâ âkrêmâ got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prâmkam mekam ukaprin memâ âkrê kêt ne tu memâ kabên rerek jarê. ³ Ne ta me kudjwa axwe prâmkam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pânh kum mry bô. Djâ nâm me ajbit axwe pânh kum mry bô? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pânh kum mry bô.

⁴ Djâ nâm me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr ta amijâ bënjadjwýr rê got, ta o amiptân amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rê got? Kati, Metîndjwýnhbit ne amijo utân amim 'â bënjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metîndjwýnh ajbit kute Arâo'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr mênha pumû. Metîndjwýnhbit ne me'â bënjadjwýr rê.

⁵ Bir be, nâm â Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptâr ne amijâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax mênh kêtumrêx. Nhyem bep kati, Metîndjwýnh ta ne amim kudjan kum, "Mrâmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipânh ijo Abâmkumrêx", ane.

Nâm â Metîndjwýnh nhô pi'ok no'ökkam â kum ane. ⁶ Ne kam aje kum,

* 5:1 Apýnh me ô pyka djâri kunikôt ne me kunî bêngökre.

“Abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne aka-jmã'ã Metîndjwÿnh mar djwÿnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwÿ abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh”, ane.

⁷ Mrãmri ne Jeju me kurãm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh mexkumrêx. Kute amijo kubêngôkren[†] pykakam ar bari Metîndjwÿnhmã kabên ne amijo a'uw. Kãj bê kum kabên ne amra. Metîndjwÿnh pydji kute tykbê utar kadjy narãm kum kabênkam muw. NhyM Metîndjwÿnh arÿm kabên ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metîndjwÿnh kabên mar ne kôt ar amijo bakam Metîndjwÿnh arÿm kabên ma.

⁸ Be, djã nãm kubê Metîndjwÿnh Krakam kute tokrymê kaprî mar kêt got? Kati, nãm te kubê Metîndjwÿnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kaprî ma. Nãm tokry katikôt Bãm kabên man kôt ar amijo ba. Te tokryn mã Bãm kabên mar 'ãno dja. Kam ne kute kabênkôt ar amijo baja mar mexkumrêx. ⁹ Ne kam arÿm mrãmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arÿm kubê me utar djwÿnhkumrêx ne. Me kute Jeju kabên mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utar kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ã.

¹⁰ Be, kute me utarkumrêx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhyM kam kôt Metîndjwÿnh kum, “Abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax. Merkixatek nhijuk'ã gadjwÿ abê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax”, ane.

Nãm ã Metîndjwÿnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatàn kute me prÿre pyrãk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãM bit ar ije ar amã Merkixatek jarênhmãn kam ajte akubyn ar amã arênh kêt. Nã bãM ren ar ar amã kunî jarê ga ren ar mar kêtumrêx ne, ar ajamakkre kêtam, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mÿjja ma. ¹² Nã gãM ar amrêbê memã Metîndjwÿnh kabên'ã adjujarênhmãn ajte mar kêt ne.

NhyM bep kati, me'õ gêdja akubyn ar amã Metîndjwÿnh kukrãdja kraxkôt arê. Nã gãM ar aje me bixadjwÿr ny pyrãk. Me bixadjwÿr ny ne me kute kã kaôrbit mar ne kute me ôkumrêx kur kêt. Gar gadjwÿ aje mÿjja mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwÿr ny pyrãk. ¹³ Ar aje mÿjja mar kêtam aje me prÿre pyrãk. Ar aje kã kaôr rã'ã. NhyM bê ne ga gop ar ajabatãnhkam aje gop mÿjja mar. Ar aje Metîndjwÿnh kabên katãtja o amiprãk kêt rã'ã.

[†] 5:7 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukrãdja kunî kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarên ama.

¹⁴ Bep ate ne me abatàn. Me abatàn ne me kute me ôkumrêx kur. Nã gãM ar ren Metîndjwÿnh kabên maro tèn ren o amiprãk ne ren arek maro tèn o tèn o tèn ren marja amü o abikamênho tèn kam ren aje me abatàn pyrãk ne kam ren prÿne ren mÿjja kabi, prÿne mÿjja punumê mÿjja mexmê prÿne ren kabin mÿjja man kam ren aje me abatàn pyrãk.

6

¹⁻³ Gwaj Kritukôt babikamênhmo kraxkam arÿm Kritu kukrãdja kwÿ ma. Nãm me Kritu kukrãdja kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mÿj kukrãdja krax ne gwaj arÿm kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kÿnhja wãnh kum banhiner ne kam baje amikam-jmãtã Metîndjwÿnh mar ja. NhyM ajte me kute ngômã me bajangjênh'ã ujarênhjadjwÿ. Ne kam ajte me kute Metîndjwÿnhmã me bapymÿjyr gu me kum badjãpênh kadjy me kute me bajã ikra jadjwÿr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batÿn ne bakator nhyM Metîndjwÿnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarênhmã ne kute me jamã me tÿn rã'ã rã'ã rã'ã arênh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênh ja. Ja ne mar tÿm, kukrãdja krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwÿ rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amü ijukri on mÿjja 'õdjwÿ man gop amü maro babikamênho mō. Nã gãM ar te o anen te aje kãjmã mar kamênhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

NhyM bep kati, dja gwaj on amü ijukri on mÿjja 'õdjwÿ ma. Gwaj baje mÿjja marmã ne Metîndjwÿnh amim gwaj bajã karō, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêx karō memã kabên.

Idja 10.26

⁴ NhyM bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metîndjwÿnh'ÿr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ja no bõnh py-dji nhyM me arÿm amim kuma. Jeju kute me utarmã kãjkwa kurüm bõxa ne me arÿm amim kuma. NhyM Metîndjwÿnh ta memã Karōja ngrã nhyM meo ba. ⁵ NhyM me kam arÿm mrãmri Metîndjwÿnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arÿm amim mÿjja pyma kwÿ pumü. Jeju akati 'õkam akubyn bõx ne kute meo ba kajmã'ã mÿjja pymaja kwÿ pumü. Omũnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja,

djâm me kute akubyn Metîndjwÿnh 'ÿr meo akêxmâ? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ÿr kute meo akêxmâ te meo ane. Mÿkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nâm kute mrâmri ne me kute Metîndjwÿnh krao bikênh ne kute akubyn pîte'y'â nhôrkam o bikênhja pyrâk. Nhyam kam me kâtâm Jeju japyro kumex.

⁷ Ê, gop ar pyka mexja pumû. Na ne pyka jakam bixadjwÿr krâptî ne kam amû pyka ja mâ prôt ne. Nhyam me kam kam mÿjja kren prîne 'â karên o djuw mex nhyam kam ingrôt ne abatânh. Ô wÿnh kute krên ne tÿxmâ ne ingrôt ne ôn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metîndjwÿnh arÿm kum kÿnh ne ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kÿnh jadjâ ne kum djwÿ jarê gê mâ arek kam djwÿ nhingrôt ne ôn kumex, ane.

⁸ Nhyam bep ate ne pyka punu. Nâm te na axidjuw nhyam me te karê nhyam mâ mrÿnhîmê mjêxêtte nhîbit apôx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mÿjja nhingrôt jabej, djwÿ nhingrôt jabej ne kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Axuk wânh nôre. Ba tu kanga gê wânh nôre. Mÿj kadjy dja ba prîne karên 'âno dja? Gê me'ô tu kum adjâ gê prîne xêt. Kê, ane.

Dja 'â Metîndjwÿnh me kute akubyn kubê akêxjamâ anen kuwyo imôkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, àpnhîre ar, ar imâ ar akÿnhja, djâm ar amâ ne bar ikabên ja jarêhno iba? Kati, arÿm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhyam arÿm ar apytâ. Ga kam ar aje pyka mexja pyrâk.

¹⁰ Djâm Metîndjwÿnh punu got. Djâm kute ar amar kêt got. Kati, dja katât ar adjâpênh man o biknor kêt ne. Nâ gâm ar amâ Metîndjwÿnh kÿnhkumrêx ne kam ô'â ô me mex jadjwÿo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba râ'â ne. Kam dja Metîndjwÿnhdjwÿ ar amar râ'â ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'âno dja. Nâ bâm ar inhôkre kadjwÿnhbê,

—Gora gê ar î pÿnhkôt kum Jejuwâ kÿnh ne kam kÿnh râ'â râ'ân kôt ar amijo ban inomâ kumê, ane.

Nâ, dja gar 'â anen inomâ amên kam arÿm 'ÿr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arÿm 'ÿr bôx.

¹² Nâ, gora ar amâ adjukanga kêt ne 'âno djan inomâ amên kam 'ÿr bôx. Kwârîk wânh ar amâ adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrânmâ arek amiwÿr kam amakja, me tâmbit dja me 'ÿr bôx. Mÿjja mex, Metîndjwÿnh kute 'â memâ katât kabên pydjîn arênhja'ÿr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'â amijakren me kudjwa mÿjja ja kunî 'ÿr bôx.

Metîndjwÿnh kute Abraâomâ tâmdjwÿ jarênh mâmdji.

¹³⁻¹⁶ Ar me bakukâmârebê Abraâoja pumû. Amrêbê Metîndjwÿnh Abraâomâ kabên pydjîn arê. Nâm kum,

“Ê, mrâmri dja ba ajo kÿnh ne amâ atâmdjwÿ krâptî ngâ nhyam aptân kumex.

Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwÿnh kute Abraâomâ kabên pydjîn arênh ne ja. Nâm Abraâo akrânmâ arek amiwÿr kam aman kam 'ÿr bôx. Metîndjwÿnh kute kum kabên pydjîn arênhja'ÿr bôx ne arÿm kran arÿm tâmdjwÿ.

Me babêngôkre baje memâ bakabên pÿnh ne arênh kadjy ne atemâ me'ô'ÿr mrâ. Me'ô kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmâ 'ÿr tèn kum arê, kute adjwÿnhdjwÿ me bakabên mar ne kute ar o bamâ. Gu me kum bajêx karô, kum bajêx nhyam kute o ngrykmâ ajte atemâ me'ô'ÿr mrân kum me bakabên ja jarê.

Nhyam bep Metîndjwÿnh kute Abraâomâ kabên pydjîn arênhkam nhÿnh ne atemâ me'ô Metîndjwÿnh kurâm rax got kute adjwÿnhdjwÿ kabên marmâ? Kati, Metîndjwÿnhbê kumkati pydjîi. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraâomâ kabên pydjîn arên kum,

“Ê, mrâmri dja ba ajo kÿnh ne amâ atâmdjwÿ krâptî ngâ nhyam aptân kumex. Ba ibê Metîndjwÿnh ne ba amâ ikabên. Mrâmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nâm kabên pydjîn arên kam ta aminhidji jarê. Nâm arÿm 'â amim karôn kôt kabên pydjîn arê. Nâm akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtumrêx. Nâm ta arÿm amim pry pydjî jarê. Ne kam me kute prîne amim mar tÿxmâ, Metîndjwÿnh kute memâ kabên pydjî jarênh nhyam me kute amim mar tÿxjamâ ne kabên pydjîn arên kam ta memâ aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arên kam adjwÿnhdjwÿ ta aminhidji jarên memâ, —Ba ibê Metîndjwÿnh dja ba ajo kÿnh, ane.

Dja akubyn atemâ kabên 'ô jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtumrêx. Djâm Metîndjwÿnh kabênkam 'êxnhîn kute akubyn memâ kabên 'ô jarênhmâ got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atÿxkumrêx, ajte akÿnhkumrêx. Atÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakukâm gwaj bamâ mÿjja mex jarê gwaj mâ kam ama. Kute gwaj bapytârmâ ne gwaj arÿm 'ÿr baprot nhyam arÿm gwaj bapytân gwaj bamâ mÿjja mex jarê, kâjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mâ kam ama. Mrâmri dja gwaj 'ÿr bôx. Kam ne gwaj bakadjwÿnhbê badjumar mex ne baku'ê tÿx ne. Mrâmri ne me kute ngômâ kên rênh nhyam

kà arek arij tỳx nhyng ngò kute o ba kêt ja pyrâk. Dja gwaj â bakadjwỳnhbê badjumar mex ne batỳxo ane. Gwaj baje amim Metỳndjwỳnh kabên kamnhỳx ar o babakam dja gwaj â bakadjwỳnhbê badjumar mex ne batỳxo ane.

Metỳndjwỳnh nhò kikreti ja ma. Kadjwỳnhbê Metỳndjwỳnh nhò mỳjja nêje kubêkati wajêt. Nhyng me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnh nhò bỳnjadjwỳr raxbit 'ỳr ngjẻnh.

²⁰ Nhyng bep Jeju ne ta kàjkwakam ỳrkwàti djwỳnhjamâ wadjâ. Me bakukâm ne 'ỳr wabin kum wadjâ. Kute me banhirâr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metỳndjwỳnhmâ kabẻnmâ. Dji kubê Metỳndjwỳnh mar djwỳnh djwỳnhkêt. Kubê Metỳndjwỳnh mar djwỳnh nhò bỳnjadjwỳr rax dja râ'â râ'â ne. Merkixatek ne kajmâ'â Metỳndjwỳnh mar djwỳnh nhyng kam Jeju ijuk'â kubê Metỳndjwỳnh mar djwỳnh ne me bakadjy Metỳndjwỳnhmâ kabẻn ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

¹⁻³ Be, mỳj me'ỏbẻ ne Merkixatekja? Nâm krẻbẻ Xarẻkam me ja nhò bỳnjadjwỳr ne adjwỳnhdjwỳ kubẻ Metỳndjwỳnh pymao kubẻ kumkati mar djwỳnh. Idji kutewa ne katat me mrẻnh nhò bỳnjadjwỳr, Merkixatek. Idji jatari jadjwỳ ne me umar mex nhò bỳnjadjwỳr. Krẻ nhidjibẻ ne Xarẻ. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'â kum idji. Me ỏ bỳnjadjwỳrjamâ, Merkixatekmâ ne me me umar mex nhò bỳnjadjwỳr ane.

Ije nhyng mả ne bằmmẻ nả ar kute? Kati, e kum bep me kute bằmmẻ nả noo ar omỳnh kẻtkumrẻx ne me kute ar arẻnh kẻtẻ. Kon ne. Ingẻtmẻ kwatynhmẻ me kute omỳnh kẻt mexi. Me kute rwỳkkỏt mar kẻt, nả 'ỏ kurỳm rwỳkkỏt mar kẻt ne ajte kute tyk dja kỏt mar kẻtkumrẻx. Nâm tu nhỉ'ẻnh tẻ. Kute Metỳndjwỳnh Kra pyrâk ne me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnh rả'ả rả'ả ne.

Be, ta ne Abraỏo kutả tẻn kajpan kum kabẻn jarẻnhò kẻnhkumrẻx ne. Abraỏo arỳm mỳj bỳnjadjwỳrja ar'ỳr prỏt ne ar kubẻn kam akubyn tẻ nhyng Merkixatek kutả tẻn kajpan o Kẻnh ne.

Nhyng kam kum mỳjja kwỏo ajkij. Kute mỳjja kwỏo mỏrjaỏ ajkij nhyng mả o mỏ. Abraỏo ỏ mỳjja kunỉ kryze ne kurẻn aben kadjy kum kungả. Merkixatekmả apỳnh aben kadjy o pỏxo tẻn kum kungả nhyng abenả rẻnhkam arỳm rax nhyng kam mả o mỏ.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumủ. Te Abraỏo bỳnjadjwỳr rax ne kute nẻkrẻx pytẻrja tu kute kum kwỏo o bikẻjẻrja pumủ. Djẻm Merkixatek ngri got.

⁵ Atỳmả ne mekbẻ Rewi me ỏ mỳjja jamỳnhò ba. Mỏjđẻ ne kukrẻdjỏkỏt mekbẻ idjaermả kum,

—Gora me amủ anhỏ mỳjja wả kwỏo ajkẻn amủ mekbẻ Rewibẻ me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnhmả angả, amủ amikutả memả kwỏo ngả gẻ me ta ỏ nẻkrẻkỏt amim amỳ, ane. Nhyng me kam â anen ỏ mỳjja kwỏo ajkẻn kam amủ amikutả mekbẻ Rewimả ỏro tẻ, me ta ỏ krỏkam me jamả kungả nhyng me amim amỳ. Amẻ kubẻ Abraỏo tẻmđjwỳ nhyng mekbẻ Rewi kute amim amỳnhja tẻm ne kubẻ ỏ nẻkrẻx.

⁶ Nhyng bep atẻmả ne Merkixatek. Mekbẻ Rewi 'ỏ kẻtẻ. Nâm te kubẻ mekbẻ Rewi kẻt ne kam tu Abraỏobẻ nẻkrẻx kwỏo ajkẻn kum kẻnh jadjâ. Metỳndjwỳnh arỳm Abraỏomả kabẻn pydjẻn arẻn kum mỳjja mex jarẻ nhyng Merkixatek arỳm kuman kam kỏt Abraỏo kẻnh ne. ⁷ Be, mrẻmri ne me'ỏ kute meo kẻnhja ne raxo tẻmja jakre. Me rẻnh ne me meo kẻnh.

Kam ne ba ar amả,

—Me Merkixatek raxja pumủ.

⁸ Mekbẻ Rewibẻ Metỳndjwỳnh mar djwỳnh ne me ỏ nẻkrẻxo ba. O ban kẻt nhyng me pẻnh kamingrẻny amủ ijuk'ả ajte Metỳndjwỳnhmả apẻnh ba nhyng me ajte memả ỏro ba. Nhyng bep Merkixatek pydji ne tẻn rả'ả rả'ả ne kubẻ ỏ mỳjjaỏ mỏ. Ga me Metỳndjwỳnh nhò pi'ỏk no'ỏkkam Merkixatek'ả kute tẻn rả'ả: rả'ả, anhỳrja pumủ. Be, Merkixatek raxja pumủ.

⁹⁻¹⁰ Nhyng kam Merkixatek Abraỏo kutả tẻn kajpa nhyng kum ỏ mỳjja kwỏo ajkẻn nhyng mả o mỏ. Nhyng kam Rewidjwỳ kute kum ỏr pyrỏk. Rewibẻ ne Abraỏo tẻmđjwỳ. Rewi ne ingẻt kukẻmẻrẻbẻ Abraỏo ngrekam nỏr rả'ả, kraxje kadjy kute Rewi bẻm djẻr kẻt, ngrekam nỏr rả'ỏkam ne Abraỏo Merkixatekmả ỏ mỳjja kwỏo ajkẻn. Nhyng kam Rewidjwỳ kute kum ỏr pyrỏk. Nhyng kam amủ atỳmả Rewi wajẻt ne ruw ne kam amủ abatẻnh nhyng kam tẻmđjwỳ amim mỳjja jamỳnhò ba, ỏ nẻkrẻkỏt me ỏ mỳjja jamỳnhò ba. Nhyng bep Merkixatek mekbẻ Rewi kajmả'ả nẻkrẻxo mỏ, Abraỏo nhỏ mỳjjaỏ mỏ.

¹¹ Arỏo kỏpdji'ả mekbẻ Rewibẻ me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnhja ne memả Mỏjđẻ kukrẻđja jarẻnhò tẻ. Arỏo ne kubẻ me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnhò kutewa nhyng kam tẻmđjwỳ mekbẻ Rewija amủ aben nhijuk'ả kubẻ Metỳndjwỳnh mar djwỳnh ne Arỏo kỏpdji'ả memả Mỏjđẻ kukrẻđja jarẻn me kadjy Metỳndjwỳnh ma. Nhyng me te: kỏt kute amijo ba mexmả. Nhyng kam atẻmả me kadjy Metỳndjwỳnh mar djwỳnh 'ỏ ne kato. Atẻmả. Arỏokỏt kẻtẻ. Merkixatekkỏt ne kato. Nâm ren me mekbẻ Rewikỏt mex nhyng ren atẻmả ny 'ỏ kator kẻtkumrẻx ne. Nâm me te: amimex ne te: axwe kẻt nhyng kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemâ ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'ô kato nhy m kukràdjädjwý ne kôt atemâ. ¹³ Gwaj banhô Bênjadjwýr'â ne idjujarênhja. Â mûm me ja kurûm ne kato. Âm atemâ. Djâm me ja 'ô kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metîndjwýnh nhô ngônho ki'â kum mry bôr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurûm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmâ âpênh kêtumrêx. Nhy me kunî arým kôt omû. Djâ nám Môjdjê me jamâ kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimâbit ne arê.

¹⁵ Be, arým kute amirît têmja pumû. Atemâ me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'ô ne kato. Mekbê Rewi kurûm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrâk. ¹⁶ Mýjkôt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djâ nám mehbêngôkre ta Môjdjê kukràdjâkôt kute amû aben nhijuk'â abenmâ rero tèn kam Jeju'ýr bôx ne kum kure nhy m kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djâm mekbê Rewi 'ô? Kati. Bir, mýjkôt? Mýjja týxkumrêx kôt. Ta tu tîn rá'ân kute tîn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'â me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr mē. ¹⁷ Metîndjwýnh nhô pi'ók no'ôkkam kute, “Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rá'â rá'â rá'â ne. Merkixatek ne aka-jmâ'â Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'â gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumû.

¹⁸ Be, Môjdjê kukràdjâ tûmkôt mekbê Rewi kute aben nhijuk'â abenmâ Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tûm ne wânh nō. Arým kajgo mexi. Kute me utâr kêt. Kam ne Metîndjwýnh wânh kudji nhy m nō.

¹⁹ Môjdjê kukràdjâ kute mýjja mex kêt. Nâm me te: kute kôt amijo ba ne te: kôt kute amijo mexmâ. Nhy m bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tâm ne gwaj kamnhîxbê ar baban kôt Metîndjwýnh'ýr bôx. Nhy m prîne raxo, mexo Môjdjê kukràdjâ tûm jakre. Kôtbit ne gwaj Metîndjwýnh'ýr bôx.

²⁰⁻²¹ Be, gwaj banhô Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumû. Kumâ ne Metîndjwýnh kabên pydjî arê. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tûmja ne Metîndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memâ kabên pýnh jarênh kêt. Nhy m bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabên pydjî arên kum,

“Ba îbê Bēnjadjwýr ne ba arým amâ ikabên pydjî arê. Dja ba atemâ ikabên 'ô jarênh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rá'â: rá'â ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjâ nyja mexo kute tûm jakrenh mexi. Nhy m Metîndjwýnh kute kukràdjâ nykôt me bamâ mýjja mex jarênhja dja mrâmri me bawýr bôx. Jeju ta dja Metîndjwýnh kabênkôt mýjja mex nêje omûnh 'âno djan me bamâ kungâ.

²³ Nâ, Jeju mexo kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tûm jakrenhja pumû.

Ê, mýjja 'ôdjwý. Me ja ne me krâptî. Nâm me aben nhijuk'â tyk tē. Te kute âpênh 'âno âm rá'âmân mâ aben nhijuk'â kubêngêtte ne tyk tē.

²⁴ Nhy m bep Jeju pydjî ne mâ: tîn rá'â rá'ân kam mâ kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rá'â rá'ân atemâ amidjô'â me'omâ rer kêtumrêx. ²⁵ Ajbit ne tîn rá'â rá'âkam arek Metîndjwýnhmâ me banêje kabên ne me bajo à'wýr ar ba 'âno dja. Nâm me bapytân ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhîxkôt baje Metîndjwýnh'ýr amijo akêjja, me batâm ne ar me bapytân me bajo ba. Gêdjâm ar me bajo ba rá'â ne. Gêdja me bapytâr rá'â: ne, rá'â rá'â.

²⁶ Bir be, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax'â kute anhýr ne gwaj bamânhkutâ. Nâm mexo umh. Kute axwe 'ô mar kêtumrêx. Punu 'ô kam nōr kêtumrêx. Nâm mûm mexo amiptâ nhy m ate me axwe wânh ar ba nhy m Metîndjwýnh o rax ne kâjkwamâ amiwýr o wabîn kâjkwa nhîby ýr nhy m kam ar ro'â ar ba.

²⁷ Nâ, atemâ. Kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr tûmja pyrâk kêt. Djâm kute Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr tûm kudjwa myt kunikôt ta amijaxwe pân h Metîndjwýnhmâ mry par ne bôr ne ôr got. Me tām ne me kumrêx amijaxwe pân h kum mry pan kubôn kungân kam atâri me kunîjaxwe pân h kum mry pan kubôn kungâ. Djâ nám â Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nám ta Metîndjwýnhmâ me axwe pân h tyk pydjî. Nâm me axwe pân h Metîndjwýnhmâ amikanga pydjî nhy m tûmrâm dja ajte memâ tyk kêt ne.

²⁸ Môjdjê kukràdjâkôt ne me axwe prâm nhy m me amim me umjuw. Nhy m bep tûmrâm, Môjdjê kukràdjâ arým tûmkam ne Metîndjwýnh amim krao katon amim kudja. Nhy m kam prîne Metîndjwýnh kabênkôt amijo ba. Axwe prâm kêtumrêx. Dja amû tûmrâm axwe 'ô kêtumrêx rá'â rá'â, tām ne amim kudjan kam kum kabên pydjî arê. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidjî jarênh kum,

—Ba ne ba amijo apytân amim adja. Ga abê imar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax, ane. Be, nám â anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amâ arēnh ja ma. Arým gwaj banhō Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax ā kute anhýrja pumū. Nām kākjakam Metîndjwýnhbē kumkati krī djātikam ubók'ānh ikó'ā nhý, kubē bēnjadjwýr raxkam ubók'ānh nhý. ² Kubē Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr ne kam Metîndjwýnh nhūrkwāti kadjwýnhbē kumoka'ēkam āpēnh ar ba. Ūrkwāti djwýnhkam āpēnh ar ba. Djām me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhym kākjakam dja. Ūrkwā djwýnh ne ja. Nhym kadjwýnhbē kumoka'ēkam Metîndjwýnh nhô mýjja nēje kubēkāti wajēt. Ýr ne arým wadjān kam kam āpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax kunī ne Metîndjwýnhmā mry bōn kum kungān kōt kum kīnh djā ngā. Kadjy ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhō Metîndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungā? Kati, ām ta ne kum amingā.

⁴ Nām ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubē me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kētkumrēx ne. Ga me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Mōjdjē kukrādjakōt Metîndjwýnhmā kīnh djā nhōr rā'āja pumū. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubē me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kēt.

⁵ Pyka jakam Metîndjwýnh nhô kikreja ne kākjakam ūrkwāti djwýnhja'ā amijakre nhym me kam kam āpēnh ar ba. Ó'ā ne pykabē ō kikreja. Nām Mōjdjē kute kikre nhīpēxmā nhym kam Metîndjwýnh prīne kōt kum 'ā karō, kute kum 'ā karō nhym kute kōt kum ipēxmā. Kute kākjakam ūrkwāti ja'ā akren kute kōt kum ipēxmā ne kum 'ā karōn kum,

“Gora prīne inhūrkwāti djwýnh'ā akren imā ipēx, ane.

Krānhre'ā ije amā akrejakōt dja ga ipēx”, ane.

Be, mýjja kājbbē mex ne ja. Kākjakam ūrkwā djwýnh ne mexkumrēx, nhym bep ja, pykabē ja ne ó'ā. Ó'ā ne kam kājbbē mex.

Nhym bep ūrkwā djwýnh ne mrāmri wýnh, mestire. ⁶ Nhym āpēnhdjwý mex-tire. Metîndjwýnh ne kum āpēnh ny jarē nhym āpēnhja prīne mexo kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tūm djāpēnh tūm jakrenh. Nhym kukrādja nydjwý prīne mexo kute tūm jakrenh. O ne Jeju Metîndjwýnh'ýr mebēngōkreo bōx. Nhym Metîndjwýnh me bamā kabēn pydjīn arēn kam me bamā mýjja mex jarē. Mýjja mexja ne mexo tūmja jakrenh mex ne. Kōt

kukrādja nydjwý mexo tūmja jakrenh mex ne.

⁷ Nām ren Mōjdjē kukrādja ajmā kute kēt nhym ren ajte kukrādja ny kator kētkumrēx ne. Nām ren kutewaja mex nhym ren ijukri ny 'ō kator kētkumrēx ne.

⁸ Nhym bep kati, nām kukrādja tūmja kute me utār kēt nhym kam pānh Metîndjwýnh kukrādja ny kute me utārja pānh o kato. Nām mekam kīnh kēt ne memā kum,

“Adjým, amū akati 'ōkam dja ba mekbē idjaer kunīmā atemā ikabēn ny 'ō jarēnh māmđji, atemā kukrādja ny 'ō.

Nā, Djuda aben nhujuk'ā tāmđjwýjamā gēdja ba atemā kukrādja ny 'ō jarē. Ba ibē Bēnjadjwýr ne ba me amā ikabēn ne.

⁹ Ate ne nýja. Ate ne tūm, ije me akukāmāremā arēnhja, tām ne tūm.

Amrēbē ne ba me akukāmāre pa 'ābyn pykabē Edjitu kurūm meo ikaton kam ar meo iban memā ikukrādja ja jarē.

Nhym be nām me ikabēn mar prām kēt ne arīk ar ba. Ba kam amipānh tu me kanga.

Ibē Bēnjadjwýr ne ba me amā ikabēn ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbē idjaermā ikukrādja ny jarē. Amū akati 'ōkam dja ba memā ny 'ō jarē.

Ba ibē Bēnjadjwýr ne ba me amā ikabēn ne.

Me ōkre kadjwýnhbē dja ba ikukrādja jao adjān me ajamak krekre'ādjwý pi'ōk no'ōk ne.

Ne kam meo inhō me jakumrēx nhym me amipānh Metîndjwýnho ipytān kam amim ijo Metîndjwýnhkumrēx.

¹¹ Djām me ōbikwamē kute abenmā kum, nār me kamy kute abenmā kum,

‘On amim Bēnjadjwýr djwýnh ma’, anhýrmā. Kati, me kum dja arým amim ima. Me kātāmē me rūnhmē me kunī dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikrājakam idjukapri ne kam me ikam axweja tu o akno”, ane.

Nām ā Metîndjwýnh kukrādja ny'ā ujarēnh ane. ¹³ Kute kukrādja ny jarēnhkam arým ōbē jao tūm ne. Be, ga mýjja arým tūm tēm ne arým biknor 'ýrja pumū.

9

Kute pykakam Metîndjwýnh nhô kikreti jarēnh.

¹ Amrēbē ne Metîndjwýnh prīne kukrādja tūmja, kukrādja kutewaja'ā memā karō, kōt me kute ar amijo ba ne kum kabēn ne kum āpēnh kadjy. Nām me pykabē kum kikren kam kam kum kabēno ku'ē.

² Nām me kubēkamē mrykamē pīponho kikren ajkwa krekre'ā kubēkā nhō. Kikrebē kumkati ne ja. Kam ne ngōnhpōktimē pīponh ku'ē. Nhym djwý me kute Metîndjwýnhmā

ôr ne pîpõhkam adjwÿrjadwÿ ikwâ. Apÿnh mÿjja ku'ê djâri ne ja.

³ Kadwÿnhbê ne kumoka'ê. Nhyam kam nêje kubêka wajêt. ⁴ Kam ne kên karÿro kikre kudjÿ djâ bôr djâmê kên karÿro pio rara krâka djÿjamê ku'ê. Nhyam kên karÿrreo pio rara krâka djÿ kam ne ngõnh dja. Kên karÿro ngõnhkam djwÿ nhidjibê "Mÿj ne ja" nÿt ne dja. Nhyam kam kam Arão nhô kô me aêrbê ingrôt ne ôja nô. Nhyam kam kamdjwÿ Metîndjwÿnh kute amikabên'a kên no'ôkja amê nô.

⁵ Nhyam kên karÿro pîo rara krâka djÿja'â Metîndjwÿnh kadjÿ mrân djwÿnh amê ar karô kâjbê prêkja aben kutâ dja. Metîndjwÿnhbê kumkatiti; Metîndjwÿnh pymati, Metîndjwÿnh mexo tuknî kadjÿ mrân djwÿnh karô nhîpêx ja dja. Pîo rara 'â ijê djâ'a dja. 'Â ijê djâ ja ne me kadjÿ Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadwÿr mry kamrôo kaprêprêk nhyam Metîndjwÿnh apÿnh me axwe djâri tu o akno. Aj, djâm on ije ar amâ prîne ja jarēnhmâ got. Ba ar amâ mÿjja 'ôdjwÿ jarê.

⁶ Be, nâm â Metîndjwÿnh nhô kikrekam apÿnh mÿjja ku'ê djâri ku'ê ane. Nhyam me kadjÿ Metîndjwÿnh mar djwÿnh kâtâm myt kunîkôt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam âpênh ar ba.

⁷ Nhyam bep me kadjÿ Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadwÿr rax pydji ne kadjÿnhbê kumoka'êjamâ wangij. Djâm myt kunîkôt? Arkati, kum ngorekambit. 'ÿr ngjênh nhô akati apôxkambit ne 'ÿr ngjênh pÿnh ne. Nhyam ajte kum ngore nhyam ajte 'ÿr wadja. Akati pÿnhkambit. Djâ nâm ÿkam 'ÿr wangij? Kati, mry kamrô ne 'ÿr o wangijn Metîndjwÿnhmâ kungâ. Ta amijaxwemê me kâtâmja jaxwe pân ne kum kungâ. Me kute mar kêt ne kute Metîndjwÿnhkam amikrâo ba pân ne me ô'a o mrân o wangijn kum kungâ.

⁸ Jakôt ne Metîndjwÿnh Karô memâ o amirît, me kute me kâtâm Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêt kôt mar kadjÿ. Metîndjwÿnh nhô kikrebê kumkati am râ'a nhyam me kute kukràdjâ tûmjao ba râ'ari ne me kâtâmja Metîndjwÿnh'ÿr ngjênh kêtumrêx, kumoka'êjamâ ngjênh kêtumrêx. Me kâtâmja kraxje 'ÿr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metîndjwÿnh nhô kikremê kôt kukràdjâ tûmja ne Kritu kukràdjâ djwÿnh'â amijakre nhyam ne Kritu kajmâ'â ar o ba. Kukràdjâ tûmja ne me î krâkâbito mex. Nâm me kukràdjâ tûmkôt te Metîndjwÿnhmâ mry bôn kum kungân te kum kînh djâ ngân mâ amikam kute axwe mar râ'â. Me kute kum mry nhôr djwÿnhja te kum mry bôn kum kungân kadjwÿnhbê mex kêt râ'â ne. ¹⁰ Kukràdjâ tûmkôt ne me me ô kwÿ krên djâmê mÿjjaao kôm djâ'â

memâ karôn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'õnh djâri memâ 'â karô, me kute kôt amijo bamâ. Apÿnh kukràdjâ ja ne me î krâkâbito mex. Metîndjwÿnh kute mÿjja kunîo ny kajmâ'â ne memâ kukràdjâ tûmja'â karô nhyam me ar o ba.

Kritu kamrô'â ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhyam arÿm Kritu bôx ne arÿm kukràdjâ ny, kukràdjâ mexo kato. Ne kute kukràdjâ nyo kator kadjÿ kubê me kadjÿ Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadwÿr rax ne arÿm Metîndjwÿnh nhûrkwâ djwÿnhmâ wadja. Metîndjwÿnh nhûrkwâti prîne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamâ wadja. Mebêngokre kute ipêx kêt. Me banhō pykabê mÿjja, pî, bô, bānhôr jao kikre nhîpêx kêt.

¹² Be, tām, Metîndjwÿnh nhûrkwâ djwÿnhbê kumkatimâ wadjan kam amû kadjÿnhbê kumoka'ê'ÿr ar pydji. Djâ nâm 'ÿr wangij ne akubyn apôx ne 'ÿr ngjênh krâptî got? Kati, nâm 'ÿr ar pydji. Djâm mokaak kamrô nâr mryti jabatānh nyre kamrô ne o wadja, kute Metîndjwÿnhmâ ôrmâ? Arkati, nâm ta amikamrôo wadja. Ne o me bapytâ. Me bapytâkumrêx. Gu me batîn râ'a râ'a ne baje o ino rer kêt kadjÿ.

¹³ Amrêbê kukràdjâ tûmkôt ne me mry kamrôo me kamî, me akubyn mex kadjÿ. Nâm me Metîndjwÿnhkam amikrân kam punu. Nhyam kam Metîndjwÿnh mar djwÿnh mryti djûme kamrômê mokaak kamrôo me kamî. Ne mryti jabatānh nyre, kaānhre bîn kum adjān kam prâ byn o me punu kaprêprêk. Nhyam me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrô kute kâjbê meo mexja pumû. Bep Kritu kamrô ne mrāmri meo mexkumrêx. Metîndjwÿnh Karô tîn o ino rer kêtja tām ne Krituo ban o tÿx nhyam kam kôt Metîndjwÿnhmâ amingâ. Djâm punu ne me kubî? Kati, nâm mexo mestîre, ajmâ kute kêt ne ta Metîndjwÿnhmâ amingān kam kamrô ajkapî. Ta kamrô ne prîne me bajo mex. Me batÿk ne baje Metîndjwÿnhmâ bakre rax ne nîjar baba kadjÿ ne gu me bamâ bajaxwe kînh ne o baba. Nhyam kam ta kamrôo prîne me bakadjÿnhbê me bajo mex gu me kam arÿm bakadjÿnhbê bapijām kêt ne amikam bajaxwe'ô mar kêt ne Metîndjwÿnhmâ badjâpênh ar baba, Metîndjwÿnh tûnjamâ apê.

¹⁵ Kadjÿ, Kritu kamrô prîne kute me bajo mex gu me Metîndjwÿnhmâ badjâpênh kadjÿ ne Kritu kukràdjâ nyo kato. Metîndjwÿnh kute amiwÿr me bajwÿr ne kute me bamâ kabên pydjîj arênh ne kute me bamâ mÿjja mex jarênh gu me 'ÿr babôxmâ. Nhyam me banhō mÿjja mexja dja râ'â râ'ân o ino rer kêtumrêx. Mrāmri dja Kritu â memâ o ane. Kadjÿ ne arÿm me axwe pân ty. Me kute kukràdjâ tûmja ar o barî ne me

Metîndjwýnhkam axwe nhyam kam arým Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkôtbit o pãnh. Nhyam kam ajte mýjja tykkôtbit ne mýjja amirít. Ga me ôbikwa tyk kutã kute abenmã õ mýjja'ã karõja pumũ. Ôbikwaja tyk kutã ôbikwamã õ mýjja'ã karõ ne,

–Godja ba ty ga kam inhõ mýjja jao mõ.

Ne kam kum õ mýjja nhidji jarën kum,

–Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karõja ty nhyam kam ôbikwaja amũ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhõ mýjja jamýn mã amũ abendjõ'ã o ba. Me tîn rá'ákam ne me kute aben nhõ mýjja jamýnh kêt. Me tykkambit ne me kute me õ mýjja kajgo jamýnh. Bir be, me tykkôtbit ne mýjja amirít. Nhyam kukràdjã tùmjadjwý ajte tãm ne.

¹⁸ Nãm me kute kukràdjã tùm kutewaja o bao kurê'ukmã ne Môjdjê mry kamrõo me kamĩ. Mýjja tyk ne kamrõ bikapînkôtbit ne mýjjao mex dja.

¹⁹ Nãm Môjdjê memã Metîndjwýnh kabên kukràdjã kunĩ'ã ujarënh kumrêx arê. Metîndjwýnh kute mekbê mýjja pymaja memã arënhõ djan memã kunĩ jarënh pan kam mry kamrõ by, mryti jabatãnh nyremê mokaak kamrõ run kam iby ngõ run kam pi'õ nhikwýr ne kadjãt kamrêk jakritare jao krax 'apren kam pi'õja mry kamrõmã adjãn kam o me kaprêprêk. Metîndjwýnh kabên kukràdjã'ã pi'õk no'õkja kumrêx ne kamĩn kam mebêngõkrejadjwý kamĩ. ²⁰ Me kamĩn kam mekmã kum,

“Be, Metîndjwýnh kute me amã amikukràdjã jarënh mãmdji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrõ ne ja. Gora me 'ãno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metîndjwýnh nhõ kikre kamĩ. Nãm kapõtã kukràdjãja kumrêx kamĩn kam kikre kadjwýnhbêja'yr o wadjãn kam adjwýnhdjwý o kamĩ, kukràdjãja kunĩ kamĩ. ²² Bir be, Môjdjê kukràdjãkôt ne me mry kamrõobit mýjjao mexo ba. Kamrõ kapînkôtbit ne apýnh me axwe djãri Metîndjwýnh tu me axweo aknon mar kêt kumrêx ne.

²³ Bir be, pykabê Metîndjwýnh nhõ kikremê õ kikrekam kukràdjãja ne kãjkwakam mýjja djwýnh'ã amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrõobit ã mýjjao mexo ane. Nhyam bep kãjkwakam mýjja djwýnh:kadjy ne me mýjja mexbit kum kubĩn kungã. Kãjkwakam mýjja djwýnhja kadjy ne me mýjja mexbit kum kubĩn kungã. Mýjja mexo kute pykabê mýjja ja jakrenh. Mýj ne mex nhyam me Metîndjwýnhmã kubĩn kungã? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrêx ne kam Metîndjwýnhmã amingã nhyam me kubĩ.

²⁴ Djã nãm me Metîndjwýnhmã kikre nhyam kam Kritu kadjwýnhbê kumoka'êja'yr

wadjã? Kãjkwakam õ kikre djwýnhja'ã kute amijakre djãm kumã ne wadjã? Kati, nãm tu kãjkwamã wadjã. Kum wadjãn arým Metîndjwýnh kabem djan kum me bajarënhõ djan me banêje kukràõ dja.

²⁵ Djã nãm Metîndjwýnhmã aminhõr krãptĩ? Kute pykabê Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax kikremã ngjêx krãptija pyrãk? Kum ngore kunikôt kute mry kamrõbito mrãnh ne Metîndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'emã o ngjêxia pyrãk? ²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhõr krãptin ren arým tokry krãpti. Ren pyka nhípêx totokbê ren arým apýnh tokry krãpti. Bep kati, arým pyka kute o ino rerkam arým kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metîndjwýnhmã aminhõr mãmdji.

²⁷ Ga Metîndjwýnh kute me kunĩ'ã amim karõja pumũ. Me kunĩ dja me tyk pydji nhyam ijukri dja Metîndjwýnh memã axweo pãnh jarë.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwý tyk pydjio ane. Kute Metîndjwýnhmã aminhõr nhyam me kute bĩn mãmdji. Nãm amijã me krãpti jaxwe mën kam me pãnh Metîndjwýnhmã amingã nhyam me kubĩ. Dja ajte me bawýr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute õ me ja pytãr ne kute meo mõrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pite'ykam tyk pydji.

¹ Bir be, Môjdjê kukràdjã ne mýjja mex-tireja kukãm bõx. Kubê wýnh kêt. Mýjja mextire bõx kêtiri ne Metîndjwýnh Môjdjê kukràdjãjao kato. Nãm mýjja mex djwýnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metîndjwýnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubõn kungã. O anhýro ba tãmtã: í arek amũ namê amex kunikôt o anhýro tẽ. Nãm me te mry pan kamrõ kapin te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metîndjwýnh'yr bikamënh prãnja ne me te amijaxweo kêtãm amijo ane. ² Nãm ren me kute Metîndjwýnhkôt amijo ba prãnja mry kamrõo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêt kumrêx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhyam bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djumre kamrõmê mokaak kamrõo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrõ kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunikôt memã axweo amirító tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwýk kutã Bãmmã kum,

“Nã gãm arým amã mry kamrõ kapinmê me kute amã djwý nhõrja kĩnh kêt.

Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nârâm kute mry par ne râ'â ngônho kikam rênh ne kute kum angjênh ne kute amâ ôrja tãm ne ga arÿm abê kîn h no kati.

Ne kam aje ijo inhîmâ ijâ amim karô.

⁷ Ba kam amâ,

'Metîndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijâ karôkôt ne ba jân h dja. Amrêbê anhô pi'ôk no'ôkkam aje ijarênhkôt ne ba jân h dja', ane."

Nâm â Kritu Bâmmâ ane. ⁸ Nâm kum,

"Mry kamrô kapînmê me kute amâ djwÿ nhôrjamê me kute amim axweo apêx kadjy nârâm mry par ne kute ngônho kikam râ'â rên h ne kute kum angjên h ne kute amâ ôrja tãm ne ga amâ kîn h kêt ne abê kîn h no kati", ane.

Djâ nâm me kupa'â ar o ba? Kati, mrâmri ne Môjdjê memâ kôt 'â karô nhym me kute kôt ar o ban kute Metîndjwÿnhmâ mry par ne kute ôro ba. Nhym Kritu Bâmmâ kum,

"Ga abê kîn h no kati", ane.

⁹ Nâm kum kabên ja kumrêx jarên kam atâri kum,

"Metîndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijâ karôkôt ne ba jân h dja", ane.

Bir be, nâm me kute mry par ne kum ôrja arÿm o apêx. Kute pân h nyjao katormâ ne arÿm tûmjao apêx. ¹⁰ Metîndjwÿnh kute 'â amim karôkôt ne Jeju Kritu tèn ruwn ta Metîndjwÿnhmâ amidjwÿnh ngâ nhym me kubî. Nâm kute kum aminhôr kam me bîn mândji. O ne prîne me bajo mex, prîne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me î pÿnhkôt me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh aben nhijuk'â myt kunîkôt ngônho ki kabem ku'ên mry kupê. Nâm me kute Metîndjwÿnhmâ mry par ne bôr ne kum ôrmâ bôro ku'ê. Nhym akati nhym tãm ne. Nhym akati nhym ajte tãm ne. Nâm memâ axweo apêx kêt kumrêx ne.

¹² Nhym bep ate ne Kritu Metîndjwÿnhmâ mÿjja pydji ngâ. Nâm kum amingâ nhym me bîn pydji. Nâm amijâ me axwe mē nhym me kam bîn pydji. Nâm me kubî nhym kam tu amijâ me axweo apêxkumrêx. Jakôt ne Metîndjwÿnh djubôk'ân h nhÿ, kubê bēnjadjwÿr raxkam ubôk'ân h nhÿ. ¹³ Ne kam arek kam amako nhÿ. Metîndjwÿnh kute kurê djwÿnho bikên h mex nhym me kam umaje kuka kôn h terteto ku'ên kam tu mÿrbê rôrôk nhym kute kwÿ o pardjan kwÿ nhimex, ja ne kam amako nhÿ.

¹⁴ Bir be, kute Metîndjwÿnhmâ aminhôr pydjijakôt arÿm mrâmri tu me'â mex mēnhkumrêx nhym me mrâmri mex râ'â râ'â râ'â. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kêt o tēmja, me bajâ ne tu mex mēnhkumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Nhym Metîndjwÿnh Karôdjwÿ kôt arê,

"Bep jakam dja ba memâ ikukràdjâ ny jarê. Amû akati 'ôkam dja ba memâ ny'ô jarên h mândji.

Ba ibê Bēnjadjwÿr ne ba me amâ ikabên ne. Me ôkre kadjwÿnhbê dja ba ikukràdjâjao adjân kunhō. Ne me amak krekrekamdjwÿ kunhō", ane.

Nâm kabên ja kumrêx jarên kam atâri memâ kum,

¹⁷ "Apÿnh me ikam ajaxwe djâri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwÿ gēdja ba tu mar krâtan o akno."

¹⁸ Bir be, mrâmri ne Metîndjwÿnh arÿm o akno. Kam ne me kute amijaxwe pân h Metîndjwÿnhmâ mry par ne kum ôrja arÿm apêx. Arÿm kêt. Arÿm Metîndjwÿnh kute kam me axweja kunîo biknorjakam ajte we amijaxwe pân h mry par ne ar Metîndjwÿnhmâ ôro ba. Kati, arÿm kêt.

Me kute Kritu mar'â ukanga kêt mâ.

Ep 3.11

¹⁹ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, mrâmri dja gwaj tu bapijâm kêt ne Metîndjwÿnh nhô kîkre kadjwÿnhbê kumoka'êmâ wangij ne Metîndjwÿnh 'ÿr bôx ne tu kum amijarê. Mÿjkôt dja gwaj bapijâm kêt ne tu 'ÿr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrô bikapînkôt dja gwaj bapijâm kêt ne Metîndjwÿnh'ÿr bôx ne tu kum amijarê ne kum bakabên.

²⁰ Pykabê Metîndjwÿnh nhô kîkre kadjwÿnhbê kumoka'ê nêje, Metîndjwÿnh krî djâ nêje ne kubêkati wajêt nhym me 'ÿr ngjên h kêt kumrêx. Nhym bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metîndjwÿnh'â kutan 'ÿr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metîndjwÿnhmâ ta aminhôr nhym me kute bîn nhym ajte tînkôt ne gwaj tu Metîndjwÿnh'ÿr mrân bôx ne wangij ne tu kum bakabên.

²¹ Be, gwaj banhō Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr raxkumrêx. Nâm prîne Metîndjwÿnh nhô me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metîndjwÿnh'ÿr mrân bôx ne tu kum bakabên, on batîni 'ÿr mrân bôx ne kum bakabên. Amrêbê ne Môjdjê Metîndjwÿnh kukràdjâkôt kute meo mex kadjy mry kamrô me kamî nhym me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngô mexkambit djuwn o jâm amijâ ngrâ rê. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhîxkam dja gwaj Metîndjwÿnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Â gwaj bamex tanhÿrkam dja gwaj Metîndjwÿnh'ÿr mrân bôx ne tu kum bakabên, on batîni 'ÿr mrân bôx ne kum bakabên. Kwârîk wân h gar ajô anhôkre kadjwÿnhbê amim,

—Djâm Metîndjwÿnh imâ mex? anhÿr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne katât bakabênkam tu 'ÿr mrân kum bakabên. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj â o ane.

²³ Gora gwaj mã 'áno dja. Metîndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarênh gwaj baje tu amiwýr kamnhîxbê ar babaja ne gwaj arým memã arê nhyr me kuma. Gwaj gop mã 'áno djan gop arek amiwýr kamnhîxbê ar baba. Kwãrik wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metîndjwýnh ne arým gwaj bamã kabên pydjín arê. Mrãmri ne kabênkumrêx. 'Êxnhî kêtumrêx ne kute gwaj bakanga kêtumrêx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhîx tÿxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabêmãbit abenmã karô ne ajte bamã mýjja mexbit kính ne baje o baba'ã abenmã karô.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprônh rá'ã. Nhyr bep me kwý ne me arým kum abeno bikprônh kanga. Nhyr bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhýr kêtumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tÿx jangij, mã Jejukôt gwaj babikamênh rá'ã kadjy. Metîndjwýnh nhô akati arým o rãm ne ja. Kam gêdja gwaj mã abenmã tÿx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metîndjwýnh kabên 'êxnhî kêt jarênhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kính ne, nhýnh ne mýjja 'ô ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kính ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mýjja 'ô kêtumrêx. Mýjja 'ô kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt. ²⁷ Nhyr bep ãm mýjja tí, mýjja punuti, mýjja pymati: wã pydji ne me jamã nô. Me kum Metîndjwýnh kurêjamã ne nô. Memã gêdja axwe pãnh jarê ne kam kuwy póktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhyr me prîne xêr. Me kajmã'ã ne nô. Kumã dja me kurê. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'ô kute Môjdjê kukràdjãkôt amijo ba kêtja nhyr me'ô axwekôt omû. Birãm me'ô amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'ô jaxwekôt arým noo omûn arê nhyr me arým pãnh kubî, kum kaprî kêt ne tu kubî, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'ô kute Metîndjwýnh kra japrýkam mrãmri arým o bikênh rax ne. Me kute Môjdjê kukràdjão bikênhkam ne me kute tu bîn kajgomã. Bep me kute Metîndjwýnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prîne kute Môjdjê kukràdjãkôt me kute me bîn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metîndjwýnh kra japrý ne kam ajte Metîndjwýnh kukràdjã ny kadjy kamrôjao mýjja punu, Metîndjwýnh kute memã kukràdjã ny jarênh mãmdji kadjy kamrô jao mýjja punu. Kra ne tyn amikamrô kapî gu me kam arým Metîndjwýnh kukràdjã nykôt amijo baba. Kamrô jao ne me mýjja punu, o mýjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrô kapînkôt

ne Metîndjwýnh memã me axweo ajngrã ne meo mex nhyr be nãm me tu kamrô jao mýjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metîndjwýnh Karô japrýn kum ngyrk jadja. Metîndjwýnh Karô me bakam ukaprîja, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhyr mã me bakam ukaprî, ja tãm ne me aprý. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prîne Metîndjwýnh me jao bikênh mex ne. ³⁰ Nhýnh me'ôja kute memã kum,

“Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê”,

anhýrja ne gwaj arým mar mexkumrêx. Nhyr ta ajte memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh ta dja ô me jamã pãnh jarê”, ane.

³¹ Metîndjwýnh tîn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mýjja wã pyma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metîndjwýnh kute ar ano bônh totokbê ja gora ar ama. Nãm me te ar ajo bikênh ba gar mã 'ã angrã tÿx ne, ne te atokryn mã 'ã angrã tÿx ne. ³³ Nãm me me ipôkri ar ajaprýn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwýo ane gar anhitepatu ar kuri aku'ên ar omûnho aku'ên kam ar ô'ã akã djãn akaprîn ar omûnho aku'ê. ³⁴ Nhyr me ajte ar akwýbê ijê gar ar ô'ã arerek ne akaprîn ar omûnho aku'ê. Nhyr me te ar anhô nèkrêxo prôt gar kam mã akînh. Mrãmri arým kãjkwakam anhô mýjja mextirekôt ajamak bën kam tu ate akrã. Kãjkwakam anhô mýjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rá'ã rá'ã rá'ã. Nhyr me te pykabê mýjja jao ar ajo ajkê, gar kam kãjmã mýjja ja man mã akînh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atÿx ne kôt amijo aba rá'ã. Kwãrik wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metîndjwýnh pãnh ar amã mýjja mextire ngã. ³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'áno dja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karô ne kute ar amã mýjja jarênhja kôt dja gar amijo mô. Dja gar 'áno djan akrãnmã o amôr rá'ã an arým kôt 'ýr bôx. Kute me bamã kabên pydji jarênh ne kute me bamã mýjja mex jarênhja 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne amim aby. ³⁷ Metîndjwýnh kabênkam ne krabê Jeju akubyn me bawýr bôx'ã,

“Adjým ngrire, dja í me awýr tên bôx.

Amrêbê ne tẽmmã krã ne kam arým amrê tẽm 'ýr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arým ije memã axwe kêt jarênh nhyr me katãt mrãnhja dja me mã imar rá'ãn ar ikôt ba.

Gêdja me'ô me umaje akubyn ibê akêx ba kam arým ibê kính no kati”, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh ane. ³⁹ Nhyr bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhýr kêtumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx

ne kam tu babiknorkumrêxmâ? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmâ'â markumrêx nhyim arÿm Metîndjwÿnh gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

11

Me tûmre kute amikajmâtâ Metîndjwÿnh mar.

¹ Ije, mÿjbê ne me kute amikajmâ'â mÿjja mar? Mâ ne kute? Bir, me baje amikajmâ'â mÿjja markam ne gu me tu amim kamnhîxkumrêx ne amiwÿr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhökre kadjwÿnhbê amim,

—Nâ, mrâmri dja iwÿr bôxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mÿjja pumûnh kêt kam tu amim markumrêx ne banhökre kadjwÿnhbê amim,

—Nâ, mrâmri dja ba ï amû akati 'ökam omû, ane. Nâ gu me â amikadwÿnhbê amikajmâ'â mÿjja maro ane. ² Nâm â amrêbê me bakukâmâre tu amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro ane nhyim arÿm mekam kÿnh ne.

³ Nâ gu me badjwÿ â amikajmâ'â Metîndjwÿnh kute pyka nhîpêkkôt maro ane. Nâm kabêno pyka nhîpêx nhyim kato. Me kute noo mÿjja pumûnh kêto ne pyka nhîpêx. Nhyim arÿm apôx ne amirît gu me arÿm kôt omû. Ne kam amikajmâ'â kute pyka nhîpêkkôt kuma, amikajmâtâ arênh ma.

⁴ Nâm â Abeu amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro anen kam ô krit bÿn kugan kum kungâ. Nâm kum mÿjja mex ngâ. Mexo kute kamybê Kaï nhô mÿjja ja jakrenh. Nhyim kam kam kÿnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêtumrêx. Aje imâ ôrja ne ba imâ kÿnhkumrêx, ane.

Be, nâm tu amikajmâ'â Metîndjwÿnh ma. Amrêbê ne ty. Nâm te tyn mâ me bamâ mÿjja jarê. Tÿn mân prâbê mâ me bamâ arê ne,

—Dja ga me â ikudjwa amim Metîndjwÿnh maro ane.

⁵ Nâm â Enokidjwÿ amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro anen kam tyk kêt. Nâm Metîndjwÿnh tu tÿn râ'ao wabi. Nhyim me te noo abej aprâ. Nhyim kêtumrêx, Metîndjwÿnh kute tu tÿno âbirkam. Kute o âbir kêttri ne 'â memâ kum,

—Tâmjakam ne ba ikÿnhkumrêx, ane.

Nâm â Metîndjwÿnh ane. ⁶ Bir be, nhÿnh ne me'ô amikajmâ'â Metîndjwÿnh mar kêt nhyim we kam kÿnh? Kati, me kute amikajmâ'â Metîndjwÿnh marbit ne mekam kÿnh ne kum me kÿnh. Godja me'ô Metîndjwÿnh'ÿr bôx prâm jabej gora amikajmâ'â Metîndjwÿnh ma. Metîndjwÿnh ne tÿn ne ar ban kam mekam ukaprikumrêx ar ba, me kute Metîndjwÿnh mar prâm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me

amikajmâ'â kuman kam kôt Metîndjwÿnh'ÿr bôx.

⁷ Nâm â Nôwedjwÿ amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro ane. Metîndjwÿnh ne kum tÿn jadjâ. Anhÿr djwÿnhram kute amirît kêttri ne kum ngô tam jarê. Nhyim kam Nôwe umaje kâ rax nhîpêx ne kam kum prômê kramê upânhmê aro wadjàn ar utàn ar aro ba. Nhyim ate me kum mâ axwe kÿnhja ne me tu ate krân ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhyim bep Nôwe pydji ne amikajmâ'â kuma nhyim Metîndjwÿnh arÿm kum axwe kêt jarê.

⁸ Nâm â Abraãodjwÿ amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro ane. Nâm Metîndjwÿnh atemâ kum pyka ny jarê'n 'ÿr ano nhyim tê. Nâm kum kabê'n pydjîn arê'n kum,

—Dja ba amâ kungâ ga tu o anhô pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhyim kabê'n man kam tu 'ÿr tê, kute amikajmâ'â pyka pumûnh kêt 'ÿr ne tu tê. ⁹ Nâm tu amikajmâ'â Metîndjwÿnh ma. Amikajmâ'â kuman pyka nyja kam ar ba. Metîndjwÿnh kute kum pyka jarênh ja kam ar ba. Me bajtem nhô pykakam ar ba. Nâm mrykâo kikrekam ar ba. Krabê Idjakmê tâmdjwÿbê Djakomê ro'â mrykâo kikrekam ar ba. Metîndjwÿnh kute Idjakmê Djako ar adjwÿnhdjwÿmâ kute pyka jarênhjamê ro'â mrykâo kikrekam ar ba. ¹⁰ Mÿkam ne Abraão mrykâo kikrekambit ar ba? Bir, kÿjrÿm Metîndjwÿnh kute amim krÿ mex'â karôn kute prÿne ipêjja kamnhîxbê ne pykabê mrykâo kikre jakam ar ba. Krÿ mex râ'â râ'â, krÿ môr ne tÿm ne rôrôk kêt, tãm ne amim kamnhîxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nâm â Xaramê mjênbê Abraãodjwÿ amikajmâ'â Metîndjwÿnh maro ane. Nâm ar te kra prâme ar ba nhyim arÿm Xara bêngêxte. Te kubêngêxte nhyim kam kra wajêt ne ruw nhyim amim kumÿ. Metîndjwÿnh arÿm kum kabê'n pydjîn arê'n kum kra jarê nhyim kam Xara amikajmâ'â kuman kam,

—Metîndjwÿnh ne kabênkumrêx, ane.

Nhyim kam kute kum kra jarênhja wajêt ne ruw nhyim kumÿ. Te kubêngêxte ne amim kra mÿ. Kam ne Abraão pydji kurÿm me kamingrâny apôx ne kumex. Arÿm kubêngêtte kute amikam kô krân mexo têmkam ne kra dji. Nhyim amû aben nhîjuk'â kam tâmdjwÿ aptàn kumex. Tâwâ pydji kurÿm ne me krâptÿ apôx ne kam kam aptàn kumex ne kute mrâmri kâjkwakam kanhêtire pyrak. Ne kute ngô rax mÿrri pykati ngrâ ja pyrak. Pykati ngrâ tãm ne me o itun te kute abenâ akremâ nhyim krâptÿ: anen amû ajkamê nhyim me te o ane. Nâm â kam tâmdjwÿ amû âptâr ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amâ ar tûmre jarênhja ne ar kunÿ amikajmâ'â Metîndjwÿnh mar râ'an ty. Metîndjwÿnh kute kabê'n pÿnho memâ mÿjja jarênhja, kabê'n ja jarênh ja ne ar kraxje kute

amim byr kêt ne ty. Nâm ar kute amybỹm noo omũnhmãn prãbê amikukãm kuman tu amikam kĩnhkumrêx. Ne memã kum,

–Me bajtemkam ne bar iba. Me õ pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhõ pyka djwýnh kêtukumrêx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute õ pyka jabej rã'ã, kute kãjkwakam õ pyka djwýnhja jabej rã'ã kam ã kabêñ ane. ¹⁵ Nâm ren ar õ pyka kurũm kator ja tẽn o aman arým ren mã ajte akubyn 'yr tẽ. ¹⁶ Nhỹm bep kati, kãjkwakam ar õ pyka mextire ja ne ar o aman kam 'yr tẽn prãmã ne kam ã kabêñ jarêñho ane. Kam ne Metũndjwýnh kum ar kĩnhkumrêx. Nhỹm ar kute Metũndjwýnhmã kum,

–Ar imã akĩnhkumrêx. Apydji ne ga abê ar itĩn djwýnh, anhýrkam djãm kam Metũndjwýnh jãm Ar kubê krãmã got, arkam pijãmmã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutêp krĩ mex nhipêx ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metũndjwýnh maro ane. Nãm Metũndjwýnh Abraão kute Metũndjwýnhkõt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhỹm bit kute krabê Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum õrmã bit kute bĩnmã. Amrêbê Metũndjwýnh kute kum kra pydji jarêñ ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metũndjwýnh kute kum,

“Akraabê Idjak ja gêdja amũ aben nhijuk'ã kam tãmdjwý krãptikumrêx”, anhýrja. Kra ja ne Metũndjwýnh kum arê nhỹm kam bit kute bĩn ne kum õrmã. ¹⁹ Nãm õkre kadjwýnhbê amim,

–Metũndjwýnh dja akubyn imã o tĩn, ane. Ne kam bit kute bĩnmã nhỹm kam Metũndjwýnh nêje kukrãn akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tĩn pyrãk.

²⁰ Nãm ã Idjakdjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kĩnh djã jarê, ar kukãm ne arkum kĩnh djã jarê. Ar õ mýjja kute amirĩt kêttri ne ar kukãm amũ arkum kĩnh djã jarê.

²¹ Nãm ã Djakodjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro ane. Nãm amũ krabê Jõdjekam kra amê aro kĩnh. Arým kubẽngêtte, arým bikati mex ne kam mõn amikakêkõt kajpar djã djan kam Metũndjwýnhmã rax jarêñ kam tãmdjwýjamã kum,

–Gêdja Metũndjwýnh ar ajo kĩnh, ane. Nãm ã arkum ane.

²² Nãm ã Jõdjedjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amũ anhýr djwýnhrà̃m mekbê idjaer pykabê Edjiturũm katormã arê. Ne prĩne memã ta amiji'ã karõ, me kute 'io mõrmã ne memã 'ã karõ, me kute 'io mõr ne kute õ pyka djwýnhkam adjãrmã, Metũndjwýnh kute kum pyka jarêñhakam kute adjãrmã.

²³ Nãm ã Mõjdjê nãmê bãmdjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro ane. Nãm ar rwyk

totokbê o apdju. Bẽnjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apõx nhỹm me kute me parmã arê. Nhỹm arkum bẽnjadjwýr rax kabêñ pyma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bĩn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumũn kam Metũndjwýnh kanãrrãm tu o apdju. Nhỹm o bipdjur'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhỹm kam ar têtêktikam kunhõ.

²⁴ Nãm ã Mõjdjêdjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro anen kam arým abatãñh ne kam krõ'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prĩrũm mýnhja tãm ne nã kanga. ²⁵ Nãm,

–Kwãrĩk wãñh ba ijaxwejao amikĩnh kêt. Kwãrĩk wãñh wãm memã nõ. Godja ba arĩk ar ibaja kwý ngrĩre ne o amikĩnh? Kati, gêdjãm wãm kunĩ nõ. Ba gêdja ba Metũndjwýnh nhõ me jakõt itokry, ane. ²⁶ Mõjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhỹm amũ tũmrãm Kritu bõx ne adjwýnhdjwý kõt kudjwa tokry. Nãm me kum kurên aprýn prĩne o ajkê nhỹm tokry rax ne. Nhỹm Mõjdjêdjwý Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

–Kwãrĩk wãñh me kum ikurên wãñh ijapry kwãrĩk wãñh rã'ã. Ba gêdja ba Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhỹm bep ate gêdja Edjiturãm nêkrêx kumexja wãñh memã nõ. Nhỹm bep ba dja ba Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kĩnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amũ amikukãm Metũndjwýnh kute kum pãñh mýjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhĩxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metũndjwýnh maro anen kam kum bẽnjadjwýr rax pyma kêt mex ne pykabê Edjitu kurũm kato. Bẽnjadjwýr rax te kam ngrý:k. Nhỹm kam kum uma kêt mex ne tu kurũm tẽ. Kute noo amim Metũndjwýnh pumũnh pyrãk. Metũndjwýnh pumũnh kêtja ne kute noo omũnhmãn prãbê akrãmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtukumrêx ne.

²⁸ Nãm ã amikajmã'ã Metũndjwýnh maro anen kam Metũndjwýnh me irõbê mrãñh nhõ akati man kam me kute kamrõo kikre'ã ijê djã kamĩnmã memã arê. Metũndjwýnh kadjy mrãñh djwýnh kute me imexmã me irõbê mõr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrõo kikre 'ã ijê djã djymã memã arê nhỹm me o amiptãro ba.

²⁹ Nãm ã mekbê idjaerdjwý amikajmã'ã Metũndjwýnh maro anen ngõ rax nhidjibê Kamrêk'ýr bõx nhỹm tu memã ngõ ngrã rê nhỹm me kam 'ã mõr rê. Mrãmri ne kute atýxkam pyka ngrã ja pyrãk, nhỹm me kam mõn 'ã rê. Nhỹm mekbê Edjitu mekõt me kudjwa bit 'ã rêrmã mõ nhỹm tu ngõ meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nām ā mekbê idjaer amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen krīraxbê Djeriko nêje pyka týx nhípôkjamā ipôko dja. Nām me Metīndjwýnh kabēn man kam kabēnkôt krīmā ipôko dja. Nhyam akati nhyam me ajte tām ne. Nām me ā kum ipôko anhyō dja nhyam me'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt nhyam arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhyam kam 'anh mekbê idjaer kurê djwýnhja'ýr wadjān me'ýr prôt ne.

³¹ Nām ā me kupýr 'ôbê Rabe amikajmā'ā Metīndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer āpkáro mrānh djwýnhō wadjān arkum kabēn mex jarēn ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metīndjwýnh kabēn mar prām kêtja kunī nhimex ne kam kute Rabe ar bīn kêt nhyam ar ajbit me kurām tīn ne.

³² Bir be, djām arek ar amā me'ā idju-jarēnh itēmā? Nār kon, birām aje. Dja ba Djidjiāomē Barakimē Xāxāomē Djetemē Dawimē Xamuwemē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhmē me ja kunī'ā idjujarēnh tē nhyam arým ijā akamāt ne.

³³ Nām me amikajmā'ā Metīndjwýnh man kam kurê djwýnh'ýr prôt nhyam Metīndjwýnh memā me kurê djwýnh rerek mex ne, nhyam me mekbê pyka pytā. Nām me katāt meo ba nhyam kam Metīndjwýnh kabēn pýnho memā mýjja mextire jarē. Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum rop djākrêbê rijāo pýma kêtumrêx ne. Rop kute krēmā ne me rop nhūrkwākam kumē nhyam Metīndjwýnh rop jajkwa ajmā o nhyam ajkwa pôt ne krēn kêtumrêx ne.

³⁴ Nām me Metīndjwýnh kanārrām kum kuwypýma kêt mex ne. Me kute kuwymā ar rēnh nhyam ar xêt kadjy nārām ne me kuwy pók jabatānhmā ar kurê nhyam Metīndjwýnh ar'ā kuwy bīn ar utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ba nhyam me bit kute pao me imexmā nhyam Metīndjwýnh me utā. Nām me Metīndjwýnh kanārrām ar ban katyk mex ne ar ba nhyam Metīndjwýnh akubyn meo týx. Nām me abenwýr prôt kam Metīndjwýnh kanārrām ar ban kam amijo aptān kájbbē kurê djwýnh rē nhyam me bajtemja me umaje prôt. ³⁵ Nhyam me niredjwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyam akubyn memā ôbikwa kwýo tīn.

Nhyam be nām me kwý amikajmā'ā Metīndjwýnh ma nhyam me me kupa. Nām me te memā kum,

—On me Metīndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mā 'ā angrā ba kam me prīne me ajo ajkē, ane. Te memā ane nhyam me amibē kanga kêtumrêx ne 'āno dja. Metīndjwýnh kute akubyn meo tīn nhyam me ô pyka mextirekam ar bamā ne me kanga kêtumrêx nhyam me prīne meo ajkēn me par punu nhyam me tokry:n ty.

³⁶ Nām me me kwý japrýn me'ā keket ne kam me kaprêprêk ne prīne mrykào me kà noxnox nhyam kam mrykākôt me kamrô kukrykry ne. Nām me me kwý djuwpren mekbê ijê djākam me kurê. ³⁷ Nām me kēno me kwý titik ne me kupa. Nām me pī kokjêro djāo, kākakjêro me kwý jakān me kupa. Ne kākxdjwa kajgoo me kwý pa. Nhyam me amim mrykī'ātomti, mokaāk kào kubêkān kayn angij. Me ô mýjja kêt kam me ô nêkrêx kêt kam me me ar ba. Nhyam me prīne meo ajkē nhyam me tokryn kaprīre ne ba. ³⁸ Nām me kapôt kukritkam ar ba, krānhrekam ar ba, kēnkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. Ām me mekumrêx. Pykabē me ja ne me mexo me ja tēp kêtumrêx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunī ne me amikajmā'ā Metīndjwýnh ma. Nhyam kam Metīndjwýnh ne me jamā,

—Mrāmri me amexkumrêx. Nā bām me akam ikīnhkumrêx, ane.

Nhyam bep kraxje me tūmre ja kute byr kêt rā'ā. Metīndjwýnh kute kabēn pýnho memā mýjja jarēnhja ne me kute amim byr kêt rā'ā. ⁴⁰ Adjým, Metīndjwýnh ne arým me bakadjy amim mýjja mex'ā karô. Me bakunī kadjy ne prīne amim mýjja'ā karô mextire. Djā nām kute me tūmrebit pytārmā? Kati, arým ne me bajādjwý amim karô. Nhyam kam mekumrêx. Mexo kute me tūmre pytārja jakrenh mexi. Kute me tūmre jamē ro'ā kute me bajo mexmā. Gu me batipydjīn bamexo bamexkumrêxmā ne amim me bajā karô. Be, tām ne ja.

12

Metīndjwýnh kra kunīmā uwêk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumū. Me kute amikajmā'ā Metīndjwýnh marja me tām ne me krāptī. Me tām ne ne me bamā ipôk ne me banhirān kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'āno djan kanga kêt. Ē, mrāmri ne me kute aben rerkam mýjja kute me kukrā nhyam me kute o pōx ne amikôt rēnh ne kajkrit ne prôt mex ja pyrāk. Dja gwaj ā mýjja kute gwaj bakukrāja jām aminēje kunī rēnho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamýnh týxja jām aminēje kurēn kurēn kam arým mrāmri bajaxwe kêt kam katāt ar amijo baba mekumrêx ne. Gora gwaj 'ā badjukanga kêt ne mrāmri katāt amijo tēn inomā kumē. Kute mrāmri ne me kute aben rerkam amikukām mýjja pumūnh ne kam kambit no pymýr týx mex ne atemā mýjja 'ô pumūnh kêt ne 'ýr prôtja pyrāk.

Dja gwaj ā o anen amikukām Jejubit man kôtbīt bajamak bēn ne baje ibej atemā mýjja 'ô mar kêt ne Jeju'ýrbit baprôt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bô gwaj tu amim mar kumrêx. Nhyam ajte gwaj bajamak bônho tē gwaj arým amim mar rax ne. Tām

dja gwaj 'ano djan kanga kêt ne. Nâm amû amikukâm kînh djâ man kam mete pîte'ykam bînja kum uma kêtumrêx. Djâm me pîte'ykam arikkam pijâm ngri got. Nâm amikam pijâm mar kêt ne tu ate krân arek amijo tē. Kam ne Metîndjwýnh arým 'ã bēnjadjwýr rax mē nhym Metîndjwýnh krî djâtikam ubók'anh ikó'ã nhý.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arek kêt. Me axwe ne me kum kurên prîne o ajkê nhym kam tu arek dja, tu ate krân dja. Gora ar aman kudjwa arek o tēn amikam arek ne akaprî kêt ne arek kôt o tē. ⁴ Djâ nã gãm ar Jeju kudjwa akamrô ajkapîn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'é tỳxkam kraxje ajô akamrô hikapîn kêt. Kraxje me kute ar ajô bîn kêt rã'ã.

⁵ Djâm arým ne gar Metîndjwýnh kabēnja o akno? Arým kute ar ajo kran kam kute ar amã tỳx jadjarmã ja. Djâ nã gãm ar o akno? Nâm ar amã,

"Ē, akmare, gēdja Bēnjadjwýr amã uwēk mât kwārîk wānh ga aprý kêt ne kam amikati kêt. Gēdja amã bēn tỳx ga akaprî kêt. Mýkam?

⁶ Bir, kum me abējamã ne uwēk mât. Ne kute meo krajadjwý kunîmã uwēk mât ne, me katât mrānh kadjy", ane.

⁷ Bir be, Metîndjwýnh kute ar amã uwēk mât kam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metîndjwýnh kute ar ajo kra. Nhýnh ne me prîre 'ô bām kute kum uwēk mât kêt?

⁸ Bir be, Metîndjwýnhdjwý kute kra kunîmã uwēk mâtja pumû. Me katât mrānh kadjy ne kramã uwēk mât. Mý me ne Metîndjwýnh memã uwēk mât? Kute me bajo kra djwýnhja. Nâm ren kute gajbit amã uwēk mât kêt ga ren abê kra djwýnh kêtumrêx ne ren kam abê kró'ã me kute adjir pyrāk.

⁹ Ga me babām bēngókre kute me bamã uwēk mât gu me bapijâm djaje banhibôn bakrîn amikam baje kabēn maro bakrîja pumû. Bir be, gwaj pykabê gwaj babāmja kurām kajkwakam Babāmja kabēn maro nhý, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabēn maro nhý. ¹⁰ Pykabê gwaj babām bēngókre kute gwaj baprirerüm gwaj bamã uwēk mât. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwēk mât ne. Nhym bep Metîndjwýnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwēk mât ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djâm me kute memã uwēk mât kam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprîre ne. Nhym bep amû atümã gēdja arým umar mex ne katât mrã. Arým kute mar ne kôt amijo tēmkam gēdja umar mex ne katât mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atỳx ne arek kôt amijo tē. Kute mrāmri ne me krî'ýr mrānh ne katyk me:x ne mrānh ne kōno birēnh mrānh ne kute krîo rām ne jao

mrānh ne arým ajte îmē ikra ãdjōnh ne arým ajte mrānh tỳx ne arým arek mrānh ja pyrāk. Dja gar ã amikam atỳx ne arek kôt amijo atēm o ane. ¹³ Nã, dja gar kôt amijo tēn katât amiprywã djin arek 'ã mō, katât ar abenkôt amrānh kadjy. Gar ajte Jeju mar tūmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mōn amōr mexo mō gé me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ô abenbê mât kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrāmri ne me mex mã ba nhym me par tâtāk mekôt 'ok ba pyrāk. Gēdja kute mar rerekrewã ar akôt tēm rerekre ne tē:n kam arým amû tēm tỳx ne arým amû mrānh mex, arým Jeju mar tỳx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amû me wã kunîmã akabēn mexbit jarēn angyrk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwýnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwýnh pumû. Dja gar Metîndjwýnh mexo amex kêt ne Bēnjadjwýr'ýr abōx ne omūnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ē, Metîndjwýnh ne ukaprîkôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajô Metîndjwýnh djukaprîjabê jãm akrân 'ýr abōx kêt karō. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajô ajaxwemo krax ne kam ajte mýjja djý pyrāk, ajte akrōre djý pyrāk. Kute mrāmri ne me kute akrōo tep ka'ōnh nhym kute prîne ngô jaēr ne kute tep nhimexo ba ja pyrāk. Gora ar amijãno dja. Dja me'ô axwemo krax ne kam amikôt me akrãptîmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajô aprō prãm karō nhym me niredjwý 'ô mjēn prãm karō Gora ar amijãno dja. Kwārîk wānh ar ajô abê Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mýjja kakritjabit kum kînh ne kam kýjrüm mýjja mextire ja kum kînh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhym kam kôt bām kute Metîndjwýnhmã kum,

–Dja ga o rax ne o kînh, anhýr kadjy nãrãm kute kum ô nêkrêx kunî rer kadjy nãrãm bit 'ã no tỳx.

Nhym Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã ô kwý krēn djâ pydji pānh mýjja kunî kanga. Nhym kam tūmrãm kum kînh ne kam te 'ã o ane. Nhym bāmja nē ne. Nhym amim ngryk ne te mýrkam 'ã bãmō ane. Nhym tu ate krã. Ja ne gar arým ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ē, ate ne Metîndjwýnh amrēbê me bakukãmãremã kukràdjã tūmjao kato nhym bep ate ne ajbir me aga akamin-grānydjwýmã kukràdjã nyo kato.

Amrēbê ne me bakukãmãre krānhbê Xî-naj'ýr mōn bōx. Nhym pō:ko nhý nhym kûm kakrãtyk ne kum îpók nhym kam kam akamãt kô ty:k ne. Nhym nadjwý kam krar ne adjēho dja. ¹⁹ Nhym potidjwý kakôr tỳx ne, nhym Metîndjwýnhdjwý

ökreti:rekam kabên. Nhyim me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwârîk wân̄h ga ajte me imã akabên kêt, ane. ²⁰ Nhyim Metîndjwýnh arým memã,

“Kwârîk wân̄h me krân̄h kupên̄h kêt. Dja ga me abêngökre ‘ò nâr mry ‘ò krân̄hreja kupê ga me arým kên̄o titik ne abî”, ane.

Nhyim me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê týxmã. ²¹ Nhyim Mòjdjédjwý omûn kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metîndjwýnh nhõ krân̄h ane. ‘ÿr ne me bakukãmãre bõx.

²² Nhyim bep ajbir ne Metîndjwýnh me akamingrãnmã kukràdjã nyo kato ga kam ar krân̄hbê Xijão. Metîndjwýnh nhõ pyka'ÿr môn̄ bõx. Kàjkwakam ò pykabê Djeruxarê'ÿr bõx. Kam ne Metîndjwýnh tîn̄ ne ar ba, nhyim kadjy mrân̄h djwýnhdjwý kamã ar ba. Kadjy mrân̄h djwýnh krãptî. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptî. Nãm me'ã akre kute pi'ò pyràk ne kîn̄htire ne kute Metîndjwýnhmã rax jarên̄hmã ar aben pydjîn̄ ba.

²³ Kamãdjwý ne Metîndjwýnh nhõ me ja kunî aben pydji. Metîndjwýnh nhõ me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kàjkwakam pi'òk no'òkkam me idji janhõrja tãm ne arým kamã 'ã aben pydji. ‘ÿr ne gar bõx. Bênjadjwýr rax kute me kunîmã pân̄h jarên̄h djwýnh kubê ne Metîndjwýnh, ‘ÿr ne ga me bõx. Ne ajte me karõ, me pykakam ar bari katãt mrân̄h nhyim Metîndjwýnh kute me'ã mex rên̄h, me ja karõ'ÿr ne gar bõx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bõx. Jeju kute me bamã kukràdjã ny jarên̄h mãmjdji ne kute o kator, ne kute ta kamrõ bikapînkõt me bajo mex, 'ÿr ne gar bõx. Jeju kamrõ kute mexo Abeu kamrõ jakren̄h mexi. Amrêbê ne me bakukãmãrebê Abeu tyn kamrõ ajkapî nhyim me omûn kam pân̄hbit jarê,

—Gora gê on o pân̄h, ane.

Nhyim bep me kute Jeju kamrõ markam ne me,

—Metîndjwýnh ne Jeju kamrõkõt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ÿr ne gar bõx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijãno dja gê Metîndjwýnh ar amã kabên̄o dja. Kwârîk wân̄h ar ajõ kabên̄bê jãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ê, amrêbê Mòjdjê kute pykabê memã kabên̄ jarên̄hkam me'ò kabên̄bê jãm krân̄ ar ba djãm kute kum o pân̄h kêtãmã? Kati, Metîndjwýnh ne prîne memã o pân̄h. Nhyim bep ajbir ne Metîndjwýnh kàjkwa kurûm me bamã kabên̄ jarê. Nhyim mexo amrêbê pykabê kabên̄ ja jakren̄h mex ne. Be djãm

gwaj badjwý kabên̄bê jãm bakrà djãm kute gwaj bamãdjwý o pân̄h kêtãmã? Arkati, dja prîne gwaj bamãdjwý o pân̄h. Me kute Metîndjwýnh kabên̄ marbê jãm krãja gédja meo bikên̄h mex ne, ne kam me kute Mòjdjê kabên̄ marbê jãm krã ja pân̄ho akren̄h mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabên̄o pykabit karngrõr kajgo nhyim tertet. Nhyim bep ajbir ne kabên̄ pydjîn̄ arên̄ memã,

“Djãm pykabit ne ba ije karngrõrmã? Dja ba ì ajte kàjkwadjwý karngrõ”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhÿrja ma. Metîndjwýnh kute mÿjja kunî nhípêx ja gédja ajte karngrõ nhyim tu apõx ne rôrõk ne kunî akuno. Nhyim bep mÿjja jarij týxjabit dja arek ari. Tãm ne rôrõk prãm kêtumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwýnh nhõ mÿjja dja rôrõk prãm kêt kumrêx. Metîndjwýnh kute ò pykakam ar me bajo baja gédja tým prãm kêtumrêx ne arek gwaj bamã nôr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arê gwaj tu 'ÿr babõxkumrêx. Kadjy, Metîndjwýnh kute ò pykakam ar me bajo baja tým prãm kêt tãm ne gwaj bamã nôr rã'ã, kadjy dja gwaj bakînhkumrêx ne ar baban kum amikîn̄h jarê. Kum amikîn̄h jarên̄ kum rax jarên̄ kam kum badjãpên̄h mextire gê gwaj bakam kîn̄hkumrêx. Gora gwaj kam bapijãm ne bamã uma. ²⁹ Djãm uma ngri got. Dja prîne meo apêx. Kute mrãmri ne kuwy pòkti kute prîne mÿjja bõr ne o apêx ja pyràk. Dja ã Metîndjwýnh meo apêxo ane.

13

Kute memã 'ã karõo ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabê rã'ã. ² Gora ar me bajtemwã man anhÿrkwãmã amiwýr meo wangjê ne mekam adjukapri. Nãm me kwý ã anen aminhÿrkwãmã kadjy mrân̄h djwýnh kwýo wangjê ne o djuw mex. Kute kraxkõt mar kêt ne tu o djuw mex. ³ Ê, gora ar mekbê ijê djãkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijê djãkam aku'ê mãn prãbê ar ò'ã atokryn akã djãn akapri:n ar aba. Kwârîk wân̄h gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkõt ane. Me kute prîne aro bikên̄h nhyim ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar ò'ã akã djãn atokry ne. Be, tãm ne ja. Gédja ba ajte ar amã mÿjja 'òdjwý jarê.

⁴ Me abenwýr bakam ne mrãmri mÿjja mexkumrêx. Dja gar aprõ'ÿr aban kam aprõ djwý:nh'ÿrbit mrã. Nhyim me niredjwý mjên djwýnhbit ma. Me kwý ne me me prõ prokam no kêt ne. Nhyim bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prõ prokam apijãm ne aprõ pÿnh ne. Kwârîk wân̄h ga ar krõ'ã aprõ kêt, gê me nija krõ'ã mjên kêt. Me prõ prãm, me mjên prãmja dja Metîndjwýnh

memâ pân̄h jarê. Me kute me'ôbê prô nâr mjêno âkînh jamâdjwý pân̄h jarê.

⁵ Kwârîk wân̄h gar pi'ók kaprî prâmebit ar aba kêt. Dja te ar anhô mýjja ngrîre gar tu o amikînh. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arým ne ar amâ,

"Dja ba me akurûm itê̄m kêt-kumrêx.

Dja ba me akanga kêt-kumrêx.

Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne", ane.

Ga Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumû. ⁶ Bir be, kam dja gwaj batýx ne banhôkre kadjwýnhbê amim,

"Metîndjwýnh ta ne kute ijo ba djwýnh.

Kam dja ba ifîn prâm kêt.

Mã ne me kute ijomã"? ane.

Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ê, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amâ Metîndjwýnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rã'ân ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã týx ja pumû. Ar ta ne ar arým ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba. ⁸ Nã, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹ Kwârîk wân̄h me kute apýnh mýjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwârîk wân̄h o ar anoo biknor kêt. Metîndjwýnh ta ne ukaprikôt gwaj bajo týx gwaj katã mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjãkôt mekbê me àkur djã pyma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arîk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjjy amingã nhyh me kubî. Nhyh me bajaxwe pân̄h ty. Nhyh bep me kute kukràdjã tûm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwýnh nhô kikkrekam apên̄h ja kute Jeju me bamã tykja mar kêt-kumrêx, ne Jeju nhô kukràdjã nyja mar kêt-kumrêx. Nhyh Metîndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêt-kumrêx.

¹¹ Kukràdjã tûmkôt ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax mry pan kamrôo atom ne o tê. Metîndjwýnh nhô kikke kadjwýnhbê kumoka'êmã o tên o wadjã. Me axwe pân̄h ne kum kungã. Metîndjwýnh kute omûnh ne me axwekam ngyrk kêt kadjy. Nhyh bep mry nhîja ne me atymã kum angij nhyh prîne xêr. ¹² Kôt ne Jeju atymã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute prîne me bajo mex kadjy. ¹³ Kam dja gwaj atymã jêt djãja'ýr tê. Kôt gwaj batokry nhyh me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhô pyka? Kati, nhyh bep amrê môr rîná ne gwaj kam ama nhyh rã'ã rã'ã rã'ã. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwârîk wân̄h rã'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kýjrûm ne gwaj banhô pykakumrêx, gwaj banhô krîrax djwýnh. ¹⁵ Bir be, gwaj banhô

pyka gwaj bamã nôr nýkam amakbê mã Metîndjwýnhmã mex jarênh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam dja gwaj ã Metîndjwýnhmã anhýr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metîndjwýnh aminhôn baje idji jarênh ar o babaja dja gwaj ò ane. Kam dja Metîndjwýnh gwaj bakam kînhkumrêx nhyh kam mrãmri kute amrêbê mete Metîndjwýnhmã mry par ne kum ôr nhyh mekam kînhkumrêx ja pyrãk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprîn aben man ar abeno aban anhôdjanhkôt abenmã mýjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhyh arým ar akam kînh. Kute amrêbê mete mry par ne kum ôr nhyh mekam kînh ja pyrãk.

¹⁷ Ar kute Metîndjwýnhkôt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Dja ar ar amã mýjja'ô jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar prîne Metîndjwýnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêt-kumrêx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metîndjwýnh kute ar kukjêr nhyh ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhyh kam ar kînhkumrêx ne. Ar kînhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Dja gar ã aro anhýr kêt nhyh kam ar kum amijarênhkam kaprîne ne. Gar gadjwý axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metîndjwýnhmã ar ijarênh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'ô mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarênh kunîkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno dja. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arým wãm ar awýr bôx.

²⁰⁻²¹ Gê Metîndjwýnh ar amã mex jangjê ga kam ar apýnh mýjja mex djãri kunîo amiptan ar o aba. Metîndjwýnh kute memã umar mex jarênh djwýnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karôkôt ar amijo aba. Metîndjwýnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhyh kam ar akam kînhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo týx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkati. Metîndjwýnh ne me tyk kurûm akubyn Bënjadjwýr Jejuo tîn ne o kato. Nhyh kam kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkati kam prîne me bapumûnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykî'ãtomti pumûnh djwýnh kute prîne amim o djuw mexkôt kute omûnh ja pyrãk. Nãm ã me bajo mrykî'ãtomtin prîne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mýjkôt ne kubê me bapumûnh djwýnhbê kumkati ne raxo kute me omûnh djwýnh kunî jakrenh? Bir, kute Metîndjwýnhmã aminhôr nhyh me kute bîn nhyh kamrôo bikapînkôt. Be, kamrôo bikapînkôt ne ajte me bamã kukràdjã ny jarênh mãmdji ne o kato. Jeju nhô kukràdjã nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gê me

Kritumã kum kubê kumkatiti, umati, mexo tuknĩ jarênh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'ók no'ókkam ikabên ja ma. Tu akrànãmã maro tẽn inomã amê. Ije pi'ók no'óko ar amã týx jangjênh kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne. Ije ar amã pi'ók no'ók krãnne.

²³ Ê, ba ar amã arê gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijê djârũm kaba nhym amrê tẽmmã. Gêdja on bõx jabej bar iro'ã wãm tẽn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩo amã ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwýnhwãmã ar ijarê. Ne Metĩndjwýnh nhõ me mextire wãmãdjwý ar ijarê. Nhym pykabê Itarijkam me kute Jujukõt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarê.

²⁵ Gé Metĩndjwýnh ukaprĩkõt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ók no'ók ne ja.

Jeju kamy'óbê ne Xijagu. Nãm ar aben djákam nõ nhyem Jeju kumrêx kato nhyem tũmrãm Xijagudjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tũnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ók no'ók ne. Nãm prĩne memã 'ã karõ ne memã kum,

–Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arĩk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjãpênh mex memã amijo amirĩt ne. Pidjõ ne rõrõk ne bãrio amirĩt ne. Pidjõ mex ne bãri mexo amirĩt nhyem be mýjja punu ne bãri punuo amirĩt. Dja gar ja man adjãpênh mexo memã amijo amirĩt ne.

Kwãrĩk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prõ prãm, me kum nèkrêxbit kĩnh, kwãrĩk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukapriõ aben pyràk. Kwãrĩk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjãpênh mexo memã amijo amirĩt. Ne Jejumã amingã nhyem arým ar ajo týx gar kam apýnh adjãpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh ne ibê Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhõ àpênh. Apýnh me aba djãri abenã akrekam me aba djãbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me õ pyka'ýr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gar inhõ pi'ókja jarên amijã ikabênja ma.

*Apýnh me kapri djãri kute meo ba.
Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7*

² Akmere, àpnhĩre ar, godja te apýnh ar akapri djãri ar ajo ba, ar akanê, nãr ar anhõ mýjja kêt, nãr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nãr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apýnh ar akapri djãri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

–Kati. Kwãrĩk wãnh ba kam ikapri kêt. Dja ba kam ikĩnhkumrêx, ane. ³ Mýkam dja gar kam akĩnh? Bir, dja apýnh ar akapri djãri ar ajo ba gar arým amim Metĩndjwýnh mar týxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴ 'ã adjukanga kêt ne arým amim mar týxo amũ amikamên arým amim mar tý:x ne. Ne kam arým prĩne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akapri kam akĩnh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajõ ajamak mex kêt jabej ajamak bõnhõ Metĩndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjermã? Kati. Dja gar tu kum amijo

a'uw. Metĩndjwýnh ne kute me kunimã amak bõnhõ ba. Kum amijo a'uw nhyem arým ar amã ajamak bõ. Dja õdjãnh ne arým ar amã ajamak bõ gar arým kôt ajamak mex-tirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute ar amã õr kady tu amim kamnhĩxkumrêx nhyem arým ar amã kungã. Kwãrĩk wãnh amim,

–Kon, dja imã õr jabej. Nãr kon, dja imã õr kêt jabej, anhýr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam. Me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam ne me kute mrãmri ne ngõ pyràk. Me kute kók djãbêrkam ngõ djãkã ari: amijadjwýr pyràk, kute ari: amijapĩn pyràk. ⁷ Djãm me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêt kam Bẽnjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'õ nhõrmã got? Arkati. ⁸ Me kute jãm Metĩndjwýnh kôt amikabên jadjwýr ne aje jãm mýjja punu kôt amikabên jadjwýr ari: amikabên jadjw. Ne kam arĩk ba rã'ã. Kwãrĩk wãnh me kudjwa amim Metĩndjwýnh kamnhĩx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhĩx týxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metĩndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kĩnhkumrêx.

¹⁰ Nhyem be, ar 'õ nhõ nèkrêx rax jabej. Djãm Metĩndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metĩndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kĩnh. Me õ nèkrêx rũnh kute rũnh pyràk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãm kam mjõn rõrõlka pumũ. Dja ã me õ nèkrêx rũnh mrãnhbê kêtõ ane. ¹¹ Bõ'ã arngro týx apõx ne kók kangro wabê nhyem totokbê bõ arým ngrã nhyem rã arým rõrõk ne. Nhyem kam me arým kum kĩnh kêt ne. Me õ nèkrêx rũnhdjwý dja me õ mýjja krãptĩ jabej katikôt arým ã amijaêrbê kêtõ ane.

¹² Dja te apýnh ar akapri djãri ar ajo ba, akanê, nãr anhõ mýjja kêt, nãr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nãr me ar ajo bikênho ba. Godja te apýnh ar akapri djãri ar ajo ba gar amim Jeju mar týx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akĩnhkumrêx. Ne kam inomã akapri me nhyem Metĩndjwýnh arým ar amã akĩnh djã ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

–Dja te ar akapri djã kumex ar awýr bõx gar imar týx rã'ãn kam arým ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bẽnjadjwýr krãdjê nhõrkam me kĩnhja pumũ. Ar gadjwý dja gar amim Jeju mar týx rã'ã. Te ar akapri djã ar ajo ba gar mar týx rã'ã nhyem kam arým ar amã akĩnh djã ngã gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpênh jabej, kwãrĩk wãnh gar arĩk amim,

—Metindjwýnh ne ijaxwe'á imá àpnêho dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djâm me kute axwe'á Metindjwýnhmã àpnênh prâm? Kati. Me te kute o anhÿr prâmje. Metindjwýnhdjwý kute gwaj bajaxwe'á bamã àpnênh prâm kêtumrêx. ¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prâmkam bajaxwe'á amim apnên amim, “Ba 'ÿr on kam ajmã ikute jabej”, ane. ¹⁵ Bamã bajaxwe prâm tē:n arým ajmã bakuten arým bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arým bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arým ty.

¹⁶ Akmere, àpnhîre ar, kwârîk wânh me ar anoo biknor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarê. ¹⁷ Metindjwýnh ne mex ry typdjîn kute axweo amikapêr kâr kêtumrêx. Ga, kute kâjkwakam mÿjja nhirã kunî nhîpêx nhyem mexkumrêxja pumû. Nhyem kam amrê kute gwaj bamã mÿjja kunî nhôrjadjwý mexbit. Kute gwaj bamã bakînh djã kunî nhôrja prîne mexbit. Metindjwýnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytâr kôt ne arým gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katâtumrêx jarênh kôt arým kute gwaj bajo kra. Kute mrâmri ne me kute bãygogo ja kumrêx djê pyrâk Metindjwýnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, ô me ja kunî kukâm gwaj bajo kra. Ne kam arým gwaj bamã amak bô gwaj arým badjumar djã ny.

Me kute Metindjwýnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'áno djan ama. Dja me amã amijarênh prâm ar ga dja gar aje me mar prâm. Ne amijã akabên nêen angryk tó. ²⁰ Mÿkam? Bir, djâm gwaj bangrykkam katât ar amijo baba? Kati. Metindjwýnhmã katât baje amijo baba kêtumrêx.

²¹ Kam, dja gar wânh aje mÿjja punuo aba prâm kunîja kanga. Ar ajaxwe kunîja dja gar kanga. Godja me ar amã Metindjwýnh kabên jarê, kabên kute ar apytârja jarê nhyem ar amã wadjã gar akabôt katîn tu amim markumrêxo aba. ²² Kute memã me mex'ã karôkam kabên djâm ar aje mar kajgomâbit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrâmri katât kôt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarô pumûnh ne apôx ne mã mrânhja pumû. Ne kam mörbê amikarôo biknorja pumû. Ar ajô aje kabên mar kajgokam ar aje me urâk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêtumrêx tēmbê kabêno akno. ²⁵ Nhyem be, me kwý arým kabên pumû. Metindjwýnh ne pi'ôkkam prîne katât me kute amijo ba'ã memã karô mex nhyem me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwý

kabên ja pumûho ban 'ã ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhyem kam Metindjwýnh arým memã tÿx jangijn o djuw mex nhyem me umar mexkumrêx.

²⁶ Ga, me kute mry'âkrîo mrânhmã kute krâdjê djão ôto pynênhja pumû. Me kute amijã kabên nê ne me kute mrâmri ne mry'âkrî nhôto pynênh ne kute o mrânh mex pyrâk. Nãm me mrâmri kute amim Jeju markumrêx. Nhyem be, me kute amijã kabên'ã ma kêt ne tu kabên ba. Djâm me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrâmri Metindjwýnh, me Babãm djwýnh markumrêxkam mÿj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtimê me bixangrio djuw mexo baba. Me ô mÿjja kêtumrêx meo djuw mexo baba. Gwaj kute Metindjwýnhmã amijangri tÿx ne me kam kînh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ô mÿjja kêtja kînh'ã kute memã karô.

¹ Akmere, àpnhîre ar, Bênjadjwÿr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djâm kam ar amã me rûnhbit kînhmã? Nhyem me ô mÿjja kêtja djâm ar amã me kînh kêtumã? Kati. Dja gar amã me kunî kînh aben pyrâk. Nhyem be, djâm mrâmri arým ar amã me kunî kînh aben pyrâk? Kati. Nã gãm ar amã me rûnh, me umabit kînh. Ne kam amã me ô mÿjja kêtja kînh kêt.

² Gar abikprônh djâkam akuprô nhyem me'ô rax bôx. Kute ô kên karÿro ikrakam rãx jangjênh, aben nhiby angjênh. Kute ô kubêkã mex jangjênh. Kute prîne o amijo mex ne arým bôx gar omû. Nhyem kam me'ô nhô mÿjja kêtja bôx. Ô kubêkã apÿnh bikadjônhja bôx. ³ Ar amã me'ô nhô kubêkã mex ja pyman kum,

—Ota, me krî djã mex. Jakam dja ga nhÿ, ane. Ne kam me'ô nhô mÿjja kêtjamã kum,

—Wânh dja ga dja nã iparbê dja ga pykakam nhÿ, ane. ⁴ Djã nã gãm ar amã me kînh aben pyrâk? Kati. Nã gãm arik amim me'ã karô punun amijo me utâr punu.

⁵ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ja ma. Mÿj xêja ne Metindjwýnh amijo me utã? Djâm me rûnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ã, “Me bikênh”, anhÿrja, me ô mÿjja kêt ja ne Metindjwýnh amijo me utã. Nhyem kam me arým tu amim mar tÿxkumrêx nhyem kam kute amikôt meo bamã memã arê. Me kum abêjamã ne arê. ⁶ Nãm te amijo me ô mÿjja kêtja pytã gar amã me kînh kêt nhyem kam me arým pijãm ne. Bir, mÿj xêja ne ar ajo bikênh ban ar apa 'amÿn me axwe pãnh jarênh djã'ÿr ar ajo

mrã? Djãm me ò mýjja kêtja ne me 'yr ar ajo mrã? Kati. Me rûnh ne me 'yr ar ajo mrã.

⁷ Metîndjwýnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabênja ma. Mýj xêja ne Metîndjwýnh japrýo ba? Djãm me ò mýjja kêt ja? Kati. Me rûnh ne me aprýo ba. Metîndjwýnh ne mexti:rekumrêx nhyem me aprýo ba.

⁸ Metîndjwýnh ne arým me bakukãmãremã 'ã karôn memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyem me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kabên kukràdjã ja ne mexo kute kukràdjã kunĩ jakrenh. Dja gar kabên ja mar týx ne amã amibu'ã me kunĩ jabê. Ne kam arým amexkumrêx. ⁹ Godja gar amã me ò mýjja kêtja kînh kêt ne amã me rûnhbit kînh jabej. Djãm kam amã abu'ã me kunĩ jabêkumrêx? Djãm Metîndjwýnh kukràdjãja kôt amã me abêkumrêx? Kati. Gar kam amikrãn arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metîndjwýnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karôkôt apýnh kukràdjã. Dja gar kam kukràdjã kunĩ mar týx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjã pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djãm kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrãmri ne aje kukràdjã kunĩ mar kêt kam ajaxwe rax pyrãk.

¹¹ Ga, Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrik wãnh abenbê prô, mjêno adjãkînh kêt”, anhýrja ma.

Ne aje kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt”, anhýrja ma. Godja ga kukràdjã kôt mebê prô'yr amrãnh kêt ne kam me'õnh bîh arým o ajaxwe. Te mebê prô'yr amrãnh kêt ne arým ajaxwe. Aje me'õnh bînkam ga kukràdjã mar kêt ne arým kam ajaxwe.

¹² Metîndjwýnh ne pi'ók kam prîne me kute katãt amijo ba'ã memã karô mex. Nhyem kam me kwý arým kute markumrêx nhyem Metîndjwýnh arým memã týx jangij. Nhyem kam arým katãt kabên kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Gédja í Metîndjwýnh gwaj bakukjêro nhýn gwaj bamã,

–Djã ne ga ikabên ja markumrêx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarê. Godja gwaj kukràdjã kôt amijo baba kêt nhyem arým gwaj bamã axwe jarê. Kute ren gwaj bamã axwe jarênh karô dja gwaj kukràdjã kôt amijo baba mex.

¹³ Nãr, dja gwaj bajô bamã me kaprĩ kêt nhyem Metîndjwýnh arým amipãnh kum gwaj bakaprĩ kêt ne tu katãt gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênhkumrêx. Nãr, dja gwaj badjukaprikumrêx ne kam arým

bamã Metîndjwýnh pyma kêt ne arým bakînhkumrêx.

Djãm me kum me kaprĩ kêtja Metîndjwýnh kute me utãr?

¹⁴ Akmere, ãpnhîre ar, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne atekam ajte memã kum,

–Ba ne ba tu amim Metîndjwýnh markumrêx, anhýro baba. Djãm kam Metîndjwýnh kute amim gwaj bapytãr ne kute ar gwaj bajo bamã? Djãm gwaj bajajkwa kajgokam bakabênbit ne kam bamã me kaprĩ kêt nhyem arým kute amim gwaj bapytãr ne kute ar gwaj bajo bamã? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'õo bakamy nãr o bakanikwýnh, ò kubêkã kêt ne kum prãm.

¹⁶ Gwaj kam kum mýjja'õ nhôr kêt ne kum,

–Gora gê Metîndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djãm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'õ nhôr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne kam memã kum,

–Ba ne ba tu amim Metîndjwýnh markumrêx, ane. Djãm mrãmri bakabên? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwý bamã me kaprĩ kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'õ amã,

–Ë, ga ne ga we aje Metîndjwýnh mar. Ba ne ba imã me kaprĩn ije memã mýjja nhôro iba. Goja gu baje tu amim Metîndjwýnh markumrêx jabej aben kabi. Ga amã me kaprĩ kêt kam dja ba te apumũn amim, “Kon. Kute Metîndjwýnh mar kêt pyrãk”, ane. Bajbit dja ba imã me kaprĩn memã mýjja nhôro iba ga arým ipumũn ijã amim, “Be, djãm mrãmri tu kute amim Metîndjwýnh markumrêx. Ga, ukaprĩn kute memã mýjja nhôrja pumũ”, ane. Ga kam arým ipumũ. Ba tu ije amim Metîndjwýnh markumrêxja pumũ. Dja ã me'õ amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metîndjwýnh rax markam memã kum,

–Metîndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metîndjwýnh rax mar? Kati. Xatanajnhô me karô punudjwý kute Metîndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

–Metîndjwýnh pydjibit. 'Õdjwý kêt kumrêx, anhýro ba. Ne kam tu umaje tertet.

²⁰ Kê, ano kêt, mýkam ne ba te ar amã,

–Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metîndjwýnh markumrêx”, anhýro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrêx. Ga, me arým tykkam kute amingrêk kêt ne kajgo nôrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarê gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukāmāre Abraão man kôt ije ar amā arēnhja ma. Djām Abraão kute amim Metīndjwýnh mar kajgo? Kati. Nām tu amim markumrēx ne kam kabēn kôt amijo tē. Nām kabēn kôt Metīndjwýnh nhō kikum kra Idjak djin bit kute bīn 'yr. Nhyam Metīndjwýnh Abraão pumūn arým amim,

—Mrāmri ne Abraão imā axwe kēt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrēx ne kam kute kabēn kôt amijo tēmja pumū. Nām kabēn kôt amijo tēn kam arým tu amim Metīndjwýnh mar mexkumrēx ne.

²³ Kam ne me aben djō'ā Abraão jarēn arēnhō mōr tāmtā nhyam kam arým Mōjdjē katon arým abatānh ne. Ne kam arým me bakukāmāremā kum,

“Abraão ne tu amim Metīndjwýnh markumrēx nhyam arým kum axwe kēt jarē nhyam arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'ōkkam nō'ōk ne. Be, mrāmri ne kôt arēnhkumrēx. Nām arē nhyam me aben djō'ā abenmā kum,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh Abraão oōbikwakumrēx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrēx ne kam kute kabēnkôt amijo bakam Metīndjwýnh arým kute memā axwe kēt jarēnhja pumū. Djām me kute mar kajgokam Metīndjwýnh kute memā axwe kēt jarēnh? Kati.

²⁵ Me'ō nire kuprý Rabadjwý. Djām Rabe kute Metīndjwýnh mar kajgo? Kati. Nām tu amim markumrēx ne kabēn kôt amijo tē. Nhyam kam arým kum axwe kēt jarē. Nhyam Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprīn arým arkum aminhūrkwā jarē. Arkum arēn arým ar kurē djwýnhbē arkum atemā pry 'ō jarē. Nhyam kam ar umar mex ne akubyn 'ā mōn bōx. Nām ā Rabe kum ar kaprīo ane nhyam Metīndjwýnh arým kum axwe kēt jarē.

²⁶ Be, tām ne ja. Me tyk arým karō bi-knorkam kute amingrēk kētkumrēx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metīndjwýnh kabēn mar kajgon kôt amijo baba kētkam ne kam baje memā kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrēx, anhyrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrāmri ne me tyk kajgo pyrāk.

3

Me ōto djujabē kēt'ā ujarēnh.

¹ Akmere, āpnhīre ar, ar akrāptī ne gar aje amijo memā kukrādja'ā adjujarēnh djwýnh prām. Djām kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kēt? Bir, gwaj bakunī bak-abēn kwý kajgo. Gwaj bakabēn kajgokam bamex kēt. Ga ren ar abē memā ujarēnh djwýnh kēt ne ren akabēn kajgo ren gajbit amex kēt. Me krāptīmā adjujarēnh kētkam

ga ren gajbit amex kēt. Nhyam be, kati. Ar akabēn kajgo'ā memā adjujarēnhkam me krāptī arým ar akabēn man arým ar adjō'ā mex kēt. Nhyam kam Metīndjwýnh arým pānh ar amā ajaxwe rax jarē. ² Me bakunī bakupānhā bakabēn kajgo kumex. Godja ren me'ō kabēn kajgo kētkumrēx jabej ren prīne kute katāt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ākriō mrānhja pumū. Nām me kute krā djēn ajkwa katikôt kaxirāx jadjuw ne ari o krā kukēnhō mrā. Ga, te mry rūnh nhyam me kute ajkwakôt ar krā kukēnhō mrānhja pumū.

⁴ Ga, me kute tekrekam nō'i kryreo kà rūnhō baja pumū. Nām te kà rūnh nhyam te kōk djābēr týx nhyam me tekrekam nō'i kryreo unēnh ne o krā kukēnh o baja pumū.

⁵ Me banhōto kute kà tekrekam nō'i pyrāk. Me banhōto te kryre gu me o mýjja rūnhō amra. Nhyam kuwy kryredjwý. Ga, te bā rūnh nhyam me kute kuwy kryreo kunīmā angēnhja pumū.

⁶ Me banhōto ne kute kuwy pyrāk, kute bāmā angēnh pyrāk. Apýnh me axwe djāri kunīkôt ne gu me banhōtoō arēn arým ipēx. Me banhī katikôt ne me banhōto ikwā. Ne kam kute prīne me bajo punu prām. Me banhōtoō bakabēnja ne tu apýnh mýjja kunīo tuknīn o punu. Kute mrāmri ne kuwy kryre kute bāmā angēnh nhyam mýjja kunī xētja pyrāk. Me axwe nhō bēnjadjwýr ja ne kute me banhōtoō krī djwýnh.

⁷ Me kute mýjja krāptī djujabē. Mry, āk, kwēnh, mry ngāngāo mrānh, ngōnhkam mýjja, mýjja krāptīja ne me kute ujabē.

⁸ Nhyam be, me banhōtoō bakabēnja pydjibit ne kute mrāmri ne mry djujabē prām kēt pyrāk. Me banhōtoō bakabēnkam bajamakke kēt ne bajaxwekumrēx. Me banhōtoō bakabēn kute me parkumrēx, kute mrāmri ne udjy rūnh kute me par pyrāk.

⁹ Me banhōtoō ne gu me baje Metīndjwýnh, me Babām djwýnhmā mextire jarēnh ne atekam aje o baje abenmā bakabēn punu jarēnh. Kute amipyrāk ne Metīndjwýnh me banhipēx. Kute me bajo amipyrāk ne me banhipēxkam ne gu me baje abenmā bak-abēn punu jarēnh. ¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arē. Akmere, āpnhīre ar, gu me ren ā memā anhyr kētkumrēx.

¹¹ Djām inore 'ōkôt ngō djānhmē ngō djý kute aben nhikjēn apōx? ¹² Nār, djām pidjōbē pigēre'ā oriwēre djō arij? Kati. Nār, djām akrō'ā pigēre djō arij? Kati. Ne ngō nhinore'ōkam kadjwanhī ne arým akryja djām kam ngō djānh apōx? Arkati. Axikōtbit mýjja apōx. Kwārīk wānh gu me memā bak-abēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kēt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5:16

¹³ Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukrādja kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kēt. Ne kam arym akrā mex. Kam dja me arym apumū. Akrā mexkōt apumū. ¹⁴ Nhy m be, ga ne ga anhökre kadjwýnhbē angyrk. Me'ō nhō mýjja'ā angyrk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbē adjākrē. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārik wānh 'ā amijo adjāmra kēt ne arīk amim ajēx kēt.

¹⁵ Djām akrā mex ne ja? Djām kajkwakam Metīndjwýnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kam Metīndjwýnh kīnh kēta kōt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh. ¹⁶ Mýkam? Bir, me'ō nhō mýjja'ā angyrkam ne arax mýr jabej adjākrēkam ne ga akangati. Akangati mē apýnh me axwe djārimē akam apōx.

¹⁷ Nhy m be, kajkwakam Metīndjwýnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjar gwaj bakabēn mexkam

gwaj baje amikam bajaxwe'ō mar kēt.

Ne badjumar mex prām.

Ne memā baprīn memā bakabēn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprīkumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

Ne bamā me ō mýjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kēt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

¹⁸ Me kute aben nēje me kukrā ne akrānmā memā arēnho ba ja ne me memā arēnho ba nhy m me arym ajmā kute kēt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ō kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwýnhbito kīnhja ne Metīndjwýnhmā à'wýr punu.

¹ Mýj ne ga me aman arym abenwýr aprōt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apýnh me'ō nhō mýjja pro prām ne 'ā angyrk aba. Ne kam ā abeno anhyro aba. ² Me amā mýjja kīnh ne aje bit byrmā nhy m me me abē aptā ga me byr kēt. Byr kēt ne arym me kupa. Aje 'ā angyrk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr aprōt ne kam aje byr kēt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kēt? Bir, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr kētkam.

³ Nār, me aje Metīndjwýnhmā o adjā'wýr jabej nhy m kute me amā ōr kēt. Mýkam? Bir, me aje o adjā'wýr punukam. Mýj ne aje o adjā'wýr punu on? Bir, me aje bit

byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kīnh prām. Aje amidjwýnhbito kīnh prāmkam aje mýjja o Metīndjwýnhmā adjā'wýr punukumrēx.

⁴ Metīndjwýnh ne arym kute ar ajo ō me jakam ga ren ar amā Metīndjwýnh kīnhkumrēx. Nhy m be, kati. Me kam Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja punuja ne gar amā kīnh rā'ā. Aje mrāmri ne me kam prō djwýnh kīnh ne kam jām kum krō'ā prō kīnh pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kam mjēn djwýnh kīnh ne kam jām kum krō'ā mjēn kīnh pyrāk. Amā Metīndjwýnh kīnh ne kam jām amā me kam Metīndjwýnh kīnh kēt kukrādja punuja kīnh. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjē. Dja gar amā me kukrādja punu kīnh rā'ān arym amijo Metīndjwýnh kurē djwýnh.

⁵ Amrēbē: ne me memā kum,

—Metīndjwýnh Karō kute me bakadjwýnhbē amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prāmkam arym ngyrk 'ýr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhy m me arym 'ā pi'ōk no'ōk ne. Djām me kabēn kajgo got? ⁶ Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhy m be, Metīndjwýnh ne kam gwaj bakaprīn gwaj bajaxwe kēt kadjij gwaj bamā týx jangij gwaj ajmā bakute kēt. Amrēbē: ne ujarēnh djwýnh me bakukāmāremā kum,

“Me kute amijo amra prāmja Metīndjwýnh arym me bē aptā.

Nhy m be, me kute amijo ngiren amijo kātāmja Metīndjwýnh tu kum me kapri.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhy m me arym 'ā pi'ōk no'ōk ne. Ga, kum me bakaprīja punū.

⁷ Kum gwaj bakaprīkam dja gar akrānmā Metīndjwýnh kabēn man kōt ar amijo aba. Ar Xatanajbē aptā nhy m arym ar abē prōt ne. ⁸ Dja gar Metīndjwýnh man kōt amijo ajkamē nhy m arym amipānh ar aman ar awýr amijo ajkamē. Ar ajaxweja, on ajaxwe krātan amex kute mrāmri ne me aminhikra punu pōnh nhy m arym mex pyrāk. Ar aje amijo Metīndjwýnh mar ne jām ajaxwe prāmja, on aje amim ajaxwe'ā karōja krātan adjumar djā mex ne. ⁹ Ajaxwe prāmkam on adjumar punun on muwn kōt amra. On akeket krātan muwn on akīnh krātan adjumar punu:re ne. ¹⁰ Aje ajaxwe prāmkam amijo ane. ¹⁰ Dja gar Bēnjadjwýr djwýnh rax man arym amijo angrin amijo akātām. Nhy m kam arym kajmā akamē.

¹¹ Akmere, āpnhīre ar, kwārik wānh abenā akabēn punu kēt. Metīndjwýnh ne arym gwaj bamā kukrādja jarēn gwaj bamā,

“Djā gām me amā aben jabē”, ane.

Kute gwaj bamā kabēn ja jarēnhkam gar atekam akamy'ā akabēn punu jarēn 'ā axwe

nhô. Mÿj ne gar arÿm aman ã akamy'ã akabên punuo ane? Bir, gar amim,

—Metîndjwÿnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arÿm akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arÿm o Metîndjwÿnh kabên'ã punu jarên arÿm mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metîndjwÿnh kukràdjà'ã punu jarênhbit.

¹² Djâm we ar abê mÿjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhôro aba? Metîndjwÿnh pydji ne arÿm me kute katât amijo ba'ã memã karô nhyim me arÿm kabên ma. Ta dja me utâr jabej nâr meo biknor jabej nhyim me arÿm me biknor tokry djâkam biknor jabej. Atemã me'ô kute meo anhÿr kêtumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhôr ar o aba.

Me amikukâm amijo àmra ne kute amijarênh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjâmratiija, ikabên 'ãno djan ama. Aje Metîndjwÿnh mar kêt ne amijo adjâmrakam ga we memã kum,

—On ne nâr kryrâm dja ba krî wãmã tèn bôx ne ije amim pi'ók kaprî kumexo atomã. Be, dja ba kam pi'ók kaprî pânih mebé mÿjja jamÿn amû memã ôro ikrî. Ne o ikrî:n arÿm pânih inhô pi'ók kaprî kumexo atom. Ne o ikrî: nhyim arÿm ijã amexmê na apêx. Ba kam arÿm akubyn tã, ane. Gar aje memã ã amijo adjâmrao anhÿrja gora ikabên 'ãno djan ama. ¹⁴ Dja ar ajã akati nhyim mÿjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atîn tã:n atîn nhitep dja ne kute mrâmri ne kakûm ba pyrâk. Kakûm ba:n kam arÿm me aêrbê kêt ne tu kâjkwa mê bimrâkkumrêx ne. Nãm ã atîn tã:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwârîk wânih ã memã amijo adjâmrao anhÿr kêt. Ga ren ar Metîndjwÿnh man ren memã kum,

—Metîndjwÿnh kute amim ijã karô kôt dja ba itîn ne ar iba ra'ã jabej. Ba kam arÿm krî 'ókam itêm jabej. Nâr atemã idjâpênih jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arÿm ar amex.

¹⁶ Nhyim be, kati. Gar Metîndjwÿnh mar kêt ne amikam akînih kadji amijo amra. Aje ã amijo adjâmrao anhÿrka ne ajaxwe.

¹⁷ Metîndjwÿnh ne arÿm ar amã amrânih mex'ã karô gar arÿm aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arÿm ajaxwe.

5

Me ô nèkrêx rûnh kute amidjwÿnhbit mar.

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rûnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhô nèkrêx rûnh, ba me amã arê. Dja apÿnh me akaprî djâri me awÿr bôxumrêx. Me akaprî ra:x kukâm dja ga me on muwn amra.

² Mÿkam? Bir, dja me anhô nèkrêx rax arÿm me abê rerekre ne. Te me anhô kubêkã mex nhyim kâpotire arÿm prîne me abê apók ne. ³ Dja prîne me abê anhô

mÿjja 'ók ne me abê amijo ajkê. Me anhô kên karÿmê anhô kryt jaka dja prîne me abê punure. Nhyim me kunî arÿm me anhô mÿjja punu pumûn me ajã abenmã kum, “Be, omû. Djâm tãmwã mex got”? ane. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm me amã ajaxwe pânih jarê ga me atokry:. Atokry kute mrâmri ne kuwy'ã me xêtka me tokry pyrâk. Be, mÿj kadji ne ga me amim anhô nèkrêx rûnh atom nhyim kumex? Djâm we me aje amijo rûnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimênih djã nhô akatikam dja Metîndjwÿnh me amã ajaxwe pânih jarê ga me atokry:.

⁴ Ë, akubyn amijo tèn amima. Ga me ajêx ne anhô âpênihmã kum, “Dja gar inhô bãygogo djê pa ba kam ar amã o pânih”, anhÿro aba. Nhyim me ê pa, ga me ate kam arÿm memã o pânih kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tèn ama. Djâm Metîndjwÿnh kute me amar kêt got? Kati. Ë, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angyrÿk”, ane nhyim arÿm me kuma. Metîndjwÿnh ne me krâpti:ô ban memã Bênjadjwÿr djwÿnh. Uma:kumrêx ne arÿm me kute kum amijo âkjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prîne amijo djuw mexo aban abixaêr tÿ:xo aba. Aje mrâmri ne mry nhÿpti kute ate krân âkurbit mar nhyim me kute myt tãmka par pyrâk. On dja Metîndjwÿnh me ajaxweo pânih ne. ⁶ Ga me arÿm aje me kute katât amijo bakumrêxmã axwe jarênih ne aje me par nhyim me kute aminêje me abê âptâr kêtumrêx. Tãm dja ga me akubyn amijo tèn ama. Nã bãm ã me nèkrêx rûnh kute Metîndjwÿnh mar kêtka memã ane.

Me kute amiwÿr Bênjadjwÿr djwÿnh jamâr 'iryimã.

⁷ Nhyim be, akmere, âpnhîre ar, gwaj baje Metîndjwÿnh markam me kute gwaj bajo bikênhkam, mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh dja bôx ba kôt dja, ane. Bênjadjwÿr djwÿnh bôx gwaj kôt baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrânãm amiwÿr amâr 'iryin 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwÿnh kute pur kreja pumû. Ne kam djwÿ mex jamâr 'iry:ja pumû. Nhyim kam kum ngo nhyim arÿm na bixadjwÿr mex ne. Nhyim kam djwÿ arÿm apôx ne 'y tÿx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akrânãm amiwÿr Bênjadjwÿr djwÿnh jamâr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mÿkam? Bir, arÿm bôx 'ÿr gwaj kôt baku'ê 'ÿr.

⁹ Kwârîk wânih abên prîkam abenã akabên kêt. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh kute pânih ar amã ajaxwe jarênih karô. Kwârîk wânih abenã anhÿr kêt. Memã axwe pânih jarênih djwÿnh arÿm bôx 'ÿr.

¹⁰ Ga, me bakukāmāreja ma. Metīndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhja ma. Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam ne me memā ujarēnh ar ba nhyim me 'ā ari meo bikēnho ba nhyim me amitokry maro ba. Nām me te meo anhyōro ba nhyim me akrānmā amiwýr Metīndjwýnh jamār 'iryin 'ā ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ā amiwýr amār 'iryō ane.

¹¹ Nām me te meo anhyōro ban te mebē Metīndjwýnh kurēo ba nhyim me Metīndjwýnh'ā ukanga kêt-kumrēx. Me ja ne me kīnhkumrēx. Ja ne gar aje arým mar. Arým ne gar Djo'ā ujarēnh ma. Me bakukāmāre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bēnjadjwýr djwýnh mar'ā ukanga kêt-kumrēx. Ne kam arým tokry mar'ā aminhinomā amimē nhyim Bēnjadjwýr djwýnh arým o djuw me: xkumrēx. Tām dja gar ama. Ga, Bēnjadjwýr djwýnh kum me kaprī:kumrēxja pumū.

¹² Akmere, āpnhīre ar, ar aje memā akabēn jarēnh nhyim me kute amar pydji kadjy djām aje kam kôt Metīndjwýnh nār ō mýjja'ō jarēnhmā? Kati. Kwārīk wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt memā kàjkwa jarēnh kêt. Kwārīk wānh aje memā akabēn pydjīn arēnhkôt memā pyka jarēnh kêt. Memā ar akabēn pýnhbit ne arē. Aje mrāmri mýjjao anhyōrmā. Kambit memā kum, "Nā. Dja ba ā o ane", ane. Nār, aje mýjjao anhyōr kētmā. Kambit memā kum, "Kati. Dja ba o anhyōr kêt", ane. Jabit memā arē. Memā akabēn pýnhbit ne arē. Kwārīk wānh memā akabēn jarē ne me kute ar amar pydji kadjy kôt memā apýnh mýjja jarē kêt. Metīndjwýnh ren ar amā ar ajaxwe jarē.

Me kute aben mar ne Metīndjwýnhmā abeno a'wýr.

¹³ Dja gar ajō akaprī jabej Metīndjwýnhmā amijo a'wý. Nār, ar ajō akīnhkumrēx jabej angrerkam kum amikīnh jarē.

¹⁴ Djā ne ar akam me'ō kanē? Gē amiwýr me kute Jeju nhō me jao ba djwýnh 'wýn amiwýr aro bōx. Gē ar Metīndjwýnhmā o a'wýn arým Bēnjadjwýr djwýnh kukwakam kangōo kungrà. Kangō kute rōnykangō pyrākjaō kungrà. ¹⁵ Ne Bēnjadjwýr djwýnh kute me'ō kanējao mexmā tu amim kamnhīxkumrēx ne kum o a'wýn nhyim arým ar kabēnkôt o mex ne kum týx jadjā. Amrēbē kute āpēnh jaxweo ba jabej dja arým axwe maro aknon kam ngyrk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'ōkam akaprīn 'ā abenmā amikôt amijarē. Ne kam Metīndjwýnhmā abeno a'wý nhyim arým ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjā'wýr jabej. Ne badjā'wýr'ā batýx ne 'ā badjukanga kêt jabej nhyim kam Metīndjwýnh arým gwaj bakabēn kôt āpēnh rax.

¹⁷ Be, djām Erijbē wajanga? Kati. Erij umar kute mrāmri ne gwaj badjumar pyrāk.

Ne kam Metīndjwýnhmā kàjkwa ngrā'ā à'wýr týxkumrēx. Nhyim arým kôt namē amexkam kàjkwa ngrābit. Ne ajte namē amexkam kàjkwa ngrā ne. Ne ajte namē amexkam tām ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrā ne. ¹⁸ Ne kam ajte kum na'ā a'uw nhyim kabēn kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhyim kam djwý ajte ingrôt. Dja gwaj ā Metīndjwýnhmā badjā'wýro ane nhyim ā gwaj bakabēnkôt āpēnh raxo ane.

¹⁹ Akmere, āpnhīre ar, gēdja ar akam me'ō Metīndjwýnh kabēn katātja bē ate amijo ba jabej. Nhyim me'ō akubyn Metīndjwýnh'ýr o akēx jabej. ²⁰ Mýj dja kute arým 'ýr o akēxkam kuma? Bir, me'ō kute akubyn 'ýr o akēxja ne axwebē utā nhyim Metīndjwýnh arým me biknor tokry djābē utān kam kum apýnh axwe djāri krāptī akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mehbê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhyem me Jejukôt aro ajkê ne. Nhyem kam Pedru kute aro týx ne o kínhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakĩnh djã dji. Gwaj Jeju'ã amajakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhĩx ne bakĩnh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me ô pykakôt aben bê abingrãnhja nhyem me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Pötukam, Garaxakam Kapadókam, Adjikkam, Bixinikkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metĩndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunĩ kator kêtiri amijo ar apytã. Kute prĩne amikukãm mýjja kunĩ markam amijo ar apytã. Karô ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katã Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhyem Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pĩte'ykam ty nhyem kamrô prôt. Kam ne Metĩndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akapri:kumrëx* gar adju-mar mexo amũ amikamên arým adjumar mekumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhĩxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metĩndjwýnhmã mextire jarê. Metĩndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukapri ra:xi. Ukapri raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurũm apôxkam me umar djã nyja pumũ. Metĩndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prãm ne bamã Metĩndjwýnh kí:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tĩnkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhĩxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne. ⁴ Nhyem kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja

rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjkwã djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ Itýxo Metĩndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhyem kute mã 'ityxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhyem me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati arým bôx. Bôx nhyem arým prĩne amimex kôt ar ajo mekumrëx.

⁶ Jakem godja gar apýnh mýjjakam akapri jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akapri jabej. On dja akapri kêt ne. Dja te akapri akĩnh:re. Mýkam? Bir, dja gar Metĩndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akĩnh:re. Akapri japôkmã akĩnh:re.

⁷ Ga, kên karýrkam punu kunĩ kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhyem kam arým mekumrëx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ô abê tyk nãr mýjja 'ôdjwýkam akapri jabej. Kam dja gar amim Metĩndjwýnh man amim maro amũ amikamên arým mar rax ne. Aje Metĩndjwýnh mar raxkam akĩnhkumrëx. Kam akĩnh kên karýrkam me kínhja jakrenh me:x ne. Kên karýr dja on akuno. Nhyem be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrëx nhyem akubyn bôx ne apumũn ar ajã amim,

—Be, inhô me wã mex djô'ã ne me mã imex jarên irax jarê ba kam arým ikĩnhkumrëx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omũnh kêt. Te aje omũnh kêt ne amã abê:kumrëx. Te jakam aje omũnh kêt ne aje tu amim markumrëxkam arým akĩnhkumrëx ne te: aje akĩnh'ã memã amijarênh mex prãmje. ⁹ Metĩndjwýnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrëx nhyem arým ar apytã gar kam arým akĩnhkumrëx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metĩndjwýnh kuk-wakam kabên jarênh djwýnh kute gwaj bapytãr mar? Mýjja Metĩndjwýnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metĩndjwýnh ta dja i tu kum me kapri:kumrëx, anhýro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prĩne pi'ôkkôt abenã Metĩndjwýnh kabên jarên abenã kum,

¹¹ —Je tô, mýj xêja ne Metĩndjwýnh ta tu mekam ukapri:kumrëx? Mýj dja me utãr on? Nhýnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhyem Kritu Karô me kadjwýnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjkapri nhyem pãnh arým kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akapri:kumrëx.

–Dja tokryn kam î arÿm raxkumrêx. Nâm â Karô memâ ane nhyem me te: kute amikukâm gwaj bapytâr mar mex prâmje. Mÿjjao kute gwaj bapytâr ja te kute mar mex prâmje.

¹² Nhyem kam Metîndjwÿnh arÿm memâ kum,

–Djâm me ajâ ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmâ? Kati. Tÿ:mrâm me akamingrânre'â ne ba ikabên jarê, ane. Metîndjwÿnh memâ ane nhyem kam 'âtûmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kaj bê ar amâ Kritu'â ujarênh ny jarê. Kute kajkwa kurûm memâ Metîndjwÿnh Karô janorkôt me ar amâ arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrânih djwÿnhdjwÿ te kute mar prâmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'â kute memâ karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijâno djan mrâmri akînh djâkam amakkumrêx. Kwârîk wânih kam amak katêri 'â adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memâ amijo amirît ne arÿm ar amâ akînh djâ nhôrkumrêx. ¹⁴ Ga, me prîre kute nâ kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakkre kêt ne amâ mÿjja punu kînh. Kwârîk wânih akubyn amâ kînh kêt. ¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrânih kunîkôt ajmâ akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. ¹⁶ Amrêbê: ne me bakukâmâremâ kum,

“Ba ne ba imexi:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nâm â me bakukâmâremâ ane nhyem me arÿm 'â pi'ók no'ók. Kam dja gar amexi:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kajkwakam me Babâm djwÿnhmâ ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memâ axwe pânih jarênh. Me kute axwekôt amijo badjari 'ânih dja memâ pânih jarênh tê. Dja katât me kunîmâ pânih jarê. Ar gadjwÿ kute ar amâ ajaxwe pânih jarênh karô amijâno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhô pykakam ar bakam amijâno âm ne katât kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amâ Metîndjwÿnh pyman amijâno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijâno djan katât ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêtâmâ ar akukâmâkjê kukradjâ kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe râ'â. Nhyem kam Kritu arÿm ar ajaxweo pânih nhyem kam Metîndjwÿnh arÿm

tu ar amâ axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djâm kryt jakao nâr kên karÿro ne ar ajaxweo pânih? Kati.

¹⁹ Metîndjwÿnh ne kum kra kînh. Nâm te kum kînh ne arÿm pykamâ ano nhyem arÿm amikamrôo ar ajaxweo pânih. Ga, me bakukâmâre kute mryki'âtomtî par ne kute Metîndjwÿnhmâ bôrja pumû. Mry punu kêt ne prîne kâ mex ne me kupa. Kritudjwÿ ajmâ kute kêt ne axwe kêtumrêx ne arÿm ar ajaxweo pânih. Pîte'ykam ne kamrô prôt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pânih. Kam dja gar amijâno djan katât ar amijo aba.

²⁰ Mrâmri ne Metîndjwÿnh amim Kritu'â karôkumrêx. Amim tyk'â karôkumrêx. Pykamê kajkwamê mÿjja kunî kêtîri ne amim 'â karôkumrêx. Ne kam 'âtûmkam arÿm ar akadjy Krituo amirît ne. Mÿjja kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati jakam arÿm o amirît ne. ²¹ Nâm ar akadjy o amirît gar aje kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx. Nâm o amirît nhyem tÿ nhyem akubyn o tîn ne amiraxo o rax nhyem arÿm ra:x ne uma:kumrêx. Mÿj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx ne aje amiwÿr kôt atîn kamnhîxmâ. Ja kadjy ne akubyn Krituo tîn nhyem arÿm ra:xkumrêx.

²² Jakam ne gar arÿm kabên katât man kôt ar amijo aban arÿm ajmâ akute kêt ne ar aban arÿm mrâmri amâ me abê katâtumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amâ me abê katâtumrêx. Kam, dja gar â anen amim ajaxwe'o'â karô kêtumrêx ne arÿm ar amâ aben jabê.

²³ Ga, te bægogo 'y mex ne punu prâmja pumû. Nhyem me bægogo 'y mex kre nhyem arÿm ingrôtja pumû. Ar gadjwÿ ne me ar amâ Metîndjwÿnh kabên jarê, Metîndjwÿnh kabên kute mÿjja 'y pyrâk ne me ar amâ arê. Nhyem me kute ar amâ arênhja ne kute me âkre pyrâk. Djâm Metîndjwÿnh kabên punu prâm? Kati. Mex râ'â: râ'â. Tâm ne me ar amâ arê gar aman arÿm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx. Nâ gâm ar mÿjja nhingrôt mân prâbê tu amim markumrêx. Nhyem kam arÿm ar amâ ajamak bô gar arÿm adjumar djâ ny kute mrâmri ne me prîre bixadjwÿr nykam umar djâ ny pyrâk. Ne kam arÿm amâ Metîndjwÿnh kînh ne aje mar prâm: ne aje katât amijo aba prâm: ne. Metîndjwÿnh ne amikabên pÿnh ne arê. Djâm kute atemâ kabên 'o jarênhmâ ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormâ? Arkati. Kute amikabêno biknor kêtumrêx. ²⁴ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ kabên jarênh memâ kum, “Ga, bôja pumû. Bô tîn 'ikrânne ne arÿm mjô.

Me badjwÿ ne gu me bakunî batîn ne ar baba 'ikrânne.

Ga, pidjôrâ mexkumrêxja pumû. Pidjôrâ mex 'ikrânne ne arÿm rôrôk ne. Me badjwÿ ne gu me bamex 'ikrânne.

²⁵ NhyM be, Metîndjwýnh ne amikabên pýnh ne arê. Djâm kute iby atemâ kabên 'ô jarênh ne kute o kabên tûm japanh ne o biknormâ? Arkati. Kute mar týx rã'ã: rã'ã ne."[†]

Nãm me â me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabên mar pýnh. Amrêbê ne me kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kabên pydjín arê gar mar pydji.

2

¹ Me kute ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ar aje mar pydjíkam

on wãnh me kãxã akabên punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ô nhô mýjja'ã angyrk on wãnh kanga.

Akabên punu kuní on wãnh kanga.

² Metîndjwýnh kabên kute me kã kangô pyràk dja ga amã kính. Aje me prîre rwýk ny pyràk kute kum kã djãnh pyràk ã amã kabên kínho ane. Ne kabên maro tẽ:n maro amũ amikamên mar ra:x ne. ³ Aje arým amim Bênjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kínho ane.

Kute Kritu'ã kên jakre.

⁴ Kritu ne kute kên pyràk. NhyM be, kên ne tîn ne ar ba kêt. NhyM be, Kritubit ne tîn ne ar ba. Kute kên pyràk gar arým 'ýr bôx. NhyM me kwý arým kanga. NhyM be, Metîndjwýnh ta arým amijo utã. Kute o me utã kadjy arým amijo utã. Kum kínhkumrêx kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kính pyràk.

⁵ Ar gadjwý ne gar aje apýnh kên pyràk. NhyM be, kên ne tîn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atîn ne ar aba. Aje apýnh kên pyràk. Ga, me bakukãmãre kute keno Metîndjwýnh nhô kikreti nhípexja pumũ. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar ajo kran ar amã Karô jano nhyM kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhôbikwa mexo mô. Nãm ar ajo kute mrãmri ne keno kikreti nhípexo môr pyràk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kute Metîndjwýnh nhô kikretikam kum mry bôr nhyM kum kínhja pumũ.

Ar gadjwý Karô kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kính djã nhôro aba nhyM kum kính. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kính. ⁶ Be, nhyM kam Metîndjwýnh kên'ã Kritu jakre. Kên pãnh raxja, me kum kínhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum,

"Ota ba krîraxbê Xijãokam keno kikremo kaja nhyM dja. Kên mexkumrêx, kên pãnh rax ne ba amijo utãn kudja.

Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijãm kadjy kêtumrêx."

Nãm Metîndjwýnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhyM me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ⁷ Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amã kính. Amã kính kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kính pyràk.

NhyM be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. NhyM be, Metîndjwýnh ta arým kãjmã kum rax kamê nhyM arým ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarê. Nãm me memã kum,

"E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omün kam bôm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremo kajpar, kum kajpar týxi", ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhýr kôt me arým kute Kritu kangaja pumũ. NhyM kam Metîndjwýnh arým kãjmã kum rax kamê nhyM arým ra:x ne. ⁸ Nãm me memã kum,

"Kên ne kute me par tok nhyM kam me rôrôk prãm kumrêx", ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyràk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arým me biknor tokry djãkam akuno. Metîndjwýnh kute amrêbê: me'ã amim karô kôt dja me arým akuno.

⁹ NhyM be, ar ga ne Metîndjwýnh arým amijo ar apytã. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rûnh pyràk. NhyM Bênjadjwýr djwýnh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwýnh nhô me wýnhkumrêx nhyM arým amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam rôrôk baja pyràk. Gar ari ajaxweo aba nhyM Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irãkam katãt ba pyràk ne katãt Metîndjwýnh kôt ar amijo aba. Ne kam arým memã ra:xmê mextire 'ã adjujarênh ar aba. ¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. NhyM Metîndjwýnh arým jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprí kêt. Ne kam arým jakam kum ar akaprí.

¹¹ Ga, me me bajtem nhô pykakam ar baja pumũ. Djãm me kute amikukràdjã kangan me bajtem kukràdjã marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwý ne gar me kum Metîndjwýnh kính kêtja mê ro'ã ar aba. Me kum amidjwýnhbito kính prãm kam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe puma:. Djãm ar aje Metîndjwýnh kukràdjã kangan me axwe

[†] 1:25 Kute amikabên jarênh ne o biknor kêtumrêx. Kute apýnh mýjja jarênh kôt dja mýjja kuní apôx mexkumrêx.

kukràdjâ 'amýnh ne kôt ajaxwemâ? Kati. Kwârîk wânh. Dja gar Metîndjwýnhmâ amijangri tÿx.

¹² Me kute Metîndjwýnh mar kêtjamê ro'â ar abakam dja gar katât ar amijo aba. Nhyam kam me ar apumûn arým ar ajâ 'êx jabej ne arîk ar ajâ kute,

–Ga, me axweja pumû, anhÿr jabej. Kwârîk wânh râ'â. Ar ga dja gar memâ katât ar amijo aban adjukaprî. Katât ar amijo aba: nhyam kam Kritu arým bôx. Bôx nhyam me arým amiman Metîndjwýnhmâ kum,

–Mrâmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katât ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwý amex ma. Mrâmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatât pumûn arým â Metîndjwýnhmâ ane.

Me kute me bÿnjadjwÿr kabÿn marmâ.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amâ arê gar ama. Dja gar pykakam me bÿnjadjwÿr kabÿn kunî ma. Mÿkam? Bir, gar arým kâjkwakam anhô Bÿnjadjwÿr djwýnh kabÿn maro aba. Ta ne arým ar amâ me'â karôn ar amâ,

–Pykakam ar anhô bÿnjadjwÿr kabÿn ma, ane. Kute ar amâ anhÿrkam ar aje pykakam anhô bÿnjadjwÿrdjwÿ kabÿn marmâ. Bÿnjadjwÿr raxo kute me bÿnjadjwÿr kunî jakrenhja dja gar kabÿn ma. ¹⁴ Nâr me bÿnjadjwÿr kute atâri ar amâ ÿr ja dja gar kabÿn ma.

Metîndjwýnh ta ne ar amâ me bÿnjadjwÿr jano. Ta ne ar amâ aje me kabÿn marmâ arê. Mÿj kadjy ne ar amâ me arê? Bir, dja me bÿnjadjwÿr me axweo bikÿnho ba. Nâr, dja me katât kute amijo bajamâ mex jarÿnho ba. Me kute â meo anhÿr kadjy ne ar amâ me bÿnjadjwÿr jarê. Kam, dja gar me bÿnjadjwÿr kabÿn man katât ar amijo aba. ¹⁵ Katât ar amijo aba nhyam kam me kwÿ ar ajâ kabÿn kajgo kumex jarê. Me bÿn kati dja me â ar ajâ ane. Kwârîk wânh râ'â. Ar ga dja gar arek katât ar amijo aban 'â adjukanga kêt. Nhyam kam amû me krâptî arým ar amexkôt ar apumûn arým me kabÿn kajgoja mar kêt. Nhyam kam me arým anhîkrÿn arek dja. Dja gar aje katât amijo abao â me kabÿn kajgoja nhÿtuo ane. Metîndjwýnh kute ar amâ 'â karô kôt dja gar â ane.

¹⁶ Amrêbê ne gar te ajaxwe kÿtmâ ne ajaxwe râ'â. Jakam ne Kritu arým ar ajaxwebê ar apytân arým ar amâ tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwârîk wânh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

–Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumû. Nâm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute

mrâmri ne me kute kubêkâ mex jangjÿnh ne kadjwýnhbê punu râ'â pyrâk. Kwârîk wânh â amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metîndjwýnh nhô âpÿnhkumrêx ne kum adjâpÿnh tÿx ne katât kabÿn man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunî ar aje kâjmâ memâ rax kamÿnh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amâ me abê. Amâ Metîndjwýnh rax pyman bÿnjadjwÿr raxja kâjmâ kum rax kamê.

¹⁸ Me kute ar ajô ar apa 'amýnh gar memâ adjâpÿnh kajgo ar aba ar, ar amâ ne ba ikabÿn jarê. Dja gar akrânmâ pykakam ar ajo ba djwýnhmâ adjâpÿnh katât ne rax ma. Djâm ar ajo ba djwýnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabÿn kôt kum adjâpÿnh katât? Kati. Âkrê prâmkamdjwÿ kum adjâpÿnh katât.

¹⁹ Mÿj dja gar nÿn kam arým Metîndjwýnhho kÿnh nhyam ar amâ mex jarê? Bir, dja gar katât Metîndjwýnh kabÿn man kôt ar amijo aba. Nhyam kôt me arým ar ajo ajkê gar kôt arým atokry ne akaprî ma. Kam dja gar Metîndjwýnhho kÿnh nhyam arým ar amâ mex jarê.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhyam me pân̄h ar ajo bikÿnh jabej gar kam akrânmâ amîtokry mar jabej. Djâm kam gar arým Metîndjwýnhho kÿnh nhyam kute ar amâ mex jarÿnhmâ? Kati. Nhyam be, godja gar katât ar amijo aba nhyam me arým kôt ar ajo bikÿnh jabej gar kam akrânmâ atokry mar jabej. Katât ar aje amijo abakambit dja gar arým Metîndjwýnhho kÿnh nhyam ar amâ amex jarê. ²¹ Katât ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikÿnh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metîndjwýnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katât amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djâ nâm Kritu axwe? Kati. Djâ nâm memâ 'êx ne me noo akno? Kati.”*

²³ Me kum âjêkrak djâ nâm amipân̄h memâ akij? Kati. Tokrykam djâ nâm me kangrô? Kati. Nâm Metîndjwýnhmâ amijarê. Kute katât memâ axwe pân̄h jarÿnh djwýnhkumrêx jamâ ne amijarê. ²⁴ Kritu ta ne pÿte'ykam gwaj bajaxweo pân̄h. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pân̄h? Bir, gwaj bamâ bajaxweo prâm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prâm kÿtja pumû. Gwaj badjwÿ arým batykmân prâbê hamâ bajaxweo prâm kêt ne ar baban baje kabÿn marn kôt baje amijo baba prâm. Ja kadjy ne arým gwaj bajaxweo pân̄h. Mry kâ punuo ne me prÿne òm nhyam kam Metîndjwýnh arým kôt gwaj bajo mex gwaj kam â bamâ bajaxweo prâm kÿto ane. ²⁵ Ga, mryo ba

* 2:22 Amrêbê ne Metîndjwýnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwýnhbê Idjaij ja jarê nhyam kam Pedru kôt arê.

djwýnh kêt kam mrykí'átomti arým ne biknor ne ate ar baja pumü. Ar gadjwý ne gar ate ar aba. Nhy m be, jakam gar arým ajo ba djwýnh Jeju'ýr amijo akëx ne kôt ar amijo aba nhy m arým ar apytáro ba.

3

Kute prômë mjënmã abenã karõ.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ È, ar apa, arým ar amjën wã, ar amã ne ba ikabën ne. Dja gar akrãnmã amjën kabën maro aba. Ar ajo amjën kute amim Metíndjwýnh kabën mar prãm kêt jabej ga dja ga katãt kabën kôt ar amijo aban í arým 'ýr o akëx ne. ² Godja te amim Metíndjwýnh kabën mar kêt ne arým apumü. Katãt aje amijo aban amã Metíndjwýnh rax py-makôt arým apumü. Ne kam amex kôt arým Metíndjwýnh'ýr amijo akëx ne tu amim markumrëx.

³ Be, mýj dja ga amexkam akute nhy m me kum akính ne? Djãm akunhêrkam nãr djãm akí príne mex nãr djãm apýnh anhõ kën karýrkam nãr djãm aje akã mex jangjênkam? Djãm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mýj dja ga ga amexkam akute nhy m me kum akính ne? Bir, dja ga anhõkre kad-jwýnhbë akabën mexbit man memã apríren akrãnmã memã abën rereko aba nhy m me arým kum akínhkumrëx. Nhy m kam Metíndjwýnhdjwý kum akí:nhkumrëx kute mrãmri ne me kum õ mýjja pãnh rax kính pyrãk.

⁵ Amrëbë ne me bakukãmãre nire kwý mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metíndjwýnh kanãrrãm ar ban arým kabën mexbit jarën akrãnmã mjën kabën maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabën marja pumü. Nãm katãt kôt ar amijo ban kum rax jarënh ar o ba. Ar aje Xara tãmdjwý pyrãk dja gar kudjwa amjën kabën man arým atín prãm kêt.

⁷ È, ar apa, arým ar aprõwã, ar amãdjwý ne ba ikabën ne. Kwãrík wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt ne príne amim aprõ maro aba. Ajítýxo aje aprõ jakrenhkam kum apríren amã abë. Djãm amã aprõ jabë kêt nhy m Metíndjwýnh kute amarmã? Aje kum amijo adjã'wýr nhy m kute amarmã? Kati. Dja ga amã abë kêt nhy m Metíndjwýnh arým amar kêt. Nhy m be dja ga amã aprõ jabë nhy m arým akabën ma. Djãm apydji ne Metíndjwýnhkôt atín ne ar abamã? Kati. Metíndjwýnh djukaprikôt ne ga aprõmë kôt ar atín ne ar abamã.

Me kute katãt amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunímã ikabën. Gora ar akuní axikôt abenmã akabën jarë. Kwãrík wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy

jabë pyrãk dja gar ã amã aben jabëo ane. Ar amã aben kaprín amijo angrin akãtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrík wãnh me'õ ar ajo ajkë gar amipãnh o abikënh kêt. Nãr, kwãrík wãnh me'õ ar amã akij gar amipãnh kum adjãkjër kêt. Ate dja gar kum akabën mex jarën o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhýr kadjy ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabën kôt amijo ane nhy m Metíndjwýnh í arým ar amã akính djã ngãn ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrëbë: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atín 'iryn ar abamã djãm ar amã ja kính? Mýj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwãrík wãnh akabën punu'õ jarënh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrík wãnh memã ajëx kêt.

¹¹ Godja me arík ar ban axwe on memã akãx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprí.

Ar akuní abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mýkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bënjadjwýr djwýnh kute katãt me kute amijo baja pumünh.

Ne kam me kute kum amijo a'wýrkam arým kute me kabën marn kam kute me kabën kôt memã ipëx.

Nhy m be, me axweja ne Metíndjwýnh arým mekam no kã nhãn ngyrk ne arým mekã aptã”, ane.

Me kute amrëbë: me bakukãmãremã anhýrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãm kam djãm me kute ar ajo bikënh prãm? Kati. ¹⁴ Nãr ga katãt ar amijo aba nhy m me kôt ar ajo bikënh jabej gar arým atokry. Atokry japõkmã akính. Akính ja dja gar ama. Kwãrík wãnh kam ar amã me uma kêt ne atín prãm kêt.

¹⁵ Ne ate Bënjadjwýr djwýnh, Metíndjwýnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano týx. Amikôt aje memã amijarënh kadjy ano týx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mýj ne ga aman arým, “Dja ba Metíndjwýnh kôt itín ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba? Mýj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjéro ane ga kam amikôt memã amijarën memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arým tu amim markumrëx. Kam dja ba Metíndjwýnh kôt itín ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwãrík wãnh memã bëx kêt. Metíndjwýnh mexo uma dja gar aman memã apríren memã amijarë.

¹⁶ Dja gar katãt ar amijo aban amikam ajaxwe'õ mar kêt nhy m me arým ar ajã 'ëx ne memã kum,

—Djãm tãmwã katãt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhýro ba. Kwãrík wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhýro ba, ar ga dja gar

katât amijo aba râ'â. Ne katât amijo aba tâmtâ: nhyam kam me arÿm ar akatâtkumrêx kôt ar apumûn arÿm amikam pijâm ne. Me amikam pijâmmâ dja gar katât amijo ar aba râ'â.

¹⁷ Mÿkam ne me ar ajâ kabên punu? Bir, godja Metîndjwÿnh ar atokry'â amim karô jabej. Kute ar ajâ amim karô kôt ne me ar ajâ kabên punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwÿnhmâbit amexkumrêx. Nhyam be, me kwÿ axwekumrêx nhyam Metîndjwÿnh arÿm memâ axwe jarê nhyam me arÿm tokry: Nhyam be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumû. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhyam ta axwe kêtumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pânhtokry. Kute Metîndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nâm me kubî. Kritu nhikumrêx nhyam me kubî. Nhyam kam Metîndjwÿnh Karô akubyn o tîn ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukâmâremê ro'â ar bakam ne ngô me imex nhyam me arÿm ty. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm me karôbê ijê. Me tîn ne ar bari ne Metîndjwÿnh arÿm Nôwemâ Karô jano nhyam arÿm kum arê. Kum arê nhyam kuman arÿm kâj bê me akren memâ kum,

—Ar ajaxwe: On wânht ajaxwemâ anhire. Nâm â memâ anhÿro ba. Kute kâ raxo âmri ne â memâ anhÿro ba.

²⁰ Nôwe te memâ ane nhyam me axwe râ'â ne. Nhyam kam Metîndjwÿnh ngyrk tôte: te me kute amijaxwe krâ'ÿrmâ kam ama: Nhyam kam ngô arÿm me imex nhyam me arÿm ty. Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm me karôbê ijê. Nhyam be, me ngrêrebit arÿm amim kabên ma. Ar kubê 8bit arÿm amim kabên man arÿm wânht axwemâ ire. Ne kam arÿm kâmâ wadjân kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metîndjwÿnh mar ne arÿm kâkam ÿrja pumû. Kam Metîndjwÿnh arÿm ngôkam ar utân ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyam me arÿm ngômâ gwaj bajangij. Mÿj'â ne ngô kurûm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'â akubyn batîn'â ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'â akubyn batînkam ne gwaj arÿm Jejukôt katât ar amijo baba. Djâm mÿjja punu'ô gwaj bahî'â atom nhyam me gwaj bajâ ku'ô? Kati Gwaj katât ar amijo baban arÿm amim,

—Metîndjwÿnh ne katât ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakînhkumrêx ne. Ja'â ne ngô kurûm bajapôxja amijakre.

²² Mrâmri ne Jeju akubyn tîn kâjkwamâ wabin arÿm Metîndjwÿnh djubôk'ânht nhÿ. Bênjadjwÿr rax ne memâ nhÿ ne kute raxo,

umao mÿjja kunî, me kunî jakrenht. Kute kadjy mrânht djwÿnhmê me bēnjadjwÿrmê me 'itÿx kunî jakrenht mex ne kabēno me anoro nhÿ.

4

Me kute katât Metîndjwÿnh kabên kôt amijo ba'â kute memâ karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhikumrêx ne arÿm gwaj bapânht tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukâm mâ amim,

—Badjwÿ dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar â amim ane. Mÿkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿx ne kam arÿm bajaxwe prâm kêtumrêx ² ne bamâ mÿjja punu kînh kêt. Djâm me axwe kôt dja gwaj amidjwÿnhbito kînh kadjy amima, bamâ mÿjja punu kînh kadjy amima? Kati: Arÿm Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwÿnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwÿnh kupa'â nâr amjên djwÿnh kupa'â akurê aba. Ne amâ mÿjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbâ. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmâ amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhyam Metîndjwÿnh ar akam ngyrk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhyam kam me amakkre kêt arÿm ar ajâ kabên. Me kute axweo ba tÿx râ'âkam ar ajâ kabên ne. Me abenmâ kum,

—Je tôte, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmâ kum,

—Nâm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nâm me â abenmâ ar ajâ ane.

⁵ Me wâ dja me î prîne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmâ amijarê nhyam arÿm memâ axwe pânht jarê. Kute memâ axwe pânht jarênh kadjy arÿm memâ dja. Me tînmê me tykmê arÿm memâ dja. ⁶ Ê, me arÿm tykja me tînrî ne me memâ Kritu'â ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tînrî, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memâ arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomâ amimênh djâ nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrâ mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijâno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmâ akabênkam amex. Nhyam be, ar amâ aben jabêkam gar arÿm ar amexo amû amikamên arÿm ar amexti:re. Kam ar amâ aben jabê: Dja gar amâ aben

* 4:3 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânht kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

jabên arým aben jaxwe krăptîo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmă anhûrkwă jarêh abenkam aku. Kwărik wănh aben kăxă ar anhô mÿjja'ă maje amim,

—Mÿj kadjy dja ba kum inhô mÿjja jarê? anhÿr kêt. ¹⁰⁻¹¹ Metîndjwÿnh Karô ne ar amă adjăpênh djă'ă karô. Apÿnh ar anhî djări ar amă 'ă karô gar apÿnh adjăpênh djă maro aba.

Ar ajô aje memă kabên jarênh'ă kute ar amă karôja, Metîndjwÿnh kabênkumrêx dja gar memă arê. Kwărik wănh memă kabên kajgo'ô jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajômă aje meo djuw mex'ă karôja dja gar memă mÿjja nhôro aba ne me kadjy adjăpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwÿnh arým ar amă tÿx jadja. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwÿnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwÿ dja gar adjukapri:kumrêx ne ar adjăpênh djă'ă adjukanga kêt ne memă adjăpênh ar aba. Memă adjăpênh kunîkôt dja me arým Metîndjwÿnhmă mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukapri:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arým tu amim markumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwÿnh. Rax ră'ă: ră'ă ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrămri. Tăm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, âpnhîre ar, ba ar amă arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumû. Me adjuw nhyh ôr ne xêr nhyh mÿjja punu kunî apôx. Ar gadjwÿ dja ar akapri djă ar ajo ba gar atokry: ne. Birăm ar amăbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prăm kêt pyrăk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyh itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwărik wănh amim ja jarênh kêt. ¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krăptîdjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwărik wănh kam akapri kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arým bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akînhî:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhyh me arým kam kum ar akurê. Djăm kam ar akapri got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ă kabên punu. Nhyh be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhyh be, dja ar ajô aje me par nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Năr, adjăkînhî nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Năr aje amim me kukjêr prăm nhyh me kute amă amijarênh ga aje amû memă me arênh prăm. Nhyh me

arým kôt ajo ajkê ga atokry. Năr ajaxwe 'ô nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Djăm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akapri:kumrêx. Kwărik wănh â amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhyh be, aje nrămri amim Kritu markumrêx nhyh me arým kôt ajo ajkê ga atokry. Kwărik wănh kam apijam kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmă rax jarêh kum,

—Djünwă, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷ Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmă. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja î arým me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhyh me arým amijaxwe kôt kum amijarê. Nhyh kam arým memă pân h rax jarê. Me kute Kritu'ă ujarênh ny mar kêt pân h tokry rax jarê. ¹⁸ Amrêbê: ne me bakukâmăre ije ar amă arênhja kôt memă kum,

“Metîndjwÿnh kute me katât kute amijo baja pytăr ne tô, kam âpênh rax.

Nhyh kam mă dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, nrămri dja memă pân h jarê nhyh me axwe pân h tokrykumrêx.”

Năm me bakukâmăre â memă ane.

¹⁹ Tăm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajă amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmă akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arým atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytă. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajă ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwÿnhmă âpênh'ă karô.

¹ Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwă ba ar amă ikabên jarêh ar adjăpênh djă'ă ar amă karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omû. Dja ba ajte omû. Djăm rerekren kajgo ba omû? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arým omûn kôt ar iba.

² Ga, me kute me ô krito djuw mex nhyh memă abatân hja pumû. Ar gadjwÿ dja gar wăkam me kute amim Jeju marmă arênhô aba. Memă Metîndjwÿnh kabên jarênhô aba gê me mar mexo amû amikamêh mar rax ne. Djăm me'ô ne kute ar amă ar aje meo aba'ă âpnênh tÿx gar amă uman kabên kôt ar aje me omûho abamă? Kati. Ar ga dja gar amă me omûnh kînh ne meo aba. Djăm ar aje pi'ôk kapri:bit mar ne aje amim o adjăptăr kadjy meo abamă? Kati. Ar amă me kînhkam dja gar me o aba. ³ Djăm ar aje

amiraxo adjāmran Metīndjwýnh nhõ me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh õ kritt kukãm katãt baja pumũ. Katãt ba nhym õ kritt arým kõt katãt amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metīndjwýnh nhõ me ja kukãm katãt ar amijo aba gẽ me ajã amim, "Ba gêt kudjwa", anen arým ar akudjwa katãt ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me'õ kute me kunĩ rerja dja kĩnh djã'ã arým amim krãdjẽ byn kutu. Pi'õo krãdjẽ tu. Nhym kam pi'õo krãdjẽ tẽmbẽ punu. Ar gadjwý dja gar katãt õ me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akĩnh djã by. Õ me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akĩnh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akĩnh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akĩnh djã nhõr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ar ajabatãnh nyredjwý, ba ar amã ik-abẽn jarẽ. Dja gar mebẽngêt kabẽn ma. Arým me abatãnhkam dja gar me kabẽn man kõt ar amijo aban amim,

–Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikajgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrẽbẽ: me bakukãmãre memã kum, "Me amijo àmra prãmja Metīndjwýnh arým mebẽ aptã.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metīndjwýnh tu mekam ukaprĩkumrëx", ane.

⁶ Metīndjwýnh 'itýxo kubẽ kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ĩ akati 'õkam arým kãjmã ar akamẽn ar ajo rax ne. ⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunĩ jarẽnhõ aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhýro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano týx ne aminẽje rĩt. Ga, rop jamrexe kãr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krẽnmã abej ar ba. Akurẽ djwýnhbẽ Xatanajdjwý ne 'itý:x ne àkrẽ: ne kabẽn 'itý:x ne me abej ar ba. Kute me'õbẽ Jeju kurẽmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹ Dja gar tu amim Metīndjwýnh mar týxkumrëx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbẽ aptãn arek kubẽ dja. Xatanaj ar abẽ Jeju kurẽ prãm ne ajte pyka kunĩkõt me bakamydjwýbẽ kurẽ prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabẽ kurẽ prãm nhym me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubẽ aptã.

¹⁰ Metīndjwýnh ta ne tu kum me kaprĩ:kumrëx* ne prĩne kute me kunĩõ djuw me:xkumrëx. Ta ne Kritu djãpẽnhkõt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kãjkwakam kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry

* 5:10 Djãm me ba ne gu me badjukaprĩ nhym pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakaprĩkumrëx.

kãjbẽ 'irykam dja prĩne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã týx jadjã gar kõt adjãm týx ne 'ã ar adjukanga kêtumrëx. ¹¹ Gẽ me kunĩ kum mex jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Gẽ me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabẽn jarẽnh ja ne ba Xibanumã arẽ nhym arým 'ã pi'õk no'õk gar arým amim arẽ. Me bakamybẽ Xibanu ne tu amim Jeju markumrëx ne 'ã ukanga kêtumrëx. Ba ar amã ikabẽn jarẽnh 'ikrãn nhym 'ã pi'õk no'õk ne. Ar akĩnhmã ne ba ar amã arẽ. Ba ar amã mrãmri Metīndjwýnh ta tu kum ar akaprĩkumrëx jarẽ. Kam dja gar tu amim markumrëx ne 'ã adjukanga kêtumrëx.

¹³ Krĩraxbẽ Babirõnijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabẽn mex jarẽ. Metīndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utã. Ar gadjwý arým amijo ar apytã. Makõdjwý ar amã kabẽn mex jarẽ. Tãm ne mã ikõt ajkamẽn arým kute ikra pyrãk.

¹⁴ Dja gar abenwýr bõx ne abenmã ak-abẽn mex jarẽn aben pa krij. Ar amã aben jabẽkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gẽ ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

Pedru kute memã atāri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukòt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'òk no'òk ne. Tyk kètri ne arkum pi'òk no'òk ne. Tekrekam Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'éxnhî bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'abit angràn amũ aje maro amikamên kadjy katàt ar amijo aba. Akati 'òkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjà kînh rax kêt. Dja í apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batíndjwýnhmê gwaj bapytàr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kînhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metíndjwýnh tu kum ar akapri:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karõ.

Kõ k 1.4

³ Metíndjwýnh ne mexo uma:n pñe mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'ityxkòt arým gwaj bamã Karõ jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kînh ne kòt ar amijo baban kam arým kòt batín ne ar baba rà'ã: rà'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kang-an bamex prãm. ⁴ Kòt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmđji. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metíndjwýnh kînh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'éxnhî. Me kum me kurê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kînh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metíndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmđji.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhõrmã arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metíndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

⁶ Metíndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metíndjwýnh kòt ar amijo aba.

Kòt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kòt amex.

⁷ Mex kòt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukapri. Arkam adjukapri kute me axikòt apòx abenkam ukapri pyràk.

Arkam adjukaprin ajte amã me kuní jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me:xkumrêx. Ga, pidjõ ó me:xkumrêxa pumũ. Nhym me kum kî:nhkumrêx. Ne kam kam kapri kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne aka-jgo kêtumrêx nhym Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akînhkumrêx ne akam kapri kêtumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajõ aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rà kute amybým mýjja pumũnh kêt pyràk ne aje mar rerekre. Metíndjwýnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhîre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh amijo ar apytàn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

—Nã. Mrãmri ne Metíndjwýnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arênhja kòt amijo aba mex ne kam Metíndjwýnhbê amijo akêx kêtumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Dja bôx ne õ kãjkwamã ar ajo mòn ar ajo bôx ne arým ar amã,

—Aj. On amrê wadjã. Ota, ar anhõ mýjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kuní:õ iba rà'ã: rà'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ã ar amã ane.

Metíndjwýnh kabên pýnh ne kute memã arênh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karõ 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarê gar arým aman arým kòt amijo aba mex. Kwãrik wãnh rà'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarênh ajte ar amã tãm jarê gar arým mar týt ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

—Pykakam itín ne ar ibari dja ba mã arkum arê gê ar mar týt. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arê. ¹⁴ Mrãmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arê ba arým kuma. Ga, kubêkãtio kíkreja pumũ. Nãm me kungràn arým mã tẽ. Badjwý dja ba ty nhym inhî wãnh nõ. ¹⁵ Itínri dja ba ar amã karõ 'ãno dja. Ar aba

* ¹:2 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arým kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akapri:kumrêx.

mex'ã ar amã karõ 'ãno dja. Dja ba ty gar mã bã mex ne mar tÿx ne arÿm 'ã adjukanga kêtukumrêx.

¹⁶ Gwaj banhõ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arÿm bõx ne 'itÿxkõt mÿjja pumũnh kêt nhípexo ba. Bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kabênh kajgokõt ne bar amijo iban arÿm ar amã me ujarênh kajgo jarê? Kati. Djã ne me ta amin,

—Ba dja ba memã 'ã ajarênh prïne idjujarênhõ irõ mex gê me idjujarênh ma? Dja me kuman aben djõ'ã amũ abenmã arênhõ ba, ane. Djã ne me 'ã amim anen 'êx ne arÿm amũ imã arê ba me ujarênh kajgoja man arÿm me ô'ã amũ ar amã arê? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kõt ar amã 'ã ajarê. Jejubê ne Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mÿjja kunõ ba. Bar omũn arÿm ar amã tãmja'ã ajarê.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwÿnh nhõ krãnhkam ne bar djan arÿm kam Metĩndjwÿnh kabênh ma. Jejumê ro'ã ne bar djan arÿm kuma. Kakrã jadjênh tÿ:x ne me:xkumrêx ne arÿm Jeju kuno bar omũ. Nhyam kam Metĩndjwÿnh arÿm kãjkwa kurũm Jeju'ã ar imã kabênh jarê. Kakrã jadjênh tÿ:x kurũm ne ar imã 'ã kabênh jarênh kam,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arÿm kabênh ma. Ga, Metĩndjwÿnh, me Babãm ta kute kum rax jarênhja pumũ. Kum kĩ:nh jarênhja pumũ bar arÿm kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwÿnh kabênh ma. Nhyam be, amrêbê ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarê. Metĩndjwÿnh ne kabênh pÿnh ne arê gwaj mar pÿnh. Dja gwaj on Metĩndjwÿnh kabênh mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh pøk kryre kute akamãt kõ tyk kurwÿja pumũ. Me'õ ne o akamãt kurwÿ ne arÿm amim kam mÿjja pumũno ba. Metĩndjwÿnh kabêndjwÿ dja gwaj mar 'ãno djan arÿm mÿjja mar kêt maro tẽ. Arÿm mÿjja kute apõxmã maro tẽ. Dja gwaj mar 'ãno badjãmo tẽ:n arÿm mÿjja'ÿr o bõx ne arÿm prïne mÿjja pumũnh mex ne.

Ga, umajÿrti noti kãjmã mrãnhja pumũ. Kãjmã mrã nhyam me arÿm abenmã kum, "Arÿm akati 'ÿr", ane. Nhyam kam akati ban arÿm akati nhyam kam me arÿm mÿjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwÿ dja gwaj Metĩndjwÿnh kabênh mar 'ãno badjãmo mõ:n arÿm Kritu'ÿr o babõxkumrêx. Nhyam kam arÿm akubyn bõx gwaj arÿm prïne omũnh mex nhyam arÿm me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prïne mÿjja kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrêbê: me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarê nhyam me 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm kabênh jarênh djwÿnh ta ne amikabênh man o Metĩndjwÿnh kabênh ne arê? Kati. Metĩndjwÿnh Karõ ta ne

ngrêk nhyam kam kabênh man Metĩndjwÿnh kabênh kõt: arê. Karõkõt kute arênhkam djãm gwaj baje pi'õkkam kabênh jarênh kajgo ne tu kabênh mar, tu mÿjja'ã kute kabênh jarênhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karõ kumrêx ma nhyam arÿm gwaj bajamak bõ gwaj kam pi'õkkam kabênh jarê. Ne kam arÿm kõt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwÿnh kabênh jarênh.

Djuda 3

¹ Nhyam be, me bakukãmãre kwÿ ne me arÿm amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã arê, anhÿro ba ne arÿm Metĩndjwÿnh kupa'ã memã mÿjja kwÿ'ã ujarênh ar ba. Ar akamdjwÿ dja me kwÿ ta amijo Metĩndjwÿnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ'ã ujarênh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarênh mexkumrêx. Ne ujarênhõ tẽ:n kam arÿm 'ênhõt kam kupa'ã ajarê:n kam arÿm me akwÿ noo akno. Ne arÿm Metĩndjwÿnh bê ar ajo akêx. Dja me ajte Bênjadjwÿr djwÿnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrêx? Kati. Nãm me 'êx, anhÿro ba. Anhÿro ba:n arÿm me aêrbê tyn arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prõ prãm, mjên prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kõt prõ prãm, mjên prãm ar ba. Nhyam me kãtãm me omũn arÿm abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhÿro ba.

³ Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja dja me amim mÿjja rũnhõ atom prãm ne Metĩndjwÿnh kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarênh arÿm ar anoo akno. Ga, me kute memã nèkrêx nhõr ne pãnh pi'ók kaprĩ jamÿnhja pumũ. Ar gadjwÿ dja me ar ajo õ nèkrêx pyrãk ne ar anoo aknon arÿm ar abê pi'ók kaprĩ jamÿ. Djãm Metĩndjwÿnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm õtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aêrbê mrãmri memã axwe pãnh jarênhkumrêx nhyam me arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwÿnh kute memã axweo pãnhkumrêx. Nhyam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arÿm apa:rmã me biknor tokry djãkam me kumê. Ne kam akamãt kõ tykkam me bẽ ijê, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute me bẽ ijê tÿx pyrãk. Dja 'ãtũm nhyam memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arÿm bõx. Kute kam memã axwe pãnh jarênh kadjy Metĩndjwÿnh arÿm me bẽ ijê. Dja memã axwe pãnh jarê.

⁵ Me bakukãmãre Nôwe bu'ã me jadjwý, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nôwe te kãj bê me kute katãt amijo ba'ã memã karõo ba nhyr me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karõo ba: nhyr arým me'ã ngõ tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhyr be, Nôwemẽ Ar kubẽ 7bit ne Metĩndjwýnh ngõ tãmbẽ ar utã.

⁶ Krĩraxbẽ Xõtõmamẽ Gomorakamdjwý djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrẽx. Arým ne Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhyr me kunĩ arým xẽr nhyr arým mýjja prãbit nõ. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwýnh pymamã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnhõ ane.

⁷ Ne kam me'õbẽ Rodjwý. Ro axwe kêt nhyr Metĩndjwýnh arým utã. Xõtõmakam ne me ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ ban axweti ba. Nhyr Ro axwe kêt ne arým mekam pijãm ne kaprĩre ne. ⁸ Ne me axwe kêt me omũn ne me maro ba. Ne kam me õ'ã akati kunĩkõt kadjwýnhbẽ tokry. Nhyr kam Metĩndjwýnh arým Ro pytãn arým me axwe kunĩ ga.

⁹ Ga, Metĩndjwýnh kute Ro pytãr mar mekumrẽxja pumũ. Me kute Metĩndjwýnh mar ne kõt kute amijo badjwý ne Metĩndjwýnh kute me utãr mar mekumrẽx. Kute kaprĩbẽ me utãr mar mekumrẽx. Me axwedjwý Metĩndjwýnh kute me bẽ ijẽ mar. Mýj kadjy dja me bẽ ijẽ? Bir, dja ã memã axwe pãnh jarẽ. Kute memã axwe pãnh jarẽnh kadjy dja me bẽ ijẽ.

¹⁰ Me kute Metĩndjwýnh'ã 'ẽxja ne me kum amidjwýnhbõto kĩnh prãm. Ne kam kum mýjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arẽnh 'ãno dja. Metĩndjwýnh dja me bẽ ijẽ. Me kum me rũnh kunĩ kurẽnh kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo ãmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabẽnh punu. Me kwý ne me te uma nhyr me 'ẽxnhĩja tu me'ã kabẽnh punu. ¹¹ Nhyr be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh umaro 'itýxo kute me 'ẽxnhĩja jakrenh mex. Nãm me te 'itýx djãm me kute Metĩndjwýnhmã kum, "Me axwekumrẽx", anhýr mã? Kati.

¹² Nhyr be, me 'ẽxnhĩja ne me kute mry pyrãk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'ẽxjadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwýnh ã meo akno nhyr me arým me biknor tokry djãkam akuno. Me kute mry pyrãk ne kute me mar kêt kam tu me'ã kabẽnh punu.

¹³ Me 'ẽxnhĩja ne me Metĩndjwýnh kabẽnh kupa'ã memã arẽnhõ ba. Kam, dja Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhyr me tokry. Nãm me pijãm kêt ne a'uri axwe ban õ kwý krẽnh kõt o ikõn kam ajbãn kurẽ ban kam we kĩnhkumrẽx. Be, me ja ne me ar amã amibẽnh amijo amran arým ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'ẽx ne ar anoo biknoro

ba. Ga, me kã mekxam mýjja 'õk, me ngrã 'ã arikkam punuja pumũ. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nãm me me bẽ prõ nãr mjẽno ãkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhyr me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhyr me arĩk memã 'ẽx ne me noo aknon arým amiwýr meo akẽx nhyr me mekõt axwe. Nãm me kute amim mýjja rũnhõ atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kõt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tãmdjwý kute ingõt kõt amijo ba pyrãk. Metĩndjwýnh ne amrẽbẽ: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyr me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwýnh nhõ pry kangakumrẽx ne arým me bakukãmãre Barãõja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barãõ djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãõmã kum,

—Dja ga Metĩndjwýnhbẽ me bẽ idjaer kurẽnh kum, "Dja ga me bẽ idjaero ajkẽ", ane. Ota, pãnh nekẽrẽx kumex. Nãm me ã Barãõmã ane nhyr arým kum nekẽrẽx kĩnh ne me kabẽnh kõt me'ýr tẽ. ¹⁶ Me'ýr tẽ: nhyr Metĩndjwýnh arým õ mrymã me kabẽnh jadjã nhyr mry arým Barãõmã kabẽnh ne. Bibãnh ne axwe ja nẽje kum kabẽnh nhyr arým Metĩndjwýnhbẽ me kurẽ kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwýnh'ã 'ẽxja ne me kabẽnh kajgo jarẽnh kumex. Ga, ngõmkwatikam arým ngõ ngrãja pumũ. Me kum kór ne 'ýr bõx nhyr kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhyr me arým kam kaprĩre. Ar gadjwý dja me 'ẽxnhĩ Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarẽ: gar aman arým akaprĩre. Ga, kakũm kók djãbẽr týxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh ne me 'ẽxnhĩõ ba? Kati. Mýj kukràdjã punu kõt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyrãk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwýnh dja tu akamãt kó tykkam me rẽnhkumrẽx nhyr me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arým ne me kadjy akamãt kó tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'ẽx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabẽnh katãtkumrẽx, anhýro ba. Nhyr me kute amidjwýnhõ kĩnh prãm arým mekõt axwe prãm. Nhyr me 'ẽxnhĩja me kute amidjwýnhõ kĩnh'ã memã ãpnẽnhõ ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwýnhõ kĩnhõ aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurẽ aban abixaer tý:x ne arým akĩnhkumrẽx, ane. Me ã memã anhýro ba. Metĩndjwýnh ajbir amiwýr meo akẽxo mõ nhyr me 'ẽxnhĩja arým memã 'ẽx nhyr me arým me maro ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh bẽ amijo akẽx ne me 'ẽxnhĩ kõt amijo mõ.

¹⁹ Xatanaj kute me 'ẽxnhĩja pa 'amýnh týx ne amipunu kõt ar meo ba. Nhyr kam me 'ẽx ne memã kum,

–Ikabênkôt dja ga amidjwýnho kínhn aba. Djãm aje amidjwýnho kínhn nhym Metíndjwýn akam ngyrkãm? Arkati. Dja ga amidjwýnho kínhn ne arým akínhbit, ane. Me kute Metíndjwýn'h'á 'éxja ne me á memã anhýro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amýn nhym ne arým kum àpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo pôxmã. Me axwedjwý ne me axwe rá'ãn te ta axwe kêtãm. Me kute mrãmri ne me pa 'amýn týx nhym me te kute amijo pôx prãmjeja pyrãk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arým kute amim Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu marn 'ýr akêx, gwaj bapytãr djwýnhja'ýr akêx ne me kum Metíndjwýn kínhn kêt djãpênh punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ýr akêx ne ajte mekôt axwe jabej, mrãmri akubyn mekôt axwekam arým axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metíndjwýn kabên kôt kute amijo baja ne me'õja arým kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhym be, kati. Arým ne mar mex. Nãm te mar mex ne arým kubê amijo akêx. Kam ne arým axwe ra:x ne. Metíndjwýn me kute katãt amijo ba'ã kute memã karökôt kabênja ne arým mar mex ne arým kubê amijo akêx ne arým axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabên kôt ne me'õja arým á amijo akêxo ane. Me bakukãmãre memã kum,

“Ropre ne arým õ jañ. Ne kam akubyn kukrê. Nhym me te angrõ jamydjwýr ku'õ nhym akubyn ngykam amirê.”

Nãm me bakukãmãre á me kute Metíndjwýn markam kute kubê amijo akêx'á á memã ane.

3

Bênjadjwýr djwýn bõx djã nhõ akati'ã ujarênh.

¹⁻² Akmere, àpnhíre ar, imã ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amã Bênjadjwýr djwýn akubyn bõxmã arê. Pi'õkkam ba ar amã arê. Ne kam pi'õk jakam ba ajte ar amã arê. Ar aje mar týx rá'ã kadjy. Ije ar amã arênhkam ba akubyn ar ajo tèn me bakukãmãre kabên'ýr ar ajo bõx. Me bakukãmãre kwý ne mebê Metíndjwýn kukwakam kabên jarênh djwýnhkumrêx ne kukwakam memã kabên jarê. Bênjadjwýr djwýn akubyn bõxmã arê ba ajte jakam ar amã arê. Bênjadjwýr djwýn, gwaj bapytãr djwýn ne ar ijano bar memã 'á idjujarênh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrêbê Bênjadjwýr djwýn kukwakam ar amã katãt aje amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar aje Bênjadjwýr djwýn akubyn bõxmã mar týx rá'ã kadjy ba 'ýr ar ajo bõx ne ajte ar amã arê. Ba ar amex man á ar amã arênh ane.

³ Dja Bênjadjwýr djwýn akubyn bõx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry: Ja kumrêx ba ar amã arê. Dja me mýjja punubit'ã amim karõn kum axwe prãm ar ban arým gwaj bajapryõ ban ⁴ gwaj bamã,

–Je tõ nhýnh? Djãm kute aminhõ akati jarênhja on bõxmã got? Adjakãmã mýjja kunĩ kute aminhipêx kraxkôt kute amijo mõr tãmtã rá'ã. Me bakukãmãre kêt mýrbê mýjja tãm rá'ã. Djãm on õ akati bõxmã got? ane. Dja me á gwaj bajapryõ ane.

⁵ Djãm mrãmri ne me mýjja kunĩ rá'ã nhym we Jeju akubyn bõx kêtãm? Kati. Ga, adjakãmã Metíndjwýn kabên kôt kãjkwa katorja pumũ. Nhym kam ajte kabên kôt pyka ngõ kurũm katon ngõ kôt aminhipêx.

⁶ Nhym kam kabênkôt ajte ngõ pykao ajkamuwñ on aknon prĩne on ajkê. Ja ne me kute mar prãm kêtumrêx. Ne kam we mýjja kunĩ rá'ã jarê. We Jeju akubyn bõx kêt jarê. Kati. Metíndjwýn kabênkôt dja Jeju akubyn bõxkumrêx.

⁷ Nhym be, jakam Metíndjwýn ta amikabênkôt amim kãjkwamê pyka'ã ma. Dja kabênkôt xêr. Metíndjwýn dja í memã axweo pãnh. Me kum Metíndjwýn kínhn kêtjamã axweo pãnh. Nhym kam me arým me biknor tokry djãkam akuno. Kamã, dja kãjkwamê pyka xêr.

⁸⁻⁹ Me kwý ne me amim,

–Bênjadjwýr djwýn akubyn bõxmã amijarênh kam ate ari amikrão ba. Nãm me á amim ane. Djãm mrãmri ne Bênjadjwýr djwýn amikrão ba? Kati. Akmere, àpnhíre ar, ba ar amã mýjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kãjkwakam Bênjadjwýr djwýn'h'ã akati pydjibit apêx. 'Á akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajã amex krãpti: arým apêx pyrãk. Ba ajte ar amã arê. Dja gwaj bajã amex krãpti: kute 1.000 pyrãk apêx. Gwaj bajã amex krãpti ja ne kute Bênjadjwýr djwýn'h'ã akati pydjibit apêx pyrãk. Bênjadjwýr djwýn ne kute amikrão ba kêt. Kabên pydji ne arê. Amikabên kôt dja bõxkumrêx. Mýkam ne amrêbê bõx kêt? Bir, nãm ngyrk tõn amiwýr me amãr 'iryñ amim,

–Djãm me'õ biknor ba kam ikínhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprĩren wãnh amijaxwemã irern kute iwýr amijo akêxkambit dja ba ikínhkumrêx. Nãm á amim anen amiwýr me amãr 'iry. Kam ne amrêbê bõx kêt. Nhym be, dja mrãmri akubyn bõxkumrêx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amãr 'iryñ arým gwaj bajaêrbê bõxkumrêx. Bênjadjwýr djwýn bõx djã nhõ akati dja me'ýr bõx kute mrãmri ne akamãtkam me akínhĩ me aêrbê bõx pyrãk. Dja me'ýr bõx nhym kãjkwakam mýjja arým kêt ne, kãjkwakam mýjja kunĩ: kêt ne. Dja mýjja rãrãk tý:x ne arým kãjkwa nhĩ'ãm tèn akuno. Pykadjwý dja arým xêr. Pykakam

me kute mÿjja nhípêxdjwÿ dja xêr. Mÿjjao pyka kute aminhipêx djâdjwÿ dja kunÿ xêr. Dja kuwy kangro tÿ:x nhym arÿm mÿjja kunÿ: xêr nhym arÿm kêt ne.

¹¹ Ga, mÿjja kunÿ kêt mãja ma. Ar aje ja markam mÿj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metÿndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwãrik wãnh me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjã kôt amijo aba kêt. ¹² Dja gar amiwÿr kam aman mã amim,

—Gê Metÿndjwÿnh nhô akati on bôx, ane. Metÿndjwÿnh nhô akatikam dja kãkwa pôk tÿ:x ne arÿm xêr. Nhym mÿjjao kãkwa nhípêxadjwÿ dja arÿm kunÿ ôr, kangro tÿ:x ne arÿm ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mÿj ne gwaj amiwÿr kam ama? Bir, gwaj amiwÿr kãkwa nykam ama. Gwaj amiwÿr pyka nykam ama. Metÿndjwÿnh kute gwaj bamã kabên pydjïn arênhja gwaj kam ama. Pyka arÿm nykam djãm kam me axwe'ô ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mÿkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhym arÿm ar apumû. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumû gar arÿm adjumar mex. Nãr, dja bôx gar ajaxwe nhym arÿm ar apumû. Ar ajaxwe kôt ar apumû gar arÿm adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bôx gar prÿne kum amex kute mrãmri ne kubêkã'ã ngrã kêt kumrêx prÿne memã mex pyrãk.

¹⁵ Kam, kwãrik wãnh mekôt amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh akubyn bôxmã amijarên ate amikrão ba, anhÿr kêt. Dja gar amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh kute me utãr prã:m. Kam ne ngrÿk tón amiwÿr me amãr 'iry. Kam ne bôx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwÿ ar amã ane. Metÿndjwÿnh kute kum amak bônkhôt ar amã ane. Kute pi'ók no'ókkôt ã ar amã ane. ¹⁶ Ô pi'ók kunÿkôt ne mÿjja ja'ã memã pi'ók no'ók ne. Kam kabên kwÿ ne me kute marbé mebé tÿxi. Nhym kam me kwÿ amak mex kêtja kute amim Metÿndjwÿnh mar kêt kam memã kupa'ã arên prÿne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Nãm me ã Metÿndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókja kunÿ jarênho ane. Nãm me kupa'ã arên arÿm prÿne o ajkên Metÿndjwÿnh kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Dja me kupa'ã arênho ba:n arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhÿre ar, ar aje arÿm ikabên ja markam amijã ano tÿx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metÿndjwÿnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metÿndjwÿnh kabên markumrêx. Nok ga ren ar me kabên man ren kupa'ã amijo aba. ¹⁸ Dja gar Bênjadjwÿr

djwÿnhbê Jeju Kritu mexo amex tê. Kubê ne gwaj bapytãr djwÿnh. Dja gar mexo amex tèn amû o amikamên arÿm amexkumrêx. Ne mar mexo tèn amû o amikamên arÿm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarên kum rax jarên rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ók kumrêx no'ók ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ók no'ók ne. Arým kubêngé:tte ne arkum pi'ók no'ók ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo í ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bababê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. Nhyam Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kuní maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyam arým gwaj bamar krâta. Nãm â Djuão kute arkum 'ã karôo ane.

Kabên kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'ô nhidjibê Kabên, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja, mýjja kuní kêtiri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omû. Ne arým prîne omûnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ²Tãmja, kute mýjja kunîmã tîn jangjênhja ne pykakam bôx ne amijo amirît bar arým omûn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tîn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'ôja kute memã tîn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirît. ³ Bar ije omûnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhôbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhôbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhôbikwa. ⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar omûn aman arým mrãmri akínho akínhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ók no'ók ne.

Me kute katát amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumûnh kêt ne mrãnh punuja pumû. Nhyam me memã pry kurwý nhyam me arým irãkam katát ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyam me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. Nhyam kam me arým amim kuman kabênkôt katát amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katát baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katát amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo ôbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamãt kô tykkam bamrãnh punumãnh prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katát bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo ôbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katát ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katát ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katát amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. Nhyam kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo ôbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prîne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrôkôt gwaj bajo mex.* Kute mrãmri ne me kute mýjja punu pôn nhyam arým prîne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam arík amim bajêx ne bakabên katát kêtumrêx. ⁹ Nãr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhyam Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prîne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katát kute amijo bakumrêx. Kam dja prîne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt. ¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne arým memã kum, “Me kuní kupãnhã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe'ô kêt”, anhýr jabej ne arým Metîndjwýnh kute me'ô 'êxnhî pyrãk. Ne arým baje amim, “Metîndjwýnh 'êxnhî”, anhýr pyrãk. Ne kam baje Metîndjwýnh kabên mar kêtumrêx.

2

Me nêje Metîndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, mýkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajô gwaj bajaxwe jabej. Mýj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kãjkwakam ne me'ô dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêtumrêx. Ta dja inêje Metîndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhyam arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajô bajaxwe jabej amim ane. ² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metîndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhyam Jeju kute gwaj

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrô prôtja man kam prîne gwaj bajo mex.

bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhyam kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apýnh pykakam me ba djãri me kunĩ jaxwe nhyam Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mýj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katãt amijo ba'ã kute memã karökôt kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

–Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴ Jeju ne me kute katãt amijo ba'ã memã karôn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhýr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katãt kêt.

⁵ Nãr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arým mrãmri bamã Metĩndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho môn kam arým amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metĩndjwýnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶ Me kute,

–Ba ne ba ije Jeju 'amýnh týx ne 'ã idjukanga kêt, anhýrja ren katãt amijo ba kute ta katãt amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, ãpnhĩre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katãt aje amijo aba'ã karökam djã ne ba me kabên ny'õ jarê? Kati. Me kabên tũm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê. ⁸ Ne kam ajte pi'ók jakam katãt aje amijo aba'ã ar amã karô. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar týx ne kôt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kôt ar amijo aba. Nhyam kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kôt ar amijo aba nhyam kam me arým Jeju mex man ar gadjwý ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mýkam? Bir, gar arým me kukrãdjã punu kanga. Me kukrãdjã punu kute akamãt kô tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metĩndjwýnh kukrãdjã ny ma. Kukrãdjã ny kôt gar katãt ar amijo aba kute mrãmri ne irãkam me katãt baja pyrãk. Nhyam kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'õ memã kum,

–Ba ne ba Metĩndjwýnh kabênkôt katãt ar amijo iba kute mrãmri ne me irãkam katãt baja pyrãk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja

kurê. Djãm mrãmri ne katãt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk.

¹⁰ Nhyam be, me'õ kum kamy jabêja ne mrãmri Metĩndjwýnh kabênkôt katãt kute amijo bakumrêx. Katãt kute amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katãt ba nhyam mýjja'õ kute me par tok kêt pyrãk.

¹¹ Nhyam be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katãt kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrãmri ne me'õ akamãt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrãk. Mýkam ne kute katãt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamãt kô tykkam baja te rĩtmãja pumũ. Nhyam nokam akamãt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katãt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprĩre, akmere, ãpnhĩre ar, mýkam ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, gar ajaxwe nhyam Jeju arým ar ajaxwe pãnh ty. Nhyam kam Metĩndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'ókam ã ar amã arênho ane.

¹³ Ar akra krãptĩ, ar amã ne ba pi'ók no'ókam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kunĩ kêtĩri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'ók no'ókam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprĩre, ar amã ne ba pi'ók no'ókam ikabên jarê. Mýkam? Bir, ar aje me Babãm djwýnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptĩ, ba ne ba pi'ók no'ókam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu mýjja kunĩ kêtĩri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'ók no'ókam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým kubê atýx ne Metĩndjwýnh kabên mar týx ne 'amýnh týx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arým Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukrãdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukrãdjã punu, me õ mýjja punudjwý, kwãrik wãnh ar amã kĩnh kêt. Me kum me kukrãdjã punu kĩnhja kum Metĩndjwýnh jabê kêtumrêx. ¹⁶ Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwýnh kute memã kukrãdjã punu jarênh? Kati. Me kum

Metîndjwýnh kính kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

–Dja ga amidjwýnhbito kính, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amim mýjja pumûnh týx, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

–Dja ga amibên amijo adjãmra, anhýro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metîndjwýnh kính kêtja memã arênh ba.

¹⁷ Dja me kum Metîndjwýnh kính kêt kukràdjã punuja í apêx ne me kum mýjja punu kínhdjwý í apêx. Nhyim be, me kute Metîndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rá'ãja ne me Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. Kam kwãrik wãnh ar amã me kukràdjã punu kính kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bôx 'ýr. Arým mýjja kuní kute pykakôt amingrãnh nhyim me kuní kute aminhinomã amimênh 'ýr. Dja akati bôx nhyim Kritu kurê djwýnh rax arým amirít gwaj arým omü. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhyim kute amirít kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirít ne. Kumex amirít nhyim me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

–Mrãmri arým gwaj bawýr õ akati bôx 'ýr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirítja pumü, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kuní kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krí. Nhyim be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krí kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

–Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me kríkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhyim be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirít kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arým ar amã Karõ jano nhyim arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katãt kuní mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabên katãt mar kêt kam ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katãt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me

kabên katãtkôt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

²² Nhyim mýj me'õ ne 'êxnhíkumrêx? Bir, me 'êxnhí ne me memã kum,

–Djãm Jeju'ã ne Metîndjwýnh kute me banhõ Bênjadjwýrbê kumkati mênh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja ne me 'êxnhíkumrêx. Me kute Bãm japrýn Kra japrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhyim kam Bãm gwaj bamã,

–Dja gar ikôt atín ne ar aba rá'ã: rá'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjín arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metîndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja. ²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhyim kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'êxnhí”, anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me 'êxnhí jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kuní, me kukràdjã kuní jarênh ne katãt kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnhí kêtumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhyim kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metîndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhyim arým gwaj bamã amijo amirít. Gwaj bamã amijo amirít gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katãt kute amijo baja mar. Me katãt kute amijo baja kunídjwý Metîndjwýnh arým meo kra nhyim me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhyim be, gwaj babê Metîndjwýnh krakam

me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metîndjwýnh kính kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhîre ar, jakam gwaj babê Metîndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj í bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamâ o amirît kêt râ'â gwaj baje mar kêt râ'â. Nhyim be, Jeju dja í gwaj bamâ amijo amirît gwaj arým prîne mexkôt omû. Nhyim kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrâk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nâ. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyrâk, ane. ³ Gwaj bawýr Jeju bôxkam amakbê bamâ bamex prâ:m. Gwaj bamâ bamex kute ta mex pyrâk prâ:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tê.

⁴ Nhyim be, me axwe ne me Metîndjwýnh kukràdjâ mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metîndjwýnh te memâ kum, “Kwârîk wânh ajaxwe kêt”, ane nhyim me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵ Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nâ kurûm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamâ bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imâ ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djâm ta axwe'ô? Arkati. ⁶ Me kute amim Jeju mar tÿxo ban 'â ukanga kêtja ne me mâ kum axwe prâm kêt. Nhyim be, me mâ kum axwe prâm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhîre ar, me kute me axwe'â 'êx ne ar amâ, “Me axwe kêt”, anhyrkam kwârîk wânh gê me'ô o ar anoo biknor kêt. Djâm me axwe mex? Kati. Me katât kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyim be, me kute arek axweo ba prâmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjâkamâ axwe krax ne kute arek axweo ba prâm. Kam ne arým me kute arek axweo ba prâmja Xatanaj kute meo ba. Metîndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyim arým meo ba kêt nhyim me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nâ kurûm katon ar ba. ⁹ Metîndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djâ ny. Kam ne me arek kute axweo ba prâm kêt. Metîndjwýnh Karô* kute mýjja 'y pyrâk ne memâ wadjân me kadjwýnhbê nhý, me axwebê àptàro nhý. Kam ne me te kute arek axweo bamâ. Metîndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamâ.

¹⁰ Mýj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir, Metîndjwýnh kra ne me kum axwe prâm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memâ bakaton me omû. Me jabê ne Metîndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omû. Mýj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj

kra ne me kum axwe prâm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memâ bakaton me omû. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'â kute memâ karô.

¹¹ Ba ar amâ arê gar ama. Metîndjwýnh ne memâ kum,

—Dja ga me amâ aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar râ'â. ¹² Be, me bakukâmâre Kaî ne arým kamy bî. Kwârîk wânh gar Kaî kôt â amijo anhýr kêt. Xatanaj ne Kaïo ba nhyim arým kamy bî. Mýkam ne kamy bî? Bir, ta àpênh jaxwe prâmkam nhyim kamy katât kute amijo ba prâmkam.

¹³ Bir, akmere, àpnhîre ar, godja me kum Metîndjwýnh kính kêtja kum ar akurê jabej. Kwârîk wânh ar amim,

—Je tó mýkam ne me â ijo ane? anhýr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djâkam bamôrmâ. Djâm jakam kam gwaj bamôrmâ? Kati. Jakam ne gwaj arým Metîndjwýnhkôt batîn ne ar baba râ'â: râ'â ne. Mýjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrâmri ne arým Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba râ'â: râ'â ne, ane. Bir, gwaj arým mrâmri bamâ bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamâ bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrâmri dja ba arým Metîndjwýnhkôt itîn ne ar iba râ'â: râ'â ne. Ga, arým imâ ikamy jabêkumrêxja punû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batîn ne ar baba râ'â: râ'âja markumrêx. Nhyim be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djâkam môrmâ râ'â. ¹⁵ Me kum kamy kurê kunî ne me kute me par djwýnh pyrâk. Ne kam me par djwýnh dja Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhyim be, Jeju mrâmri kum gwaj jabêkumrêxkam arým gwaj bapânh ty. Gwaj ren bamâ aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapânh tyk pyrâk. Nhyim me ren arým kute gwaj bakamy'ônh bînmâ. Gwaj ren bamâ bakamy jabêkumrêxkam ren arým memâ kum,

—Ba dja ga me ibî gê ikamy tîn ne, ane. Gwaj ren bamâ abêkumrêxkam gwaj ren â memâ ane. ¹⁷ Nhyim be, me'ô nhô mýjja nhyim kamy nhô mýjja kêt. Nhyim arým omû. Omûnho nhý:n kam arým amim,

—Je, djâm ije amikutâ kum inhô mýjja kwý nhôrmâ? Kati. Dja ba kum ôr kêt, ane. Djâm tâmwâ ne Metîndjwýnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatânh mexkam ne ba ar amâ ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwârîk wânh gwaj bajajkwa kajgokambit memâ, “Imâ me abêkumrêx”,

* 3:9 Metîndjwýnh Karô ne kabêno memâ amak bô nhyim me umar djâ nyn arým kum axwe prâm kêt. Dja ga 'â Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwÿ kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mÿjja ngãn abenmã apê. ¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arÿm markumrêx. Metÿndjwÿnh arÿm kute gwaj bajo aminhökumrêx markumrêx. Ne kam arÿm amim,

–Mrãmri ne Metÿndjwÿnh arÿm ijo aminhökumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhyim be, godja gwaj banhökre kadjwÿnhbê amiman amim,

–Djãm mrãmri Metÿndjwÿnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arÿm badjumar punu. Ne kam ajte amim,

–Metÿndjwÿnh ne kute mÿjja kunÿ mar ne kute inhökre kadjwÿnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tÿx jadjã, ba arÿm imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metÿndjwÿnh'ã amim anen arÿm amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhökre kadjwÿnhbê amim bakabên markam amim,

–Kati. Metÿndjwÿnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arÿm bamã Metÿndjwÿnh pyma kêt. ²² Ne kam tu kute gwaj bamã mÿjja nhÿpêxo kum a'uw nhyim arÿm gwaj bamã ipêx. Mÿkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhyim gwaj bakam kÿnhkam dja arÿm gwaj bamã ipêx. ²³ Metÿndjwÿnh ne gwaj bamã,

–Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metÿndjwÿnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arÿm Metÿndjwÿnh kôt ar baba. Nhyim kam arÿm gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metÿndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê mã amijo kajkepkumrêx? Mÿjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metÿndjwÿnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

–Arÿm ne Metÿndjwÿnh akadjwÿnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metÿndjwÿnh gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkepa markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bôx jabej ne ar amã,

–Metÿndjwÿnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metÿndjwÿnh kabên kôt kabên katãtmã akato. Mÿkam? Bir, me ta

kute amijo Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh ne amijo 'êx baja ne krãptÿ. Ne kam arÿm pyka kunÿkôt apôx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mÿj dja gwaj amim me kabin memã bajapôx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhyim me memã kum,

–Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurÿm ruw ne nã kurÿm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metÿndjwÿnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhyim be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

–Be, kati. Nhyÿnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurÿm ruw ne nã kurÿm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarênh ba ne me amijo 'êx ne Metÿndjwÿnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwÿnh'ô ne ja. Ja ne me arÿm ar amã arê. Kritu kurê djwÿnh rax bôxmã arê. Bôx kukãm ne kurê djwÿnh kwÿ arÿm jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhÿre ar, Metÿndjwÿnh kôt gar arÿm akabên aba. Gar arÿm kam kurê djwÿnh apa. Mÿjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ÿrkôt. Jeju ne ar ajo ban tÿxo kute pykakam kurê djwÿnh kunÿ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arÿm meo apa. ⁵ Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwÿnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhyim kam me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja arÿm kum Kritu kurê djwÿnh kÿnh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhyim be, ar ba ne bar ije memã Metÿndjwÿnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arÿm me'ã abenmã,

–Mrãmri kute Metÿndjwÿnh markumrêx. Ga, kute Metÿndjwÿnh kabên markumrêxja pumÿ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhyim be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arÿm me'ã abenmã kum,

–Kati. Kute Metÿndjwÿnh mar kêt. Ga, kute Metÿndjwÿnh kabên mar kêtja pumÿ. 'Êxnhÿkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arÿm memã bajapôx ne arÿm me kuma. Me kabênkumrêx jabej nãr me 'êxnhÿ jabej arÿm memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabemã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metÿndjwÿnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mÿj xêbê ne Metÿndjwÿnh kra ar? Bir me kum me abêbit

* 4:4 Djãm pykakambit kurê djwÿnh nhyim tÿxo kute akrenh Kati, kãjkwakamdjwÿ. Jeju ne tÿxo kute kurê djwÿnh kunÿ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arênh kôt ama.

ne mebê Metîndjwýnh kra. Metîndjwýnh kra ne me umar djá ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwýnh mar. ⁸ Ta kum me abê nhyam kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwýnh mar kêt.

⁹ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nám arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhyam pykakam bôx. Gwaj kôt batín ne ar baba rá'á: rá'á kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Ná. Metîndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane. ¹⁰ Mrâmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djám gwaj ba bamá Metîndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhyam ná kurúm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhyam Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam ngyrk. Nhyam Kra arým gwaj bajaxweo pánh ne Metîndjwýnhmá gwaj bakam ngyrko apêx, gwaj bakam Metîndjwýnh ngyrko apêx.

¹¹ Metîndjwýnh kute á kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamá aben jabê. Akmere, ápnhíre ar, imá ar ajabêkam ne ba ar amá ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. ¹² Djám me'ô ne arým kákwakam Metîndjwýnh pumû? Kati. Me'ô ne kute omúnh kêtumrêx. Kwárik wánh gwaj omúnh kêt. Godja gwaj bamá aben jabê nhyam Metîndjwýnh arým gwaj bakadwýnhbê má amijo kajkep. Gwaj kam bamá Metîndjwýnh jabê týxo amú amikamênho môn bamá abê tý:x ne.

¹³ Metîndjwýnh ne arým gwaj bamá Karô jano nhyam arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Ná. Kute ar ijo ban ikadwýnhbê amijo kajkepumrêx, ane. ¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumúnho iba. Mrâmri ne me Babám djwýnh arým Kra jano nhyam bôx. Kute pykakam me axwe kuní pytàrmá ne me'ýr bôx. ¹⁵ Me kute memá kum,

—Mrâmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhyam Metîndjwýnh mrâmri me kadwýnhbê má amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrâmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djábê ne Metîndjwýnh. Ta ne kum me abê nhyam kam me kôt arým kum aben jabê. Metîndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djákam ne me má kum aben jabê. Ne kam me má kum aben jabêja Metîndjwýnh amikôt ar meo ban me kadwýnhbê má amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metîndjwýnh á gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamá abê týxo amú amikamênho mō. Gwaj kam arým bamá abê tý:x ne. Nhyam kam Metîndjwýnh nhô akati arým bôx. Kute memá axwe pánh jarênh djá nhô akati bôx. Gwaj kam bajbit bamá uma kêt ne dja. Mýkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamá abêkam. Gwaj bamá abê kute ta kum gwaj bajabê pyrâk. Kam dja gwaj bamá uma kêt ne dja. ¹⁸ Ga, me príne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumû. Mýkam? Bir, me kute meo bikênh karô ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me príne kum me abê mex kêt rá'á.

¹⁹ Mýkam ne gwaj bamá Metîndjwýnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arým bamá abê. ²⁰ Nhyam kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'ôo bakamyja, gwaj bajô jám bamá kurênh jám memá kum, “Imá Metîndjwýnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Ná gwám bajêx. Gwaj baje bakamy pumúnhkam ne gwaj bamá kurêkam te bamá Metîndjwýnh pumúnh kêtja jabêmá. ²¹ Metîndjwýnh arým gwaj bamá 'á karôn gwaj bamá,

—Djám ar amá ijabê? Dja gar amá akamydjwý jabê, ane. Kam dja gwaj bamá bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metîndjwýnh Kra markumrêx'á ujarênh.

¹ Mýj xêbê ne Metîndjwýnh krakumrêx? Bir, me kwý í pýnhkôt kute má amim,

—Mrâmri ne Jejubê Kritu. Mrâmri ne Metîndjwýnh Jeju'á me banhō Bēnjadjwýrbê kumkati mēnhkumrêx, anhýrja. Me kute má amim anhýr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metîndjwýnh krakumrêx ne umar djá ny. Ne kam mebê Metîndjwýnh krakam me kum Metîndjwýnh jabê. Djám Metîndjwýnhbit me kum abê? Kati. Amibu'á mebê Metîndjwýnh kradjwý ne me arým kum me abê.

² Djám mrâmri ne gwaj bamá amibu'á Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx? Mýj kôt dja gwaj arým ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamá Metîndjwýnh jabênh kabênh kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arým bamá kra ar abêja markumrêx ne arým amim,

—Ná. Imá Metîndjwýnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katát amijo ba'á memá karôkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arým bamá Metîndjwýnh jabêkumrêx. Djám gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamá? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê týx kêt. ⁴ Mýkam? Bir, me kum Metîndjwýnh kính kêtja te gwaj bamá amikukrádjá jarê gwaj bamá me kukrádjá

kĩnh kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra gwaj arým badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne arým me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mýj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jebubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhýro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metĩndjwýnh kute memã Krao amirít.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mýj ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Kra jarêho amirít on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nã kurúm kato. Ne kam arým abatãnh ne. NhyM Metĩndjwýnh kute arêho amirít kadjy Djuão arým ngômã adjã. Ngômã adjã nhyM kam túmrãm arým kamró prôt ne arým ty. Djãm ngômã adjãrkambit Metĩndjwýnh gwaj bamã Kra jarêho amirít? Kati. Kamró prôt ne tykkamdjwý kute o amirít. NhyM kam Metĩndjwýnh Karôdjwý ajte Kra'ã amijarêho amirít. Karô mrãmri katát kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metĩndjwýnh arým Kra jarêho amirító amãnhkrut ne ikjêkêt. ⁸ Karôkôt o amirít. Ngômã adjãrkam o amirít. Kamró prôt nhyM tykkam o amirít. Kuníkôt ne Metĩndjwýnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mýjja'ã amijarêho amirítkam gwaj abenmã kum, "Mrãmri ne amijarênhkumrêx", ane. NhyM be, Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarêho amirítjakam kabên katãto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jebubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane. ¹⁰ Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jebubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. NhyM be, me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Mýkam? Bir, mrãmri Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarêho amirítkumrêx nhyM me kute amim mar kêtam ne me o me'õ 'êxnhĩ pyrãk. ¹¹ NhyM Metĩndjwýnh arým amijarêho amirít ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyM me kute Metĩndjwýnh Krao aminhõ kêtja kôt tĩn kêtumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx.

Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókkam ikabên jarênh aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arým Metĩndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karô kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karô kôt dja ga ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyM arým gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx.

¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arým amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arým kute gwaj bamã mýjjao anhýr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwýr baje mýjjao badjã'wýrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apýnh me axwe djãri kuníkôt ne me axwe. Ne kam kwý pãnh tyk kêt. NhyM be, atemã me axwe'õ pãnh dja arým ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrik wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwýnhmã à'wýro ane. NhyM arým kum axweo pãnh kêt nhyM tyk kêt ne tĩn ne. Nãr me axwe 'ókôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwýnhmã à'wýrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metĩndjwýnh kute memã amak bõnh nhyM me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwý ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nã. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. NhyM kam Xatanaj te kute amiwýr meo akêx nhyM me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra. NhyM be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Metĩndjwýnh ne arým ijo kra. NhyM be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwýnh Kra ne arým bôx. Katãt kabên ne katãt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katãtkumrêxkôt mar kadjy arým gwaj bamã bajamak bô. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Arým ne Kra bôx ne imã ijamak bô. Ije ta katãtkumrêx mar kadjy arým imã ijamak bô, ane. NhyM kam Kra Jeju Kritu arým amim gwaj bapytã. Katãtkumrêxja arým amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metĩndjwýnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar

baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwý ne gwaj baje arým
tu amim markumrêx.

²¹ Aknere, ànhĩre ar, mýjjao metĩndjwýnh
karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne
kumex. Dja gar amijãno dja. Mýjjao
metĩndjwýnh karõ nhipêx'ýr aje amijo akêx
kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuāo kute atāri pi'ók no'ók ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuāo ne ôbikwa nimê kra arkum pi'ók no'ók ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'ók no'ók ne. Kute o týx ne kute kum me 'éxnhî bôxmā arēnhmā ne pi'ók no'ók ne. Me 'éxnhî kute Metíndjwýnh kabēn kêt jarēnh ne kute me noo biknormā bôxmā.

Nām kum,

—Kwārīk wānh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijā ano týx ne me jamā kre rax. Nām ā Djuāo ôbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuāo. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba ar amā pi'ók no'ók ne. Nā àpnhîre, Metíndjwýnh ne amijo apytā. Ba kam akramē ar amā pi'ók no'ók ne. Mrāmri imā ar ajabékumrēx. Djām bajbit? Kati. Me kunī kute Metíndjwýnh kabēn katátkumrēxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê. ² Metíndjwýnh kabēn katátkumrēx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar týx rā'ā ne baje o bajamak kêt kati prām kêtumrēx.

³ Me Babāmbê ne Metíndjwýnh. Krabê ne Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprikumrēx* gar adjumar mex rā'ā. Ar katāt kute kabēn jarēnhkumrēx ne kum ar ajabékumrēx. Gê ar amē amijo kajpek.

Me kum aben jabê'ā kute memā karō.

⁴ Nā àpnhîre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omūn ikínhkumrēx. Nām ar kute Metíndjwýnh kabēn katāt markumrēx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omū. Me Babām ta ne 'ā gwaj bamā karō. Kôt amijo baba'ā gwaj bamā karō nhyr ar arým kuma. Ne kam arým mrāmri kôt amijo bakumrēx ba kôt ar omūn arým ikínhti:re.

⁵ Ne kam àpnhîre ar, jakam ajte ar amā arê. Djām me kabēn ny ne ba ar amā arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabēn marja tām dja ba akubyn ar amā arê. Gwaj bamā aben jabēmā. Ja dja ba ajte ar amā arê.

⁶ Mýj dja gwaj nēn bamā aben jabê? Bir, dja gwaj Metíndjwýnh kabēn man kôt ar amijo baban arým bamā aben jabê. Mýj ne kabēnkam kute? Bir, tām ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amā aben jabê rytī pydjimā. Ja ne gar ama ba ajte ar amā arê.

Me amijā no týxmā, me 'éxnhî kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'éxnhî krāptī ar ba. Nām me memā kum,

—Djām mrāmri ne Metíndjwýnh Jeju Kritu jano nhyr pykamā bôx ne nā kurūm katon ar ba? Kati, nām me 'éx, anhýro ba. Me kute ā memā anhýro bakam mrāmri 'éxnhikumrēx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminéje me 'āno dja. Me kute ar anoo biknor karō me 'āno dja. Ga wākam arým Kritumā adjapēnh 'ātūm. Nhyr Metíndjwýnh arým ar amā akính djā jarē. Dja ar amā kungā. Nār, godja gar aminéje me 'āno adjām kêt jabej, nhyr me arým ar anoo biknor jabej. Nhyr kam Metíndjwýnh arým ar amā ôr kêt. ⁹ Me kute Metíndjwýnh kabēn mar kêt ne kam amikrā ar o ban ajte kute arek Kritu kabēn kôt amijo ba kēja ne Metíndjwýnh kute meo ba kêtumrēx. Nhyr be, me kute arek Kritu kabēn kôt amijo baja me Babāmbê Metíndjwýnh kute meo ba nhyr ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'ô bôx ne 'éx ne Kritu kupa'ā ar amā ajarē kwārīk wānh kum aminhūrkwā jarēnh kêt. Ne kwārīk wānh pa kjēnh kêt. 'Éx ne kupa'ā ar amā 'ā ujarēnhkam dja gar pa kjēnh kêt. ¹¹ Dja gar pa krij nhyr me arým ar ajā,

—Arým ne ar amijā kumē. Ga, ar kôt bawā pumū, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ā ajēx pyrāk.

¹² Nā bām bit pi'ókkam ar amā ikabēn kumex jarēnh prām. Ba kam amim,

—Kati. Kwārīk wānh ba pi'ókkam ikabēn kunī jarēnh kêt. Dja ba tēn arkam bôx ne ijakwao arkum arē, ane. Dja ba ar amā ane gwaj kam arým abenkam bakínhkumrēx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amā amikabēn mex jarē. Metíndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytar tām kra ne amā amybym amikabēn mex jarē. Tām ne ja.

* ¹³ Djām ar ga ne gar adjukapri nhyr ar pānh arým kum ar akapri Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprikumrēx.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djãri memã Jeju'ã ujarênh tẽmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tẽ. Kute arek o anhýr rá'ãmã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metíndjwýnh kabên katãtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêtjwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kínhkumrêx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onj Gaju kute Metíndjwýnh kabên katãt markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhó. Ba kam mã itẽm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onj ar kute akabên kôt Jejuo aminhója Metíndjwýnh kabên man kôt kute katãt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikí:nhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhôdjãnh ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumúnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metíndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamy djuw mex kuníkôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kunjãmã ajã ajarênh memã kum,

—Onj Gaju kum ar ijabê:n ôdjãnh ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amú ajte ar mór kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprí ngã. Metíndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mórkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhôrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mô. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar

kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tẽ. Jeju kabên katãt jarênh kadjy tẽ. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bẽnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhô pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bẽnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bẽnjadjwýr rax prãm. Bẽnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itẽm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tẽn ar akam bôx. Ar kute ar amã Metíndjwýnh kabên jarênh kadjy ar akam bôx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhúrkwã jarênh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhúrkwã jarênh prãm nhym Djoti arým ar abê aptãn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprôn h kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprôn h djã nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrík wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metíndjwýnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metíndjwýnh mar kêt kumrêx. ¹² Be, me kuní ne me me bakamy Temexu mex jarê. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metíndjwýnh kabên katãt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arým omú, ane. Ar badjwý ne bar Temexu mex jarê ga ar ijênhhí kêt kôt aje arým ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabên kumex jarênh prãm. Ne kam ije pi'ôkkam amã arênh prãm kêt. ¹⁴ Ije amikrà kêt ne awýr itẽmmã. Dja ba awýr bôx gu banhýtãri abenmã bakabên jarê. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metíndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex rá'ã. Be, jakam gu banhóbiwka ar arým amã kabên mex jarê ba kuman arým pi'ôk jakam wãm amã arê. Ga apýnh aje gu banhóbiwka nhidjri mar kôt arkum ar idji jarênh arkum ikabên mex jarê. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ók no'ók ne ja.

Jeju kamy 'óbê ne Djuda. Nãm ar aben djãkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ók no'ók ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikãr ne ate ajte memã 'êx ban arĩk ar ban memã mýjja punu 'ã ãpnênh ba. Nhyam kam Djuda arkum, —Kati, Metĩndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju 'ã angrã týx nhym Metĩndjwýnh dja ar arõrõkbê ar akukrà gar aku'ê týx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ ãpnênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytãn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytãr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã ãpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, ãpnhĩre ar, Metĩndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytãr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ók no'óko inhýrmã. Ba nhýn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjĩn arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjĩmã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arĩk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akõt wangijĩn ar amê akã. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metĩndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne

kam arým Bẽnjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metĩndjwýnh. Nãm me Metĩndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Bẽnjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtĩri ne Metĩndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djãri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bẽnjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm mebê idjaero katon me utã. Ne kam arým me amakkre kêtõ akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶ Nhyam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh jaxwedjwý arým ãpnênh djã kanga. Nãm me amijo ãmra ban ãpnênh djã kanga nhym pãnh arým me biknor tokry djãkam me kumên arým akamãt kõ tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê týx kute mrãmri ne me kute kãxirãxo me uwprekam kute mebê ijê týxja pyràk. Õ akati rax me 'yr bõx kadjy mebê ijê. 'Ãtũm nhym Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me 'yr bõx kadjy.

⁷ Krĩraxbê Xõtõmamê Gomoramê bu'ã krĩdjwý, kam me axwe ne me prõ djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metĩndjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmkmurêx nhym me niredjwý ta kute aben kupêno ikwã prãmkmurêx. Me baje amikajmãtã me mar kadjy ne Metĩndjwýnh arým memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhym kam kuwyo meo ajkamuw nhym me mrãmri arým biknorkumrêx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arým amijo ãpnun amibu'ã meo ãpnu. Ne kum me bẽnjadjwýr kurênh kãjkwakam me rũnh'ã kabên punu.

⁹ Be, Mĩgeubê ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh raxja. Djã ne Mĩgeu Xatanajmã kabên punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõjdjê arým ty nhym kam Mĩgeumê Xatanaj ar Mõjdjê nhĩ'ã aben maro dja. Djã ne kam Mĩgeu tu kum kabên punu jarê? Kati. Nãm kum,

—Gê Metĩndjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

¹⁰ Nhyam be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mýjja'ã kabên punu ba. Me kute me mar kêtãkam ne me tu me'ã kabên punu ba. Nãm me mry djumar djão umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Nhym me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

¹¹ Ý watíre, Metíndjwýnh dja me biknor tokry djákam me kurê. Amrêbê: ne me bakukâmäre Kaï axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Kaï kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukâmäre Barão kum nèkrêx prámje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Barão kôt kum nèkrêx prám: me ar anoo biknor ba. Amrêbê: me bakukâmäre Kore ne kute amijo rax prám: ne arým bënjadjwýr'ã kabên punu ba. 'ã kabên punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prámjadjwý ne me Metíndjwýnh'ã kabên punu ba. Dja me 'ã kabên punu ba:n ĩ arým Kore kôt me biknor tokry djákam akuno. Metíndjwýnh'ã kabên punukôt arým akuno.

*Me kute me noo biknorja me ro'ã bikàr.
A Ped 2.13*

¹² Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhõ kwý krêno akrĭ. Nhym me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijàm kêt ne arým ar aro'ã aku. Ar akínhkumrêxo akrĭ nhym me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kã mekxam ngrã kute o punuja pumũ. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ã ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhym me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arým kapríre ne. Ga, kók djábêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumũ. Nhym me te: na bixadjwýrkam aman kam arým kapríre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ã mekam akaprĭo ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjõ kunĩ ò kumexkam ja pydji ò kêt ne ãm pyrãk. Pidjõ tu tykkumrêx nhym me arým kraxmê arême ro'ã kaba. Nãm me kute urãk ne tu kajgokumrêx. Dja me arým me biknor tokry djákam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngõ djãkrêkam ngõ djãkã ari aben pymjýr pyrãk. Ga, ngõ djãkrê apêx nhym arým akãxkam mýjja punu kumexja pumũ. Nãm me kabên punu jarêngo ku'ên o ino re nhym me arým pijàm ne, kabên punukam pijàm ne. Me kute ar anoo biknor prámja ne me arĭk ba nhym me te: kute mekôt katã amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhêtire arĭk ba pyrãk nhym me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metíndjwýnh ne arým amim me axweja pãnh'ã karõkumrêx. Akamat kó tyk pytĭkam dja me kurê. Dja kam akamat kó tyk rã'ã nhym me kator kêtumrêx.

¹⁴⁻¹⁵ Adão ar amikam kra jadjuw nhym arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwýro tẽ. Adjwýro tẽ:. Adjwýro tẽm tãmtã kam arým 7'ýr

o bõx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arým 7'ýr o bõx. 7'ýr o bõx nhym me arým krajamã Enoki jarê. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

—Ë, Bënjadjwýr djwýnh dja Metíndjwýnh nhõ me ja krãpti: kubê 10.000mê ro'ã bõx. Ne kam arým me kum Metíndjwýnh kĭnh kêtja kunĩmã axwe pãnh jarê. Apýnh me àpênh jaxwe djãri pãnh memã arê. Metíndjwýnh'ã kabên punuja kunĩ pãnh memã arê nhym me arým amijaxwe ma. Nãm ã me bakukâmäre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prámja ne me bën prĭkam kabên ban apýnh mýjja'ã kabên punu prám: me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prám ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ò nèkrêx kumex pumũn amim,

—Ba gêt tãmwã kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhõ mýjja kumex ne kôt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me ò nèkrêx ngrireja Kĭnh kêtumrêx. Me kum me ò nèkrêx kumexjabit Kĭnho ba.

Me kute Jeju markumrêx djãpênh'ã memã karõ.

¹⁷ Akmere, àpnhĭre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Křitu kute ar anorja dja gar ar kabên mar týx.

¹⁸ Nãm ar arým me'ã ar amã ajarê. Me kute ar anoo biknor prámja'ã ajarê. Nãm ar ar amã,

—Dja Jeju bõx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prám ne kôt ar amijo ba, ane.

Křitu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabên mar týx. ¹⁹ Me kute ar anoo biknor prám ja ne me abenbê me kurêo ba. Ne pykakam mýjjakõtbit amijo ba. Nhym Metíndjwýnh Karõ kute meo ba kêtumrêx.

²⁰ Akmere, àpnhĭre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Křitu kabên mekumrêx. Tãm dja gar tu amim markumrêx ne amim kabên maro tẽ:n amũ maro amikamênh mar rax ne. Metíndjwýnh Karõ dja gar aman Metíndjwýnhmã akabên aba nhym Karõ arým ar akõt o kangõ.

²¹ Metíndjwýnh kum gwaj bajabê. Ar gadjwý dja gar amã abê rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Křitu jabej ajkam ama. Ta dja bõx ne kum gwaj bakapřikumrêx gwaj kôt batĭn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kapřĭn 'ýr me o akêxo tẽ gẽ me tu amim markumrêx. ²³ Nãr, dja gar ano katon me axwebê me kwýo akêx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karõ dja gar memã ano katon me axwebê meo akêx. Kute mrãmri ne me'õ kuwykam ãm nhym me kum kapřĭn kam no kator ne

kute pa 'amýnh ne bõm mēnh pyrək. Dja gar me punu kõt ar apunu'õ pymaje amijā ano tỳx ne.

²⁴ Metĩndjwýnh ne kute amim ar apytār mexkumrēx gar kam ajmā akute kēt ne katāt ar amijo aba rā'ā ne. Metĩndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kēt. Nhym kam arým amikabem ar apumjuwn arým pĩne ar ajo kĩ:nhkumrēx. ²⁵ Me Batĩndjwýnhbē ne me bapytār djwýnh. Pydji kute mýjja kunĩ mar ne krā me:xkumrēx. Ba kum,

—Mrāmri ame:xkumrēx ne apyma:kumrēx. Araxo abē kumkatikumrēx. Me kunĩ:mā Abēnjadjwýr djwýnhkumrēx. Ajitỳ:xkumrēx. Amexmē apymamē abēnjadjwýrmē atỳxmē ne ga aje 'ā aminhinomā amimēnh kêtikumrēx, ane. Gē me kunĩ ā Metĩndjwýnhmā ane. Tām ne ja.

Mýjja apôx kêtri kukãm 'ã ujarënh ne ja.

Bënjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, õ ãpënhbë Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar këtja ne me me kute amim Jeju marjao bikënh ar o ba. Nhyam kam Jeju kute õ me jao týx nhyam me akubyn týx ne kute kanga kët kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikënhkam mã Jeju'ã ngrãn kute kanga kët mã kum o amirít. Anhýr djwýnhnrãm kum o amirít, abentã kum o amirító tẽ, mýjja'ã akreo tẽ. Õ me jabit kute mýjja mar nhyam me kãtãmbë bipdjurmã ne apýnh mýjja djãri'ã mýjja jakre. Bir, nhyam mýj ne Djuão omũ?

Metíndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kuní kuwo imõkam rënh nhyam apëxmã. Nhyam kute Xatanajdjwý bin nhyam kët nhyam kam pyka ajte nyn tu mexkumrëxmã ne kum o amirít. Ne kum kãjkwadjwý jakre. Metíndjwýnh kute õ me jao kïnhmã, me 'ã ngrã týx ne kute kanga këtja, me tãm ne kute meo kïnh nhyam me kãjkwakam õ pykakam kïnhkumrëx ne ar ba rã'ã rã'amã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanë kët ne tyk kët ne mýr kët. Mýjja punu 'ýr ãr kët kam. Ja kuní ne kum o amirít, apôx djwýnhnrãm kum o amirít. Nhyam Djuão me kadjy omũ. Mýjja apôx kêtri ne anhýr djwýnhnrãm omũn memã arë. Tãm ne ja.

Me kute pi'õkjakõt amijo baja dja me kïnh.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metíndjwýnh ta ne Jejumã arë nhyam kam amidjõ'ã ajte kute õ ãpënhjamã o amirítmã, nhyam kam me kute marmã. Apýnh mýjja djãri dja í apôx, amikrà kët ne apôx nhyam anhýr djwýnhnrãm arým kute memã o amirítmã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arënhmã. Ba ibë Djuão ne ba Metíndjwýnhmã idjãpënh, imã ne o amirít ba ije me amã arënhmã. Nãm iwýr kadjy mrãm djwýnh jano nhyam kam imã mýjja kuní jakre ba kam kõt omũ. ² Ije arým kuní pumũnhkam dja ba prĩne me amã kuní jarë. Metíndjwýnh kabënh ne ba arým ije me amã arënhmã. Jeju Kritu kute katãt kabënh jarënh tãm dja ba me amã arë.

³ Metíndjwýnh kute anhýr djwýnhnrãm mýjja'ã memã ujarënh ja gëdja me'õ memã arë nhyam kute arënh djwýnh tãm gëdja arým Metíndjwýnh kum kïnh jadjã. Nhyam me kute mar ne kõt amijo bajadjwý gëdja Metíndjwýnh memã kïnh jadjã. Dja amë aro kïnh, me kute 'ã ujarënh djwýnhno kïnh ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kïnh. Bir, arým 'ýr. Arým Metíndjwýnh kute memã mýjja anhýr djwýnhnrãm arënh ja arým apôx 'ýr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djãri kubë 7mã kabënh.

⁴ Ba ibë Djuão ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kõt aben pydjija, ar amã ne ba pi'õk no'õk ne. Pykabë Adjjikkam apýnh krí rũnhkõt ar aje 'ã abeno abikprõnh 7ja me amã ne ba pi'õk no'õk ne.

Gë Metíndjwýnh ukaprikõt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarë ga me adjumar mex ne ar aba. Metíndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrëbë adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm dja ukaprikõt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë.

Nhyam Metíndjwýnh Karõ kute amijo 7 ne Metíndjwýnh krí djã kõnh ku'ë tãm gëdja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarëh ar me ajo ba.

⁵ Nhyam Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë. Jeju Kritu ta kute mrãmri katãt memã Metíndjwýnh kabëno amirít djwýnh ne kumrëx tyk ne akubyn tĩn ne kator gëdja Metíndjwýnhmë Metíndjwýnh Karõmë kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bënjadjwýro kute me bënjadjwýr kuní jakrenh ne pyka kunikõt me õ bënjadjwýro ba. Tãm dja Metíndjwýnhmë Metíndjwýnh Karõmë kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarë.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabëkumrëx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrã. ⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babë me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjãpënh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gë me kãjmã kum rax jarënh rã'ã rã'ã. Gëdja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrë tẽ. Kakrãkõt ne amrë tẽ. Me kuní dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

Nhyam apýnh pyka djãri dja me kuní omũn amra, Jeju pymaje ãmrao kumex. Mrãmri dja me kuní omũn amim ngryk ne ãmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bënjadjwýrbë Metíndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibë mýjja kuní krax ne ajte ibë mýjja kuní 'ënhõt, ane.

Nãm ã Metíndjwýnh týxo kubë kumkati ane. Metíndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrëbë adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mýjja kuní pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirít.

⁹ Nã, ba ibë me akamy Djuão. Nãm me Jekukõt me akudjwa ijo ajkë ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytãn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrã týx ne 'ãno djan ije kanga kët. Ba ne ba

apêxtibê Paximukam ar ba. Na bām memā Metīndjwýnh Kabên jarên memā Jeju'ā idju-jarênh iba. Nhyam kam me ja ngyrk ne kam imā,

—Kwārīk wānh mýjja wā jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tēn apêxti jakam imê ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'ók kamrêkkam, Bēnjadjwýr nhô akatijakam ne ba arek maro nhý nhyam Metīndjwýnh Karô ar ijo ba. Ba kam me'ô kabên ma. Me'ô kabên týx kute poti kakôr týx pyrāk. Ikôt ne imā kabên ne. Ne imā,

¹¹ —Ba ibê mýjja kunī krax ne ajte ibê mýjja kunī 'énhôt. Ba ren ije kájkwamê pykamê omúnh 'āno idljām kêt nhyam ren amrêbê amijo ajkê nhyam ren mýjja kunī kêt ne. Ê, amrê tēn mýjja pumūn 'ā pi'ók no'ók, ane. 'Ā pi'ók no'ók ne kam memā ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamā dja ga ano. Me kute apýnh krī rūnhkôt 'ā aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ā aben pydjijamê, ar kute Emīnakam 'ā aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'ā aben pydjijamê, ar kute Xi-jirakam 'ā aben pydjijamê, ar kute Xad-jikam 'ā aben pydjijamê, ar kute Pirapijkam 'ā aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ā aben pydjijamê, mekmā dja ga aje mýjja pumūnhja'ā pi'ók no'ók ne ano, ane. Nām ā imā kabên ane.

¹² Ba kam ýr akêx. Ije mýj me'ô kute imā kabênja pumūnhmā ýr akêx nhyam ngónhpókti kubê 7 ne ku'é ba omū. Kēn karýro ngónhpókti.

¹³ Nhyam kam ipôkri dja. Kute me'ô my pyrāk ne dja. Nām kubêkā ryti jadjān o dja. Kubêkā rytija ne parkôn 'ānh itep nhyam 'ā dja. Ne kēn karýro amirunh pren 'ā dja. ¹⁴ Ne kī jaka: kute āk kaka jaka ja pyrāk. Kute kadjāt nhī jaka pyrāk. Nhyam no pókja kute kuwy pók pyrāk. ¹⁵ Ne par jadjēnh. Kute ngónh nhípêx djākam me kute 'ā ngrāo pōx nhyam adjēnh pyrāk. Nhyam ôkrekam krikrit kute ngô rārākti: pyrāk. ¹⁶ Ne ubôkjao kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhyam kam aktā kāk djwa mextire ajkwa krekre kurūm kato. Ne nokre jadjēnh kute kájkwa nhípôkri myt mrānhkam adjēnh ja pyrāk.

¹⁷ Ba omūn kam itu mýrbê tým kute ityk pyrāk ne itu mýrbê tým ne nō, itūn prāme. Nhyam kam ta ijā ikra dji, ubôko ijā ikra djin kam imā,

—Kwārīk wānh atūn prām kêt. Ba ibê mýjja kunī krax ne kam ajte ibê mýjja kunī 'énhôt. ¹⁸ Bajbit ne ba ije amitūn mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itūn ne. Amrê ipumū. Ba dja ba itūn rá'ā rá'ā. Ba ne ba ikabēno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabēno me tyk nhô pyka ýr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ā pi'ók no'ók, aje omūnhja'ā pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omūnhjamê

mýjja kraxje kator kêt rá'āmê. Amê dja ga 'ā pi'ók no'ók ne. ²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubôko 'amýn o dja ga omū? Ne kēn karýro ngónhpókto 7jadjwý, mýj ne ja? Bir, ba amā arê ga ama. Ê, ngónhpókto 7ja ne kubê apýnh krī djāri me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ā akre kubê 7. Apýnh krīkam me kute ikôt aben pydji'ā akre kubê 7 ne ja. Nhyam kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krī djāri me kute ijā abeno bikprōnhja kadjy mrānh djwýnh ta ne 'ā akre, ane.

Nām ā Jeju imā kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metīndjwýnh kính ngrire.

¹ Nhyam kam ajte imā,

—Ê, ar kute krīraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamê dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarēn arkum, "Ê, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kēn karýro ngónhpókto 7kam imrānhja, ba. Ba ne ba ar amā ikabên ne.

² Gar ikabēnkôt ar amijo aba ba arým omū. Ar adjápēnh rax, ar aje ijāno adjām ne aje ikanga kêt ba arým omūn kam ikīnhkumrêx. Nā gām ar abê me axwe kính no kati ba arým omū. Nhyam me wā we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhyrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prīne mekmā akato. Me wā ne me 'éxnīkumrêx. Me tām ne gar arým mekmā akaton abê me kính no kati. ³ Nā gām ar ijāno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nām me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrān aje amibê ikanga kêt ba arým omūn kam ikīnhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omūn ikaprire. Amrêbê ar aje amim ijo amirīt totokbê ne gar amā ijabê ne jakam arým amā ikīnh ngrire. ⁵ Gop ar amim akaton wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akêx. Nā gām ar ibê amiptār mex ne. On ar ajte akubyn amā ijabēn kam ajte akubyn imā apê kute amrêbê imā ar adjápēnh ja pyrāk. Dja gar ā anhyr kêt ba wām ar awýr tēn kam ar abê ngónhpóktiwā kaba nhyam arým ām djā kapry.

⁶ Nhyam bep me punubê Nikórij, me tām, me kabên punu ar baja. Me tām ne gar me kabên punukam amā me kurêkumrêx. Mrāmri, kam ne mexkumrêx. Mrāmri ne gar amā me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imā mekbê Nikórij me kabên punukam imā me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabên. Gora ar prīne kabên ja ma. Ê, ar me kurām

atýx ne aje ijáno adjām, ar gajbit dja ba ar amā pidjō kute meo tīnja jarē gar gajbit ku. Pidjō kute meo tīnja ne Metīndjwýnh nhō pykakam dja, kǎjkwakam Metīndjwýnh nhō pyka mexkumrēxkam. Tām dja gar ku”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Emīnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

–Ē, krīraxbē Emīnakam ar kute amim imar ne kute ikōt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi’ōk no’ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ibē mýjja kunī krax ne kam ajte ibē mýjja kunī ’ēnhōt. Ba ne ba tyn kam ajte itīn ne. Ba ne ba ar amā ikabēn ne.

⁹ Me kute ar ajo bikēnhja ne ba arým omū. Ar anhō mýjja kēt, anhō nēkrēx kētja ne ba arým omū. Nhyam bep kati, nījar anhō nēkrēx kumex. Mrāmri pykakam ar abakam arým anhō mýjja kēt nhyam bep kǎjkwakam anhō mýjja kumex. Nhyam me kwý ta amijo Metīndjwýnh kra, amijo mekbē idjaer ne ar ajapryr ar o ba, ba arým omū. Djām mekbē Metīndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhō apēnh ne wā ne kam mā kōt ar aben pydjio ba. ¹⁰ Kwārīk wānh gar amā me uma kēt. Gora ar atýx. Dja me ī ar ajo ajkē ga ar atokry. Gora ar atīn prām kēt. Ē, godja me ī Xatanajbē me axwe nhō bēnjadwýr kabēnkōt mekbē ijē djākam ar akwý rē, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunīkōt dja me ar ajo ajkē gar atokry. Nhyam kam arým me kute ar ajo bikēnh’ā akatibē 10 nhyam kam me arým ar ajo bikēnh kēt ne. Gora ar ijā angrā týx ne ijāno dja. Godja me te ar apa gar ijāno dja ba kam pānh ar ajo tīn gar atīn rā’ā rā’ā.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikōt aben pydjijamā kabēn. Gora ar prīne kabēn ja ma. Ē, ar me kurām atýx ne aje ijāno adjāmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kētkumrēx. Arkati”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Pegamukam ar ja kwý prō prām.

¹² Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

–Ē, ar kute krīraxbē Pegamukam amim imar ne kute ikōt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi’ōk no’ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba ijajkwa krekre kurūm aktā kǎx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amā ikabēn ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djākam ne gar te ar aban amex rā’ā ba arým ar apumū. Be, nā gām ar ijā angrā týx ne aje amibē ikanga kēt.

Djā nā gām ar me kudjwa aminēje memā kum, ‘Jakam arým ije amim Jeju mar kēt. Arým imā kīnh kēt’, ane? Kati, ar aje ā memā anhýr kētkumrēx. Nhyam me arým ar anhōbikwa Āxipanah bī gar mā amā ikīnh ne aje ikanga kētkumrēx ne. Nā, Āxipanahdjwý kum me uma kēt ne tu memā ijarēnh ’āno dja nhyam me kubī, wākam, Xatanaj mōr djā wākam. Nām me te kubī gar mā amā ikīnh ne. Ba arým omūn ar akam ikīnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabēn punukōt amijo ba ja tām ne ba imā me kīnh kēt. Ar akwý ne gar me bakukāmāre ’ōbē Barāokōt ar amijo aba. Djām Barāo mex got. Nām mekbē idjaer kurē djwýnhbē Barakimā mekbē idjaer’ā karō. Kute mekbē idjaer o bikēnhmā ne mýjja punu’ā kum karō. Mekbē idjaer kute mry punu krēnmā, me kute mýjjao Metīndjwýnh karō nhīpēxjamā mry nhōr ja kute krēn ne amijo bikēnhmā. Ne ajte me kute abenbē prōo ākīnh ne arīk prō prāmo kumexmā. Me kute ā amijo bikēnhō anhýrmā ne me’ā kum karō. Nhyam kam ō’ā Barakī mekbē idjaero bikēnh o ba. ¹⁵ Nhyam ar akamdjwý mekbē Nikōrij ā kabēn ane, ā memā ’ā karōo ane. Nhyam ar akwý kabēn punu jakōt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wānh ajaxwemā anhiren iwýr amijo akēx. Dja gar amim akator kēt ba ar awýr bōx ne me kabēn punuja’yr iprōt ne. Ijajkwa krekre kurūm aktā kǎxdjwa mextire katorjao dja ba me’yr iprōt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikōt aben pydjijamā kabēn. Gora ar prīne kabēn ja ma. Ē, ar me kurām atýx ne aje ijāno adjāmja, ar gajbit dja ba ar amā djwýbē mýj ne ja ngā, djwýo bipdjurja ngā gar krē. Ba kam ajte ar atýxmābit apýnh kēn mēre, kēn jaka ngā. Ne kam ajte ar amā kēn ja no’ōk, apýnh ar anhidji ny’ā kēn no’ōk ne kungā gar kam omū. Atemā me ja kute ar anhidji nyja mar kēt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amā kēn nhōrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibē Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

–Ē, ar kute krīraxbē Xijxirakam amim imar ne kute ikōt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi’ōk no’ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibē Bēnjadwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ba ne ba ar amā ikabēn ne. Ē, ba, ibē ne Metīndjwýnh kra ne ino pōk kute kuwy pōk pyrāk, ne ipar jadjēnh kute ngōnh nhīpēx djākam me kute ’ā ngrāo pōx nhyam adjēnh pyrāk, ba ne ba ar amā ikabēn ne.

¹⁹ Gar kōt amijo aba, ba arým omūn kam ikīnhkumrēx. Gar amā aben jabēn amā

Metíndjwýnh jabê ba arým omû. Gar tu amim imarkumrêx ne ijâ angrâ týx ba arým omû. Ar adjâpênh rax ba arým omû. Nâ gãm ar ijâno djan amibê ikanga kêtumrêx ba arým omû. Nâ gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tên amijo tên arým ikôt amijo amôr mex ne.

²⁰ Nhy m bep mýjja pydji ne ba omûn ikaprîre. Nâ gãm ar amâ me'ô nibê Djed-jabeu kînh. Nâm we amijo Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne kam mýjja punu'â inhô âpênhmâ karôn 'â arkum apnê. Inhô âpênh kute abenbê prôo âkînh ne ar prô prâm ba ne kam kute amijo bikênhmâ.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênmâ, me kute mýjiao we Metíndjwýnh karô nhîpêxjamâ kute mry nhôr nhy m ar kute krên ne o kute amijo bikênhmâ. Nâm â Djedjabeu inhô âpênhmâ mýjja punu'â karôo ane, ne â 'â arkum âpnêho ane. ²¹ Nâ bã m te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wânh axwemâ irern iwýr amijo akêxmâ te amiwýr kam ama nhy m kute mjên prâm ja kanga kêt ne amim kator kêtumrêx. Kum axwe kînh rá'â.

²² Ê, dja ba nija'ýr bôx ne kam nôr djâkam kumê, nôr djâ tâmkam dja ba kumên kam prîne o ajkê. Me my kute nînhjamê ro'â dja ba prîne meo ajkê. Dja me kum axwe kînh rá'â ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akêx kêt, ba kam prîne meo ajkê nhy m me kam tokry. ²³ Ne ni krajadjwý pyka mê o amrâ. Apýnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunî aje imâ akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbêmê anhôkre kadjwýnhbê aje mýjja mex nâr mýjja punu'â amim karô jabej ije ar akamûnh ne kôt ije ar anhî pýnhkôt ar amâ o pânň djwýnh. Gar kôt aje imâ akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mê o amrâ.

²⁴ Bep ar aje me kabên punukôt amijo aba kêtjamâ, wâkam, Xixirakam ar aje me kabên punu kôt amijo aba kêtjamâ dja ba ajte ikabên 'ô jarênh kêt. Mrâmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjâ mar prâm kêtka amexkumrêx. Nhy m me ate we kute Xatanaj kukràdjâ bipdjurja marmâ we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhýrja djâm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêtka amexkumrêx. ²⁵ Gora ar mâ ikôt ar amijo aban ijâ angrâ týx rá'â: ba akubyn bôx.

²⁶⁻²⁸ Ê, ar me kurâm atýx ne aje ijâno adjâmja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba rá'ân aje o atêm ne o atêm ne arým aje inomâ mênňja, ar ajâ dja ba bënjadjwýr rê gar kam inhjuk'â meo aba.

'Apýnh me ba djâri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba týx ne. Meo aba týx ne, nhy m me'ô axwe gar kam prîne o ajkê, me kute kâxo âbêr

djâo kute ngyo ngônň totyk ne prîne ka'êkja pyrâk. Dja gar â meo aba týxo ane.'

Be, Ibâmbê Metíndjwýnh ne ijâ bënjadjwýr mē. Dja ba kam amidjô'â ar ajâ kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akînh djâ kadjy ar amâ umajýrtiredjwý ngâ, akati maktâ umajýrtire ja ngâ.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metíndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamâ kabên ne. Gora ar prîne kabên ja ma", ane. Nâm â Jeju imâ kabên ane. Ba ibê Djuâo ne ba kuman ar amâ arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrâk.

¹ Nhy m kam Jeju ta ajte imâ,

—Ê, ar kute krîraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrânň djwýnhjamâ dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarê arkum, 'Ê, ba ne ba ar amâ ikabên. Ba ije Metíndjwýnh Karô kute amijo 7 ije amýnhja, ba ne ije kanhêtireo 7 ne amýnhja, ba. Ba ne ba ar amâ ikabên ne.

Nâm me we ar amex jarê. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrâk. Ba arým ar apumû. ² On ar ano mex, atîň rá'ári, ne akubyn amijo týx, amijo mex, ar atyk kêttri. Nâ gãm ar amijo aba punu ba te ar apumû, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumû ne kam ar amâ, 'E, Ibâmbê Metíndjwýnhmâ ar amex kêtumrêx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amâ arênh gar arým aje markumrêx tâm dja gar tu markumrêx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wânh ajaxwemâ anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awýr bôx. Kute me âkînhî me aêrbê kute mýjiao âkînh ne kute mebê mýjja jamýnh ja pyrâk. Dja ba â ar ajaêrbê ar awýr ibôxo ane. Dja gar ibôx djâkôt imar kêtumrêx ba ar ajaêrbê bôx.

⁴ Bep krîbê Xadjiwâkam ar angrêre ne gar amrânň mexkumrêx rá'â. Ne kam ar angrêre amrânň mexkumrêx kute mrâmri ne me kute kubêkâ mex, 'â ngrâ kêt kute angjênh ne 'â mrânňja pyrâk. Nâ gãm ar â amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrân ikudjwa kubêkâ jaka jangij ne 'â mrâ. Nâ gãm ar amrânň mexkumrêx. Nhy m kam kubêkâ jaka kadjy ar amex. Tâ m dja gar angij, amrânň mex pânň angijň 'â mrâ.

⁵ Be, ar me kurâm atýx ne aje ijâno adjâmjabit dja gar â kubêkâ jaka jangjênh ne 'â amrânňho ane. Ba kam pi'ók no'ókkam anhidji jarijwâ o ibingrânň kêt, me tîň rá'â rá'â'â pi'ók no'ókkam ar anhidjio ibingrânň kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibâmmâ inhýtâ ar ajarê, Ibâmmê Ibâm kadjy mrânň djwýnhmê

arkum inhýtã tu kãj bê ar ajarê ne kum, 'Be, inhô me ja ne me ja.' Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prîne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metîndjwýnh kabênkôt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ë, ar kute krîraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabênkumrêx ne ijêxnhi kêtumrêx ne kam ar amã, 'Ba ne ba ije inhingêt kukãmã Dawi nhûrkwãkam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ã kuta nhyam mýj me'õ godja 'ã ijê? Ba 'ã ijê nhyam mýj me'õ godja 'ã kuta?'

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kãjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabênkôt ar amijo aban aje ikanga kêtumrêx ba kam ar amã, 'Ba gédja ba ar amã kikre'ã kuta. Mýj me'õ gédja ar abê 'ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'õ dja inê?' ane.

⁹ Ë, Xatanaj nhô àpênh 'êxnhija, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'êx ne amijo Metîndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gédja ba ar awýr me pa 'amýn meo môn ar akuka kônh me umjuw nhyam me kam pijãm djãe ar akuka kônh ibôn krîn ar amã arax jarên kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kôt me kute mar ne kute ar ajã, 'Jeju kum ar abêja pumũ', anhýr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰ Ije ar amã, 'Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrã týx ne ijãno djan ikanga kêt', anhýrkôt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunïo ibikênhkam dja ba arým ar apytã. Dja ba pyka kunikôt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apýnh pyka djãri me kunï kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹ Arým ibóx 'ýr. Gora ar arek ikabênkôt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akînh djã ngã. Kwãrik wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akînh djã býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akînh djã by.

¹² Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ar

apumjuw gar aku'ê rã'ã rã'ã, kute Metîndjwýnh nhûrkwãtikam par pyrãk ne aku'ê, Metîndjwýnh kuka kônh aku'ê rã'ã rã'ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metîndjwýnh nhidji no'ók, ne kam ajte ar ajã krî nhidji no'ók, Ibãmbê Metîndjwýnh nhô krî mex nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Krî mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metîndjwýnh kurũm rwýkja, kãjkwa kurũm rwýk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no'ók ne, ar atýx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'ók ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metîndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora prîne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngô kãjbê kangro pyrãk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ë, ar kute krîraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bênjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba, ibê ne Mrãmri. Ba ije mrãmri katãt memã Metîndjwýnh kabêno amirít djwýnh ne ba mrãmri ikabênkumrêx. Metîndjwýnh kabênkôt ne ba ibê mýjja kunï nhipêx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nãr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngô kãjbê kangro pyrãk, ajakryr kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakryr nãr kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nãr kon ar amex ma. ¹⁶ Nhyam bep kati, ar kãjbê akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptô. Ar ajakryr kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrãkkam.

¹⁷ Nã gãm we ar, 'Arým ne inhô nèkrêx kumex. Nã bãm prîne inhô mýjjaao aptã nhyam kam kumex. Arým inhô mýjja kunï bikãr ne ibê 'õ'ã katãm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prîne amijo ajkê. Ne akapri mex ne. Ne abikênh mex ne. Ar ano rã ne anhô kubêkã kêtum tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt? ¹⁸ Kam dja ba ar amã mýjja jarên ar amã, 'Ë, on kên karýr mex-tireja, ngôn nhipêx djãkam me kute 'ã ngrão pôx nhyam mex-tire ja dja gar 'ã ijwý ba ar amã kungã gar abyn arým amimex, arým abikênh kêt. Ne kam ajte ar kubêkã jaka'ã ijwý ba ar amã kungã gar kam arým angjê. Angjên irãri ar aba kêtum apijãm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjy'ã ijwý ba ar amã kungã gar arým o amino djy ne arým ano mex.'

¹⁹ Me axwe nêje ne ba memā ibēn tỳx ne imā me kīnhja ne ba memā uwēk māt ne. Kam dja gar on amim akaton wānh ajaxwemā anhiren akubyn iwýr amijo akēx.

²⁰ Ē, gop ar ikabēn ma. Ota ba arým ar awýr bôx ne kike kabem dja. Ar ajô imā kike'ā ta. Ba wām awýr wadjā gu baro'ā aben kuka kōnh banhō kwý krēno nhý ga arým akī:nhkumrēx. Gop ar ajô aje ikabēn mar jabej, on kike'ā ta." Nām ā Jeju me kunimā kabēn ane. Me kute Jejuo aminhōmā ne ā kabēn jarēno ane ne kam ajte memā kum,

²¹ "Ē, me me kurām atỳx ne aje ijāno adjāmja, me gajbit dja ba me amā arē ga me ikrī djākam inhikō'ā nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakabēno me ano. Me me bamā āpēnhmā dja gu me bakabēno me anor ar o baba. Ga ba itỳx ne ije Ibām 'āno idjām ne ije amijo imrānh rā'ān ije aminhinomā amimēnhja pumū. Ije kanga kēt ne ije aminhinomā amimēnh ne kam Ibām nhikō'ā inhýr ne ije ikabēno me anorja pumū. Dja ga me ā ikudjwa atỳx ne ijāno adjāmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne mete amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn anen kam o ino re. Ba ibē Djuāo ne ba kuman me amā arē.

4

Metīndjwýnh krī djātikam nhý.

¹ Nhy kam ijukri atemā mýjja kato ba omū. Kājkwakam kike'ā 'yr ne dja ba omū. Nhy kam ajte me'ō imā kabēn ne, ôbē kute imā kabēnja, kabēn kute poti kakōr tỳx pyrāk, ta ajte imā kabēn ne imā,

—Amrē tē ba amā mýjja jakre, mýjja kraxje kator kēt dja ba anhýr djwýnhram amā o amirīt ga anoo anhýtā omū nhy bep tūmrām dja amirīt ne, ane. Nām ā imā ane.

² Ā imā anhýrmē ro'ā Metīndjwýnh Karō iwýr ruw ne mā ijo tēn ijo wabi. Nhy nýar kājkwakam bēnjadjwýr krī djā rax dja nhy kam arým me'ō kam nhý. ³ Me'ō ýrja ne adjēno tuknī. Kute kēn ngrāngrāmē kēn kamrēk kakrātyk, o me ikrakam rāx ne o ôkredjē karýr jadjēnh tỳx ja pyrāk. Nām ā me'ō ýrja jadjēnh kute kēn ja jadjēnhja pyrāk ne nhý. Nhy kam djwýngwýnhntire ne krī djāmā ipók ne wajēt ne kam adjwýnhdjwý adjēnh. Kute atemā kēn ngrāngrā 'ōdjwý jadjēnh tỳx ja pyrāk. Nām ā djwýngwýnhntire adjēnh ā anen krī djā raxmā ipók ne.

⁴ Nhy krī djā raxjamā me krī djā kryre ipók ne. Apýnh me krī djā kryre ku'ē djāri 'ā akrekam kubē 24. Nhy me bēngētte kam krī. Kubēkā jaka jangjī ne kam kam krī. Ne

kēn karýro krādjē, bēnjadjwýr krādjē ne me kutu.

⁵ Nhy krī djā raxja kurūm adjēno amikurwý ne kam krako dja. Kabēnmē adjēnhmē krakmē o akā. Nhy krī djā rax kabem ne ngōnhpōktio 7 ne pōko ku'ē. Ngōnhpōktija kubē Metīndjwýnh Karō kute amijo 7ja. ⁶ Nhy ajte krī djā rax kabem ne mýjja karýr kute imōti pyrāk ne nō. Kute ixeo imōti pyrāk ne nō. Karýr kute kryt karýr pyrāk ne nō.

Nhy mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrut ne krī djā raxmā ipók ne, nhy ipōkri krī djā rax dja. Nhy mýjja tīnja kute krī djāmā ipōkja ikam no kumex, ibūmkam non ōngakkam no. ⁷ Nhy mýjja tīn kute-waja kute rop djākrēbē rijāo pyrāk, atāri ja kute mryti kra pyrāk, atāri ja nokre kute me bēngōkre* nokre pyrāk nhy kute katēja kute ākkajkritti tor pyrāk. ⁸ Nhy apýnh mýjja tīn djāri ara kumex. Ar ī pýnhkôt ara kubē 6'ā kabēn. Nhy arakam no kumex. Ara nhībūmkam no. Ara nhōkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rā'ā rā'ā. Kute ngrero ino rer kētkumrēx. A'urimē akamatmē kam ar ngrer ba rā'ā rā'ā. Nām ar,

—Mex, mex, mex. Metīndjwýnh ne mexo umakumrēx. Nām Bēnjadjwýr raxkumrēx. Tỳxo kubē kumkatī. Nām tīn ne ar ba, amrēbē adjākamā tīn ne ar ba. Dja mrāmri tīn rā'ā rā'ā.

Nām ā ar ngrero ane, ā kute kum mex jarēno ane. ⁹⁻¹⁰ Mýjja tīn amānhkrut ne amānhkrutja ā kute krī djā raxkam ýrjamā mexmē umamē raxmē amikīnh jarēno ane. Metīndjwýnh tīn ne ar ba rā'ā rā'ājamā arē. Ar kute kum arēnh kunikôt ne me bēngētte kubē 24ja tu mýrbē rōrōk ne. Krī djā raxkam ýrja kabem, pijām djāje tu mýrbē rōrōk ne. Mrāmri ne Metīndjwýnh tỳxkumrēx ne tīn rā'ā: rā'ā. Kam ne kuka kōnh me bēngētte kubē 24ja pijām djāje tu mýrbē rōrōk ne. Ne kam tu kabem krādjē mexjamā ire. Tu kabem krādjē mexjamā ire nhy wānh ikwā. Nhy me kam kum mex jarē. Kum mex jarē ne kum,

¹¹ —Me inhō Bēnjadjwýr, me Itīn djwýnh, gajbit ne ba me amā amextire jarēn amā apyamamē arax jarēn amā atỳx jarē.

Mýj me'ōmē ne gar aje aben pyrāk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunī 'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunī'ā karō nhy arým tīn ne apôx. Ga ne ga mýjja nhipēx nhy apôx, ane.

Nām ā me bēngētte kubē 24ja Metīndjwýnhmā mextire jarēno ane.

* 4:7 Apýnh me ō pyka djāri kunikôt ne me kunī bēngōkre. Kubēkā jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

5

Mryki'átomti jabatànñ nyre kute pi'ók byr:

¹ Nhyam kam krí djà raxkam ýrja ubòko pi'ók no'ók byn o nhý ba omù. Nãm prïne pi'ók no'òko tuknì. Òkremê ibùmmê prïne no'ók. Ne kam kràk'á tom krío tē. Abenmã mēnh'ã tom krío tē. 'Á tom'ã akre kubê 7. Me'ò kute 'ãpre bônñ ne omũnh kêt kadjy. ² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh týxkumrêx ne katon kàj bê memã kabēñ ne memã kum, –Mýj me'ò ne mexkumrêx ne kam kute pi'ók no'òkja'ã 'ýrmã? Kute 'ã oy djà rēnhmã? ane. ³ Nãm ã anen kam te me'ò mex jabej me kabi. Kute pi'ók no'òk'ã oy djà rēnh ne omũnhmã. Nãm kàjkwakammê pykakammê pyka kadjwýnhbē me jamē te kadjy me kabi. Ne me'òmã kator kêtumrêx. ⁴ Kam ne ba arým muw. Me'ò mexkumrêx kute pi'ók no'òk'ã 'ýr ne omũnh 'ò kêtam ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhyam kam mebēngétte 'ò imã,

–Amýr kêt. Ê, Djuda nhúrkwákam me'ò, Dawi tám djwý 'ò dja pi'ók no'òk'ã kuta. Týxkumrêx, umakumrêx. Kute rop djàkrébē rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne týxkumrêx ne meo apan kam kute pi'ók no'òk'ã oy djábē 7 rēnh ne kute pi'ók no'òk'ã 'ýr ne kute omũnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhyam kam Metíndjwýnh krí djàti nhípòkri Mryki'átomti jabatànñ nyja dja ba omù. Nhyam kam kute me kute Mryki'átomti jabatànñ nyja bññ nhyam ajte akubyn tññ pyrãk. Nhyam mýjja tññ amãnhkrut ne amãnhkrutjamē mebēngéttemē Metíndjwýnh krí djàtikam Mryki'átomti jabatànñ ny djãmjamã ipòk ne dja. Nhyam Mryki'átomti bàrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubē Metíndjwýnh Karò kute amijo 7, tãm ne pyka kunikòt ar mrã. ⁷ Nhyam kam Mryki'átomti jabatànñ nyja tēñ kubē pi'ók no'òk by. Krí djàtikam ýrja ne ubòko kum kungã nhyam kubē kuby.

⁸ Nhyam byrmē ro'ã mýjja tññ amãnhkrut ne amãnhkrutmē mebēngétte kubē 24jamē kabem tu mýrbē ròròk ne. Apýnh ò pñjãbare. Atemã pñjãbare djē krãptì. Ne apýnh ò ngònh. Kēñ karýro ngònh. Ngònh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djà ne kam ipu ne. Mýjbē ne kikre kudjý djà? Me kabēñ. Metíndjwýnh nhò me ja kute kum kabēñ'ã ne kikre kudjý djà amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebēngétte nhò pñjãbaremē ngònh ipujamē ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arēñho ba, ne,

–Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ã ta. Arým ne me abí ga kam arým akamròo meo pãnh ne me pa 'amýn me utàn Metíndjwýnh'ýr meo tē. Nã gãm me kwý ra:x ne me utã.

Apýnh mebēngòkre ba djàri, apýnh amýn-gràri me ba djàri, apýnh me kabēñ djàri, apýnh me ò pyka djàri kunikòt ne ga me kwý pytàn Abãmmã me umjuw.

Nhyam me kam kubē me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh ne me banhò Metíndjwýnhmã ãpēñ ba. Dja me Metíndjwýnh djò'ã prïne pykabē me ja o ba, ane.

Nãm ã mebēngétte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwýnh kanga ma. Me krãptì kute pi'ò pyrãk. Kubē 1.000.000 krãptì. Me'ã akre krãptì: ne ba omũn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krí djàtimē mýjja tññmē mebēngéttemē kum ipòk ne. Ne kàj bê kabēno kumex, ne,

¹² –Mrãmri ne ga gajbit amex. Mýj me'ò got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kuní jakre nhyam me abí. Abē mryki'átomti jabatànñ ny prãbē abí.

Nhyam kam Metíndjwýnh arým ajã bēñjadjwýr rax mē. Nhyam kam apýnh me pyka djàri kute ò nēkrêx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atýx. Gédja me amim ajarēñ ajo rax ne kãjmã akamēñ abenmã araxo amirít, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabēñ ane.

¹³ Nhyam kam mýjja kuní kabēñ ne. Nhýnh ne mýjja 'ò kabēñ kêt ne? Katí, kàjkwakam mýjjamē pykakam mýjjamē pyka kadjwýnhbē mýjjamē ngò raxbē pyka kêtam mýjjamē kuní ne ro'ã kabēñ ne,

–Gora gē me abenmã krí djàtikam ýrjamē Mryki'átomti jabatànñ nymē ar arē ne abenmã ar raxo amirít ne kãjmã ar kamē. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gē me abenmã ar arē. Arkum rax jarēñ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kuní kabēñ ane ba kuma.

¹⁴ Nhyam kam mýjja tññ amãnhkrut ne amãnhkrutja kòt kabēñ ne,

–Mrãmri godja ã ane.

Nhyam mebēngétte kòt tu mýrbē ròròk ne adjwýnhdjwý kum rax jarē.

6

Kute pi'ók no'òk'ã oy djà rēnh.

¹ Ba ibē Djuão ne ba arek omũño dja. Nhyam kam Mryki'átomti jabatànñ nyja pi'ók no'òk'ã oy djà ta ba omù. Nhyam kam mýjja tññ amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabēñ. Kabēñ kute na krak pyrãk ba kuma. Nhyam imã,

–Amrê tē, ane.

² Ba 'ýr tēñ omù nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'ò 'ã nhý. Ò dudjē jamýn o nhý. Nhyam me kum bēñjadjwýr krãdjē tu. Nhyam

kutun o nhý ne kam 'a kawaru'ã tê. Kute me kunĩ 'ã amijo ãptâr ne me 'yr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tê.

³ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti abatãnh nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩn ja jatãrija imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrê tê, ane.

⁴ Ba 'yr tẽn omũ nhyam kawaru 'õ ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhyam me'õ 'ã nhý. Pyka kunĩkôt me kute abenwýr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'õja kawaru'ã nhý. Nhyam me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatãnh, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩnja jatãrijadjwý imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrê tê, ane.

Ba 'yr tẽn omũ nhyam kawaru tykja ajte dja. Nhyam me'õja 'ã nhý. Mýjja pytĩ'ã akre djã mýn o nhý. ⁶ Nhyam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'õ kabên ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãmkam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydjĩ pãnh raxi. Pãnh me ãpênh rá'a nhyam akamat. Ne kam ajte djwý 'õbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me ãpênh rá'a nhyam akamat. Djwý kêt kam, djwý kairekam. Nhyam bep pidjõbê uba kangõmê mýjja kute rõny kangõ pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrik wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'õ kabên ane.

⁷ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrê tê, ane.

⁸ Ba 'yr tẽn omũ nhyam kawaru rãrãrja ajte dja. Nhyam me'õja 'ã nhý. Me'õ nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ã amijakre. Nhyam mýjja kute katên tẽmja. Me tyk nhõ pykamã me mrãnh kadjy ja ta ne kute katên tẽmja. Ar kute pyka kunĩkôt me kwý rax ne me parmã. Me kute abenwýr prôt ne aben par nhyam djwý kêt kam prãm kute me par nhyam me kanêdjwý kute me par nhyam pykakam mry djãkrêdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tê. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta. Nhyam kam kikre kudjý djã bõr djã krakri me karõ kumex. Mýj me karõ? Bir, me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênho ba nhyam kam me kute me par, me tãm karõ ne kumex. Nãm me tĩn prãm kêt mex ne tu mekmã Metĩndjwýnh kabên jarê nhyam kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ. ¹⁰ Nhyam me kãj bê kabên ne kum,

—Bênjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyma ne katãt aje mekmã kabên jarênh djwýnh, mã dja mytyrwý kute ga me ijo angyrk ne pykakam me jao ajkê, me kute me ipar pãnh meo ajkê? ane. Nãm ã kikre kudjý djã bõr djã krakri me karõ ã kum kabên ane. ¹¹ Nhyam kam me'õ mekmã kubêkã jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djã kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djã kêt ngrire gê me me anhõbikwa paro tẽn inomã kumê. Me akôt me Metĩndjwýnhmã ãpênh, me akamy paro tẽn inomã kumê, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹² Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djã nhitepã ja'ã kuta ba omũ. Nhyam kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk týt x ne. Nhyam kam mytjadjwý kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkã pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nhyam mytyrwýjadjwý no tĩn, no kamrêk týt ne. Kute kamrõ pyrãk.

¹³ Nhyam kanhêtire jadjwý kãjkwa kurũm rôrõk ne. Pykakam rôrõk ne. Kute kók djãbêr týt kute pidjõ ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rôrõk ne. ¹⁴ Nhyam kam kãjkwa ajmã nênh nhĩãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nhyam kam krãnh kunĩ amũ ajkamên krĩ. Nhyam apêxidjwý kunĩ amũ ajkamên ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. Nhyam apêxidjwý ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵ Nhyam kam apýnh me ba djãri kam bênjadjwýr rũnhmê me kute meo meo ba djwýnhmê me krãkamngõnh nhõ bênjadjwýrmê me õ nêkrêx kumexjamê me ãprãrmê me kunĩ, me kute me pa 'amýnh nhyam memã ãpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy ãpênhjamê me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kênkrekam amijo apdjũn krãnhkam kên krakri amijo apdju. ¹⁶ Ne kam krãnhremã kabên ne kênãm kabên ne kum,

—On me inhiby arõrõk ne me ijo apdju, me ipro. Krĩ djãtikam ýrjabê me ijo apdju ba me nokre pumýnh kêt. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyjamê ar ngyrkbê me ijo apdju. ¹⁷ Arým ne ar ngyrk nhõ akati me iwýr bõx. Mrãmri ne ar ngyrkkumrêx. Mýj me'õ ne arkum ãmmã? ane. Nãm ã me kabên ane.

7

Ar kute mekbê 144.000 kuka'ã idji janhõr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'ê ba omũ. Nãm ar apýnh ku'ê djãkam ku'ê. Nhyam ja kãjkwa krax 'ãnh dja nhyam ja kãjkwa nhõt 'ãnh dja nhyam ar ja aktã kãjkwa nhirê'ãnh dja ba omũ. Mýj kadjy ne ar ku'ê? Apýnh ar ku'ê djãri kute kókbe ãptãrmã. Pykakam ãbêr kêt ne ngõ raxbê pyka kêt kam ãbêr kêt ne ãakam ãbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'ê.

² Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh 'õ të ba omũ. Kājkwā krax kurũm ne kato ba omũ. Nām ikrakam rāxo pi'ók no'ók djā byn o të. O kute Metũndjwýnh nhõ àpēnh'ā idji janhõr kadjy, Metũndjwýnh tũnja nhõ àpēnh'ā idji janhõr kadjy. Nām kubyn o tēn kam kaj bē kabēn. Metũndjwýnh kadjy mrānh djwýnh amānhkrut ne amānhkrutjamā kabēn. Ar ja kute Metũndjwýnh kabēnkõt pykamē ngõ raxbē pyka kēto bikēnhmā. Ar kumā ne kaj bē kabēn ne arkum,

³ –Adjým, bar Metũndjwýnh nhõ àpēnh'ā idji janhõmā, bar me banhõ Metũndjwýnh nhõ àpēnh'ā idji janhõ gar kam pykamē ngõ raxmē bāo ajkē. Me kuka'ā dja bar me idji janhõ, Metũndjwýnh nhõ àpēnh tamirĩt gar aje meo abikēnh kēt kadjy. Gar kam arým pykao ajkē, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krāptĩ kuka'ā idji janhõ ba omũ. Me krāptĩ kubē 144.000 ne ar kuka'ā idji janhõ. Nām mekbē idjaer apýnh idji djāri me kwý'ā idji janhõ ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbē Djudakam me kwý kubē 12.000. Ne mekbē Rubēnkam me kwý kubē 12.000. Ne mekbē Gadjikam me kwý kubē 12.000. Ne mekbē Axerkam me kwý kubē 12.000. Ne mekbē Naptarkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Manaxekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ximiāokam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Rewikam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Ixakakam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Djeburõkam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Jõdjekam me kwý kubē 12.000.

Ne mekbē Bēnjamĩnkam me kwý kubē 12.000.

Be, nām me abenā rõrõkkam 'ā akre kubē 144.000.

Me krāptĩ: kubēkà jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krāptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krāptĩ. Nām me te kute me'ā akremā. Djām me krāre got. Nām me kute pi'õ pyrāk ne kumex. Mýj xē ne kumex? Bir, apýnh mebhēngõkre ba djāri, apýnh amyngrāri me ba djāri, apýnh me õ pyka djāri, apýnh me kabēn djāri kunikõt ne me kwý Metũndjwýnh aminhõn krĩ djāti kabem abenā rõrõk ne kumex ne Mryki'ātomi jabatānh ny kabem kumex. Nām me kubēkà jaka jangij ne o kumex ne bõ byn o kumex ne kam kaj bē kabēn ne,

–Be, mrāmri ne me banhõ Metũndjwýnh, ajbit kubē me bapytār djwýnh. Tām, krĩ djātikam krĩja, tām.

Ne Mryki'ātomi jabatānh nyja, tām. Ar kubē ne me bapytār djwýnh. Ar tām ne ar ja, ane.

Nām ā me krāptĩ kabēn ane. ¹¹ Nhyam kadjy mrānh djwýnh kunĩ krĩ djātimē ipõk ne kumex. Krĩ djātimē mebhēngõtemē mýjja tũn amānhkrut ne amānhkrutjamē ne kadjy mrānh djwýnh arkum ipõk ne tu mýrbē rõrõk ne kumex. Ne kam Metũndjwýnhmā rax jarē ne kum,

¹² –Mrāmri. Kõt ne me ane. Gajbit ne ga mekmā amexo amiptā ba me abenmā amex jarēnhõ iba ne abenmā araxo amirĩt ne ano mex jarēn kam amā amikĩnh jarēn abenmā araxmē apyma jarēn abenmā abēnjadjwýr rax jarēn abenmā mýjja 'õ abē bipdjur kētkumrēx jarē.

Gora gē me kunĩ amā ja jarēnh rā'ā rā'ā. Mrāmri. Godja ā ane.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh ane, pijām djāje tu mýrbē rõrõk ne ā kabēn ane. ¹³ Nhyam kam arkubēngēt'õ imā,

–Mýj xē ne kute kubēkà jaka jangjēnh ne o kumexja? Mýj xē nā? Mýj kurũm ne me mõ? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

–Gēt kon, kubēngēt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imā,

–Me ja ne me prĩne meo ajkē. Nām me prĩne me jao ajkē, meo bikēnh rax ne. Nhyam me ja katon kam nĩnh mõn bõx. Arým ne me õ kubēkà põ nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupõ nhyam aka? Bir, Mryki'ātomi jabatānh ny kamrõo ne me kupõ nhyam aka, ane.

Metũndjwýnh kute memā axweo bin-grānh'ā ne kubēkà põnh nhyam aka jakre.

¹⁵ –Kam ne me Metũndjwýnh krĩ djāti kabem kumex ne kam kum apē. Akatikam kum apē ne akamātkaam kum apē. Metũndjwýnh nhũrkwātikam ne me kum apē nhyam bep krĩ djātikam ýrja dja umao me utān ar meo ba. Ar me utār mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prām kētkumrēx ne kum kõr kētkumrēx, nhyam arngrod-jwý dja me bĩn kētkumrēx, nār kon atemā mýjja kangro 'õdjwý me bĩn kētkumrēx. Mýkam?

¹⁷ Bir, Mryki'ātomi jabatānh ny krĩ djāti nhipõkri ýrja, tām dja ar me utān meo ba. Kute mrāmri ne mryki'ātomi ba djwýnh kute õ mryo ba ja pyrāk.

Ne ngõ kute meo tũn kator djā'ýr dja meo mõ. Nhyam Metũndjwýnh ta dja me kunĩ no kangõ ku'õn memā no kangõo apēx nhyam kam me mýr kētkumrēx, ane.

Nām ā arkubēngētte 'õ imā kabēn mex jarēnhõ ane.

8

Kute o y djā kute o ino rer'ā 'yr.

¹ Nhyam kam Mryki'ātomi jabatānh ny ajte pi'ók no'ók'ā oy djā kute o ino rer'ā kuta

nhyam kam kâjkwakam mýjja kunî anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrire. ² Nhyam kam kadjy mrânñ djwýnh kubê 7, Metúndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omû. Nhyam kam Metúndjwýnh arkum poti ngâ. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungâ nhyam ar amý.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrânñ djwýnh 'ô kên karýro ngónh ngrire byn o tén o dja, kikre kudjý djâ bôr djâ'yr ne o tén o dja. Nhyam kam me'ô kikre kudjý djâ kwý rax ne kum kungâ. Kute me kabênñmê kikre kudjý djâo bikârmâ ne kum kungâ. Metúndjwýnh nhô me meja kunî kute kum amijarênñmê kikre kudjý djâ bikâr ne xêt ne Metúndjwýnh'yr bôx kadjy. Krî djâti kabem ne kikre kudjý djâ bôr djâ dja. Kên karýro ne adjênñ ne dja. Kam ne kadjy mrânñ djwýnh kikre kudjý djâmâ adjâ nhyam xêr nhyam kam kudjýmê me kabên ro'â Metúndjwýnh'yr bôx. Kúmmê ô me ja kabênñmê Metúndjwýnh'yr wabin 'yr bôx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrânñ djwýnh kikre kudjý djâ kadjy ngónh byn kam kam kuwy mē. Kikre kudjý djâ bôr djâkam kuwy byn kam kikre kudjý djâ kadjy ngónhkam kumên kam pykakam kumê, o pyka kôpênât ne. O pyka kôpênât nhyam kam arým na krar ne rârâk ne adjênñ nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'â ujarênñ.

⁶ Nhyam kam kadjy mrânñ djwýnh kubê 7ja kute apýnh ô poti kubê 7 kakôrmâ.

⁷ Nhyam kam kadjy mrânñ djwýnh kutewa poti kakô. Nhyam kam namê'ymê kuwy rôrôk ne. Kamrômê akân rôrôk ne. Tu tým kumrêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne prîne xêr. Pykamê bâ nokâ 'yr 'ânñ ne xêt o ino re. Nhyam bep bô kunî ne prîne xêr. Nhýñh ne bôre 'ô xêt kêt.

⁸ Nhyam kam atâri kadjy mrânñ djwýnhja ô poti kakô nhyam kam atâri mýjja kute krânñre jabatânñ pyrâk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênât ne. ⁹ Ngô raxbê pyka kêt kam nox nhyam kam ngô kwý ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyam ngôkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngô ipôkri 'yr ne tyk o ino re. Nhyam kâ rúnñjadjwý amijo ajkên wangij, kâ kute katê 'yr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam mebêngôkre* ar kâkam bajadjwý arým kôt ty.

¹⁰ Nhyam kam atâri kadjy mrânñ djwýnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwý tým, kanhêtireti: ne tým. Pôkti: ne tým. Nâm kute me kute bô 'ô ngrâmâ angjênñ nhyam pôk rúnñ ja pyrâk. Kâjkwa kurûm ne môn tým. Ngô binhirênñ kwýkam rôrôk ne inore kwýkamdjwý rôrôk ne. Ngô nhino kunîkam ne tým. Nhyam ngô kwý rax ne mex râ'â.

¹¹ Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikôt ngô nhikjê ne ýkumrêx ne. Nhyam kam me kwý krâptín ty. Ngô djý ne me o ikôn arým tyko kumex.

¹² Nhyam kam atâri kadjy mrânñ djwýnhja ô poti kakô nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmâ nên kam akamât kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamât kô tyk ne. Ne kam kâjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kôt â ane. Akatikam myt kâjbê irâ nhyam kam akamât kô tyk ne. Nhyam akamât kamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kâjbê irâ nhyam kam akamât kô ty:k ne.

¹³ Ba kam omûnho dja nhyam kam âkkajkritti kýjrûm ton mô. Kâjkwa tâ mô ba omû. Nhyam kâj bê memâ kabên, ne,

–Watîre, watîre, watîre. Pykakam me ar baja watîre. Arým ne kadjy mrânñ djwýnh kute katê amânñkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'yr, ane.

9

¹ Nhyam kam atâri kadjy mrânñ djwýnh ô poti kakô nhyam kam kâjkwa kurûm kanhêtire tým. Pykamâ tén tým nhyam me kum kam o kajkep djâ ngâ. Mýjkam o kajkep djâ nâ? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djâ. Kre krâ'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djâ ne me kum kungâ.

² Nhyam kam kam o kajkep ne 'â kuta nhyam kurûm kuwy kûm katon mô. Kre ryti kurûm ne kuwy kûm kato. Kute kikatire kûm pyrâk nhyam kam kûmja kâjkwamê mytmê prîne o akno nhyam akamât kô tyk ne.

³ Nhyam kam kûmja kurûm krytkanhê bixadjwýro kumex. Pykamâ ne bixadjwýro kumex. Ne kam âkrê. Âkrê:kumrêx ne. Kute me kamjýrmâ ne bixadjwýro kumex. Kute mrâmri ne pykabê makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyrâk. ⁴ Nhyam kadjy mrânñ djwýnh krytkanhê mâ kum,

–Kwârîk wânñ pykakam bôreo abikênñ kêt, mýjja nhingrôto abikênñ kêt, pio abikênñ kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'â idji kêtja, Metúndjwýnh kute me kuka'â idji kêtja, me tâmbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵ Nâ, mrâmri ne krytkanhêja kute me kamjýr ne kute me kamjêro ba kajgomâ. Kute me par kêtê. Nâm me kamjuw nhyam me tokry pymaje âmra ba'â mytyrwý amânñkrut ne amânñkrut ne ikjêkêt. Nhyam tokry: ne. Kute makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyrâk. ⁶ Nhyam kam arým me te tyk prâme, krytkanhê kute me kamjýr ar o bakam te tyk prâme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêt kumrêx ne.

* 8:9 Apýnh me ô pyka djâri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

⁷ Mā ne krytkanhê kute? Djām axwe uma? Nā, axwe uma. Nām kute mrāmri ne me kute kawaru'ā aben par kadjy kute ngônho kubêkà kawarumā angjênh nhyam kam uma ja pyrāk. Nhyam krytkanhê mýjja kute me bēnjadjwýr krādjê pyrākja tu. Kēn karýro krādjê ne kutu. Nām krytkanhê no kre kute mebēngôkre nokre pyrāk. ⁸ Nhyam kīdjwý kute me nire kī pyrāk nhyam wa kute rop djākrêbê rijāo djwa pyrāk. ⁹ Nhyam ôkôt kà kute tepkà pyrāk, ngônho ne ôngakkà. Ne ara rārāk týx ne. Kute mrāmri ne me kute abeno bakam kawarumē kāmranhtýx rārākja pyrāk.

¹⁰ Nhyam tey kute makre tey pyrāk. O kute me kamjýr ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne ikjékê, nhyam tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhô bēnjadjwýrbê ne kadjy mrānh djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrānh djwýnh. Idjibê ne O bikēnh djwýnh, mekbê idjaer ne me ta kabēnkam kum Abadô jarê, nhyam mekbê kregu kabēnkam kum Apôri jarê. Nhyam bep me babēngôkre kabēnkam ne O bikēnh djwýnh.

¹² Be, watîre kutewa ne arým apêx. Ákkajkrittite kute memā “Watîre” jarēnhja kutewa arým apêx. Nhyam bep watîre amānhkrut ne me'ýr bôx kêt rā'ā.

¹³ Nhyam kam atāri kadjy mrānh djwýnhja ô poti kakô nhyam kam me'ô kabēn ba kuma. Kikre kudjý djā bôr djā kurüm ne kabēn. Kēn karýro kikre kudjý djā bôr djā Metīndjwýnh kabem āmja, kurüm, anhā kurüm ne kabēn kato ba kuma. ¹⁴ Nhyam kum, kadjy mrānh djwýnh kute poti kakôrmā kum,

—On arkum anhire, kadjy mrānh djwýnhjo amānhkrut ne o amānhkrut djuwprewā on arkum 'āpre bô gē ar wām tē. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyam ar ikwāwā, on arkum 'āpre bô gē ar wām tē, ane.

¹⁵ Nhyam kam arkum 'āpre bô nhyam kam ar mā mō. Ar kute me imexmā ne ar mō. Ar kute me kwý rax ne me imexmā. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katē 'ýr me paro krā'ymā. Kadjy ne me ar uwpre nhyam ar ikwā. Ar ô akatī ar'ýr bôx nhyam ar kute me imexmā katon mō. Arým ne ar ô amexmē ar ô mytyrwýmē ar ô akatimē ar ô myt arým ar'ýr bôx. ¹⁶ Nhyam ar ô krākamngôn kumex. Krākamngôn kawaru'ā krīja ne kumex kute pi'ô pyrāk. Nām 'ā akre kubê 200.000.000. Me'ô ne 'ā akren imā arē ba kuma.

¹⁷ Be, Metīndjwýnh ne imā ar ô krākamngôn jakre ba omü. Ba kawarumē krākamngôn pumü. Kawaru kumex nhyam 'ā krākamngôn kumex. Tām ne ba omü. Nhyam krākamngôn aminhökôt nêje ngônho inôkà jangij ne o kumex. Ngônho inôkà

kamrêkmē ngrāngrā kakrätýmē ngrāngrā kute mán tu pyrāk. Nhyam krākamngôn nhô kawaru ja ne krā rünh'ā kabēn. Krā kute rop djākrêbê rijāo krā pyrāk. Ne ajkwa kurüm kuwymē kümmē kēn ngrāngrā pôkmē apóxo kumex. ¹⁸ Apóxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymē kümmē kēn ngrāngrā pôko ne me kwý rax ne me kubī. Me kuto katē 'ýr ne me tyko ino re. ¹⁹ Kawaruja ne ákrêkumrêx. Ajkwakôt ne ákrê, amýmê kôt. Aktā ákrê djākôt ne me kupa. Amy kute kangā pyrāk. Amy kubê kangā krādjwý o me kamjā.

²⁰ Nhyam me'ā kätāmja, mýjja kute me imex kurām me tünja, djā nām me ja amim katon wānh axwemā iren Metīndjwýnh'ýr amijo akêx got. Arkati, me ja ne me kute amim mýjja punu nhípêxjamā irer prām kêtumrêx. Nām me mā ar me karô punumē mýjjao metīndjwýnh karô nhípêxmē arkum amijarēnhô ba, arkum rax jarēnhô ba. Be, nām me kēn karýro, kryt jakao, ngôn ngrāngrāo, kēno, pío metīndjwýnh karô nhípêx ar o ba nhyam rīt kêt ne umar kêt ne mrānh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba. Me kute kum irer prām kêtumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmē me udjýmē me prô prāmmē me mjēn prāmmē me ákñnhimē, ja ne me kute kum irer prām kêtumrêx. Me kute kum irer ne Metīndjwýnh'ýr amijo akêxmā kute mar kêtumrêx. Me axwebit ne me kum kñnh. Nām te Metīndjwýnh kute mekmā uwêk mätmā.

10

Kadjy mrānh djwýnh kute pi'ók byr ne ām.

¹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh 'ô, týxkumrêx ne ruw. Kájkwa kurüm ne tēn ruw ba omü. Nām kakrāo prīne amikunon kam djwýngwýnhntire tu. Nokre kute myt pyrāk, ne te kute kuwy pôko krīkam kájimā pôk ku'ēn pôk jabjê ja pyrāk.

² Ne kam pi'ók no'ók ngrire byn o dja. Pi'ók no'ók arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubök ngô raxbê pyka kêt'ā djan te djuge atýxā dja. ³ Nām te ajkij ne djan kam káj bê kabēn. Káj bê kabēn kute rop djākrêbê rijāo kār týxja pyrāk. Kabēn nhyam kutā na krikrit ne. Nām amipānh kum kabēn. Krikrit 'ā akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ā akre kubê 7 ne kabēn, ba kam bit ije 'ā pi'ók no'ók mē nhyam kájkwa kurüm me'ô imā kabēn ba kuma. Nām imā, —Kwārīk wānh. Tu udju. Na krikritkam kabēn'ā akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwārīk wānh'ā pi'ók no'ók kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh ije omünh tūmja, ngô raxmē pykamē kam te bikjêr ne āmja, tām ne kájimā kájkwamā ubókja bēn ⁶⁻⁷ mekmā kabēn pydjim arēn memā kum,

—Mrämri godja mýjja amikrà kêtukumrêx. Godja kadjy mränh djwýnh kute katê õ poti kakõ nhym tebê mýjja kato. Metíndjwýnh kute amrêbê õ àpênhmã, kabên jarênh djwýnhmã arênhja dja on tebê kato, kute amitõ kêtê. Poti kakõrmê ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrêbê Metíndjwýnh kute mekbê mýjjao bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mränh djwýnh mekmã ane. Metíndjwýnh ne kabênkumrêx. Kôt dja mýjjao kato. Kam ne kadjy mränh djwýnh ubõko kãjmã Metíndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarêhno ku'ên mekmã kum,

—Metíndjwýnh ne tîn o ino rer kêtukumrêx. Tîn, tîn rá'ã rá'ã. Ta ne kãjkwa nhípêx ne kãjkwakam mýjja ar baja nhípêx ne. Ne pyka-jadjwý nhípêx ne pykakam mýjja ar bajad-jwý nhípêx ne. Ne ngó raxbê pyka kêtjadjwý nhípêx ne ngókam mýjja ar bajadjwý nhípêx ne. Tãm dja amitõ kêt ne on memã o kato, ane.

⁸ Nhym kam kãjkwa kurûm kute imã kabên jarênh tûmjia ajte imã kabên ne imã, —Ajrã, on 'ýr tên kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mränh djwýnh ngó rax nhípõkri te nhikjê djãm ne atýxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tên kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'ýr tên 'ã ku'uw ne kum, —Imã pi'ók no'ók ngrire ngã, ane. Nhym kam imã,

—Mí, amim abyn krê. Gora kuní krê. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrêx. Ành kute menh djãnh pyrák. Mí, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurûm kubê kaba. Pi'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrê. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrêx, ành kute menh djãnh pyrák. Nhym amú itik kremã tým ne arým ý: ne. ¹¹ Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnhràmm memã Metíndjwýnh kabên jarê. Kute apýnh me õ pyka djãri, apýnh me ba djãri, apýnh me kabên djãri, apýnh me bënjadjwýr djãri krãptikôt kute meo bikênhmã mekmã arê, ane. Nãm ã kadjy mränh djwýnh imã ane.

11

Metíndjwýnh nhõ àpênh amãnhkrut ar ujarênh ba.

¹ Nhym kam me imã kó ngã, ije úrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbêr djã pyrák. Nãm me imã kungã nhym kam Metíndjwýnh imã,

—Apa, on 'ýr tên inhürkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhürkwã'ã akren kam kikre kudjý djã bõr djã'ã akren kam me kute imã rax jarêhno bajadjwý 'ã akre.

² Nhym bep inhürkwãti kre kênhbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmã kanga. Nhym

kam me kute mekbê idjaer nhõ krí mexbê Djeruxarêo bikênhmã, õ krí mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikênhmã. Kikre kuníkôt dja me bajtem mrãn príne kikreo ajkên kikre ngrãn kam kôt inhürkwãti kre kênhjaõ ajkê. Dja me kute o bikênh'ã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpênh jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpênh amãnhkrut kute píbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyrák, ne kam ajte kute ngõnhpõkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyrák, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabêno amirítmã. Dja ar kubêkã kapríre jadjãn kam ikabên'ã ujarênh ar ba. 'Á ujarênh ar ba'ã akati krãptí, kubê 1.260. 'Á na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabên'ã ujarênh ane, ane. Nãm ã Metíndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'õ kute aro bikênhmã nhym kuwy pók ar ajkwa krekrekôt katon me'õnh bí, príne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikêhno ane, príne kuga. ⁶ Nhym ar ta kabênkôt Metíndjwýnh kãjkwa'ã ijê nhym na rwýk kêtukumrêx. Ar Metíndjwýnh kabên'ã ujarênh bari godja na rwýk kêtukumrêx ne. Nhym kam ajte ar ta kabênkôt nhym ajte ngó kamrõ. Nhym ar kabênkôt apýnh mýjja kute meo bikênh djãri apôx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao bikênhmã mýjja apôx tê, aben nhitepã mýjja apôx tê.

⁷ Nhym kam ar Metíndjwýnh kabêno amirító tê:n kam o amirít pa. O amirít pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre rytypdjí kurûm katorja dja ar 'ýr prõt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubí.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhípõkri dja ar tyn nõ. Krírax jabatãnhkam kikre nhípõkri nõ. Mýj krírax jabatãnh? Bir, kam ne me ar õ Bënjadjwýr píte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibê Xõtõmamê Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xõtõmakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitungam me ja jamakre kêt'ã amijakre nhym kam me krírax jamã idjibê Xõtõmamê Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metíndjwýnh kabêno amirít djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kuní omú. Apýnh me õ pyka djãri, apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me kabên djãri kuníkôt dja me ar omúhno kumex. Ar tykja pumúhno kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mēdjij. Nhym me abenmã,

—Kwãrík wãnh ar adjãr kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane. ¹⁰ Nhym kam pykakam me ar baja kínhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omún kínhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nékrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kínhkumrêx? Bir, ar kute

Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prîne ar meo bikênhho ba. Kam ne me ar tykkam kînhkumrêx.

¹¹ Nhy m ar tyk ne nôr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêdjij nhy m kam Metîndjwýnh ar akô, ar tîn kadjy ne ar akô nhy m Metîndjwýnh djâkôr arkum wadjâ nhy m arým ar ajte tîn ne ekrux ne kâjmã dja. Nhy m kam me ar omûn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma tÿxkumrêx ne. ¹² Nhy m kam kâjkwa kurûm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tê, ane.

Nãm ã arkum ane nhy m ar kuma. Kuman kam tu kâjmã tê. Mã tèn wabi. Kakrâkam ne ar tê. Nhy m ar kurê djwýnh arek ar omûnhho kumex.

¹³ Ar omûnhho kumex katikôt nhy m pyka tertet ne. Tu tertet tÿx nhy m kam kîkre kwý ajkaten rôrôk ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhy m me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tîn prâmkam Metîndjwýnhmã rax jarênh kum tÿx jarê. Metîndjwýnh nhô kâjkwa djwýnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴ Be, watîre nhitepã watîre 'ô ne ja. Ota watîre kute katê rã'ã. Arým me'ÿr bôx 'ÿr.

Kadjy mrãnh djwýnh kute katê kute ô poti kakôr.

¹⁵ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ô poti kakô nhy m kam kâjkwakam me kabên. Kâj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum,

—Bãmbê me banhô Bênjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunîkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kâjkwakam me kabên ane.

¹⁶ Nhy m kam mebêngêt kubê 24 tu mýrbê rôrôk ne. Metîndjwýnh kabem bênjadjwýr krî djâkam krîja me tãm ne me tu mýrbê rôrôk ne Metîndjwýnhmã rax jarênh kum,

¹⁷ —Bênjadjwýr, Metîndjwýnh, atÿxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjâkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã.

Amã ne ba me amikînh jarê. Arým ne ga apymao amijo amirît mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apýnh me ba djâri ne me ngyrk ar ba, ga gadjwý arým angyrk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhô akati me'ÿr bôx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhy m anhô àpênhdjwý arým ô akati me'ÿr bôx. Anhô àpênhmê akabên jarênh djwýnhmê anhô me mextire jamê me kum apymaja kunîmê me kâtãmmê

me rûnhmê. Arým me ja nhô akatidjwý me'ÿr bôx, ga aje memã o pãnh nhy m me kînhmã.

Nhy m bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým ô akati me'ÿr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

¹⁹ Nhy m kam kâjkwakam Metîndjwýnh nhûrkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhy m kam pio rara kên karýro krãkã djyja, kam ne Metîndjwýnh kabên'ã kên no'ók nô, pio rara tãm ne amirît ne. Metîndjwýnh nhûrkwãtikam ne amirît ne. Nhy m kam na adjênh ne rãrãk ne krak nhy m pykadjwý tertet ne. Nhy m namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'ô nûremê atemã mry kaak'ã ujarênh.

¹ Nhy m kam mýjja pumûnh kêt 'ô kâjkwakam kato. Mýjja rax 'ô ne kato. Me'ô ni ne myt jadjan o dja. Ne mytyrwý'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja. ² Arým tujarô tÿx. Arým kra rwýk 'ÿr ne kam kra àn tokry nhy m amra.

³ Nhy m kam ajte mýjja pumûnh kêt 'ôdjwý kâjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaak kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunîkam me bênjadjwýr krã djê tu. ⁴ Ne amyô kanhêtire kute katê 'ÿr ja kanhên bjêro mô. Kâjkwakam kanhêtire bjêro môn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwýk ne kam amako dja. Ni kra rwýk nhy m on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhy m kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apýnh me ba djâri kunî dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bèn tÿx ba. Djãm kute akrãnmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arým ruw nhy m arým Metîndjwýnh amim kumý. Tu amim mýnhkumrêx ne amiwýr o tê. Krî djãti'ÿr o tê.

⁶ Nhy m bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. Nhy m Metîndjwýnh arým kapôt kukritkam kutêp kum kîkre. Kute o djuw mexmã ne arým kum kîkre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhy m ajte 'ã na tÿm nhy m kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhy m kam kâjkwakam me abenwýr prôt. Mîgeumê kadjy mrãnh djwýnhmê mry kaakmê kadjy mrãnh djwýnhmê ar abenwýr prôt.

⁸ Nhy m bep kati, Mîgeu ne ar tÿxkumrêx nhy m te mry kaakja kute ar parmã. Nhy m bep Mîgeu ne ar tÿxo mry kaakja jakre ne kâjbê me kumê. Nhy m kam kâjkwakam me

ajte mrānh kêtumrêx. ⁹ Be, mry kaāk ja-batānhija ne me arým bôm kumê. Tām, kangā tūmja kute me kāmex jarēnh djwýnh, idjibê Xatanaj, kute me kunī noo biknor djwýnh, tām. Tām ne me bôm kumê, pykamā kumê, kadjj mrānh djwýnhmê ro'ā ne me bôm ar kumê.

¹⁰ Nhyim kam kàjkwakam me'ô kabēn ba kuma. Kāj bê kabēn ne,

—Ota arým me banhō Metīndjwýnh me utā. Arým ne umao me utār mex ne. Djām me banhō Metīndjwýnh rerek got. Dja prīne umao me utār ar meo ba. Nhyim Kritudjwý Metīndjwýnh kute amikôt arja dja kabēnkôt ar meo ba.

Ga arým me kute bôm mēnhija pumū. Kute me bakamy kāmex jarēnh djwýnhja ne me arým bôm kumê. Nām mā me banhō Metīndjwýnh jamakmā me'ā kabēn ne te me banhō Metīndjwýnhbē me bakamy kurê. Nām te kubê me bakamy kurê rā'ā nhyim akamāt ne akati nhyim ajte kubê kurê rā'ā nhyim akamāt ne akati nhyim ajte tām rā'ā ne.

¹¹ Nhyim me bakamy tu kum ām tỳx ne 'éxnhīmā katon bôm kumê. Mýj kanārrām ne me bakamy kum ām tỳx ne? Jeju ne mrykī'atomti jabatānh ny'ā amijakren ty ne kamrōo meo pānh. Kanārrām ne me tu kum ām tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhō me ja par nhyim me kute umaje Jeju kangamā. Nām te me kupa. Nhyim me Metīndjwýnh kanārrām tu ate krān Jeju'ā ngrā rā'ān kāj bê memā Jeju'ā ajarê. Me tīn prām kêtumrêx. Nām me ā anen kam prīne amim Xatanaj pyma ngrā ne kàjkwa kurūm bôm kumê.

¹² Ē, kàjkwa, on akīnhkumrêx. Gê mebēngōkre* akam ar bajadjwý akôt kīnhkumrêx.

Nhyim bep pykabê me ar bajamē ngō raxkam me ar bajamē ne arým me kaprī 'yr. Watīre. Mýkam?

Bir, Xatanaj, kute me kāmex jarēnh djwýnh, arým wām me awýr ruw. Arým ngyr:k ne wām me awýr ruw. Arým ne tyk nhō akatio rām ne jan arým amima. Arým amiman kam ngyr:k ne, ane.

Nām me ā kàjkwa kurūm kabēn ane.

¹³ Nhyim me arým bôm kumê nhyim arým mry kaākja pykakam bōx. Bōx ne kam ni'yr prôt ne. Kurūm kra my rwýkja'yr prôt ne.

¹⁴ Nhyim kam ākkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amānhkrut ne ikjêkêt. Idjibê kangā ne idji 'ôdjwýbê mry kaākja. Nhyim ākkajkritti jara nija pakam apôx,

kangābê tor ne kapôt kukkritkam tēm ne bōx nhyim Metīndjwýnh kute o djuw mexmā. Kute o djuw mex 'ā amex amānhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ā na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

¹⁵ Nhyim mry kaākbe kangāja kute nija bīnmā aéro tēn aby'ā ngō kapī. Ngō rax ne ajkwa krekre kurūm ajkapī. Kute 'ā ngō tām nhyim ngō kute mā o mōr ne bīnmā. ¹⁶ Nhyim bep kati, pyka ne nio ōbikwan ngōmā ajkij nhyim kam ngō wadjān ngrā. Mry kaāk jajkwa krekre kurūm ngōja wadjān ngrā. ¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam mry kaāk nujakam ngyr:k ne kam ām ajbir tēn dja. Kute ni kra parmā ne dja. Mýj ni kra nā? Bir, me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijām kêt ne tu kute memā arēnhja, me tām ne mry kaāk kute me'yr prôt ne me parmā ajbir tēn dja, ngō rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngō rax kurūm mry'ô kator.

¹ Nhyim kam ngō rax kurūm mry 'ô kato ba omū. Nām bāri kubê 10 ne krā kubê 7. Ne apýnh bāri djāri bēnjadjwýr krādjê tu. Nhyim kam krā kunī'ā idji arij ne idjio Metīndjwýnh djūn ne. ² Nhyim mryja kute rop krōri pyrāk nhyim parja kute mrybê uxu par pyrāk, parkop jabjēti. Nhyim bep ajkwa krekreja ne kute rop djākrēbē rijāo jajkwa krekre pyrāk. Nhyim kam mry kaāk mryjamā kum,

—Ikabēnkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djākam memā nhý, ane. Nām ā kum ane. ³ Nhyim mry krā 'ô ne tyn nōn kam ajte me aērēb tīn ne. Kute mrāmri ne me kute me par punukam me akubyn tīnja pyrāk.

Nhyim kam me kunī, pyka kunikôt ari ar aben pumūn kam mry kabēnkôt ar ban mā kôt ajkamê. ⁴ Mry kaāk kute mrymā kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhýr djākam nhýn idjō'ā meo aba, anhýrja ne me mry kaākmê arkum amijarēnho ba. Nām me mrymā amijarēn kum rax jarēn kam abenmā kum,

—Mýj me'ô ne mrymē ar kute raxo aben pyrāk ne ar abenwýr prôt nhyim kutā kum āmmā? Arkati, ane. Nām ā me abenmā ane.

⁵ Nhyim kam mryja kabēn punubit jarēnh ar o ba. Mry kaāk djō'ā ne mryja kabēn punu ar ba. Nām amijo rax ne ar Metīndjwýnh japrý o ba. Nām ar meo ba, mry kaāk djō'ā meo ba'ā amex amānhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katê. Ne kam mytyrwý 'ā akrebê 42. ⁶ Nām ar meo ban Metīndjwýnh japrý o ba. Nām prīne Metīndjwýnh djūn ne idji japrý ne kam ōrkwābê kàjkwa djūn ne me kàjkwakam ar bajadjwý djūn ne. Djām mry kabēn mex got.

* 12:12 Apýnh me ō pyka djāri kunikôt ne me kunī bēngōkre.

⁷ Nhyam kam mry kaak mrymā kabēn nhyam kam kabēnkôt Metīndjwýnh nhō me ja'yr prōt ne. Ýr prōt ne me kwý pan kàjbé me kumē. Ne kam kabēnkôt, umakôt ar me kunīo ba ne kabēno me ano. Apýnh me bēngōkre ba djāri, apýnh amyngarī me ba djāri, apýnh me ō pyka djāri, apýnh me kabēn djāri kunīkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptān Metīndjwýnh nhō me jao ajkēn kam me kunīo ba. ⁸Nhyam kam pykabē me ja kunī dja me mrymā amijarēnhō ba ne kum rax jarē.

Nhyam bep me kwý, Jeju nhō pi'ók no'ókkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kīnh kēt ne kum rax jarēnh kēt ne. Jejubē Mrykī'ātomti jabatānh nyja ne ō pi'ók no'ók. Kute pyka nhipēx kētri ne Metīndjwýnh arým amim me kute Jeju bīn'ā karō, me kute Jejuo mrykī'ātomtin kute bīnmā amim 'ā karō ne arým anhýr djwýnh rām kuma. Be, Jeju kubē Mrykī'ātomti jabatānh ny ja ne ō pi'ók no'ók, me tīn rā'ā rā'ā pi'ók no'ók. Nhyam me tīn rā'ā rā'ā kadjy pi'ók no'ókkam me idji arija me tām dja me mrymā rax jarēnh kēt. Nhyam bep me idji'ā no'ók kētja, me kunī dja me kum mry kīnh ne kum rax jarēn kum amijarēnh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ē, dja me me kwýo rōrōk ne meo mrān mekbē ijē.

Ne kam tu me kwý pa, kàxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhýnh me ja dja me meo rōrōk ne mekbē ijē ne kàxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metīndjwýnh kute amim me'ā karōja, me tām dja me mekbē ijē ne me kwý pa.

Kam dja Metīndjwýnh nhō me ja kute tu amim Jeju markumrēx ne mā 'ā ngrā týx ne 'āno ām ne kute kanga kētmā.

Mry 'ōdjwý pyka kurūm kator:

¹¹ Nhyam kam mry 'ō kato, mry kute katē pyka kurūm kato, ba omū. Nām bāri amānhkrut kute mrykī'ātomti jabatānh ny bāri pyrāk. Ne kabēn kute mry kaak kabēn pyrāk. ¹² Ne kam mry kaak jatāri mryja djō'ā umakôt ar meo ba. Ne kam me kunīmā, pykabē me ja kunīmā kum,

—On me mry kaak jatāri mryjamā amijarēnh o aba ne kum rax jarē. Mry krā 'ō tyk ne nōr ne kam ajte akubyn tīnja on kum akabēn ne kum rax jarē, ane. Ajrā, ane. Nām ā mry kute katē mry kaak jatāri mry ja'ā mekmā karōo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumūnh kēt kwý nhipēx ne. Kwý rax ne ipēx ne. Nām me ipōkri kuwyo ruw, kàjkwa kurūm pykamā kuwyo ruw. ¹⁴ Be, mýjja pumūnh kēto ne me noo akno. Nām pykabē me kunī noo akno. Mry kaak jatāri mryja kabēnkôt ne mýjja pumūnh kēt kwý nhipēx ne, tāri ānkambit ne mýjja

pumūnh kēt kwý nhipēx ne. Ne kam mekmā kum, pyka kunīkôt mekmā kum,

—On me mry kaak jatāri mry ja karō nhipēx. Mry me kute te kàxdjwa kajgoo krā jayr nhyam mā tīn karō dja ga me ipēx, ane. Ajrā, ane. Nām ā mry kute katē mekmā ane.

¹⁵ Nhyam kam me ipēx ne. Nhyam mry kute katēja mry karō jakō, mry kaak jatāri mryja karō jakō nhyam arým tīn ne arým akōn kabēn ne. Nām kabēn ne memā me kwý'ā aprēn mekmā kum,

—Tāmja kute imā amijarēnh kēt ne kute imā rax jarēnh prām kēt. On dja ga me abī, ane. Nām ā mry kaak jatāri mryja karō mekmā ane nhyam me kabēnkôt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhyam kam mry kute katēja ne me kunī'ā idji janhō. Nām me ikra'ā idji janhōn me kuka'ā idji janhō, mry kaak jatāri mryja nhō me ja kute amirīt kadjy. Nhyam me kwý te kubē amikati, kute me'ā idji janhōr pymaje te kubē amikati nhyam tu me'ā idji janhō. Nhýnh me ja'ā ne idji janhō? Bir, me kunī, me kātāmmē me bēnjadjwýrmē me ō nékrēx krāptimē me ō nékrēx kētmē me memā apēnh kajgo ar bajamē me kute memā o pānh kadjy apēnhjamē. Me ja kunī'ā ne idji janhō. Nhýnh ne me 'ō kukamē ikra'ā idji kēt ne. Me kunī.

¹⁷ Dja me'ō'ā idji jēt prām kēt nhyam me arým kum mýjja nhōr kētkumrēx, nhyam ta kute mýjja byr kētkumrēx, te kute amim mýjja byrmā. Me'ā idjikōtbit ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nā? Bir, mry kaak jatāri mryja ne me kwý'ā idjin kwý'ā numeru janhō.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ē, gora me ano mex jabej on mry'ā numeru pumū. Numeru ja kute me idji pyrāk. Nām 666. Be, mry'ā numeru ne ja.

14

Bāyogomē uba kadjy kàx byr:

¹ Nā bām arek omūnhō dja nhyam kam Mrykī'ātomti jabatānh nyja dja, ba omū. Krānhrebē Xijōokam ne dja. Nhyam kam kōt me krāptī ku'ē. Me krāptī kubē 144.000, me tām ne me kumex. Nhyam Mrykī'ātomti jabatānh ny nhidjja me kuka'ā arij ne Bām nhidjijadjwý me kuka'ā arij. Me tām ne me Mrykī'ātomti jabatānh ny kōt kumex.

² Ba kam kàjkwakam me ngrer ma. Kute ngō rārākti pyrāk, kute na krak pyrāk. Nā, nām me ngrer mexkumrēx. Nām me kute pījābārekam me ngrer pyrāk ba maro dja.

³ Nhyam me krāptīja ngrer ny jarē. Nām krī djātikam ýrjamē mýjja tīn amānhkrut me amānhkrutjamē mekbēngētemē, me tām ne me kabem ku'ēn ngrē. Ngrer ny ne me arē. Mýj me ngrer nā? Me ajbit ngrer. Atemā. Me'ō kute arēnh kēt. Amū me'ō kute mar ne

arënh kadjy kêt. Me ajbit ngrer, me kräpti kubê 144.000, Metîndjwýnh kute me utâr ne meo môrja, pyka kurûm meo môrja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arënh.

⁴ Nâm me mexo amiptân kabôt katin ar ba. Nâm me kute axwe 'ô mar kêtka mekumrêx kute mrâmri ne me kute krô'â meo prô kêtka me ja pyrâk. Nâm me â axwemâ irero ane. Nâm me mã Mrykî'âtomtî jabatânh ny kôt ajkamên mã kôt mô. Mrykî'âtomtî jabatânh nyja abenbê meo ajkij ne meo mô. Kamrôo ne me utân meo môn Metîndjwýnhmâ me kungâ. Me ja ne me kutewa nhyh Bâmmâ meo môn kum me kanga. Dja î ajte me kwý rax ne kum me kungâ. Bâmmê ar ro'â kute meo aminhôn kute ar meo bamâ. ⁵ Nhyh me 'êxnhî kêtka mekumrêx. Nâm me axwe kêtka mekumrêx ne ar ba. Ajmâ kute kêt.

⁶ Nhyh kam kadjy mrânh djwýnh 'ô kâjma ton tê. Kâjka tâ: tê. Mýj kadjy ne ton tê? Bir, kute me kunîmâ kabên mex jarënhmâ. Kute me kunî pykabê ar bajamâ arënhmâ, apýnh mebêngôkre ba djâri, apýnh amyngrâri me ba djâri, apýnh me kabên djâri, apýnh me ô pyka djâri kunîkôt ne kute mekmâ arënhmâ. Kabên mexja ne mex râ'â râ'â. Mekmâ tûmrâm mex ne kam o ino rer kêtka mekumrêx. ⁷ Nhyh kam kadjy mrânh djwýnhja ne kâj bê kabên ne memâ kum,

—On me amâ Metîndjwýnh pyman kum rax jarê, kute katât memâ axweo pân ne kute meo bikênhkam. Arým ne ô akati bôx. Arým kute memâ axwe pân jarënhmâ. Dja memâ axweo pân. Djâm djan ngrî got. On me kum rax jarê, kute kâjkwamê pykamê ngô raxbê pyka kêtme inoremê kute ipêx djwýnhmâ rax jarê, ane.

⁸ Nhyh kam kadjy mrânh djwýnh 'ôdjwý kutewa kôt tén memâ kum,

—Metîndjwýnh dja krîraxbê Babirônijkam me jao ajkê. Arým kute meo mör djâ kaprârmâ. Arým 'yr. Krîraxbê Babirônij, krî jabatânh tãm ne Metîndjwýnh arým kute o bikênhmâ. Kute pyka mê meo bimirâkmâ. Kam ne me axwekumrêx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunîkôt me axwemâ me prêk ne. Nhyh kam me ô'â pyka kunîkôt axwe. Ne kam kute me 'ô kuprý, kurêti'ô kute amiwýr me 'wýr nhyh me kute 'â aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurêti ar ba pyrâk. Nâm â krîraxbê Babirônij â pyka kunîkôt memâ ane. Kute mrâmri ne me kute kadjwati kangôo* kôm ne bibânh ne axwebit kute mar ja pyrâk. Kam ne Metîndjwýnh mekam ngryk ne kute prîne meo bikênhmâ.

* 14:8 Mýjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

⁹⁻¹⁰ Nhyh kam kadjy mrânh djwýnh 'ôdjwý kadjy mrânh djwýnh ar kutewakôt tén kâj bê memâ arën memâ kum,

—Ê, me ikra'â mry nhidjija ne me kuka'â mry nhidjija kute mryo Metîndjwýnh ne mry karôo Metîndjwýnh ne arkam amijarënh o ban kum rax jarënh o baja me tãm gédja Metîndjwýnh mekam ngryk ne prîne meo ajkê. Djâm ngryk rerek got kâjbê meo ajkê. Dja prîne meo bikênh mex ne. Arým ne ngryk ne. Mýj me'ô gédja kubê amijo apdju? Be djâm me kunîo ajkê.

Be, dja Metîndjwýnh me ja, me kum mrymê mry karô kînhja kuwykam me kurê. Kuwymê kên ngrângrâ pôkkam me kurê nhyh me kam âmnhirênh kumex. Mrykî'âtomtî jabatânh nymê kadjy mrânh djwýnh ar nokrekam dja me âmnhirênh kumex. ¹¹ Nhyh kuwy kûmja mã wabi, kute o ino rer kêtka mekumrêx. Kuwy kute me kamjêrja kûm râ'â râ'â. Nhyh me arek âmnhirênh kumex râ'â: râ'â. Djâm me tyk djâ kêtma? Arkati. Djâm akamâtkam nâr kon akatikam dja me tyk djâ kêt? Arkati. Dja me arek âmnhirênh kumex. Be, dja â Metîndjwýnh meo bikênh ane. Me kute mrymê mry karômê o Metîndjwýnh ne arkam amijarënh o ba ne kute arkam rax jarënh ar o ba ne 'â idjija, me ja dja Metîndjwýnh prîne â meo bikênh ane. Nâm â kadjy mrânh djwýnh kabên ane.

¹² Kam godja Metîndjwýnh nhô me ja, me kute Metîndjwýnh kabênkôt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrêxja, me ja dja me mã 'â ngrâ tÿx ne 'âno djan kanga kêtka mekumrêx.

¹³ Nhyh kam kâjka kurûm me'ô imâ kabên ba kuma. Nâm imâ,

—On 'â pi'ôk no'ôk. Ê, me kute Bênjadjwýr 'âno âm nhyh mete me par ja dja me kînhkumrêx. Bênjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kâjkwakam Jeju'ýr bôx ne kam kînhkumrêx. Metîndjwýnh kute memâ kînh jadjâr kadjy ne arým me ô akati me'ýr bôx. Dja Metîndjwýnh mã memâ kînh jadjâr rax ne, ane.

Nhyh kam Metîndjwýnh Karô imâ,

—Nâ, mrâmri. Mrâmri ne arým me âpênh raxkam katy. Me âbirkam dja me arým kâjkwakam tyk djâ kêt ne. Nâm me Jeju'â ngrâ tÿx ne mã kum apê. Nhyh Metîndjwýnh me omün arým kute pân memâ kînh jadjâr raxmâ, ane. Nâm â Metîndjwýnh Karô imâ ane.

¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'ô pumü. Nhyh kakrâ jaka ajte kato. Kato nhyh kam kam me'ô nhý. Kute me'ô my pyrâk ne bênjadjwýr krâdjê tun o nhý. Kên

karýro krådjê ne kutu. Ne kam kàx nhìbôti ne kubyò o nhý. Wa mexkumrêx.

¹⁵ Nhyò me kam kadjy mrånñ djwýnh 'ò Metíndjwýnh nhürkwäti kurüm kato. Katon kum káj bê kabên, kakrâkam ýrjamã kabên ne kum,

—On aparmã anhò kàxwã o abên o bàygogo jakàn o atom. Arým ne ò akati 'ýr bôx. Arým ne ngrã tê. Arým ne pykabê me ja nhò akati me 'ýr bôx. Kute bàygogo ngrã nhyò me kute o atom nhò akati pyrâk, ane. ¹⁶ Nhyò me kam kabênkôt pykamã kàxo abên o akáro tén kam o atom. Nãm ã kakrâkam ýrja me'ã bàygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhyò me kam kadjy mrånñ djwýnh 'òdjwý Metíndjwýnh nhürkwäti kurüm kato. Kájkwakam Metíndjwýnh nhürkwäti kurüm kato. Ne adjwýnhdjwý ò kàx nhìbôti. Wa mexkumrêx.

¹⁸ Nhyò me kam ajte kadjy mrånñ djwýnh 'òdjwý, ò kuwy djwýnh kikre kudjý djã bôr djã kurüm kato. Katon kam káj bê kum kabên. Kadjy mrånñ djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabên ne kum,

—On aparmã anhò kàxo abên pidjòbê uba djò jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nã, ì'ík pytýja pumü. Arým ne pykabê me ja nhò akati me 'ýr bôx. Kute pidjò tuk nhyò me kute o atom nhò akati pyrâk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjò tuk nhyò me kute o atom nhò akati jakre. Metíndjwýnh arým me axwekam ngyrk ne prýne kute meo bikênhmã. 'Ä ne pidjò tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyò me kam kabênkôt tu pykamã kàxo abên o pidjò krò jakáro tén kam òjao atom ne kam pidjò kangôo pòx djâkam kumex ne. Metíndjwýnh nhò djwýmê pidjò kangôo pòx djã raxi. Kam ne kumex ne, kute kangôo pòxmã. Metíndjwýnh mekam ngyrk ne prýne kute meo bikênñ'ã ne djwý pynênñ djâkam me kute pidjò kumex nhyò prýne kute anênñ jakre. Atykmã ne pidjò kangôo pòx djã dja.

Nhyò me kam kumex ne, nhyò me kam prýne anê nhyò me kam me kamrò prô:t ne. Pidjò kangôo pòx djã kurüm me kamrò prôto nõ. Djãm me kamrò ngrì got. Axwe me kamrò rax ne prô:to nõn kam tám ne. Kute ngò pyrâk ne kam ã ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirãx 'anh ne ubým itep ne. Me kamrò tám mör ry'ã akre kubê 300 kirometu. Nhýnh me ja kamrò nã? Bir, me kum Metíndjwýnh kính kêtja, me axweja. Dja ã Metíndjwýnh me axweo bikênho ane, me imexo ane.

15

Me kute apýnh meo bikênñ djãri amýnh ne o ku'ê.

¹ Nhyò me kam mýjja pumünñ kêt 'òdjwý kájkwakam kato ba omü. Nãm ã tire ane

ne ã uma ane. Kadjy mrånñ djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjaò kute meo bikênñ djãri amýn o ku'ê. Apýnh mýjjaò kute meo bikênñ djãri ja godja Metíndjwýnh aben nHITEPã meo bikênñ tén kam 'òo ino re. Ne arým ngyrko ino re.

² Ba arek omünho dja nhyò me mýjja kute imôti pyrâk, kute ixeo imôti pyrâk kato ba omü. Ixemê kuwymê akã. Nhyò me mýrri me ku'ê. Mýj me nã? Bir, me kum mrymê mry karõ kính kêt ne kute arkum mex jarênñ kêtumrêx nhyò me mry kute meo aminhôn me'ã idji janhôrmã, te me'ã idjimê numeru janhôrmã. Me ja ne me ixeo imôti mýrri kumex. Metíndjwýnh nhò pýjãbãre ne me amýn o kumex. Me kam Metíndjwýnhmã ngrer kadjy. ³ Mòjdjê kubê Metíndjwýnh nhò ãpênñjamê Mrykí'átomtì jabatànñ nymê ar ngrer ne me arê.

—Bênjadjwýr, Metíndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mýjja kuní nhípêx nhyò akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kuníkôt me kuní nhò Bênjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arê ne katàt memã akabên jadjuw.

⁴ Nã, Bênjadjwýr, nhýnh ne me'ò kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'ò amã amextire jarênñ kêt got. Me kuní dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhyò me kam pyka kuníkôt me kuní dja me awýr ban bôx ne amã rax jarênho kumex.

Nã gãm prýne memã o pãnh, katàt memã o pãnh.

Nhyò me kuní arým omün kam amã rax jarê, ane.

Nãm ã me ngrer ane. ⁵ Nhyò me kam ijukri Metíndjwýnh nhürkwäti amijã kutan dja. Kájkwakam Metíndjwýnh nhürkwäti amijã kutan dja ba omü. Nhyò kadjwýnhbê Metíndjwýnh nhò kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja. ⁶ Nhyò me kam Metíndjwýnh nhürkwäti kurüm kadjy mrånñ djwýnh kubê 7ja apôx. Nãm apýnh mýjjaò kute meo bikênñ djãri kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkã jaka, kubêkã jadjênñ ne angjì ne o ku'ê. Ne kên karýro amirunñ pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhyò me kam mýjja tñ amãnhkrut ne amãnhkrut 'ò ne arkum ngónh ngã. Kadjy mrånñ djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kên karýro ngónh kubê 7 ne arkum kungã. Ngónho ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metíndjwýnh ngyrk ne kam ipu. Metíndjwýnh ta tñ ne ar ba rá'ã rá'ã ne kute o ino rer kêt, tám ngyrk ne ngónhkam ipu. Tám ne arkum kungã.

⁸ Nhyam kam Metîndjwýnh kûm prîne ùrkwâti kre jaê. Mýj kûm nâ? Bir, Metîndjwýnh raxmê mexmê tÿxmê uma kam kûm. Tãm ne prîne ùrkwâti kre jaê. Nhyam me te Metîndjwýnh nhùrkwâtímã ngjênhmã. Nhyam arým Metîndjwýnh kûm mebê aptã. Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjae kute meo bikênh djãri kubê 7ja me'ã kapîno ku'ê, aben whitepã me'ã kapîno ku'ê. Nhyam me'ã kapîn pa nhyam me arým Metîndjwýnh nhùrkwâtímã wangij.

16

Me kute ngônhbê 7kam Metîndjwýnh ngyrk me'ã kapîn.

¹ Nhyam kam Metîndjwýnh nhùrkwâti kurûm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne kadjy mrãnh djwýnh kubê 7mã kum,

—On o tèn pykakam kapî. Ngônhbê 7kam Metîndjwýnh ngyrk ipuwã on kapî, ane.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa o tèn pykakam kapî. Nhyam kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhôr nhyam me kute mry karômã rax jarênhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngyrk 'õdjwý kapî. Ngõ raxbê pyka kêt kam ne kapî nhyam arým ngõ ta tu kamrõ, kute me'õ tyk kamrõ pyrãk. Nhyam kam ngókam mýjja ar baja kunî ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngyrk 'õdjwý kapî. Ngõ bix-abjêrmê inorekam ne kapî. Nhyam arým ngõ ta tu kamrõ. ⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute ngõ pumûnh djwýnh kabên, ba kuma. Nãm Metîndjwýnhmã kum,

—Be, mrãmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjãkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã, mrãmri.

Nã gãm katãt memã o pãnh ne, ane.

⁶ Nãm me anhõ me mexja nhimex ne, ne akabên jarênh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrõ kapî: no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pãnh ngõ kamrõ memã angã, me kute o kõmmã. Mrãmri ne pãnh mexkumrêx, ane.

Nãm ã ngõ pumûnh djwýnh Metîndjwýnhmã ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djã bõr djãdjwý kabên ne, ne kum,

—Nã, mrãmri, Bênjadjwýr, Metîndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjín arên arým prîne katãt memã o pãnh ne, ane.

Nãm ã kikre kudjý djã bõr djã kabên ane.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngyrk 'õdjwý kapî. Myt'ã ne kapî nhyam kam myt pôr ne prîne me kuga.

⁹ Arngro tÿxkumrêx ne prîne me kuga. Te

me kuga nhyam me mã Metîndjwýnh japry. Metîndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikênhmã me'yr anorja tãm ne me aprý. Mã aprý. Me kute amim kator kêt ne wãnh axwemã irer kêt kumrêx. Kute kum mex jarênh kêt kumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ja Metîndjwýnh ngyrk 'õdjwý kapî. Mry krî djãkam kapî nhyam arým õ me ja'ã akamãt kô tyk ne. Akamãt kô tyk prîne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djãje tu amnhirênhho kumex. ¹¹ Amnhirênhbê Metîndjwýnh japryõ kumex. Kãjkwakam Metîndjwýnh ne me ün ne. Me tokry djãje, kuwê mýjja tokry djãje ne me Metîndjwýnh djũno kumex ne amim kator ne kute wãnh axwemã irer 'yr amijo akêx kêt kumrêx.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metîndjwýnh ngyrk 'õdjwý kapî. Ngõ raxbê Jupraxikam ne kapî nhyam kam tu ngõ ngrã, me kam tèm kadjy. Kãj kwa krax kurûm me bènjadjwýr tèm ne ngõ'ã rêr, kadjy ne ngrã.

¹³ Nhyam kam karõ amãnhkrut ne ikjêkêt ne apõx ba omũ. Karõ punu kute bri ponhti pyrãk ne apõx ba omũ. Mry kaak jajkwa kre kremê mry jajkwa kre kremê ar kabên jarênh djwýnh 'êxnhija jajkwa kre kremê ar ja jajkwa kre kre kurûm ne bri apõx, ba omũ.

¹⁴ Ar karõ punu kute amijo bria ne Ar kubê Xatanaj nhõ àpênh ne kam kute mýjja pumûnh kêt kwý nhípêxmã. Ne kam mã me bènjadjwýr rûnh'yr ba. Pyka kunîkõt me bènjadjwýr rûnh kunî'yr ban meo akprõ. Me me'yr prõt kadjy ne meo akprõ. Metîndjwýnh tÿxo kubê kumkati ngyrk nhõ akatikam, õ akati pymakam dja me me'yr prõt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prõt kadjy ne me abenwýr mõn aben tẽpo mõ nhyam Jeju imã kabên ne. Ne imã,

—Ë, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'yr bõx. Kute me àkînhî me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne mekbê àkînh ba pyrãk. Dja ba ã me aêrbê me'yr ibõx ane. Nhyam bep me õt kêt ne no tÿx ne kute ikam amako krîja dja me kînhkumrêx. Me tãm dja me kute me mrãnhmã kute kubêkã jangjênh ne mrãnh djãkam amako krîja pyrãk. Nhyam bep me ate krãja dja me kute me õt mýrri me ban bõx nhyam me kute kubêkã jangjênh kêt ne pijãmkam mrãnh pyrãk. Dja me ã kute ikam amak kêtja pijãm ane, ibõxkam ã pijãm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibõx djã jarênhho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karõ punu kute amijo bria me bènjadjwýr rûnhho akprõ. Me kute me'yr prõt kadjy ne meo akprõ. Me kute abeno bikprõnh djã nhidjibê Amadõ. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadõ. Kam ne me bènjadjwýr rûnh abeno akprõ.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh kute katē ne Metīndjwýnh ngryko ino rer kapī. Kōk djābērkam ne kapī nhyam kam Metīndjwýnh krī djāti kurūm me'ō kabēn. Metīndjwýnh nhūrkwātikam krī djāti kurūm ne kabēn ne. Kāj bē kabēn ne,

—Anū, o ino rer ne arým ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjēnhmē krakmē rārākmē. Nhyam kam pykadjwý tertet týt:x ne. Nām amingrēk týt ne. Me bakrax kurūm me bakukāmāre aben nहितepā bixadjwýr tēm ja'ō kute pyka kute amingrēk ja'ō pumūnh kēt-kumrēx. Nām tertet týt:x ne.*

¹⁹ Nhyam kam krīrax jabatānhbē Babirōnjikam pyka akijj nhyam kikre kunī rōrōk ne ajkaten amingrān kumex. Babirōnjikam pyka amikokij ne arým amānhkrut ne ikjēkēt ne ikwā. Nhyam pyka kunīkōtdjwý krīrax rōrōko kumex nhyam kikre prīne amikaten kumex. Be, mrāmri ne Metīndjwýnh Babirōnij jabatānhja mar ar o ban kam arým o ajkē, prīne kum axweo pānh ne. Nām tu mekam ngryk týt ne. Mýj me'ō gēdja kubē amijo apdju? Be, dja me kunīo ajkē, prīne meo ajkē. Djām Metīndjwýnh me axwekam ngryk kēt got.

²⁰ Nhyam kam apēxti kunī nhī'ām mrān akuno. Nhyam krānhdjwý kunī tu akuno.

²¹ Nhyam kam namē'y me'ā rōrōko kumex. Kājka kurūm ne me'ā rōrōk ne. Axwe abatānh, axwe utī. Utīkam 'ā akre kute 40 kiru pyrāk. Djām kam got me axwe kangan kam Metīndjwýnhmā rax jarē? Arkati, nām tu me Metīndjwýnh djūno kumex. Namē'y kute meo bikēnhkam tu Metīndjwýnh djūno kumex. Djām namē'y rōrōk kajgo got? Kati, nām meo bikēnh rax ne.

17

Me'ō kuprý kurēti mry'ā ýr.

¹ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh kubē 7 kute ngōnhbē 7 jamýnhja 'ō ne imā,

—Apa, amrē tē, ba amā mýjja jakre ga omū. Me'ō kuprý ne ja. Tāmja ne ngō kunī'ā krī, ane. Tāmja ne me kunī abenmā arē. Me kunī arým abenmā kurē jarē. Nhyam Metīndjwýnh arým axwe man kute o bikēnhmā. Krīraxbē Babirōnij ne me'ō kuprý kurē'ā amijakre. Krīrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'ō kuprý kurēti pyrāk.

² Nhyam apýnh pyka djāri me ō bēnjadjwýr rūnh ýr bao ku'ē. 'Ā aben japa. Nhyam pyka kunīkōt me kunī ýr ban kam kumex. Me'ō nija ta ne memā kadjwati kangō* ngā nhyam me o ikōn ajbān kam kurēo kumex.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane.
³ Ā imā anen kam mā ikarōo tē. Kapōt kukritmā ne ikarōo tēn o bōx. Ba kam me'ō

kuprý kurētiya pumū. Nhyam mry kamrēk'ā nhý. Nhyam mryja'ā idjio tuknī. 'Ā idjijao ne prīne Metīndjwýnh japrýn ūn ne. Nhyam mry krābē 7 ne bāribē 10.

⁴ Nhyam me'ō kuprý kurētiya kubēka kamrēkmē tyk jadjān o nhý. Kunhēr krāptī. Kēn karýmē kēn mextemē angā krā kute ngāp jadjēnh pyrāk. O ne amikunhēr. Ne ngōnhkrā byn o nhý. Kēn karýro ngōnhkrākam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhý. Mjēn prāmmē kurēmē ja ne kam o ipun 'ā kubyn o nhý. ⁵ Ne kuka'ā idji. Mýj idji nā?

Bir, mýjja bipdjur. Bir,
—Krīrax jabatānhbē Babirōnjikam ne me kuprý kurēti kator kutewa nhyam kam me ō'ā pyka kunīkōt punu ar ba, arīk ar ba.

Nām ā kuka'ā idji ane.

⁶ Me'ō kuprý kurētiya tu ajbā. Kamrō ne o ikōn kam ajbā. Nām prīne Metīndjwýnh nhō me mexja kwý nhimex ne, prīne me kute tu amim Jeju markumrēx ne mā kōt bikamēnh nhyam me te kute me par nhyam me mā kōt bikamēnhja ne prīne me imex ne me kamrō kapīn o ikōn kam ajbā. Be, nija ne ba omūn kam kam ino tyn djan te ije omūnhmā ne kam,

—Tō mýj nā? ane.

⁷ Nhyam kam kadjy mrānh djwýnh imā,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ē, ba mýjja bipdjurja amā arē ga ama. Ba amā nija jarē, krīrax kute ni jaxweti'ā amijakreja amā arē ga ama, ne ajte mry kute turja jarē. Mry krābē 7 ne bāribē 10, tām dja ba amā arē, ga ama.

⁸ Mry aje omūnhja ne amrēbē tūn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjukurūm ajte katon ar mrā. Ar mrān kam tu biknorkumrēx ne. Nhyam pykabē me ja te omūn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kētja dja me te kute mry marmān kam abenkam no tyn kumex ne abenmā,

—Mýj mry got ja? Nām tūn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhyro kumex.

Djā nām Metīndjwýnh me ja tūn rā'ā rā'ā'ā pi'ōk no'ōk got me kōt mry ma? Kati, pyka nhípēx kētri kute me ja tūn rā'ā rā'ā'ā pi'ōk no'ōk kēt. Kam dja me mry mar kēt-kumrēx ne. Kam ne me mry tūn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumūn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ē, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ē, mry krābē 7 kubē mýjja amānhkrut. Krā kubē krānhre ne krī. 'Ā ne nija krī. Adjwýnhdjwýr krābē bēnjadjwýr rūnhbē 7. ¹⁰ Bēnjadjwýrbē 5 ne

* 16:18 Djām pyka kute amingrēk kēt Arkati. Pyka kute amingrēk. * 17:2 Mýjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunija, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

arým kêt mexi. Nhyr bep pydji ne tîn ne ar ba râ'ã, nhyr bep ikjêja ne kator kêt râ'ã. Dja katon kam ar meo ba ngrire. ¹¹ Be, mryja amrêbê tîn ne ar ban arým biknorja, tãm ne kubê bēnjadwýr rax'õ, bēnjadwýr rûnhbê 7 ja'õ, ne arkôt akuno.

¹² Nhyr bep b̄aribê 10, aje omũnhja kubêdjwý bēnjadwýr rûnhbê 10. Kraxje mete ar'ã bēnjadwýr mēnh nhyr ar kute ar meo ba kêt. Adjým, tũmrãm, dja me ar'ã bēnjadwýr mē nhyr ar meo ba. Mrymē ar aprakamã ar ar meo ba. Dja ar ro'ã ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bēnjadwýr rûnhja godja ar abenkôt kabēn ne tu mry kabēnkôt ar meo ba. Nhyr mryja pydji ne bēnjadwýr raxo ar akren ar meo ba. ¹⁴ Nhyr kam bēnjadwýr rûnhja dja Mryk'ĩ'ãtomti jabatãnh ny'ýr prõt ne. Ar kunĩ dja ar'ýr prõt ne.

Nhyr bep Mryk'ĩ'ãtomti jabatãnh ny ta dja amijo aptãn pyka mē aro amrã. Djãm Mryk'ĩ'ãtomti jabatãnh ny bēnjadwýr ngrĩ got. Arkati. Bēnjadwýr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadwýr raxo pykabê me bēnjadwýrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadwýr raxbê kumkatiti:. Kam dja õ me jamē prĩne pyka mē ar bēnjadwýrbê 10jao amrã. Õ me ja, Metũndwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utãrja nhyr me tu kute amim markumrêx ne mã kôt bikamēnh ne kute kanga kêt, me tãm dja me Mryk'ĩ'ãtomti jabatãnh nykôt mõn kurê djwýnhjao ajkê.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. ã imã 'ã ujarēnh ane. ¹⁵ Ne kam arek imã kabēno dja ne imã,

—Ë, apýnh ngõ ikwãja, 'ã me'õ kuprý kurēti krĩ ga aje omũnhwã, ngõja ne kute me urãk. Me'ã ne ngõja amijakre. Apýnh me õ pyka djãri, apýnh me ba djãri, apýnh me bēngõkre ba djãri, apýnh amyngarĩ me ba djãri, apýnh me kabēn djãri kunĩkôt me ja'ã ne ngõja amijakre.

¹⁶ Ne aje b̄aribê 10 pumũnhwãmē mry'ã ýr ga aje omũnhwãmē ar tãm dja Ar kubê ni kuprý kurētia kĩnh no kati ne arkum kurêkumrêx ne kam o ajkê. O ajkēn prĩne kunhērmē õ kubēkã mexja kubê kunĩ by nhyr tu irãri nõ. Nhyr kam ar í kwý krê, me'õ kuprý nhĩ kwý krēn kam 'ã kãtãm kwykam kumē nhyr prĩne xēr.

¹⁷ Mrãmri dja ar ã o ane. Mýkam? Bir, Metũndwýnh ne kadjy ar ngrêk ne, bēnjadwýrbê 10ja ar ngrêk ne. Metũndwýnh ta ne arým amim 'ã karõ ne kam ar kadjwýnhbê arkum arē. Nhyr kam kôt ar bēnjadwýrbê 10ja õkre kadjwýnhbê amim 'ã karõn o ajkê. Nãm ar axikôt kabēn ne mrymã kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadwýr rax ne ar meo aba. Nhyr be nija gédja wãm nõ, ane. Nãm Metũndwýnh anhyr djwýnhãm nõ, kõnh arkum irkumrêx nhyr kam ar kôt o tēn o tēn inomã kumē. Ar kute amimar kêt ne ar Metũndwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸ Nhyr krĩrax jabatãnhbê Babirõnij ne me'õ kuprý kurēti ga aje omũnh wã'ã amijakre. Krĩraxja ne pyka kunĩkôt me kadjy bēnjadwýr nhyr bēnjadwýr kunĩ 'ýr ba:õ ku'ê, 'ýr õ nèkrêxo bao ku'ê, nhyr kam krĩraxbê Babirõnij raxo bēnjadwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tãm ne me arým o ajkê, ane. Be, nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã 'ã ujarēnh anen imã arēnhõ tēn inomã kumē.

18

Kute pyka mē Babirõnijo bimrãk.

¹ Ba arek omũnhõ dja nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kãjkwa kurũm tēn ruw. Kute bēnjadwýr rax pyrãk ne adjēnhõ prĩne pyka kurwý. ² Ne kam kãj bē kabēn ne, —Ë, arým ne kêt ne. Krĩraxbê Babirõnij, krĩ jabatãnhja ne Metũndwýnh prĩne o ajkēn pyka mē meo amrã nhyr arým kêt ne.

Arým ne Xatanaj nhõ ãpēnh punu 'ýr bõx ne kam kam ar ba. Nhyr kam apýnh me karõ punu djãri kam ar ba. Nhyr apýnh ãk punu djãri kunĩdjwý me kum kurēja kam ar ba.

³ Mrãmri ne Metũndwýnh arým prĩne pyka mē meo amrã nhyr kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pãnh. Babirõnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ã bit abenmã karõ.

Kute me'õ kuprý kurēti 'õ kute amijã memã ãpnēnh nhyr me tu 'ýr ba ar ba nhyr kute memã kadjwati kangõ* nhõr nhyr me kute o kõm ne bibãnh ne kurē ar ba pyrãk.

Nãm me ã pyka kunĩkôt kum krĩraxbê Babirõnij kĩnhõ ane. Pyka kunĩkôt ne me bēnjadwýr kunĩ kum kĩnh ne 'ýr bao ku'ê kute me'õ kuprý kurēti'ã me kute aben japanh pyrãk nhyr pyka kunĩkôt me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirõnij'ýr õ nèkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh õ pi'õk kaprĩ rax ne.

Babirõnij axwe kum nèkrêx prãm kute me'õ mjēn prãm pyrãk nhyr me kute nèkrêxo ba djwýnh kôt õ pi'õk kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djãm Babirõnij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabēn ane. ⁴ Nhyr kam kãjkwa kurũm me'õdjwý kabēn ne memã kum,

* 18:3 Mýjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangõmē uba kangõmē, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarē.

—Apa, inhô me ja, on me me kurûm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikênh karô on me akato, ane.

⁵ Be, nâm Babirônij aben nhitepâ axwe tên arým kâjkwa 'yr itep ne. NhyM Metîndjwýnh kute axweo biknor kêtukmurex. Nâm kuman o nhý, ane.

⁶ Gora me amipân. Krîraxbê Babirônij kute me ajo bikênh 'ânh dja ga me amipân o abikênho itep ne, o aben pyrâk ne.

Kati, me amipân o abikênho amânhrkut. Djâm krîraxbê Babirônij kute me ajo bikênh ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipân o abikênho amânhrkut ne.

Nâm mýjja djýo me akôm ne. Kam dja ga me amipân mýjja djýo kômo amânhrkut ne, ane.

Nâm mýjja djýo kôm'â kute meo bikênh jakre,

—Kam dja ga me amipân mýjja djýo kômo amânhrkut ne, ane.

⁷ Krîraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptân ô nèkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprimê me tokrymê o amipân, kute ô nèkrêx kumexa 'ânh o itep ne.

Nâm krîraxbê Babirônij ôkre kadjwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibênjadjwýrkumrêx ne nhý. Mýkam dja ba ikapri'?

Djâm imjên ibê tyk got ba ikapri'?

Djâm ibixangri dja ba ibên kêt mex ne nhý? Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikapri' kêtukmurex”, ane.

Nâm â krîraxbê Babirônij ni'â amijakreo ane.

⁸ Nâm â amim ane ne kam nhý. Kam dja têbê apýnh mýjjiao kute meo bikênh djâri 'yr bôx.

Myt tâmkam dja o bikênh djâja kunî abenâ rôrôk ne arým 'yr bôx.

Gêdja tyk 'yr bôx ne bixangri 'yr bôx ne kum prâm 'yr bôx.

Têbê dja o bikênh djâ ja kunî 'yr bôx. NhyM kam me kuwykam kumê nhyM xêr.

Bênjadjwýrbê Metîndjwýnh ne týxkumrêx ne kum axwe pân. Jarê nhyM arým 'yr bôx.

Nâm â kabên ane.

⁹ Pyka kunîkôt dja me bênjadjwýr âmrao kumex. Me bênjadjwýrja kum nija kînh ne 'yr bao ku'êkam kute me me'ô kupry kurêti'yr me bao ku'ê ja pyrâk. Kam dja me abej âmrao kumex. Me kute kukwakam amim nèkrêxo âptâr o bakam. Dja krîrax pôr ne kûm ty:k ne. NhyM me bênjadjwýr abej âmra:o kumex, ¹⁰ omûnho kumex. Krîrax kaprimê tokry pymaje me ne nýjar djan omûnho kumex ne kam abenmâ kum,

—Watîre, Babirônij. Krîrax jabatânh, krîrax puma, watîre.

Nâm têbê Metîndjwýnh prîne ajo ajkê ga nô, ane.

¹¹ NhyM me pyka kunîkôt kute nèkrêxo ba djwýnhjadjwý âmrao kumex ne kapri're. NhyM tu wân. Nèkrêx nô. Mý me'ô godja me kute nèkrêxo ba djwýnhbê nèkrêx byn pân. Pi'ôk kapri ngâ? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nèkrêxo ba djwýnh kute kum nèkrêx rero bajamâ o pân. Ne.

NhyM arým xêr nhyM kam ¹² me'ô kute mekbê apýnh me kunhêr djâri byr kêtukmurex, me ô kên karýrmê kryt jakamê kên jadjênhmê angâ krâ kute ngâp jadjên pyrâkmê kubêkâ jakamê kubêkâ tykmê atemâ kubêkâ mêrebê xêdamê kubêkâ kamrêkmê apýnh pi' kudjý djârimê apýnh mrybê erpâxi djwao mýjja nhipex djârimê apýnh pi' pân raxo mýjja nhipex djârimê atemâ ngônhbê brôdjimê ngôn tykmê atemâ kênbê mamoremê ¹³ mýjja djânhbê kaneramê me krâ ngrân. Djâmê kîkre kudjý djâmê me kudjý djâbê miramê me kudjý djâ 'ômê uba kangômê atemâ rôny kangô 'ômê atemâ djwý djôm 'ômê djwýbê trigumê me ô kribê mrytimê mryki'âtomtimê kawarumê pi'o kâmrânhtýxmê me memâ âpên. Kajgo ar ba, me kute meo pân ne amim me pa 'amýnh nhyM me memâ âpên. Kajgo ar bajamê. Nâ, me bêngôkredjwý.

Ja kunî ne Babirônij tûri amim amýn pân. Memâ pi'ôk kapri ngâ nhyM kam ajbir kêt ne. Mý me'ô godja amim amýn kam pân mekmâ pi'ôk kapri're ngâ. Arkati.

¹⁴ NhyM me kute nèkrêxo ba djwýnh Babirônijmâ kum,

—Be, apýnh me amâ mýjja mex kînhja ne arým me abê kêtukmurex. Me anhô nèkrêxmê me akunhêr kunî ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omûnh kêtukmurex, ane. Nâm â me kute nèkrêxo ba djwýnh kum ane.

¹⁵ Ne nýjar djan omûnho kumex. Krîrax kaprimê tokry pymaje nýjar djan omûnho kumex. Kukwakam ô nèkrêx rax ne mekbê kêt nhyM me kam o aman kam abej âmrao kumex ne kam kapri:ren abenmâ kum,

¹⁶ —Watîre, Babirônij, krîrax jabatânh, watîre. Tâm ne arým kêtukmurex.

Nâm ipêxri kubêkâ mexbit jangij ne o mrâ. Kubêkâ jakamê kakrâtykmê kamrêkmê. Nâm kunhêr pân raxobit amikunhêr, kên karýrmê kên jadjênhmê angâ krâ kute ngâp jadjên pyrâkmê. Ý, tâm ne arým kêt ne.

¹⁷ Nèkrêxa ne arým pyka mê amrâ. Amikrâ kêt ne arým pyka mê amrâ. Kâxdjâkên. Ipôk pydjikam, ane.

Nâm â me kute nèkrêxo ba djwýnh kapri'kam abenmâ ane.

NhyM kam me ngô raxkam kâkam ar ba-jadjwý kapri. Me kute ngô raxbê pyka kêtukam kâ raxo ba djwýnhmê me kâtâm kâkam ar bajamê me kute kâo ba djwýnh nhô âpênhmê me kute ngôkôt nèkrêxo bajamê. Me ja kunî ne me kapri'n nýjar kumex

ne àmrao kumex. ¹⁸ Krírax pôk ne kùm tyk pymaje ne me nįar omũno kumex, abej àmrao kumex ne kàj bê abenmã kum,

—Krírax jabatãnhja pydjii. Nhýnh ne 'õmẽ kute aben pyràk? ane. Nãm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane. ¹⁹ Ne kam kapríkam pykao amikrà kaprêprêk ne krírax jabej amran kam kapríre ne kum,

—Watíre, Babirõnij, krírax jabatãnh, watíre. Akukwakam ne ba me ikunĩ inhõ nèkrêx rũnh ne. Nã bãm me kàkam awýr mýjiao iban o bõx ga pãnh me imã mýjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhõ nèkrêx rũnh ne.

Ga tebê arým pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arík ar iba, ane.

Nãm ã me ngõ raxbê pyka kêtgam kà raxkam ar baja kríraxo aman ã kum ane. Nhyam kam atemã me'õ kabên.

²⁰ —Be, kàjkwa, on akĩnh. Arým ne Metĩndjwýnh o ajkê. Me gadjwý, Metĩndjwýnh nhõ me gamê Jeju kute me anorjamẽ Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmẽ on me akĩnh. Metĩndjwýnh arým me apãnh Babirõnijo ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh týxkumrêx 'õ kên by. Kên rax, kên jabatãnh. O ne mekbê idjaer bãy ngãn õm ne. Tãm ne kumýn o ngõ rax kópênãt ne. Ne mekmã kum,

—Dja ã Metĩndjwýnh krírax jabatãnhbê Babirõnijo bikênho ane, kópênãto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêtumrêx.

²² Godja ajte me'õ me akam ngrer kêtumrêx. Atemã piĵãbãremẽ pomẽ ngõnoho potimẽ. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêtumrêx. Nhýnh ne me'õ mõn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhyam me apýnh ê mex djari 'õ ajte me akam kator kêtumrêx. Nhýnh ne me ê mex 'õ me akam dja? Arkati.

Nhyam me ni'õ me akam djwý ka'uko ýr kêtumrêx. Nhýnh ne me ni'õ djwý ka'uko nhý got ga me aje marmã?

²³ Nhyam ngõnhpõkdjwý me akurwý kêtumrêx. Nhýnh ne me akam ngõnh pôk 'õ godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kêt ne. Nhýnh ne me'õ ajbir abenwýr mõr ny got kĩnhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arým kêtumrêx.

Me akam me kute nèkrêxo ba djwýnh ne pyka kunĩkõt me kurãm õ nèkrêx rũnh ne.

Ga arým apýnh me ba djari me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhyam arým pãnh Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkê, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirõnij ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmẽ Metĩndjwýnh nhõ me mexja par ar o ba. Babirõnij kabênkõt ne me pyka kunĩkõt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwýnh meo ngyrk ne me pãnh prĩne Babirõnijo ajkên pyka mẽ o amrà.

19

Me kute Metĩndjwýnhmã mex jarênh.

¹ Nhyam kam mýjja kute me krãptĩ kanga pyràk ba kuma. Kàjkwakam ne me krãptĩ kabên ne, ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê. Me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit ne kubê me bapytãr djwýnh, gu me kam abenmã mex jarênh abenmã bẽnjadjwýr rax jarê.

² Ta ne kabên pýnh ne katãt memã axwe pãnh jarê. Mrãmri ne arým kum pãnh jarê. Me'õ kupry kurëtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkõt me'ã axwe rê nhyam me kõt axwen arík ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwýnh pãnh jarê.

Arým ne kam ngyrk ne o ajkê. Nãm õ àpênho ngyrk ne kam me pãnh o ajkê, kute õ àpên par ne kamrõ kapĩnkam ngyrk ne kam me pãnh me'õ kupry kurëtijao ajkê. Mrãmri, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kàj bê kabên ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê.

Krírax jabatãnhbê Babirõnij ne mã pôr ne kùm tyk rã'ã rã'ã. Atyk kêtumrêx, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhyam kam mebhêngêtbê 24mẽ mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mýrbê rõrõk ne Metĩndjwýnhmã rax jarê. Metĩndjwýnh krĩ djãtikam ýrjamã rax jarênh kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwýnhmã rax jarê, ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djãti kurũm me'õ kabên ne,

—Ê, me akunĩ, me abê Metĩndjwýnh nhõ àpên, me amã umaja, me abẽnjadjwýrmẽ me akãtãmmẽ me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwýnhmã mex jarê, ane.

⁶ Nhyam kam mýjja kute me krãptĩ kangao kumex pyràk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyràk, kute na krikrit týx pyràk. Nhyam me krãptĩja kabên ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê. Bẽnjadjwýr djwýnh me banhõ Metĩndjwýnh týxo kubê kumkati, ta ne bẽnjadjwýr rax ne mrãmri ar meo bakumrêx, kumã dja ga me mex jarê, ane.

7 Ë, gu me on bakínhkumrëx. Me kute abená ar mēnh kadjy bakínhkumrëx. Gu me abenmä raxmë mex jarë. Arým ne ò akati 'yr bôx. Arým ne me kute Mrykí'átomtí jabatàn nymë prômë abená ar mēnhmä, kam dja gu me bakínhkumrëx.

Arým ne nija amimex ne. ⁸ Arým ne kadjy kum kubëkä ngä nhy m arým adjä. Kubëkä mexkumrëx, kubëkä jadjënh, kubëkä ajmä kute kët kumrëx, ane.

Näm ä me kräptí memä ane. Näm Metíndjwýnh kute ò me mexjamä axwe kët jarënh nhy m me katät mränh 'ä kubëkä mex jakre ne ta ò me ja 'ä prò jakre.

⁹ Nhy m kam kadjy mränh djwýnh imä, —On 'ä pi'ók no'ók. Arým ne me kute Mrykí'átomtí jabatàn nymë prômë abená ar mēnhmä, nhy m me arým kute kadjy djwý djärmä. Arým kadjy mry kumex ne. Nhy m arým memä kabën. Me Mrykí'átomtí jabatàn nymë ro'ä ò kwý krën rax kadjy memä kabën ne. Me ajbit dja me kínhkumrëx. Me Mrykí'átomtí jabatàn nykót ò kwý krënja, me ajbit dja me kínhkumrëx. On 'ä pi'ók no'ók, ane. Näm ä kadjy mränh djwýnh imä ane. Ne kam ajte imä,

—Ë, mrämri ne Metíndjwýnh arým kabën pydjín arë, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbë tým ne bit ije kum rax jarënhmä, bit ije kadjy mränh djwýnhmä rax jarënhmä nhy m imä,

—Kati, kwärík wänh. Badjwý ne ba Metíndjwýnhmä idjápënh, akamymë ar akót Metíndjwýnhmä idjápënh. Akamymë ar atýxkumrëx me aje mekmä Jeju'ä adjujarënhjakót ne ba kum idjápënh. Badjwý ne ba ar akót kum apë. Kam dja ga Metíndjwýnhmäbit rax jarë, ane.

Be, me akajmätä ne Metíndjwýnh kabën jarënh djwýnh ò 'ä memä Jejubít'ä ujarënh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ä Jejubít'ä adjujarënh ar aba. Kumäbit ne me kute rax jarënh ar o bamä, ane. Näm ä kadjy mränh djwýnh imä ane.

Me'ò kawaru jaka'ä yr.

¹¹ Nhy m kam kàjkwa ajkij nhy m kawaru jakaja dja. Nhy m me'ò 'ä nhý. Me'ò nhidjibë Kabënkumrëx, ne ajte idji 'òbë Katät kabën ne 'ä nhý. Näm katät memä axwe pänh jarënh kót me'yr pröt ne. ¹² No pók kute kuwy pók pyräk ne kam bënëjadjwýr rax krädjé tu. Krädjé kräptí ne kutu. Ne ta idji 'ä wajët. Nhy m me kute idjija pumünh kët, ajbit ne kute aminhidji pumünh. ¹³ Ne ò kubëkä kute kamrökam írja jadjä. Nhy m me kum idji jarë. Idjibë Metíndjwýnh Kabën. Täm ne me kum arë.

¹⁴ Nhy m kàjkwakam Metíndjwýnh nhö kräkamgónh kräptí kót mö. Ne kam kubëkä

mexkumrëx, kubëkä jaka, kubëkä ajmä kute kët jangij ne 'ä mö. Kawaru jaka'ä ne me krín kót mö. ¹⁵⁻¹⁶ Nhy m Bënëjadjwýr jàjkwa krekre kurüm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrëx ne kato. Nhy m kubëkä'ä idjín kjë'ä idji. Idjibë Bënëjadjwýr raxbë kumkatiti.

Kam bënëjadjwýr raxo pykabë me bënëjadjwýrja kuní jakrenh mexi.

Kam ne kubë Bënëjadjwýr raxbë kumkatiti. Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djári meo ajkë. Meo ajkën kam ar meo ba, me kum äpënhmä dja kabëno me anor ar o ba. Kabëno me anon me axwemä bën týx ar ba. Djäm kute akränmä ar me axweo bamä? Kati, dja kàxo àbër djào ar mekam ngyrk ban mekam ngyrk mex ne. Godja Metíndjwýnh ngyrk janënh djakam me kurë ne príne me anë nhy m me kamró pröt ne. Djäm Metíndjwýnh týxo kubë kumkati ngyrk ngri got? Näm ar meo ban 'í mekam ngyrk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhy m kam kadjy mränh djwýnh pydjín dja, ba omü. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kàj bë äkmä kabën ne. Äk kàjkwa tä tor ne mränhja kunímä kabën ne, ne kum,

—Me apa. Amrë me aben pydji. Arým ne Metíndjwýnh me amä me anhö kwý krën djä rax ne o atom ne, me aje krën ne ajajnemä. Ë, bënëjadjwýr nhímë kräkamgónh nhö bënëjadjwýr nhímë me aprär nhímë kawaru nhímë 'ä kräkamgónh kríja nhímë me kute me pa 'amýnh nhy m me memä äpënh kajgo ar baja nhímë me kute memä o pänh kadjy äpënhja nhímë me bënëjadjwýr nhímë me kätäm nhímë me kuní nhí dja ga me krën ajajne, ane. Näm ä kadjy mränh djwýnh äkmä kabën ane.

¹⁹ Nhy m kam mry kute meo bajamë ò kräkamgónhmë me bënëjadjwýr rünhmë arým akuprö. Me kute Jeju kawaru jaka'ä yrja 'yr prötmä ne me akuprö. Nhy m arým kutä Jejudjwý ò kräkamgónhreo akuprö.

²⁰ Ne kam amijo aptän ar pa 'amýn kuwyo imötikam ar kumë. Näm mry më kabën jarënh djwýnh 'ëxnhja ro'ä ar pa 'amýn aro tén kuwyo imötikam ar kumë. Kabën jarënh djwýnh 'ëxnhja ta kute mýjja pumünh kët kwý nhípëx, kute mry djó'ä kabënkót mýjja pumünh kët kwý nhípëx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ä mry nhidji jarij ne kute mry karömä amijarënh ne kute kum rax jarënhja, me täm ne kabën jarënh djwýnh 'ëxnhja me noo akno. Kam ne Bënëjadjwýr Jeju mry më kabën jarënh djwýnh 'ëxnhja ar ro'ä ar pa 'amýn aro tén kam kuwyo imötikam ar kumë. Ar tün ne ar pa 'amýn aro tén kuwyo imötikam ar kumë. Kuwymë kën ngrängrä pókkam ar kumë.

²¹ Ne kam me kôt mōrja nhimex ne. Jeju kawaru'ā ŷrja tām ne ajkwa krekre kurūm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunikôt me bēnjadjwŷrmē ar ô krākamngōnh ro'ā me imex ne. Me imex nhyh ak kunī me kwŷ krē:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ā amex kubē 1.000.

¹ Nhyh kam kadjy mrānh djwŷnh 'ō kàjkwa kurūm tēn ruw ba omū. Ikrakam ne kam o kajkep djā byn o tēn o ruw. Mýjkam o kajkep djā nā? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djā ne kubyn o tēn o ruw. Kāxirāxtimē ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaākjao tŷm, kubē ne Kangā tūm, kute me kāmex jarēnh djwŷnh. Xatanaj tām ne o tŷm ne kàxirāxtio uwpre. Djām uwpre'ā amex pydji got. 'Ā amex krāptī. 'Ā amexbē 1.000. ³ Nām tu kre ry typydjikam kumēn 'ā ijēn kam o kajkep ne prīne 'ā ijē djāo amrā, mýjja kute tom pyrāk o prīne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunikôt me noo biknorbē ne krekam kumēn 'ā ijē. Godja 'ā amexbē 1.000 apēx nhyh kam ajte kadjy mrānh djwŷnh 'ā kutan kaba nhyh ar ba ngrire. Tām ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ōdjwŷ pumū.

⁴⁻⁵ Be, me krī djātidjwŷ ne kumex ba omū. Nhyh me kam krī. Metūndjwŷnh ne arŷm me jamā kum,

—Me ga dja ga me memā axwe pānh jarē, ane.

Me karōdjwŷ ne ba omū. Mýj me karō nā? Bir, me kute memā Jeju'ā ujarēnh ar ban Metūndjwŷnh kabēn'ā ujarēnh ar ba nhyh me kute me mut krākār nhyh me tyk karō ne ba omū. Me kute mrymē mry karō arkum rax jarēnh kēt, kute aro Metūndjwŷnh ne arkum amijarēnh kēt nhyh mry te kute me'ā aminhidji janhōr prāmja, te kute me kuka'ā nār me ikra'ā aminhidji janhōr prāmja, nhyh me kubē bikēnh nhyh kam me kute me par karō ne ba omū. Me tām dja me akubyn tīn ne kam Kritumē ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī ne. 'Ā amexbē 1.000. Me tyk ne akubyn tīn kutewa ne ja. Nhyh bep me kātām tykja, me tām dja me'ā amexbē 1.000 nhyh me akubyn tīn ne.

⁶ Nhyh bep me tyk ne akubyn tīn kute-waja dja me kīnhkumrēx. Arŷm mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kētkumrēx, ne kam Metūndjwŷnhmē Kritu arkum apē, me bē me kadjy Metūndjwŷnh mar djwŷnh ne arkum āpēnh ba. Ne kam ar ro'ā ar meo ba. Ar meo ba'ā amex krāptī. 'Ā amexbē 1.000.

Kute kuwyo imōtikam Xatanaj mēnh.

⁷ Nhyh kam amexbē 1.000 apēx nhyh kam kadjy mrānh djwŷnh Xatanaj'ā kuta. Kubē ijēja'ā kutan me kadjy kaba. ⁸ Nhyh

arŷm kato, pyka kunikôt ajte kute me noo biknormā kato. Dja kàjkwa kraxkam me jamē kàjkwa nhōtkam me jamē aktā kàjkwa nhirē'ānh me jamē mekbē Kokmē mekbē Makokmē me kunī 'ŷr bōx ne memā kabēn jarēn me noo aknon meo akprō. Kute Metūndjwŷnh nhō me ja'ŷr prōt ne kute me par kadjy nārām meo akprō nhyh me kumex. Nām me kute ngō rax mŷrri pykati ngrā ja pyrāk. Pykati ngrā tām ne me o itun te kute abenā akremā nhyh krāptī: anen amū ajkamē nhyh me te o ane. Nām ā krākamngōnhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prīne me kadjy pyka jaēn kam me'ŷr mōn Metūndjwŷnh nhō me mexjamā ipōk ne, krī mexmā ipōk ne. Metūndjwŷnh kum krīrax kīnhkumrēxja tām ne me kum ipōk ne. Nhyh kam kàjkwa kurūm kuwyo ruw ne prīne me kuga nhyh me prīne xēr.

¹⁰ Nhyh kam Metūndjwŷnh bōm 'ēxnhĵja mē, kute me noo biknor djwŷnhĵja kuwyo imōtikam kumē. Kuwymē kēn ngrāngrā pōkkam kumē. Kam ne ōbē mrymē kabēn jarēnh djwŷnh 'ēxnhĵja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metūndjwŷnh prīne aro bikēnh rax ne. Nhyh ar tokry: ne āmnhirēnh ar ba. Āmnhirēnh ar ba rā'ā rā'ā. Āmnhirēnh ar ba: nhyh 'ā akamāt ne tām kam 'ā akati. Dja o ino rer kētkumrēx ne.

Metūndjwŷnh kute me tykmā pānh jarēnh.

¹¹ Nhyh kam krī djāti jaka dja nhyh kam me'ō nhŷ ba omū. Nhyh kam umaje pykamē kàjkwa prōt ne nhī'ām tēn akuno. ¹² Nhyh kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunī, me bēnjadjwŷrmē me kātāmmē krī djāti kabem kumex. Nhyh kam pi'ōk no'ōk'ā kurē.

Ne kam ajte pi'ōk no'ōk 'ōdjwŷ'ā kuta. Metūndjwŷnh kute me tīn rā'ā rā'ā'ā no'ōkja pi'ōk tām ne 'ā kuta.

Nhyh bep ate ne kute pi'ōk no'ōk kumrēx'ā rēnhja. Pi'ōk jakôt ne Metūndjwŷnh memā axwe pānh jarē. Me tīnri axwe'ā pi'ōk no'ōk ja ne Metūndjwŷnh 'ā kurēn kam mekmā axwe pānh jarēnh no'ōk, me tykmā pānh jarēnh no'ōk.

¹³ Nhyh kam ngō raxbē pyka kētdjwŷ Metūndjwŷnhmā me tyk kanga. Ngō kute me imexja tām ne kum me kanga. Nhyh apŷnh mýjja kute me par djāri Metūndjwŷnhmā ajte me kanga. Nhyh me tyk nhō pyka Metūndjwŷnhmā ajte me kanga. Kum me kanga nhyh me tyk kunī krī djāti kabem kumex. Nhyh mekmā pānh jarēnh no'ōk. Me tīnri kute amijo bakôt ne memā pānh jarēnh no'ōk.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmā pānh jarēnh pan kam ate apŷnh mýjja kute me par djāri mekam o pōx ne kuwyo imōtikam kurē ne ajte me tyk nhō pykadjwŷ kuwyo imōtikam kumē nhyh arŷm me tyk nhō pykaja kēt ne. Nhyh bep

mýjja kute me parja gêdja ajte akubyn me par kêtumrêx ne. Arým me tyk kêt. Mýjja kute me parja arým kêt.

Nhym me idji'ã no'ók kêtja, Metîndjwýnh kute me tîn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ók kêtja, me tãm ne Metîndjwýnh kuwyo imôtikam me kurê. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metîndjwýnh nhõ Djeruxarê ny.

¹ Nhym kam kâjkwamê pyka arým ny ba omû. Nhym bep kâjkwa tûmmê pyka tûm ne arým nhĩ'ãm tên akuno. Nhym ngó raxbê pyka kêtjwý arým kêt.

² Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omû. Krĩraxbê Djeruxarê arým ny ne ruw. Kâjkwa kurûm ruw. Metîndjwýnh kurûm ne ruw ba omû. Djeruxarê arým mexkumrêx. Kute me mjên 'yr ba kadjy kute amimex pyrâk, me kute mjên kadjy amimex ne kute kubêkã mex jangjênh ne mrãnh nhym me kute abenã me rênh pyrâk.

³ Nhym kam krĩ djãti kurûm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne memã kum,

—Ê, arým ne Metîndjwýnh pykakam me ja'yr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhõkumrêx ne.

Nã, Metîndjwýnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apêx.

Nhym kam me arým tyk kêtumrêx ne.

Ne kaprĩ kêtumrêx ne.

Ne mýr kêtumrêx ne.

Ne tokry kêtumrêx ne. Mýkam?

Mýjja kunĩ tûmja arým nhĩ'ãm têm ne bi-knorkam ne arým kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djãti kurûm kabên ane.

⁵ Nhym kam krĩ djãtikam 'yrja ne kabên ne,

—Ê, arým ne ba mýjja kunõ ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'ók no'ók. Mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati, kabênkumrêx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anû. Arým ne ba o ino re.

Ba ibê mýjja kunĩ krax ne ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhõt.

Ba ne ba adjãkamã itûm ne kam ije mýjja nhípêxo itêm ne ije inomã mênh, ba.

Djori me'õ kum kôr ba kum ngó ngã gê o ikõ. Ngó tîn dja ba tu kum kajgo ngã gê o ikõ. Mýj ngó tîn nã? Bir, ngó kute meo tînja dja ba kum kungã.

⁷ Me me kurãm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mýjja mex kunĩ ngã ne kam tu

meo ikrakumrêx nhym me imã, “Me inhõ Metîndjwýnh”, ane.

⁸ Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabên pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptãrja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjên prãmja,

me udjy,*

me kute mýjjao Metîndjwýnh karõ nhípêx ne kute we kum ar amijarênho baja,

me 'êxnhi kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwýr bõx kêtumrêx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imôtikam me kurê.

Kuwymê kên ngrãngrã põkkam me kurê. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

⁹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh'õ kato ba omû. Kadjy mrãnh djwýnhbê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikênh djãri Metîndjwýnh ngyrko ino rero ngõhõ ipu kute amýnh ne o ku'ê ja 'õ ne iwýr tên imã,

—Apa, amrê tê ba on amã akre ga omû. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre. Me arým kute abenã ar mênhja dja ba amã akre, ane. ¹⁰ Æ imã anen kam ikarõ tê. Krãnh jabatãnh, krãnh prêkti'yr ikarõ tên ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omû. Prõ ne rwýjka. Krĩraxbê Djeruxarê arým ruw. Kâjkwa kurûm, Metîndjwýnh kurûm ruw ba omû. ¹¹ Nhym aparmã adjênh tê. Metîndjwýnh jadjêho ne adjênh ne. Ne kam karýr kute kên pãnh rax, kên ngrãngrã jadjênh tỳjja pyrâk. Ne ajte karýr kute krytyrãnh karýrja pyrâk. Nãm ã krĩrax jadjênh anen ruw.

¹² Nhym kikre bu'ã apýnh kên djãri aben nhiby adjwýro tê nhym ã prêktire anen ã utĩ ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apýnh ajkwa krekre djãri kadjy mrãnh djwýnh 'ã ku'ê. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apýnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djãri ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apýnh kre'ã arij.

¹³ Nãm kâjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kâjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kâjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

¹⁴ Nhym kikre bu'ã apýnh kên djãri aben nhiby adjwýro tẽmja krakri ne kênpotibê 12 ikwã. Kênpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

¹⁵ Nhym kadjy mrãnh djwýnh kute imã kabênja àbêr djã byn o dja. Kên karýro àbêr djã. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmê

* **21:8** Me kute apýnh mýjja mar, namê mry kaãkmê me karõmê, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmumrêx. 'Æ dja gar, A Tex 2.9, Apóx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

ajkwa krekremê bu'ã apýnh kên djàri aben nhíby adjwýro tэмjamê kute 'ã akremã.

¹⁶ Nhy m krírax pomê rymê kute aben pyrãk. Nhy m pokôt 'ã akren anhãkôt 'ã akren prëkkôt 'ã akre. Nhy m kuní'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh kêtumrëx. Æbêr djão ne 'ã akreo tê. 'Ã akrebê 2.200 kiometu.

¹⁷ Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kënja'ã akre. Prëk'ã akrebê 64 metu. Me baje mýjja 'ã akrekôt ne kadjy mrãnh djwýnh kikremê kikre bu'ã kënjamê 'ã akre.

¹⁸ Nhy m bu'ã kënja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhy m bep kríraxja ne kryt karýro ipêx ne. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Nhy m krytja karýr kute ixê jadjênh pyrãk.

¹⁹⁻²⁰ Nhy m kam kikre bu'ã kënja krakri kënpotikam apýnh kên djàri kumex. Kên pãnh raxbit. Kikre bu'ã kënja kïnh kadjy.

Kên kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã týx kute kwênh ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãràr kamrêk kute kókanê ngwýnh rãràr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngãr kute ngãhntey nhy kajngãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãràr kute mutêkre ngwýnh rãràr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kôtkaak ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bãý'yre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãste ngwýnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã týx kute atorti ngreka ngrãngrã ja pyrãk.

Nhy m bep kute katê ja ne rãràr kute kënnetojre ngwýnh rãràr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kên krakri apýnh kënpoti djàri ne ja.

²¹ Nhy m bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti, angã krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunío 'ã ijê djã, tãm ne kute ngãp jadjênh pyrãk. Apýnh ajkwa krekre djàri ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pýnho. Be, kikre bu'ã kên jãkwa krekre ne ja.

Nhy m bep kríkam pryjadwýy kryt karýro pry. Kryt karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikãr kêt. Karýr kajgon kam apókmã rít, kute ngónh karýr apókmã rít ja pyrãk.

²² Djãm krírax jakam Metúndjwýnh nhõ kikreti? Kati, arým ne bõx ne me bakam ar mrã. Bënjadjwýr Metúndjwýnh týxo kubê

kumkatimê krabê Mrykí'átomti jabatãnh nyja ar tãm ne arým ar bõx ne me bakam ar mrã. Arým ne ar ro'ã me bawýr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabêh kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arým ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mýj kadjy dja me kum kikre? Djãm kãjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabênmã?

²³ Djori kam mytmê mytyrwý kute me kurwýmã? Kati, Metúndjwýnh ta adjêho dja me kurwý. Krabê Mrykí'átomti jabatãnh ny jadjwýbê ne me kurwý djwýnh. ²⁴ Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djàri kuní kam mrã, mrãnh mextire. Nhy m pyka kunikôt bënjadjwýr kríraxmã õ mýjja mex kunío wangijn o krírax kïnh ne.

²⁵ Nhy m krí bu'ã kên jãkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrëx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrëx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrëx ne. ²⁶ Nhy m apýnh me ba djàrikam me ja õ mýjja mexo wangijn o krírax kïnh ne. Nhy m rúnh kríraxmã wangij nhy m krírax ó'ã kïnhkumrëx ne.

²⁷ Nhy m bep mýjja punu 'õ dja kum ãr kêtumrëx ne. Me pijãm kêtme me 'exnhímê me ja 'õ dja kum ãr kêtumrëx ne. Nhy m bep Mrykí'átomti jabatãnh ny kute õ pi'ók no'ókam me tïn rã'ã rã'ã'ã idji janhórjabit dja me kum wangij.

22

Ngó kute meo tïn.

¹ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh imã ngó kute meo tïn pakrax jakre. Ngó kute meo tïn ne prõto nõ ba omü. Metúndjwýnhmê Mrykí'átomti jabatãnh nyre ar krí djãti kurüm ne prõto nõ. Karý:r:kumrëx. Karýr kute krytyrãnh pyrãk. ² Nãm pry nhõkre djãkôt prõto nõ. Kríraxkam pry nhõkre djãkôt prõto nõ nhy m aktã nokã'ã pidjõ kute meo tïnja dja.

Pidjõ bãri amãnhkrut ne mytyrwý kuní kôt aben pãnh õ kadjy aktã ngó nhijên o dja. Aktã ne ngó jakã'ã ngó nhijên o dja. Be, pidjõ ja ne ar mytyrwý kunikôt õo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýnh mytyrwý djãri'ã pidjõ jakren o 12. Mytyrwý kuní kôt õn bikaprãr kêtumrëx kadjy 'ã akre. Nhy m bep pidjõ 'õja ne kubê me umar mex djã, pyka kuní kôt kute meo mex nhy m me umar mex ne kanê kêtme.

³ Djãm krí jakam mýjja kute meo bikênhmã? Kati, krí ja gédja tu kam me mex ryti pydji. Nhy m mýjja kute meo bikênh dja 'ýr ãr kêtumrëx. Metúndjwýnhmê Mrykí'átomti jabatãnh ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhy m õ ãpênhdjwý kum ãpênh mexkumrëx ne. ⁴ Ne kam Metúndjwýnh nokre pumü nhy m kam

kuka'á Metúndjwýnh aminhidji janhô nhyrn me 'á ar ba.

⁵ Nhyrn kam kam akamat kêtumrêx ne. Nhyrn kam ngônhpókíti kêtumrêx ne. Nhyrn arngro kêtumrêx ne. Mýj kadjy dja ngônhpókítimê arngromê? Bênjadjwýrbê Metúndjwýnh dja me kurwý. Nhyrn Metúndjwýnh nhô me ja dja ar meo ba rá'á: ar meo ba.

⁶ Nhyrn kam kadjy mrânh djwýnh imâ,

—Ê, mrâmri ne kabênja. Djâm kabên kajgo? Arkati. Kabênkumrêx. Amrêbê Bênjadjwýrbê Metúndjwýnh ne me kute kabên jarênh djwýnhmâ ta Karô jano nhyrn me kam ô'á memâ kabêno amirít ne. Nhyrn kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrânh djwýnh jano. Kute ô âpênhmâ mýjja kator 'ýr jao amirítmâ ne ano. Kute mýjja kator kêtja anhýr djwýnhram mekmâ o amirít kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nâm â kadjy mrânh djwýnh imâ ane.

Jeju bôx 'ýr arê.

⁷ Nhyrn Jejudjwý arým me bamâ,

—Ê, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr, ane. Ê, me'ô kute prîne ikabênkôt amijo ba jabej dja Kínhkumrêx. Metúndjwýnh kute anhýr djwýnhram memâ mýjjao kator'á ujarênh ga aje 'á pi'ók no'ók nhyrn me kute amirn mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me Kínhkumrêx ne, ane.

Nâm â Jeju me bamâ ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arým prîne omû. Nâ bãm mýjja ja kuní pumûn kuma. Ne kam mýjja kuní pumûn mar pan kam kabem itu mýrbê tým. Kadjy mrânh djwýnh kute imâ mýjja 'á karô kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarênhmâ. ⁹ Nhyrn kam imâ,

—Kati, kwârik wânh. Badjwý ne ba Metúndjwýnhmâ idjâpênh, akamybê Metúndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê ar akôt Metúndjwýnhmâ idjâpênh. Me akuní aje pi'ók no'ókkôt, ajbir aje Metúndjwýnh kabên'á pi'ók no'ók jakôt amijo abajamê ne gu me baro'á Metúndjwýnhmâ badjâpênh. Kam dja ga Metúndjwýnhmâbit rax jarê, ane. ¹⁰ Ne kam ajte imâ,

—Gora udjur kêt. Metúndjwýnh kute anhýr djwýnhram memâ mýjjao kator'á ujarênh ga aje 'á pi'ók no'ókja kwârik wânh udjur kêt. Arým 'ýr. Mýjja ja kuní arým kator 'ýr. ¹¹ Kwârik wânh me axwe wânh axwe ar ba rá'á. Nhyrn me arík ar badjwý tu wânh arík ar ba rá'á. Kute amimarkôt arík ar wânh ba. Gê me kute katât amijo badjwý katât amijo ba rá'á, katât amijo ba ry typydji. Nhyrn Metúndjwýnh nhô me mex jadjwý mex rá'á, mex ry typydji.

¹² Ê, arým ne Jeju me bamâ kabên jarê. Gora me kabên ma. Nâm,

—Ê, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ýr. Dja ba bôx ne kam me amâ pânharê. Me

aje amijo abakôt me amâ pânharê. Me ajaxwemê me amrânh mexmê kôt me amâ pânharê. Ê, me ajaxwe dja ba me ajo ajkê nhyrn bep me mexmê gêdja ba me iro'á ar iba. ¹³ Ba ibê mýjja kuní krax ne ajte ibê mýjja kuní 'ênhôt. Ba ne ba adjakamâ itûn ne kam ije mýjja nhipexo itêm ne ije inomâ mênh. Ba ren ije kâjkwamê pykamê omûnh 'áno idjâm kêt nhyrn ren amrêbê amijo ajkê nhyrn ren mýjja kuní kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metúndjwýnh nhô me mexja, me axwe kêtja dja me Kínhkumrêx ne. Me tãm dja me kute kubêkà'á ngrâ o pôxkam aka pyrâk. Dja me axwe kêt â mextire ne â Kính ane. Me jabit, Metúndjwýnh nhô me mexja dja me pidjô kute meo tûn ku ne krîrax bu'á kên jajkwa krekkêkôt wangij ne kam Metúndjwýnh nhô krîraxkam ar ba.

¹⁵ Nhyrn bep me kute ropre pyrâk ne arík ar bajamê me udjymê me prô prâmmê me mjên prâmmê me kute me par prâmmê me kute mýjjao Metúndjwýnh karô nhipex ne kute we kum amijarênhô bajamê me 'êxnhímê me kabên krâptijamê, me tãm gêdja me kum ngênh kêtumrêx ne.

Nhyrn kam Jeju ajte me bamâ,

¹⁶ —Ba ibê Jeju ne ba me amâ ikadjy mrânh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikôt aben pydji djâri me amâ katât mýjja ja jarênhmâ. Ba ne ba ibê Dawi tamdjwýkumrêx ne am djâkam dja. Ba ne ba Dawi nhipex ne. Ba ne ba ije akati maktâ umajýrtire pyrâk ne inhîrâkumrêx, ane. Nâm â Jeju me bamâ ane.

¹⁷ Nhyrn Metúndjwýnh Karômê Mrykî'átomti jabatânh ny prômê ar Jejumâ kum,

—On amrê tê, ane. Jeju nhô me jabê Mrykî'átomti prô ne kum,

—On amrê tê, ane.

Godja ga me Jeju'á idjujarênhja man kam gadjwý kum,

—On amrê tê, ane.

Nhyrn Jeju memâ kum,

—Gê kam me'ô kum kôr jabej on amrê iwýr tén ngô tûno ikô. Tu kajgoo ikô, pânharê. Amâ ngô kute meo tûnja Kính jabej tu kajgoo ikô, ane. Nâm â Jeju kabên ane.

¹⁸ Ê, ibê Djuão ne ba ije me amâ ikabên jarênhmâ.

—Me apa, me ikabên ma. Gora me aje ja mar jabej, Metúndjwýnh kute anhýr djwýnhram memâ mýjjao kator'á ujarênh ba ije 'á pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabên ma. Dja ga me ajô ijukri adjan atemâ akabên 'ô jarênh arým Metúndjwýnh kabêno ajkê nhyrn arým pânharê me ajô ajkê. Apýnh ije meo bikênh djâri'á pi'ók no'ók jao dja me ajô ajkê. ¹⁹ Ba ibê Djuão ne ba ajte ije me amâ ikabên jarênhmâ,

—Godja ba ije anhýr djwýnhram Metúndjwýnh kute me amâ mýjjao kator'á

pi'ók no'ók ja ga me ajō kabēn 'ōo ajngrà
 nhym arým Meťndjwýnh abē mýjja nē.
 Abē pidjō kute meo tīnja nēn abē ō krīrax
 mexťireja nē ne ije me amā mýjja mex
 jarēnh ne ije ā pi'ók no'ók ja tām dja me ajōbē
 nē, ane.

Be, me ikabēn ja ma. Ě, gēdja Jejudjwý me
 amā kabēn jarē,

²⁰ —Ba ibē Jeju, ije katàt me amā mýjja
 kunī jarēnh ne ba me amā, “Mrāmri ne ba
 arým me awýr ibôx 'ýr”, ane.

Dja gu me,
 —Nā, Bēnjadjwýr Jeju, mrāmri. On amrē tē,
 ane.

²¹ Gē me banhō Bēnjadjwýr Jeju ukaprīkôt
 pŕīne me bajo djuw mex. Mrāmri. Tām ne ja.